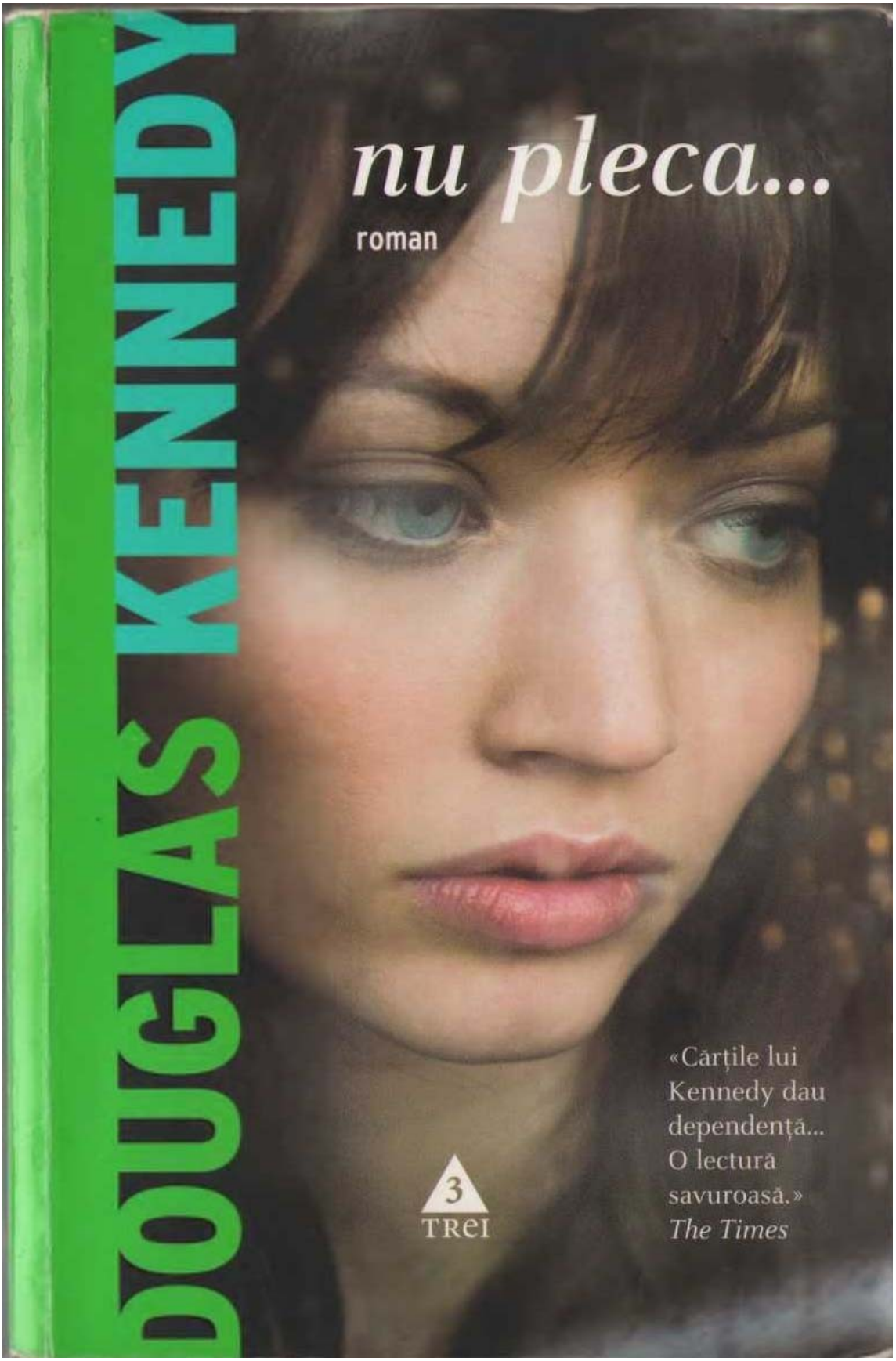
DOUGLAS KENNEDY
nu pleca...
roman
«Cărțile lui Kennedy dau dependență... O lectură savuroasă.»
The Times
3
TREI

Romanele lui Douglas Kennedy - *The Big Picture, The Job, A Special Relationship, State of the Union* şi *Temptation* - au fost traduse în peste 16 limbi, au înregistrat un succes uriaş de piaţă şi s-au bucurat deopotrivă de aprecierea masivă a criticii. Prima sa carte, *The Dead Heart,* a fost ecranizată sub titlul *Welcome to Woop-Woop.*

Autorul s-a născut în Manhattan în 1955; a călătorit enorm, locuind mai mulţi ani în Australia, apoi în Irlanda, trăieşte la Londra cu soţia sa şi cei doi copii, dar petrece o mare parte din an la reşedinţele sale din SUA, Germania sau Franţa.

«Kennedy e un adevărat geniu atunci când analizează minţile femeilor rafinate, care cad pradă zbuciumului interior. Iar maniera în care o face este totodata captivantă şi înduioşătoare.» *Daily Minor*

«Kennedy nu poate scrie altfel decât într-un stil fermecător». *Observer*

În noaptea celei de a treisprezecea aniversări a sa, Jane Howard a făcut un jurământ în faţa părinţilor ei severi: nu se va mărita niciodată şi nu va avea copii. Însă viaţa, după cum va descoperi Jane, este profund întâmplătoare. Mulţi ani mai târziu, este profesoară în Boston şi îndrăgostită de un bărbat strălucitor şi excentric pe nume Theo. Apoi Jane rămâne însărcinată. Maternitatea se dovedeşte a fi o surpriză, extrem de bine venită, însă când o răsturnare devastatoare de situaţie îi dă peste cap existenţa, nu are de ales decât să fugă de tot ceea ce ştie şi să părăsească lumea. Tocmai cînd s-a hotărât să renunţe la viaţă, dispariţia unei tinere fete o scoate din inerţie şi o face să pornească într-o căutare obsesivă a unui soi de izbăvire personală. Convinsă că ştie mai multe despre caz decât poliţia, este obligată să ia o decizie: să stea ascunsă sau să scoată la iveală un adevăr cumplit?

Noul roman al lui Douglas Kennedy este un portret excepţional al modului nostrum de a trăi, al diferitelor căi pe care le urmărim în cursul unei singure vieţi şi a naturii arbitrare a destinului. Asemenea celorlalte romane ale sale care s-au bucurat de o imensă apreciere, cartea de faţă este o lectură ce ne pune faţă-n faţă cu dilemele cu care ne confruntăm, încercând să ţinrm piept la tot ceea ce soarta ne aruncă în cale.

De acelaşi autor, la editura Trei au apărut romanele *Jocurile destinului* şi *O relaţie specială*.

Douglas Kennedy

Nu pleca...

Traducere din engleză şi note de Monica Şerban

Trei

Editori:
SILVIU DRAGOMIR VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta colecţiei şi ilustraţia:
FABER STUDIO (Silvia Olteanu şi Dinu Dumbrăvician)
Foto copertă: © PHOTOLAND / CORBIS IMAGES - ANDREA RUESTER

Director producţie CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Redactor:
ALEXANDRA HANSA

Dtp:
EUGENIA URSU
Corectură:
EUGENIA ŢARĂLUNGĂ, SÎNZIANA DOMAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României KENNEDY, DOUGLAS
Nu pleca.../ Douglas Kennedy ; trad.: Monica Şerban. - Bucureşti : Editura Trei, 2010 ISBN 978-973-707-366-2

I. Şerban, Monica (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Titlul original: LEAVING THE WORLD Autor:
Copyright © Douglas Kennedy, 2009

Copyright © Editura Trei, 2010 pentru prezenta ediţie

C. P. 27-0490, Bucureşti Tel. /Fax: +4 021 300 60 90 e-mail:
comenzi@edituratrei.ro www.edituratrei.ro
ISBN: 978-973-707-366-2
Printed by Trend Communication
Tel.: 0733 100 645 E-mail: office_trendcom@yahoo.com

Pentru fiica mea Amelia

„Problema autorităţii ne urmăreşte pretutindeni. Cine este responsabil pentru apăsarea trăgaciului, a butoanelor pentru gaz ori pentru foc?"

LEONARD MICHAELS

„Destinul nu este un vultur, ci se furişează ca un şobolan."

ELIZABETH BOWEN

În seara celei de-a treisprezecea aniversări a zilei mele de naştere, am făcut un anunţ:

– N-o să mă mărit niciodată şi nici n-o să am copii. Îmi aduc aminte cu precizie când şi unde am dat glas acestei declaraţii: pe la şase seara, într-un restaurant de la intersecţia străzii West 63 cu Broadway. Ziua cu pricina era 1 ianuarie 1987, iar eu am lăsat să-mi scape respectiva afirmaţie la scurtă vreme după ce părinţii mei începuseră să se certe. Aţâţat de alcool şi de un număr impresionant de resentimente adânc ascunse, scandalul a luat sfârşit în clipa în care mama a urlat la tatăl meu că e un nimeni, după care, înecându-se de plâns, s-a repezit în ceea ce ea numea „camera fetiţelor". Deşi ceilalţi clienţi din restaurant priveau prostiţi scena zgomotoasă, provocată de nemulţumirile conjugale, cearta nu constituia vreun mare şoc pentru mine. Părinţii mei se luau la harţă mereu – şi aveau obiceiul să-şi dea în petic la momentele importante din calendar (de Crăciun, de Ziua Recunoştinţei, la aniversarea zilei când unicul lor copil venise pe lume), când valorile familiale contau, chipurile, mai mult decât orice, iar noi ar fi trebuit să ne simţim „încântaţi şi fericiţi" unul în prezenţa celuilalt.

Însă părinţii mei nu au fost niciodată „încântaţi şi fericiţi". Aveau amândoi o nevoie disperată să se războiască, aşa cum beţivii au nevoie de un gât de tărie, încă de la prima oră a dimineţii, ca să poată deschide ochii. Fără scandal, se simţeau nesiguri, izolaţi, ba chiar puţin pierduţi. Odată ce începeau să se înţepe şi să se şicaneze, se putea spune că se aflau într-un loc pe care îl numeau acasă. Nefericirea nu este doar o stare de spirit, ci şi un obicei... şi unul de care părinţii mei n-au putut să scape niciodată.

Dar să nu divaghez. Ultima zi din anul 1987. Veniserăm cu maşina de la locuinţa noastră din Old Greenwich,

Connecticut, pentru a sărbători ziua mea. Merseserăm să vedem baletul New York City, interpretând celebra producţie Balanchine a Spărgătorului de nuci. După matineu, ne-am oprit la un restaurant ce se chema O'Neill's situat vizavi de Centrul Lincoln. Tata comandase o votca-martini, dăduse pe gât şi a doua porţie şi tocmai ridicase mâna să o ceară pe a treia. Mama s-a apucat să-l bată la cap că bea prea mult. Tata, pentru că aşa era el, a informat-o că nu e maică-sa şi că dacă mai voia un al treilea afurisit de martini, atunci o să bea un al treilea afurisit de martini. Mama l-a apostrofat să coboare vocea. Tata i-a zis că nu suportă să fie dădăcit. Mama a replicat imediat, subliniind faptul că merită să fie dădăcit, pentru că nu e altceva decât un băieţel care-şi aruncă jucăriile din cărucior atunci când e certat. Tata, ca să nu rămână mai prejos, s-a răstit la ea, numind-o o ratată jalnică pe care...

În acel moment, mama a ţipat la el – pe un ton dramatic – „Secătură patetică!" şi s-a repezit spre „camera fetiţelor", lăsându-mă să mă holbez la cocktailul meu Shirley Temple. Tata i-a făcut semn ospătarului să-i aducă şi cea de-a treia votca-martini. Între noi s-a aşternut o linişte lungă şi stânjenitoare. Într-un târziu, tata a spart tăcerea cu o întrebare tâmpită:

– Şi cum mai merge şcoala?

I-am oferit un răspuns pe măsură:

– N-o să mă mărit niciodată şi nici n-o să am copii.

În replică, tata şi-a aprins una dintre cele treizeci de ţigări Chesterfield, pe care le fuma în fiecare zi, şi a scos un hohot de râs tabagic.

– Pe naiba, a zis el. De ce ţi-e frică, de aia nu scapi.

Trebuie să menţionez un lucru despre tata: întotdeauna mi-a trântit adevărul în faţă. Şi nici prin cap nu-i trecea să-mi ascundă nenumăratele dezamăgiri pe care ţi le rezervă viaţa. Ca şi mama, funcţiona după un anumit principiu: în

urma unui schimb de insulte, se purta ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat... cel puţin pentru o secundă sau două. Aşa că, atunci când mama s-a întors din „camera fetiţelor", cu un zâmbet îngheţat pe faţă, tata a revenit asupra subiectului.

– Jane tocmai îmi povestea despre viitorul ei, a spus tata, amestecându-şi băutura cu beţigaşul special din sticlă.

– Jane o să aibă un viitor minunat, a comentat ea. Ce i-ai spus lui tati, draga mea?

Tata a răspuns în locul meu.

– Fiica noastră m-a informat că n-o să se mărite niciodată şi nici n-o să aibă copii.

Tata a privit-o pe mama drept în ochi, cât timp a rostit cuvintele, bucurându-se s-o vadă pusă în încurcătură.

– Desigur că ai exagerat, draga mea, mi-a spus ea.

– Nici pomeneală, am contrazis-o.

– Dar ştim o mulţime de persoane care sunt căsătorite şi foarte fericite... a mai încercat mama.

Tata a chicotit şi a dat pe gât şi votca-martini cu numărul trei. Mama s-a albit la faţă ca varul, realizând că vorbise fără să se gândească. („întotdeauna gura mea reacţionează înaintea creierului", a recunoscut ea odată faţă de mine, după ce se dăduse de gol că nu se mai culcase cu tata de peste patru ani.)

S-a aşternut din nou un val de tăcere stânjenitoare, pe care am spart-o un pic mai târziu.

– Nimeni nu e cu adevărat fericit, am spus eu.

– Jane, serios... a intervenit mama, eşti prea tânără să gândeşti aşa negativ.

– Ba deloc, s-a opus tata. De fapt, dacă Jane şi-a dat seama deja despre acest mic detaliu frapant, atunci e mai deşteaptă decât noi doi la un loc. Ai dreptate, copilă – dacă vrei o viaţă fericită, nu te mărita şi nici nu face copii. însă

vei...

– *Don, serios...*

– **Serios ce? a întrerupt-o el, pe jumătate ţipând, aşa cum făcea când se îmbăta. Doar nu te aştepţi s-o mint... tocmai când a scos pe gură rahatul de adevăr, nu?**

Mai mulţi oameni de la mesele învecinate ne aruncau priviri furioase. Tata şi-a afişat zâmbetul lui de băieţel obraznic. A comandat al patrulea martini. Mama strângea mecanic un şerveţel între degete şi nu a mai spus decât:

– **O să conduc eu în seara asta.**

– **Mie îmi convine, a replicat tata.**

A sosit şi cel de-al patrulea martini şi a ridicat paharul spre mine.

– **La mulţi ani, iubito. Să dea Domnul să nu trăieşti niciodată în minciună...**

M-am uitat spre mama. Avea ochii în lacrimi. Mi-am îndreptat privirea spre tata. Zâmbetul i se lăţise şi mai tare.

Am terminat de mâncat şi am mers spre casă în linişte. Ceva mai târziu în seara aceea, mama a intrat în camera mea, unde eu citeam în pat. A îngenuncheat lângă mine, m-a luat de mână şi m-a rugat să ignor tot ceea ce-mi spusese tata.

– **Vei fi fericită, draga mea. Ştiu eu asta.**

N-am scos niciun cuvânt. Am închis ochii şi am adormit.

Când m-am trezit a doua zi de dimineaţă, tata plecase.

Am descoperit acest lucru când am coborât la bucătărie, pe la ora unsprezece. Şcoala urma să înceapă abia peste trei zile – şi, ca proaspăt intrată în lumea adolescenţei, începusem deja să apreciez partidele de somn lungi de douăsprezece ore ca pe o modalitate de a face faţă consacratei credinţe adolescentine: viaţa e naşpa. Când am intrat în bucătărie, am găsit-o pe mama stând la masa îngustă, unde luam micul dejun, ţinându-şi capul

plecat, cu machiajul distrus şi ochii roşii. În scrumiera din faţa ei ardea o ţigară. O alta îi fumega între degete. În cealaltă mână se vedea o scrisoare.

– Tata ne-a părăsit, mi-a zis.

Tonul ei era plat, lipsit de orice emoţie.

– Poftim? am întrebat-o, neînţelegând nimic.

– A plecat şi nu se mai întoarce. Scrie aici.

Mi-a întins scrisoarea.

– Dar nu poate să facă asta.

– Oh, ba bine că nu. Exact asta a făcut – scrie aici.

– Dar azi-dimineaţă... era aici când te-ai trezit.

Nu şi-a dezlipit ochii de scrumieră cât timp a vorbit.

– I-am pregătit micul dejun. L-am condus până la gară. Am discutat chiar să mergem la târg în Westport, sâmbăta asta. Mi-a spus că se întoarce acasă cu trenul de 7:03. L-am întrebat dacă vrea să-i gătesc nişte costiţe de miel pentru cină. Mi-a zis: „Da, sigur..., dar fără broccoli". M-a sărutat în fugă pe obraz. M-am dus până la A&P. Am cumpărat costiţe de miel. Am venit acasă... şi am găsit asta.

– Adică a lăsat-o înainte să plecaţi la gară?

– Când ne pregăteam să ne urcăm în maşină, mi-a spus că şi-a uitat stiloul ăla Parker al lui şi s-a întors în casă. Probabil că atunci a lăsat scrisoarea.

– Pot s-o văd?

– Nu. E personală. Vorbeşte despre unele lucruri care...

Se opri şi trase adânc din ţigară. Brusc, îşi ridică spre mine privirea furioasă:

– Dacă n-ai fi spus...

– Ce? am şoptit.

A ridicat scrisoarea mai aproape de ochi. Şi mi-a citit cu voce tare:

„Când Jane ne-a spus aseară că «nimeni nu e, de fapt, fericit», decizia asupra căreia tot cumpăneam **–** *şi o amânam* **–** *de*

ani de zile, brusc, nu mi s-a mai părut aşa de neverosimilă. După ce te-ai dus la culcare, am rămas în sufragerie şi am realizat că, în cel mai bun caz, voi mai avea de trăit încă treizeci şi cinci de ani... probabil mai puţin, la cât fumez... Aşa că nu m-am putut abţine să nu consider că gata, mi-a ajuns. Până aici. Fiica noastră are dreptate: fericirea nu există. Dar măcar dacă ies din căsnicia asta, voi suferi mai puţin decât acum."

Mama a aruncat scrisoarea pe masă. S-a lăsat o tăcere adâncă. Pentru prima dată, am simţit senzaţia aceea ciudată şi dureroasă că-ţi fuge pământul de sub picioare.

– De ce i-ai spus chestia asta? m-a întrebat. De ce? Ar mai fi încă aici, dacă nu...

Atunci am urcat scările în goană, am intrat în dormitor, am trântit uşa în urma mea şi m-am aruncat pe pat. Dar n-am izbucnit în lacrimi. Pur şi simplu aveam senzaţia că pic în gol. Cuvintele contează. Cuvintele au o importanţă majoră. Şi cuvintele mele l-au făcut pe tata să plece. Din cauza mea.

O oră şi ceva mai târziu, mama a urcat scările şi a ciocănit la uşă, întrebându-mă dacă o voi putea ierta vreodată pentru ce mi-a zis. Nu i-am răspuns. A intrat şi m-a găsit în pat, ghemuită, cu perna în braţe.

– Jane, draga mea... îmi pare aşa de rău.

Am strâns perna şi mai aproape de mine şi am refuzat s-o privesc.

– Întotdeauna mă ia gura pe dinainte.

Aşa cum mi-ai spus de mii de ori până acum.

– Şi am fost atât de uluită, de necăjită...

Cuvintele sunt însemnate. Cuvintele contează. Cuvintele au o importanţă majoră.

– Cu toţii rostim lucruri pe care nu vrem să le rostim...

Da, dar tu exact asta ai vrut să spui.

– Te rog, Jane, te rog...

Mi-am astupat urechile cu palmele, încercând să n-o

mai aud. Atunci mama a început brusc să ţipe:

– Bine, bine, la fel de calculată şi de crudă... ca tatăl tău...

Şi a ieşit ca o furtună pe uşă.

Adevărul era că voiam să fiu calculată şi crudă, drept pedeapsă pentru comentariul şi narcisismul ei nelipsit (chiar dacă nu cunoşteam această noţiune la vremea respectivă). Însă, în realitate, lucrurile stăteau astfel: felul meu de a fi nu includea calculele şi cruzimea. Capricioasă, da. Enervantă, da... şi cu siguranţă introvertită, ori de câte ori mă simţeam rănită sau pur şi simplu copleşită de nedreptăţile frecvente ale vieţii. Dar chiar şi la vârsta de treisprezece ani, răutăţile gratuite mi se păreau dezgustătoare. Aşa că atunci când mama s-a aşezat pe scări, hohotind, m-am străduit să ies din poziţia mea defensivă şi să mă dau jos din pat. M-am aşezat pe treaptă, lângă ea, am înconjurat-o cu braţul şi mi-am sprijinit fruntea de umărul ei. Abia după zece minute a reuşit să-şi potolească plânsul. După ce s-a calmat, a dispărut în „camera pentru fetiţe" timp de câteva minute, reapărând cu un chip pe care afişa o veselie forţată.

– Ce părere ai dacă pregătesc nişte sandviciuri cu şuncă, roşii şi salată pentru prânz? m-a întrebat.

Am coborât amândouă şi, pentru a nu ştiu câta oară, ne-am prefăcut că nu s-a întâmplat nimic.

Tata s-a ţinut de cuvânt: nu s-a mai întors niciodată acasă... ba chiar a trimis o firmă ce se ocupa cu transportul mobilierului să-i ridice lucrurile şi să i le ducă la micul lui apartament pe care-l închiriase în partea de est a Manhattanului. Peste doi ani s-a pronunţat şi divorţul. După aceea, l-am văzut pe tata sporadic (era mai mereu plecat din ţară, cu serviciul). Mama nu s-a mai recăsătorit şi nici n-a plecat din Old Greenwich. Şi-a găsit o slujbă la biblioteca locală, fapt care a ajutat-o să plătească facturile

şi să dea un sens vieţii de zi cu zi. Rareori am mai auzit-o vorbind despre tata, după ce acesta a dispărut din viaţa ei – oricât de nefericită fusese căsnicia sa, am constatat ulterior cu multă durere că întotdeauna i-a jelit absenţa. Însă Codul de bună purtare al mamei – să nu vorbeşti niciodată despre lucrurile care te frământă – era aplicat fără greşeală, cu toate că-i simţeam în permanenţă tristeţea. După plecarea tatei, mama a început să bea ca să poată adormi şi, treptat, a devenit dependentă de votcă. Era modalitatea ei de a se feri de durerea ce o măcina pe dinăuntru şi care o caracteriza atât de bine. Ori de câte ori atacam acest subiect, îmi spunea politicos, dar ferm, că era conştientă de cât alcool toarnă în ea şi că e în stare să-şi controleze viciul.

– În fine, aşa cum obişnuiam să spunem la ora de franceză: „A chacun son destin".

Fiecare cu destinul lui.

Mama sublinia mereu că aceasta era una dintre puţinele fraze pe care şi le mai amintea de pe vremea facultăţii – „şi eram la franceză începători". Nu mă surprinde însă că expresia i-a stăruit în minte. Ura din toată inima conflictele – şi pe cei care nu procedau ca ea, evitând observaţiile cu privire la felul în care noi, oamenii, dăm cu bâta în baltă – şi e foarte clar de ce preţuia aşa de tare această maximă franţuzească. Din punctul ei de vedere, trăiam cu toţii singuri într-un univers ostil – şi nimeni nu ştia cu adevărat ce-i rezervă viaţa. Prin urmare, nu ne mai rămânea decât să o scoatem cumva la capăt. În concluzie, de ce să ne facem griji pentru trei pahare de votcă în plus sau să ne lamentăm că suferinţa permanentă şi singurătatea ne urmăresc viaţa cotidiană ca o umbră? A chacun son destin.

Desigur că mama a opus şi ea puţină rezistenţă, mulţi ani mai târziu când, la vârsta de şaizeci şi unu de ani,

oncologul la care fusese trimisă i-a spus că are cancer în fază terminală.

– E cancer la ficat, a spus cu seninătate, când am alergat într-o suflare în Connecticut, după ce s-a internat la marele spital regional din Stamford. Iar problema cu cancerul de ficat este că în 99% dintre cazuri nu se vindecă. Dar poate că şi asta este o binecuvântare, la urma urmei.

– Cum poţi să spui aşa ceva, mamă?

– Pentru că e oarecum liniştitor să ştii că nu se mai poate face nimic pentru tine. Speranţa dispare – asta te împiedică să te supui tuturor acelor tratamente oribile ca să-ţi prelungeşti viaţa şi care îţi distrug corpul şi voinţa de a trăi şi care nici nu te pot salva. Mai bine să ne plecăm în faţa inevitabilului, draga mea.

Pentru mama, inevitabilul a venit la scurt timp după aflarea diagnosticului. S-a dovedit foarte pragmatică şi ordonată în privinţa morţii ei. Refuzând toate măsurile agresive temporare – care i-ar mai fi asigurat probabil încă şase luni de viaţă —, a optat pentru îngrijirea paliativă: o infuzie permanentă de morfină intravenoasă, care să-i alunge durerea şi frica.

– Crezi că ar trebui să apelez şi la religie? m-a întrebat într-unul din momentele de luciditate de dinaintea morţii.

– Orice îţi uşurează suferinţa, i-am răspuns.

– Jessie, asistenta care are grijă de mine pe tura de zi e de rit penticostal sau cam aşa ceva. Habar n-aveam că au astfel de oameni în districtul Fairfield. În fine, mă tot bate la cap că – dacă simt gata să-l accept pe Iisus ca Domnul şi Salvatorul meu – o să primesc viaţă veşnică pe lumea cealaltă. „Ia gândiţi-vă, doamnă Morgan", mi-a zis ea ieri, „săptămâna viitoare aveţi toate şansele să vă aflaţi în Rai!"

Mama a afişat un zâmbet răutăcios, dar expresia i-a dispărut de pe chip când m-a întrebat iute:

– Dar să presupunem că se dovedeşte că a avut dreptate. Să zicem că, da, l-aş accepta pe Iisus. Ar fi un lucru atât de groaznic? Adică, toată viaţa mea am avut o asigurare auto cât se poate de cuprinzătoare...

Mi-am plecat fruntea şi mi-am muşcat buza, dar nu am reuşit să-mi înec suspinul ce mi se ridicase în gât.

– Eşti încă în viaţă, mamă, am şoptit. Şi ai putea trăi şi mai mult dacă i-ai da voie domnului doctor Phillips...

– Draga mea, iar o luăm de la capăt? Am luat deja o decizie. A chacun son destin.

Apoi, brusc, şi-a întors capul şi a izbucnit în lacrimi. Am strâns-o de mână. Într-un târziu mi-a spus:

– Ştii ce mă chinuie? Ce mă scoate din minţi cel mai adesea...?

– Ce?

– Îţi aminteşti ce i-ai spus tatălui tău în ziua în care ai împlinit treisprezece ani?

– Mamă...

– Nu mă înţelege greşit, dar chiar i-ai spus...

– Ştiu perfect ce i-am spus, dar asta s-a întâmplat acum mulţi ani şi...

– I-ai spus: „N-o să mă mărit niciodată şi nici n-o să am copii , după care ai continuat cu observaţia că „nimeni nu e de fapt fericit"...

Nu-mi venea să-mi cred urechilor – şi m-am trezit gândindu-mă: E pe patul de moarte, ia calmante puternice împotriva durerii, ignoră-i cuvintele... chiar dacă ştiam că trăieşte unul din rarele momente de luciditate. Trecuseră atâţia ani peste noi, în care ocolisem din răsputeri acest subiect. Dar în sinea ei încă mai dădea vina pe mine pentru plecarea tatălui meu.

– ... aşa ai spus, draga mea, corect?

– Da, aşa am spus.

– Şi a doua zi de dimineaţă ce s-a întâmplat?

– Ştii foarte bine ce s-a întâmplat, mamă.

– Nu te învinovăţesc, iubito. Doar că... ei bine, cauză şi efect. Şi poate... poate... dacă acele lucruri nu ar fi fost spuse într-un anumit moment... ei bine, cine ştie? Poate că taică-tu nu şi-ar fi făcut bagajele. Poate că sentimentele urâte pe care le avea faţă de căsnicie i-ar fi trecut. Ne găsim de atâtea ori pe punctul de a ne lăsa păgubaşi, de a renunţa sau de a zice că nu merită osteneala. Dar fără un element decisiv... acel ceva care ne face să păşim în gol...

Mi-am plecat fruntea şi n-am mai scos niciun cuvânt. Mama nu şi-a terminat fraza, pentru că trupul i-a fost cuprins de una dintre convulsiile specifice durerilor. A încercat să ajungă la sonda pentru morfină, ataşată de punga cu perfuzii de lângă pat. Însă mâna îi tremura aşa de tare, încât a trebuit s-o iau eu şi să eliberez piedica de siguranţă, urmărind-o cum se calmează şi se prăbuşeşte într-o stare de euforie semicatatonică. În vreme ce mama plutea sub vraja chimică a morfinei, eu nu mă puteam gândi decât la un singur lucru: Nu-ţi poţi lua înapoi cuvintele rostite..., iar eu va trebui să trăiesc cu ele.

Cuvintele sunt însemnate. Cuvintele contează. Cuvintele au o importanţă majoră.

Nu ne-am mai vorbit după aceea. Singurul lucru care mă liniştea întru câtva era ideea că părinţii mei nu se suportaseră niciodată şi că tatăl meu, care dispăruse de mult din viaţa noastră, ar fi terminat-o cu mama oricum.

Dar – aşa cum aveam să descopăr – există o prăpastie mare între a înţelege ceva ce-ţi schimbă complet conturul vieţii şi a accepta realitatea teribilă a situaţiei respective. Partea raţională a creierului – aceea care-ţi spune: „Asta s-a întâmplat, nu mai poate fi schimbat, aşa că fă bine şi obişnuieşte-te cumva cu ideea" – este întotdeauna însoţită de o voce furioasă, neliniştită. Este o voce care urlă despre

nedreptatea vieţii, despre lucrurile îngrozitoare pe care ni le facem singuri sau unii altora; o voce care şopteşte apoi insinuos: Dar poate că e numai vina ta.

Nu demult, într-una din nopţile în care nu puteam dormi – şi când calmantele foarte puternice de care sunt dependentă s-au dovedit neputincioase în faţa insomniei ce-mi domină viaţa – m-am pomenit gândindu-mă la unul dintre cursurile frecventate în primul an de facultate. La un moment dat, timp de două cursuri la rând, ni s-a vorbit despre un fizician şi matematician pe care-l chema Werner Heisenberg. Pe la sfârşitul anilor 1920, acesta a conceput o teoremă numită Principiul incertitudinii, ale cărei detalii le uitasem, aşa că am apelat la Google (la ora patru şi douăzeci şi şapte de minute dimineaţa) ca să-mi reîmprospătez memoria. Şi staţi să vedeţi ce definiţie am găsit: „În fizica particulelor. Principiul incertitudinii spune că nu este posibil să se determine şi poziţia şi viteza unei particule în acelaşi timp, deoarece actul în sine al măsurării ar perturba sistemul".

Până aici, teorie pură. Dar cercetând mai departe, am descoperit că Einstein detesta Principiul incertitudinii, comentând: „Desigur că ştim unde se află ceva; putem afla poziţia unei particule în mişcare dacă ştim toate detaliile posibile, prin extensie, putem prevedea încotro se îndreaptă".

Tot el observa, chiar tranşant aş spune, că principiul cade într-un soi de empirism divin, afirmând că: „Nu-mi vine să cred că Dumnezeu a ales să joace zaruri cu universul".

Însă Heisenberg – şi colaboratorul lui danez în ale teoremelor, Niels Bohr (părintele mecanicii cuantice) – l-a contrazis pe Einstein susţinând că: „Nu există nicio metodă să aflăm detaliile despre o particulă în mişcare şi, prin urmare, nici nu putem prevedea încotro se va îndrepta". Bohr a mai adăugat o replică puţin sardonică la

sfârşit, informându-şi rivalul: „Einstein, nu-i mai spune tu lui Dumnezeu ce să facă".

Citind toate acestea (pe când soarele se ridica la orizont, după o altă nuit blanche), m-am trezit că le iau partea lui Heisenberg şi Bohr. Dacă totul în viaţă, din punct de vedere fizic, este compus din particule elementare, cum am putea şti noi cu certitudine încotro ne va purta o particulă anume – sau acea combinaţie de particule cunoscută sub numele de acţiune, eveniment sau persoană? Einstein, nu-i mai spune tu lui Dumnezeu ce să facă... pentru că într-un univers complet aleatoriu, El nu are niciun fel de control.

Însă ceea ce m-a izbit cu adevărat în privinţa Principiului incertitudinii a fost faptul că m-a dus înapoi cu gândul la seara aceea de revelion din 1987 – şi că, din punctul ma-mei de vedere, Heisenberg avea dreptate. O particulă lansată— comentariile mele dezarmante despre căsnicie – poale avea un rezultat logic, îngrozitor: divorţul. Nu-i de mirare că mama a ales să susţină doctrina empirică. Fără ea, ar fi trebuit să se confrunte cu propriul rol pe care l-a jucat în distrugerea propriei căsnicii.

Însă ea şi-a concentrat toată atenţia asupra unui singur lucru: mai precis, dacă acea particulă nu ar fi fost lansată în acea noapte, rezultatul ar fi fost unul diferit... şi vieţile noastre ar fi putut fi diferite în lipsa ei.

M-am gândit adesea la asta în ultimele zile – ideea destinului sub forma unei emisii întâmplătoare de particule, care te duce în locuri pe care nu ţi le-ai imaginat vreodată. Şi am înţeles cum ne guvernează incertitudinea fiecare clipă a existenţei.

Cât despre interpretarea vieţii potrivit principiilor liniare...

Ei bine, un alt fizician din anii 1920, Felix Bloch, a susţinut ideea că spaţiul nu e decât un câmp de operaţiuni

liniare. Heisenberg n-a înghiţit aşa o teorie: „Prostii, a spus el. Spaţiul este albastru şi păsările zboară prin el".

Însă poveştile funcţionează mai bine dacă sunt redate într-o formă liniară, secvenţială. Iar această poveste, povestea mea... trebuie spusă secvenţial, pentru că viaţa poate fi trăită numai „pe dat înainte" şi înţeleasă numai „pe dat înapoi". Şi singura modalitate de a conferi un sens celor ce mi s-au întâmplat recent este să încerc să găsesc o semnificaţie ascunsă în spatele hazardului. Chiar dacă ştiu că tocmai am enunţat o contradicţie.

Pentru că nu există niciun înţeles în natura arbitrară a lucrurilor. Totul se petrece accidental, la întâmplare. Aşa cum spaţiul este albastru. Iar păsările zboară prin el.

Partea întâi

Unu

De unde să încep? Din ce moment? Veşnica întrebare ce pluteşte deasupra tuturor structurilor narative şi una pe care o studiem neîncetat în şcoală. Care este punctul de plecare al unei poveşti? În cazul în care nu scrii o saga de genul „din leagăn şi până-n mormânt" – „Să-mi încep viaţa de la începutul vieţii" —, o poveste debutează, de obicei, intr-un moment de maturitate al personajului principal. Mai departe, porneşti în călătorie alături de acest individ, descoperind simultan, puţin câte puţin, forţele şi evenimentele care l-au influenţat în trecut. Aşa cum David Henry – profesorul meu de la lucrarea de doctorat – le amintea cu plăcere studenţilor săi la cursurile de teoria literaturii: „Toate romanele abordează o criză şi felul în care un individ – sau mai mulţi indivizi – fac faţă crizei respective. În plus, atunci când ne întâlnim pentru prima dată cu un personaj într-o naraţiune, acesta se găseşte în prezent. Dar el vine cu o istorie în spate – la fel ca noi toţi. Fie că ne referim la viaţa reală sau la cea dintre paginile unei cărţi, niciodată nu poţi înţelege pe cineva până nu-i înţelegi trecutul".

David Henry. Poate că acesta este un punct de plecare foarte bun. Deoarece împrejurările accidentale care l-au adus pe David Henry în viaţa mea mi-au deschis un drum pe care nu-l credeam posibil. Şi-apoi, niciodată nu vom şti încotro se îndreaptă o particulă...

David Henry. Pe la începutul anilor 1970, când era un tânăr profesor la universitate, scrisese un studiu despre romanul american – Către o lume nouă – care a fost apreciat imediat pentru accesibilitatea şi originalitatea sa critică. Tot cam în aceeaşi perioadă, a mai publicat un

roman despre ce înseamnă să creşti într-un golf din Minnesota, roman care l-a transformat într-un soi de Sherwood Anderson[1] al zilelor noastre, readucând la viaţă contradicţiile traiului zilnic dintr-un mic oraş american.

„A readuce la viaţă" era expresia folosită de toată lumea când se referea la David Henry. Către o lume nouă a câştigat, în 1972, National Book Award pentru nonficţiune. Romanul său fusese şi el inclus în acelaşi an pe lista NBA pentru ficţiune (o dublă onoare destul de rară) şi a fost finalist şi pentru Pulitzer. Fotografiile lui din acea perioadă arată de ce ajunsese un star al mass-mediei – avea (ca să folosesc un citat dintr-un profil făcut de Esquire) „aspect serios cu maxilare late, în buna tradiţie americană, amestecat cu un aer rafinat şi grav: Clark Gable merge la Harvard".

El era prezent peste tot în acea perioadă: apărea la talk-show-urile televizate, scria eseuri inteligente pentru New York Review of Books, ori dezbătea cu susţinătorii politicii de dreapta în cadrul forumurilor publice. În plus, deşi purta haine în stilul Lou Reed (tricouri negre, blugi negri), nu făcea niciodată fiţe. A denunţat în mod public „conformismul de tip Babbitt, care domină o bună parte a psihicului american", dar, în acelaşi timp, scria articole în care apăra complexitatea culturală americană. Unul dintre ele – „Contradicţiile noastre necesare" – a devenit un subiect fierbinte imediat după publicarea în The Atlantic în 1976 – dat fiind că reprezenta prima explicaţie critică a ceea ce David numea „cele două faţete ale psihicului american, care se freacă una de alta precum plăcile tectonice". Am descoperit eseul acesta în timpul primului meu an de facultate când un prieten mi-a recomandat

---

[1] **Prozator american (1876-l941) ale cărui scrieri dezvăluie tarele unei societăţi tehnocrate, mentalităţile sterile şi mediul represiv al marilor oraşe.**

colecţia de articole a lui David Henry Scrise cu mâna stângă. Şi am fost aşa de impresionată de el, că l-am băgat probabil pe gât la cel puţin alţi şase prieteni, spunându-le că explica detaliat, cu o claritate uluitoare, ce însemna să fii un american care se îndoieşte de starea ţării sale.

Aşadar, eram îndrăgostită de autorul David Henry înainte să mă îndrăgostesc de omul David Henry. Când m-am înscris în programul de doctorat de la Harvard, eseul care mi-a însoţit cererea de admitere vorbea, printre altele, şi despre cât de mult îmi influenţase viaţa academică abordarea sa cu privire la literatura şi civilizaţia americane, precum şi despre teza pe care aspiram s-o scriu – Dualitatea infernală: supunere şi îndrăzneală în literatura americană. Ce mai încoace şi-ncolo, gândeam în spiritul lui David Henry.

Ştiam că risc afirmând deschis – înainte să fi fost acceptată de Harvard – că deja îmi alesesem un profesor îndrumător pentru teza de doctorat. Dar eram ferm hotărâtă să lucrez cu el. Pentru că absolvisem Colegiul Smith cu summa cum laude şi obţinusem recomandări impecabile din partea profesorilor mei de engleză, eram dispusă să fiu încrezătoare.

Şi a funcţionat. Am fost invitată la Cambridge să susţin un interviu cu şeful departamentului. În ultima clipă, secretara acestuia m-a informat că voi da interviul cu altcineva.

Şi uite-aşa m-am trezit faţă-n faţă cu David Henry.

Era anul 1995. David se apropia binişor de cincizeci de ani, dar încă îşi mai păstra aura şic de star de cinema – cu toate acestea, am observat imediat că avea cearcăne adânci care îi îngreunau ochii, mărturie a unei mari tristeţi. Ştiam că îşi continuase seria de lucrări în reviste precum Harper's şi The New York Reviezv of Books, deşi nu cu aceeaşi regularitate prolifică. Dintr-un articol pe care-l

citisem în Boston Globe, aflasem că al doilea roman nu mai apăruse niciodată şi că mult aşteptata biografie a lui Melville rămăsese neterminată. Totuşi, articolul spunea că, în ciuda faptului că intrase în umbră ca scriitor şi intelectual public, David se bucura de o reputaţie excelentă ca profesor. Numărul de studenţi de la cursurile sale depăşea întotdeauna limita admisibilă şi, pe deasupra, era unul dintre cei mai căutaţi profesori îndrumători pentru lucrările de doctorat.

L-am plăcut imediat pentru că a sesizat cât de greu îmi venea să-mi ascund nervozitatea şi s-a grăbit să mă liniş-tească.

– Pentru Dumnezeu, de ce naiba vrei să intri într-un domeniu atât de arhaic şi de prost plătit precum profesora-tul, când ai putea să profiţi de toate oportunităţile materia-le ale epocii noastre aurite?

– Nu toţi vrem să fim magnaţi, am replicat.

David a zâmbit.

– Magnaţi. Un răspuns a la Theodore Dreiser.

– Îmi amintesc capitolul dumneavoastră despre Dreiser din Romanul american şi articolul din The Atlantic, pe care l-aţi scris cu ocazia celor 60 de ani care au trecut de la pu-blicarea romanului Sora Carrie.

– Aşa ai spus şi în eseul tău. Dar dă-mi voie să te întreb un lucru: îţi place Sora Carrie?

– Mai mult decât dumneavoastră. Deşi sunt întru totul de acord cu lentoarea teribilă din proza lui Dreiser. Dar asta e ceva ce se găseşte şi la Zola – nevoia de a exagera detaliile şi folosirea unui oarecare primitivism psihologic. Şi da, chiar imi place ideea pe care aţi subliniat-o, şi anume că plictiseala scrierilor lui Dreiser are de-a face cu faptul că se nuămără printre primii romancieri care au folosit o maşină de scris. Însă a-l desfiinţa pe Dreisler, numindu-l – ah, care era fraza exactă? – „un plăsmuitor

pompos de poveşti plicticoase... Cu tot respectul pe care vi-l port, aţi dat-o-n bară – şi aţi mai folosit şi mulţi de p în aceeaşi propoziţie.

CÂND am realizat ce cuvinte mi-au ieşit pe gură, m-am gândit: Ce naiba tot îndrugi acolo? Însă David n-a părut ofensat sau iritat de felul direct în care m-am adresat. Ba dimpotrivă, chiar i-a plăcut.

– Ei bine, domnişoară Howard, a zis el, mă bucur că nu eşti o linguşitoare.

– Îmi pare rău. Sunt sigură că tocmai am sărit calul.

– De ce crezi asta? La urma urmei, o să faci parte din programul de doctorat de limba engleză de la Harvard, ceea ce înseamnă că ne aşteptăm să afişezi o cantitate considerabilă de judecată independentă. Şi cum eu nu lucrez cu orice mimoză...

David nu şi-a terminat propoziţia. În schimb, a început să zâmbească, amuzându-se nespus pe seama expresiei ce-mi încremenise pe faţă.

– Domnule profesor, am bâiguit, aţi menţionat adineauri că „o să fac parte din programul de doctorat de limba engleză de la Harvard". Dar cererea mea de înscriere nici măcar n-a fost aprobată.

– Ascultă-mă pe mine, eşti ca şi intratã.

– Dar ştiţi foarte bine că o să depun cerere pentru bursă.

– Da, am văzut şi asta – şi am vorbit cu şeful departamentului nostru despre folosirea unui fond pe care-l avem la dispoziţie. Acesta a fost înfiinţat de unul dintre Rockefelleri şi se acordă unui candidat la doctorat în fiecare an. Totuşi, din cererea ta, reiese că tatăl tău este director executiv la o exploatare minieră în Chile, a adăugat David.

– A fost director executiv, am răspuns. Şi-a pierdut slujba acum cinci ani...

David a clătinat din cap, de parcă ar fi vrut să spună: „Aşa se explică de ce stai prost cu banii".

I-aş fi putut mărturisi că oricum nu mă puteam sprijini niciodată pe ajutorul tatei. Dar întotdeauna aveam grijă să nu încarc pe nimeni (nici măcar pe iubiţii mei) cu aspectele neplăcute ale copilăriei mele. Şi cu siguranţă nu intenţionam să pălăvrăgesc despre ele în timpul interviului cu David Henry. Aşa că m-am mulţumit doar să specific:

– Tata i-a urat fostului său patron să se ducă în aia a mă-sii. Şi pentru că în toată perioada asta a refuzat să accepte vreo altă slujbă mai jos de poziţia de preşedinte al unei companii – era un tip destul de cunoscut şi apreciat în industria sa – şansele sale de angajare s-au diminuat considerabil până la dispariţie. De atunci oferă „consultanţă" – dar abia câştigă cât să supravieţuiască. În concluzie...

Şi-aşa îi dezvăluisem mai mult decât intenţionasem. Probabil că David a sesizat reticenţa mea, pentru că a zâmbit, a clătinat din cap şi a spus:

– Păi, în cazul acesta, câştigarea unei burse de doctorat la Harvard îl va încânta fără îndoială.

– Mira-m-aş, am rostit încet.

M-am înşelat în privinţa lui. I-am scris tatei o scrisoare cu două luni înainte de absolvirea Colegiului Smith, mărturisindu-i cât de mult mi-aş fi dorit să participe la ceremonie şi informându-l despre bursa câştigată la Harvard. De obicei, îi lua cam o lună să-mi răspundă – de data asta însă scrisoarea lui a sosit în mai puţin de zece zile. Ataşată de ea, se găsea o bancnotă de o sută de dolari. Scrisoarea conţinea douăzeci şi cinci de cuvinte:

Sunt tare mândru de tine!
Îmi pare rău că nu pot veni la ceremonia de absolvire.
Cumpără-ţi ceva drăguţ cu banii.

Te iubesc,
Tata.

La câteva clipe după ce am deschis-o, am izbucnit în lacrimi. Nu plânsesem atunci când tata ne-a părăsit. Nu plânsesem niciodată atunci când a trebuit să renunţăm la weekend-urile planificate împreună, după ce s-a mutat într-un oraş nou. Nu plânsesem nici când s-a mutat în Chile şi îmi spunea mereu că în anul următor se va întoarce în ţară pentru câteva săptămâni (şi nu se ţinea niciodată de cuvânt). Nu plânsesem nici atunci când răspunsul lui la toate notele mele de 10 de la Smith sau la primirea mea în organizaţia Phi Beta Kappa – toate eforturile alea doar ca să-i fac pe plac – a constat în tăcere. Şi în încercarea de a primi un soi de recunoaştere din partea lui, i-am scris o scrisoare. Iar el nu a făcut altceva decât să mă pună faţă-n faţă cu un adevăr cu care nu îndrăznisem niciodată să mă confrunt: tata se distanţase pentru totdeauna de mine. Cumpără-ţi ceva drăguţ. O sută de dolari şi un bilet cu cinci rânduri, care să-i mai diminueze din sentimentul de vinovăţie… asta în cazul în care s-ar fi simţit vreodată vinovat. Şi totuşi, iar mă dădea la o parte – numai că de data asta n-am reuşit să-i ignor răceala. Acum n-am putut decât să plâng.

Tom s-a străduit să mă consoleze. Îmi spunea întruna că tata nu merită o asemenea fată, că mai târziu va ajunge să regrete că m-a ţinut la distanţă, că succesul meu l-a scos din sărite, pentru că el însuşi dăduse greş în tot ceea ce întreprinsese.

– Normal ca să te ţină la distanţă, a insistat Tom. Cum altfel ţi-ar putea suporta inteligenţa?

– Nu mă mai flata atât, l-am rugat.

– Nu-ţi plac complimentele?

– Nu, pentru că nu le merit.

– Nu, pentru că te-ai convins singură că idiotul de taică-tu are dreptate: de ce ai merita să ai succes?

Însă nu mă simţeam tristă doar pentru felul în care îmi dăduse tata papucii, ci şi pentru că eu şi Tom urma să ne despărţim. Şi chestia cea mai îngrozitoare era că nu ne doream aşa ceva. Dar eu plecam la Harvard, iar Tom alesese Colegiul Trinity din Dublin pentru studiile postuniversitare. Deşi niciunul dintre noi nu voia să recunoască, ştiam că odată ce Atlanticul se va interpune între noi, relaţia noastră va muri. Şi mai agonizant era faptul că Tom fusese acceptat de Harvard să-şi facă masteratul în istorie, dar el se hotărâse să accepte oferta din Dublin – asigurându-mă că peste un an va veni şi el la Harvard pentru doctorat.

– Poţi să mă vizitezi de Ziua Recunoştinţei, mi-a spus. Iar eu o să mă întorc de Crăciun şi dacă vrei, de Paşte ne plimbăm prin Europa... şi uite-aşa anul va trece înainte să ne dăm seama.

Voiam să cred în promisiunile lui. Aşa cum hotărâsem să nu-i forţez mâna şi nici să nu folosesc vreun şantaj emoţional („Dacă mă iubeşti cu adevărat, atunci n-ai să mă părăseşti"), de genul celor folosite de mama în anii de dinaintea plecării tatei.

– Normal că nu vreau să pleci, i-am spus după ce m-a anunţat că amâna deocamdată Harvard-ul şi se îndrepta spre Dublin. Şi desigur că nici n-o să te opresc.

Atunci au început reasigurările. Cu cât se străduia mai tare, cu atât realizam mai clar că vrea să renunţe la mine. În ziua în care a sosit scrisoarea scurtă de la tata – şi Tom s-a dat peste cap să mă liniştească – i-am aruncat adevărul în faţă:

– Îndată ce ajungi la Dublin, noi am terminat-o.

– Nu fi absurdă. Nicio clipă n-am insinuat că...

– Dar o să se întâmple, pentru că...

– N-o să se întâmple nimic, m-a contrazis Tom vehement. Te apreciez – pe tine, relaţia noastră – mult prea tare. Şi înţeleg perfect de ce te simţi aşa de vulnerabilă acum, însă...

Însă ceea ce tu nu înţelegi este exact ce înţeleg eu: şi anume că bărbaţii dispar atunci când sunt ameninţaţi.

Până la urmă a plecat la Dublin – şi ne-am promis unul altuia că dragostea ne va ajuta să trecem prin toate încercările şi toate celelalte clişee romantice. Ruptura a venit chiar înainte de Ziua Recunoştinţei. Trebuia să se întoarcă în Statele Unite, iar eu urma să-l întâlnesc de Crăciun la Paris. Tom a dat dovadă de fairplay – nu mi-a vândut gogoşi şi nici nu m-a aburit spunându-mi că, din cauza unor împrejurări neprevăzute, nu va putea fi în Boston pe 21 noiembrie. În schimb, m-a sunat şi m-a anunţat direct:

– Am întâlnit pe altcineva.

N-am cerut prea multe detalii – nu sunt masochistă – şi nici el nu s-a arătat prea vorbăreţ. Mi-a zis totuşi că tipa e irlandeză, studentă la facultatea de medicină la Trinity şi că relaţia lor era una „serioasă". Când a început să spună că: „Totul m-a luat prin surprindere", am replicat scurt:

– Sunt convinsă.

S-a aşternut o tăcere lungă.

– Îmi pare rău, a rostit într-un târziu.

– Şi mie.

Şi asta a fost tot. Relaţia cea mai importantă din viaţa mea pierise brusc. Am făcut faţă veştii foarte rău... timp de o săptămână nu m-am văzut cu nimeni, am lipsit de la cursuri şi de la întâlnirile pentru teza mea de doctorat de la Harvard şi m-am ascuns practic în micuţa mea garsonieră din Somerville. M-a uimit tristeţea imensă care mă copleşise. Păream atât de potriviţi unul pentru celălalt. Din păcate, noi pur şi simplu n-am avut noroc.

Tom nu s-a mai reîntors niciodată în Statele Unite. S-a căsătorit cu studenta lui irlandeză. A rămas să-şi ia doctoratul la Trinity şi, în final, a căpătat o slujbă la universitatea din Galway. Nu ne-am mai văzut. Deşi bănuiam că vine acasă regulat, ca să-şi viziteze părinţii, nu m-a căutat niciodată în anii în care am locuit în Cambridge. Am primit doar un singur semn de la el: o felicitare de Crăciun care a sosit doar câţiva ani mai târziu, alături de o fotografie cu Tom, soţia sa Mairead şi cei trei fii ai lor – Conor, Fintan şi Sean. Stăteau în faţa a ceea ce părea un bungalow, undeva în suburbii. Poza m-a lăsat cu gura căscată, pentru că Tom era aşa de neclintit – ca şi mine de altfel – când susţinea că nu-şi doreşte copii şi jurase să nu locuiască niciodată în suburbii. N-am simţit niciun fel de tristeţe când am privit fotografia. Mai degrabă m-am minunat de felul în care viaţa îşi vede de drumul ei inexorabil – şi de faptul că o persoană care a însemnat atât de mult pentru tine la un moment dat poate dispărea într-o clipită din viaţa ta. Pierdem lucruri, după care alegem alte lucruri. Un fragment dintr-un cântec pe care-l ascultasem cândva? Oare cu Tom? Sau cu David? Şi nu-mi spusese David – la scurt timp după ce deveniserăm amanţi – că viaţa nu e decât un du-te-vino permanent?

I-am trimis şi eu lui Tom o felicitare de Crăciun, cu un mesaj cât se poate de scurt:

Ai o familie foarte drăguţă. Îţi doresc toată fericirea din lume în anul care vine. Toate cele bune...

Normal că voiam să-l întreb un milion de lucruri: Eşti fericit? Îţi place munca ta, noua ta ţară, viaţa ta? Şi te gândeşti vreodată la mine, la noi şi ce curs ar fi urmat vieţile noastre, separate acum, dacă...?

„Dacă." Cel mai intens cuvânt din limba engleză... mai ales în combinaţie cu „ce-ar fi fost".

De exemplu: ce-ar fi fost dacă nu te-ai fi mutat în Irlanda? Probabil că nu m-aş mai fi combinat cu David.

Dar mi-am dorit să fiu cu David... chiar dacă ştiam din start că relaţia noastră nu avea niciun fel de viitor. Pentru că relaţia cu David m-a ajutat să te uit pe tine.

Ori, cel puţin, aşa mă amăgeam la momentul respectiv.

Doi

Chestia asta e periculoasă, a zis David.

– Numai dacă o lăsăm noi să devină periculoasă, am răspuns.

– Dacă află cineva…

– Ăsta e stilul obişnuit al conversaţiilor tale postcoitale…?

– Nu am obiceiul să…

– …te culci cu studentele tale?

– Exact.

– N-ai mai făcut-o niciodată?

Pauză. Apoi:

– O singură dată. Pe la începutul anilor şaptezeci, când lucrurile nu erau chiar aşa…

– Cum? Corecte din punctul de vedere al convenţiilor?

– N-am de gând să mă autodistrug, a adăugat el.

– Adică prin chestia asta te autodistrugi?

– Sper că nu.

– David, te rog să ai puţină încredere în mine. Ştiu în ce mă bag.

– Eşti sigură?

– Aşadar, în afara studentei aceleia din nebunaticii ani şaptezeci, am continuat, schimbând subiectul, să înţeleg că i-ai fost pe deplin credincios lui Beth?

– Nu prea… având în vedere că n-a mai făcut sex cu mine încă de pe vremea când Reagan a fost ales preşedinte pentru prima dată.

– Şi cea mai lungă aventură a durat…?

– Pui o grămadă de întrebări.

– Nu vreau altceva decât să ştiu totul despre bărbatul cu care m-am încurcat.

– Ştii deja o mulţime de lucruri despre mine.

Cât se poate de adevărat – pentru că lucrasem împreună cu David în ultimele şase luni la teza mea de doctorat. Pe toată perioada petrecută la Harvard, s-a dovedit a fi un profesor îndrumător extraordinar: înţelegător, dar nu sufocant; riguros la nivel intelectual, dar niciodată pedant; extrem de inteligent, dar evitând mereu să joace cartea epatării. M-a cucerit din prima clipă. Tot din prima clipă mi-am zis că nu exista nicio şansă să am vreo aventură cu profesorul meu îndrumător. Şi, pe de altă parte, în primele luni la Cambridge, David nici măcar nu a flirtat cu mine. De fapt, până în apropierea Zilei Recunoştinţei, relaţia noastră a fost strict una studentă-profesor. Apoi am primit vestea din Dublin, că Tom şi cu mine nu mai formam un cuplu. M-am dat la fund o săptămână, sărind peste cursuri, anulându-mi toate întâlnirile de consiliere, ieşind afară doar ca să-mi cumpăr de mâncare şi, în general, simţindu-mă mizerabil şi plângându-mi de milă. Mi se întâmpla frecvent să izbucnesc în lacrimi în locuri deloc adecvate, precum în supermarket sau când înapoiam cărţile la bibliotecă. Am detestat întotdeauna ideea de a-ţi afişa emoţiile în public. Posibil ca urmare a acelei dimineţi când împlinisem treisprezece ani, iar mama a dat vina pe mine pentru plecarea tatei. Deşi am alergat şi m-am ascuns în camera mea, n-am reuşit să plâng din pricina acuzaţiei ei nedrepte. Oare acela să fi fost momentul în care am început să gândesc la faptul că, dacă plângi, înseamnă că-ţi pierzi controlul? Cu siguranţă, tata era adeptul teoriei „ţine-ţi suferinţele pentru tine, altfel oamenii îţi vor depista vulnerabilităţile şi vor sări asupra ta". I-am urmat sfatul – mai ales când era vorba de toate acele tranzacţii emoţionale permanente cu mama —, dar, în realitate, vulnerabilitatea mea atingea cote alarmante. Pusă în faţa unui eşec sau a unei pierderi, obişnuiam să-mi înfrânez

sentimentele – de teama celorlalţi, care mi-ar fi surprins momentele de slăbiciune. Înăuntrul meu însă, rănile nu se cicatrizau niciodată cu adevărat – ceea ce a însemnat că atunci când Tom s-a despărţit de mine, senzaţia de pierdere a devenit şi mai acută. Atunci când tatăl tău este absent, iar mama ta află că ţi-L doreşti înapoi, cauţi un soi de ancoră personală în lume. Şi când şi aceasta îţi este luată…

În fine, tot ce-am putut să fac a fost să mă ascund o vreme.

Prin urmare, atunci când am lăsat un mesaj prin care anulam a treia întâlnire consecutivă cu David, el m-a sunat acasă şi m-a întrebat dacă s-a întâmplat ceva.

– Am o gripă urâtă, am răspuns.

– Te-a văzut vreun doctor? m-a întrebat.

– Nu e genul acela de gripă, m-am trezit rostind.

M-am prezentat totuşi la următoarea întâlnire programată – în care am petrecut o oră discutând despre McTeague al lui Frank Norris – care, în opinia lui David, nu incrimina doar lăcomia americană, ci şi tagma dentiştilor de la începutul secolului douăzeci.

– Dar tu n-ai avut nevoie de dentist săptămâna trecută, nu-i aşa? m-a întrebat.

– Nu, doar de somn.

– Şi eşti sigură că ţi-a trecut?

Atunci mi-am plecat fruntea, mi-am muşcat buza şi ochii mi s-au umplut de lacrimi. David a deschis un sertar de la birou şi a scos o sticlă de scotch şi două pahare.

– Când eram la doctorat, profesorul meu îndrumător mi-a zis că atunci când voi deveni profesor, ar trebui să ţin o sticlă de whisky în dulap… exact pentru momente ca acesta.

A turnat la fiecare două degete de scotch şi mi-a întins un pahar.

– Dacă vrei să vorbeşti despre asta... a continuat.

Îmi doream atât de tare să-mi descarc sufletul – şi povestea mi-a ieşit de pe buze cu o grabă care m-a surprins profund, dat fiind refuzul meu de a discuta cu oricine despre asemenea lucruri, darămite cu profesorul meu îndrumător. La sfârşit m-am auzit rostind:

– ... şi chiar nu înţeleg de ce sufăr atât, mai ales că ştiam încă de acum şase luni că aşa se vor termina lucrurile. De fapt, i-am şi mărturisit-o în primăvară, când a hotărât să-şi urmeze destinul tocmai în Dublin. Însă el Îmi tot zicea că...

– Dă-mi voie să ghicesc: „Ultimul lucru la care mă gândesc este să te părăsesc... nu sunt decât opt luni la mijloc şi apoi mă voi întoarce în braţele tale"?

– Da, mai mult sau mai puţin. Partea proastă e că am vrut să cred în vorbele lui.

– Te înţeleg perfect. Când nu vrem să pierdem ceva... pe cineva... ne străduim întotdeauna să credem în declaraţiile celorlalţi, chiar dacă în sinea noastră ne îndoim de sinceritatea lor. Cu toţii susţinem că urâm minciunile. Şi totuşi, preferăm adesea să fim minţiţi... pentru că ne permite să evităm toate acele adevăruri dureroase pe care alegem să nu le auzim.

– Dar eu cu siguranţă n-am vrut să terminăm.

– Şi-atunci de ce nu te-ai dus cu el la Dublin?

– Pentru că am vrut să vin aici. Şi pentru că nu voiam să trăiesc în Dublin.

– Sau pentru că nu voiai să fii legată de cariera lui?

M-am încordat şi David a băgat de seamă.

– Hei, nu e nimic rău să nu vrei să fii în umbra cuiva..., deşi ţi-a trecut vreo clipă prin cap că poate tipul nu voia să trăiască în umbra ta? Ascultă-mă pe mine, bărbaţii nu se simt deloc în pielea lor atunci când realizează că o femeie e mai talentată decât ei.

M-am înroşit până în vârful urechilor.

– Vă rog... nu prea ştiu cum să reacţionez la complimente.

– Dar nu încerc să te flatez. Pur şi simplu scot în evidenţă realitatea unei situaţii. Poate că totul a fost în regulă între voi când eraţi amândoi la facultate. Însă doctoratul e altceva – pentru că toată lumea se concentrează pe carieră de aici înainte şi atmosfera devine puţin competitivă şi sufocantă..., deşi noi la Harvard dispreţuim sincer competiţia...

Mi-a aruncat un zâmbet răutăcios, după care a adăugat:

– Lucrul cel mai dificil într-o despărţire este faptul de a fi părăsit. Întotdeauna e mai bine să fii tu cel care pleacă...

După aceea, a direcţionat conversaţia înapoi către lucrarea mea. În următoarele săptămâni, a evitat dinadins să mă mai întrebe ceva despre situaţia în care mă aflam. Începea întâlnirile noastre cu o întrebare generală: „Şi care mai e treaba?" Cu toate că i-aş fi putut mărturisi că încă mă simţeam extrem de fragilă, am ales să-mi ţin gura. În fond, nu i-aş mai fi putut spune nimic – şi întotdeauna urâsem să-mi plâng de milă, chiar dacă am avut nevoie de luni bune înainte ca senzaţia de pierdere să se mai diminueze.

Şi simplul fapt că relaţia mea cu David a început abia după şase luni de când primisem scrisoarea de adio din partea lui Tom însemna că...

Ei bine, ce anume mai exact însemna? Că David nu era un nenorocit oportunist care să se dea la mine atunci când mă simţeam vulnerabilă şi singură? Că relaţia noastră a devenit repede una serioasă, de vreme ce ne cunoşteam de aproape un an de zile, când am depăşit bariera dintre camaraderie şi intimitate? Sau că amândoi ne-am jucat cu bună ştiinţă vreme îndelungată – deşi era evident (cel puţin din punctul meu de vedere) că între noi exista ceva

mai mult decât o simplă atracţie?

Însă el era profesorul meu, era însurat – şi nici prin cap nu-mi trecea să intru pe terenul mizerabil al aventurilor clandestine şi nici să-mi asum rolul cumplit al Celeilalte Femei. Cu excepţia momentului când i-am povestit despre despărţirea mea de Tom, am rămas amândoi pe teren neutru.

Până într-o după-amiază târzie, de pe la jumătatea lunii mai, când ne aflam în mijlocul unor discuţii despre Sherwood Anderson, şi telefonul a sunat. De obicei, în timpul sesiunilor noastre săptămânale, David ignora ţârâitul telefonului. În ziua aceea însă, imediat ce l-a auzit, David a devenit tensionat şi s-a întins spre receptor, spunându-mi:

– Trebuie să răspund...

– Vreţi să plec? l-am întrebat.

– Nu e nevoie...

A ridicat receptorul, s-a învârtit cu scaunul, ca să stea cu spatele la mine şi a început să vorbească agitat, în şoaptă.

– Alo, da, bună... uite, am pe cineva aici... şi ce-a zis doctorul?... păi, are dreptate, normal că are dreptate... nu-mi spune mie că te iau peste picior, când eu de fapt... toate astea se întâmplă pentru că nu iei medicamentele şi de aceea ai crizele astea... nu e nevoie să... bine, bine, îmi pare rău, eu... oh, Iisuse, te rog... da, sunt nervos, al dracului de nervos... şi nu mai suport toate astea, iar tu...

A amuţit brusc, ca şi cum convorbirea se terminase pe neaşteptate. A rămas nemişcat în scaun, străduindu-se să-şi controleze şi să-şi ascundă supărarea. A trecut un minut, timp în care David s-a uitat fix pe geam, cu ochii plini de lacrimi, într-un târziu, am spart tăcerea:

– Profesore, poate ar fi mai bine să...

– Îmi cer scuze. N-ar fi trebuit să auzi toate astea.

– Plec.

Nu s-a întors cu faţa spre mine.

– În regulă.

Când l-am văzut în săptămâna următoare, ne-am continuat discuţia serioasă despre Sherwood Anderson. Dar la sfârşitul orei, m-a întrebat dacă am timp să mergem să bem o bere.

În realitate, „berea" s-a dovedit a fi un martini într-un bar al hotelului Charles, din piaţa Harvard. El a băut un gin – sec, fără gheaţă, cu trei măsline – din trei înghiţituri, după care a scos un pachet de ţigări.

– Da, ştiu că e un obicei dezgustător – şi da, Gitanes put şi sunt pretenţioase —, dar fumez maximum zece pe zi.

– Profesore, nu sunt o maniacă a sănătăţii. Fumaţi cât vreţi, vă rog.

– Te rog să nu-mi mai spui profesore.

– Dar asta sunteţi.

– Nu, asta e doar o titulatură. Pe mine mă cheamă David – şi insist ca pe viitor să-mi spui aşa.

– Bine, am zis, uşor surprinsă de vehemenţa din vocea lui.

La fel şi David, care i-a făcut imediat semn ospătăriţei pentru încă un martini şi şi-a aprins altă ţigară, chiar dacă prima încă mai fumega pe marginea scrumierei.

– Iartă-mă, iartă-mă, a adăugat. În ultima vreme, mă trezesc că...

S-a oprit, după care a început din nou:

– Ţi s-a întâmplat vreodată să fii aşa de gâtuită de furie, încât să...?

A tras un fum adânc în piept.

– N-ar trebui să vorbesc despre toate astea, a mai spus.

– E-n regulă, profesore... scuze, David. Te rog, continuă.

Încă un fum adânc.

– Soţia mea a încercat să se sinucidă acum două

săptămâni. E a treia oară pe anul ăsta.

Atunci am aflat pentru prima dată că, în ciuda realizărilor sale profesionale şi a celebrităţii academice, David Henry îşi trăia propriul iad. Pe soţia lui o chema Polly Cooper. Erau căsătoriţi de peste douăzeci de ani şi, din fotografiile pe care le zărisem în biroul lui, făcute undeva prin anii 1970, Polly avea frumuseţea unei femei înalte, cu trup mlădios. Când s-au cunoscut, ea tocmai publicase un volum de nuvele scos de editura Knopf, dar şi făcuse o şedinţă foto importantă cu Avedon pentru Vogue. În 1971, New York Times a publicat un articol despre ea, numind-o „imposibil de frumoasă şi de deşteaptă". Când David s-a încurcat cu ea – la scurt timp după triumful său de la National Book Award şi după cronicile fantastice ale primului său roman, precum şi după numirea sa, la vârsta de numai treizeci de ani, ca profesor la Harvard – toată lumea i-a considerat un cuplu de aur, destinat unor lucruri măreţe.

– Când am cunoscut-o pe Polly, am trăit amândoi un asemenea coup de foudre, încât după şase luni ne-am căsătorit. Un an mai târziu, s-a născut fiul nostru Charlie – iar Polly a suferit o cădere nervoasă câteva săptămâni mai târziu. Nu mai dormea, nu mai mânca şi, în cele din urmă, a refuzat să-şi mai atingă copilul, convinsă că-i va face rău, dacă-l va lua în braţe. Lucrurile s-au înrăutăţit aşa de tare, încât la un moment dat n-a dormit patru nopţi la rând. Într-o noapte am găsit-o lăţită pe podeaua bucătăriei şi lovindu-şi capul de marginea aragazului. Când a sosit ambulanţa, medicii i-au aruncat o singură privire şi au dus-o direct în secţia de psihiatrie de la Mass General. A rămas aici timp de patru luni. Ceea ce la început părea să fie doar un caz sever de depresie postnatală s-a dovedit a fi tulburare bipolară majoră.

De atunci, starea ei mintală a fost, în cel mai bun caz,

dezechilibrată. În fiecare an făcea o criză gravă, urmată de o perioadă de calm relativ. Însă niciodată nu şi-a mai găsit energia creativă necesară să scrie o altă nuvelă şi anii îndelungaţi de medicamentaţie şi-au lăsat amprenta asupra sănătăţii fizice şi a aspectului ei.

– Dacă a fost atât de îngrozitor, am întrebat, de ce n-ai apăsat pe butonul de autoapărare şi n-ai părăsit-o?

– Am încercat asta prin anii 1980. Întâlnisem o altă femeie, Anne, o violonistă de la Orchestra Simfonică din Boston. Relaţia noastră a devenit foarte repede serioasă. Polly – cu toate momentele ei maniacale – încă mai mirosea minciunile. Când am început să-mi petrec după-amiezile departe de universitate, a angajat un detectiv... care m-a fotografiat intrând şi ieşind din apartamentul Annei din Back Bay sau pe noi doi ţinându-ne de mână, într-un restaurant din apropiere. Dumnezeule, detaliile aventurilor clandestine sunt atât de banale.

– V-aţi iubit, tu şi violonista?

– Aşa credeam. Şi Anne la fel. Dar apoi am venit într-o seară acasă, unde am găsit fotografiile detectivului împrăştiate prin toată sufrageria şi pe Polly în cadă, cu venele tăiate. Abia dacă mai avea puls.

Medicii au fost nevoiţi să pompeze în ea peste cinci litri de sânge ca s-o stabilizeze.

A petrecut alte trei luni în secţia de psihiatrie.

– Fiul nostru Charlie – care avea zece ani pe vremea aia – mi-a spus că nu pot să plec. Vezi tu, a venit de la şcoală cam la un minut după ce o găsisem pe Polly. Am încercat să-l opresc să intre în baie, dar nu m-a ascultat şi şi-a văzut mama goală, plutind în apa însângerată. După aceea...

După aceea, Charlie s-a închis în sine mult timp, devenind retras şi morocănos. S-a mutat de la o şcoală la alta. În adolescenţă, a descoperit şi drogurile halucinogene – a fost exmatriculat dintr-o şcoală pentru una din

veşnicele lui „trăsnăi" preferate: încercase să dea foc patului. L-au înscris la o şcoală mai progresistă, au încercat şcoala militară, după care au vrut să-l educe de acasă (dar şi-a distrus camera). Într-un târziu, băiatul a doi oameni extrem de inteligenţi a fugit de acasă în ziua în care a împlinit şaptesprezece ani. L-au găsit abia doi ani mai târziu – timp în care David a cheltuit un sfert de milion de dolari („întreaga mea moştenire de la tata"), chinuindu-se să dea de el. Trăia într-un azil pentru săraci din Piaţa Pioneer, în Seattle.

– Vestea bună a fost că nu se infectase cu HIV şi nu căzuse în plasa oribilă a prostituţiei. Vestea proastă a fost diagnosticarea lui cu schizofrenie. De trei ani e internat într-un sanatoriu de lângă Worcester. E deprimant, dar cel puţin ştiu că se află într-un loc unde nu-şi poate face rău.

Între timp, mama lui a reuşit cumva să-şi regăsească echilibrul mintal. După cincisprezece ani de tăcere dureroasă, o mică editură universitară i-a publicat un volum subţire de nuvele.

– Probabil că n-au vândut mai mult de cinci sute de exemplare, dar pentru ea a reprezentat o victorie uriaşă. Şi lucrul cel mai extraordinar a fost că Polly părea că şi-a venit în fire, transformându-se încă o dată în femeia frumoasă şi deşteaptă cu care m-am însurat. Dar aceste interludii s-au dovedit a fi simple momente de respiro înainte ca nebunia s-o cuprindă din nou cu şi mai multă înverşunare.

Rezultatul final al fragilităţii mintale a soţiei lui şi al fragilităţii fiului său s-a concretizat în incapacitatea lui David de a redescoperi calea către propriile sale cărţi. Primul său roman erupsese din el „ca un gheizer – odată ce l-am început nu m-am mai putut opri. Povestea era povestea mea, chiar dacă deghizată straşnic. În fiecare zi când mă aşezam la masa de scris, cuvintele veneau fără

ezitare, fără niciun dubiu. Ca şi cum intram pe pilot automat – şi în cele şase luni am simţit ceea ce se putea numi, fără îndoială, fericire adevărată".

– Şi ce înseamnă fericirea adevărată? l-am întrebat.

– Să crezi că ai fost luat de val – chiar şi pentru câteva ore pe zi – departe de toată murdăria vieţii, de tot acel rahat cotidian care ne sufocă şi ne împinge la disperare.

– Aminteşte-mi să nu dau buzna peste tine când eşti mahmur, profesore... scuze, David.

– Poţi să dai buzna peste mine când doreşti.

S-a aşternut o tăcere prelungă şi jenantă după rostirea acestui comentariu. Am privit fix paharul cu martini, simţind cum mă îmbujorez. David şi-a dat seama că vorbele lui puteau fi considerate drept provocatoare, aşa că a încercat imediat să-şi repare greşeala.

– Ceea ce am vrut să spun de fapt e că...

I-am acoperit mâna cu a mea.

– Taci, am şoptit.

Mi-am lăsat mâna acolo pentru încă o jumătate de oră – cât timp mi-a vorbit despre „nodul gordian" reprezentat de cel de-al doilea roman al său şi despre cum pur şi simplu nu voia să curgă aşa cum se întâmplase la cartea sa de debut; despre cum ştiuse încă din start că e depăşit şi epuizat. Apoi, despre cum şi-a îndreptat atenţia spre marea biografie a lui Melville, pentru care primise un avans considerabil din partea celor de la Knopf. Însă din nou, nu găsise vitalitatea necesară pentru a-şi continua lucrul.

L-am ascultat, simţindu-mă din ce în ce mai uimită şi mai privilegiată. În fond, în faţa mea stătea David Henry, care îmi făcea confesiuni. Şi în plus, mă lăsa să-l ţin de mână. Parcă eram o şcolăriţă idioată – şi totuşi una care nu voia să dea înapoi şi să respecte regulile jocului. Un bărbat incredibil de cerebral şi de atrăgător care suferea –

un adevărat afrodiziac.

– Dacă aş fi fost un romancier get-beget, a spus, aş fi găsit o cale, în ciuda haosului domestic, prin care să scriu. Pentru că scriitorii adevăraţi scriu. Găsesc ei o modalitate să se debaraseze de toate gunoaiele şi să-şi vadă de treabă. În vreme ce eu am încercat mereu să fiu de toate: academician, romancier, biograf, iubitul mass-mediei, un artist de rahat în talk-show-uri, un soţ de rahat, un părinte de rahat…

– David… opreşte-te, l-am rugat, strângându-l tare de mână.

– Aşa se întâmplă atunci când beau. Mă transform în Pagliacci – clovnul trist şi patetic.

Brusc, s-a ridicat în picioare şi a aruncat nişte bani pe masă, spunându-mi că trebuie să plece. M-am întins din nou să-l apuc de mână, însă el s-a ferit.

– Nu ştii că în zilele noastre există reguli împotriva unor astfel de lucruri? s-a răstit la mine. Habar n-ai ce probleme mi-ai putea crea…

S-a aşezat la loc pe scaun şi şi-a cuprins capul cu mâinile:

– Îmi pare aşa de rău…

– Hai să plecăm.

L-am condus afară din bar, înspre intrarea din faţă a hotelului. S-a supus fără crâcnire şi n-a comentat când l-am urcat într-un taxi. S-a mulţumit doar să murmure adresa. După ce maşina s-a îndepărtat, m-am întors la bar şi mi-am terminat paharul de martini, încercând să analizez tot ce se înlâmplase. Cel mai tare m-a surprins faptul că spectacolul dat de David nu m-a oripilat şi nici nu m-a dezgustat. Ba dimpotrivă, am înţeles perfect toate contradicţiile în mijlocul cărora trăia – durerea omului din spatele chipului public – şi cum îi schimbaseră acestea traseul vieţii. Întotdeauna admirăm oamenii de la distanţă

– mai ales pe cei care au realizat atât de multe în viaţă. Dar mânia şi frustrările lui David m-au determinat să trag concluzia că nimeni nu trece uşor prin viaţă. Şi în clipa în care crezi că ai ajuns la liman în sfârşit, constaţi că totul e anapoda.

După ce am sorbit ultimii stropi de martini, un alt gând m-a izbit: David întruchipa genul meu de bărbat ideal. Era inteligent, original, seducător şi vulnerabil. Îl voiam pentru mine – chiar dacă ştiam că intru pe un teren periculos. Dar cu toate că îmi doream mai mult decât orice pe lume să mă las dusă de val, eram hotărâtă să nu dau naştere unei catastrofe. Aşa cum ştiam că între mine şi David nu se va întâmpla nimic până când el nu-şi va dori acest lucru.

N-a trebuit să aştept prea mult semnalul lui. A doua zi de dimineaţă, pe la nouă, în mica mea garsonieră din Somerville a sunat telefonul.

– Aici e profesorul tău teribil de stânjenit, a rostit el încet.

– Să înţeleg că nu-ţi mai pot spune David?

– Să înţelegi că sunt un dobitoc – şi sper că nu crezi că intenţionam să...

– Cred că ai fost pur şi simplu uman, David.

Comentariul meu i-a închis gura.

– ...şi am apreciat şi faptul că mi-ai arătat încredere.

– Prin urmaie, n-ai de gând să depui plângere la şeful departamentului...

– ...pentru hărţuire? Dar nu m-ai hărţuit, David. În plus, eu te-am luat pe tine de mână.

– Nu m-am gândit decât că nu vei mai dori să lucrezi cu mine...

– Eh, astea chiar sună a vorbe de om mahmur.

– Perfect adevărat. Îmi dai voie să-ţi fac cinste cu o ca-fea?

– De ce nu? Dar pentru că sunt pe punctul de a termina

o lucrare, n-ai vrea mai bine să treci pe la mine?

Şi i-am dat adresa.

Când a sosit după o jumătate de oră, nu şi-a mai adus nimeni aminte de cafea. Nici n-a intrat bine pe uşă, că am sărit imediat unul pe celălalt.

Mai târziu, s-a întors spre mine şi mi-a spus:

– Chestia asta e periculoasă.

– Numai dacă o lăsăm noi să devină periculoasă, am răspuns.

– Dacă află cineva...

– Ăsta e stilul obişnuit al conversaţiilor tale postcoitale...?

– Nu am obiceiul să...

– ...te culci cu studentele tale?

– Exact.

Şi atunci am purtat micuţa noastră conversaţie despre iubirile din trecut, care a culminat cu reproşul lui că pun prea multe întrebări.

i **Nu vreau altceva decât să ştiu totul despre bărbatul cu care m-am încurcat. Şi trebuie să clarific ceva încă de la început – asta în cazul în care vom continua să fim împreună. Nu există niciun fel de viitor pentru aranjamentul sau mica noastră aventură. Aşadar, n-am de gând să joc rolul clişeizat al celeilalte femei care devine tot mai posesivă şi mai psihopată. Dar îţi cer să fii întotdeauna sincer cu mine. Dacă voi dori la un moment dat să pui punct, spune-mi. Nu mă a**buri.

– Dar văd că te-ai gândit bine înainte.

– Şi tu la fel.

– Mereu te porţi atât de raţional?

– Dacă aş fi raţională, nu m-aş afla cu tine în pat acum.

– Corect.

Aşa a început totul. Şi da, am abordat aventura noastră (după cum o numea el) cu un raţionalism feroce. Eram

conştientă că, dacă rămân raţională, mă pot feri de orice dezamăgire sau suferinţă provocată de relaţia dintre noi. Pe de altă parte însă, ştiam că mă îndrăgostisem de David Henry... şi gândul acesta mă entuziasma şi mă speria de moarte în acelaşi timp. Pentru că problema majoră care apare atunci când iubeşti un bărbat căsătorit este...

Ei bine, continuaţi voi singuri.

Bineînţeles că ştiam că jucam rolu celeilalte femei. Aşa cum ştiam amândoi că, dacă se duce vestea micului nostru aranament, cariera lui David se va sfirşi, iar eu aveam toate şansele să fiu exmatriculată din programul de doctorat. („Probabil că pe tine te vor considera drept o victimă", a observat David la un moment dat, „şi nu-ţi vor face nimic pentru că ai primit tratament prefererţial din partea profe-sorului îndrumător.") Asta însemna că nu puteam – n-aveam voie – să povestesc nimănui despre noi. Nici măcar Sarei Crowe – o femeie impozantă, mândră şi isteaţă din New England care lucra la teza ei de doctctat despre puritanismul american. Sara cunoştea persoane sus-puse mai peste tot. Organiza un salon în fiecare duminică seară, în apartamentul ei din strada Brattle, de unde figurile de top de la Harvard (sau orice personaj important în vizită la Cambridge) păreau să nu lipsească niciodată. După ce ne-am întâlnit la un simpozion din cadrul campusului, unde s-a discutat despre Emily Dickinson, a hotărât că sunt suficient de interesantă ca să mă invite la cină cu diverse ocazii. Dar în niciun caz n-o consideram o persoană căreia să-i fac confidenţe.

Şi nici lui Christy Naylor nu i-am mărturisit nimic – iar ea era singura mea prietenă apropiată pe care o cunoscusem în primul an de doctorat.

Christy venea din Maine – şi fusese atât de aiurită şi de lasă-mă să te las în perioada liceului, încât sfârşise prin a ajunge la Universitatea de Stat din Orona. Aici, s-a

transformat peste noapte într-un star academic („în mare măsură pentru că bărbaţii de acolo erau aşa de plictisitori"), absolvind summa cum laude secţia de literatură engleză şi, la fel ca şi mine, obţinând o bursă integrală la Harvard. Specialitatea ei era poezia americană modernistă (dar mai ales Wallace Stevens, pe care aproape că-l diviniza. Ea însăşi începuse să publice ocazional câte o poezie prin revistele şi jurnalele mici. Autoproclamându-se o „provincială insipidă" din Lewiston, Maine – „groapa de gunoi a statului New England" —, Christy nu voia decât să fumeze patruzeci de ţigări pe zi şi SĂ SE îmbete cu bere ieftină. Dar dacă te apucai să discuţi cu ea despre metrica poeziei lui Pound sau despre folosirea pentametrului în „Treisprezece feluri în care poţi privi o mierlă" a lui Williams, îţi arăta o acuitate intelectuală care te lăsa cu gura căscată. Propriile ei creaţii oglindeau modernismul accentuat al poeţilor pe care-i admira.

– Problema mea, mi-a mărturisit într-o seară, când ieşisem în oraş să bem ceva, este că atunci când vine vorba de artă şi bărbaţi, aleg întotdeauna cea mai complicată şi cea mai dificilă persoană din încăpere.

Faptul că era uşor supraponderală – blestemată să facă veşnic exerciţii şi să ţină diete care mai de care mai fistichii – îi dădea o alură şi mai interesantă: semăna cu o intelectuală din topor ce părea că tocmai ieşise dintr-un parc pentru rulote. Cu toate acestea, reuşise să-i stârnească interesul unui student pe nume Winthrop Holmes III, care alerga în limbă după ea.

– Am senzaţia că bărbaţii mă văd ca o tranzacţie dură... iar mie chiar îmi plac tranzacţiile dure. Sau nebuneşti. În vreme ce tu, doamna Sfinţenie Reţinută în persoană, cu incapacitatea ta afurisită de a te îngrăşa...

– Dar nu că n-aş încerca.

– Mda, eşti o afurisită de ectomorfă – şi drăguţă pe

deasupra.

– Pe naiba sunt drăguţă.

– Mai lasă-mă cu talentul pentru autocritică. Ascultă-mă pe mine, tipii te sorb din priviri.

David mi-a spus şi el acelaşi lucru cu diverse ocazii, comentând că observase cât de des mă privesc în oglindă şi mă încrunt, de parcă nu mi-ar plăcea ceea ce văd.

– Cred că dintotdeauna am avut ceva împotriva oglinzilor, am răspuns.

– Ei bine, e greu s-o faci pe modesta, a spus el. Mai degrabă te tragi din categoria Audrey Hepburn...

– Oh, te rog...

– Până şi profesorul Hawthorden – preşedintele catedrei de engleză de la Harvard – a observat asemănarea.

– Dar părul meu e mai lung decât al ei.

– Şi ai aceiaşi pomeţi înalţi şi aceeaşi piele luminoasă...

– Opreşte-te, l-am rugat.

– Nu prea ştii să primeşti complimente, nu? m-a întrebat David, schiţând un zâmbet în colţul gurii.

Nu am încredere în ele, am vrut să-i spun, dar în schimb am replicat:

– Eşti pur şi simplu drăguţ.

– Întocmai. Şi ce e rău în asta?

Ascultă-mă pe mine. Tipii te sorb din priviri.

Mi-am ridicat privirea spre Christy şi am dat uşor din cap.

– Într-una din zilele astea poate ai să începi şi tu să te placi puţin, a continuat ea. Şi-atunci poate că o să te machiezi şi tu şi n-o să te mai îmbraci de parcă ai fi ghid la Parcul Grand Tetons.

– Dar poate că nu-mi pasă de stil.

– Dar poate ar trebui să renunţi să mai joci cartea rigidităţii şi a protecţiei. Adică, la dracu, Jane..., doar suntem mari. Se presupune că ar trebui să-ţi bei minţile, să te îm-

braci ca o târfă intelectuală şi să te culci cu tot felul de bărbaţi neatrăgători şi periculoşi.

– Mi-aş dori să am atitudinea ta epicuriană în privinţa unor astfel de lucruri, am spus.

– Epicuriană? Mă faci să râd... Sunt doar o grăsană nimfomană. Dar hai, recunoaşte că ai vreun tip ascuns pe undeva.

Am clătinat din cap că nu.

– Oare de ce nu te cred? m-a întrebat.

– Spune-mi tu.

– Poate pentru că – unu – simt că ai un iubit secret, dar – 2 – eşti al dracului de controlată şi de disciplinată, aşa încât îi ţii identitatea la loc sigur, deoarece – 3 – nu vrei să se afle că tipul are o relaţie cu tine.

M-am chinuit din greu să afişez o expresie mirată şi să ascund faptul că eram absolut îngrozită că ar putea bănui ceva despre David şi mine.

– Ai o imaginaţie foarte bogată, am spus.

– Te vezi cu cineva în afara relaţiei de bază.

– Dar eu nu sunt căsătorită...

– Nu mă refeream la tine, drăguţo.

– Îţi admir talentul de ghicitoare, însă...

– Fir-ar al dracului, Jane – doar sunt prietena ta, nu? Şi în calitate de prietenă, cred că merit să ştiu toate detaliile picante..., aşa cum le cunoşti şi tu pe ale mele.

– Dar dacă n-am de raportat niciun fel de detaliu picant...

– Eşti de groază.

– Mi s-a mai spus.

De către mama în perioada adolescenţei, când nu voiam în ruptul capului să-i povestesc despre viaţa mea. Şi cum mama nu avea o viaţă prea bogată în evenimente, o deranja faptul că nu-i împărtăşesc din întâmplările mele zilnice, pe care le ţineam numai pentru mine. Reacţia mea

era cauzată în mare parte de nevoia ei sufocantă de a cunoaşte tot ceea ce ţinea de mine – până în punctul în care devenea aproape de nesuportat. Acum, desigur, înţeleg perfect disperarea ei particulară – singurătatea şi sentimentul că fusese aruncată la gunoi de tata – care o determinase să-şi îndrepte toată energia spre mine, considerându-mă Marele Proiect al existenţei sale – căreia viaţa îi va oferi tot ce-i refuzase ei. Prin urmare, în liceu, fiecare temă, ori carte citită, fiecare film văzut sau notă primită, orice băiat care mă invita în oraş (nu că ar fi fost prea mulţi) se transforma în obiect de studiu pentru ea.

Şi mă sufoca. Mama se transformase într-un soi de mini-manager – încercând disperată să se asigure că voi evita orice greşeală sau decizie proastă. Până la colegiu, devenisem retrasă, mereu în gardă, iar relaţia dintre noi două se schimbase în mod irevocabil. Mă descosea mai puţin cu privire la viaţa mea şi se controla ori de câte ori era pe punctul de a-şi băga nasul unde nu-i fierbe oala. La prima vedere, ne purtam frumos una cu alta – şi chiar am lăsat-o să cunoască elementele de bază ale vieţii mele. Dar ea a înţeles că nu mai suntem apropiate.

Da, mă simt îngrozitor din această cauză – mai ales când ştiam că pentru mama reprezint încă o dovadă că „nu e în stare de nimic bun".

Dar poate discuţia cea mai elocventă în acest sens a avut loc chiar după ce m-am despărţit de Tom. Venise Crăciunul. Mă întorsesem acasă în Connecticut şi încă nu-i pomenisem nimic despre scrisoarea oribilă pe care o primisem de la el înainte de Ziua Recunoştinţei. Normal că în prima mea seară acasă, m-a întrebat dacă „viitorul ei ginere" va sosi pe 26 decembrie (după cum obişnuia să facă în trecut).

– Mi-e teamă că Tom îşi va petrece Crăciunul cu viitorii lui socri în Irlanda.

Mama m-a privit de parcă aş fi vorbit în sârbo-croată.

– Ce-ai spus?

– Tom a cunoscut pe cineva în Irlanda – o studentă la medicină. Formează un cuplu acum... în vreme ce noi doi, nu.

– Şi când s-a întâmplat asta?

I-am mărturisit şi s-a albit la faţă.

– Şi ai aşteptat atâta ca să-mi povesteşti şi mie...

– Am avut nevoie de timp.

– Pentru ce, Jane? Dacă nu cumva ai uitat, încă mai sunt mama ta – şi cu toate că m-ai ţinut departe de viaţa ta...

– Dar te sun de două, trei ori pe săptămână, vin acasă de sărbători...

– Da, şi toate evenimentele importante din viaţa ta mi le ascunzi.

Tăcere. După o vreme, i-am spus:

– Aşa trebuie să fac eu lucrurile.

– Dar de ce? De ce? Rareori le putem spune celorlalţi ce gândim cu adevărat despre ei – nu neapărat pentru că i-ar răni, dar şi pentru că ne-am face rău nouă înşine. Adesea, o minciună nevinovată este de preferat crudului adevăr. În concluzie, drept răspuns la poruncitorul ei „Dar de ce? De ce?", m-am uitat direct în ochii ei uluiţi şi am zis:

– E problema mea, mamă... nu a ta.

– Îmi spui asta doar ca să scapi de gura mea şi să nu fii obligată să dai explicaţii.

– Ce fel de explicaţii, mamă?

– Că eşti ca o carte închisă. Leit taică-tu.

Tata. Îmi doream aşa de tare aprobarea lui, interesul lui. Dar el rămânea întotdeauna evaziv, distant, imposibil de atins. Acum locuia în America de Sud – şi din telefoanele sporadice, trimestriale, pe care le primeam de la el, am aflat că se încurcase cu o femeie mult mai tânără

decât el, dar nimic altceva. Totuşi, adoptam în continuare stilul lui rezervat de a face faţă lumii. Poate că, la nivel subliminal, încercam să-l impresionez – „Vezi, tată, pot fi exact ca tine..." Ori poate că distanţa pe care o păstram între mine şi ceilalţi era o simplă atitudine de viaţă care mă ferea de haos... şi care mă ajuta să depistez intruziunile, ochii prădători, ori chiar interogatoriile la care mă supunea cea mai bună prietenă a mea.

– Eşti de groază, a repetat Christy Naylor.

– Mi s-a mai spus.

– Ştii care e marea diferenţă dintre noi două?

– Luminează-mă.

– Eu dezvălui tot, tu nu dezvălui nimic.

– Un secret rămâne un secret până când îl spui cuiva. Din acel moment, aparţine domeniului public.

– Dacă nu ai încredere în nimeni, nu crezi că o să sfârşeşti prin a te simţi singură?

Au! O lovitură sub centură – un croşeu clasa întâi direct în faţă. Însă am încercat să nu-mi trădez senzaţia şi am rostit scurt:

– Totul are un preţ.

Păstrarea secretelor are virtuţile ei. Nici măcar o singură persoană n-a aflat de relaţia mea cu David Henry... şi am fost împreună mai bine de patru ani. Şi probabil am mai fi rămas mult timp împreună – de fapt, uneori, mă gândesc că şi astăzi am alcătui un cuplu – dacă n-ar fi murit.

Trei

Patru ani cu David Henry. Privind retrospectiv, totul pare să fi trecut ca un fulger. Asta e problema spinoasă a timpului. Când îl trăieşti la nivel cotidian, se scurge cu viteza melcului – rutina ne face să credem că distanţa dintre ziua de luni şi weekend este una imensă, presărată cu ore lungi de relaxare. Dar analizat retrospectiv, întotdeauna se scurtează. Un pocnit din degete şi gata cu copilăria, pentru că la uşă bate adolescenţa. Încă un pocnit – şi eşti la colegiu, unde te pretinzi că eşti matur, dar nesiguranţa încă te marchează sălbatic. Încă un pocnit – şi îţi faci doctoratul şi te întâlneşti cu profesorul tău de trei ori pe săptămână, după-amiază, ca să faceţi dragoste în apartamentul tău. Încă un pocnit – şi patruzeci şi opt de luni au trecut. Încă un pocnit – şi David moare. Brusc, aiurea, fără premoniţii. Un bărbat de cincizeci şi şase de ani, fără probleme medicale, iese la plimbare cu bicicleta şi...

Aşa cum observa şi David adesea, prozaicul îşi forţează întotdeauna intrarea în tot ceea ce înseamnă viaţa noastră. Ne amăgim gândindu-ne că suntem extraordinari. Chiar dacă ne numărăm printre cei norocoşi, care realizează lucruri ieşite din comun, banala realitate ne sufocă inevitabil. „Şi realitatea cea mai obişnuită", mi-a spus David odată, „este cea de care ne temem cel mai tare: moartea."

Patru ani. Dar pentru că „operam în arena clandestinităţii" (un alt citat favorit din David), puteam să evităm multe banalităţi. Atunci când trăieşti sub acelaşi acoperiş cu cineva, cazi obligatoriu în patima disputelor meschine cu privire la chestiunile domestice şi la ticurile

personale. Dar când te întâlneşti cu bărbatul pe care-l iubeşti de la patru la şapte, de trei ori pe săptămână – şi ţi se refuză accesul la el în orice altă perioadă – orele petrecute împreună capătă o strălucire aparte... pentru că, desigur, sunt atât de ireale, la urma urmei.

– Dacă am trăi împreună, i-am spus lui David, la câteva luni după ce ne începuserăm relaţia, dezamăgirea ar fi cruntă.

– Nu eşti deloc romantică.

– Ba, ca să fiu sinceră, chiar sunt romantică în condiţiile date, pentru că nu trebuie să descopăr dacă foloseşti aţa dentară, nici să împing lenjeria murdară sub pat şi nici nu trebuie să duc gunoiul, atunci când gândacii încep să mişune...

– Lucrurile nu stau deloc aşa.

– Mă bucur să aud. Şi te cred, judecând după igiena personală rezonabilă pe care o ai aici...

– Ah, dar poate că mă port frumos doar în după-amiezele pe care le petrecem împreună...

– Şi dacă ai sta tot timpul cu mine...?

Pauză. Am văzut că întrebarea l-a deranjat instantaneu.

– Ideea e că... a rostit într-un târziu.

– Da?

– Îmi doresc o viaţă cu tine.

– Mi-aş fi dorit să nu fi spus aşa ceva.

– Dar ăsta e adevărul. Vreau să fiu cu tine fiecare oră nenorocită din zi...

– Nu se poate, din tot felul de motive evidente. Şi-atunci de ce, de ce? Spune-mi.

– Pentru că mi-e foarte greu să plec de aici, să te părăsesc şi să mă întorc la...

– ...la tot ce nu vrei, dar de care refuzi să te depărtezi. Nu e ceea ce se numeşte un paradox? Mai ales că eu ţin lucrurile sub control. Acesta e pragmatismul meu. Şi te

scoate din minţi faptul că nu-ţi cer nimic. Ai prefera mai degrabă o scorpie nebună, care să te aştepte în faţa casei tale şi care să te ameninţe că te va reclama la decanul facultăţii dacă nu iei o decizie în această privinţă sau hotărăşti să pui capăt relaţiei?

– Nu voi pune capăt relaţiei niciodată.

– Este bine să aud asta. Dar eu aş putea să fac acest lucru dacă vei continua să vorbeşti aşa despre noi şi despre cât îţi este de greu să-mi spui la revedere când pleci de aici. Mă pui în poziţia de a gândi că te comporţi ca un mascul tipic, care încearcă să scape de sentimentul vinovăţiei şi de nevoia de a lua o decizie. Şi David, problema este următoarea: eşti mai deştept de atât.

Spre meritul lui, n-a mai deschis niciodată subiectul. Poate că motivul pentru care am fost atât de rea cu el atunci când a abordat problema prima dată era acela că mă îndrăgostisem nebuneşte de el. Şi ştiam că dacă va continua să facă aluzii la despărţirea de soţia sa, ca să-şi trăiască viaţa alături de mine...

Ei bine, speranţele ar fi devenit de nesuportat, accentuate şi de bănuiala că, chiar şi în ceasul al doisprezecelea, ar fi putut găsi o cale să bată în retragere. Pentru că David n-a fost niciodată în stare să stabilească ce anume îşi doreşte şi la ce anume nu poate renunţa.

Patru ani cu David Henry.

Eram foarte pricepuţi la a ne separa viaţa din afara Harvardului de cea pe care o aveam în cadrul universităţii. Ori de câte ori veneam la biroul lui David, pentru întâlnirile noastre săptămânale de consiliere, ne ocupam de problemele noastre, ca de obicei. Deşi câte un zâmbet cu subînţeles se mai strecura între noi din când în când, hotărâsem amândoi să tratăm aceste întâlniri cu toată seriozitatea – şi să nu pomenim niciodată de următorul rendez-vous chez moi. Dacă-l vedeam vreodată pe David la

vreun eveniment din campus, îi spuneam întotdeauna „Profesore" şi mă purtam într-o manieră relativ formală. La fel de riguroasă eram şi când îl puneam să-şi acopere propriile urme, astfel încât soţia sa să nu devină suspicioasă în legătură cu toate absenţele lui. I-am sugerat să-i spună că rămâne la birou ca să scrie, în după-amiezile în care ne întâlneam – şi să investească într-un telefon cu robot, căruia să-i dea drumul înainte de a pleca spre mine, dar pe care îl putea accesa de la distanţă. Spunându-i lui Polly că va lucra în tot acest timp – şi bazându-se pe robotul telefonic – îşi confecţionase alibiul.

Micul nostru şiretlic a funcţionat. După ce l-a sâcâit vreo două săptămâni, Polly a înghiţit minciuna. David „înainta" cu romanul pe care se tot chinuia să-l scrie de zece ani...

Dintr-un anumit punct ,de vedere, el chiar spunea adevărul. Ca să acopere orele petrecute cu mine – şi să-i arate lui Polly ceva concret – a început să se ducă la birou dimineaţa, de la opt, ca să scrie câte o pagină (era un scriitor lent), înainte de începerea primelor lui cursuri, la ora unsprezece.

I-a luat aproape doi ani ca să-l termine. Nu vorbea niciodată despre conţinutul lui – cu excepţia faptului că acţiunea se plasa undeva în anii 1960 şi că avea o structură cumva experimentală. Nici măcar când a finalizat prima variantă, nu mi-a dat-o s-o citesc decât după câteva luni bune. Şi chiar şi-atunci a părut să ezite, mai ales că agentul lui literar primise mai multe refuzuri de la principalele edituri din New York unde depusese manuscrisul.

– Cu toţii spun că e depăşit, mi-a mărturisit după ce a aflat de a şasea respingere.

– Ei bine, oricând doreşti şi o altă opinie... m-am oferit.

– O să ţi-l dau când o să fie acceptat.

– Ştii, David, pentru mine nu are importanţă dacă vreun editor te-a respins...

– Hai să vedem ce se întâmplă mai întâi, a rostit pe un ton din care am înţeles că nu mai voia să insist.

În cele din urmă, după luni întregi în care nimeni nu l-a băgat în seamă, o editură mică, dar foarte respectată, Pentameter Press, şi-a dat acordul pentru publicarea romanului. În ziua aceea a venit la mine acasă cu şampanie şi cu un cadou superb: o ediţie princeps din A Little Book in C Minor, de H.L. Mencken, care conţine şi unul dintre aforismele mele preferate: „Conştiinţa este vocea interioară care ne avertizează că cineva ne poate privi".

– Probabil că te-a costat o avere ediţia asta, i-am spus lui David, după ce îmi exprimasem entuziasmul pentru surpriza făcută.

– Asta e problema mea.

– Eşti prea generos...

– Nu, tu eşti prea generoasă... din toate punctele de vedere.

– Aşadar... romanul tău. Pot să-l citesc şi eu acum? l-am întrebat.

A ezitat o clipă, după care mi-a spus:

– Bine..., dar trebuie să ştii că e presărat cu multe lucruri reale.

N-a vrut să dezvolte subiectul, dar l-am suspectat că scrisese un soi de roman-a-clef, în care relaţia noastră juca un anumit rol. Simplul fapt că fusese atât de secretos îmi sporea îngrijorarea... aşa cum m-a nedumerit şi felul în care mi-a dăruit manuscrisul în următoarea după-amiază petrecută împreună: scoţându-l pur şi simplu din geantă chiar înainte să plece, aşezându-l pe masa din bucătărie şi adăugând scurt că ne vedem vinerea viitoare.

Romanul se intitula Patruzeci şi nouă de paralele.

Era o carte scurtă – două sute şase pagini de manuscris cu spaţii duble între rânduri —, dar o lectură lungă. La prima vedere era povestea unui bărbat trecut bine de prima tinereţe – numit simplu „Scriitorul" – care merge cu maşina prin Canada (de aici şi jocul de cuvinte cu Paralela 49) pentru a-şi vedea fratele ce suferise o cădere nervoasă în timpul unei tranzacţii imobiliare în Vancouver. Fratele este bogat. Scriitorul predă într-o universitate mediocră din Montreal. Are o soţie – numită întotdeauna „Soţie" (fără articol hotărât) – pe care n-o mai iubeşte şi care vorbeşte întruna despre „Viziunile Divinului". Scriitorul are o aventură cu o scriitoare mai tânără, cunoscută sub numele de „Ea". Ea este profesoară la McGill – inteligentă, rezervată, dornică să accepte rolul de amantă, dar refuzând să se ocupe de „dinamita lui emoţională". Scriitorul o adoră, întrucât e conştient că, deşi o poate „avea", totuşi n-o are...

Cu toate că baza poveştii suna liniar şi convenţional (adulter şi nemulţumirile specifice acestuia), naraţiunea lui David – sau poate antinaraţiunea sa – deconstruia din temelii toate elementele secvenţiale sau accesibile ale poveştii. În schimb, se năştea un fel de monolog interior extins, pe măsură ce Scriitorul îşi conduce „venerabilul, dar învechitul" VW Karmen Ghia spre vest şi îşi croieşte drum prin „Marele Niciunde" al preeriilor canadiene. Scriitorul – suferind din cauza sentimentului vinovăţiei, a depresiei, a „nihilismului cotidian, a freneziei iluzorii dată de evadare" – conduce şi se gândeşte la cele două femei din viaţa lui, într-un flux extins al conştiinţei. Urma o imagistică forţată, ca să nu mai pomenesc de frazele ce se întindeau pe trei pagini şi care descriau „pustiul hipnotic al câmpiilor",

dar şi (foarte interesant de altfel) „nuanţa de piersică în compot a vulvei Ei".

Muncind din greu să parcurg fiecare pagină – şi nu exagerez deloc folosind verbul a munci – n-am avut şocul recunoaşterii de care mă temusem atât. David nu reinventase relaţia noastră. Nu, ceea ce m-a surprins cel mai mult la Patruzeci şi nouă de paralele era lipsa inerentă de valoare. Conceptul deliberat obscurantist – determinându-l pe cititior să se chinuie să ţină pasul cu fluxul continuu de gânduri ale Scriitorului; schimbările sălbatice ale direcţiei cognitive; digresiunile nesfârşite de la Wittgenstein până la gogoşile Tim Horton.

A spune că lectura romanului lui David constituise o experienţă curioasă ar fi însemnat o minciună crasă. Eram bulversată. Ai senzaţia că-l cunoşti aşa de bine pe cel de lângă tine. Din conversaţiile despre viaţă şi artă, despre lucrurile care contează şi despre cele care nu contează – din momentele de intimitate şi clipele de iubire —, crezi că eşti al naibii de convins că ştii ce-i trece prin cap; cum reacţionează la lucrurile din jur şi cum vede lumea. Şi apoi... apoi... el se suceşte şi scrie ceva atât de ciudat şi tulburător... totuşi, cel puţin, a fost oarecum o eliberare să descopăr că ea semăna foarte puţin cu mine.

Mă treceau toate apele gândindu-mă la viitoarea noastră întâlnire. Pentru că avea să mă întrebe ce părere am... şi în niciun caz nu intenţionam să mint cu neruşinare. Problema era prea mare, prea importantă ca s-o ocolesc. Trebuia să-i spun adevărul.

Dar când a apărut vineri, n-a menţionat cartea deloc. În schimb, ne-am aruncat amândoi pe pat. Ardoarea mea a fost chiar mai intensă decât de obicei, poate şi pentru că mă simţeam vinovată că îi urăsc

romanul. După aceea, am lenevit în aşternuturi şi am discutat despre noua biografie a lui Emily Dickinson, pentru care cei de la Harper's îi solicitaseră o cronică, şi despre virginitatea riguroasă a lui Dickinson reflectată în modul ei de a vedea lumea şi despre cum „După o mare suferinţă urmează nepăsarea" rămâne unul dintre marile poeme ale literaturii americane şi...

— Nu vrei să ştii ce părere am despre cartea ta, David? l-am întrebat.

— Ştiu deja. De fapt, ştiam ce-o să gândeşti despre roman încă înainte de a citi prima pagină. De-aia nici n-am vrut să ţi-l dau atâta timp.

— Adică l-ai scris ştiind că am să-l urăsc?

— Jane, aud un ton ostil în vocea ta?

— Sunt doar nedumerită, atâta tot.

— Habar n-am avut că eşti aşa de conservatoare când vine vorba de creativitate.

— Oh, te rog. Oferă-mi şi mie puţin credit în materie de literatură sofisticată. Eu, juriul, al lui Mickey Spillane, e uşor de citit. Ulise de James Joyce e greu de citit. Elementul lor comun este atractivitatea. Nu contează cât de facil sau de complicat este un roman – atâta timp cât îl prinde pe cititor.

— Iar al meu nu reuşeşte asta, după tine.

— Densitatea lui este copleşitoare; goliciunea lui intenţionată te scoate din minţi. Şi după aia trânteşti câte un rând de genul „nuanţa de piersică în compot a vulvei Ei"... ce naiba, David, pe bune...

— Ştii, Polly îl consideră o capodoperă.

Comentariul lui m-a plesnit ca o palmă peste obraji. A continuat.

— Şi de mult timp mă îndemna să fac o schimbare radicală în ceea ce priveşte structura narativă tradiţională.

– Deci pentru ea este un roman fenomenal.

– Laudele ei te deranjează, nu?

Pentru că nu credeam o iotă şi pentru că simţeam că Polly exercitase asupra lui David presiuni ca să aleagă hipermodernismul ca o modalitate de a-şi nuanţa succesul, ţinerea în loc a carierei lui, pe vremuri extraordinară, fiind una dintre preocupările ei majore. Aşa cum am intuit că David – vinovat pentru depresia şi pentru aventura nepermis de lungă alături de iubirea vieţii sale – voia să facă un lucru care s-o încânte. De vreme ce-i spunea că scrie la roman, când de fapt făcea dragoste cu mine trei după-amiezi pe săptămână..., ei bine, de ce să nu-şi mai diminueze sentimentul de vinovăţie jucând după cum îi cânta ea şi urcând spre edificiul spinos al modernismului literar? Soţia câştigă pe toate fronturile. Îşi obligase bărbatul să respingă succesul popular în favoarea marginalităţii estetice. Se putea numi fără greutate secretara particulară a lui David. În cel mai bun caz, avea să-l distrugă – pentru că ştiam că odată cartea apărută pe piaţă şi îngropată în uitare imediat, David va suferi din nou o criză de încredere creativă şi se va întreba dacă va mai fi vreodată în stare să scrie ficţiune.

Tot acest şir de gânduri mi-a străbătut mintea în câteva secunde. Chiar dacă vedeam deznodământul final al acestei poveşti, eram prea epuizată ca să vorbesc. Dacă-i mărturiseam ce-mi trece prin cap, îl pierdeam. Aşa că m-am mulţumit să-i spun:

– David... după cum ai bănuit şi tu, nu e genul meu de roman. Mă bucur că Polly îl apreciază aşa de tare. Şi să fim sinceri – pot foarte bine să mă înşel.

A fost prima oară când ne-am apropiat de un conflict real – şi după cum îmi stătea în fire, l-am

înlăturat cu viteza luminii, înainte să apuce să se transforme în ceva teribil şi onest. Când a plecat în acea după-amiază, a luat şi manuscrisul. Lunile au trecut. Ne-am văzut în continuare de întâlnirile noastre săptămânale. Pentru că se apropria data publicării, sfârşitul lui ianuarie, David a început să-şi arate nervozitatea cu privire la felul în care va fi primit romanul.

— Ei bine, un aspect îl cunoşti deja foarte bine, i-am spus, şi anume că modernismul a împărţit întotdeauna oamenii în două categorii. Aşadar, vei stârni, fără îndoială, reacţii total opuse. Şi nu e nimic rău în asta.

După cum s-a dovedit, scenariul meu pesimist s-a transformat în realitate. Pentru că a fost primul roman al lui David Henry după o perioadă aşa de lungă de tăcere – şi pentru că Pentameter Press era o editură atât de respectabilă – acesta a primit o cantitate substanţială de atenţie critică. Şi cu o excepţie sau două, criticii l-au măcelărit. The Atlantic a scos prima cronică – iar criticul lor (care a mărturisit că este un admirator al lui David) s-a declarat năucit că autorul „trântise uşa în nas talentului său de romancier dotat cu un simţ acut al umorului, fără nici cea mai mică remuşcare" pentru a scrie asemenea „contorsiuni absurde". The New Yorker şi-a limitat opinia la un singur paragraf din pagina „New and Noteworthy": „Un romancier universitar decide că-l va întrece pe Finnegan al lui Joyce – pe o autostradă canadiană, nici mai mult, nici mai puţin! Rezultatul este un roman care se citeşte ca *o parodie a noului roman francez... deşi ne îndoim serios că vreun roman nouveau francez a avut atâtea referiri la păsărici şi la gogoşile cu sirop de arţar... şi despre care, credem, că sunt totuşi fictive...* ".

Însă New York Times l-a făcut cu adevărat praf. Criticul lor – nici măcar n-o să-i menţionez numele, aşa de înfuriată sunt şi acum, din pricina maliţiozităţii ei gratuite – nu s-a mulţumit doar să-i condamne romanul pentru defectele evidente. L-a folosit ca pe o platformă pentru a se lua şi de cele două cărţi anterioare ale lui David şi a declarat sus şi tare că strălucirea lui de altădată nu era decât „o spoială ieftină care i-a permis să ajungă în lumina reflectoarelor şi l-a făcut să se creadă eroul supradotat din visul tuturor fetelor de la Radcliffe... când, în fond, la o analiză mai atentă a creaţiei sale limitate şi meschine, se dovedea a fi un intelectual de mâna a doua ca*re, în adevăratul stil al negustorului american, s-a strecurat în eşaloanele superioare academice... iar acum mai are şi aroganţa de a crede că poate să manevreze jocurile anti-narative fără să fie demascat. Dacă întreprinderea absurdă a romanului demonstrează ceva anume, atunci acesta e faptul că David Henry merită, în sfârşit, să fie demascat."*

Există momente când cruzimea celorlalţi îţi taie răsuflarea. Am citit cronica într-o cafenea micuţă de pe strada Bratlle. Pe măsură ce o parcurgeam, îmi venea greu să înţeleg de unde atâta sadism. Corect, David scrisese o carte proastă. Dar să-i distrugi cu totul reputaţia; să-l numeşti un escroc în toate domeniile... .

După ce am lăsat ziarul pe masă, am încălcat una din regulile stabilite de comun acord cu David – să apar la el la birou în afara orelor săptămânale de consiliere pentru lucrarea mea de doctorat. Când am ajuns acolo, pe uşa închisă era lipit cu scotch un bilet, cu scrisul lui de mână neciteţ:

Nu voi fi disponibil astăzi.

În după-amiaza aceea, urma să vină la mine acasă. A fost pentru prima dată când a sărit peste rendez-vous-ul nostru – şi n-a lăsat niciun mesaj pe robotul telefonic. Nu puteam să-l sun acasă, aşa că i-am lăsat un mesaj neutru, corect, pe căsuţa vocală: „Profesore, la telefon Jane Howard. Trebuie să vorbesc cu dumneavoastră despre reprogramarea unei întâlniri din săptămâna aceasta. Dacă puteţi, vă rog să mă su-naţi...". N-am primit niciun răspuns.

Au trecut două, trei zile. Biroul lui a rămas încuiat, iar biletul – Nu voi fi disponibil astăzi —, lipit de uşă. Grija a pus stăpânire pe mine, mai ales că o altă lovitură năucitoare s-a abătut asupra lui David după cronica din Times. Un jurnalist de la New York, care lucra pentru rubrica lor „Intelligencer" (paginile lor cu bârfe elegante), înregistrase primirea acidă a romanului Patruzeci şi nouă de paralele şi se hotărâse să vadă dacă mai existau antecedente la cartea lui David. Când colo, ce să vezi? A descoperit că una dintre lucrările-cheie ale noului roman francez, La Modification al lui Michel Butor, era relatarea, în stilul fluxului conştiinţei, unui scriitor ce călătorea între Paris şi Roma, într-un expres transeuropean, meditând îndelung la soţia şi amanta sa.

„Da, profesorul Henry face o aluzie trecătoare la romanul La Modification în tomul lui exagerat de obscur" scria jurnalistul fără acreditare de la New York – „atunci când naratorul său pomeneşte despre scrierea unei cărţi care «o va depăşi pe cea a lui Butor». Dar această referinţă bine ascunsă nu-l absolvă pe Henry de a fi transpus întreaga idee structurală şi tematică a altcuiva în propriul său roman. Ori poate că bunul nostru profesor are o teorie proprie despre acest caz de realocare a

modernismului... cunoscut în limba engleză sub termenul de plagiat."

Imediat ce am citit rândurile de mai sus, m-am repezit la librăria de la Harvard ca să cumpăr un exemplar al romanului lui Butor, tradus în engleză. Ca şi Patruzeci şi nouă de paralele, era dens, eliptic şi folosea tipul de naraţiune „direct din capul autorului". Dar dincolo de premisa de bază, cele două cărţi nici că puteau fi mai diferite. Şi ce dacă aveau similiarităţi evidente: bărbatul plecat într-o călătorie şi prins între două femei. Fiecare operă literară este, într-o formă sau alta, o reinventare a unei lucrări anterioare. Numai un jurnalist răutăcios şi răzbunător – pornit să denigreze şi să rănească un om talentat – putea să echivaleze un evident homage cu plagiatul.

Am încercat să-l sun din nou pe David la birou. I-am dat telefon până şi secretarei departamentului, doamna Cathcart. Şi iarăşi, folosind un limbaj neutru, am rugat-o, dacă vorbeşte cumva cu profesorul Henry, să-i transmită că acuzaţia de plagiat era complet nefondată.

Doamna Cathcart – care avea în jur de şaizeci de ani şi lucra la Harvard încă de la începutul anilor 1970 – mi-a retezat-o scurt:

— Mi-e teamă că universitatea nu consideră acuzaţia complet nefondată – de vreme ce profesorul Henry a fost suspendat astăzi, după ce comitetul facultăţii a analizat toate acuzaţiile aduse...

— Dar e ridicol. Am citit celălalt roman şi nu există niciun fel de indicii ale plagiatului.

— Aceasta este interpretarea dumneavoastră, domnişoară Howard, a spus doamna Cathcart. Comitetul executiv al facultăţii va...

— Da, îl va crucifica, pentru că are atâţia duşmani

în...

Din nou m-a întrerupt.

– Dacă doriţi să-l ajutaţi pe profesorul Henry, n-ar trebui să faceţi asemenea afirmaţii în public. Ar putea duce la speculaţii.

– Ce fel de speculaţii? am întrebat.

Însă nu mi-a răspuns, mărginindu-se să rostească:

– Din câte am înţeles, profesorul Henry şi-a făcut bagajele şi a plecat din Cambridge. Puteţi s-o sunaţi pe soţia lui dacă doriţi.

Sesizasem cumva o urmă de maliţiozitate în comentariul ei? Mă informa oare că e „cu ochii pe mine"? Dar fuseserăm atât de atenţi, de circumspecţi. Cu siguranţă nu era vorba decât de una dintre obişnuitele ei răutăţi – doar devenise celebră pentru felul în care-i făcea pe ceilalţi să se simtă prost.

– Aveţi numărul lui de acasă? m-a întrebat doamna Cathcart.

– Nu.

– Mă miră că nu-l ştiţi, dat fiind că aţi lucrat îndeaproape cu profesorul dumneavoastră în ultimii patru ani.

– Păi, nu-l sun niciodată acasă.

– Înţeleg, a adăugat pe un ton rece.

Am încheiat convorbirea şi am sunat imediat acasă la David. N-a răspuns nimeni şi nici robotul n-a intrat în funcţiune. Plecase oare Polly cu el în Maine? Avea o cabană mică lângă Bath, unde nu am stat niciodată, pentru că era situată într-un sat mic, „cu toţi vecinii băgăcioşi pe capul tău". Dacă Polly se dusese acolo cu el şi apăream eu...

Dar dacă se găsea singur în Maine...

O parte din mine voia să închirieze o maşină şi să se ducă direct acolo. Dar partea precaută m-a

îndemnat să nu acţionez prosteşte – nu doar pentru că Polly putea fi acolo cu el, ci şi pentru că simţeam (sau cel puţin speram) că David mă va contacta atunci când va avea nevoie de mine.

Însă nu m-a contactat şi n-am primit niciun semn de la el. A trecut o zi, apoi două, trei. L-am sunat acasă de trei ori pe zi. Niciun răspuns. Am apelat iarăşi la doamna Cathcart. „Nimeni nu ştie unde se află", a fost tot ce mi-a spus. Am sunat-o pe Christy şi m-am întâlnit cu ea la o bere, care de fapt s-a transformat într-un şir neîntrerupt, o seară cu Christy în oraş reprezenta întotdeauna o scuză bună pentru a te îmbăta criţă. Dispunea de o mulţime de bârfe departamentale (se dădea în vânt după politicile interne ale academiei) şi mi-a povestit cum cel puţin trei colegi de-ai lui David (le ştia şi numele) îl abordaseră pe decanul facultăţii, cerându-i acestuia să-l concedieze pe David pentru comportament profesional necorespunzător şi să se asigure că dacă acuzaţiile de plagiat vor fi dovedite, decanul îi va sprijini în acest sens.

— Există un grup de rahaţi amărâţi în departament, a adăugat Christy, care şi-au dorit dintotdeauna să-l pună la pământ pe bietul om. Resentimentele au apărut încă din anii 1970, când se aflau cu toţii la început de carieră şi căcănarii ăştia l-au socotit pe profesorul Henry prea bătător la ochi şi prea apreciat. Mereu l-au urât pentru popularitatea de care s-a bucurat în rândul studenţilor cu care a lucrat. Prin urmare, acum îşi trăiesc momentul de schadenfreude[2] şi nu-şi mai încap în piele de bucurie să-l vadă cum se luptă pentru viaţa sa profesională.

---

[2] ***Schadenfreude*** – cuvânt împrumutat din limba germană pentru a desemna senzaţia de plăcere provocată de nefericirea altora.

– Sunt sigură că s-a dus la casa lui din Maine.

– Dacă aşa stau lucrurile, atunci e singur acolo...

– De unde ştii? am întrebat-o puţin surprinsă.

– Pentru că mi-a spus doamna Cathcart – atunci când a izbucnit tot scandalul – că Henry s-a certat urât cu nevastă-sa , a acuzat-o că l-a convins să scrie un roman aşa de prost şi că întotdeauna s-a străduit să-i saboteze cariera...

Oh, lisuse...

– Şi de unde a auzit doamna Cathcart toate astea?

– Madame Henry i-a povestit. Se pare că ţăcănita de Polly o sună frecvent pe scorpia aia bătrână ca să se jeluiască în privinţa năbădăiosului de soţ. Iar Cathcart o încurajează – pentru că, la naiba, informaţia înseamnă putere, corect?

– Şi-atunci de ce mi-a spus „căţeaua" că ar trebui s-o sun pe soţia lui David dacă vreau să aflu unde e?

– Pentru că-i place să se joace cu mintea altora, de-aia. Şi pentru că – la fel ca toţi ceilalţi din departament – supectează că tu şi profesorul aveţi o relaţie romantică de mult timp.

Vestea m-a făcut să tresar. Ştiau. Toată lumea ştia.

– Dar asta-i o prostie, am spus.

– Mi-am imaginat eu că aşa o să reacţionezi, a adăugat Christy, dând pe gât păhărelul de votcă şi pregătindu-se să treacă la sticla cu bere. Uite de-aia, oricât de mult te plac eu pe tine, nu te pot numi o prietenă adevărată. Şi nu vorbeşte doar băutura din mine. însă ştii...

– Simt doar nişte aluzii prosteşti şi complet neadevărate.

– Iar eu m-am cărat de aici, m-a întrerupt, aruncând nişte bani pe masă, pentru că n-am de gând să mai rămân ca să fiu minţită cu neruşinare...

– Dar nu mint, m-am repezit eu, bâlbâindu-mă din pricina alcoolului care mă făcea să lungesc vocalele şi mă îndemna să-mi susţin nevinovăţia până-n pânzele albe.

– Conversaţia noastră s-a încheiat, a zis Christy. Dar fă-i te rog o favoare omului tău. Imediat ce te trezeşti mâine dimineaţă, suie-te în maşină şi du-te la el în Maine. Are nevoie de tine.

Nu-mi amintesc când i-am dat şoferului de taxi adresa mea, nici dacă i-am plătit, nici cum am urcat scările până la apartamentul meu şi nici măcar cum m-am dezbrăcat ca să mă trântesc în pat. Îmi aduc aminte însă că m-am trezit pe la opt dimineaţă, blestemându-mă pentru aşa o beţie. Nici măcar nu voiam să analizez implicaţiile celor spuse de Christy cu o seară în urmă, nici de ce arătasem o totală lipsă de onestitate faţă de ea (perfect reală de altfel). Refuzam să mă gândesc la concluzia oribilă că în cadrul departamentului se specula pe seama faptului că relaţia mea cu David trecuse dincolo de limitele academice.

Am ieşit din baie, după un duş rece ca gheaţa. Am tras nişte haine pe mine, am pus de cafea şi am sunat la Avis să închiriez o maşină de la sediul lor din Cambridge, într-o jumătate de oră. Am înghiţit două pastile de Alka-Seltzer cu două guri mari de cafea amară. Tocmai mă pregăteam să arunc două, trei lucruri într-un rucsac, când interfonul a început să bâzâie.

David!

Am coborât scările în goană. Dar când am deschis uşa larg, am dat cu ochii de Christy. Din felul în care mă privea – un amestec de tulburare şi teamă – am ştiut imediat că s-a întâmplat ceva îngrozitor.

— Putem să mergem sus? m-a întrebat.

Am urcat scările şi am intrat în apartament. Am pornit filtrul din nou, apoi m-am întors cu faţa spre uşă. Christy rămăsese în prag, cu degetele agăţate de clanţă, de parcă s-ar fi pregătit să fugă.

Atunci am ştiut. Din clipa în care i-am zărit chipul înfricoşat în faţa uşii de la intrare... Am ştiut.

— David? am întrebat în şoaptă.

Ea a clătinat din cap încet. Apoi:

— A fost lovit şi omorât de o maşină, ieri.

Mi-au trebuit două-trei secunde ca să înţeleg ce aud. M-am agăţat de marginea aragazului. Peste lumea din ce în ce mai mică s-a lăsat liniştea. Christy a continuat să vorbească, dar eu nu-i mai conştientizam prezenţa.

— Mergea cu bicicleta spre plaja din apropierea casei lui din Maine. Începea să se lase seara. O mulţime de lumini şi umbre. Pedala pe lângă şoseaua principală, când a apărut un camion şi...

S-a oprit o clipă, după care a continuat:

— Se pare că a fost un accident.

Brusc, o auzeam din nou.

— Ce-ai spus?

— Şoferul camionului...

Vocea i se frânse.

— Spune-mi, am şoptit.

— Potrivit doamnei Cathcart, şoferul camionului se afla pe banda cealaltă. Îl vedea pe David venind spre el. Apoi însă, pe neaşteptate, David a virat direct spre camion. Şi...

M-am dezlipit de aragaz şi m-am trântit pe unul din scaunele de la bucătărie. Mi-am acoperit ochii cu palmele şi le-am apăsat cât am putut de tare. Din păcate, peste lume nu se lăsa întunericul.

Christy s-a apropiat de mine şi m-a îmbrăţişat. Dar eu nu voiam să fiu consolată. Nu voiam să-mi împart durerea cu nimeni. În momentele ce au urmat şocului provocat de o asemenea veste, o voce mică din capul meu m-a avertizat să fiu atentă cum mă comport de aici înainte. Isterizează-te şi ei vor primi dovada mult-aşteptată.

M-am retras din îmbrăţişarea lui Christy. I-am spus:

– Cred că am nevoie să fiu singură acum.

– Ba dimpotrivă, a încercat ea să mă contrazică.

M-am ridicat în picioare şi am pornit spre dormitor.

– Îţi mulţumesc că ai venit şi mi-ai spus...

– Jane, nu trebuie să te prefaci...

– Că...? N-am de ce să mă prefac.

– Pentru Dumnezeu, iubitul tău tocmai a murit...

– Vorbim mâine...

– Numai dacă-ţi vii în fire...

Am trântit uşa de la dormitor. M-am aşezat pe pat. Mă aşteptam ca prietena mea să năvălească în cameră şi să mă ia la rost – mai ales că nu eram nici măcar în stare să vorbesc cu ea în cel mai oribil moment al vieţii mele.

Dar confruntarea dramatică de care mă temeam n-a avut loc. Am auzit în schimb uşa de la intrare deschizându-se şi închizându-se, iar în apartament s-a aşternut tăcerea.

Ce s-a întâmplat după aceea a fost o surpriză chiar şi pentru mine. Mă simţeam de parcă intrasem pe pilot automat. M-am ridicat în picioare. Am luat rucsacul şi am aruncat în el câteva haine. Am chemat un taxi. M-am dus la Avis, de unde mi-am luat maşina pe care o rezervasem. Am ieşit din Cambridge, m-am îndreptat

spre nord, pe drumul naţional 1, m-am încadrat pe autostrada 95 şi m-am grăbit să ajung în Maine.

De ce procedam aşa? Habar n-aveam. Nu ştiam decât că trebuie să văd locul în care murise.

Am ajuns în Bath pe la unu după-amiază. M-am oprit într-o staţie de benzină şi m-am interesat cum se ajunge la plaja Popham. Şoseaua de est înspre ocean trecea printr-un câmp imens tipic statului New England – pajişti verzi, case cu şindrilă albă, hambare vechi de culoare roşie, un miros sărat ce amintea de briza oceanului. Am fost atentă la fiecare detaliu al drumului pe care mersese el cu bicicleta ca să-şi întâlnească moartea. Am ajuns la plaja Popham după aproximativ treizeci de minute. Parcarea era goală, iar eu, singura vizitatoare în acea zi de mai înnorată, cu cerul de culoarea cretei murdare. Am mers puţin de-a lungul unui drumeag, şerpuind printre dune şi am ajuns la apă. Tot ceea ce-mi povestise David despre Popham – şi adesea îmi povestea de ea – era cât se poate de corect.

— Trei mile de nisip intact, fără urme, adesea pustiu, de unde ai cea mai bună vedere la ocean din tot New England-ul. Ori de câte ori mă aflu în Maine şi vreau să mă rup de lume, mă duc pe plajă şi privesc imensitatea Atlanticului... şi, cumva, reuşeşte să-mi redea speranţa că mai există încă posibilităţi dincolo de limitele vieţii mele meschine... că mai există o soluţie.

Am rămas pe plajă şi am privit Atlanticul, cu vocea lui David în cap. N-am putut să nu mă întreb dacă în urmă cu două zile lucrurile i s-au părut lui David atât de insuportabile, fără nicio ieşire, încât simpla vedere a Pophamului să-l facă să cedeze. Plaja era aproape ireal de frumoasă şi m-am mirat cum de n-a reuşit să-

şi manifeste magia ei vindecătoare. Să zicem că imensitatea ei epică nu l-a consolat, ci mai degrabă i-a adâncit suferinţa. Să zicem că era atât de deprimat – învins pe toate planurile – încât simpla frumuseţe a apei a devenit chinuitoare. Să zicem că David a închis ochii să nu-i mai vadă valurile, ce se spărgeau ca un metronom de mal, şi nici luciul orbitor şi a început să se gândească: Dacă nici măcar asta nu pot suporta...

Şi mie apa mi-a rănit ochii şi, în acelaşi timp, am încercat să-mi imaginez prin ce a trecut David în ultima lui oră de viaţă. M-am întors la maşină, am ieşit din parcare şi m-am încadrat pe şoseaua care ducea spre o colonie de case de vacanţă, marcată printr-un indicator. Pe la jumătatea drumului, şoseaua s-a îngustat, din cauza unor semnalizatoare portocalii din plastic, deasupra cărora flutura banda galbenă a poliţiei. Am oprit maşina şi m-am dat jos. Semnalizatoarele şi banda formau un dreptunghi – ca un sicriu lung de patru pe doi metri. Am privit fix asfaltul negru. Se vedeau urme de frânare, amprenta lată a cauciucului indicând că fusese vorba de un vehicul greu. M-am apropiat de banda galbenă şi am privit peste ea. Marginea drumului era plină de noroi şi de iarbă zdrobită. M-am aplecat şi mai mult, şi deasupra ei am putut vedea urmele uscate de sânge chiar acolo unde asfaltul se unea cu pământul. Una dintre pete părea mai semnificativă – o băltoacă ce se uscase şi se termina într-un firicel lung şi subţire.

Am închis ochii, pentru că nu mai eram în stare să mă uit. Dar de aceea ai şi venit, ca să te uiţi! M-am îndreptat de spate şi am rămas în mijlocul drumului, observând îngustimea asfaltului din locul respectiv. Am verificat suprafaţa, deplasându-mă dincolo de semnalizatoare, privind în jos, sperând să găsesc...

Da! Chiar acolo, sub picioarele mele, se zărea un dâmb. Nu unul foarte mare – vreo treizeci şi ceva de centimetri —, dar situat cam la un metru şi jumătate depărtare de urmele de frână şi de semnalizatoarele poliţiei. O poveste s-a înfiripat în mintea mea. David plecase de pe plajă şi venea pe şosea cu viteză. A zărit camionul înaintând spre el. A virat prudent până la marginea asfaltului. Însă când roata din faţă a atins dâmbul, a pierdut controlul bicicletei şi a fost azvârlit în direcţia...

Asta a fost. Aşa s-au întâmplat lucrurile. Un accident. Întâmplător, arbitrar – un set de împrejurări disparate care s-au intersectat şi au creat un dezastru.

Acum puteam să-mi spun în sinea mea că nu era vorba de sinucidere; că, pur şi simplu, David s-a aflat în locul nepotrivit, la momentul nepotrivit.

M-am întors la maşină, fără să mă simt mai uşurată sau mai puţin tristă. N-aveam deloc senzaţia că pierderea lui devenise mai lesne de suportat pentru că mi se confirmaseră unele lucruri. Nu-mi trecea prin cap decât: De ce ai venit aici? OK, ţi-ai dovedit ţie ceea ce voiai să-ţi dovedeşti. Şi-acum?

Acum... nimic. Cu excepţia drumului înapoi la Boston. Şi apoi...?

Dar înainte să mă întorc, am hotărât să-i văd casa. Trecusem pe lângă ea când mă îndreptasem spre Popham – recunoscând-o imediat, pentru că David îmi vorbise adesea de amplasarea ei din satul Winnegance.

Acum, fiind foarte aproape să ajung la ea, m-am oprit mai întâi în capătul aleii şi m-am dat jos din maşină, uitându-mă la drumul şerpuit, ca să mă asigur că nicio maşină nu este parcată acolo. După aceea, am condus restul drumului până la casa lui. Era exact cum mi-o descrisese – cu o structură modestă, ridicată pe o

fundaţie mai înaltă, cu vederea direct spre ocean. I-am dat ocol şi m-am oprit când am zărit camera în care, cu siguranţă, David lucra: un spaţiu simplu şi mic, adăpostind un pupitru, o bibliotecă şi una dintre maşinile lui de scris Remington (refuza să scrie la calculator altceva decât lucrările academice). Pupitrul era aşezat cu faţa la perete, exact ca în biroul lui de la Harvard— „Altfel mă uit pe fereastră şi mă distrage tot ce se întâmplă afară." Am început să tremur. M-am târât până la maşină, am ieşit pe şoseaua principală şi am parcat vizavi, lângă un magazin, ca să cumpăr o sticlă cu apă.

Sau, cel puţin, asta îmi spuneam în sinea mea că fac acolo. Imediat ce am intrat, femeia serioasă din spatele tejghelei mi-a aruncat privirea aceea sceptică şi rece pe care probabil o păstra pentru toţi cei ce nu păreau a fi de prin partea locului.

— Hei, a rostit ea moale. Ai nevoie de ceva?

I-am cerut nişte apă minerală şi un ziar local.

Când i-am întins banii, am zis:

— Am făcut o plimbare spre plaja Popham – şi am văzut banda galbenă a poliţiei. S-a întâmplat ceva?

— Un tip şi-a virat bicicleta într-un camion, mi-a răspuns femeia, dându-mi restul.

— Un accident?

— Dacă un tip virează în mod intenţionat bicicleta spre camionul care vine direct spre el, atunci nu-i vorba de accident.

— Şi-l cunoşteaţi pe tipul ăsta?

— Normal. Un profesor din Boston... stătea în casa de vizavi. Un tip drăguţ. Nu mi-a trecut niciodată prin cap că...

— Dar cum se poate şti cu siguranţă că a fost vorba de...?

Femeia m-a privit lung, cu ochi de gheaţă.

– Sper că nu eşti vreo reporteriţă, nu? m-a întrebat.

– Sunt doar curioasă, am răspuns uşor iritată.

– Îl cunoşti pe profesor?

Am clătinat din cap că nu.

– Dar pe Gus îl ştii?

– Cine e Gus?

– Gus e vărul meu de-al doilea – şi cel care conducea camionul. Omul e complet distrus după cele petrecute. Conduce camionul ăla de transportat peşte de peste douăzeci de ani. N-a lovit niciodată nimic şi pe nimeni. Bietul de el e şocat de-a dreptul... nu cred c-o să mai urce vreodată la volan. El zice că l-a văzut pe profesor, care venea din direcţia opusă, şi că apoi, exact când mai avea puţin să treacă pe lângă el, profesorul a virat brusc. Intenţionat... de parcă voia să fie lovit.

– Dar poate că a intrat cu roata de la bicicletă în ceva şi...

– Dacă Gus spune că a virat direct spre el, atunci aşa e. Gus e mai încet la minte, dar pentru un lucru pot să bag mâna-n foc: nu minte niciodată.

Am ieşit din magazin, m-am urcat în maşină şi m-am îndreptat spre autostradă. Undeva pe la sud de Portland, a trebuit să trag pe dreapta pentru că plângeam îngrozitor de tare.

Dacă Gus spune că a virat direct spre el, atunci aşa e.

Eu voiam să cred în povestea mea – cea pe care o inventasem după ce văzusem locul accidentului. Acum însă dispuneam de informaţii contradictorii – ce proveneau din surse locale sigure.

Poate că de aceea plângeam aşa de tare – nu pentru că pierderea lui David mă lovea în sfârşit cu putere

direct în faţă, ci pentru că moartea lui purta amprenta ambiguităţii.

Când am ajuns la apartamentul meu de la Cambridge în noaptea aceea, am găsit în cutia poştală o vedere simplă, albă. Pe spate – cu scrisul neciteţ al lui David – erau adresa mea şi un timbru poştal din Bath, Maine. Pe cealaltă parte, doar trei cuvinte:

Îmi pare rău
David

Am urcat în casă, m-am aşezat la măsuţa din living şi am privit cele trei cuvinte timp îndelungat. Îmi vuia capul. Ultimul lui mesaj către mine. Dar ce anume voia să-mi spună? Îmi pare rău... şi am de gând să mă sinucid. Sau: Îmi pare rău pentru toate nenţelegerile provocate. Sau: Îmi pare rău că nu te-am ascultat în privinţa cărţii. Sau: Îmi pare rău că am dispărut. Sau...

Nimic definitiv. Niciun răspuns. Doar şi mai multă ambiguitate.

Îmi pare rău.

Izolată de lume, m-am prăbuşit din nou, hohotind ca o nebună. De data asta însă lacrimile mele nu mai reprezentau efectul pierderii suferite – o pierdere pe care n-o puteam împărtăşi nimănui. Proveneau mai degrabă dintr-un acces de furie dezlănţuită. Eram furioasă pe David – nu doar pentru că murise, ci şi pentru că încercase să-şi salveze conştiinţa cu rahatul ăla de vedere... şi un mesaj care adăuga un nou văl enigmatic la o situaţie deja ambiguă.

Îmi pare rău.

În zilele care au urmat, mânia mi s-a mai domolit, fiind înlocuită de un zid de tristeţe greu de spart. Am primit un telefon de la doamna Cathcart – împăciuitor şi politicos, prin care mă informa că toţi cei din

departament sufereau pentru moartea profesorului Henry (o minciună sfruntată); că, în prezent, jurnalistul de la New York care aruncase acuzaţiile de plagiat era atacat din toate părţile (o altă minciună); şi că s-a gândit la mine în aceste momente dificile pentru că „ştia cât ,de apropiată fusesem de profesor".

— Într-adevăr, am răspuns, încercând să mă controlez. A fost un profesor îndrumător excepţional şi un bun prieten.

Dar înainte de a adăuga şi „Nimic mai mult", m-am oprit. Când protestezi prea vehement, de fapt, te incriminezi.

— Ar trebui să ştii că poliţia din Maine a tras concluzia că a fost vorba de un accident, a adăugat ea. Asta aşa, în caz că te întrebai...

— Nu mă întrebam nimic, am răspuns, în timp ce prin cap mi-a trecut totuşi o întrebare: Se hotărâseră să nu creadă în mărturia lui Gus şoferul? Sau poate Gus a fost convins să accepte această explicaţie – „Bicicleta a lovit un dâmb în asfalt şi imediat m-am trezit cu el în faţa camionului" – ca o modalitate de a simplifica lucrurile, de a pune capăt ambiguităţii şi tuturor întrebărilor dificile. După cum am auzit mai târziu din bârfele de la universitate, faptul că moartea lui a fost declarată drept un accident a ajutat-o pe soţia sa să încaseze asigurarea de viaţă. Poate că poliţiştii – dorind să reducă suferinţa provocată şoferului şi familiei lui David – au mizat pe scenariul cu accidentul.

Dar eu ştiam adevărul. Iar acesta era: nu există niciun adevăr. Exact ca-n versurile lui Eliot din „The Hollow Men": „Între mişcare şi faptă/ Se ascunde umbra".

Îmi pare rău.

Sunt convinsă că ţi-a părut rău, David. Dar asta nu elimină întrebările şi nici nu alungă umbrele.

David a avut parte de o ceremonie funerară restrânsă. A fost incinerat, şi cenuşa lui împrăştiată în apa din faţa cabanei sale. Când am aflat despre asta – de la doamna Cathcart, normal – nu m-am putut abţine să nu mă gândesc la ceva ce mi-a spus odată David despre natura trecătoare a tot ceea ce ne înconjoară:

— Încercăm aşa de tare să ne lăsăm amprenta asupra lucrurilor, ne place să ne spunem în sinea noastră că realizările noastre sunt importante şi că vor rezista în timp. Adevărul e însă că n-avem nicio putere. Cât de puţine lăsăm în urma noastră! Şi după ce murim, nu mai supravieţuim decât în amintirea celorlalţi. Iar când şi ei dispar...

— De aceea – când o fi să mor – o să le cer să-mi arunce cenuşa în apă. Pentru că oricum totul dispare.

Toţi din departament mi-au arătat multă solicitudine. Preşedintele, profesorul Hawthorden, m-a sunat personal şi m-a rugat să trec pe la el pe la birou să stăm puţin de vorbă. M-am pregătit sufleteşte pentru o întâlnire de gradul trei. După cum s-a dovedit, profesorul Hawthorden a fost întruchiparea tactului. Mi-a vorbit despre „tragedia accidentală" a morţii lui David şi despre faptul că acuzaţiile de plagiat nu erau decât nişte încercări jalnice, specifice „jurnalismului de scandal". Mi-a spus totodată că David vorbea laudativ despre mine şi că, date fiind împrejurările, ar vrea să devină chiar el profesorul îndrumător pentru lucrarea mea de disertaţie, evident numai dacă mă simţeam „confortabil" cu oferta lui.

De ce voia şeful departamentului să devină consilierul meu – mai ales că specialitatea lui era literatura americană timpurie? Încerca să pună capăt

bârfelor cu privire la relaţia mea cu David? Mă ţinea „pe tuşă"? Habar n-aveam. Dacă profesorul Hawthorden prefera să păstreze lucrurile ambigue, nu intenţionam să mă opun. După cum urma să aflu, ambiguitatea are virtuţile ei.

M-am îngropat în muncă, stabilindu-mi obiectivul de a scrie două pagini de disertaţie pe zi, şase zile pe săptămână.

N-am prea ieşit în lume. Mă vedeam cu Hawthorden de două ori pe lună, pentru o discuţie de o oră, iar în rest, îmi petreceam cea mai mare parte a timpului la bibliotecă sau acasă. Am dispărut din viaţa socială nouă luni. Cu excepţia lui Christy, Harvardul însemna David. Şi pentru că David murise...

Îmi plăcea însă solitudinea. Ba mai mult: aveam nevoie de solitudine... aveam nevoie de timp să... jelesc, presupun. Dar în acelaşi timp, să-mi pun ordine în gânduri şi să încui moartea lui David într-o cutie, pe care deja o etichetasem cu „Accesul interzis". Deşi îl plângeam în tăcere, a trebuit să accept brutalitatea rece a dispariţiei lui. Aşa cum eram hotărâtă ca nimeni să nu afle de suferinţa prin care treceam.

S-a discutat mult în presă despre faptul că David fusese victimizat pe nedrept de anumiţi colegi din departamentul de engleză. Harvard Crimson a dat dovadă de fairplay – şi a dezvăluit numele celor care îi ceruseră capul. Dar mai avea importanţă acum? David tot mort rămânea. După trei luni de la „accidentul" nefericit, în capela colegiului s-a ţinut o slujbă comemorativă pentru el. Evident că am participat şi eu. La sfârşit, când toată lumea a ieşit din capelă, fără să uite să dea mâna cu Polly, eu am stat în apropiere, observând întreaga scenă. La un moment dat, Polly s-a uitat de jur împrejur şi privirea i s-a oprit asupra mea.

O privire rece şi totuşi potolită – urmată de un clătinat scurt din cap în semn de salut. Apoi s-a întors spre un grup de persoane ce se strânseseră în jurul ei. Privirea aceea m-a bântuit multă vreme. Oare îmi spunea că ştie exact cine sunt? Dar de ce să însoţească o asemenea privire glacială cu un gest care părea aproape că subliniază legătura – şi pierderea – împărtăşită de amândouă? Poate că încercam inutil să găsesc o explicaţie concretă acelui contact vizual de cinci secunde. Poate că privirea rece vorbea pur şi simplu de o femeie ce se străduia să se controleze în timpul unei expuneri publice dificile, iar gestul ei nu reprezenta altceva decât un simplu „Bună. . ., oricine ai fi tu".

Nu putem să discernem niciodată cu precizie adevărul din spatele lucrurilor nerostite. Un gest poate avea semnificaţia pe care o impui chiar tu. Aşa cum nici adevărul din spatele accidentului nu va fi niciodată înţeles pe deplin. Acceptarea ambiguităţii te poate proteja de multe rele.

Acesta este unul dintre lucrurile învăţate de pe urma morţii lui David. Dacă te abţii de la orice fel de confesiuni, cei din jur se aleg doar cu nişte presupuneri... dar cu nicio dovadă. Iar ceea ce rămâne ascuns, atunci rămâne ascuns. Acest gând m-a ajutat profund – nu numai pentru că-l vedeam ca pe un mod de a-mi construi un scut protector, cu ajutorul căruia să pot parcurge restul lunilor la Harvard, dar şi pentru că-mi permitea cumva să-mi administrez mai bine furia şi tristeţea; să-mi controlez mai eficient demonii lăuntrici. Aşa că m-am retras o vreme. Am muncit. Îmi permiteam puţine distracţii în afara orelor dedicate lucrării de doctorat. Profesorul Hawthorden – care citea fiecare capitol imediat după ce ieşea la

imprimantă – părea încântat de progresele mele. Când am finalizat-o, undeva pe la mijlocul lui aprilie, şi-a exprimat uimirea că reuşisem s-o termin cu şase luni înainte de termenul-limită.

— Am avut un exces de... concentrare, am spus.

De obicei, există o pauză de patru luni între depunerea lucrării şi susţinerea ei. Însă Hawthorden – dorind să grăbească puţin lucrurile – m-a informat că va aranja să-mi susţin lucrarea înainte ca toţi membrii facultăţii să plece în vacanţa de vară. După cum s-a dovedit, au fost doar trei membri ai departamentului, care m-au chestionat în legătură cu punctele importante ale lucrării Dualitatea infernală: supunere şi îndrăzneală în literatura americană. Întrebările au fost despre naturalismul american şi precursorii lui europeni. Mi-au cerut să le spun dacă există laitmotive specifice scriiturii lui Zola în opera lui Dreiser şi să le explic folosirea gândirii politice progresive în Jungla lui Upton Sinclair. Unul dintre profesori s-a enervat puţin din pricina nevoii mele de a găsi un subtext socioeconomic în fiecare dintre romanele luate în discuţie (l-am rezolvat destul de rapid). Altcineva şi-a exprimat nedumerirea în privinţa alegerii mele de a fi „romanescă" într-o lucrare academică... Când am plecat, aveam mari îndoieli referitoare la pertinenţa răspunsurilor mele.

În mai puţin de o săptămână, am primit o scrisoare oficială de la Hawthorden, prin care mă informa că lucrarea mea de doctorat fusese aprobată şi că, prin urmare, voi primi titlul de doctor în filosofie la Harvard. La sfârşitul lucrării erau şi două rânduri scrise de mână:

A fost o plăcere să lucrez cu tine. Îţi doresc mult

succes.

Şi iniţialele lui Hawthorden.

Îmi spunea oare, la modul cel mai politicos: „Şi acum n-ai vrea tu să te cari? Oare de aceea îmi pusese la dispoziţie acest serviciu expres de susţinere a lucrării de doctorat – să scape de mine pe cât de repede posibil? Sau, din nou, era doar una dintre multele interpretări ce se puteau da celor douăsprezece cuvinte? Întotdeauna aveau lucrurile semnificaţii multiple?

Câteva zile mai târziu, am fost contactată şi de biroul de resurse umane de la Harvard, care mă ruga să trec pe acolo pentru o scurtă discuţie. Doamna Steele, cea care m-a primit – o femeie pe la patruzeci de ani, cu alură impecabilă —, mi-a spus că tocmai apăruse un post de asistent universitar la Universitatea Wisconsin din Madison.

— Va fi mai degrabă un interviu de convenienţă – iar Wisconsin este una dintre cele mai bune universităţi de stat.

— Sigur că da, accept.

Două zile mai târziu, zburam spre Madison. Preşedintele departamentului – un bărbat în vârstă, epuizat, pe nume Fletcher – m-a luat de la aeroport şi şi-a descărcat sufletul in faţa mea, cât a durat drumul până la universitate: cum postul a apărut când asistentul universitar care-l ocupa a dezvoltat un interes nesănătos faţă de una dintre studentele sale şi, inevitabil, a fost pus pe liber; şi cum trebuia să mai acopere şi un alt post, pe literatură medievală, pentru că profesoara care preda acest curs de douăzeci de ani fusese învinsă de băutură şi se internase la dezalcoolizare şi...

— Ei bine, ce-aş mai putea să-ţi spun? a adăugat Fletcher. Cam ce se întâmplă de obicei prin catedrele de engleza obişnuite şi disfuncţionale.

În acea după-amiază, după ce m-am aşezat la masa rotundă de conferinţe, într-una din clădirile administrative, pentru a susţine interviul cu Fletcher şi alţi patru membri ai departamentului, m-a izbit aerul mohorât al viitorilor mei colegi, precum şi starea lor de iritare şi enervare; felul în care se întrerupeau unul pe altul, ca să descopere cât de deşteaptă mă credeam, dacă reprezint o ameninţare pentru ei sau sunt doar o păpuşă ce poate fi manipulată. M-au întrebat ce părere am despre scandalul în care se implicase fostul lor coleg.

Fii atentă, mi-am spus în sinea mea, după care am rostit cu voce tare:

— Pentru că nu ştiu exact detaliile cazului...

— Dar ce părere ai în general despre regulile care condamnă relaţiile intime între profesor şi student? m-a întrebat o femeie.

Oare ştie despre mine şi...?

— Relaţiile de acest gen nu sunt scuzabile, am răspuns, susţinându-i privirea.

Nu s-a mai deschis subiectul din nou.

M-am întors la Boston chiar în acea seară, amintindu-mi vorbele lui David:

— Ori de câte ori te gândeşti dacă să accepţi sau nu un post de profesor, nu uita cel mai onorabil clişeu: motivul pentru care lumea academică se acreşte văzând cu ochii este miza atât de meschină.

David. Bietul şi minunatul meu David.

Iar ideea ca eu să mă integrez în mediul care l-a ajutat să moară mai repede...

Aşa că trei zile mai târziu, când a sosit scrisoarea

din Wisconsin, prin care mă informau că am obţinut postul, i-am spus şefului de departament că nu-l accept.

— Dar de ce? m-a întrebat, părând sincer şocat.

— Am hotărât să fac bani. Bani serioşi.

Partea a doua

Unu

Banii. Niciodată nu le-am acordat prea multă importanţă. Până când am început să fac bani adevăraţi, palpabili, existenţa lor m-a lăsat rece. Acum am înţeles că felul în care manevrezi banii – cum îi controlezi şi cum te controlează ei pe tine (pentru că, în final, aşa se întâmplă) – este ceva ce înveţi foarte devreme. Adolescenţa mea a fost una marcată de lipsuri, de vreme ce tata îi plătea mamei o pensie alimentară şi de întreţinere mai mult simbolică. La liceu eram cunoscută drept „fata bibliotecarei". Spre deosebire de marea majoritate a adolescenţilor din Old Greenwich, eu nu aveam maşina mea proprie, ca să nu mai vorbim de card de membru la clubul country – Old Greenwich fiind genul de loc unde băieţii primesc primul lor set de crose de golf la vârsta de unsprezece ani. Cu timpul, am înţeles că nu e nimic rău în a nu avea maşină şi a nu-ţi petrece weekend-urile într-o enclavă pretenţioasă. Cu toate acestea, tot îmi doream să fi avut măcar o parte din privilegiile lor sclipitoare – în primul rând, ca să nu-i mai cer mamei anumite lucruri, deoarece se simţea mereu stânjenită din pricina salariului ei mic şi a faptului că nu-mi putea oferi mai multe, deşi o asiguram încontinuu că nu aveam nevoie de nimic.

Este extraordinar cum ţi se modelează comportamentul fără voia ta, precum şi al celor apropiaţi de tine, fără măcar să realizezi ce se întâmplă. Mă simţeam vinovată pentru că mama se simţea vinovată din cauză că nu avea suficienţi bani, dar şi rănită şi confuză pentru că tata era atât de

zgârcit. În acelaşi timp, îmi doream să obţin burse şcolare (şi îmi luam tot felul de slujbe cu jumătate de normă), ca s-o mai eliberez pe mama de anumite poveri financiare şi să-i demonstrez tatei că mă descurc şi singură.

Aşa că la colegiu, lucram cincisprezece ore pe săptămână la bibliotecă, asigurându-mi astfel banii de buzunar. În timpul doctoratului, am predat un curs introductiv de compoziţie, ca să suplimentez banii din bursă. Şi pentru că trebuia să-mi drămuiesc cu atenţie bugetul, am devenit adepta unui trai modest. Pe lângă cursuri şi cărţi, bursa îmi oferea 700 de dolari pe lună. Garsoniera mă costa puţin peste 500 de dolari – şi împreună cu banii pe care-i primeam pentru cursul de compoziţie, îmi rămâneau aproximativ 400 de dolari cu care să mă descurc. De cele mai multe ori îmi găteam mâncarea acasă. Cumpăram haine de la magazinele cu reduceri. Îmi permiteam să mă duc la film o dată sau de două ori pe săptămână. Ca să ajung în Boston şi în împrejurimile Cambridge-ului, foloseam autobuzul. Niciodată n-am simţit că-mi doresc ceva în plus... pentru că nu tânjeam după nimic.

Cam aşa stau lucrurile când n-ai mulţi bani. Înveţi că, în realitate, îţi trebuie prea puţine lucruri pentru ca viaţa să fie interesantă. Abia când începi să faci bani, te trezeşti că ai nevoie de lucruri la care nici n-ai visat. Şi odată ce le capeţi, începi să-ţi frământi creierul cu ceea ce încă nu ai. Şi-atunci apare disperarea aspiraţională. Te întrebi cum naiba ai ajuns să fii dominat de dorinţa de a cumpăra întruna. Doar ştii foa**rte bine că prin alimentarea nevoii de consum acoperi simultan marile fisuri din viaţa ta; te amăgeşti şi crezi că toate prostiile alea inutile îţi vor mai domoli îndoielile şi melancolia aferentă.**

Banii. Cea mai vicleană substanţă a vieţii – pentru că ei reprezintă modul prin care ne evaluăm, prin care ne măsurăm importanţa şi cu ajutorul cărora, credem noi, ne putem controla destinul. Banii: minciuna esenţială.

Dar în acele prime luni nebune după ce am început să lucrez pentru Freedom Mutual, banii mi s-au părut aidoma unui amant nou, extraordinar şi nebun în acelaşi timp, hotărât să-mi arate şi o altă faţă a lumii. Adio economii plictisitoare şi limitate ale unei vieţi modeste. Bine aţi venit, plăceri ale traiului bun – ce senzaţie incredibilă să nu mai fii nevoit să verifici preţul de pe etichetă.

Banii. Spre marea mea surpriză, m-am pomenit copleşită de plăcerile lor desfrânate şi de multitudinea de posibilităţi care veneau odată cu ei.

Banii. Un joc.

Sau, cel puţin, aşa privea lucrurile Brad Pullman.

Brad Pullman era preşedintele de la Freedom Mutual. Se apropia binişor de patruzeci de ani; fiul unui dentist din Long Island – „un nătăfleţ pe vremuri", cum obişnuia să se descrie, care făcuse pace cu lumea din clipa în care descoperise Banii. Fusese la Middlebury, apoi la Şcoala de afaceri de la Harvard – după care şi-a găsit locul în „lumea sigură şi lipsită de stres a fondurilor mutuale".

— Tot ce am făcut în primii treizeci de ani ai vieţii mele a fost influenţat de aversiunea mea faţă de risc. Îţi zic eu, Jane, teama este Marele Blocaj al Vieţii. (Majusculele îi aparţin.) Este singurul lucru care te împiedică să obţii ceea ce-ţi doreşti sau să trăieşti viaţa pe care o meriţi. Şi aspectul cel mai nesuferit al ei este că se autoperpetuează. Noi creăm teama ce ne înconjoară vieţile ca un giulgiu.

Da, Brad Pullman vorbea adesea ca un guru al discursurilor motivaţionale. „Făcea parte din pachet", după cum spunea el. Se considera propovăduitorul „Necesităţii de a ocoli negativul". Această doctrină era împărtăşită de toţi cei din companie şi o porecliseră NON.

– Îmi place, a zis Brad, când a auzit prima dată acronimul, cu singura excepţie că sună a franceză – şi, ca orice american care se respectă, urăsc nenorocita asta de franceză.

Iar Brad însuşi a aplicat doctrina NON în aproape toate aspectele vieţii sale. S-a descotorosit de prima sa nevastă („căsnicia clasică de început") când „negativismul ei imbecil" l-a scos până la urmă din răbdări. A scăpat de imaginea lui de bărbat care trăieşte în suburbii, ca să nu mai pomenim de fizicul rubicond. Douăzeci de kilograme au dispărut de pe trupul lui, mulţumită unei diete sălbatice şi unui antrenor personal la fel de sălbatic. Odată cu noul lustru căpătat, a apărut şi nevoia de a juca rolul unui dandy înnebunit după modă.

– Sunt fericit să recunosc că în duplexul meu de 5,4 milioane de dolari, de pe Beacon Hill, există cincizeci de costume unicat. Are nevoie un bărbat de cincizeci de costume şi de o sută cincizeci de cămăşi? Nu fi absurd. Cincizeci de costume şi o sută cincizeci de cămăşi intr-un duplex de 5,4 milioane de dolari reprezintă un semn al supraconsumului inutil... până când, desigur, faci calculele. Cincizeci de costume şi o sută cincizeci de cămăşi – să zicem că pe o perioadă de cinci ani cheltuielile s-au ridicat la 100 000 de dolari – prin urmare, 20 000 de dolari pe an. Acum să presupunem că eşti un manager de nivel mediu, care câştigă brut 150 000 de dolari pe an şi dai 20 000 de

dolari pe an pe costume... ei bine, virtual vorbind, seamănă cu dependenţa de cocainã, nu? Dar dacă faci 8 milioane de dolari pe an, aşa cum mi s-a întâmplat mie anul trecut...

Acesta era un alt element definitoriu al lui Brad Pullman. Nu numai că te informa cât a costat totul – „îţi place noul meu ceas? Jaeger LeCoultre. L-am cumpărat de la European Watches de pe strada Newbury. 5 400 de dolari – o adevărată ocazie..." – dar îţi şi spunea – tot timpul – cât câştigă el, firma şi cât ar trebui să câştigi tu, favoritul lui, dar că, deocamdată, nu reuşeşti pentru că... ei bine: „Ai suficient sânge în tine ca să Ocoleşti Negativul şi să faci bani adevăraţi?

L-am cunoscut pe Brad Pullman la interviu. Aflasem despre poziţia oferită prin intermediul Biroului de recrutare de la Harvard. După ce refuzasem postul din Wisconsin, am întrebat-o pe doamna Steele dacă mai existau şi alte oferte în lumea Banilor Frumoşi.

— Sigur că da, o grămadă – dar tu ai un doctorat în engleză, aşa că de ce ai vrea să...?

— Îmi schimb cariera, i-am răspuns.

— Chiar înainte ca aceasta să înceapă, nu?

— Am hotărât că nu vreau să rămân în lumea academică, am zis. În concluzie, dacă tot resping ideea unei vieţi universitare, de ce să nu mă orientez spre slujbele bine remunerate?

— Profesorul Henry n-ar fi fost de acord, a rostit acră.

Am reuşit să-mi păstrez cumpătul.

— Profesorul Henry detesta meschinăria vieţii la Harvard – aşa că, fără nicio îndoială, ar fi fost de acord cu mine.

– Cu siguranţă l-ai cunoscut mai bine decât mine.

– Exact. Mult mai bine.

Apoi am rugat-o să-mi dea ceva detalii despre „slujbele cu bani".

– Păi, în prezent, fondurile de hedging sunt la putere, a continuat ea. Iar Bostonul a devenit centrul-cheie pentru ele, în ultimii câţiva ani. Companiile de acest gen caută întotdeauna tineri absolvenţi, mai ales dintre cei care au terminat Harvardul. Faptul că ai un doctorat în literatură s-ar putea să-i nedumerească puţin. Totuşi... s-ar putea la fel de bine să le pari mai interesantă decât ceilalţi candidaţi.

Cu siguranţă, aşa a gândit şi Brad Pullman. Iniţial, am fost surprinsă să văd că voi susţine interviul chiar cu şeful companiei, mai ales pentru o poziţie de începător. Dar pentru că Brad ţinea în mod deliberat ca Freedom Mutual să fie o companie mică (doar treizeci de angajaţi), controla „absolut toate aspectele legate de ea. Da, mă ocup de tot încă de la început. Şi îmi place profilul tău, aşa că de ce naiba să nu punem sa lucreze în comerţ şi un expert în Dreiser? Salariul de început este de o sută de mii de dolari pe an, plus un plus de douăzeci de mii de dolari, care se vor plăti imediat. Ai vreo problemă cu asta?"

– În niciun caz.

– La final, suma poate fi de zece, ba chiar de douăzeci de ori mai mare, dacă se dovedeşte că eşti profitabilă. Joacă aşa cum trebuie, şi până la treizeci de ani te-ai aranjat pe viaţa. Însa înainte de a începe lucrul, îţi dau douăzeci de mii de dolari şi te trimit mâine după-amiază cu Trish Rosenstein – care, cu un nume ca ăsta, nu-şi petrece vacanţa de vara la Kennebunkport cu nenorociţii ăia de Bush, dar care este un manager de top şi ştie cum să se îmbrace. O

să te ajute sa-ţi cumperi o nouă garderobă pentru birou. Clasică, dar şic. Acum, arăţi de parcă abia ai ieşit de la o întrunire a Sindicatului Studenţesc şi te pregăteşti să mănânci nişte prăjiturele organice, asezonate cu o cană mare de ceai din soc. La magazinul cu mâncare sănătoasă, s-ar putea să fii un hit în materie de modă, dar aici n-ai ce căuta îmbrăcată aşa. Aşadar, daca vrei job-ul, trebuie să accepţi schimbarea completa a ţinutelor.

Îi ascultasem discursul cu atenţie şi-am gândit atunci: Acesta e un actor în toată regula care joacă rolul dobitocului misogin. Ideea era că Brad ştia că joacă acest rol – şi te supunea unui test sa vadă dacă te simţeai ofensat (moment în care te ridicai şi plecai, pentru că te catalogase drept ţeapăn şi de-modat) sau daca te puteai adapta la replicile lui tăioase şi la plăcer**ea pe care i-o provocau rahaturile lui exagerate. În timp ce-l ascultam, şoarecele de bibliotecă din mine s-a trezit, în mod curios, subjugat de discursul lui. Nu mai întâlnisem pe nimeni ca Brad Pullman înainte – deşi, desigur, ştiam de existenţa acestui tip de persoană. Însă ceea ce m-a surprins cel mai tare a fost faptul că porcăriile lui se dovedeau – mai ales după interviul cu mumiile umblătoare de la Universitatea Wisconsin – atât atrăgătoare, cât şi în ton cu real- politik-ul vieţii pe care o trăiam cu toţii atunci. Da, era de o prostie crasă, însă mercantilismul lui arogant avea ceva ciudat de reconfortant. Brad Pullman reprezenta o versiune actuailizată a capitalistului dur şi fudul ce popula atât de multe dintre romanele naturaliste pe care le studiasem: un american get-beget cu o energie feroce specifică motorului uriaş al capitalismului pur.**

— Eşti gata să te bagi în pat cu piaţa liberă? m-a întrebat Brad la sfârşitul interviului.

Pentru o sută de mii de dolari pe an şi un bonus imediat de douăzeci de mii? Să fiu a naibii dacă nu.

— Cred că da, am răspuns, încercând să par modestă.

— Aici, la noi, nu îndrăzneşte nimeni să facă astfel de afirmaţii ezitante. Lumea noastră e una maniheistă – un „da" sau „nu" clar, fără niciun fel de ambiguitate între ele.

Trish Rosenstein era întruchiparea absolută a acestei perspective maniheiste. Deşi obiectivul ei principal consta în reorganizarea garderobei mele – şi Brad ne informase pe amândouă să ne luăm liber „ca să terminăm treaba" – imediat ce am isprăvit cumpărăturile, am aterizat în mod firesc într-un bar, unde ne-am făcut confesiuni. Brad nu mă minţise în privinţa lui Trish. Avea o voce în care se amestecau vocalele de Brooklyn cu urletele unui corn, o voce menită să răsucească gâturile în restaurante, să înfricoşeze copiii mici şi să sperie animalele domestice. După ce am pornit în jos pe strada Newbury şi am intrat împreună cu ea prin nenumăratele magazine de modă, m-am trezit gândindu-mă: N-o să rezist mai mult de zece minute cu femeia asta.

— Nu vrei să încerci chestia aia, a zbierat ea spre mine, când a observat că mă uit la un costum de afaceri marca Banana Republic. O să te facă să arăţi ca o pizdă anorectică.

Toată lumea din jur s-a întors spre noi la auzul unei asemenea afirmaţii. Iar ea s-a holbat la ei, strigând:

— Ce, am spus ceva care v-a deranjat?

S-a aşternut o tăcere adâncă. Apoi s-a răsucit spre mine şi mi-a zis:

— Haide, poate găsim ceva şic în altă parte.

După ce am ieşit în stradă, i-am spus:

— Ştii, chiar nu trebuia să...

— Ce, să spun ce gândesc? La dracu, de ce nu? N-am insultat pe nimeni de acolo. Pur şi simplu, am făcut un comentariu...

— Un comentariu zgomotos.

— Şi care-i treaba? Vorbesc tare. Aşa fac eu în faţă lumii.

A insistat să mă târască într-un butic Armani – „sunt reduceri şi poate găsim ceva care să te ajute să scapi de aspectul ăsta de mamaie".

Până la lăsarea serii, îmi cumpărasem trei costume şi bluze, fuste şi pantaloni asortate – toate stilate, dar simple – şi încă mai aveam trei sute de dolari de cheltuit pentru pantofi. Se purta Trish ca o necioplită, însă avea ochi pentru haine şi cu siguranţă ştia cum să cumpere – o activitate care mie nu-mi suscita niciun fel de interes, după cum s-a exprimat ea atât de corect.

■ Brad ne-a trimis CV-ul tău, aşa cum face de fiecare dată când are de gând să angajeze pe cineva, mi-a spus după ce am intrat în barul hotelului Four Seasons şi a comandat martini – două pentru ea, dintre care pe primul l-a dat pe gât imediat. Te-am caracterizat, cu toţii, destul de rapid: fată deşteaptă constrânsă de împrejurări nefericite. Apropo, cred că taică-tu e un nemernic.

— Ce te face să spui asta? am întrebat-o.

111 **Nu te bosumfla. Simplă deducţie. Tăticul este în afaceri cu cupru, dar s-a descotorosit de tine şi de mama ta, ca să-şi trăiască viaţa cu un şir de bambine**

sud-americane, corect?

— N-au fost decât două...

— Din ce ştii tu. Toţi bărbaţii simt nişte scule în fond – chiar şi cei mai buni. Dar ai învăţat asta până acum, nu?

Am privit-o cu grijă.

— Ce vrei să spui?

— Oh, haide, doar nu crezi că Brad – domnul Micro-Manager – nu ţi-a scormonit puţin trecutul şi n-a aflat de mica ta aventură cu profesorul?

M-am uitat la ea îngrozită.

— Când am depus CV-ul pentru slujba asta, nu mi-am i maginat că viaţa mea particulară trebuie să treacă de votul cuiva.

— Trei dintre noi formează comitetul de votare, pentru a ne asigura că angajăm numai persoane ce se vor potrivi culturii Freedom Mutual. Ştii ce ne-a plăcut tuturor la tine – pe lângă doctoratul la Harvard şi ideea că te-ai ridicat singură şi că nu eşti o mucoasă obraznică...?

— Luminează-mă.

— Faptul că ai avut o aventură cu profesorul tău îndrumător timp de patru ani şi ai ţinut-o ascunsă de ochii lumii.

— Cine ţi-a spus asta?

— Chiar crezi că voi da în gât sursele noastre? Adică, pe buneee... Şi acum, între noi fie vorba, Brad a fost foarte impresionat că n-ai întins niciodată mâna la nimeni, că nu te-ai dat în stambă şi că ai păstrat o tăcere demnă după moartea profesorului. Apropo, ce mai întâmplare! Chiar mi-a părut rău pentru tine, iubito..., mai ales cu toată ambiguitatea aia care te-a înconjurat...

— Eu am să plec acum, m-am auzit rostind.

— Am spus ceva greşit?

— Întocmai. Şi mi se pare absolut aberant ca tu şi colegii tăi să-mi scormoniţi trecutul...

— La birou, ştim tot unii despre alţii. De exemplu, Brad îşi înşală soţia cu o agentă de asigurări pe nume Samantha, care are o fire periculoasă şi obişnuieşte să-l zgârie cu unghiile pe spate în timpul partidelor de sex, obligându-l să poarte câteva zile un tricou când e în pat cu nevastă-sa. Toată lumea ştie că Brad ar trebui s-o termine cu ea, dar el e dependent de probleme. Aşa cum Brad ştie că eu am o relaţie cu o poliţistă pe nume Pauline de mai bine de doi ani.

— Înţeleg, am zis, încercând să nu par uluită.

— Da, continuă să te porţi ca o blazată atotştiutoare. Prefă-te că nu eşti şocată să afli că sunt lesbi...

— E problema ta.

— Nu la Freedom Mutual. Brad insistă asupra transparenţei totale. Fără secrete, fără ascunzişuri. Totul la vedere. Aşa că... te rog, întreabă-mă orice vrei. Orice. Tu întrebi, eu răspund.

— Prefer să mă abţin.

— Relaxează-te, pentru Dumnezeu.

— Bine: de ce vorbeşti aşa tare?

— Bună întrebare. Şi iată şi răspunsul: pentru că am avut o mamă care urla la toată lumea şi care se plângea întruna că viaţa s-a dovedit o mare dezamăgire şi că „dacă vrei să fii cu adevărat dezamăgit, atunci ar trebui să faci copii".

— Încântător.

— Dar ea nu era deloc încântătoare.

— A murit?

— Toţi sunt morţi. Tata, mama, fratele meu Phil...

— Câţi ani avea când a murit?

— Nouăsprezece.

— Era bolnav?

— S-a sinucis, aşa că, da, era bolnav.

— Dar de ce...?

— S-a spânzurat în dormitorul lui, în ajunul Crăciunului din 1979...

— Oh, Doamne.

— Nu poţi să fii şi tu americancă şi să foloseşti cuvântul „futu-i"?

— Oribil.

— Al dracului de oribil. Aveam doisprezece ani pe vremea aia – şi fratele meu mai mare tocmai se întorsese acasă după priimul lui an petrecut la Universitatea Pennsylvania. Era sufletul familiei, primul născut – băiatul perfect – care fusese acceptat la una dintre universităţile de top, la Şcoala de medicină... ştii şi tu cum e. Dar ceea ce părinţii mei nu ştiau e că – după un an excepţional, numai cu note de 10 – a suferi o cădere nervoasă şi a luat un 5 la biochimie. Vezi tu, pentru oricine e la Şcoala medicală, un 5 la biochimie înseamnă un pas înapoi uriaş. Iar mama – fiind a dracului – primeşte raportul lui cu notele pe 23 decembrie. Neavând nimic mai bun de făcut, începe să se ia de el, spunându-i că a dezamăgit-o îngrozitor de tare, că renunţase la tot ca să-l crească pe el şi că de ce o răsplăteşte astfel... Mama distrugea tot ce atingea – şi pe oricine. Şi dacă vorbele mele par rostite de un psihiatru, în fine... e pentru că am făcut terapie timp de nouă ani, după ce mi-am găsit fratele spânzurat în debaraua pentru haine...

— Tu l-ai găsit?

— Asta am zis...

S-a oprit un moment şi a dat pe gât restul băuturii,

după care a ridicat mâna să ceară un al treilea martini.

– Eu nu mai vreau, am intervenit, când am văzut-o comandând două porţii.

– Ba vrei – fie că-ţi convine sau nu. Pentru că dacă ştiu un lucru despre viaţă e că oricine trebuie să se mai îmbete din când în când... până şi tu, domnişoara Bunăcuviinţă.

– Probabil că părinţii tăi au fost devastaţi după...

– Tata a murit la şase luni după Phil. Cancer la gât – răsplata pentru cei patruzeci de ani de fumat nonstop. Avea doar cincizeci şi şase de ani – şi sunt ferm convinsă că metastaza a apărut după ce Phil s-a sinucis.

Trish mi-a spus că n-a mai şovăit apoi, referitor la modul în care şi-a tratat mama. Când încerca s-o contacteze prin telefon, îşi schimba numărul. Când un unchi de-al ei şi un văr de-al doilea au apărut la birou ca să ducă tratative, a refuzat să-i primească.

– „Cu siguranţă o să te simţi îngrozitor dacă moare brusc", mi-au zis ei la telefon, dar eu am replicat: „Nu, n-o să simt nici cea mai mică urmă de vinovăţie".

– Şi cum s-a întâmplat până la urmă...? am întrebat.

– La trei ani după moartea tatei, mama conducea spre mallul de lângă casa noastră din Morristown şi a suferit un mic atac cerebral. A pierdut controlul volanului şi a intrat pe contrasens, iar aici un nenorocit de tir venea cu viteză mare pe autostradă – şi... bum. Am rămas orfană.

A dat pe gât şi cel de-al treilea martini. La fel ca orice persoană care se holbează la fundul gol al celui de-al treilea pahar, părea destul de ameţită. În plus, şi eu mă simţeam la fel. Singura diferenţă dintre noi era că nu urlam cât mă ţineau plămânii atunci când

vorbeam.

— Vrei să ştii dacă m-am simţit vinovată după aceea? a ţipat ea, de parcă vorbea la megafon. Fir-ar a dracului de treabă, normal că da. Pizda aia nenorocită fusese mama mea... chiar dacă era o jegoasă care l-a făcut pe bietul frate-miu să-şi ia zilele cu un rahat de curea de cercetaş...

Chiar atunci, a apărut la masa noastră un tip în frac, care ne-a informat că este şeful de tură şi că trebuie să ne plătim consumaţia şi să părăsim localul imediat.

— Ascultă, boule, trebuie să aduni toţi poliţiştii din Boston ca să mă dai pe mine afară, a replicat Trish.

— Vă rog să nu-mi forţaţi mâna, a zis bărbatul.

M-am ridicat şi am aruncat pe masă un teanc gros de bancnote.

— Plecăm, l-am liniştit eu.

— Plecăm pe dracu, a zbierat Trish.

— Te duc acasă.

— Că doar n-oi fi pizda mea de bonă.

— Suficient, s-a răstit şeful de tură şi a ieşit ca o furtună.

Trish s-a aşezat şi mai bine în fotoliu şi a zâmbit.

— Vezi, am câştigat.

— Dacă sună la poliţie, o să fii arestată. Şi dacă te arestează...

— În drum spre secţie o să-i fac una mică poliţistului care mă saltă şi pun pariu c-o să-mi dea drumul, ba o să-mi mulţumească pe deasupra.

Puteam să jur că toate privirile din barul Four Seasons erau îndreptate spre noi. Şi ştiam că trebuie să acţionez rapid. Prin urmare, am aruncat banii pe masă şi am ridicat-o brusc pe Trish de gulerul de la jachetă. Înainte să apuce să protesteze, i-am sucit

mâna stângă la spate.

— Dacă scoţi şi cel mai mic sunet, i-am şuierat la ureche, îţi rup mâna.

Am împins-o afară şi am aruncat-o în primul dintre taxiurile ce aşteptau înşirate în faţa barului Four Seasons. Când am ieşit, şeful de tură m-a salutat scurt, mulţumindu-mi pentru efortul de a evita intervenţia poliţiei. La un moment dat, Trish a încercat să scape din strânsoarea mea – revărsând asupra mea un potop de înjurături, până când am smucit-o cât s-o doară. Abia atunci a tăcut din gură – şi n-a mai zis nimic până când nu am urcat în taxi.

— Dă-i omului adresa ta, i-am spus.

S-a conformat. Taxiul a pornit numaidecât. Prăbuşindu-se pe banchetă, Trish a început brusc să plângă. Nu plâns obişnuit, provocat de prea multă băutură, ci mai degrabă o jelanie în toată regula – zgomotoasă, primară, agonizantă. Şoferul – un sikh – ne arunca priviri uluite prin oglinda retrovizoare. Ca şi mine, se simţea înmărmurit de suferinţa disperată ivită din străfundul fiinţei ei. Când am încercat să mă întind spre ea ca s-o potolesc, m-a respins. Aşa că am stat nemişcată, privind-o neajutorată.

Trish locuia la marginea oraşului, lângă South Station, un loc ce se transformase într-un cartier al claselor avute. Taxiul a oprit în faţa unui depozit renovat. Imediat ce-a zărit uşa din faţă, Trish şi-a recăpătat puţin controlul.

— Vrei să vin cu tine până sus? am întrebat-o.

— Du-te dracului, s-a răstit la mine, după care a deschis portiera şi s-a dat jos, clătinându-se.

În maşină s-a lăsat un moment de tăcere stânjenitoare – eu şi taximetristul încercând să pricepem ce se întâmplase în ultimele zece minute.

— Credeţi că o să fie bine? m-a întrebat el.

— Habar n-am, i-am răspuns – după care i-am dat adresa mea din Somerville.

Când m-am trezit a doua zi de dimineaţă, puteam să jur că, imediat ce voi intra în sediul Freedom Mutual, mi se va spune să-mi iau valea – pentru că Trish va fi probabil nevoită să mă concedieze ca să ascundă întâmplarea din seara precedentă.

Brusc, un alt gând mi-a trecut prin minte: uitasem toate sacoşele cu ce cumpărasem la Four Seasons şi, fără îndoială, şeful de tură dăduse ordin să fie aruncate, drept răsplată pentru scena creată în bar.

Dar când am intrat în birou dimineaţă, toate sacoşele se găseau la recepţie. Pe scaunul de lângă ele, am găsit şi un plic cu numele meu. L-am deschis. înăuntru erau două bancnote de 100 de dolari şi un bilet:

Ca să acopere stricăciunile. Trish.

Am pus banii înapoi în plic, am luat o foaie de hârtie şi am scris la rândul meu:

A fost plăcerea mea să fac cinste. Jane.

Apoi am intrat în camera unde se făceau tranzacţiile şi am pus plicul pe biroul ei. Nici măcar nu şi-a ridicat privirea să se uite la mine. M-am întors la biroul meu, am înşfăcat câteva dintre sacoşe, am dispărut la toaletă câteva minute şi m-am schimbat. Când m-am întors să mă uit în oglindă, am tresărit surprinsă. Îţi pui pe tine un costum negru şi simplu, dar minunat croit, cu o bluză neagră de mătase şi pantofi stilaţi şi dintr-odată gândeşti: Te priveşte o persoană matură în oglindă. Pentru că rareori mă

aranjam, transformarea m-a uluit. Hainele au un limbaj al lor, reflectându-ţi sinele, clasa şi educaţia, aspiraţiile şi imaginea pe care doreşti s-o arăţi lumii. Poate că Trish avea dreptate: mă considerasem întotdeauna un soi de studentă pentru eternitate, în ghete grosolane şi pulovere lălâi. Acum însă, după ce mă schimbasem în acel costum, păream să fiu cineva care are responsabilitatea banilor. Spre marea mea surpriză, îmi plăcea cum arăt... chiar dacă ştiam că nu am nici responsabilitatea şi nici salariul aferente costumului respectiv.

M-am întors la biroul de la capătul îndepărtat al camerei pentru tranzacţii. A trecut o oră, timp în care m-am întrebat ce se va întâmpla în continuare. Când prima oră de ignorare a persoanei mele dădea semne că se va transforma m două, m-am ridicat în picioare şi m-am apropiat de punctul de lucru al lui Trish. Urla ceva în cască. După ce şi-a încheiat conversaţia cu „şi pe tine să te ia dracu'" (ulterior am aflat că aşa îşi exprima ea afecţiunea), s-a uitat la mine cu un dispreţ nedisimulat.

— Ce vrei? m-a întrebat.

— Vreau să încep munca.

— Cel mai deştept lucru pe care l-ai spus pe ziua de azi.

Aş fi putut sa adaug că acela era şi primul lucru pe care i-l spusesem de cand venisem, dar m-am gândit că o asemea pedanterie nu dădea bine. Mi-a arătat cu degetul scaunul gol de langa ea şi mi-a zis:

— Aşază-te, ţine-ţi gura şi încearcă să înveţi ceva.

Doi

Banii. Am început să-i câştig. Şi – cel mai important – am descoperit că sunt bună la făcut bani. Managerii fondurilor de hedging pretind că lucrează după un principiu foarte simplu: investesc în acţiuni şi îşi asigură poziţia în aşa fel, încât elimină riscurile, producând bani în acelaşi timp.

Regula numărul unu a managementului fondurilor de hedging: poziţionează-ţi stocul de aşa manieră încât să acopere deprecierile şi profită întotdeauna de ineficienţele unei companii, atunci când îşi scoate pe piaţă acţiunile. Mai precis: dacă achiziţionezi un stoc, atunci, automat, cumperi şi opţiunea de a vinde o mică parte din el. Cum se învaţă o asemenea meserie? Practică – şi instinct de jucător, atunci când vine vorba să ghiceşti cum îţi poţi acoperi deprecierea stocului. Dacă joci inteligent, singura pierdere suferită este costul cumpărării acelei opţiuni. Imediat ce acţiunile cresc, câştigi. Regeşte.

Un alt lucru pe care trebuie să-l ştii: companiile de fonduri de hedging investesc în permanenţă în tot felul de obligaţiuni publice: acţiuni, mărfuri şi valute străine. Iar managerii vorbesc mereu de strategii în decursul procesului: Există *o companie britanică specializată în tehnologia informatică şi, în maximum trei luni, va face un IPO*[3]*. Indicii de piaţă arată o liră tot mai puternică – dar nu înainte de următorul trimestru. Aşa că hai să punem o opţiune pe lira sterlină şi o rezolvăm când va urca trei cenţi în septembrie.*

[3] Iniţial Public Offering – ofertă publică iniţială.

— Două reguli de bază, mi-a spus Trish în prima mea zi de lucru. Numărul unu: să ai nas pentru următoarea mare oportunitate şi numărul doi: întotdeauna găseşte strategii prin care să reduci riscurile şi să maximizezi profitul.

O companie ca Freedom Mutual avea, după cum am aflat, un capital de investiţii de peste un miliard de dolari cu care să se joace. Poate că Brad era un soi de pungaş în particular (ori, poate, chiar un borfaş), dar ştia cu siguranţă cum să-i atragă pe marii investitori să facă afaceri cu el. Miliardul de dolari venea de la investitori diverşi, precum Universitatea Harvard (120 de milioane de dolari), Colegiul Wellesley (25 de milioane de dolari), un consorţiu de oameni de afaceri germani şi suedezi (165 de milioane de dolari) şi...

Ei bine, lista era una lungă, iar Brad mi-a spus că era mai degrabă pretenţios în alegerea investitorilor cu care se urcă în pat.

— Nu mă interesează shtarker-ii ruşi. Nici comercianţii alunecoşi. Şi nici parveniţii căcăcioşi care îi pun pe-ăia de la SEC[4] să le inspecteze sfincterul o dată la zece minute. Şi în niciun caz goombah[5], cărora începe să le curgă gelul din cap dacă nu le obţii un profit de minimum cincisprezece la sută. Crezi ce vrei despre sfaturile astea... dar când vine vorba de investitorii mei, atunci cuvântul de bază e blue chip[6]. Impotenţii n-au ce să caute la mine.

Două pentru douăzeci. Aceasta era o altă regulă vitală a fondurilor de hedging. Mai exact, încasăm o taxă de doi la sută pentru tot ceea ce investeşti prin intermediul nostru, ca să ne acoperim cheltuielile. Şi,

[4] Securities and Exchange Comission.
[5] Termen de argou folosit pentru a descrie un italian-american tipic.
[6] Termenul de ***blue chip*** este o etichetă folosită pentru companiile publice considerate cele mai solide, mai eficiente şi mai stabile de pe piaţă.

totodată, alte douăzeci de procente pentru tot ceea ce facem, adică răsplata pentru generarea unui profit mare de pe urma investiţiilor tale. Să presupunem că reuşim să facem 200 de milioane de dolari pentru tine (la o investiţie iniţială de 150 de milioane de dolari) în decursul unui an. O să ne porţi pică dacă păstrăm 40 de milioane drept comision?

Două pentru douăzeci. Am înţeles rapid de ce trăia Brad într-un duplex uriaş de pe Beacon Hill şi de ce Trish avea o casă de opt sute de metri pătraţi în aşa-numitul Cartier de Catifea, de lângă South Station. Compania câştiga sume absurde de bani – şi cu toate acestea îşi păstra cu multă şiretenie profitabilitatea imensă departe de ochii lumii.

– Fă-ţi o favoare, mi-a spus Trish în cea de-a treia zi sub supravegherea ei. Nu te apuca să-ţi cumperi un Maserati sau să-ţi afişezi diamantele pe aici prin birou.

– Chiar crezi că aş putea să cad în patima unui astfel de consum bătător la ochi? am întrebat-o.

– Mă gândeam eu c-o să foloseşti expresii sofisticate.

– Nu, dar chiar nu mă interesează astfel de lucruri.

– Aşa zice toată lumea – dar când începi să încasezi bonusuri de un milion de dolari la fiecare Crăciun...

– Atâta ai primit tu?

– Minimum...

– Şi ce faci cu ei?

– Ei bine, înainte obişnuiam să toc o mare parte din ei ca să-mi dau aere. Însă de când l-am regăsit pe Iisus...

– Vorbeşti serios?

– Tocmai ai picat primul test vital. În afacerea asta, oamenii or să încerce întruna să-ţi toarne minciuni. Uite, o să fiu sincer cu tine... Sunt pe punctul de a-ţi

oferi cea mai tare afacere... Eu sunt un tip moral care merge la biserică de două ori pe săptămână şi nu-i dau limbi nevesti-mii. Treaba ta – pe lângă cea de a deveni profitabilă – este să miroşi basmele de la un kilometru. Dacă te prinzi abia pe la jumătatea drumului, te-ai dus pe copcă – pentru că deja te-ai implicat, ceea ce înseamnă că fie ai promis ceva, fie ţi-ai pierdut un timp valoros, sedusă de o minciună. În afacerea asta, toţi sunt nişte mincinoşi. Dacă vrei să rezişti aici, învaţă să minţi, învaţă cum să compartimentezi, cum să ascunzi ceea ce gândeşti, cum să blufezi. Şi – cel mai important – cum să te prinzi când ceilalţi blufează. Eu îţi povestesc despre relaţia mea personală cu Iisus Hristos şi tu îmi spui: „Vai, ce drăguţ!"? Care dracu e problema ta? De cât timp mă cunoşti? Două, trei săptămâni? Şi încă mai accepţi ideea că sunt un clovn renăscut? Mai poartă-te ca o proastă încă o dată şi zbori de aici cât ai zice peşte. Ai priceput? Noi tolerăm greşelile – şi, crede-mă, o să faci multe. Dar nu suportăm naivitatea. Bambi nu poate fi manager de fonduri de hedging. Şi nici Lupul cel Mare şi Rău, pentru că dobitocul a fost păcălit de trei porci. Noi avem nevoie de oameni realişti şi duri. Pune mâna şi citeşte Hobbes, Machiavelli... şi vezi-ţi de interesul tău.

Să fii repartizată pe lângă Trish era ceva similar cu un transfer într-o tabără de pregătire a puşcaşilor americani, unde picai pe mâna unui sergent al dracului de nenorocit – care lucra după principiul: căleşte caracterul prin umilinţe. Trish – la fel ca toţi ceilalţi manageri – era legată de biroul ei cu mii de fire. Pe monitorul ei curgeau râuri de numere. CNBC şi Bloomberg rulau nonstop pe plasmele din apropiere. Purta căşti şi forma numerele (toate din memorie) cu

o viteză inimaginabilă. Şi ţipa. Ţipa la colegi. La oamenii de la celălalt capăt al firului. La mine ori de câte ori nu înţelegeam cum trebuie sau nu eram atentă la digresiunile ei. Cel mai tare însă ţipa la ea însăşi.

— Vacă proastă ce eşti.

Aşa îşi făcea Trish de obicei autocritica – când rata o oportunitate de „vânzare", dacă întârzia treizeci de secunde la o tranzacţie şi pierdea un sfert de procent, dacă nu reuşea să surprindă vârful maxim al unei valute, dacă nu ştia că o companie farmaceutică majoră urma să lanseze un nou antidepresiv, care se presupunea că nu-ţi afectează libidoul, dacă nu era la curent cu statisticile producătorilor germani de maşini sau cu nivelul inflaţiei în Spania, cu starea coroanei norvegiene, cu monologurile preşedintelui Rezervei Federale, cu...

— Tâmpită! Tâmpită! Tâmpită! Hei, ia uitaţi-vă la clovnul de lângă noi! Are ditamai doctoratul la Harvard şi nu e în stare să priceapă o simplă tranzacţie comercială. Ar trebui să te duci să predai Jane Austen viitoarelor gospodine bătute în cap.

Păcatul meu, în acel moment, era că nu reuşisem să calculez – în fix zece secunde – cât înseamnă 20% din 2,34 de dolari.

— Cretino, papă-lapte ce eşti, a urlat ea la mine. Patruzeci şi şase-virgulă-opt cenţi. Ştii cum să calculezi asta în cap?

— Dublezi suma şi muţi virgula de la zecimale spre stânga?

— Nenorocita are talent, doamnelor şi domnilor. Ce păcat însă că nu are habar cum să-l folosească.

Nimeni de la serviciu nu se purta aşa de îngrozitor ca Trish. Erau doar doisprezece manageri, dintre care trei – Cheryl, Suzy şi Trish – obişnuiau să zbiere. Şi

bărbaţii ţipau, dar niciodată cu vitriolul nebunesc al femeilor. Ted Franklin avea întotdeauna la îndemână o cutie cu creioane de lemn şi părea că mestecă şase din ele pe zi. Când o dădea în bară cu vreo opţiune de cumpărare pentru cine ştie ce producător alimentar suedez care tocmai învinsese Nestle în licitaţia lansată de UNICEF pentru laptele praf, rupea creionul cu dinţii. Anatoli Navransky – Tony rusul, după cum era poreclit – suferea şi el de aceeaşi dependenţă de a ţine o „substanţă lemnoasă în gură". Mai precis, scobitori mentolate, pe care le cumpăra la kilogram. Dexteritatea lui de a finaliza tranzacţii de milioane de dolari în timp ce-şi scobea dinţii te lăsa mască – mai ales că obişnuia să-şi înfigă scobitorile atât de adânc în gingii, încât sângele începea să curgă, forţându-l să scuipe în cana de pe birou. Tony rusul avea treizeci şi unu de ani, dar arăta mai degrabă de cincizeci, mai ales din cauza prostului său obicei (după cum am aflat de la Trish) de a da pe gât în fiecare seară cel puţin o sticlă de votcă Stoli. Lucra şaisprezece ore pe zi, nu-şi lua niciodată concediu, înghiţea somnifere puternice ca să poată dormi, afişa în permanenţă o barbă nerasă de trei zile şi arăta de parcă îşi petrecuse toată noaptea în cine ştie ce pivniţă, înghiţind rachiu de cartofi. Şi el avea obiceiul să urle (dar nu mai mult de cinci secunde), într-un amestec de rusă şi ebraică, ori de câte ori lucrurile nu ieşeau, cum voia el.

Cel puţin Tony rusul nu fuma. Erau trei fumători: Phil Ballensweig, supraponderal, chel, un băşinos notoriu şi „cel mai tare din parcare" – expresia lui Brad —, cu un profit net numai pentru el de 18 milioane de dolari în ultimul an; Morrie Glutman, evreu ortodox, şapte copii, ultra-serios, foarte direct, fără obiceiuri excesive, cu excepţia celor două pachete

de ţigări pe zi; Ken Botros, egiptean-american, cu un cioc mic, multe brizbizuri – un Rolex de aur imens, butoni de aur – şi obiceiul de a purta ochelari de soare înăuntru. Toţi trei fumau la un loc şaptezeci de ţigări pe zi. În Massachusetts, fumatul în spaţiile pentru birouri reprezenta o încălcare foarte gravă a legii. Considerând că gudronul şi nicotină erau esenţiale pentru aptitudinile de intermediere ale lui Ballensweig, Glutman şi Botros, Freedom Mutual hotărâse că ei au nevoie de un „mediu înconjurător" în care să-şi manifeste obiceiul lor toxic, dacă în felul acesta le accentua profitabilitatea ameţitoare. Potrivit spuselor lui Trish, Brad plătise peste trei sute de mii de dolari pentru un sistem de filtrare a aerului încastrat într-un dulap lipit de camera cu geamuri unde lucrau ei. Sistemul de filtrare aspira norul de tutun din încăpere, reuşea să-l cureţe de impurităţi, după care îl elimina prin gura de ventilaţie obişnuită, fără să declanşeze alarma de fum. Evident că întreaga maşinărie era ilegală, insă Freedom Mutual plătea alţi cincizeci de mii de dolari drept mită, în fiecare an, pentru a ţine la distanţă administraţia clădirii şi inspectorii de la direcţia sanitară.

— Cincizeci de mii doar ca să laşi câţiva tipi să fumeze? m-am minunat, când Trish mi-a povestit despre camera în care se putea fuma.

■ Minimum cincizeci de mii, a continuat Trish. Din câte am auzit, unul dintre tipii de la direcţia sanitară – un căcăcios de irlandez – i-a forţat mâna lui Brad anul trecut, cerând o mărire de 50%. Brad i-a spus să i-o sugă. Tipul a dat fuga enervat la superiorul lui. Acesta l-a chemat pe Brad – care i-a oferit acelaşi îndulcitor pe care i-l plătise până atunci boului de irlandez. Superiorul a acceptat – după care l-a

concediat pe jegosul ăla de irlandez, pe motiv că nu raportase asemenea practici ilicite... şi uite-aşa Ballensweig, Glutman şi Botros continuă să fumeze şi să facă bani pentru noi.

Lui Trish nu-i plăcea de Ballensweig, Glutman şi Botros. Nu-i plăcea nici de Tony rusul. Îl găsea pe Ted Franklin „nici mai mult, nici mai puţin decât deprimant". Şi le dispreţuia pe Cheryl şi pe Suzy, pe care le considera nişte adversare de primă mână.

Cheryl venea din Jersey, avea păr mult şi unghii ascuţite şi îndoite. Suzy era spilcuită şi înţepată – o femeie spre patruzeci de ani, din San Fernando Valley. Tatăl ei lucra ca antreprenor de pompe funebre. Prin urmare, fusese poreclită – de Trish şi de ceilalţi – „Băţ în cur". Asta avea legătură şi cu rigiditatea ei legendară în ceea ce priveşte decorul personal. Deşi era extrem de analitică şi controlată când trebuia să urmărească mişcările de pe piaţă, îşi pierdea minţile ori de câte ori se păcălea sau vreun inferior de-al ei afişa o urmă de fragilitate umană. Dacă voiai s-o transformi într-o bestie înfuriată, cel mai rău lucru pe care-l puteai face era să laşi un document, un ziar sau o bucată de hârtie pe biroul ei. Am făcut această greşeală în cea de-a doua mea zi ca trainee manager. Trish m-a rugat să-i duc lui Suzy un raport al companiei. Aşa că i l-am pus pe tastatură, după ce m-am asigurat că terminalul ei nu mergea. Cheryl a observat – se găsea la biroul alăturat —, dar n-a scos un cuvânt. Zece minute mai târziu, Suzy a năvălit ca o furtună în biroul unde stăteam eu şi a început să fluture raportul spre mine.

— Niciodată, dar niciodată să nu te mai atingi de spaţiul meu, mi s-a adresat cu o voce joasă, controlată, înfricoşătoare.

– Te-ai trezit cu faţa la cearceaf, dilio? a întrebat-o Trish.

– Tu ai pus-o să facă asta, a urlat Suzy. Ştiai... ştiai... ce se va întâmpla dacă-mi aşază raportul direct pe birou.

– Ştii de ce-mi place mie de tine la nebunie, Suzy? Pentru că mă faci să par relativ sănătoasă.

– În tăviţă, s-a întors Suzy spre mine, aruncându-mi priviri ucigătoare. Dacă vrei să ieşi de aici vie, atunci îmi laşi totul în tăviţa cu numele meu.

– Asta-i căţeaua mea, nu a ta, s-a răstit Trish. Şi dacă nu eşti în stare să-ţi controlezi toanele tâmpite...

– Crezi că nu pot aranja să te dea afară? Crezi că nu...

– Ştiu ce crede Brad – că eşti sărită de pe fix. Genul de maniacă disperată după control, care umileşte până şi antidiareicele. Dar, în fond şi la urma urmei, hai, du-te şi dă cu gura, prinţesă Mîşkin. Ca să vezi cum şeful va hotărî că nu te numeri printre cei mai profitabili din organizaţia noastră...

– Dacă te iei de mine, o să-ţi pară rău.

Parcă priveam doi copii în parc, adânciţi într-un joc numit „îndrăzneşte numai să treci de linia aia". Foarte curând am descoperit că toată lumea de la Freedom Mutual ataca această temă mai devreme sau mai târziu. Aşa cum fiecare dintre ei juca, într-un fel sau altul, rolul de ţăcănit sau de alienat peren. După ce-am petrecut câteva zile în încăperea uni se făceau tranzacţiile, am început să înţeleg că politicile angajare ale lui Brad se bazau în principiu pe găsirea oamenilor nefericiţi sau ciudaţi, care aveau ceva de dovedit. Îi pregătea în legile pieţei, după care le dădea drumul într-un mediu darwinian, unde nu se accepta nicio scuză. Brad însişi încuraja vechea teorie „cel mai

puternic supravieţuieşte". Competitivitatea nu era singura forţă din spatele agresiunii ce răzbătea de pe etajul nostru. Aceasta se datora mai degrabă ochiului intuitiv al şefului nostru pentru idiosincraziile demente ale celorlalţi.

— Nu obţii o slujbă aici, mi-a spus Trish la un pahar seara, după program, dacă nu eşti superinteligent şi superdistrus; adică trebuie să ai nişte socoteli de încheiat cu lumea.

— Dar nu toată lumea de aici... m-am trezit rostind.

— ...e smintită ca mine? m-a întrerupt Trish.

— N-am vrut să zic asta.

— Nu – voiai să zici: „Nu toată lumea de aici e sonată", în traducere, tu ai fi micuţa fată drăguţă şi zdravănă la cap. Hai să-ţi împărtăşesc un secret, puştoaico. Brad s-a îndrăgostit de caracterul tău inadecvat, de faptul că ai fost abandonată de boul de taică-tu şi că ai fost nevoită să te aperi singură, mulţumită ineficienţei mamei tale şi că încă mai jeleşti după relaţia cu profesorul pe care îl consideri în continuare dragostea vieţii tale, chiar dacă el nu şi-ar fi părăsit niciodată nevasta şi te-a tratat ca pe un accesoriu convenabil, mai ales că debordai de fericire să-ţi desfaci picioarele pentru el...

Atunci i-am aruncat băutura în faţă: un gin tonic de doisprezece dolari care a udat-o până la piele. Înainte să apuce să zică ceva, am aruncat nişte bani pe masă şi i-am spus:

— Asta e pentru băutură şi pentru curăţătorie.

Şi am ieşit ca o furtună pe uşă.

După incidentul cu pricina, am mers pe jos cam două ore, simţindu-mă disperată, singură şi extrem de furioasă. Ştiam că mânia are strânsă legătură cu durerea. David. David al meu. Încă nu reuşisem să

accept realitatea brutală a dispariţiei lui – şi niciun fel de rugă sau jelanie nu putea schimba crunta realitate. Deşi suferinţa era constantă şi mă surprindea în cele mai neaşteptate momente, mă străduiam să nu arăt nimic în public. Însă senzaţia acelui „măcar de" îmi bântuia în permanenţă gândurile. Măcar de m-ar fi căutat atunci când presa a început să-l crucifice... Măcar de-aş fi fost mai sinceră cu sentimentele mele, poate că şi-ar fi părăsit până la urmă soţia îngrozitoare... Măcar de-aş fi plecat direct în Maine imediat după ce a fost suspendat de la universitate...

Oare viaţa nu se reduce decât la disperare şi la oportunităţi ratate?

Aşa că da, durerea m-a lovit din nou cu putere în piept – până când am înlăturat-o cu ajutorul furiei. Furie pe comentariul acid şi nedrept al lui Trish. Furie împotriva tuturor corvezilor din săptămâna aceea. În regulă, poate că toate astea nu reprezentau decât un test, în urma căruia aveam să demonstrez că mă pot descurca în lumea lor aparte. Dar mă chinuiau două gânduri ce se băteau cap în cap: (a) refuzasem o slujbă anostă, dar sigură, pentru a intra în acest proiect darwinian numit Freedom Mutual şi (b) îmi doream intens să supravieţuiesc acestui botez de foc.

Cea de-a doua concluzie m-a surprins teribil, pentru că tot ce ţinea de Freedom Mutual continua să contrazică ceea ce eu consideram ca fiind valoros în viaţă. Locul era în mod voit antiintelectual, chiar dacă Brad mai făcea uneori şi unele referiri literare – doar ca să-mi reamintească că, pe vremuri, obişnuia şi el să citească romane. Toţi priveau lumea ca pe o junglă prin care trebuie să răzbaţi. De ce naiba mi-aş fi dorit să mă integrez într-un asemenea mediu sălbatic?

Cu toţii ne dorim să ne răzbunăm pe părintele care

a descoperit, într-un fel sau altul, că ne dorim...

Partea proastă? Răzbunarea e atât de tristă...

Mi-au trebuit alte două ore să mă întorc pe jos la apartamentul meu. Când am intrat în casă, am dat două telefoane. Primul la vechea mea prietenă Christy Naylor – cu care mai ţineam legătura prin e-mail. După ce-şi terminase doctoratul, cu un an înaintea mea, acceptase un post la Universitatea Oregon şi tocmai îşi publicase cel de-al doilea volum de poezii. *„A intrat în finala pentru Pulitzer şi s-a vândut în1100 de exemplare",* mă informase într-unul din e-mailuri*).* Încă n-avea pe nimeni, cu toate că *„atunci când mi se face de sex, există câteva baruri rezonabile pline de ţărănoi – şi atâta timp cât te stârnesc motocicliştii (iar pe mine mă înnebunesc rău în ultima vreme), nu duc lipsă de acţiune".*

Buna mea Christy – tot de-a-ndoaselea făcea lucrurile. Şi când am sunat-o acasă şi i-am spus că am nevoie de sfatul ei, cu privire la refuzul slujbei din Wisconsin pentru job-ul de la Freedom Mutual, primul ei comentariu a fost:

— Ei bine, normal că te găseşti într-o stare conflictuală – pentru că ştii că toţi oamenii ăia dementi cu care lucrezi acum probabil că te-au citit deja... adică, dacă până şi ei pot trece de nebunia lor pentru un moment sau două...

— N-o fac decât pentru bani.

— Rahat – lasă vrăjeala. Sunt sigură însă că niciunul nu te critică. Dac-ar fi după mine, aş apăsa urgent pe butonul Eject şi m-aş paraşuta din jobul ăsta nenorocit. Ideea e că mă simt prea confortabil în mediocritatea şi îngâmfarea veşnică pe care ţi le dă viaţa de colegiu.

— Siguranţa are şi ea virtuţile ei.

— Dar tu nu te-ai dat niciodată în vânt după siguranţă, Jane – în ciuda protestelor tale. Ai nevoie de slujba asta, iubito – pentru că trebuie să le-o tragi peste bot tuturor celor care te-au călcat în picioare vreodată. Aşa că fă-mi plăcerea şi sună-l pe dobitocul ăla de taică-tu şi informează-l că o să faci bani mai mulţi decât a atins el vreodată în viaţa lui.

La scurt timp după ce am încheiat convorbirea cu Christy, am hotărât să mă confrunt şi cu îngerul Negru din visele ei. L-am sunat pe tata. Legătura cu Santiago era una destul de proastă, iar când tata a răspuns, părea că vorbeşte de pe partea cealaltă a Lunii – şi că e puţin beat.

— Cărui fapt îi datorez această onoare? m-a întrebat.

— Ce mai faci, tată?

— Şi de ce te interesează, mă rog?

— Din obişnuitele motive.

— Încă respir.

O pauză lungă. Ar fi trebuit să închid pe loc – pentru că tata se juca din nou cu mintea mea. Transformându-şi sentimentul de vinovăţie în irascibilitate şi răceală.

— Şi în afară de respirat, ce mai faci, tată?

— M-ai sunat ca să-mi ceri ceva?

— Dar chiar nu pot să-ţi dau telefon ca să te salut?

Imediat ce am zis asta, l-am auzit aruncând un cub de gheaţă într-un pahar, urmat de o cantitate semnificativă de lichid turnată peste el. După aceea, a continuat:

— Şi... care-i treaba? ...vrei să facem conversaţie?

— Eşti bine?

— M-ai mai întrebat deja asta. Da, sunt bine. Consuela s-a mutat acum două săptămâni...

— Oh, Doamne, îngrozitor.

— Mda, nu-i o bucurie.

— Te superi dacă te întreb ce s-a întâmplat?

— Da, mă supăr. Dar îţi spun oricum. Zice că i-am dat un pumn.

Am înghiţit în sec.

— Şi? Aşa ai făcut?

— Nu-mi amintesc... eram cam cherchelit atunci.

— Dacă ea zice c-ai lovit-o...

— Acum îi iei apărarea?

— Nici pomeneală. Doar că...

— Ştii pe cineva care-mi poate împrumuta zece miare destul de repede?

— De ce ai nevoie de zece mii de dolari, tată?

— Asta nu-i treaba ta.

— Aş vrea măcar să-mi oferi un indiciu cât de mic de ce ai nevoie de ei, înainte să ţi-i dau...

— Tu să-mi dai zece miare? Mă faci să râd.

— Am banii, tată.

— Ai pe dracu' – poate dac-oi fi pus la punct cine ştie ce schemă ilegală cu prăjiturele împărţite de cercetaşe.

— Am banii, tată, am repetat.

— Nu înţeleg.

Dar când ai înţeles tu ceva?

— Am un serviciu...

— Da, ştiu, eşti profesoară la Wisconsin. Mi-a zis maică-ta.

— Ai vorbit cu mama?

— Puţin. Ea n-are bani, eu n-am bani. Aşa că nu-ţi imagina că am încins liniile telefonice dintre Santiago şi rahatul ăla de Greenwich. În fine, n-am nimic să-i spun. Dar tot insistă şi-mi trimite nenorocitele alea de e-mailuri. încă mai crede că o să ne împăcăm cumva,

că o să uităm tot ce s-a petrecut, că mă iartă, chestii din astea tâmpite...

— Ei bine, mama încă nu ştie, dar...

Atunci i-am mărturisit despre jobul de la Freedom Mutual. Nu m-a întrerupt, deşi am auzit şi mai multe cuburi de gheaţă lovind paharul, când am ajuns la partea cu salariul de început de o sută de mii de dolari şi bonusul de angajare. Vorbeam precipitat, pentru că... ei bine, întotdeauna eram surescitată când discutam cu tata. După ce am terminat, s-a aşternut o tăcere lungă. Apoi:

— Refuză, a zis.

— Dar l-am acceptat deja.

— Sună din nou la Wisconsin şi spune-le că încă mai vrei să predai...

— I-am informat deja că nu mă duc...

— Îi suni mâine-dimineaţă la prima oră şi le zici că te-ai răzgândit şi că îţi doreşti neapărat postul...

— Dar treaba e că nu-mi doresc deloc să fiu profesoară.

— Du-te la Freedom Mutual şi în maximum şase luni o să aterizezi în fund. Eu ştiu cum lucrează nenorociţii ăştia cu fondurile de hedging. Imediat ce se prind că faci parte din categoria uşoară care nu rezistă...

— Ce te face să crezi că nu rezist? i-am tăiat-o brusc furioasă.

— Glumeşti? După treizeci de ani petrecuţi în afacerile cu metale, crezi că nu pot să ghicesc cine n-o să reziste până la finalul rundei a doua?

— Şeful meu are altă părere...

— Şeful tău probabil că e un nenorocit sadic, care s-a hotărât să vadă cum e o puicuţă de la Harvard care...

Am trântit receptorul. M-am dus la bucătărie, înnebunită să beau ceva. Dar imediat ce am ridicat

paharul cu vin, l-am trântit în chiuvetă şi m-am blestemat că l-am sunat pe tata, ştiind clar că aşa va reacţiona.

Telefonul a început să sune din nou. L-am ignorat. Dar a continuat să sune. Am lăsat să intre robotul. Am luat un alt pahar şi am hotărât că am nevoie de un stimulent pe care numai votca mi-l putea oferi. Aşa că mi-am turnat două degete de Smirnoff. Telefonul a revenit la viaţă. Împotriva oricărei raţiuni, am răspuns.

— Uite, ai tot dreptul să mă urăşti, a zis tata.

N-am răspuns.

— Şi când beau...

Nu şi-a terminat propoziţia – iar eu am păstrat tăcerea.

— Îmi pare rău, OK?

Tăcere.

— Te rog, spune-mi că-mi accepţi scuzele.

Tăcere. Apoi l-am întrebat:

— De ce ai nevoie de zece mii de dolari?

— Nu-ţi cer nimic.

— De ce ai nevoie de ei?

Vocea mi-a rămas calmă, dar fermă. De la celălalt capăt al firului a răzbătut clinchetul cuburilor de gheaţă.

— Pentru că... am rămas fără bani, nu?

— Credeam că încă mai oferi consultanţă.

— Nici pomeneală. Am pus punct.

— De când?

— De patru ani.

— De patru ani?

— Asta am spus.

— Şi de atunci...?

— Nimic.

— Păi, şi-atunci din ce-ai trăit?

— Din ajutorul social de acasă... şi Consuela. Dar ea e coafeză...

— Şi cum rămâne cu vila imensă cu piscină, valet şi cei trei cai, despre care îmi povesteai că o să-i călăresc într-o bună zi...?

— Alea s-au dus de mult.

Şi n-a scos o vorbă niciodată – refuzându-mă de fiecare dată când îmi exprimam dorinţa de a-l vizita, aburindu-mă mereu cu hacienda lui din Chile, convingându-mă mereu să-i scriu la o căsuţă poştală din Santiago...

— Şi acum că draga de Consuela te-a părăsit...

— Am şase sute de dolari pe lună din care să trăiesc, mulţumită guvernului federal.

— Şi unde locuieşti acum?

— În acelaşi loc în care trăiesc de trei ani.

— O casă, un apartament?

— Mda, într-un soi de apartament...

— Adică?

— E o garsonieră. Nimic special, vreo patruzeci de metri pătraţi.

— Iisuse, tată...

— Hei, e temporar. Sunt pe punctul de a da lovitura. Un american tânăr – Creighton Crowley – care lucrează aici şi are o afacere dot.com pentru America Latină. Vrea să mă angajeze drept consultantul lui în afaceri...

— Şi o să te plătească?

— Nu neapărat. Mi-a promis acţiuni la compania lui. Spune că imediat ce va face prima ofertă publică, îmi voi recupera tot ce am investit în ultimele douăsprezece luni.

— Tot ce ai investit? I-ai dat bani tipului?

— Încă nu – pentru că n-am avut. Dar vrea să pun şi

eu nişte bani în companie...

– Cât?

– Mi-a sugerat vreo cincizeci de mii.

– Cincizeci de mii de dolari? Iisuse, tată.

– Ascultă, dacă i-aş putea tripla...

– Şi tu chiar îl crezi?

– E un tip deştept. Dreptul la Virginia, doi ani la o firmă mare în DC...

– Unde, evident, nu a reuşit să devină partener, de vreme ce pune la cale o afacere sordidă în America de Sud.

– Ce dracu ştii tu despre afaceri?

– Ştiu să miros un escroc de la o poştă.

– Spre deosebire de tine, fac afaceri de treizeci şi cinci de ani. Spre deosebire de tine, sunt un profesionist în adevăratul sens al cuvântului şi am un nas al naibii de bun când vine vorba de cineva care încearcă să mă tragă pe sfoară sau de cineva care încearcă să exploateze în mod legitim o nişă pe piaţă.

S-a enervat când mi-a zis toate astea – şi parcă-l şi vedeam înroşindu-se la faţă din pricina mâniei.

– Na, că m-am aprins din nou, a rostit, trăgându-şi răsuflarea.

– Da, am zis încet. Iar te-ai aprins.

– Am nevoie de zece miare urgent, Jane.

– Să investeşti în compania asta de doi bani?

– Să înapoiez o datorie.

– Escrocului de Crowley?

– Vrei să nu mai faci pe deşteapta, Jane?

– Cui îi datorezi bani, tată?

– Unui tip.

– Ce tip?

– Un tip de la care am împrumutat bani.

– Un prieten?

— Aş vrea eu să-mi fi fost prieten. E doar un tip care dă bani cu împrumut.

— Oh, Doamne, sper că n-ai împrumutat bani de la vreun cămătar, nu?

— Eram... disperat. N-aveam cu ce să plătesc chiria. Ăia şase mii de dolari m-au ajutat să supravieţuiesc aproape doi ani...

— Ai trăit cu 150 de dolari pe lună?

— Să zicem cu trei sute. Asigurările sociale îmi dau şase sute, dar îi dădeam patru sute cincizeci unui alt tip care mă ajuta...

— Te-ai combinat cu încă un cămătar?

— Nu, pur şi simplu i-am plătit nişte servicii.

— Doamne, Dumnezeule, tată.

— Hai, spune-mi că sunt un ratat. De ani de zile îţi doreşti să faci asta. Iar acum că eşti ditamai şmechera de manager de fonduri de hedging...

Sunt un mare nimic, tată – aşa cum n-ai obosit niciodată să-mi zici. Sunt doar un copil care a lucrat în fiecare nenorocită de vară şi a acceptat tot felul de job-uri part-time ca să reziste la colegiu şi la doctorat, pentru că tu ai cheltuit toţi banii imediat ce ai trecut graniţa. Iar în rarele tale momente de luciditate, realizai toate astea şi mă urai pentru propria ta incapacitate de a-ţi asuma responsabilitatea.

Ori, poate, la fel ca mulţi alţi oameni, ai reuşit să filtrezi adevărul printr-un soi de lentile distorsionate care-ţi permiteau să-ţi consideri propriul comportament rău drept problemele altor persoane. La urma urmei, de ce să accepţi responsabilitatea acţiunilor tale, când era atât de simplu să o arunci pe umerii altora?

— Şi cei zece mii or să-ţi rezolve problemele?

— Mda, voi scăpa definitiv de tipul ăsta.

— Te ameninţă?

— Tu ce crezi?

Cred că eşti doar un bărbat trist şi furios.

— Şi după ce-ţi reglezi conturile cu tipul ăsta, ce-o să faci?

— Dacă scot cincizeci de miare, Crowley o să mă angajeze.

Iar el o să dispară după aia cu banii tăi.

— Uite ce zic eu. O să-ţi trimit mâine zece mii.

— Chestia asta dot.com va avea un succes nebun. Iar Crowley... are nişte referinţe impecabile.

— Din păcate, nu am cincizeci de mii la dispoziţie. Dar trimite-mi totuşi documentele companiei, în regulă?

— N-am nevoie de verificările tale. Şi să ştii că nu-mi face nicio plăcere să-ţi cer...

— Trimite-mi, te rog, contul bancar şi mâine îţi transfer banii. Imediat ce primesc şi celelalte documente, mai stăm de vorbă.

Şi am pus receptorul în furcă. Am dat pe gât paharul de votcă. M-am trântit în fotoliul meu cu un braţ rupt – încă acoperit cu tapiseria indiană ieftină, pe care o pusesem cu mulţi ani în urmă. Gâsculiţa de la Harvard trebuia să-şi schimbe neapărat mobila, ca să nu mai vorbim de apartament în sine. Gâsculiţa de la Harvard n-ar fi trebuit niciodată să-şi salveze tatăl din rahat – dar în caz contrar probabil că s-ar fi urât, pentru că l-a lăsat în plata Domnului. în acelaşi timp încerca să se împace cu un gând care o chinuia de mulţi ani, dar pe care îl ocolise metodic: faptul că tatăl ei distrusese tot ce atinsese.

M-am trezit a doua zi de dimineaţă simţindu-mă incredibil de lucidă. Am îmbrăcat unul dintre noile costume şi chiar m-am machiat. După aceea, m-am

prezentat la serviciu, aşteptându-mă să descopăr o scrisoare de concediere pe birou. În schimb, am găsit-o pe Trish în faţa terminalului ei, privind fix spre şirul de cifre ce se scurgea pe monitor. Fără să se uite la mine, mi-a făcut semn cu mâna să mă aşez pe scaunul de lângă ea.

— Află tot ce poţi despre tranzacţiile futures cu zinc din Australia, mi-a zis.

M-am supus ordinului şi până la prânz i-am pregătit un raport. L-a citit în zece minute, s-a declarat mulţumită, după care a început să-mi arate cum se urmăresc mişcările valutare – în cazul de faţă, euro versus yen – şi cum se măsoară limitele superioare şi inferioare. Ca de obicei, Trish m-a uluit cu nivelul ei de cunoştinţe despre aproape orice – de la PIB-ul Germaniei până la fluctuaţiile de la bursă ale tuturor companiilor aeriene japoneze. Când mi-a cerut din nou să calculez un comision de 7 la sută dintr-o tranzacţie de 3,875 milioane de dolari, iar eu n-am avut la îndemână calculatorul, replica ei s-a dovedit rapidă şi dură.

— Tâmpita dracului, chiar n-ai învăţat nimic, nu?

N-am scos o vorbă. M-am întins după calculator (care se găsea lângă terminalul alăturat), am bătut cifrele corespunzătoare şi i-am dat răspunsul: două sute optzeci şi şapte de mii de dolari.

— Data viitoare să nu mă mai faci să aştept treizeci de secunde, mi-a zis.

Am păstrat tăcerea. Şi am aşteptat următoarea sarcină trasată de Trish. La un moment dat, spre prânz, am primit un e-mail de la tata cu datele contului bancar şi nimic altceva. Niciun *Dragă Jane…* Niciun *Apreciez ce faci pentru mine.* Niciun *Mi-aş dori ca relaţia noastră să meargă mai bine.* Doar contul lui bancar, IBAN-

ul şi codul SWIFT al băncii. Am sunat la bancă şi am aranjat să se opereze chiar a doua zi transferul de zece mii de dolari în contul lui din Santiago. Apoi i-am scris un e-mail:

Dragă tată,

Banii au fost trimişi. Te rog să-mi confirmi când îi primeşti.

Şi, te rog, trimite-mi documentele de investiţie cât mai curând posibil.

Ca întotdeauna îţi doresc numai bine.

Fiica ta,

Jane

Am citit e-mailul de nenumărate ori, asigurându-mă că are efectul dorit – detaşat, rece, dar cu subînţeles. Din câte-l ştiam pe tata, probabil că-l va ignora. Aşa cum, probabil, nu avea să-mi mulţumească niciodată că l-am scos din rahat.

Cinci minute mai târziu, i-am mai trimis un e-mail:

Ţinem legătura.

Dar tata nu m-a mai contactat deloc după asta. Cinci zile mai târziu, am sunat la bancă şi mi s-a confirmat că fondurile fuseseră înregistrate în contul din Santiago menţionat de mine. I-am scris încă un e-mail, rugându-l să-mi confirme primirea banilor. Niciun răspuns. Alte cinci zile au trecut. Am mai trimis două e-mailuri. Tot niciun răspuns. L-am sunat la apartamentul lui din Santiago, dar mi-a intrat un mesaj în spaniolă. Ken Botros vorbea fluent limba spaniolă („Căci am fost suficient de idiot să mă însor cu o nenorocită de portoricană"). L-am rugat să asculte mesajul.

– Tipa zice că numărul nu mai e valabil. Cică e deconectat. Taică-tu trebuie să fi plecat în altă parte.

Încă o săptămână s-a scurs. I-am mai trimis un e-mail:

Încă aştept veşti de la tine.

Ştiam însă că nu voi primi niciun răspuns.

În aceeaşi după-amiază, Brad a chemat-o pe Trish la el în birou pentru o şedinţă de zece minute.

– Fii cu ochii în patru, mi-a zis.

Directiva ei m-a îngrozit, dar am rămas lipită de cifrele ce se învârteau pe ecran, încercând să intuiesc o ordine oarecare în bombardamentul acela de statistici. La un minut după ce a plecat, a intrat o ştire pe postul TV MSNBC:

GRUPUL ELVEŢIAN GENFEN
ANUNŢĂ O OFERTĂ DE 7 MILIARDE DE DOLARI
PENTRU NIPPON TECH

În cap mi-a sunat un clopoţel. Trish menţionase ceva mai devreme în dimineaţa aceea că Brad poartă unele discuţii cu un consorţiu financiar din Mumbai. Aceştia încercau să cumpere un stoc de acţiuni majoritar de la Nippon Tech – unul dintre cei mai importanţi producători de fibră optică din Japonia – şi Brad aştepta momentul când un alt grup financiar va începe să alerge după Nippon ca să le poată forţa mâna. „Îmi doresc ca nenorociţii ăştia de japonezi să se cace curry", fusese modul foarte elegant de exprimare al lui Trish, în timp ce-mi servea porţia de informaţii în stilul ei şantieristic. Imediat apucase receptorul şi începuse să zbiere la un broker valutar care o dăduse-n bară cu mişcarea dolarului australian.

Iar acum, trei ore mai târziu, o ştire într-un colţ al ecranului cum că Nippon Tech era vizat de...

Am ridicat receptorul şi am format numărul de mobil al lui Trish.

Mi-a răspuns de la primul apel.

– Ce? a lătrat scurt.

– Nippon Tech, am spus.

– Ce-i cu ei?

– Un grup elveţian vrea să-i cumpere.

– Inventezi?

– Nu, e chiar acum la televizor.

– Fir-ar-al dracului, a mai zis, după care mi-a închis.

Ce s-a întâmplat ulterior pare desprins din filme. Trish s-a întors ca o furtună la biroul ei, dându-le tuturor celor pe care-i întâlnea ordine, în stilul caracteristic:

– Căcăcioşii ăia de japonezi vor să se îndoape cu brânză elveţiană.

Toţi din încăpere au părut să înţeleagă semnificaţia metaforică a comentariului ei – pentru că s-au pus pe telefoane într-o secundă şi au început să tranzacţioneze ca nebunii. Brad a apărut câteva momente mai târziu, afişând un zâmbet larg pe faţă.

– Trebuie să le punem botniţă fraierilor până când se aude ţârâitul soneriei de pe Wall Street, a strigat el, încercând să acopere nebunia. După care s-a întors spre mine şi mi-a zis:

– Bună treabă, Jane.

Ceea ce se întâmpla era un atac planificat cu grijă asupra Nippon Tech. Orchestrat de Freedom Mutual şi finanţat de nişte indieni foarte avuţi şi de câţiva plutocraţi ruşi, atacul avea ca scop preluarea Nippon Tech cu un capital garantat chiar de activele firmei, iar Genfen (consorţiul elveţian care anunţase oferta de 7 miliarde de dolari) a fost scos din joc în ultimul minut de Brad & Co.

– Ăsta e teritoriul generalului Patton, mi s-a lăudat el pe seară. Prin manevre de tranzacţionare precis excutate, echipa de la Freedom Mutual a reuşit să scadă preţul acţiunilor Genfen, provocând astfel nesiguranţă în ceea ce priveşte capacitatea lor de a susţine oferta de 7 miliarde

de dolari. În schimb, am deschis calea consorţiului din Mumbai să pună mâna pe Nippon Tech pentru 7,1 miliarde de dolari.

În mijlocul acestei frenezii legate de tranzacţiile la bursă, Brad a dispărut în biroul lui timp de trei ore. Când s-a întors la noi, a cerut să se facă tăcere. Apoi, cu mimica unui showman, a rostit încet:

– Afacerea s-a încheiat. Iar Freedom Mutual este din această după-amiază mai bogată cu 142 de milioane de dolari.

Încăperea a erupt ca un vulcan. În cinci minute au apărut trei lăzi de şampanie rece, aduse de o firmă de catering. Brusc, toată lumea părea că a dat pe gât o sticlă întreagă.

– Îţi promit că trei zile de aici înainte n-o să-ţi mai zic „pizdă", a declarat Trish, după ce a ieşit din toaletă cu urme albe cristaline pe la nas.

– Eu am fost doar mesagerul, am spus.

– Nu, ai fost al dracului de deşteaptă. Dacă n-ai fi văzut ştirile...

– Le-ar fi văzut altcineva.

– Da, dar tu ai văzut prima şi asta contează.

Sentimentele bune între mine şi Trish nu au durat decât două zile. Când am întârziat zece minute – din cauza unei defecţiuni tehnice a metroului —, m-a amenințat că mă concediază pe loc dacă mai întârzii vreodată. Mi-am cerut scuze şi am asigurat-o că nu voi mai repeta o astfel de greşeală. Apoi am trecut la afaceri ca de obicei. Triumful acelei preluări instrumentate genial a fost iute dat uitării. La Freedom Mutual era de făcut întotdeauna bani.

Lunile au trecut. Slujba m-a prins. Încă mă aflam sub controlul direct al lui Trish (nimeni din companie nu avea dreptul să înceapă să tranzacţioneze independent decât

după minimum o jumătate de an de pregătire), însă abuzurile ei verbale direcţionate spre mine se reduseseră la 25 la sută din orele petrecute împreună... şi interpretam acest lucru ca pe un semn că făceam progrese rezonabile. Vorbeam cu mama cam de două ori pe lună. După ce, iniţial, s-a arătat şocată de schimbarea de direcţie a carierei mele („Ei bine, finanţele reprezintă ultimul loc în care mi-am imaginat că vei ateriza"), mi-a spus că „să fac atâţia bani nu e un lucru chiar aşa rău... şi ştiu că tatăl tău e mândru de tine".

– Oh, să înţeleg că ai primit veşti de la el recent?

– Recent, nu. Dar tu?

– De luni de zile nimic.

– Poate că e în vreo călătorie de afaceri pe undeva.

– Poate, m-am mulţumit să repet, pentru că nu doream s-o amărăsc, dar şi pentru că nici eu nu ştiam care e adevărul.

Pe care l-am aflat două zile mai târziu. Abia trecuse de prânz şi mă chinuiam să înţeleg cum funcţionează derivatele futures (nu mă întrebaţi ce-s astea). Mi-a sunat telefonul de pe birou. Era Brad. M-am încordat imediat, pentru că Brad nu mă suna niciodată.

– Vrei să vii până în sala de conferinţe, te rog? Acum.

Şi a închis. M-am ridicat în picioare şi am pornit de-a lungul coridorului spre sala de conferinţe. Am ciocănit la uşă şi l-am auzit pe Brad poftindu-mă înăuntru. Când am intrat, primul lucru pe care l-am văzut a fost tensiunea de pe chipul lui Brad – disconfort amestecat cu o privire furioasă, care m-a săgetat imediat ce am intrat în raza lui vizuală. Lângă Brad, la masa imensă, stăteau alţi doi bărbaţi – unul voinic, unul slab. Trăsături obişnuite, costume proaste, feţe dure. Amândoi m-au privit cu un interes profesional rece. În faţa lor se găseau două dosare asemănătoare deschise. Printre hârtiile răspândite pe

masă am zărit o foaie cu fotografia tatei prinsă cu capse sus în colţul din stânga.

– Acesta e agentul Ames de la FBI, a spus Brad, arătând spre bărbatul cel slab, şi dânsul, domnul Fletcher – ofiţer de investigaţii la SEC. Şi mi-au pus o grămadă de întrebări despre tine în ultima jumătate de oră. Pentru că se pare că ţi-ai ajutat tatăl să scape de justiţie.

– Poftim?

– I-aţi trimis zece mii de dolari, a intervenit agentul Ames, cu ajutorul cărora s-a dat la fund.

– Dar ce-a făcut? am întrebat.

Domnul Fletcher m-a invitat să iau loc.

– Multe, a răspuns el.

Trei

În următoarea oră am aflat o mulţime de lucruri despre tatăl meu. De pildă că în ultimii cinci ani trăise dintr-o pensie mică, aranjată special pentru el de regimul lui Augusto Pinochet. Motivul pentru care acoliţii dictatorului chilian îi strecurau echivalentul a zece mii de dolari pe an?

– Ei bine, în anii şaptezeci, mi-a povestit agentul Ames, înainte să aibă loc lovitura de stat, tatăl dumneavoastră era bine privit în cercurile conservatoare din Chile: magnaţii din industrie, liderii din minerit, capii armatei. Ideea e că – şi pot să menţionez acest lucru, pentru că acum nu mai constituie o informaţie clasificată – lucra pentru Langley[7].

– Adică tata a fost spion? am întrebat, mult prea şocată şi aproape ţipând.

– Termenul pe care Langley îl preferă este cel de „agent sub acoperire", mai ales că iniţial nu a fost plătit de agenţie. Sunt sigur că vă amintiţi de vremea când tatăl dumneavoastră s-a ocupat de mina aceea din Iquique...

– Dar asta s-a întâmplat înainte ca eu să mă nasc.

11.i **În acest caz, nu mă îndoiesc că mama dumneavoastră se poate să fi vorbit despre faptul că la momentul respectiv era plecat...**

– Tata tot timpul pleca de acasă.

■ **După cum probabil vă amintiţi – chiar din minimele cunoştinţe referitoare la istoria chiliană —, guvernul lui Salvador Allende a naţionalizat toate minele de cupru în 1969, inclusiv pe cea a tatălui dumneavoastră. Atunci a fost abordat de agenţie – cunoscându-se faptul că încă mai ducea o viaţă activă în domeniul afacerilor din**

[7] Regiunea din statul Virginia, SUA, unde se află sediul CIA.

Chile – şi rugat să furnizeze orice fel de informaţii despre toţi cei pe care îi întâlnea acolo, având în vedere legăturile lui de primă mână cu regimul Allende. Îl angajaseră să mai rămână pentru alte douăzeci şi patru de luni, pe post de consultant, ca să-i înveţe cum se conduce o mină.

– După cum vă puteţi imagina, tatăl dumneavoastră reprezenta o sursă de informaţii importantă pentru Langley. Îi ştia pe toţi din cabinetul Allende şi era văzut drept un „bun" gringo. S-a întors acasă, în Statele Unite, unde a rămas o perioadă lungă de timp, în 1972. Acoperirea lui a fost distrusă când nişte tipi din poliţia secretă au torturat un spion chilian, pe care-l prinseseră fotografiind documente strict secrete despre planurile sovietice de instalare militară. Tatăl dumneavoastră abia a reuşit să se urce în ultimul zbor de la aeroportul Santiago şi să fugă din ţară, chiar cu treizeci de minute înainte ca gorilele lui Allende să-i devasteze apartamentul.

– Amanta lui din acea epocă – numita Isabelle Fernandez – era chiar fiica ministrului minelor din guvernul Allende. Tot ea informa poliţia secretă cu privire la activităţile lui. După lovitura de stat condusă de Pinochet, tatăl ei a fugit în Germania de Est. Nu reprezenta cea mai atrăgătoare destinaţie, dar numai aşa putea evita o „sinucidere" – soartă ce i-a fost destinată lui Allende, dar şi multora dintre camarazii lui. Senorita Femandez, pe de altă parte, a găsit o modalitate diferită de salvare. Deşi nu deţinem dovezi concrete în acest sens, se presupune că a avut parte de acelaşi destin ca al altor mii de „dispăruţi fără urmă" din timpul acelei epoci. A fost urcată într-un avion militar, alături de doisprezece prizonieri şi soldaţi înarmaţi până-n dinţi. Avionul a decolat şi s-a îndreptat spre Oceanul Pacific. Imediat ce au ajuns deasupra apei, soldaţii au deschis uşa şi i-au aruncat, pe rând în ocean – de la o înălţime de aproximativ

trei mii de picioare. Având în vedere că se găseau la o oră distanţă de Santiago, şansele ca trupul vreunuia dintre ei să apară pe ţărm au fost ca şi inexistente. Aşadar, nicio urmă de abuz din partea juntei. Disidenţii erau arestaţi, transferaţi te miri unde, după care… *puff.* Pur şi simplu se evaporau.

– Asemenea amănunte au ieşit la suprafaţă abia în ultimii ani, când noul preşedinte chilian a ordonat ca toate dosarele vechi să fie făcute publice – evident, cu excepţia celor care nu fuseseră distruse. Le-a luat ceva timp oamenilor lui să scormonească în rahat, dar acum trei săptămâni au dat peste o informaţie extrem de interesantă: tatăl dumneavoastră a lucrat ca informator plătit de regimul Pinochet.

– Prin „informator", vreţi să spuneţi…

– Exact ceea ce *auziţi,* „informator". În primele săptămâni după lovitura de stat, tatăl dumneavoastră s-a întors în Chile şi şi-a oferit serviciile regimului Pinochet. L-au angajat imediat pe post de consultant în domeniul reprivatizării industriei mineritului. Dar i-au cerut totodată şi nume: numele oamenilor pe care-i întâlnise cât colaborase cu Allende şi compania. Potrivit documentelor găsite acum câteva luni, tatăl dumneavoastră n-a pregetat să le servească pe tavă numele celor care cochetau cu aripa de stânga, pe disidenţi şi/sau pe cei ce puteau crea probleme dictaturii. Printre ei s-a numărat şi fosta lui amantă Isabelle Femandez.

– Nu l-aţi fi ajutat să fugă?

– Nu-mi vine să cred aşa ceva…

– Ba să credeţi, domnişoară Howard. Nu numai că tatăl dumneavoastră a primit cinci mii de dolari pentru fiecare duşman menţionat, dar a şi fost răsplătit cu slujba de consultanţă, pe care şi-a păstrat-o timp de zece ani, şi cu pensia de care v-am pomenit mai devreme. Junta i-a

asigurat chiar şi un apartament.

Mi-am plecat privirea şi n-am mai scos niciun cuvânt.

– Din tăcerea dumneavoastră, trag concluzia că nu ştiaţi nimic despre toate astea, a zis Ames.

– Normal că nu. Dac-aş fi ştiut...

– Nu l-aţi fi ajutat să fugă?

– Aşa cum v-am spus şi înainte, habar n-aveam că-l ajut să fugă.

– Dar ce v-a povestit mai exact?

Le-am relatat întreaga conversaţie despre cămătarul căuia îi datora bani – şi despre faptul că tatei îi era ameninţată viaţa. Apoi le-am amintit şi despre aşa-zisa lui viitoare afacere cu Creighton Crowley. Când am rostit numele, domnul Fletcher şi-a ridicat privirea din hârtiile pe care le studia.

– Aveaţi cunoştinţă despre acest Creighton Crowley? m-a întrebat.

– Nici vorbă – deşi i-am spus tatei că o investiţie de cincizeci de mii de dolari într-o companie dot.com ce urma să fie pusă pe picioare...

– Mda, ştim povestea lui Creighton Crowley şi a escrocheriei lui dot.com. Aşa cum ştim că tatăl dumneavoastră făcea parte din această escrocherie...

– Cum adică?

– A vândut acţiuni ale companiei la peste douăzeci de idioţi, care ar fi trebuit să se gândească mai bine. Pachete de acţiuni – cincizeci pentru o sută de mii de dolari. Iar în buzunarul lui au intrat douăzeci de procente din fiecare vânzare.

– Şi-atunci de ce mi-a mai cerut bani?

– Estimăm că profitul lui net a fost în jur de o sută de mii de dolari, a continuat Fletcher. Din ei, a trăit aproximativ trei ani. Împărţit la trei, nu prea putem vorbi de bogăţie, însă, deoarece o parte dintre investitorii pe

care i-a păcălit erau din State, a intrat în vizorul nostru. Pe Creighton Crowley îl vânăm de multă vreme. Tipul are în spate o experienţă de broker pe care n-a ezitat s-o folosească, punând la cale tot felul de scheme de investiţii false. Problema e că întotdeauna ne-a alunecat printre degete – şi într-un târziu a ajuns în Chile. Tatăl dumneavoastră l-a cunoscut prin intermediul unor „asociaţi de afaceri comuni" şi, profesional vorbind, s-a dovedit dragoste la prima vedere.

Aici a intervenit Ames:

– Am menţionat trecutul politic, relativ colorat, din Chile al tatălui dumneavoastră dintr-un singur motiv: să înţelegeţi că bărbatul pe care l-aţi ajutat să fugă – *chiar dacă* a fost o mişcare deloc înţeleaptă din partea dumneavoastră – nu e decât un escroc. A vândut acţiuni ale unei companii care nu există. Şi-a informat investitorii că achiziţionează acţiuni în numele lor, cu toate că „primise gratis" aceste acţiuni în baza „contractului" său cu compania.

– Şi nici măcar nu exista vreun „contract" între Crowley şi tatăl dumneavoastră, a spus Fletcher. Mai degrabă o simplă scrisoare de acord, prin care Crowley îi ceda 50 000 de acţiuni în acest simulacru de companie. Tatăl dumneavoastră ar fi putut avea acţiuni în valoare de 50 de milioane. Oricum nu conta. Nu era decât o schemă ordinară. Primise acţiunile ca parte a contractului său de angajare, pe care le vânduse mai apoi. Crowley făcea, desigur, acelaşi lucru.

– Vreţi să auziţi una tare? Vă amintiţi cumva un prieten de familie pe nume Don Keller?

Normal că mi-l aminteam pe Don Keller. Lucra cu tata – un geolog care se ocupa de aspectele tehnice în operaţiunile miniere; un beţiv notoriu care făcea adevărate chiolhanuri cu tata.

Da, erau asociaţi, am răspuns.

— Potrivit domnului Keller, a continuat Fletcher, erau prieteni foarte buni. Keller avea „probleme cu alcoolul" şi şi-a pierdut cariera şi nevasta cam acum zece ani. De atunci, duce un trai foarte modest, într-o casă sărăcăcioasă de la marginea Phoenixului. Toate economiile lui de-o viaţă însumau o sută cincizeci de mii de dolari – şi la sfârşitul anului trecut, tatăl dumneavoastră l-a convins să-i investească în compania lui, promiţându-i – *în scris* – că poate să-i dubleze suma în douăsprezece luni.

— Don Keller este un om ruinat acum, graţie tatălui dumneavoastră, a intervenit din nou agentul Ames. Nu mai are nicio leţcaie – iar mânia lui nu cunoaşte limite. Într-atât a fost de supărat, încât ne-a contactat să ne povestească despre activităţile de afaceri ale tatălui dumneavoastră. Din câte am aflat ulterior, prietenii noştri de la SEC se arătau şi ei interesaţi de schema de investiţii a lui Crowley. Pentru că monitorizam toate mişcările de bani către tatăl dumneavoastră, normal că am devenit interesaţi, când am văzut transferul de zece mii de dolari către el.

Am vrut din nou să-mi susţin nevinovăţia, dar am considerat că e mai bine să tac pe moment. Mi-am ridicat fruntea şi privirea mi s-a încrucişat cu cea a lui Brad. Nemulţumirea lui era mare.

— Evident că am investigat şi operaţiunile dumneavoastră bancare, a spus Fletcher, şi am observat un depozit de douăzeci de mii de dolari depus de Freedom Mutual în ultimele câteva săptămâni. Domnul Pullman, aici de faţă, ne-a informat că acesta a fost „bonusul de angajare", pentru că aţi început să lucraţi aici.

— Întocmai, am afirmat. Aceasta a fost oferta lui Brad.

– Cum de v-a dat dumneavoastră, o absolventă de litere, o asemenea sumă de bani? a întrebat Fletcher.

În acel moment a intervenit Brad.

– Sunt descoperitor de talente – şi, după cum v-am mai zis, mi-a fost cât se poate de clar că Jane are potenţial şi că dacă voiam s-o scot cu adevărat din lumea academică, trebuia să-i propun o recompensă financiară consistentă.

– Cunoscând cifra de afaceri substanţială a companiei dumneavoastră, a spus Ames, nu cred că douăzeci de mii ar putea fi clasificaţi drept o recompensă financiară consistentă.

– Doar nu credeţi că aş plăti un novice cu mai mult?

S-a aşternut o tăcere lungă.

– Încă nu suntem pe deplin convinşi că domnişoara Howard a acţionat în necunoştinţă de cauză atunci când i-a dat bani tatălui ei, a rostit Ames.

– Domnule, tata n-a fost niciodată un om responsabil, din niciun punct de vedere. Verificaţi-mi istoria personală – dacă nu cumva deja aţi făcut-o – şi veţi vedea că nu mi-a plătit niciodată taxele de la colegiu sau de la facultate, întotdeauna am fost nevoită să mă bazez pe sprijin financiar extern şi pe burse ca să răzbat. Vorbiţi cu directorul liceului pe care l-am urmat, domnul Merritt, şi rugaţi-l să vă relateze cât de greu ne-am -descurcat eu şi mama. Singurul motiv – *singurul motiv nenorocit* – pentru care i-am trimis cei zece mii de dolari a fost acela că voiam să afle că, spre deosebire de el, nu intenţionam să-mi las o rudă atât de apropiată în voia sorţii. Aşadar, cum îndrăzniţi să afirmaţi că aş fi fost complice cu acel om îngrozitor?

Ţipam deja – şi judecând după expresia alarmată de pe feţele lui Ames şi Fletcher, vehemenţa mea nu trecea neobservată. Brad, pe de altă parte, rămânea impasibil, privindu-mă cu o detaşare rece.

După izbucnirea mea necontrolată, s-a aşternut un mo-

ment de tăcere stânjenitoare. Apoi, Ames şi Fletcher au schimbat o privire între ei, înainte ca Ames să vorbească.

– Aşa o fi, domnişoară Howard – şi instinctul îmi spune că aţi fost sinceră —, dar ideea e că banii trimişi tatălui dumneavoastră i-au permis unui infractor căutat de noi să dispară. Superiorii mei vor avea nevoie de o analiză completă a veniturilor dumneavoastră – pentru a verifica dacă această situaţie este una singulară sau reprezintă un model.

– Nu i-am dat *niciodată* bani înainte.

– Atunci, cele susţinute de dumneavoastră vor fi confirmate în urma inspectării riguroase a tuturor documentelor bancare, precum şi a celorlalte tranzacţii financiare pe care le-aţi efectuat în ultimii cinci ani.

S-a întins spre servieta sa şi a scos un formular.

■ Desigur că putem obţine un mandat care să ne permită investigarea conturilor dumneavoastră, a spus. Dar sunt convins că aţi prefera să demonstraţi că veţi coopera pe deplin cu Biroul Federal de Investigaţii şi cu SEC.

– N-am nimic de ascuns, am adăugat.

– Atunci nu veţi avea nimic împotrivă să semnaţi acest formular, care ne autorizează accesul deplin la toate conturile dumneavoastră.

A împins documentul spre mine, aşezând şi un pix Bic în capul paginii. M-am uitat pe furiş la Brad. A încuviinţat discret, dar repede. Am ridicat pixul şi am citit iute documentul – prin care autorizam Biroul Federal de Investigaţii şi „orice altă agenţie guvernamentală" să-şi bage nasul în finanţele mele. L-am semnat, după care i l-am înapoiat agentului Ames. L-a luat, încuviinţând ferm din cap, după care a spus:

– Aveţi paşaport, domnişoară Howard?

– Sigur că da, am răspuns, gândindu-mă: *Probabil că*

ştie deja asta.

– Am dori să ni-l predaţi, până la finalizarea investigaţiilor.

– Şi cam cât vor dura acestea? m-am interesat.

– Între trei şi patru săptămâni... în cazul în care nu vor mai fi şi alte întrebări cu privire la implicarea dumneavoastră în acest caz. Sper că nu v-aţi planificat să călătoriţi în străinătate în săptămânile care urmează, nu?

– Nicidecum.

– Atunci desigur că n-o să vă deranjeze – şi va fi considerat un act de bună-credinţă să ne înmânaţi paşaportul. Şi cu acordul şefului dumneavoastră, unul dintre agenţii noştri vă va conduce la apartamentul din Somerville pentru a-l ridica.

Ăştia ştiu şi unde locuiesc.

– N-am nimic împotrivă, a spus Brad.

– Mă bucur să aud asta.

Ames şi-a vârât mâna în buzunar şi a scos un telefon mobil, a format un număr şi a vorbit repede câteva secunde, înainte de a-i închide clapeta cu o pocnitură.

– Agentul Maduro aşteaptă afară într-un Pontiac albastru, fără numere de înmatriculare. Vă va însoţi până acasă şi cred că în mai puţin de o oră veţi ajunge înapoi dacă traficul o va permite. Maduro o să vă dea şi o chitanţă pentru paşaport. Imediat ce vom termina investigaţiile, vă vom contacta şi vă vom înapoia documentul.

Ames s-a ridicat în picioare, urmat de Fletcher. Mi-au întins mâinile. Le-am strâns, deşi detestam ideea că trebuie să accept asemenea politeţuri. Însă n-aveam de ales şi ştiam asta foarte bine. Între timp, Brad a rămas pe scaun, holbându-se la propriile unghii şi refuzând să se uite la mine.

Am coborât scările. Agentul Maduro se găsea chiar lângă maşină.

– Domnişoară Howard? m-a întrebat.

Am dat din cap că da.

– La numărul 32, pe şoseaua Beverly, în Somerville?

– V-aţi făcut temele, nu? l-am ironizat.

A zâmbit strâmb şi mi-a deschis portiera din spate. După ce m-am aşezat, agentul a pornit maşina. N-a scos niciun cuvânt până în Cambridge. Nu că mi-ar fi păsat – pentru că acum mă sufocam din pricina unei furii fără margini, îndreptată spre monstrul care se dovedise a fi tatăl meu. Citisem undeva că delapidatorii acţionează într-un soi de univers paralel, unde îşi justifică escrocheriile fără a lua în calcul necazurile provocate altora. Tata se învăluise într-un tip asemănător de amoralitate. Tot ce avea legătură cu el se baza pe falsitate şi afaceri murdare. Deşi încercasem să mă conving, de-a lungul anilor, de contrariu, acum ştiam ceea ce nu îndrăznisem vreodată să accept: nu mă iubise niciodată şi crescusem cu ideea că nu pot pune bază pe el în nicio privinţă. Bunăstarea mea, fericirea mea nu-l interesaseră câtuşi de puţin – şi nu mă mai puteam preface că nu e aşa. Şi nici de la mama nu mai puteam aştepta dragostea necondiţionată după care tânjisem mereu. La naiba, ea încă-şi mai spunea în sinea ei că, într-o bună zi, tata se va întoarce la ea. Atunci când, mai târziu, i-am dezvăluit ceea ce-mi spuseseră cei de la FBI şi de la SEC, mi-a replicat că tata e incapabil de asemenea grozăvii şi că ea ştia cel mai bine că soţul ei este o persoană onestă, aşa cum se amăgise singură să creadă.

Pe neaşteptate, am lovit cu pumnul în bancheta din spate şi m-am trezit chinuindu-mă să-mi opresc urletul ce tindea să-mi iasă din gât. Agentul Maduro m-a studiat prin oglinda retrovizoare.

– Vă simţiţi bine, doamnă? m-a întrebat.

– Da, am răspuns, strângând din dinţi.

Când am ajuns la apartament, agentul Maduro a

coborât şi mi-a deschis portiera, după care mi-a spus:

– Dacă nu vă supăraţi, o să vin cu dumneavoastră sus.

– Nicio problemă.

Am găsit paşaportul şi i l-am dat. Maduro mi-a mulţumit, clătinând din cap şi timp de câteva minute a notat câteva detalii din el pe formular. Apoi mi l-a întins, rugându-mă să completez rubricile de adresă domiciliu, telefon personal şi telefon de serviciu şi să semnez sub rândurile printate, în care se menţiona că predau paşaportul de bunăvoie; că acord Biroului Federal de Investigaţii dreptul de a-l reţine pentru „o perioadă nedefinită" şi că renunţ la dreptul de a-l solicita înainte ca ei să considere ca fiind potrivită înapoierea lui. Mi-am ţuguiat buzele când am citit asta. Agentul Maduro a observat şi mi-a spus:

– În general, dacă totul e în regulă, veţi primi paşaportul înapoi în câteva săptămâni, dar, desigur, asta depinde şi de...

A lăsat propoziţia suspendată în aer – ştiind că nu e nevoie s-o termine. Am luat stiloul şi m-am iscălit. A desprins cea de-a doua pagină autocopiativă şi mi-a înmânat-o.

– Iată chitanţa dumneavoastră.

Apoi ne-am întors la maşină şi nu ne-am mai vorbit cât a ţinut drumul înapoi în Boston.

Când am intrat în recepţia de la Freedom Mutual, recepţionera temporară m-a oprit de cum m-a zărit şi mi-a comunicat:

– Domnul Pullman doreşte să vă vadă imediat.

Normal că vrea.

– Vă rog să aşteptaţi până când îl sun, mi-a mai zis.

A ridicat receptorul, a şoptit ceva în cască, după care şi-a ridicat privirea spre mine:

– Vă aşteaptă în biroul lui.

Nu fusesem niciodată în biroul lui Brad. În timp ce mergeam pe coridor, îndreptându-mă spre uşile masive din

lemn, am înţeles că aceasta s-ar putea să fie prima şi ultima ocazie de a-i vedea sanctuarul. Mă simţeam ciudat de calmă, în vreme ce tocurile mele păcăneau ritmic pe linoleum – genul acela de împăcare cu sine ce se naşte când accepţi stoic ce ţi-a rezervat soarta. Am ciocănit şi l-am auzit pe Brad strigând:

– Intră.

Am deschis uşa şi am intrat într-o cameră care fusese mobilată să semene cu un salon dintr-un club londonez – fotolii grele din mahon, supradimensionate şi cu tapiserie grena ce-ţi rănea privirea, obiecte de artă din perioada federalismului, un şemineu masiv, plin cu buşteni şi un glob pământesc uriaş din secolul al XlX-lea. Brad stătea în spatele unui birou din lemn care arăta aidoma celui la care amiralul Nelson îşi concepuse strategia navală. Cunoscând abilitatea lui Brad de a-şi cumpăra orice îşi dorea, n-ar fi fost exclus să am înaintea ochilor *chiar* biroul original al lui Nelson.

Şeful meu privea cu atenţie monitorul unui calculator , atunci când am intrat – pe vârful nasului avea o pereche de ochelari (niciodată purtaţi în public).

– Ia loc, te rog, mi-a spus, fără să-şi dezlipească privirea de pe ecran.

M-am supus şi m-am afundat în fotoliul din faţa biroului său, străduindu-mă să stau cât mai dreaptă. S-a îndepărtat puţin de calculator, şi-a scos ochelarii, a început să bată darabana cu degetele şi mi-a zis:

– Există neghiobie şi prostie – iar tu te faci vinovată de ultima. Mă doare-n cot că tipul era taică-tu şi că ţi-ai irosit întreaga viaţă încercând să-l impresionezi pe nenorocit. Niciodată, dar *niciodată,* nu dai o sumă de peste cinci mii de dolari unei persoane dacă există şi cea mai mică îndoială cu privire la onestitatea ei. Graţie celor de la SEC şi de la Homeland Security, toate tranzacţiile bancare cu

străinătatea sunt imediat monitorizate de agenţi sub acoperire şi de experţi financiari. Faptul că ai transferat bani unei persoane fără scrupule...

– Dar nu mi-am închipuit nicio clipă că...

– În jocul nostru – şi la nivelul la care se desfăşoară jocul nostru – ăsta nu reprezintă un răspuns satisfăcător. Problema aici e...

– Ştiu care e problema, i-am retezat-o. Am pus compania sub lupă şi nu avea nevoie de aşa ceva. Prin urmare, sunt dispusă să-mi asum întreaga responsabilitate pentru acţiunile mele şi să demisionez imediat.

– Demisia ta este acceptată. Viitorul tău aici s-a terminal. Mai precis, viitorul tău în orice sector al industriei financiare nu mai există – pentru că nicio altă companie nu va dori să aibă vreo legătură cu tine după afacerea asta şi totodată pentru că numele tău va avea agăţat un steguleţ roşu ori de câte ori SEC sau FBI va face una dintre operaţiunile lor standard de controlare a afacerii. Pentru lumea banilor, ai murit.

Mi-am privit mâinile şi am cugetat: Tatei i s-a împlinit dorinţa. în sfârşit, i-am călcat pe urme şi am dat greş.

Brad a continuat să vorbească.

– Vei primi o plată compensatorie pentru încheierea contractului. Avocaţii noştri te vor contacta peste câteva zile pentru a discuta acest aspect.

– Nu vreau banii voştri.

– Lasă-mă cu mărinimia ta ieftină, a spus, îndreptându-şi atenţia spre calculator. Oamenii sunt concediaţi tot timpul în lume. Dacă sunt la început de drum, aşa ca tine, rareori sunt azvârliţi în gol cu o paraşută de aur.

– Şi-atunci de ce-mi oferiţi aşa ceva?

– Datorită acelei tranzacţii uriaşe pe care ne-ai adus-o. Ai punctat excelent şi ai demonstrat că te duce capul. Ai făcut bani pentru noi. Acum trebuie să ne despărţim. Însă

tot vei primi o recompensă pentru lovitura aia. Punct. Iei banii sau nu. Alegerea îţi aparţine.

Voiam să spun multe. Dar ştiam că trădasem codul de conduită nescris al corporaţiei, aducându-i copoii chiar la sediu. Nu conta că fusesem păcălită. Potrivit regulamentului lui Brad Pullman, călcasem în străchini, iar acum trebuia să accept exilul – zburând cu o paraşută aurită, care să mă ajute să plutesc o vreme.

Aşa că am făcut ce se aştepta de la mine. M-am ridicat în picioare şi am plecat. Ajunsă la uşă, am rostit un singur cuvânt:

– Mulţumesc.

Brad Pullman şi-a săltat fruntea şi mi-a replicat cu două cuvinte:

– Cu plăcere.

Imediat ce am ieşit din biroul lui Brad, am dat nas în nas cu Keuben Julia. El avea poziţia de „office manager" al companiei Freedom Mutual – deşi toată lumea din firmă ştia că, în fond, era şeful securităţii şi omul pe care Brad se bizuia să ţină rahatul la distanţă. Pentru că de-acum făceam parte din categoria „rahat", Reuben venise să-mi dea papucii. Era un bărbat ce se apropia de şaizeci de ani, micuţ de înălţime, spilcuit.

– Domnişoară Howard, mi s-a adresat fără niciun fel de ameninţare în voce, o să vă escortez în afara clădirii.

– În regulă, am spus.

N-am scos o vorbă, când el a tastat câteva cifre pe interfonul de lângă o uşă laterală. Aceasta s-a deschis şi l-am urmat pe domnul Julia de-a lungul mai multor coridoare nesfârşite, până când am ajuns la un lift de serviciu. În timp ce coboram, mi-a zis:

– O să rog pe cineva să vă strângă, astăzi, lucrurile de la birou.

– Oricum nu am prea multe.

Am ajuns la parter. Un Lincoln Town aştepta în faţă.

– Max o să vă ducă acasă. După cum v-a informat şi domnul Pullman, peste câteva zile veţi fi contactată de avocaţii noştri.

A clătinat scurt din cap în semn de la revedere. Maşina m-a dus acasă. La câteva minute după ce am intrat, a sunat telefonul. Un domn pe nume Dwight Hale mă căuta ca să mă anunţe că lucrează la firma Bevan, Franklin and Huntington şi că acţionează în numele Freedom Mutual în calitate de avocat. M-a rugat să-i fac o vizită la biroul său din apropierea Centrului Guvernamental, a doua zi, pentru a discuta termenii „înţelegerii".

M-am conformat şi la ora zece în dimineaţa următoare m-am prezentat la el. Dwight Hale avea peste treizeci şi cinci de ani – uşor rubicond, cu o atitudine de genul „timpul înseamnă bani".

– Freedom Mutual intenţionează să vă ofere trei sute de mii de dolari ca parte a acordului de încheiere a relaţiilor de afaceri, a spus el.

Am înţeles informaţia abia după câteva secunde.

– Pricep, am îngăimat într-un târziu.

– Consideraţi suma acceptabilă?

– Absolut.

– Există o condiţie mică pentru această înţelegere – şi anume să semnaţi un acord de confidenţialitate prin care vă obligaţi să nu discutaţi cu nimeni, niciodată, despre perioada petrecută la Freedom Mutual.

Vrei să spui în caz că SEC începe să-şi bage nasul în documentele lor şi hotărăşte să discute cu toţi angajaţii din trecut şi din prezent?

– Ştiu atât de puţine lucruri despre treburile interne ale companiei.

– Sunt convins că acesta e adevărul. De aceea vorbim despre o simplă formalitate.

Cunoscută şi sub numele de jurământ al *omertei…* totuşi, unul care merita suma de trei sute de mii de dolari.

– Înainte să-l semnez, aş dori să se uite şi avocatul meu peste el.

– N-avem nimic împotrivă. Dar dacă nu primim niciun răspuns de la dumneavoastră în patruzeci şi opt de ore, acordul devine nul.

– Sper că nu încercaţi să-mi forţaţi mâna, nu?

– Vrem doar ca întreaga chestiune să fie finalizată cât mai repede cu putinţă.

– Evident.

N-aveam niciun avocat, dar ştiam să folosesc o carte de telefon. Când am ajuns acasă în Somerville, o oră mai târziu, am ales primul nume ce apărea la rubrica Avocaţi din *Pagini Aurii.* Un tip pe nume Milton Alkan. Mi-a răspuns chiar el la telefon – avea vocea unui fumător înrăit. Când i-am explicat de ce anume aveam nevoie – şi preferabil înainte de sfârşitul zilei —, m-a informat că tariful lui este de două sute de dolari pe oră (un mizilic după standardele din Boston) şi că ar fi minunat dacă i-aş putea duce documentele în următorul sfert de oră…

Milton Alkan bătea spre şaptezeci de ani – pirpiriu, ciudat, cu nişte ochelari groşi cât fundul borcanelor şi o tuse flegmatică. Avea biroul la stradă, chiar în Davis Square. Cu toate că glasul îi suna de parcă în ultimii cincizeci de ani fumase zilnic cel puţin două pachete de ţigări, manierele lui s-au dovedit curtenitoare, ca ale unui domn de modă veche.

– Aşadar, aţi lucrat pentru Freedom Mutual, mi-a zis, cercetând prima pagină a acordului de confidenţialitate. Mă surprinde că nu aţi apelat la una dintre marile firme din centru.

– Sunt convinsă că-mi puteţi spune la fel de bine ca şi ei ceea ce trebuie să ştiu, dar pentru un sfert de preţ.

– Tânără domniţă, asta cam aşa e. Ce-aţi zice să mergeţi să beţi o ceaşcă de cafea pe undeva şi într-o oră, maximum, vă spun cum stă treaba.

Domnul Alkan s-a ţinut de cuvânt. Când m-am întors după şaizeci de minute, mi-a zâmbit larg:

– Dacă aş fi ştiut cât o să primiţi, v-aş fi taxat dublu. Puteţi să semnaţi actul fără nicio problemă. Nu conţine nimic periculos sau sinistru. Îşi acoperă şi ei *mişmaşurile,* ca toţi afaceriştii. Însă dacă nu vă deranjează, aş dori să vă întreb ceva: de ce v-au lăsat să plecaţi?

Curios lucru, nu-i aşa, cum ne despovărăm de necazuri uneori în faţa unor străini. Dar domnul Alkan avea purtarea unui rabin sfătos, iar eu mi-am vărsat năduful în doar câteva minute. M-a ascultat liniştit, clătinând din cap la răstimpuri, atunci când i-am povestit despre conversaţia cu tata şi despre revelaţiile pe care le auzisem în cursul întâlnirii cu cei de la FBI. După ce am terminat, a tăcut o vreme, apoi mi-a zis:

– Date fiind împrejurările, consider că trei sute de mii de dolari reprezintă minimum din cât ar fi trebuit să primiţi. Ceea ce aţi făcut atunci când i-aţi dat bani tatălui dumneavoastră e doar un *mitzvah.* Şi deşi e posibil ca el să vă fi urât pentru asta, vă asigur că trebuie să se fi simţit şi extraordinar de ruşinat. Aţi procedat cum nu se poate mai onorabil – şi cu toate că gestul s-a întors împotriva dumneavoastră, eu tot cred că v-aţi comportat impecabil din punct de vedere etic. Iar pentru mine asta înseamnă mult.

Christy mi-a spus şi ea acelaşi lucru, când am sunat-o seara târziu, în Oregon, şi am pus-o la curent cu tot ce s-a întâmplat.

– Ai fost păcălită de un escroc – care se întâmplă să fie şi tatăl tău. Iar chestia asta, draga mea, e oribil.

– Chestia nasoală e că l-am ajutat să-şi ducă mai depar-

te escrocheriile. Iar eu am rămas ca proasta, cu buza umflată. Naivitatea mea mă îngrozeşte.

– Nu te mai dojeni atât – chiar dacă ştiu că, genetic vorbind, eşti programată să te porţi astfel. Când propriul tău tată te trage pe sfoară, vine vremea să răspunzi la o întrebare mult mai serioasă: oare merită cineva să-i oferi încrederea ta?

– Şi răspunsul ar fi...

– Hei, eu scriu poezie. N-am răspunsuri, ci doar o mulţime de întrebări. În fine, una peste alta, primeşte banii şi fă şi tu ceva interesant pentru o vreme. O perspectivă nouă nu face rău nimănui.

Singura perspectivă care mi se contura acum arăta că viaţa se alcătuieşte dintr-o serie de trădări mai mari sau mai mici. Tata îi trădase pe toţi cei apropiaţi lui, ani de zile. Aşa cum şi dragul de David îşi trădase soţia ani la rândul – iar eu jucasem un rol-cheie în această trădare. Şi deşi recompensa de la Freedom Mutual putea fi considerată o compensaţie pentru încheierea contractului, ştiam că ea constituie şi o modalitate de a-mi cumpăra tăcerea.

Însă Christy avea dreptate: ar trebui să primesc banii. La urma urmei, viaţa te răsplăteşte atât de rar pentru că ai încercat să procedezi corect. L-am sunat pe Dwight Hale a doua zi şi i-am comunicat că am semnat documentele. M-a informat că va trimite un curier să le ridice imediat şi că, în mai puţin de o săptămână, banii îmi vor intra în cont. M-a rugat totodată să-l sun în caz că FBI-ul ia legătura cu mine „cu privire la alte chestiuni".

– N-am ce să le spun, l-am asigurat.

– Mă bucur să aud asta.

În scurt timp, am început să mă simt vinovată pentru lipsa mea de ocupaţie şi pentru faptul că nu munceam. Aşa că m-am aşezat la o masă din biblioteca Wiedner, de la

Harvard, şi m-am forţat să încep să lucrez. Aveam un proiect clar în cap: să-mi transform lucrarea de diplomă într-o carte, care dacă s-ar publica, m-ar ajuta să găsesc o slujbă ca profesoară pe undeva. Timp de o lună, am muncit paisprezece ore pe zi. Scriam mai uşor decât mă aşteptam – poate şi pentru că pur şi simplu remodelam un manuscris deja existent şi munca reprezenta pentru mine o formă de evadare; o modalitate de a domoli furtunile din interior.

Pe la jumătatea maratonului meu scriitoricesc, mi-am luat două zile libere şi m-am îndreptat spre casa mamei din Connecticut. Voiam să fac asta neapărat? Nici vorbă. Dar pentru că n-o mai vizitasem de patru luni, nu-mi mai puteam amâna datoria de fiică. Am apărut la uşa ei cu şampanie şi trufe scumpe, insistând s-o scot în oraş, ca să cinăm la un restaurant din Greenwich. Mama şi-a exprimat în mod repetat îngrijorarea faţă de sumele mari pe care le cheltuiam. Deşi îi tot repetam că acum câştigam bani frumoşi – din tot felul de motive evidente nu-i puteam mărturisi de ce îmi pierdusem slujba la Freedom Mutual —, mă bătea la cap să nu mă mai obosesc pentru ea; se descurca „foarte bine" cu salariul de bibliotecară.

– Dacă-i pe-aşa, atunci de ce naiba conduci o maşină veche de cincisprezece ani şi nu ai mai curăţat hornul de când era Reagan preşedinte?

– Mă descurc.

– Să te descurci nu este suficient. Să te descurci înseamnă să trăieşti pe jumătate.

– Sunt bine, Jane. Grozav de bine.

– Mâine îţi cumpăr o maşină nouă.

– Te rog să nu-ţi arunci banii pe mine, domnişoară.

– Iar tu nu mai vorbi ca una dintre eroinele lui Thornton Wilder şi dă-mi voie să te răsfăţ puţin.

– Nu m-a răsfăţat nimeni niciodată şi n-am să încep

tocmai acum să mă las răsfăţată.

N-am insistat pe ironia tristă din comentariul ei, dar imediat după Ziua Recunoştinţei, ne-am urcat în artritica ei de Toyota Corolla şi ne-am dus la un dealer VW de pe Old Post Road, unde am cheltuit opt mii de dolari pentru un Polo nou. A făcut un întreg scandal, însă agentul de vânzări – un tip uns cu toate alifiile, ca mai toţi cei care vând maşini, s-a prins imediat cum stă treaba şi s-a apucat să-i domolească neliniştea provocată de faptul că unicul ei copil îi cumpără o maşina.

– Vedeţi, doamnă, acum, când mă apropii de vârsta dumneavoastră, a spus el, cu un rânjet de reclamă pentru pasta de dinţi, nu mai sper decât la două lucruri: în primul rând să fiu la fel de tânăr şi de încântător ca dumneavoastră. În al doilea rând, ca fiica mea să se gândească aşa de mult la mine – şi încântătoarea dumneavoastră fiică aşa face —, încât să vrea să-mi cumpere şi mie un Polo nou şi nărăvaş.

Mama, înnebunită după complimente masculine, i-a piuit în plasă pe loc. În mai puţin de o jumătate de oră, o convinsese să aleagă un Polo de „un patriotic roşu-libertate" (oare există o asemenea culoare – şi germanii chiar o fabrică?), dotat şi cu aer condiţionat.

– Nu ştiu ce să zic, a început mama, când ne-am urcat în noul ei automobil.

– Nimic. Aveai nevoie – meritai o maşină bună pe care să te poţi baza.

– Chiar câştigi aşa de mulţi bani la serviciul ăsta?

– N-aş cheltui atâţia bani dacă nu i-aş avea, mamă.

– Tatăl tău ar fi aşa mândru de tine.

N-am scos un cuvânt.

– S-a întâmplat ceva, draga mea? m-a întrebat.

– Nu, nimic.

– Ai mai vorbit cu tata în ultima vreme? m-a iscodit,

străduindu-se să pară nonşalantă şi indiferentă.

Am dat din cap că nu.

– Probabil că lucrează din greu.

– Nu mă îndoiesc de asta, am spus şi am schimbat vorba.

Mai târziu, am sunat şi la contractorul care se ocupa de încălzire. Avea o după-amiază ceva mai liberă, aşa că ne-a făcut o vizită acasă. Din nou, mama a făcut mare caz, susţinând că se bucură de toată căldura din lume. Şi din nou, a fost redusă la tăcere de un om al comerţului, când contractorul a informat-o (după o inspecţie lungă de o oră a hornului) că sistemul ei era pe punctul de a face o implozie – şi că dacă nu-l schimba în săptămâna care urma, conductele din casă aveau să se spargă, provocând o adevărată nenorocire.

– Şi cât credeţi că o să ne coste? l-am întrebat.

– Nu pot să vă spun decât cu aproximaţie, a spus el.

– Aşadar, cu aproximaţie?

– În jur de zece mii de dolari.

– Inacceptabil, a intervenit mama.

– Ba deloc, a contrazis-o omul, atâta costă.

L-am rugat să mă sune pe mobil, după weekend, ca să-mi comunice suma exactă – şi i-am spus că-i dau opt mii dacă-mi garantează că începe lucrul încă de marţi. Când mi-a telefonat prompt luni de dimineaţă, m-a informat că va executa lucrarea pentru nouă mii, cu taxele incluse, dacă pot să-i plătesc jumătate din sumă până a doua zi.

– Nicio problemă, am zis şi i-am transferat patru mii cinci sute în cont chiar în acea după-amiază. De asemenea, i-am virat şi mamei zece mii de dolari în cont. Când a descoperit suma trimisă, deja mă întorsesem la Cambridge. Mama m-a sunat, părând complet tulburată.

– Pentru Dumnezeu, ce faci? m-a întrebat.

– Mă asigur că ai suficienţi bani că să duci o viaţă rezo-

nabilă.

– Dar ţi-am spus şi înainte că mă descurc.

Adică te hrăneşti cu cutii de conserve de vreo doi ani încoace.

– Mamă, acum am bani.

– Dar nu poţi să mă cumperi, ştii foarte bine. Tatăl tău mereu spunea: niciodată nu poţi cumpăra afecţiunea cuiva…

I-am trântit telefonul şi am dat un şut coşului de gunoi, azvârlindu-l în colţul opus al camerei. Mi-am acoperit ochii cu palmele, parcă pentru a uita tot ce e legat de părinţii mei.

Mama a sunat înapoi după trei minute.

– S-a întrerupt cumva?

– Nu, eu am închis.

– Oh, a spus ea. Am greşit cu ceva?

– Vorbim săptămâna viitoare, mamă.

– Jane, nu mai lua în serios tot ce spun.

Ba bine că nu. Pentru că exact asta ai vrut să spui.

M-am întors la biblioteca de la Harvard şi m-am îngropat din nou între cărţi. Două săptămâni mai târziu – la zece patruzeci şi şapte de minute, într-o vineri seară —, am tastat ultima propoziţie. M-am sprijinit de spătarul scaunului, copleşită de un amestec de entuziasm şi depresie, pe care orice scriitor îl încearcă, din câte am citit eu, atunci când ajunge la final… şi de conştientizarea faptului că, odată cu o carte, scrierea ultimului cuvânt este numai începutul adevăratei munci. Chiar atunci a apărut şi un gardian, care m-a informat că biblioteca se închide peste câteva minute şi că trebuie să-mi strâng lucrurile şi să plec. Am strâns totul în două rucsacuri şi mi-am croit drum prin curtea de la Harvard, încercând să nu mă dezechilibrez din cauza greutăţii. Când am ajuns în stradă şi am făcut semn unui taxi să oprească, un gând m-a izbit

cu putere: *N-o să mai termin niciodată o altă carte, pentru că n-o să mai scriu niciodată o altă carte.*

Am ajuns acasă şi am destupat o sticlă de vin roşu, cât am scos la imprimantă manuscrisul. Apoi, pe la unu dimineaţă, după ce dădusem pe gât trei sferturi de litru de poşircă roşie, am devenit sentimentală: *Eşti singură pe lume.* Probabil că mama m-ar fi admonestat pentru o asemenea afirmaţie – dar eu ştiam că ăsta e adevărul. Nu mă puteam bizui decât pe mine. Cu excepţia unei prietene aflate la trei mii de mile depărtare, în Oregon, pe cine altcineva mai aveam? De la moartea lui David, mă izolasem complet – ferindu-mă de orice implicare personală, chiar şi de relaţiile simple, de prietenie. Şi după ce tata mă fraierise...

Mda, sunt sigură că un bun freudian ar avea ce să comenteze apropo de toate astea – şi de lacrimile pe care le vărsăm acum pentru singurătatea mea.

Apoi însă, noaptea a trecut – şi am jurat două lucruri în sinea mea: *N-o să mai beau niciodată vin roşu şi ieftin... şi n-o să-mi mai plâng de milă.* Ba dimpotrivă, mă voi confrunta cu nefericirea în cel mai pur stil american: voi merge la cumpărături.

Am ieşit în oraş şi mi-am luat o maşină. Nimic prea piperat sau extravagant. Mi se părea o aberaţie să cheltuieşti sume exorbitante pentru patru roţi şi un motor. Dar pentru că tot aveam banii ăia în cont, am hotărât că aş putea să-i sparg cumpătat şi am dat nouăsprezece mii de dolari pe o Mazda Miata. Dintotdeauna visasem în secret la o maşină sport – dar una care să nu te azvârle în clasa consumatorilor ostentativi. Miata era stilată, dar relativ sensibilă (da, ştiu, mă *justific* fără motiv), într-o nuanţă ce se numea verde-britanic de curse, cu o capotă ce trebuia deschisă şi închisă cu mâna. Mi-a plăcut din clipa în care am ieşit cu ea pe autostrada I-93, alături de agentul de

vânzări, şi am prins o sută şi ceva la oră în aproape opt secunde.

– Întotdeauna conduceţi aşa? m-a întrebat agentul, puţin şocat când am apăsat pedala de acceleraţie până la podea şi maşina a ţâşnit în faţă.

– Hei, e un test drive, am spus.

Am insistat să mergem până în Providence, Rhode Island şi înapoi – încălcând limitele de viteză cu neruşinare, ştiind că asta va fi şi ultima oară când voi intra în pielea unei fete rele (la urma urmei, era doar un test drive). Când ne-am întors la biroul lui, i-am oferit cu două mii de dolari mai puţin.

– Adaosul meu e prea mic şi nu am cum să accept o asemenea reducere.

– Aşa spune orice agent, am replicat şi m-am ridicat în picioare, mulţumindu-i pentru timpul acordat.

– Poate dacă ar fi vorba doar de o mie ne-am putea înţelege...

– Două mii sau nu cumpăr nimic, am spus, adăugând: şi vă plătesc cash luni dimineaţă.

– O mie cinci sute.

– Mulţumesc din nou pentru test drive, am zis şi am ieşit pe uşă.

După cinci secunde m-a prins din urmă.

– Bine, bine. Nouăsprezece mii şi maşina e a dumneavoastră.

Mai târziu, în timp ce semnam actele, mi-a spus:

– Sunteţi o femeie dată naibii. Lucraţi pe la vreo firmă din asta de hedging?

– Caut să mă angajez ca profesoară de engleză.

– Mi-e milă deja de elevii dumneavoastră.

Luni după-amiază, am ieşit din curtea dealerului Mazda cu prima maşină nouă din viaţa mea.

În aceeaşi seară, în vreme ce stăteam în apartamentul

meu şi mă gândeam la următoarea mişcare, a sunat telefonul. Era agentul Ames. M-a întrebat dacă ar putea să treacă pe la mine a doua zi de dimineaţă.

A ajuns prompt la ora unsprezece ziua următoare. I-am deschis uşa şi l-am poftit înăuntru. L-am observat cum îmi studiază mica garsonieră – părând uimit de modestia ei.

– Mă aşteptam la ceva mai sofisticat, având în vedere salariul dumneavoastră, a comentat, informându-mă astfel că ştia cât câştigasem pe lună.

– Aveam doar o poziţie de junior, domnule, şi am încercat să economisesc cât am putut din banii de la Freedom Mutual.

– Demn de laudă. Dar a trebuit să învăţaţi să fiţi cumpătată de la o vârstă destul de fragedă, nu-i aşa? Totuşi, tocmai v-aţi cumpărat o maşină care iese mai degrabă în evidenţă.

Am zâmbit acru şi l-am întrebat:

– Cum pot să vă ajut, domnule agent Ames?

– Iată paşaportul dumneavoastră, mi-a răspuns, scotocind în servietă şi întinzându-mi documentul. Din punctul de vedere al FBI, nu mai există suspiciuni în privinţa dumneavoastră – dar dacă se întâmplă ca tatăl dumneavoastră să vă contacteze din nou...

– Vă promit că veţi fi primul care va afla.

– Mă bucur să aud asta. Şi-acum, ce aveţi de gând să faceţi?

– În ultimul timp, m-am ascuns în biblioteca de la Harvard. Încerc să-mi transform lucrarea de doctorat într-o carte.

– Şi acest lucru este de admirat. Cei mai mulţi ar fi luat banii de la Freedom Mutual şi ar fi plecat în Mexic.

– Păi, n-am putut să fac asta, pentru că paşaportul meu era la dumneavoastră.

– Câtă dreptate aveţi. Iar acum vi-l înapoiem, nu doar

pentru că lucrurile s-au lămurit în privinţa relaţiei cu tatăl dumneavoastră, dar şi pentru că ştim că nu v-aţi angajat în niciuna dintre schemele ilegale de tranzacţionare pe care se pare că Freedom Mutual le desfăşoară de patru ani încoace.

– N-am avut cunoştinţă de o asemenea activitate.

– După cum am spus, vă cred. Dar dacă nu v-ar deranja, am dori să-l primiţi pe unul dintre colegii noştri de la SEC să discute cu dumneavoastră.

– Chiar nu ştiu nimic, domnule.

– Haideţi să-i lăsăm pe cei de la SEC să judece asta.

– Am deţinut un post de junior.

– Dar sunt sigur că aţi văzut şi aţi auzit lucruri care ne-ar putea fi de folos în investigaţia noastră.

Câştigă timp, câştigă timp.

– Trebuie să discut cu avocatul meu înainte.

– Oamenii discută cu avocaţii numai când sunt vinovaţi de ceva anume.

– Nu sunt vinovată de nimic, domnule.

– Atunci, n-aveţi de ce să staţi de vorbă cu avocatul dumneavoastră.

I-am susţinut privirea arogantă.

– Mai întâi o să discut cu avocatul meu, domnule.

– E foarte posibil ca, în curând, să primiţi o citaţie oficială, domnişoară Howard.

Imediat ce Ames a plecat, l-am sunat pe Dwight Hale.

– Aţi procedat perfect, a spus Hale, după ce i-am relatat conversaţia cu tipul de la FBI. Nu ştiţi nimic şi mă voi asigura că Biroul a înţeles că nu are de ce să vă mai deranjeze de aici înainte.

– Dar cum puteţi obţine asta?

– Am eu metodele mele. De acum încolo, nu mai e problema dumneavoastră. Dimpotrivă, este problema mea acum – o să am grijă să rezolv totul.

– Dar să presupunem că mă abordează din nou.

– Nu se va mai întâmpla.

– Dar el a susţinut contrariul.

– Credeţi-mă pe cuvânt, nu se va mai întâmpla.

– Dar cum puteţi fi aşa de sigur?

– Pentru că sunt avocat. Sfatul meu: întrucât tot v-aţi recuperat paşaportul, de ce nu plecaţi într-o vacanţă undeva în afara ţării şi, de preferat, pentru vreo două săptămâni?

– Adică să fug?

– Nici vorbă, doar să plecaţi în vacanţă în străinătate.

– Şi trebuie să plec chiar astăzi?

– Eu am să mă străduiesc să vă feresc de orice problemă. Înţelegeţi că nu au ce să facă, decât să vă trimită o citaţie să depuneţi mărturie. Şi de vreme ce nu ştiţi nimic, nu aveţi niciun motiv să vă îngrijoraţi. Însă dacă se întâmplă să fiţi în afara ţării, n-au cum să vă dea documentele necesare. Alegerea vă aparţine. Dacă rămâneţi, veţi fi pusă în situaţia de a accepta încă o dată să vă învăluie un nor de suspiciune...

– Chiar dacă sunt complet nevinovată...

– Suspiciunea pluteşte adesea asupra oamenilor nevinovaţi. Eu nu încerc decât să vă scutesc de neplăceri. În orice caz, aveţi la dispoziţie patruzeci şi opt de ore, înainte să vă pomeniţi cu un agent de-al lor în pragul uşii. Prin urmare, mingea e în terenul dumneavoastră.

Patruzeci şi opt de ore. M-am pus pe treabă imediat. Mi-am împachetat lucrurile într-o valiză, mi-am luat laptopul, am aruncat alimentele din frigider, am plătit toate facturile şi mi-am strâns la un loc manuscrisul şi notiţele. Am încărcat totul în portbagajul îngust al maşinii, mai puţin manuscrisul şi cărţile, care au ajuns în faţă, pe locul din dreapta. M-am urcat la volan, am învârtit cheia şi motorul a prins viaţă.

În timp ce dădeam cu spatele, direcţionând maşina spre autostradă, m-am gândit: *Vasăzică asta înseamnă să fugi de autorităţi.*

Şi încă un gând m-a izbit: Anul meu cu bani se terminase.

Partea a treia

Unu

În mai puţin de o oră, am traversat graniţa şi am intrat în Maine. Patruzeci de minute după aceea, am ajuns la o intersecţie interstatală, unde te puteai încadra pe şoseaua de coastă 295 şi apoi pe 1. O trecere rapidă prin Bath, apoi făceam dreapta pe drumul naţional 209 şi aş fi ajuns la vila lui David din Winnegance în câteva minute, spunându-mi, în sinea mea că, într-o bună zi intensitatea suferinţei s-ar mai domoli... poate când mă voi îndrăgosti din nou... dacă acest lucru se va întâmpla vreodată...

Bunul-simţ însă mi-a poruncit să mă încadrez pe autostrada I-295. Am semnalizat stânga, m-am încadrat pe banda rapidă şi m-am îndreptat spre nord-est, trecând pe lângă Lewiston, Waterville, iar apoi Bangor, înainte de a porni spre est, pe un drum lung şi pustiu, care se străbătea în trei ore. În dreapta şi-n stânga mea, nimic altceva decât păduri. Într-un târziu, în depărtare, am zărit o zonă defrişată – un avanpost pe nume Calais (care se pronunţa – după cum am aflat în staţia de benzină locală – într-un fel foarte fistichiu). Am trecut peste un pod îngust, am traversat un mic teren viran şi, în sfârşit, am ajuns la punctul vamal pe care flutura steagul cu frunza de arţar. În cabină era o femeie solidă, într-o uniformă verde olive şi purtând o pălărie ţuguiată, mai potrivită pentru serviciul forestier decât pentru controlul imigranţilor. Mulţumită tatălui meu care se născuse în Saskacthewan, mă bucurasem dintotdeauna şi de un paşaport canadian (cei de la FBI se pare că nu ştiau asta), pe lângă cel american. În orice caz, nu-l mai folosisem niciodată. Femeia mi l-a verificat repede şi m-a întrebat unde locuiesc în Canada. Când i-am explicat că nu mai vizitasem Canada înainte – şi

că voi sta aici doar câteva săptămâni – mi-a spus:

– Ei bine, dacă vă place locul şi vă hotărâţi să rămâneţi, veţi avea nevoie de un număr de asigurări sociale.

– Mulţumesc pentru pont.

– Aveţi vreo sticlă de băutură?

Am negat.

– Păi, atunci, bine aţi venit... acasă.

În noaptea aceea, am poposit în St. Andrews. Era un oraş curios – în stil desuet englezesc, cu un aer uşor învechit. La fel ca pensiunea în care m-am cazat, unde totul părea să fie demodat – cam aşa îmi imaginam eu că trebuie să fi arătat Anglia pe la începutul anilor şaizeci. Afară era îngrozitor de frig – minus zece grade. A doua zi de dimineaţă, în timp ce mă delectam cu o ceaşcă de cafea în sala de mese decorată ridicol de exagerat – tapet velurat roşu şi unul dintre acele covoare Axminster, care arată ca o imagine ştearsă a testului Rorschach —, m-am trezit gândindu-mă: *Numai tu, cu mii de dolari la bancă, puteai hotărî să te ascunzi în Canada, pe coasta Atlanticului, pe un ger de crapă pietrele.*

La o oră după ce am părăsit St. Andrews, m-am oprit în Saint John, un oraş-port vechi de când lumea, osificat deja. Clădiri şubrede din cărămidă roşie, magazine deprimante, oameni posomorâţi în haine gri. Un aer de apatie generală şi neglijenţă plutea deasupra centrului. Am cumpărat un sandvici prost şi o cafea şi am pornit mai departe spre est, oprindu-mă să înnoptez la Sackville, chiar la graniţa cu Nova Scoţia. Era un oraş-colegiu – aici se găsea una dintre cele mai bune universităţi canadiene, Mount Allison – şi imediat m-am simţit ca acasă printre clădirile cu arhitectură gotică, cafenelele şi barurile studenţeşti şi cinematograful vechi în stilul anilor cincizeci, unde se desfăşura un festival Kubrick toată săptămâna. Este ciudat modul în care răspundem întotdeauna pozitiv la tot ce ni

se pare familiar şi se potriveşte cu felul în care vrem să vedem lumea. Înainte să vin aici, aveam imaginea unui New Brunswick în forma unei cutii de ciocolată poleită cu anglofilia Lumii Noi. În schimb, cu mica excepţie a oraşului Sackville, totul era lălâu, sărăcăcios. Până şi micul hotel pe care l-am găsit pe strada principală din Sackville îmi amintea de unul dintre tablourile lui Edward Hopper – o lume ieftină şi tristă; genul acela de loc unde s-ar fi putut retrage o dansatoare de prin anii 1940 – cu părul ei oxigenat, cu rimelul scurs şi buze rujate cu un roşu sălbatic – fumând Chesterfield fără filtru şi pregătindu-se să dea pe gât cel de-al nouălea pahar de Canadian Club. În timp ce îmi sorbeam cafeaua a doua zi de dimineaţă, într-o cafenea oarecare, mi-am dat seama că aş înnebuni dacă aş preda într-un orăşel mic precum acesta. Flirtul meu scurt cu banii îmi pervertise de-a binelea viziunea asupra lumii.

Am plecat din Sackville chiar în acea dimineaţă şi am mers şi mai departe spre est, oprindu-mă pentru două nopţi în Halifax. Citisem undeva că oraşul are un şic al lui, foarte special. Centrul părea înghiţit de clădirile noi făcute din beton armat, conform stilului arhitectural rece şi insipid din anii şaptezeci. Da, am găsit şi un şir de magazine şi buticuri, precum şi câteva restaurante ce se voiau „a la New York" şi care dădeau impresia că erau oarecum elegante – dar nu m-au convins. Ca şi Saint John, Halifax m-a debusolat – şi probabil că aş fi făcut stânga-mprejur şi aş fi plecat în nord, spre Quebec, dacă, din întâmplare, nu aş fi dat peste o plajă cu un nume deloc canadian: Martinique.

Descoperirea i-o datorez recepţionerului din micul hotel unde mă cazasem. Am menţionat că e foarte posibil să părăsesc oraşul chiar în dimineaţa următoare.

– Mai devreme decât m-am aşteptat, a spus el,

observând că-mi făcusem rezervare pentru alte trei zile.

– Nu cred că Halifaxul la mijloc de februarie a fost cea mai bună dintre idei, i-am explicat.

– În cazul acesta, înainte de a pleca, vă recomand să mergeţi cu maşina până la plaja Martinique şi să faceţi o plimbare – bineînţeles, dacă nu vă deranjează cele minus cincisprezece grade de afară.

– Sunt de fel din New England şi avem obiceiul prost să ne plimbăm în cele mai idioate condiţii.

Plaja Martinique se găsea la patruzeci şi cinci de minute distanţă de Halifax. Am străbătut o serie de suburbii urâte, punctate de benzinării şi mall-uri, până când şoseaua s-a îngustat şi am trecut prin câteva orăşele plictisitoare, cărora le lipsea şarmul rustic. Dar chiar când mă pregăteam să abandonez mica mea aventură, drumul s-a îngustat. Am cotit şi, brusc, am zărit apa. O bucată de pădure şi strălucirea Atlanticului. O comună, un pod şi din nou un petic de apă. O casă, o pajişte şi iarăşi o fâşie de albastru marin. Partea asta de drum nici nu ştiu când am parcurs-o, încântată de peisajul care mă tachina – imagini efemere ale nisipului şi valurilor.

Am respectat indicatoarele spre plaja Martinique, alergând pe un drum lateral, pe marginea căruia se mai ivea din când în când câte un hambar sau o casă. Apoi, am intrat brusc pe un drum chiar de-a lungul dunelor de nisip cu arbuşti pitici care creşteau pe alocuri. Deşi ambele geamuri erau închise, auzeam mugetul valurilor ce se spărgeau de ţărm. În faţa mea, am găsit o parcare – complet goală, având în vedere că numai un masochist s-ar aventura aici într-o dimineaţă de februarie. Am parcat maşina, mi-am tras fermoarul de la geacă până sus, mi-am pus o căciulă de lână în cap şi am ieşit să înfrunt gerul.

Şi, Dumnezeule, *frig* mai era. Cu toate că termometrul din Halifax arătase minus cincisprezece grade, aici vântul

boreal scădea temperatura cu cel puţin alte zece grade. Dar nu bătusem atâta cale ca să mă sperii şi să mă bag din nou la adăpost. Trebua să fac o plimbare pe nenorocita aia de plajă. Vârându-mi mâinile înmănuşate în buzunare, am pornit pe mica pasarelă de lemn de peste dune şi m-am pomenit apoi privind drept la Atlantic. Plaja era imensă. Se întindea pe kilometri întregi – şi într-o astfel de zi cu frig polar, puteai crede cu uşurinţă că ai nimerit în stepa Mongoliei sau în capătul îndepărtat al Patagoniei: acolo unde se termină pământul. Fluxul era mic. Vântul scotea un vuiet grav, constant, dincolo de care răzbăteau puternic bubuiturile ritmice ale valurilor. Acestea se izbeau de ţărm feroce, brutal, cu o vehemenţă demnă de Vechiul Testament. Cerul devenise o oglindă lucioasă, cenuşie, în care lumea se reflecta golită de culoare. Plaja Martinique, cu monocromatica ei aspră, avea o grandoare elementară.

Am început să mă plimb. Din fericire, vântul îmi bătea din spate – din nefericire, aveam să-l înfrunt la întoarcere. Briza mă împingea înainte. Mi-am ţinut capul sus, ochii larg deschişi şi cu nările îngheţate, am tras adânc în piept aerul sărat. Eram singura persoană de pe plajă – şi mi-a trecut prin minte că dacă-mi scrânteam glezna şi nu mă mai puteam mişca, o să zac acolo zile întregi. Dar până atunci…

Gândul însă nu mă tulbura deloc. Poate datorită valului de endorfină provocat de plimbarea printr-un ger de crăpau pietrele, pe o fâşie de nisip pustie şi fără sfârşit. Poate că trăiam un moment panteistic important şi puterea copleşitoare a naturii îmi dădea suficientă forţă să străbat acest peisaj ciudat. Ori poate simpla duritate a frigului şi măreţia întunecată, furioasă a oceanului m-au eliberat de orice gând legat de viitor sau de poverile din trecut. Indiferent de motiv, pentru o secundă sau două, toate elementele externe au pierit şi chiar am simţit un soi

de fericire. O senzaţie pură, nefiltrată, că exist acolo şi atunci; că m-am desprins de naraţiunea complexă a vieţii mele. Oare la asta se reducea fericirea? Un moment suspendat în timp, când puteai să fugi de tine însăţi? Când lăsai în urmă lucrurile care te bântuiau, furându-ţi somnul şi-ţi aminteai că existenţa temporală era de o frumuseţe răpitoare? Oare vântul şi frigul ucigător – alături de valurile zgomotoase – erau menite să-mi aducă aminte că simplul fapt de a mă găsi acolo reprezenta o sursă a fericirii în sine?

M-am mai plimbat încă o milă, dar a început să ningă. Uşor la început – o cascadă blândă de fulgi şovăielnici, însă peste un minut, viscolul a pus stăpânire peste plajă; ningea atât de tare, încât vizibilitatea se apropia de zero şi nu mai zăream în faţa mea decât un vid alb. M-a luat prin surprindere, iar seninătatea tăcută a spaţiului m-a adus imediat cu picioarele pe pământ: trebuie să plec naibii de pe plaja asta cât mai repede.

Dar cum vizibilitatea era redusă, nu mi-a venit deloc uşor să îndeplinesc această sarcină. Mi-am plecat fruntea şi am înfruntat viscolul, încercând să merg chiar pe urmele mele. Înaintam cu dificultate, ochii mă înţepau din cauza vântului care mă biciuia, iar mâinile îmi înţepeniseră. Clipa de fericire curată şi absolută se transformase într-un drum lung, obositor şi cu perspective nu dintre cele mai fericite.

Apoi, din senin, ninsoarea a încetat. Ca şi cum cineva ar fi apăsat pe un întrerupător celest, oprind maşinăria cu fulgi. Plaja – îngheţată acum din pricina furtunii neaşteptate – devenise din nou a mea. M-am întors cât am putut de repede la maşină. Am urcat în ea, am dat radiatorul la maximum şi m-am privit în oglinda retrovizoare. Faţa mi se înroşise îngrozitor, iar pe gene şi sprâncene aveam gheaţă. Imediat însă ce aerul fierbinte

mi-a reglat cât de cât temperatura, am simţit acel entuziasm straniu care te copleşeşte după ce treci printr-un pericol fizic şi reuşeşti să te salvezi.

Asta este cea mai mare uşurare din lume – să ştii că ai reuşit să scapi din ceva ce nu ar fi trebuit să ţi se permită din start.

Am stat în maşină zece minute bune, aşteptând să-mi revin. Mai târziu, mi-am dat jos geaca şi mănuşile – se încălzise deja înăuntru – şi am pornit înapoi spre Halifax. Dar chiar la capătul drumului spre plajă, am văzut lipit pe o cutie poştală un afiş, ce flutura în vânt. Pe acesta scria:

DE ÎNCHIRIAT. SUNAŢI LA SUE: 555.3438

Cutia poştală se găsea în capătul unei alei. Intrigată, am cotit într-acolo şi, după câteva sute de metri, am dat peste o casă modernă în stil scandinav. Avea obloanele trase şi nu se zărea nicio lumină. Uşa nu avea totuşi niciun oblon. M-am uitat înăuntru şi am văzut o cameră de zi simplă, cu mobilă rustică şi o sobă pântecoasă într-un colţ.

În mintea mea a prins contur o imagine: eu, aşezată într-un scaun lângă sobă, citind Melville sau Flaubert şi ascultând muzică clasică la radio. M-am întors la maşină, am condus până la cutia poştală şi am sunat-o de pe mobil pe femeia al cărei număr era trecut pe afiş.

Norocul îmi surâdea. Sue Macdonald locuia la cinci minute depărtare – şi s-a întâmplat să fie acasă când am sunat-o.

– Chiar vreţi să închiriaţi casa? m-a întrebat, părând surprinsă şi cu o voce gâjâită, ce sugera o viaţă lungă, dominată de ţigări.

– Dacă nu s-a dat, am răspuns.

– Să se dea? E februarie în Nova Scoţia – la dracu, normal că e disponibilă. Aşteptaţi puţin, vin cât ai clipi.

A apărut câteva minute mai târziu – o femeie trecută

bine de cincizeci de ani, cu păr scurt şi încărunţit, purtând blugi şi un pulover mâncat de molii, pe sub un palton bărbătesc. În colţul gurii îi atârna o ţigară. Am plăcut-o imediat, chiai dacă ea m-a privit suspicios.

– Dacă nu vă supăraţi, mi-a spus deschizând uşa de la intrare, vă ascundeţi de cineva sau...?

– Nici vorbă de ceva atât de spectaculos, am minţit. Am fost concediată, am primit o compensaţie frumoasă şi m-am hotărât să mă retrag undeva până când îmi pun ordine în gânduri...

– Păi, aţi nimerit în locul potrivit. Aici singura companie vor fi gândurile dumneavoastră. Plaja Martinique e moartă iarna. Acum vreo doi ani, a trebuit să împuşcăm pe cineva ca să avem parte şi noi de un cimitir.

Casa era – după cum mă aşteptam – simplă, dar cu un oarecare farmec ascetic. Mobilierul se dorea mai degrabă util decât stilat. Un fotoliu foarte confortabil, un balansoar tradiţional, un pat dublu înalt, în camera de la etaj, o bucătărie funcţională cu dulapuri din lemn de pin, un radio mare cu unde scurte, pe măsuţa de cafea de lângă sobă. Televizor nu exista.

– Acum presupun că principalele două întrebări pe care le aveţi sunt: cum naiba se încălzeşte hardughia şi în cât timp pot să mă mut? Ei bine, casa e dotată cu un boiler pe ulei, căruia îi dau drumul o dată pe zi, ca să mă asigur că nu îngheaţă ţevile. Dacă vă hotărâţi să închiriaţi locul, îl pornesc imediat şi până mâine se încălzeşte. În cămara din spate sunt depozitate şi lemne, pe care le puteţi folosi la sobă. În rest, totul este electric, aşa că nu veţi avea probleme cu gătitul. Ce naiba ziceaţi că aţi făcut acolo în sud?

– Păi, n-am zis... dar am lucrat în finanţe. Acum încerc să termin o carte ce se bazează pe lucrarea mea de doctorat.

Femeia m-a privit chiorâş.

– Aveţi doctoratul?

Am dat din cap că da.

– Unde?

– Harvard.

– Am auzit de ea. Şi despre ce e vorba în lucrarea dumneavoastră?

I-am povestit, în timp ce şi-a aprins o altă ţigară.

– Şi eu am început odată, pe vremuri, tot un doctorat în literatură engleză. Jane Austen şi literatura engleză, bla, bla, bla...

– Şi nu l-aţi terminat?

– M-am întors de la McGill într-o vară, m-am încurcat cu un pescar de prin partea locului şi am fost îndeajuns de proastă ca să-mi iau la revedere de la Montreal şi să trăiesc cu tipul ăsta următorii douăzeci de ani.

– După care...?

– După care a avut tupeul să moară din cauza unui atac de cord – frângându-mi şi mie inima în acelaşi timp.

– Îmi pare rău.

– Nu atât de mult cât îmi pare mie.

– Când a murit?

– Acum unsprezece ani – şi problema e că am senzaţia că abia ieri s-a întâmplat. Scuze, m-am cam lăsat dusă de val. Chiria este o sută pe săptămână şi pentru banii ăştia o să vă schimb lenjeria de două ori pe săptămână, iar o fată de prin partea locului o să vină pentru curăţenie, în fiecare marţi. Cât aveţi de gând să vă ascundeţi aici?

– Vreo două săptămâni, cel mai probabil.

– Nu prea v-aţi făcut cine ştie ce planuri, aşa-i?

– Adică în afară de terminarea cărţii? Nu, deloc.

Privind retrospectiv, următoarele trei săptămâni au fost cele mai fericite din viaţa mea. Cum era maxima aceea atât de citată a lui Pascal despre nefericirea care se reduce

de fapt la incapacitatea omului de a sta singur într-o cămăruţă fără să facă nimic? Ei bine, eu n-am făcut nimic timp de trei săptămâni, dar mi-am petrecut cea mai mare parte din timp într-o încăpere mică. Şi mi s-a potrivit perfect.

M-am mutat chiar în după-amiaza zilei în care văzusem casa. Nu numai că fusese curăţată de tot praful strâns, dar în soba pântecoasă duduia un foc zdravăn, iar pe masă şi pe noptieră am găsit flori proaspete. Frigiderul era plin de lapte şi de brânză. Pe masa de lângă balansoar, Sue îmi pusese şi două sticle de vin roşu local Nova Scoţia. Şi un bilet:

Sper că te-ai instalat confortabil. Eu mă urc în Dodge-ul meu în după-amiaza asta şi pornesc spre ţinuturi mai însorite **–** *în Florida umedă a yankeilor.*

Marge **–** *ea este menajera* **–** *va veni de două ori pe săptămână să-ţi schimbe aşternuturile şi să aranjeze prin casă. Dacă ai de gând să stai mai mult de trei săptămâni, nicio problemă. Dă-i banii lui Marge.*

Sper să termini ce ai de terminat...

Am dat drumul la radio pe CBC Radio 2 – postul local de muzică clasică – şi am despachetat lucrurile. Am folosit capătul mesei lungi din camera de zi pe post de birou. Am aşezat manuscrisul cărţii lângă laptop, iar peste el mai multe creioane bine ascuţite.

A doua zi dimineaţă, m-am trezit la şase. Am preparat nişte porridge şi cafea. Am plecat de acasă cum s-a luminat de ziuă şi am mers timp de patruzeci de minute pe plajă, plus alte patruzeci de minute drumul înapoi. Afară erau minus cinci grade, potrivit termometrului prins de uşa de la intrare, şi nu bătea niciun pic de vânt: o vreme perfectă pentru plimbare. Când m-am întors, abia se făcuse de opt şi un sfert. Toată mahmureala dispăruse,

alungată de frigul dimineţii şi de aerul sărat. Mintea mi se limpezise. Acum puteam lucra.

Şi chiar am muncit – cinci ore în fiecare zi. Am parcurs întreg manuscrisul cu plăcere, eliminând toate digresiunile, îmbunătăţind argumentele şi insuflând ceea ce eu credeam a fi un umor fin într-o carte cât se poate de academică. Am înaintat rapid – mai ales că mi-am respectat cu sfinţenie programul. Mă trezeam în zori. Apoi micul dejun. Plimbarea de optzeci de minute (de ce optzeci? Habar n-am – însă aşa se întâmpla de fiecare dată), apoi cinci ore dedicate exclusiv cărţii, alte două ore de răsfoire a manuscrisului, urmate de o nouă plimbare de o oră şi jumătate. După aceea citeam, mâneam de seară şi citeam din nou. La zece seara mă urcam în pat.

De unde această nevoie pentru un program atât de rigid? Disciplina ţine de impunerea controlului – de credinţa că, respectând un regim precis şi evitând lucrurile ce-ţi distrag atenţia, poţi cumva să-ţi pui ordine în viaţă. Poate acesta era şi motivul pentru care mă trezeam aşa de devreme dimineaţa. Disciplina mă ajuta să uit de agenţii federali şi de ideea că probabil acum se întrebau pe unde mă ascund. Şi mă ajuta şi să-mi mai temperez convingerea că nimeni nu va citi cartea pe care o rescriam. Dar tot trebuia s-o termin – pentru că reprezenta singurul lucru din viaţa mea, în acel moment, care-mi oferea un *raison d'etre.* Oare sentimentul vinovăţiei mă ţinea în priză? De fiecare dată când străbăteam plaja Martinique, mă gândeam la David: la cât de mult îmi lipsea în fiecare oră din zi; la cât de mult îi plăcea să meargă prin nisipul de la Popham; trupul lui întins pe şosea care continua să-mi apară aievea în faţa ochilor; la expresia – aşa-mi închipuiam eu – de uluire de pe chipul lui, de parcă ar fi vrut să spună: *deci asta-i tot?* Încă mai încercam să mă conving că David şi-ar fi dorit să mai trăiască; că n-ar fi

fost niciodată atât de disperat, încât să...

Iubitul care ţi-a stat alături când ai scris lucrarea de doctorat moare lângă o plajă... după care tu te apuci şi închiriezi o casă chiar pe plajă, ca să desăvârşeşti transformarea acelei lucrări într-o carte.

Dumnezeule, cu toţii suntem prizonierii trecutului nostru. De ce nu ne putem niciodată elibera de greutatea lui malefică şi de felul în care ne dictează desfăşurarea vieţii?

N-aveam răspunsuri la astfel de întrebări. Continuam să lucrez. Nu aveam niciun contact cu exteriorul sau cu stimuli neaveniţi, cu excepţia ştirilor de la radio. Dacă reduci totul la anumite elemente esenţiale, poţi duce o existenţă agreabilă – atâta timp cât alegi să nu rişti nimic.

Totuşi, vina m-a făcut s-o sun pe mama la un moment dat. Am început prin a-i spune despre plecarea mea de la Freedom Mutual. A reacţionat clasic:

– Tata va fi foarte dezamăgit. I-ar fi plăcut să ai şi tu succes măcar o dată.

Ca de obicei, n-am comentat – înghiţindu-mi furia şi spunându-i de ce am venit aici.

– Presupun că aşa îţi umpli zilele, draga mea, nu? Dacă o să fie publicată, trimiţi şi la biblioteca noastră un exemplar?

– Poţi conta pe mine, mamă.

Tăcere. Apoi:

– Sunt foarte supărată pe tine, Jane.

– De ce?

– Doi domni de la FBI au trecut pe la bibliotecă, cerând să discute cu mine. Se pare că tatăl tău a fost acuzat, în mod eronat, de unele încurcături financiare...

– Eronat? am repetat uluită.

– Nu mai fi aşa suspicioasă. Tata este un om de afaceri extraordinar.

– Tata e un escroc...

– Aşadar, ai crezut tot ce ţi-a povestit FBI-ul.

– Dar de unde ştiai că...

Agentul Ames m-a informat că te-a interogat şi că tu i-ai pus la curent cu ceea ce ştiai despre afacerile tatălui tău.

– Adică mai nimic.

– Ai cooperat totuşi.

– Mamă, erau de la FBI. Pentru Dumnezeu, omul şi-a înşelat prietenii, după care m-a făcut şi pe mine de zece mii de dolari...

– Nici nu vreau să aud asta.

– Normal că nu. Ar fi prea al naibii de dureros să admiţi adevărul. Pentru că asta ar însemna să recunoşti că...

– Închid telefonul.

– Necinstea tatei m-a costat serviciul.

– Nu încerca să dai vina pe el pentru...

– Să dau vina pe el! Să dau vina pe el? Dar agenţii nu ţi-au povestit...?

– Mi-au spus o grămadă de jumătăţi de adevăruri şi m-au întrebat dacă am primit veşti de el. Acum se pare că e fugar din cauza ta...

Atunci am trântit receptorul în furcă. Am făcut singurul lucru de care sunt în stare când lumea mă înfurie teribil. M-am întors la lucru.

Următoarele patru zile, am scris opt ore, în loc de cinci, continuând să fiu nemiloasă cu textul, apropiindu-mă, fără odihnă, de sfârşit.

Am încercat să mă concentrez la ceea ce aveam de făcut – însă, oricât de tare încercam s-o alung, imaginea tatălui meu continua să mă bântuie. De la dispariţia lui, speculasem adesea în privinţa ascunzătorii lui. Trăia sub un alt nume, pe vreo plajă din America de Sud? Să-şi fi

schimbat identitatea fizică, cumpărându-şi un paşaport uruguayan şi combinându-se cu vreo *puta* de douăzeci de ani, care îl putea ascunde în bârlogul ei? Oare se furişase înapoi în State şi – folosind un număr fals de asigurări sociale – ducea un trai simplu, într-unul din oraşele fără identitate?

Oh, cât îmi doream să scap de aceste gânduri! Dar există vreo metodă să-ţi scoţi din cap un părinte rău? Cu toate că poţi reuşi să treci peste toate traumele psihice provocate de el, ele nu vor fi niciodată uitate. Sunt ca o pată permanentă, încăpăţânată, pentru care niciun înălbitor nu-şi dovedeşte eficienţa.

Totuşi, furia are beneficiile ei, dacă ştii cum să-i foloseşti forţa ca să te ajute să înaintezi. Prin urmare, cele opt ore zilnice de scris s-au extins la zece şi am ajuns să lucrez şi noaptea când, din pricina insomniei, mă trezeam pe la trei dimineaţa. Nu mai dormeam decât maximum cinci ore pe noapte. Cu excepţia celor două ture pe plajă – şi a drumului făcut ocazional pentru cumpărături la magazinul general—, m-am axat pe scris.

Am terminat cartea pe la şase seara, într-o duminică. Am tastat ultima propoziţie şi am privit fix ecranul laptopului timp de câteva minute lungi, gândindu-mă: *Şi după toate astea, n-o s-o văd niciodată pe rafturile unei librării.* Dar măcar scăpasem de-o grijă.

A doua zi de dimineaţă, după micul dejun şi obişnuita plimbare pe plajă, m-am urcat în maşină şi am plecat la Halifax. Prima oprire a fost la un internet cafe de pe Spring Garden Road. Inbox-ul meu era descurajant de gol – un mesaj de trei rânduri de la mama: *„Sper că nu-mi mai porţi pică. Nu ştiu de ce, dar tot ce spun eu te scoate din sărite. Aş aprecia nespus dacă m-ai suna..."* Visează în continuare! Un e-mail liniştitor de la Dwight Hale: *„Biroul nu mai pare interesat să te interogheze despre perioada*

petrecută la Freedom Mutual, aşa că te poţi întoarce acasă când doreşti". **Un salut rapid de la Christy:** ***„Ce-i cu dispariţia asta neaşteptată? N-ar strica să-mi trimiţi şi mie două, trei vorbe despre locul în care te afli şi despre cum te simţi".*** **Iar următorul mesaj de la Biroul de recrutare de la Harvard:**

Stimată domnişoară Howard,

Am observat că v-aţi înregistrat din nou pentru obţinerea unui post academic. Aţi putea să ne sunaţi în cel mai scurt timp pentru a discuta despre un post care a devenit disponibil la departamentul de engleză al Universităţii de Stat New England?

Cu stimă, Margaret Noonan

Mi-am muşcat buza când am citit cuvintele *Universitatea de Stat New England,* ştiind că aceasta ocupa locul al treilea în topul preferinţelor elevilor care treceau prin liceu, fără să le pese prea tare de ceva şi care intenţionau să procedeze la fel şi în colegiu. Însă... era un post liber. În ciuda banilor de la bancă, îmi tot ziceam că aveam nevoie de un serviciu, de aceea şi trimisesem e-mailul către Harvard, în urmă cu o săptămână, în care spuneam că eram în căutarea unui post academic. Şi cum aş fi putut face un lucru riscant, cum ar fi să-mi petrec un an de zile la Paris – sau să hoinăresc prin America de Sud —, când o slujbă la o universitate oarecare (chiar dacă din Boston) îmi era la îndemână.

Şi stând într-un internet cafe, într-o dimineaţă mohorâtă de februarie, din Halifax, puteam vedea în faţa ochilor cursul acţiunii pe care nu trebuia să o întreprind: să-i dau telefon lui Margaret Noonan, să mă întorc în Boston, să mă prezint la interviu şi să devin profesoară cu normă întreagă, regretând mai apoi că alesesem o fundătură din punct de vedere profesional.

Nu suna la Harvard, **mi-am poruncit în sinea mea, în**

acel internet cafe din Halifax. Nu m-am putut abţine însă. Şi am obţinut slujba. Şi când am acceptat-o, m-am gândit: ***Farmecul siguranţei ne împinge să adoptăm un stil de viaţă pe care am prefera în mod normal să-l ocolim.***

Doi

Biroul meu de la Universitr tea de Stat New England se găsea la subsolul unei clădiri urâte din beton. O încăpere micuţă cu o fereastră îngustă, întotdeauna murdară de noroi. Puţina lumină naturală care pătrundea înăuntru se refracta aşadar printr-o prismă de sticlă pătată. Când ningea – şi a nins mult în Boston în iarna aceea – fereastra dispărea cu totul, iar eu trebuia să mă mulţumesc cu neoanele care asigurau iluminatul în clădire.

Cel mai nou membru al departamentului primeşte întotdeauna Vizuina Neagră, mi-a spus Daniel Sanders, după ce mi-a oferit postul.

Deţineam poziţia de asistent universitar de engleză. Postul apăruse când profesoara de dinainte – o specialistă în literatura americană a secolului al XX-lui, pe nume Deborah Holder – murise rapid, în urma unui cancer la stomac. Boala a curăţat-o la numai trei săptămâni după stabilirea diagnosticului .

– Toţi cei din departament au iubit-o sincer pe Debbie, mi-a povestit Sanders, în timpul prânzului de după interviu. Avea doar treizeci şi unu de ani, căsătorită, mamă a unui băieţel şi era extrem de populară printre studenţi. În plus, viitorul ei academic părea unul strălucit. A fost o vedetă – şi drăguţă pe deasupra. Poate nu procedez cum trebuie, povestindu-ţi toate astea, dar prefer să ştii pe cine vei înlocui, decât să auzi după aia tot felul de bârfe despre cât de tare o iubea toată lumea.

– Apreciez sinceritatea dumneavoastră.

– Ăsta-i stilul meu. De aceea, voi fi direct şi în privinţa altor aspecte. După cum ştii, postul este unul temporar, deocamdată. Poate fi al tău definitiv numai dacă vei publica o carte în următorii patru ani, iar aceasta va

atrage un nivel rezonabil de atenţie din partea presei academice. Aşa că trebuie să publici cartea cât mai repede posibil. În al doilea rând, trebuie să-ţi mărturisesc că întreg departamentul ştie că ai avut o relaţie cu David Henry.

– Înţeleg, am rostit, mustrându-mă în sinea mea că am fost aşa de naivă să cred că nimeni din New England nu aflase despre această parte a vieţii mele.

– Nu-ţi spun toate astea ca să te simţi stânjenită şi nici ca să te judec. Trebuie doar să ştii că în timpul procesului de evaluare am discutat cu profesorul Hawthorden de la Harvard. A avut numai cuvinte de laudă despre tine – dar l-am întrebat dacă relaţia ta cu David Henry i-a provocat probleme, atât lui, cât şi celorlalţi membri ai departamentului. M-a informat că te-ai purtat cu foarte multă discreţie.

– Profesore, povestea e de domeniul trecutului, l-am întrerupt. Şi sper să nu fiu categorisită în cadrul departamentului doar pe baza unui lucru foarte intim, care n-a fost discutat cu *nimeni,* niciodată, şi care nu are nicio legătură cu lucrarea mea de doctorat...

– Care a fost considerată drept o bijuterie rară, mi-a continuat el propoziţia. Nu ţi-aş fi oferit slujba dacă n-aş fi fost convins de asta şi dacă n-aş fi ştiut că „relaţia" cu pricina e deja istorie acum şi că nu se va mai repeta în viitor.

– Ce s-a întâmplat cu profesorul Henry nu se va mai repeta, domnule.

Dar iată cum descopeream una dintre legile importante ale vieţii: trecutul se repercutează în tot şi în toate. Dacă eşti norocos, numai tu îţi dai seama. Însă dacă viaţa ta intră pe domeniul public, ţi se va reaminti mereu că asupra ta plutesc umbre şi suspiciuni.

Profesorul Sanders a hotărât că asigurările date de mine merită să fie crezute. Imediat după aceea, mi-a

confirmat că am primit slujba – atâta timp cât mă puteam prezenta la lucru în lunea următoare, adică peste patru zile.

– Nicio problemă, dar trebuie să arunc o privire peste cursurile ţinute de profesoara Holder.

În aceeaşi după-amiază, am fost condusă în biroul lui Deborah Holder. Încăperea arăta de parcă ar fi fost şi acum ocupată de cineva. Am rămas în pragul uşii, alături de profesorul Sanders, şi am privit rafturile ticsite. Am observat ceea ce păreau a fi ediţii princeps din Emily Dickinson şi Sinclair Lewis, teancuri de lucrări, un poster înrămat al metroului din Paris şi un avizier plin cu fotografii. Toate înfăţişau scene de familie. Deborah Holder fusese o femeie drăguţă, cu păr negru pieptănat pe spate şi un zâmbet frumos. Judecând din fotografii, stilul ei vestimentar includea obligatoriu puloverele şi blugii albaştri, la fel ca bărbatul cu barbă, de peste treizeci de ani, care apărea alături de ea în multe instantanee. Apoi era băieţelul ei, surprins la diferite vârste, ultima dintre fotografii arătându-l pe la vârsta de patru ani, îmbrăţişându-şi mama, acum trasă la faţă, palidă şi având capul, fără păr, acoperit cu o eşarfă.

Am înregistrat cu atenţie toate detaliile din birou. Totul în jur vorbea de o viaţă în plină desfăşurare. Ca şi cum Deborah Holder ar fi ieşit doar pentru câteva minute şi ar fi trebuit să se întoarcă dintr-o clipă în alta. Profesorul Sanders parcă mi-a citit gândurile, pentru că mi-a spus:

– S-a externat singură de la Mass General, după ultima şedinţă de chimioterapie, insistând că se simte îndeajuns de bine ca să predea. După cum s-a dovedit, a plecat de la spital abia atunci când i-au confirmat că nu se mai poate face nimic pentru ea. Dar era hotărâtă să se întoarcă la studenţii ei şi să ascundă tuturor ce diagnostic i s-a pus.

Evident că putem să-l rugăm pe soţul ei să-i ia lucrurile de aici, dacă nu vrei să lucrezi în Vizuina Neagră... Acel birou nu este la fel de spaţios. De fapt, este cam înghesuit. Dar...

– Acesta îmi convine aşa cum e.

Sanders a dat din cap aprobator, apoi mi-a făcut semn să-l urmez la el în birou – o încăpere spaţioasă, cu rafturi pentru cărţi până sus la tavan, un pupitru din lemn de stejar, stampe Hogarth înrămate cu Londra secolului al XVIII-lea (specialitatea lui era Swift şi contemporanii săi), un covor persan tocit, care acoperea linoleumul cenuşiu. M-a îndemnat să mă aşez pe scaunul din faţa biroului.

– Nu ştiu tu, dar eu simt nevoia de o tărie. Biroul lui Deborah e...

Nu şi-a terminat propoziţia.

– N-o să refuz un pahar, i-am spus.

Sanders a deschis un dulap şi a scos o sticlă de Teacher's şi două pahare.

– A la Philip Marlowe, *n'est-ce pas*? m-a întrebat, turnându-mi două degete.

– Nu ştiam că Raymond Chandler se numără printre specializările dumneavoastră, am răspuns, acceptând paharul.

– Nu, nu se numără. Am făcut greşeala să mă îngrop în epoca lui George al III-lea. Măcar tu te ocupi de ceva mai concret, mai recent, mai la curent cu problemele de azi ale ţării noastre.

– Oare totul trebuie să aibă relevanţă contemporană imediată? am întrebat, ciocnind paharul cu el.

– Potrivit dementilor filistini care se află în consiliul acestei universităţi... ei bine, nu mai există nicio raţiune în găsirea unor fonduri suplimentare pentru ştiinţele umane, ca să nu mai vorbim de cele care se ocupă exclusiv de trecut. Scuză-mă, am început s-o iau pe arătură.

– Nu aveţi de ce să vă cereţi scuze. Furia dumneavoas-

tră pare întru totul întemeiată.

– Tu ai studiat la Smith şi la Harvard, dar trebuie să înţelegi că studenţii din universitatea noastră au fost în mare parte elevi de nota şapte în liceu şi nu te vor uimi cu opiniile lor inteligente despre *Sora Carrie.* Acestea fiind zise, aş mai adăuga doar că, ţinând cont de competiţia nebunească pentru locurile din Ivy League şi din colegiile mai bune, specializate în artele liberale, ne bucurăm totuşi de un nivel oarecum îmbunătăţit al studenţilor – care sunt lipsiţi de inspiraţie, dar nu totalmente idioţi – şi cred că iar m-am apucat să aberez...

A deschis un sertar şi a scos trei dosare voluminoase.

– Iată notele de curs ale lui Debbie Holder. Te aşteaptă un weekend lung, dacă vrei să fii pregătită când ai să-ţi înfrunţi elevii luni de dimineaţă.

Avea perfectă dreptate în această privinţă. M-am dus direct acasă şi mi-am petrecut următoarele două zile îngropată în hârtiile fostei profesoare. Uneori mă simţeam ca un intrus, când citeam notiţele ei. Curând, am început să înţeleg ideile principale ale cursului şi părerea ei despre naturalişti şi Dickinson. Au fost momente când am dezaprobat-o vehement – mai ales când încerca să găsească laitmotivele din Dreiser. Însă analizele ei asupra ritmurilor metrice interne ale lui Dickinson – şi metafizica poeziei acesteia – m-au impresionat teribil. Pasiunea de care dădea dovadă pentru subiectul discutat era remarcabilă, dar şi intimidantă. Trebuia să recunosc că avea multe clase deasupra mea; şi un talent nativ când venea vorba să stăpânească fluxul ideilor literare.

Normal că m-am simţit invidioasă – dar genul acela de invidie care apare când vezi pe cineva din domeniul tău că reuşeşte să joace la un nivel mai înalt. Cititul notiţelor ei s-a dovedit a fi un proces trist şi lucid în acelaşi timp. Până la sfârşitul săptămânii, am realizat ce pierdere uriaşă

reprezenta Deborah Holder pentru lumea literelor.

Când m-am întors la universitate luni de dimineaţă, mă cuprinsese o stare de angoasă cumplită. Prima mea zi ca profesoară. Am intrat în sala de curs afişând un zâmbet ferm, însă o voce din mintea mea îmi spunea întruna: *Un singur gând le trece prin cap acum: „Tu nu eşti Deborah Holder".*

La prima oră trebuia să predau o lecţie despre „Autorii americani originali", care includea noile mişcări din poezia americană a secolului al XX-lea, de la Ezra Pound până la Allen Ginsberg. Potrivit notiţelor făcute, Deborah Holder urma să înceapă discuţiile despre poezia lui Wallace Stevens „Treisprezece feluri în care poţi privi o mierlă". Când am ajuns la catedra sub formă de pupitru, am constatat că mă aflu în faţa a şaptesprezece studenţi (mă ambiţionasem să le învăţ numele în weekend). Păreau cu toţii plictisiţi, pe jumătate adormiţi şi probabil dorindu-şi să se afle în orice alt loc, numai aici nu. Mi-am scris numele pe tablă, iar dedesubt programul de la birou şi extensia numărului de telefon. În timp ce notam informaţiile, simţeam cum creta mi se topeşte între degetele transpirate.

Aveam trac. Aproape că tremuram nervoasă, îngrozită că mă voi da de gol: că voi fi prinsă cu mâţa-n sac. Nicio altă temere nu afectează aşa de tare viaţa unui adult precum credinţa intimă că două-trei cuvinte alese prost vor arăta lumii ce ratat eşti în fond.

După ce am terminat de scris, am închis ochii pentru o zecime de secundă şi mi-am spus în sinea mea că spectacolul trebuie să continue. M-am răsucit pe călcâie şi m-am pregătit să-mi înfrunt studenţii.

– În regulă, acum putem începe.

Am inspirat adânc şi m-am pus pe vorbit, oprindu-mă abia după o oră. Treptat, îndoiala a fost înlocuită de o sen-

zaţie tot mai intensă că mă descurc binişor. După ce le-am explicat cât de stânjenită mă simt să preiau orele profesoarei Holder şi că realizez că iau locul unei persoane de neînlocuit, am început să le vorbesc despre „Treisprezece feluri în care poţi privi o mierlă" şi despre faptul că poemul, după cum sugera şi titlul, abordează simultan o idee simplă şi una complexă.

– Felul în care interpretezi tot ceea ce-ţi oferă viaţa determină şi cât anume din naraţiunea vieţii este prestabilită deja. Percepţia *reprezintă* totul. Alegem să privim lumea într-un anume fel. Această percepţie se poate – şi de cele mai multe ori *aşa* se întâmplă – schimba pe măsură ce înaintăm în vârstă. Dar conştientizăm întotdeauna faptul că, aşa cum Stevens a observat cu luciditate, există treisprezece feluri de a privi o mierlă... şi că, la fel ca în cazul multor altor lucruri din afara domeniului empiric, nu putem vorbi despre un punct de vedere definitoriu. În viaţă, totul este subiectiv.

Am simţit că i-am pierdut puţin când am pomenit de domeniul empiric, dar eram încântată de felul în care mă descurcam şi de faptul că, pentru o clipă sau două, reuşisem să le captez atenţia.

Cursul de naturalism american s-a dovedit a fi ceva mai dramatic. Participau peste cincizeci de studenţi, iar mulţi dintre ei păreau să facă parte din brigada de şoc. Probabil că-şi aleseseră cursul doar ca să facă numărul necesar de credite pentru cursurile de engleză. Jucătorii de fotbal – zgomotoşi, înnebuniţi să facă pe grozavii – stăteau în grup compact şi nu se fereau să vorbească tare în timp ce predam, strecurându-şi bileţele întruna şi, în general, fălindu-se cu ignoranţa lor comună în faţa celorlalţi. Pierdute printre ei, se găseau şi câteva majorete – fete blonde, cu picioare musculoase, care aveau nume precum Babs şi Bobbi, venind cel mai probabil din

suburbii şi care aveau să se mărite cu unii dintre zdrahonii ce-şi dădeau aere ca să mă enerveze pe mine.

Încercam să analizez scena judecăţii din *O tragedie americană,* unde Clyde recunoaşte că „i-a trecut prin cap" să-şi ucidă prietena însărcinată – şi felul în care Dreiser se joacă inteligent cu sentimentul culpabilităţii, care ne determină pe noi toţi să vrem să ne descărcăm sufletul, chiar dacă asta înseamnă regizarea propriei distrugeri. Chiar când mă înfierbântasem asupra subiectului, cel mai solid şi mai înalt din gaşca fotbalistică s-a răsucit şi a început să pălăvrăgească tare cu una dintre majorete, care chicotea prosteşte. M-am oprit în mijlocul frazei şi am izbucnit:

– Tu... am spus.

Tipul a continuat să vorbească.

– Tu... am repetat.

Tipul m-a ignorat.

Am aruncat pixul pe catedră şi m-am repezit ca o furtună pe culoarul dintre bănci spre locul lui. Băiatul continua să trăncănească nestingherit cu fata.

– Tu...

În sfârşit s-a uitat la mine.

– Vreţi ceva? m-a întrebat.

– Cum te cheamă?

– Dar de ce vă interesează?

– Acesta este cursul meu, iar tu te afli în clasa mea şi ai un comportament nepoliticos, care deranjează.

S-a răsucit spre prietenii săi şi s-a strâmbat, de parcă ar fi vrut să spună: *Vă vine s-o credeţi p-asta?* Furia mea a atins cote maxime.

– Numele tău.

A continuat să se strâmbe. Atunci am dat cu pumnul în bancă.

– Numele tău, *acum.*

S-a aşternut o tăcere şocată, exact când Domnul Fotbal a realizat că tocmai întrecuse măsura şi intrase pe un teren periculos.

– Michaels, a rostit într-un târziu.

– Ei bine, domnule Michaels, strânge-ţi lucrurile şi ieşi afară. Din acest moment te afli pe lista de raportare la decan.

M-a privit uluit.

– Nu puteţi face asta, a zis, părând brusc doar un băieţel speriat.

– Oh, ba bine că nu. Te afli pe lista de raportare şi părăseşti clasa chiar acum.

– Păi, dacă mă includeţi în lista de raportare...

– Nu e vorba de niciun „dacă", domnule Michaels. Sunteţi deja inclus în listă.

M-am răsucit pe călcâie şi m-am îndreptat spre catedră. Michaels nu s-a mişcat, dar a căutat sprijin la cei din gaşcă. Brusc, toţi ceilalţi s-au ferit să-l privească direct în ochi.

– Aşteptăm să pleci, domnule Michaels, am spus. Ori poate e nevoie să-i chem pe cei de la pază? Şi în acest caz, ştii că te aşteaptă exmatricularea, nu?

O altă tăcere lungă. Michaels s-a întors din nou spre colegii lui, implorându-i din priviri să-l ajute. Dar niciunul nu şi-a ridicat ochii din pământ.

– Domnule Michaels, n-am de gând să mai repet. Uşa se află acolo. Foloseşte-o.

Pe chipul lui se vedea mânia. Şi-a înşfăcat cărţile şi rucsacul şi a ieşit ca o vijelie, trântind uşa în urma lui. N-am scos niciun cuvânt timp de cincisprezece secunde. Apoi, pe un ton cât mai calm cu putinţă, am întrebat:

– Aşadar, unde am rămas?

Şi mi-am continuat cursul.

După oră, m-am întors în biroul meu, unde am întocmit

raportul către decan, în care am detaliat evenimentul din timpul cursului şi motivul pentru care Michaels a fost dat afară. Un raport către decan reprezenta o problemă destul de mare la Universitatea New England. Citisem despre el în regulamentul stufos al facultăţii, pe care-l primisem de la profesorul Sanders cu o săptămână în urmă, şi observasem că putea fi folosit „doar dacă un student încalcă toate regulile unei ore de curs şi/sau se angajează în acţiuni de subminare sau dăunătoare. Am recitit fraza cu pricina înainte de a începe să scriu raportul şi chiar am inclus-o în comentariile mele cu privire la comportamentul nepoliticos şi ignorant al domnului Michaels. Apoi am trimis un exemplar la Alma Carew, decanul studenţilor, şi altul la profesorul Sanders. O oră mai târziu, Sanders bătea la uşa biroului meu.

– Ai avut o primă zi plină de evenimente, mi-a spus.

– N-am de gând să mă las călcată în picioare de un student, profesore.

– S-a dus vorba că te-ai angajat într-un act de forţă fizică.

– Michaels v-a spus asta?

– Nu, Michaels i-a spus antrenorului. Aşa cum i-a mai spus că i se va face un al doilea raport către decan trimestrul acesta, ceea ce înseamnă exmatriculare automată până la toamnă.

– Prin urmare, n-o să piardă începutul sezonului fotbalistic.

– Este jucător de hochei, Jane. Căpitanul echipei – şi un dobitoc notoriu. Primul raport către decan i s-a făcut pentru că a aruncat cu pocnitori în toaletele din vestiarele fetelor. O glumă extrem de inteligentă.

– Ei bine, nu m-am angajat în nicio formă de violenţă fizică.

– Dar ai lovit cu pumnul în bancă.

– Întocmai – însă doar ca să-i atrag atenţia pe care refuza să mi-o acorde atunci când...

– Da, am auzit toată povestea de la unul dintre spionii mei din clasă.

– Nu ştiam că sunt supravegheată, profesore.

– Ba să fii fericită că eşti. Persoana respectivă te-a susţinut şi mi-a mărturisit că Michaels a meritat-o cu vârf şi îndesat.

– Şi numele persoanei este...?

– Doar nu te aştepţi să-mi trădez informatorii, nu? Pot să-ţi spun doar că studenta respectivă..;

Aşadar este vorba de o „ea".

– ... a rămas impresionată de felul în care nu l-ai lăsat să te umilească. Michaels este genul acela de bădăran care se descurcă în orice situaţie, pentru că înţelege puterea intimidării. Te-ai prins de chestia asta şi te felicit. Dar avem o problemă acum. Nu numai că Michaels este căpitanul echipei de hochei, dar este şi „fuzeta întregii structuri ofensive" – da, aşa s-a exprimat antrenorul. În weekendul ăsta au un meci important împotriva celor de la U. Mass. Dacă universitatea n-are de ales şi acceptă cel de-al doilea raport, atunci băiatul este suspendat restul trimestrului. Ceea ce implică faptul câ duminică nu va juca. Iar dacă New England pierde din cauza asta...

– Borcanele or să se spargă în capul meu.

– Evident, iar întregul departament de engleză va primi numai castane. Potrivit membrilor din consiliul de administraţie, care sunt maniaci după întrecerile sportive, noi vom fi vinovaţi că am pierdut un joc important, în baza căruia ei s-ar fi ales cu un nenorocit de trofeu, pe care eu nu dau doi bani. În consecinţă, cu asta ne vor scoate ochii la anul, când se vor stabili bugetele pe fiecare departament.

– În concluzie, vreţi să anulez raportul către decan.

– Nu, nu eu vreau asta. Ci decanul studenţilor, directorul departamentului de sport, directorul financiar şi preşedintele universităţii. Personal, mă doare-n cot de chestia asta... Însă dacă are impact asupra departamentului... meu... *al nostru.*

– Şi dacă refuz...?

– Nu-mi faci niciun favor. Şi-apoi nici tu nu porneşti cu dreptul. În orice caz, nu am cum să-ţi influenţez decizia, pot doar să-ţi spun, sincer, că aş prefera să-l laşi în pace pe dobitoc de data asta.

– Vreau ca Michaels să-şi ceară scuze, am zis. În scris.

– Sunt convins că va fi posibil.

– Şi mai vreau o asigurare că n-o să mai îndrăznească să-mi facă o astfel de figură a doua oară.

– Nici asta nu cred că va fi o problemă. Îţi rămân recunoscător, Jane. Mă scuteşti de o mare bătaie de cap.

Scuzele au sosit chiar a doua zi de dimineaţă – o scrisoare aşternută rapid pe o bucată de hârtie ruptă dintr-un blocnotes şi mâzgălită în aşa hal, încât răzbătea de la o poştă dorinţa lui Michaels de a nu-mi da satisfacţie. Abia am descifrat cele câteva rânduri scrise cu pixul:

Stimată doamnă profesoară Howard Îmi cer scuze pentru comportamentul meu nepoliticos din timpul cursului de ieri.

N-o să se mai întâmple niciodată, în regulă?

Apoi numele şi semnătura. Am vrut să mă duc la profesorul Sanders, să-i arunc scrisoarea pe birou şi să-i spun că ăsta e genul de răsplată pe care-o primeşti când laşi hăţurile din mână. Am hotărât însă că e mai bine să dau uitării întreaga chestiune.

A doua zi, cursul meu de modernism american s-a desfăşurat fără incidente. Am analizat lucrarea „însemnări spre o ficţiune supremă" a lui Stevens, oprindu-ne asupra replicii: „Trebuie să redevii un om ignorant / Şi să vezi din

nou soarele cu ochi neştiutori / Şi să-l vezi aşa cum este el".

– Din nou, am spus, Stevens şi-a concentrat atenţia asupra uneia dintre cele mai cunoscute credinţe americane: reinventarea. Totuşi, el alege să o tempereze prin percepţie: felul în care te uiţi la ceva determină şi felul în care acel ceva arată pentru tine. Ori poate că el doreşte să ne transmită singura modalitate de a scăpa de realitatea concretă şi anume să acceptăm că trebuie să încercăm cumva să reinterpretăm tot ceea ce vedem în fiecare zi.

Studenţii s-au atrătat relativ interesaţi de subiect şi au pus întrebări rezonabile. Dar una dintre fete m-a impresionat imediat cu inteligenţa sa mult peste media celor ce studiază la New England. Păstrase tăcerea în timpul primului meu curs, dar când am ajuns la sesiunea de întrebări şi răspunsuri de la sfârşitul discursului meu referitor la „însemnări spre o ficţiune supremă", a ridicat mâna timid şi m-a întrebat cu o voce tremurândă:

– Credeţi că viaţa profesională ultraconservatoare a lui Stevens l-a forţat să aleagă un asemenea limbaj experimental?

Hei, o studentă care gândeşte...

– O întrebare excelentă, domnişoară...

– Quastoff. Lorrie Quastoff.

A privit în pământ când şi-a rostit numele.

– Ei bine, Lorrie, de ce nu-mi spui mie – şi tuturor celorlalţi – ce părere ai.

– Nu, mulţumesc.

– Ştiu că am aruncat mingea în terenul tău, dar pentru asta sunt plătită. Aşa cum Stevens era plătit să...

Lorrie Quastoff a continuat să-şi ţină fruntea plecată, apoi şi-a ridicat îngrozită privirea spre mine, realizând că aşteptam ca ea să-mi dea răspunsul. Am dat aprobator din

cap, cu un gest de încurajare. Într-un târziu, fata a deschis gura:

– Să vândă asigurări. Wallace Stevens a vândut asigurări. Adică, nu s-a ocupat efectiv de vânzarea lor. Era director de agenţie al unei firme mari de asigurări din Hartford, Connecticut. N-a vorbit nimănui despre încercările sale poetice. Când a câştigat Premiul Pulitzer pentru „Însemnări spre o ficţiune supremă", toţi ceilalţi directori de agenţii au rămas foarte surprinşi. Habar n-aveau că Stevens scrie poezie în timpul lui liber, aşa cum bănuiesc că nimeni de la Connecticut Mutual nu ştia că Charles Ives compunea şi muzică.

Doamne, Dumnezeule, puştoaica e inteligentă. Dar de ce îşi tot ţine privirea în pământ şi se leagănă dintr-o parte în alta când vorbeşte?

– Ştie cineva din clasă cine a fost Charles Ives? am întrebat.

O tăcere profundă.

– Lorrie, te superi dacă ne dai mai multe amănunte...?

– Charles Ives – 1874-l954, a rostit ea pe un ton demonstrativ. Compozitor american, cunoscut pentru folosirea poliritmilor, a politonalităţii, a sferturilor de ton şi a tehnicii aleatorii. Printre lucrările sale notabile se numără „Întrebare fără răspuns" (1906) şi „Trei locuri din New England" (1903-l914). A primit Premiul Pulitzer pentru muzică în 1947.

Parcă ascultam un dicţionar ambulant, dar fata m-a intrigat extraordinar de tare. Când unul dintre studenţi – un tinerel îngâmfat, îmbrăcat cu un pulover crem marca Ralph Lauren – a pufnit la auzul stilului automat, i-am aruncat o privire aşa de furioasă, încât a rostit iute un „Scuze" în direcţia colegei lui. Lorrie părea să nu fi băgat de seamă.

– De-a dreptul impresionant, Lorrie, am spus. Dar pe

lângă faptul că amândoi au lucrat în domeniul asigurărilor şi au câştigat Premiul Pulitzer, mai există vreun punct comun între Stevens şi Ives?

Haide, fetiţo... arată-le colegilor tăi cât eşti de deşteaptă şifă-i praf.

Din nou, Lorrie s-a ferit să mă privească în ochi. Din nou, a început să se legene în timp ce vorbea, aşa cum face un rabin ortodox când rosteşte o rugăciune.

– Amândoi sunt responsabili pentru extinderea posibilităţilor limbajului, în cazul lui Ives fiind vorba de limbajul muzical, iar la Stevens, de abstracţionismul reductiv...

Abstracţionism reductiv! Bravo!

– ... care i-a permis să vorbească de aspectele metafizice generale într-un stil care, deşi bogat în metafore, nu s-a dovedit şi pretenţios.

Apoi s-a aşezat la loc în bancă.

– Extraordinar, Lorrie. Ai punctat perfect în privinţa limbajului lui Stevens. Însă aş vrea să revin la prima ta întrebare: crezi că viaţa profesională ultraconservatoare a lui Stevens l-a determinat să experimenteze şi mai mult din punct de vedere poetic?

Fata s-a ridicat în picioare.

– Dar nu e vorba despre ce cred eu, ci despre ceea ce credeţi *dumneavoastră,* doamnă profesoară...

– Iar eu îţi pasez ţie întrebarea şi chiar dacă pare nedrept, aşa stau lucrurile.

– Ce cred *eu?* a repetat ca un automat.

– Da, te rog...

O pauză lungă.

– Cred., cred... ei bine, eu *chiar* consider că dacă lucrezi într-un loc de-a dreptul plictisitor, precum asigurările, atunci *chiar* ai nevoie de o evadare.

Colegii ei au izbucnit în râs şi Lorrie Quastoff,

surprinsă de reacţia lor prietenoasă, a schiţat un zâmbet. Imediat s-a aşezat în bancă.

Speram să discut cu ea la sfârşitul orei, dar a dispărut înainte să apuc să-i fac vreun semn. Mai târziu în dimineaţa aceea, când am dat peste profesorul Sanders pe coridorul departamentului de engleză, i-am povestit cât de extraordinară a fost Lorrie Quastoff.

– Da, intenţionam să-ţi vorbesc despre ea, mi-a spus. E o fată mai deosebită. Din câte ţi-ai dat seama, un gen de savant...

– Dar nu un savant dement, nu?

– *Noi* nu o considerăm aşa în niciun caz, însă alţi oameni, da. Vezi tu, Lorrie Quastoff reprezintă un „caz special". Este o fată autistă care se descurcă excelent.

Brusc, totul a părut să capete sens: discursul monoton, incapacitatea de a susţine contactul vizual, legănatul înainte şi înapoi atunci când vorbea.

– Am acceptat-o după multe deliberări, care n-au avut de-a face cu inteligenţa ei – de altfel, formidabilă, după cum ai constatat şi tu —, ci mai degrabă cu puterea ei de a se integra social în mediul universitar. Până acum, s-a descurcat rezonabil – deşi o parte din gaşca de golani îşi mai bate joc de ea din când în când. Nu şi-a făcut prea mulţi prieteni şi i-am desemnat o supraveghetoare, de pe acelaşi palier cu ea, care s-o ţină sub observaţie şi să se asigure că n-o ia razna. Se pare că are un simţ feroce al organizării – supraveghetoarea mi-a mărturisit că e o curăţenie impecabilă în camera ei – şi un talent absolut remarcabil pentru pedagogie. E încă în primul an, dar am recomandat-o deja pentru un transfer de partea cealaltă a râului, în Cambridge... şi cred că cei de la Harvard ar fi nebuni să n-o primească.

– Dacă pot să vă ajut în acest sens, daţi-mi de ştire. Cunosc foarte bine departamentul de engleză de la Harvard.

Imediat ce comentariul mi-a ieşit pe gură, l-am regretat, pentru că profesorul Sanders cu greu s-a abţinut să nu zâmbească.

– Nici nu mă îndoiesc, Jane. Deloc.

Când m-am întors la mine în birou şi am trecut în revistă lista cu cei şaptezeci şi trei de studenţi (ca să fiu exactă) de la cursul de naturalism american, nu m-am mirat să regăsesc şi numele lui Lorrie Quastoff. Cursul se ţinea într-o aulă atât de mare, încât n-o văzusem în mulţime. Dar când am sosit la curs, în acea după-amiază, am cercetat rândurile de studenţi şi am dat cu ochii de ea în spate, undeva în dreapta, izolată de ceilalţi. Tot atunci l-am observat şi pe Michaels, înconjurat de acoliţii lui musculoşi şi de mimozele blondine. Când ni s-au încrucişat privirile, a rânjit şi a luat expresia unui elev obraznic prins de profesoară. După aceea, nenorocitul mi-a făcut cu ochiul de parcă ar fi vrut să spună: *„Ce credeai că poţi să mă exmatriculezi, nul"*

Am tuşit ca să atrag atenţia studenţilor, apoi i-am salutat şi am reluat subiectul *O tragedie americană,* discutând scena dramatică şi întunecată care duce la executarea lui Clyde pentru o crimă pe care nu o comisese el. După ce le-am stârnit interesul cu detaliile electrocutării, i-am întrebat dacă au idee ce altă lucrare importantă influenţase romanul lui Dreiser. Nu mi-a răspuns nimeni – dar în spatele clasei am văzut-o pe Lorrie Quastoff că vrea să ridice mâna, dar ezită, simţindu-se intimidată.

– Domnişoară Quastoff, am zis, se pare că doreşti să ne spui ceva.

Imediat ce am menţionat numele ei, l-am văzut pe Michaels strâmbându-se batjocoritor către gaşca lui. Chiar atunci Lorrie s-a ridicat brusc în picioare. Şi cu o voce mult prea tare a rostit:

– Dostoievski. Acesta este răspunsul. Lui Dreiser i-a plăcut la nebunie *Crimă şi pedeapsă* şi a folosit aceeaşi temă a vin... vin... vin...

S-a împiedicat de silaba aceea şi a continuat s-o repete. Chicotelile ce veneau dinspre Michaels & Co s-au intensificat. Şi când l-am auzit imitând-o perfect – *„Vin... vin... vin"* – am explodat.

– Domnule Michaels, am ţipat. În picioare. Acum.

Sa aşternut tăcerea şi Michaels a părut brusc foarte îngrijorat.

– Am spus: în picioare, *acum.*

Michaels s-a ridicat în picioare, cu ochii fixaţi într-ai mei – o privire menită să mă intimideze, pe care am ignorat-o cu un gest caustic.

– Ce spuneai? l-am întrebat.

– Nimic.

– Minţi şi ştii foarte bine. O imitai pe domnişoara Quastoff.

– Nici pomeneală...

– Te-am auzit perfect, domnule Michaels. Te-ai apucat să repeţi *„vin, vin, vin*", când domnişoara Quastoff a avut probleme cu acest cuvânt. L-a mai auzit cineva pe domnul Michaels imitând-o batjocoritor pe domnişoara Quastoff?

– Eu l-am auzit, a spus Lorrie Quastoff. Întotdeauna îmi face chestia asta. Întotdeauna mă strigă „mototoalo" sau „Rain Man". E un fanfaron şi mereu îi place să se dea mare în faţa prietenilor lui.

– Îmi pare rău dacă... a început Michaels.

– Ţi-a părut rău şi zilele trecute, când m-ai insultat în timpul orei şi te-am lăsat să scapi doar cu o simplă scuză şi acesta este şi motivul pentru care poţi participa la cursul meu astăzi. Dar să te apuci să-ţi baţi joc de o studentă care are probleme de exprimare... o simplă scuză nu te va mai salva de data asta. Îţi voi face din nou raport

la decan, domnule Michaels – şi te asigur că exmatricularea automată se va aplica fără nicio îndoială. Şi ieşi naibii din clasa mea, acum.

Nu s-a mai uitat la prietenii săi ca să le ceară ajutorul. A pornit valvârtej spre uşă, unde s-a răsucit şi mi-a strigat:

– Dacă aveţi senzaţia că o să scăpaţi ieftin, vă înşelaţi – şi a ieşit trântind uşa după el.

După oră, am rugat-o pe Lorrie Quastoff să mai rămână puţin. Imediat ce toţi ceilalţi au părăsit sala de curs, s-a apropiat de catedră şi a început să se legene înainte şi înapoi, foarte agitată.

– Or să se răzbune de data asta. Pe bune. O să plătesc scump. N-ar fi trebuit să mă puneţi pe mine să răspund...

Legănatul ei devenea atât de ritmat, încât am apucat-o ferm de umăr.

– Lorrie, îţi promit că nu se va întâmpla nimic, dacă faci ce-ţi spun eu.

– Şi dacă nu fac ce spuneţi?

– Păi, nici atunci n-o să fie sfârşitul lumii. Dar s-ar putea ca tachinările să continue. Te rog, ai încredere în mine.

– O să fie exmatriculat?

– Dac-ar fi după mine, ar merita mai mult de atât.

– Vreţi să scriu ceva?

– Mi-ai luat-o înainte.

– Aşa cum Dostoievski a luat-o înaintea lui Dreiser.

M-am întors la birou şi am scris raportul către decan, bazându-mă pe cuvântul ei. Exact după cum îi spusesem, o oră mai târziu, Lorrie mi-a strecurat pe sub uşă propria declaraţie semnată şi a plecat iute. I-am auzit tocurile păcănind ritmic pe coridor, imediat ce am scos capul pe uşă. Înainte să apuc s-o strig, a cotit în capătul holului şi a dispărut din raza mea vizuală. Am ridicat raportul ei. Era scris cu o fluenţă şi o logică uimitoare – în plus, conţinea

nenumărate detalii, care subliniau atacurile de intimidare la care fusese supusă în ultimul semestru şi jumătate din partea lui Michaels şi a acoliţilor lui. Atunci mi-am revizuit paragraful final al raportului, spunând:

Este evident şi din declaraţia semnată de Lorrie Quastoff că Universitatea New England a permis ca seria de intimidări serioase şi bine coordonate să continue în defavoarea unei tinere cu dificultăţi de învăţare. Simplul fapt că domnul Michaels este o vedetă a sportului căruia i s-a tolerat campania de intimidare dusă împotriva unei studente inteligente, care se întâmplă să sufere şi de o formă de autism, ar putea fi interpretat de opinia publică drept un semn că universitatea se interesează mai degrabă de succesul pe plan sportiv decât de protejarea drepturilor şi demnităţii unei studente care a trecut în mod uluitor peste handicapul din naştere. Sunt convinsă că universitatea nu-şi doreşte să fie acuzată de o asemenea culpă şi sunt convinsă că întreaga chestiune contravine tuturor politicilor universităţii.

Ştiam că ultimele rânduri vor constitui o adevărată lovitură sub centură, pentru că erau îngroziţi de ideea că un astfel de incident s-ar putea transforma într-un caz mediatizat ce îi putea costa destul. Am finalizat raportul, l-am citit încă o dată, l-am semnat şi l-am sunat pe profesorul Sanders ca să-l pun la curent.

– Oh, *merde,* a replicat el iniţial. Dar dacă tu zici că raportul nu poate fi combătut...

– Nu, nu poate...

– Alţii vor judeca asta... pentru că toată tevatura va ajunge la biroul lui Ted Stevens, preşedintele universităţii. Şi dacă instinctele nu mă înşală, o să vrea să clarifice lucrurile în următoarele douăzeci şi patru de ore. Mă îndoiesc că or să-i ţină partea lui Michaels – pentru că nimeni nu-şi doreşte ca reporterii de la *Boston Globe* sau

New York Times **să mişune prin campus. Totuşi, trebuie să înţelegi că după asta vei fi privită ca o sperietoare. Administraţia va fi alături de tine în mod public, dar te va dispreţui în realitate pentru ce i-ai făcut. Hocheiul este un sport de vârf în şcoala noastră.**

Iar preşedintele universităţii, Ted Stevens, era un mare fan al hocheiului. Mi-a mărturisit asta când m-a chemat a doua zi în biroul lui să „discutăm" situaţia. Era un bărbat spre şaizeci de ani, cu o condiţie fizică remarcabilă, care purta un costum foarte conservator, cu o cravată din mătase. Pe un perete din apropierea biroului se zăreau două fotografii cu el şi George Bush tatăl. Arăta ca un director executiv cu multă putere (şi după o scurtă privire spre rafturile cu cărţi, l-am bănuit a fi un admirator al principiilor managementului corporatist). În încăpere se mai găseau decanul studenţilor Alma Carew (afro-americană, trecută bine de treizeci de ani, vânjoasă, solidă), directorul departamentului de sport Budd Hollander (mic, îndesat, îmbrăcat cu un sacou sport ce nu i se potrivea deloc şi o cămaşă în carouri), precum şi profesorul Sanders.

– Aşadar, potrivit avocatului foarte scump şi uns cu toate alifiile al domnului Michaels, a spus Ted Stevens, tu eşti cea care l-a provocat pe studentul nostru s-o imite pe domnişoara Quastoff.

– Cu tot respectul, domnule, asta e o prostie.

– Cu tot respectul, domnişoară profesoară, mai mulţi colegi din clasă îi susţin părerea.

– Colegii aceştia fac parte cumva din gaşca lui Michaels? am întrebat.

Lui Ted Stevens nu i-a plăcut deloc întrebarea.

– Nu toţi, a răspuns el.

– Ei bine, sunt convinsă că dacă aţi sta de vorbă cu domnişoara Quastoff...

– Am stat de vorbă cu domnişoara Quastoff. Mai bine zis, doamna decan Carew a stat de vorbă cu ea.

Alma Carew a intervenit.

– Lorrie mi-a povestit că nu ridicase mâna, dar că tu ai invitat-o totuşi să răspundă.

– Da, pentru că adresasem clasei o întrebare şi nimeni nu voia să-mi ofere un răspuns. Lorrie Quastoff se comportase excelent în dimineaţa aceea la cursul despre autorii americani originali şi am văzut că ştie să-mi răspundă.

– De unde ţi-ai dat seama? m-a interogat Alma Carew.

– Era pe punctul de a ridica mâna.

– Lorrie Quastoff neagă faptul că şi-a mişcat mâna. A spus că ai strigat-o dinadins.

– Chiar are importanţă dacă domnişoara Quastoff a ridicat sau n-a ridicat mâna? a întrebat profesorul Sanders. Ideea e că domnişoara Howard avea tot dreptul să numească orice student dorea. Pentru că nu primea un răspuns la o întrebare generală adresată întregii clase, a rugat o studentă despre care ştia că e inteligentă şi că citeşte mult...

– Şi despre care mai ştia că suferă de autism şi că, prezumtiv vorbind, era ţinta tachinărilor lui Michaels.

Budd Hollander a intervenit:

– Joey mi-a spus că nu s-a luat *niciodată* de Lorrie Quastoff.

– Declaraţia ei semnată susţine altceva, a spus profesorul Sanders.

– Dar nu are martori, a insistat Hollander.

– Vrei să zici că a minţit în privinţa hărţuielilor lui Michaels? am întrebat furioasă.

Ted Stevens a intrat şi el în discuţia noastră.

– Antrenorul Hollander vrea să spună că...

Antrenorul?

– ... e cuvântul ei împotriva cuvântului lui.

– Şi al meu, a continuat profesorul Sanders. Pentru că domnişoara Quastoff a venit la răposata profesoară Holder, în semestrul trecut, plângându-i-se că Michaels şi amicii lui o necăjeau – iar profesoara Holder, la rândul ei, m-a informat pe mine.

– A făcut ceva în scris, vreun raport? a întrebat Alma Carew.

– Nu, a răspuns profesorul Sanders. Dar, repet, mi-a mărturisit că Lorrie Quastoff era hărţuită de Joseph Michaels. Şi dacă nenorocitul ăla nu se întâmpla să fie şi căpitanul echipei de hochei, nu ne-am mai găsi cu toţii aici, încercând să găsim o cale ca să nu fie exmatriculat.

– Cu tot respectul, profesore, a zis Alma Carew, datoria noastră este să vedem dacă Michaels a fost sau nu provocat să se comporte astfel la ora profesoarei Howard. Ştim deja că avea unele probleme cu Michaels...

– *Probleme!* am exclamat, de-a dreptul furioasă. Nenorocitul a fost în mod voit nepoliticos şi indisciplinat la cursul de acum două zile – şi de aceea i-am întocmit un raport. Am renunţat să-l mai trimit pentru că mi s-a spus că dacă ratează marele meci de campionat de sâmbătă, va fi un dezastru. De aceea, am hotărât să-i mai dau o şansă. Iar el ce s-a gândit? Să-mi facă un semn cu ochiul chiar la începutul cursului şi după aceea să batjocorească o studentă cu probleme de exprimare...

– N-ai menţionat că ţi-a făcut cu ochiul, a spus Alma Carew.

– Am considerat că e irelevant.

– Dar te-a enervat, nu-i aşa? a zis Budd Hollander. Atât de tare, încât ai hotărât s-o strigi pe Lorrie Quastoff în speranţa că Joey Michaels va...

– Nici vorbă, i-am retezat-o acru, şi mi se pare extraordinar că transformaţi această discuţie într-un interogatoriu...

– Întâlnirea noastră nu e un proces, domnişoară profesoară, a spus Ted Stevens.

– Ei bine, mie începe să-mi miroasă a tribunal. Sincer, îmi displace senzaţia că vreţi să mă scoateţi vinovată pentru tot ce s-a întâmplat. Trebuie să înţelegeţi că băiatul e periculos şi nu respectă nicio regulă atunci când vine vorba de comportamentul lui. Ca să nu mai pomenim de lipsa lui de decenţă faţă de o tânără care s-a străduit aşa de tare doar ca să fie admisă în această universitate.

– Înţelegi ce anume săvârşeşti dacă insişti cu raportul? a întrebat Budd Hollander. Universitatea noastră n-a mai câştigat un turneu naţional de hochei de peste douăzeci de ani. Echipa pe care o avem acum este pe punctul de a realiza o minune – şi va juca împotriva echipei U. Mass care este considerată favorită. Joey Michaels este pivotul echipei noastre. Fără el... ei bine, vom fi martorii unei lupte inutile. Este cel mai bun marcator al diviziei noastre şi cei din NHL au pus deja ochii pe el...

– Şi pentru că l-am lăsat în pace acum treizeci şi şase de ore, nu s-a ferit să-şi dea în stambă cu atitudinea lui „mai presus de lege", umilind o studentă autistă. Îmi pare rău, dar nu pot să trec peste aşa ceva. Aroganţa lui este de vină pentru situaţia în care se află.

– Nu cred că este singura persoană arogantă implicată în această situaţie, a comentat Alma Carew.

– Pentru Dumnezeu, nu pricep de ce-i luaţi apărarea băiatului ăstuia, i-am spus. Adică, dacă ar fi rostit vreun epitet rasial împotriva unei persoane de culoare, mă întreb dacă tot aşa...

– Întreci măsura, s-a repezit Carew, brusc enervată.

– Mie mi se pare o remarcă perfect rezonabilă, m-a apărat profesorul Sanders.

– *Ajunge,* am auzit destule, a intervenit Ted Stevens.

Ted Stevens a lăsat ca tăcerea să plutească asupra

noastră timp de un minut întreg – fără îndoială, o strategie pe care o învăţase din cărţile lui de management despre cum să domoleşti conflictele verbale dintre subalterni. În cele din urmă, a spus:

– Dacă nu vă deranjează, aş dori să discut cu domnişoara profesoară Howard între patru ochi. O să vă contactez până la sfârşitul zilei, ca să vă informez despre următorul pas.

S-au ridicat cu toţii în picioare, iar Alma Carew şi Budd Hollander nu mi-au zis nimic atunci când au ieşit pe uşă. Profesorul Sanders a clipit uşor în direcţia mea. Oare voia să-mi transmită că trebuie să acţionez cu prudenţă sau că va fi alături de mine, indiferent de rezultatul acestei tevaturi? Cu siguranţă, tonul comentariilor sale din timpul „discuţiei" indica faptul că mă susţine oarecum, însă în lumea permanent schimbătoare a politicilor universităţii nu exista loialitate pe vecie. Atitudinea de bază era: te voi sprijini în mod public, dar în particular te voi săpa.

Aşadar, m-am pomenit brusc singură cu Ted Stevens. Pentru că până atunci stătusem cu toţii aşezaţi în jurul mesei de conferinţă, plasată într-un colţ al biroului său spaţios, preşedintele s-a ridicat şi s-a aşezat la masa de lucru din celălalt capăt al încăperii. După ce mi-a făcut semn să iau loc pe scaunul din faţa biroului, m-am întrebat dacă nu cumva aplică o altă tactică inspirată din cărţile de management, mai precis dintr-un capitol intitulat „Cum să intimidezi". Şi am decis să nu mă las deloc intimidată, încurajată cumva şi de ideea că dacă m-ar concedia acum, tipul s-ar alege cu o confruntare publică. Nu mă îndoiam că deja se gândise la asta, pentru că primul său comentariu a fost:

– Realizezi ce are de câştigat universitatea noastră dacă învingem în meciul de sâmbătă seara? Ken Malamut... ai auzit vreodată de el?

– Tipul cu fondurile de hedging.

– Oh, am uitat că te-ai învârtit pentru o scurtă perioadă de timp prin lumea finanţelor, a spus. Chiar foarte scurtă, în fapt.

– Am hotărât că vreau să mă întorc la viaţa academică.

– Bineînţeles, a rostit el cu un ton uşor sarcastic. De aceea ai şi plecat aşa în grabă de la Freedom Mutual.

N-am comentat.

– Chiar am crezut că eşti o adevărată comoară, atunci când ai fost recrutată pentru postul deţinut de Deborah Holder înainte. Dar dată fiind prima săptămână plină de evenimente petrecută aici...

– Ascultaţi-mă puţin, domnule, l-am întrerupt. Singurul motiv afurisit pentru care am avut o primă săptămână plină de evenimente este vedeta dumneavoastră de hochei. Refuz să mă transformaţi într-un ţap ispăşitor din pricina unui neobrăzat...

Şi-a ridicat mâna ca un poliţist rutier ce-i face semn unui şofer să oprească imediat.

– Personal, consider că Joseph Michaels nu este altceva decât un mic rahat odios, a zis, şi unul cu mari complexe. Aşa că, simt perfect de acord cu tine şi nu am niciun dubiu că nenorocitul ăla a făcut exact ce ai spus. Cât despre lipsa lui de respect deliberată, având în vedere că şi-a cerut scuze...

A oftat, după care a continuat:

– Uitaţi cum stă treaba, domnişoară profesoară. Poate că împărtăşim aceeaşi opinie, dar, în fond, eu sunt un manager, nu un academician. Am fost pus aici să conduc o universitate de mâna a doua, care încearcă să devină una de top şi totodată să-şi îmbunătăţească profilul naţional, dar şi dotările de bază. Până acum, am crescut activele noastre cu 27 de milioane de dolari, în doar nouăsprezece luni. Iar acum, în vizorul meu se află Ken Malamut: unul

dintre cei mai importanţi jucători din liga de pe Wall Street, un fost elev al Universităţii New England şi un fanatic al hocheiului universitar în adevăratul sens al cuvântului. Şi el mi-a promis – *ne*-a promis – un cadou de 10 milioane de dolari... un mizilic pentru un tip care valorează aproape un miliard... în fine, 10 milioane de dolari dacă vom câştiga trofeul de sâmbătă noaptea.

– Vreţi să spuneţi că universitatea va pierde cele 10 milioane de dolari dacă îmi menţin raportul către decan în privinţa lui Michaels?

– N-aş fi chiar atât de direct...

– Oh, ba da.

– Bine atunci, să dăm cărţile pe faţă – da, exact asta ai face.

Mi-am plecat fruntea. Am încercat să-mi schimb poziţia în scaunul strâmt, dar am realizat că acesta era special ales să-l facă pe ocupant să se simtă incomod şi, în acelaşi timp, dominat de marele om din marele scaun din spatele marelui birou. Poate simpla conştientizare a faptului că acest scaun folosit pe post de „instrument de management" mă restricţiona în mod voit – şi că Ted Stevens mi se părea exact genul de director linguşitor pe care-l uram când îl întâlneam în societatea americană – a fost cea care m-a determinat să-mi ridic privirea şi să-i spun:

– Nu renunţ la raportul către decan.

A tresărit, după care a încercat să ascundă acest lucru.

– Este o decizie prostească, domnişoară profesoară.

– Tot ce se poate, dar este o decizie cu care pot să trăiesc.

– Aş vrea să te gândeşti cu atenţie...

M-am ridicat în picioare.

– Îmi pare bine că v-am cunoscut, domnule, am spus.

– Crezi că eşti deşteaptă dacă mizezi pe cartea emoţi-

ilor. Şi mai crezi şi că Lorrie Quastoff va deveni garantat un caz celebru, care te va proteja de represalii din partea universităţii. Poate că da... însă pe termen scurt. Şi nu, nu sunt atât de tâmpit, încât să te concediez pe loc. Dar contractul tău de patru ani alături de noi... depinde şi de alte lucruri. Iar dacă tu o să ne coşti 10 milioane de dolari, îţi promit fără niciun fel de echivoc că niciodată, dar *niciodată* nu vei obţine postul definitiv. O să am grijă de asta.

– Sunt convinsă că aşa veţi face, am spus, îndreptându-mă spre uşă.

– Domnişoară profesoară... *Jane...* de ce-ţi faci viaţa dificilă?

Am vrut să răspund: *„Pentru că urăsc netrebnicii, deaia“* – şi să mă asigur că, pe departe, mă refeream şi la el. M-am abţinut însă. Orice justificare din partea mea ar fi presupus că mă apăr şi în după-amiaza aceea, hotărâsem să nu adopt o atitudine defensivă, chiar dacă ştiam că o să plătesc scump pentru asta.

Aşa că m-am mulţumit să ridic din umeri şi să rostesc foarte politicos: „Îmi pare bine de cunoştinţă, domnule", după care am părăsit încăperea.

Raportul către decan cu privire la Joseph Michaels nu a fost anulat şi băiatul s-a ales cu o exmatriculare pentru tot restul semestrului. Când, două zile mai târziu, am intrat la cursul despre autorii americani originali, am cercetat sala şi am zărit-o pe Lorrie Quastoff. Şi-a ferit privirea. După-amiază, m-am pregătit sufleteşte să mă confrunt cu privirile mânioase ale celor din gaşca lui Michaels la cursul de naturalism. Ca toţi ceilalţi din aulă, au tăcut imediat ce am intrat şi s-au comportat impecabil de-a lungul orei. Oare le câştigasem respectul? Oare refuzul meu de a fi sentimentală şi populară îmi adusese reputaţia unei scorpii periculoase? Era greu de spus. Mai târziu am

trecut pe la biroul profesorului Sanders, care m-a asigurat că Stevens se va ţine de cuvânt şi se va da peste cap să nu obţin postul definitiv.

– Poate că nu e un lucru rău din punctul tău de vedere, Jane. Acum măcar ştii foarte clar că lucrurile s-au terminat pentru tine aici.

– Aşadar şi dumneavoastră consideraţi că am făcut o greşeală imensă.

– Tu ai hotărât să ţii la principii şi este admirabil. Dar înţelege că nimeni n-o să te placă pentru aşa ceva. Cu toţii avem nevoie de ţapi ispăşitori. Şi când echipa pierde Mare-le Meci, tu vei fi distribuită în acest rol.

După cum s-a dovedit, Marele Meci a avut un final la care nimeni nu se aştepta. Am intrat pe internet sâmbătă noaptea pe la unsprezece, convinsă că voi vedea echipa U. Mass drept câştigătoarea campionatului. însă pe site-ul Boston.com, la categoria Ultimele ştiri din sport, un link numit *„Golul brusc şi mortal"* anunţa că Universitatea New England a câştigat primul ei campionat ECAC... *„cu un gol marcat de un anume Pete O'Mara* [făcea parte din gaşca lui Michaels] *când mai erau doar 3:37 de minute din a doua repriză de prelungiri".*

Lipsiţi de vedeta lor incontestabilă Joseph Michaels, care a fost exmatriculat în urma unei situaţii destul de controversate, cu mai puţin de patruzeci şi opt de ore înaintea marelui meci, New England a fost condusă cu 1-0 până în ultimele nouăzeci de secunde ale meciului. După aceea, în a doua repriză din prelungiri...

Aşadar există şi finaluri fericite – deşi, când am dat peste Ted Stevens, lunea următoare, în centrul campusului şi l-am salutat, el abia dacă a schiţat un zâmbet. Un zâmbet care-mi transmitea clar: *Eşti moartă aici.*

După-amiază, am primit un telefon de la profesorul

Sanders, care m-a rugat să trec pe la el pe la birou. Când am intrat, m-a întrebat:

– Scotch? după care s-a aşezat pe scaunul din spatele mesei de lucru.

– Aşa veşti rele aveţi?

– Nimic nou pe frontul de vest. Dar am un sfat pentru tine: publică-ţi cartea, scrie pentru cât mai multe reviste şi jurnale şi găseşte-ţi un alt post de profesoară, care să se potrivească ambiţiilor şi talentului tău. Pentru că odată ce contractul tău expiră aici, va trebui să-ţi faci bagajele.

După această întâlnire amicală, profesorul Sanders a început să se distanţeze de mine. Nu se purta niciodată cu răceală în public – era prea deştept să facă o asemenea greşeală – şi continua să mă întrebe cum mă descurc în timpul şedinţelor noastre departamentale. Dar întotdeauna mi se adresa cu „domnişoară profesoară Howard", în vreme ce pe celelalte colege ale mele le striga pe numele mic. Ceilalţi membri ai departamentului au observat acest lucru, aşa cum au băgat de seamă felul în care se descotorosise de mine cât se poate de subtil, lăsându-mă pe mâinile unui alt profesor, o versiune ceva mai blândă a lui, pe nume Marty Melcher.

– Sanders ne transmite *subtextual* că eşti o gagică periculoasă... şi, hai fugi şi raportează-mă că am folosit cuvântul „gagică".

– De ce-aş face aşa ceva, profesore? am întrebat.

– Aşadar nu eşti vreo criptofeministă sau chiar uberfeministă, nu?

– *Uber* cu umlaut?

– Sanders mi-a zis că eşti isteaţă. Aşa de isteaţă, încât ai refuzat să te laşi ameninţată de mult preaiubitul nostru conducător, preşedintele Stevens.

– Pot să-mi iau şi eu o votcă? l-am întrebat.

Ne aflam într-un bar, şi rânjetul sarcastic al lui

Melcher m-a determinat să regret că acceptasem propunerea de a bea împreună, după programul de lucru – mai ales că o altă colegă din departament, Stephanie Peltz, mă avertizase că e o lichea (aşa cum Marty mă avertizase că Stephanie era *bârfitoarea* departamentului. „Şi, crede-mă, se dă o adevărată luptă pentru ocuparea locului întâi în acest domeniu").

Marty Melcher. Cincizeci şi ceva de ani. Trupeş, neglijent, dar cu o coamă de păr cărunt şi creţ şi o mustaţă pleoştită, care-l făcea să semene cu un Gunter Grass american (cu umlaut). Specialist în ficţiunea americană a secoluluial XX-lea („Nu imitatorii ăia de mâna a doua ai lui Zola care-ţi plac ţie, ci Meseriaşii: Hemingway, Fitzgerald, Faulkner"). Un bărbat al cărui chip putea fi descris la prima vedere ca „expirat", deşi „trecut prin viaţă" era un termen mai aproape de adevăr. Cu siguranţă, Melcher trăise multe experienţe (potrivit spuselor lui Stephanie Peltz): trei divorţuri, o bătălie crâncenă cu calmantele şi o aventură, ce aproape că-i distrusese cariera, cu o colegă – Victoria Mattingly – şi care s-a terminat când femeia a suferit o cădere nervoasă şi i-a mărturisit tot soţului ei. Acesta a angajat doi huligani din Southle care să-i dea o mamă de bătaie lui Melcher, în drum spre casa lui din Brookline.

– Aş putea să beau şi eu o votcă, vă rog?

– Grey Goose cu gheaţă?

Am încuviinţat din cap, iar el a dat comanda unui ospătar.

– Tot încerc să mă prind cum stă treaba cu tine, Jane. De la depărtare, destul de simplu. Amanta regretatului David Henry. Chiar l-am apreciat, cu tot cu nebunia aia de carte a lui. O lucrare de doctorat strălucită la Harvard. După care ai refuzat postul de la Universitatea Wisconsin – adică genul de loc pentru care toţi proaspăt absolvenţii ar

ucide ca să pună mâna pe el. Un eşec în lumea banilor adevăraţi – ori poate că a fost vorba de mai mult decât poţi să ne mărturiseşti? Iar apoi, *apoi,* după ce te angajezi pe ultima sută de metri în locul răposatei profesoare Holder – şi da, chiar m-am dat odată la ea, doar aşa ca să nu-mi stric reputaţia – *shazam,* iată-te responsabilă pentru exmatricularea unui sportiv de vârf. Ei bine, uite ce cred eu: eşti foarte bună, iubito. A dracului şi dată naibii. Şi le-ai tras-o la ăştia, meserie, aşa cum noi ceilalţi, muritorii de rând, nici măcar nu îndrăznim să visăm.

– Mă bucur să aud că m-am ales deja cu un fan.

– Ai prieten acum?

– Ce întrebare personală!

– Eram doar curios.

– Nu, zbor de una singură.

– Dacă eşti interesată de unul. Part-time, evident.

Am izbucnit în râs.

– Dar chiar vă daţi la oricine, nu-i aşa?

– Absolut.

– Mulţumesc pentru băutură, profesore.

Când am ajuns acasă, am sunat-o pe Christy în Oregon şi i-am explicat că-mi compromisesem toate şansele de promovare la New England.

– Moralitatea – felul în care manevrezi lucrurile la nivel personal – este o dilemă continuă şi adesea agonizantă, mi-a spus. Alegi corectitudinea şi ajungi să fii pedepsit. Alegi mârşăvia şi tot pedepsit eşti – mai ales de tine însăţi. Nu că tu te-ai angaja vreodată într-un proces de autoflagelare. ..

– De ce naiba toată viaţa mea este contradictorie?

– „Nu facem ceea ce ar trebui/ Ceea ce nu ar trebui facem/ Şi ne mângâiem cu gândul/ Că şansa va fi de partea noastră..."

– Browning? am întrebat.

– Pe-aproape. Matthew Arnold.

– Cine naiba mai citează din Mathew Arnold în zilele noastre?

– Eu, a răspuns Christy. Şi sfatul meu către tine, madame, este să te consideri într-o formă de exil intern. Du-te la universitate, predă, împacă-te excepţional cu studenţii tăi. Asigură-te că eşti disponibilă pentru oricine are nevoie de tine. Prelungeşte-ţi programul, dacă studenţii doresc asta. Publică-ţi cartea. Dacă nu eşti chemată la o întâlnire sau nu eşti invitată să-ţi dai cu părerea, ignoră-ţi politicos colegii de departament şi pe cei din administraţie. Eşti acolo şi nu eşti – dacă înţelegi ce vreau să spun. În plus, eu dacă aş fi în locul tău, aş cheltui o parte din banii puşi la bancă. De preferat nu pe ceva raţional.

I-am urmat sfatul. Când m-am întors la universitate luni, m-am dus la cursuri, am respectat orele de la birou şi nu m-am afişat deloc. Am păstrat această atitudine tot restul săptămânii, concentrându-mi eforturile, astfel încât să devin mai accesibilă studenţilor, să ţin cursuri cât mai atrăgătoare şi să interacţionez cu colegii în diverse colţuri ale campusului doar printr-un simplu şi politicos salut din cap.

În timp ce-mi consolidam acest *modus vivendi* profesional, am înregistrat şi o reuşită. Cartea mea despre naturalismul american a fost acceptată spre publicare chiar de însăşi Universitatea Wisconsin Press. Şi se mai spune că America este un ţinut lipsit de ironie! N-am împărtăşit vestea nimănui, însă când am participat la şedinţa departamentală, două zile mai târziu, profesorul Sanders a spus în deschiderea discuţiilor:

– Ieri am primit un telefon de la un coleg de la Universitatea Wisconsin, care m-a informat că volumul domnişoarei profesoare Howard va fi publicat de tipografia lor chiar anul acesta. Sunt sigur că noi toţi ne dorim s-o felicităm pentru o asemenea realizare.

Apoi a trecut la celelalte subiecte.

După ce s-a terminat şedinţa, Stephanie Peltz a venit direct la mine şi mi-a spus:

– Oh, Dumnezeule, cartea ta a fost acceptată! Şi de Wisconsin, unde mai pui! *Wisconsin…* oh, Doamne, dar asta este una din primele zece universităţi din ţară.

Primele douăzeci ar fi mai aproape de adevăr. Dar oricum…

– E uimitor, Jane. Şi de ce-ai ţinut o astfel de veste numai pentru tine? m-a întrebat.

N-am comentat şi doar i-am mulţumit pentru felicitări. Apoi Marty Melcher m-a tras deoparte.

– Eşti dată naibii, nu? De altfel, ca toţi cei care vin de la Harvard…

Mda, Marty, cam asta ne învaţă acolo în Cambridge: cum să fim şmecheri.

Însă m-am mărginit să dau din cap, zâmbind.

Atunci a fost pentru ultima oară când cineva din departament mi-a menţionat cartea. Viaţa la New England şi-a continuat cursul. Mă întâlneam cu studenţii. Plecam de la universitate imediat ce-mi terminam treburile. Trăiam în afara radarului nimicitor.

Am urmat şi cel de-al doilea sfat al lui Christy şi am cheltuit o parte din banii ce se înmulţiseră întru câtva datorită dobânzii. Dar nu i-am aruncat pe fereastră. Nu, simţul meu ultraraţional m-a direcţionat spre câteva agenţii imobiliare din Somerville. În mai puţin de patru zile, am luat decizia să plătesc 255950 de dolari pentru un apartament cu două camere pe o stradă cu multă verdeaţă, chiar la capătul pieţei Davis. Apartamentul era situat la ultimul etaj al unei clădiri în stil gotic american, care data de prin 1890 şi care părea coborâtă din tablourile lui Grant Wood, datorită elementelor ei baroce. Apartamentul se aflase în proprietatea unui profesor de filozofie de la Tufts, care decedase recent: un burlac înrăit ce-şi trăise

viaţa printre cărţi şi generaţii nenumărate de pisici (mirosul de urină se impregnase în toate colţurile). Bucătăria era de pe vremea lui Nixon, iar baia de pe vremea lui Eisenhower. Însă aveam un living uriaş, cu un balcon ce dădea spre stradă. Dormitorul şi un alcov puteau alcătui cu succes numai ele singure o garsonieră spaţioasă. Podelele, deşi necesitau rapid îmbunătăţiri consistente, erau solide. Iar agentul de vânzări, care examinase fiecare crăpătură nenorocită, m-a asigurat că pereţii nu fuseseră atacaţi de mucegai şi puteau fi renovaţi fără probleme.

Întregul loc necesita o reparaţie generală, care avea să mă coste, după estimările reprezentantului unei firme de construcţii locale, încă alte cincizeci de mii.

– Imediat ce veţi băga bani în el, valoarea apartamentului va sări la 450 de miare cât aţi clipi, mi-a spus cu autoritatea unui om care speculează proprietăţi din Somerville şi Cambridge tot timpul.

Am făcut nişte calcule rapide şi am ştiut că pot să plătesc imediat, dar că trebuia să mai iau un împrumut de 75000 de dolari ca să plătesc renovarea şi taxele. Fiind o persoană înfricoşată de datorii, mă angoasa ideea unui împrumut, deşi brokerul care-mi aranjase obţinerea creditului ipotecar m-a asigurat că pentru salariul meu anual de la New England, acesta nu reprezenta o sumă excesivă. *Dar să presupunem că n-o să-mi găsesc niciun serviciu după ce o să mi se arate uşa peste câţiva ani?* Cu toate acestea, m-a liniştit gândul că un apartament reprezintă întotdeauna un bun ce se poate vinde şi că acum voi intra în posesia uneia dintre cele mai magice mărfuri: *proprietatea.* După cum obişnuia şi tata să spună: *Te poţi numi adult abia când eşti împreună cu banca în aceeaşi barcă, pentru acoperişul de deasupra capului.*

Aşa că l-am sunat pe domnul Alkan şi l-am informat că am nevoie de serviciile lui din nou. „Nicio problemă", mi-a

spus el şi s-a îngrijit de toate documentele. Am stabilit un buget de 50000 de dolari cu constructorul şi am ales dulapurile pentru bucătărie, chiuveta din baie şi culoarea pereţilor, după care am mai cheltuit 15000 de dolari pe canapele şi pat, pe un birou antic, cu parfum de început de secol XX, pentru mine, un casetofon nou, farfurii, veselă...

Am căzut de acord să predau şi pe perioada verii la New England. Pe la jumătatea lui august – după ce mi-am susţinut examenele de grad şi chiar am reuşit să-mi petrec câteva zile în vila unor prieteni din Cape – apartamentul meu era gata. Arăta minunat – pereţi proaspăt zugrăviţi, pardoseală din lemn de arţar, bucătărie în stil Shaker, baie modernă, mobilă din lemn uşor stilată, biroul superb în alcovul ce urma să fie camera mea de lucru şi un pat uriaş care mi s-a părut dintr-odată foarte gol şi care mi-a reamintit de statutul meu ingrat: eram singură.

Când ai o nevoie, o satisfaci. La câteva săptămâni după ce m-am mutat în apartament, împărţeam deja patul cu cineva. Mi-am spus în sinea mea că e dragoste.

Şi, poate că, la momentul respectiv, chiar asta a fost...

Trei

Theo Morgan iubea filmele. Sau şi mai bine zis, Theo Morgan era un fanatic al filmelor. „Un cinefil cu diplomă", după cum se descria el. De la vârsta de treisprezece ani – când l-a lovit patima filmului – întocmea câte o fişă pentru fiecare peliculă văzută. La ultima numărătoare avea 5765 de astfel de fişe – „adică aproximativ trei sute de filme pe an, în ultimii nouăsprezece ani" —, iar fiecare conţinea, pe partea din faţă, titlul, regizorul, actorii din rolurile principale, scenaristul etc., în vreme ce pe spate îşi nota propriul comentariu despre film, cu un scris pe care numai el îl putea descifra.

Theo Morgan a crescut într-o suburbie obişnuită din Indianapolis („îngheţata de vanilie a oraşelor americane – anemică"); era fiul unui agent de asigurări şi al unei femei ce-şi dovedise inteligenţa creatoare la colegiu, dar care sfârşise prin a deveni un personaj din *Strada principală* a lui Sinclair Lewis, făcând exact ceea ce toată lumea se aştepta de la ea – „se măritase cu un tont şi se mutase într-un orăşel plicticos din vest". Tatăl lui, fost puşcaş marin, predica doctrina slujirii lui Dumnezeu şi a ţării şi a încercat să distrugă din faşă interesul burghez al lui Theo pentru cinematograf.

– În adolescenţă, mare parte din timpul meu liber l-am petrecut furişându-mă să văd filme la Societatea de film a Universităţii Indiana, mi-a povestit el când ne-am întâlnit a doua oară. În clasa a noua, a avut loc un festival mare cu operele lui Bergman şi a trebuit să-i spun tatei că mă duc la şcoală să mă antrenez de două ori pe săptămână, de la şapte la nouă, cu echipa de atletism. Când a aflat că văzusem, de fapt, „nişte porcării europene ateiste" – exact

aşa s-a exprimat – m-a pedepsit, interzicându-mi să mai ies din casă timp de trei luni, după ce mi-a dat un pumn în stomac. Mama, fiind o rezidentă nepăsătoare a Văii Păpuşilor, mi-a zis că „tata nu vrea decât ce e mai bun pentru mine" şi tocmai de aceea el m-a ameninţat că „o să-mi rearanjeze moaca" şi o să mă trimită la şcoala militară dacă mă mai prinde că mă uit la „filme spurcate".

Din fericire, Theo a fost un copil deştept şi a avut un aliat puternic la şcoală în persoana unui profesor de engleză, domnul Turgeon. Era homosexual, dar foarte retras.

– Avea un prieten – unul dintre bibliotecarii de la universitate – şi ducea o viaţă relativ tihnită, în felul lui. Pe lângă muzica clasică, dragostea, lui adevărată era filmul şi cu toate că aparatele video abia dacă ieşiseră pe piaţă, strânsese acasă o videotecă impresionantă. Când a descoperit că mă pasionează cinematograful, a început să mă cheme la el după ore ca să-mi ţină un curs ad-hoc de istoria filmului Ce mai încolo şi-n-ncoace, tipul avea vreo trei mii de casete video, aşa că am văzut aproape tot, de la D.W. Griffith până la Fritz Lang şi Billy Wilder. Desigur că nu le-am mărturisit nimic părinţilor, iar domnul Turgeon mi-a zis de nenumărate ori că dacă se află despre întâlnirile noastre acasă la el, şi-ar putea pierde slujba, deşi omul nu s-a dat niciodată la mine, dar *niciodată.* Pur şi simplu recunoştea un semen de-a lui în suferinţă. Aşa sunt cinefilii în realitate: oameni care caută o metodă de evadare.

Tatăl lui Theo n-a aflat niciodată despre după-amiezile petrecute de fiul său împreună cu domnul Turgeon – urmărindu-i pe Truffaut, Rivette şi Cari Theodor Dreyer, în timp ce sorbeau din ceaiul Earl Grey, pe care domnul Turgeon îl cumpăra cu baxurile, atunci când îşi făcea pelerinajul de vară la Londra. Dar după ce a fost pedepsit din cauza festivalului Bergman, de la Universitatea

Indiana, Theo i-a povestit întreaga tărăşenie singurei persoane din Indianapolis care îl înţelegea. Turgeon ştia că implicarea autorităţilor şcolare ar putea stârni un scandal şi mai mare, aşa că l-a sfătuit pe Theo să se ţină tare pe poziţii, să fie cuminte şi să se dea peste cap să obţină cele mai bune note posibile în ultimele trei trimestre de dinaintea examenului pentru colegiu.

Theo a procedat după cum fusese instruit. S-a transformat într-un elev de nota 10 pe linie şi şi-a impresionat până şi tatăl cu sârguinţa sa. Apoi, la îndrumarea lui Turgeon a ales Universitatea Columbia în topul priorităţilor. Tatăl lui Theo a aflat. „Numai dacă mor eu, ai să te duci în oraşul ăla degenerat" şi a refuzat să-i semneze un cec de 75 de dolari pentru taxa de înscriere. Aşa că Turgeon a scos bani din buzunarul lui şi a tras mai multe sfori acolo (îşi dăduse masteratul la Columbia) ca să-i asigure lui Theo o bursă de studii integrală.

– Când a aflat tata că m-am înscris la Columbia pe furiş, şi-a pus în practică ameninţarea şi mi-a rearanjat moaca. După ce m-a bătut, m-am dus la şcoală cu ambii ochi învineţiţi. Domnul Turgeon a insistat să mergem la director. Ne aflam în Indiana, în era Reagan, iar directorul nostru era unul dintre idoţii ăia de patrioţi fanatici şi diacon, pe deasupra, la biserica presbiteriană locală. Cu toate acestea, până şi el s-a arătat îngrozit de atacul tatăului meu şi l-a chemat la şcoală. I-a spus că obţinusem o bursă foarte importantă la una dintre universităţile din Ivy League, aşa că nu avea niciun drept să se opună alegerii mele. Şi că dacă mai ridica mâna asupra mea, îl va denunţa la poliţie.

– După întâlnirea aceea, mama a plâns ore întregi, întrebându-mă de ce a trebuit să mă duc la autorităţi ca să „îndrug verzi şi uscate". Pe de altă parte, tata mi-a spus să mă car de acasă şi să nu mă mai întorc niciodată.

– Şi aveai doar optsprezece ani? am întrebat.

– E vârsta perfectă să rupi cu trecutul şi să fugi în lume, mai ales când ai toate taxele şcolare plătite. Practic, te desprinzi complet de sfera de influenţă a părinţilor.

Ştiam şi eu câte ceva despre genul acesta de eliberare prin intermediul fondurilor academice. În timp ce vorbea cu o ironie seacă despre familia lui nebună şi despre durerea pe care i-o provocase, am simţit că mă îndrăgostesc de el. Nu căutăm oare adesea pe cineva care a călătorit prin acelaşi peisaj emoţional răvăşit şi care ne cucereşte astfel fără probleme? La o primă strigare, puteam să jur că mizeria familială comună – şi felul în care amândoi ne-am smuls din mijlocul ei – însemna că Theo e potrivit pentru mine, aşa cum eu eram potrivită pentru el.

După ce a intrat efectiv la Columbia, a rupt orice legătură cu părinţii săi. Nu s-a mai întors acasă niciodată. În mai puţin de trei luni de la aterizarea pe aeroportul din New York, şi-a mai găsit o slujbă part-time în departamentul de film al Muzeului de Artă Modernă, ca arhivar asistent. S-a ţinut de slujba asta în toţi cei patru ani petrecuţi la Columbia, unde a sfârşit prin a deveni şeful Societăţii de film, critic de filme pentru ziarul campusului şi un obişnuit al fiecărui mic cinematograf independent din oraş.

La douăzeci şi doi de ani – cu o diplomă *magna cum laude* la activ şi o garsonieră cu chirie fixă, situată la intersecţia bulevardului Amsterdam cu strada 118th – se pregătea să dea piept cu o viaţă extraordinară în Marele Oraş. De fapt, Columbia i-a oferit o bursă de studii integrală ca să-şi facă şi doctoratul în istoria filmului. UCLA l-a contactat, de asemenea, informându-l că sunt dornici să-i ofere la rândul lor o bursă pentru doctorat şi un post de profesor în departamentul de cinema.

– Am primit toate ofertele astea, dar pe mine nu mă in-

teresau nici cât negru sub unghie, mi-a mărturisit. Spune-i lipsă de ambiţie – aşa cum au numit-o şi câţiva profesori îndrumători —, dar eu nu-mi doream decât să programez filme la cinema.

Prin urmare, a acceptat postul de programator, şef la Arhivele de Antologie a Filmului din Manhattan.

– O sută cincizeci de dolari pe săptămână... şi eram nebun de fericire, mai ales că puteam să fac tot ce-mi trecea prin cap. Una peste alta, slujba mea era visul nebun al oricărui cinefil – un loc cu adevărat „ieşit din comun", unde îmi puteam organiza un întreg sezon de musicaluri est-germane, fără să păţesc nimic. Munca mi se potrivea perfect. Mă prezentam la cinema pe la prânz şi lucram până pe la opt sau nouă seara, fără nicio grijă. După aia, puteam să rămân să mă uit la filme toată noaptea.

Timp de cinci ani şi-a respectat orele lui zombie cu sfinţenie, organizând tot felul de „festivaluri" stranii pentru Arhivele de Film: desene animate obscure, produse în Cehoslovacia, filme de serie B anticomuniste şi de mult uitate, de pe vremea epocii McCarthy, marile clasice puerile ale SF-ului japonez, toate adaptările după James M. Cain produse vreodată...

Theo îşi etala cunoştinţele lui despre film cu o rapiditate uluitoare. Vorbea ca o moară stricată, dar cu toate acestea, opiniile exprimate se dovedeau atât de erudite şi de spirituale, încât i-am acceptat imediat discursul fulminant. O pasiune intensă îi poate seduce pe ceilalţi.

Nu măsura mai mult de 1,70, avea o coamă de păr negru şi creţ, un cioc a la Frank Zappa şi un început uşor de burtă (detesta exerciţiile fizice). Întotdeauna se îmbrăca în blugi negri Levi's 501, în tricouri negre şi o geacă veche, tot neagră. Deşi nu era arătos la modul convenţional, interesul pe care-l arăta faţă de tot ceea ce

avea de-a face cu persoana mea m-a fermecat. După relaţia cu David, nu renunţasem să visez că voi întâlni un alt intelectual veritabil. Ce importanţă avea că Theo mânca toate prostiile, că nu lua vitamine şi că insista întotdeauna să se uite la un film după ce făceam dragoste... Niciodată nu devenea mai puţin interesant.

Pentru o persoană atât de neglijentă cu fizicul ei, se vădea surprinzător de tipicar cu anumite aspecte din viaţa sa. Era fanatic atunci când venea vorba de folosirea aţei dentare şi făcea duş de cel puţin trei ori pe zi. Apartamentul lui din Cambridge era mic – aproape optzeci de metri pătraţi —, dar uimitor de ordonat. Sutele de filme care dominau toate rafturile nu numai că fuseseră aranjate în ordine alfabetică, dar şi organizate cu ajutorul unor separatoare de genul celor găsite în biblioteci. Patul arăta impecabil mereu şi insista să schimbe aşternuturile perfect călcate în fiecare zi. La fel de bine călcaţi erau şi blugii negri, precum şi boxerii, pe care şi-i cumpăra numai de la Brooks Brothers. În plus, Theo avea anumite preferinţe foarte rigide, de la care nu abdica niciodată. Tricourile le cumpăra numai de la Gap şi o dată pe an, după cum mi-a spus chiar el, închiria o maşină şi conducea două ore şi jumătate până în Freeport, Maine, unde se găsea un outlet Gap. Aici alegea treizeci de tricouri negre, mărimea L, pentru cinci dolari bucata, după care se ducea la outletul Brooks Brothers din acelaşi oraş şi cumpăra optsprezece perechi de boxeri, cu o sută cincizeci şi cinci de dolari – mi-a specificat cu precizie preţurile. În final, se muta în outletul Levi's, de unde cumpăra optsprezece perechi de blugi negri 501, pentru douăzeci şi cinci de dolari perechea.

După asta, conducea spre nord, până în satul Wiscasset, de unde îşi lua un sandvici cu homar şi un sirop de la o bojdeucă faimoasă, numită Red's. Se trântea mai

apoi la o masă, cu faţa spre golf şi privea panorama largă şi bucolică. Când termina de mâncat, întorcea maşina spre direcţia Boston, ca să ajungă acasă cât mai repede, unde îşi încheia ziua apoteotic cu trei filme *chez lui.*

– Astfel mă aleg cu haine şi cu privelişti extraordinare pentru încă un an.

Ştiu că toate astea sună puţin aiurea – pentru că nu-şi mai cumpăra absolut nimic timp de un an şi s-a opus tuturor încercărilor mele de a ne petrece weekendul în afara Bostonului, în locuri în care *nu* exista cinema. Însă ciudăţeniile lui aveau ceva atrăgător şi îmi plăceau în aceeaşi măsură ca şi faptul că n-avea nicio legătură cu dansul nebunesc al cumpărăturilor, care caracterizează profund viaţa modernă. Primea DVD-uri gratuite de la toţi distribuitorii pe care îi cunoştea. Făcea rost de orice carte de care avea nevoie de la edituri sau de la biblioteci. Spăla, curăţa şi gătea singur, iar de cele mai multe ori regimul lui alimentar se alcătuia din Cheerios şi lasagna congelată, supe instant şi îngheţată Ben and Jerry. Iar dimineaţa, când se trezea cu puţin înainte de prânz, scria timp de două ore, după care pleca la serviciul lui de la Arhiva de Film Harvard.

Theo a ajuns în Cambridge după ce a fost dat afară de la Arhivele Antologiei de Film pentru că nu a reuşit să păstreze controlul bugetar al programelor lui şi a provocat un deficit anual de peste două sute de mii de dolari. Unul dintre amicii lui, un *„geek* cinefil" (cuvintele lui), Ronnie Black, primise o slujbă la Arhiva şi Cinematograful Harvard şi tocmai căuta un asistent. „Eşti cel mai bun programator din partea asta de oraş", i-a spus Ronnie, „dar îţi place să fii risipitor în mod deliberat. Aşa că uite ce-ţi propun: primeşti postul cu condiţia să nu cheltuieşti nimic din banii noştri, fără să fiu înştiinţat în prealabil. Dacă încerci să mă duci de nas, zbori învârtindu-te şi ăsta

va fi sfârşitul carierei tale. Dar dacă joci după regulile date, noi doi vom monta un adevărat spectacol în Cambridge şi vom face exact acelaşi lucru pe care ni-l doream la Harvard... în limite rezonabile."

L-am cunoscut pe Theo la o cină organizată de o veche prietenă de la Harvard, pe nume Sara Crowe. Era întruchiparea doamnei din New England şi avea un chip lunguieţ şi ascuţit, aşa cum sunt *les grand dames* din Massachusetts, pictate la comandă de Whistler. În ea se amestecau un soi de *noblesse oblige* ascetic şi oroarea de a vedea lipsa de gust crasă. Era considerată drept cel mai bun istoric al perioadei coloniale de la Perry Miller încoace. Cartea ei *Teocraţii americani: noi călătorii în mintea puritană* i-a adus o cantitate considerabilă de atenţie critică, fără să mai menţionăm un post stabil la Wellesley. Parcă pentru a-şi accentua nenumăratele realizări ale vieţii sale, a încheiat şi o căsătorie dezgustător de potrivită. El era un star al fondurilor mutuale, pe nume Frederick Cowett: Princeton, Wharton, o familie solidă în Wells, Maine, dar şi propriul apartament în Beacon Hill, unde locuiau într-o eleganţă nesuferită, alături de cei doi băieţi mici ai lor.

Sara era o minune. Femeia nu călca niciodată strâmb, nu o lua niciodată pe arătură şi părea să treacă de la o realizare la alta cu cea mai mare nonşalanţă. Când m-a sunat şi m-a invitat la cină, mi-a vorbit cu simpatie şi cu multă căldură, spunându-mi că auzise de la spionii ei cum îi ţinusem piept lui Ted Stevens în chestiunea favoritului său şi cât de mândră se simţea că „am dat dovadă de moralitate, într-o perioadă în care carierismul primează în faţa oricărui alt lucru".

– În orice caz, este cât se poate de clar că Universitatea New England nu reprezintă altceva decât un popas temporar, înainte de a-ţi găsi calea spre lucruri mai măreţe.

În traducere liberă: ce naiba caută o absolventă de Harvard,

aşa deşteaptă ca tine, într-un post de profesoară la o universitate de mâna a doua?

Apoi a schimbat subiectul, pomenindu-mi de petrecerea la care dorea să mă invite peste două săptămâni, într-o vineri.

Casa ei era cu adevărat magnifică şi decorată cu un bun-gust ponderat, însă impecabil. Şi ca să mă enerveze şi mai tare, Frederick, soţul ei, nu s-a dovedit deloc a fi plictisitor. Ba dimpotrivă, avea atitudinea fermecătoare a unui tânăr de familie bună, arăta cunoştinţe literare rezonabile şi se integra perfect în grupul eclectic strâns de Sara în noaptea respectivă.

Acesta era un alt aspect prin care Sara Crowe te intriga – cu toată superioritatea ei aparentă, cultiva excentrici şi oameni care nu îmbrăcau cămăşi şi lenjerie cumpărate numai de la Brooks Brothers. Tocmai de aceea, în perioada anilor noştri petrecuţi la Harvard, s-a împrietenit la cataramă cu Christy – chiar dacă *La Poete* (aşa cum o poreclise Sara) reprezenta exact opusul stilului ţeapăn al Sarei şi avea şi obiceiul de a-şi şoca prietenii, bând peste măsură şi lansându-se mai apoi într-un discurs scatologic fără sfârşit.

Am crezut adesea că Sara avea nevoie de asemenea prieteni cu purtări extreme, ca să-şi informeze lumea puritană în care trăia că nu-i aparţine în totalitate; cercul va include artişti, scriitori şi chiar un arhivar de filme nebun precum Theo Morgan.

Sara îl cunoştea pe Theo pentru că era membră a consiliului director al Arhivei de Film Harvard şi pentru că îl observase de mai mult timp ca fiind un nonconformist *premier cru.*

– Să nu crezi că încerc să te cuplez, pentru că te aşez lângă el, mi-a şoptit Sara, într-un colţ al livingului, înainte să intrăm în sufrageria imensă, unde urma să fim serviţi

de doi ospătari în livrea. Dar îţi promit că alături de Theo vei avea o seară mult mai distractivă decât dacă te-aş fi pus lângă Clifford Clayton – care ţi-ar prezenta în detaliu arborele său genealogic şi te-ar bate la cap cu piaţa derivativelor.

Sara a avut dreptate. Deşi a trebuit să-mi reajustez procesul de gândire, pentru a face faţă discursului său ca un răpăit de mitralieră, Theo Morgan s-a dovedit un comesean excelent.

– Ştii de ce îmi aminteşte locul ăsta? m-a întrebat tare, când s-a aşezat lângă mine. De *Magnificii Ambersoni.*

– Nu ştiam că se mai citeşte Booth Tarkington în zilele noastre, am comentat.

– Filmul e mai bun decât cartea – care e un soi de telenovelă pentru intelectuali.

– Rareori filmul e mai bun decât romanul, am spus.

– Vrei să spui că *Naşul* lui Mario Puzo este o capodoperă, iar filmul terci?

– Mda...

– Şi cum rămâne cu *Comoara din Sierra Madre*? Romanul lui B. Traven nu se numără printre cele mai rele de pe lume, însă filmul lui Huston...

– Aminteşte-mi să nu te mai provoc niciodată cu vreo întrebare legată de filme.

Mi-a zâmbit răutăcios.

– Dar mie îmi plac provocările, a spus el.

După cum aveam să descopăr foarte rapid, şi mie îmi plăcea provocarea de a fi împreună cu Theo. La sfârşitul cinei, m-a rugat să-mi scriu numărul de telefon într-o agendă mică şi neagră pe care a scos-o din buzunarul de la geacă. Sincer, nu mă aşteptam să mă sune după seara aceea. Dar m-a luat prin surprindere, şi luni am primit un telefon de la el.

– Sper că eşti de acord cu Howard Hawks.

Şi m-a invitat să urmărim *Numai îngerii au aripi* în seara următoare, la cinematograful Brattle din Cambridge. Ne-am dus la o pizza după aceea, unde ne-am început ritualul primei întâlniri prin a povesti câte ceva despre noi. Aşa am aflat despre copilăria lui nu tocmai fericită din Indianapolis, iar el a aflat despre copilăria mea nu tocmai fericită din Connecticut. Când i-am mărturisit că tata era în prezent un proscris, a făcut ochii mari.

– Eh, uite asta numesc eu să dai clasă, mi-a zis.

– Nu mi-am pus niciodată problema aşa, am comentat uşor defensiv.

– Oh, haide, a spus el. Un tată proscris. Ar trebui să scrii povestea asta, nu s-o relatezi. Pe bune, e o chestie irezistibilă, mai ales că probabil îl iubeşti cu atâta căldură şi gingăşie.

– Ştii, mama foloseşte întotdeauna cuvintele astea, „căldură şi gingăşie".

– Bănuiesc însă că nu marcate de aceeaşi ironie nesuferită, nu?

Ne-am văzut din nou în weekendul acela – un festin Bogart *(Şoimul maltez* şi *Comoara din Sierra Madre)* – şi am luat cina la un fast-food ieftin. La a treia întâlnire – după două filme extravagante în regia lui Rohmer şi o cină la un restaurant chinezesc oarecare, dar cu mâncare bună —, m-a invitat la el acasă. Am acceptat fără să ezit.

Normal că am fost nervoasă. Şi Theo la fel. Dar când a făcut în sfârşit primul pas, ne-am purtat amândoi cu o fervoare uimitoare.

După aceea, a pus la combină un album al lui Miles Davis – „Muzică postcoitală bestială". A adus o sticlă de vin decent şi m-a informat că s-a îndrăgostit serios de mine.

– Ştiu că, strategic vorbind, e o prostie să afirm aşa ceva, pentru că se presupune că ar trebui să joc acum rolul bărbatului rezervat şi rece, care „nu vrea să i se încalce

spaţiul intim". Dar n-am de gând să-mi asum un rol pe care nu-l doresc. O să fiu sincer cu tine, Jane: eşti minunată – iar eu sunt un critic aspru.

Când avem o nevoie, încercăm de regulă s-o satisfacem. **Exact asta reprezenta Theo Morgan pentru mine şi declaraţia lui nu m-a deranjat deloc. Ba dimpotrivă, eram gata să mă îndrăgostesc din nou, să renunţ la izolarea şi solitudinea ce-şi puseseră amprenta pe viaţa mea, de la moartea lui David. Ani întregi nici nu mi-am putut imagina îmbrăţişarea altui bărbat. Eliminasem acest aspect din existenţa mea (deşi mulţi bărbaţi mi-au ieşit în cale în tot acest timp). Dar iată că dădusem peste un tip unic şi diferit, care se simţea atât de confortabil în pielea lui. Îmi plăcea isteţimea lui, gimnastica sa mentală şi faptul că putea abera pe orice fel de subiect – de la inepţiile scoase de George Bush până la un cântăreţ de jazz avangardist din anii cincizeci pe nume Jimmy Giuffre, de la ecranizările lui Joseph Strick după Joyce (al cărui mare fan era) până la un scriitor de romane poliţiste din Miami, de mult uitat, pe nume Charles Willeford şi pe care Theo îl compara cu Chandler.**

Preocupările lui te lăsau cu gura căscată. Ceva îmi spunea că îşi iubea cu atâta ardoare toate aceste pasiuni, doar ca să-şi mascheze singurătatea îngrozitoare. La câteva săptămâni după ce am devenit amanţi, a recunoscut că n-a mai avut o prietenă de ani de zile şi că marea dragoste a vieţii sale – o actriţă pe nume Constance van der Plante – îi dăduse papucii fără prea multă ceremonie, după ce-şi pierduse serviciul din New York.

– Ştii, era cât pe ce să nu vin la petrecerea Sarei Crowe, mi-a spus. Am fost norocos că m-am dus.

Sara a fost mai mult decât surprinsă când i-am povestit că eu şi Theo formăm un cuplu acum.

– Cu siguranţă n-am planificat aşa ceva, atunci când v-

am aşezat alături la masă.

– Nu mai fi atât de şocată. E un tip minunat.

– Desigur, a rostit pe un ton deloc convingător. Problema, Jane, e că... în fine, chiar nu mi-ar fi trecut prin cap că voi doi o să vă înţelegeţi atât de bine.

– Viaţa e plină de surprize.

– Pari fericită.

– Iar tu *pari* sincer tulburată de veşti, am replicat.

– M-ai luat pe nepregătite, atâta tot.

Astfel de reacţii o caracterizau pe Sara. Îşi „iubea" prietenii excentrici, dar avea o perspectivă victoriană asupra dragostei: te poţi culca cu un artist nebun la o anumită vârstă... dar trebuie să te aşezi la casa ta, alături de un bărbat sobru, rezonabil, care să accepte de bunăvoie partea sa de poveri conjugale şi să-ţi ofere o viaţă din ce în ce mai bună. Prin urmare, ideea că eu eram acum amanta lui Theo Morgan...

– Chiar îmi place Theo, mi-a spus. Şi, desigur, are toate şansele să devină un critic important de film. Dar – şi n-aş vrea să pun accentul pe „dar" – el chiar nu reprezintă fundaţia aceea solidă pe care...

– Am priceput ideea, am întrerupt-o.

– N-am vrut să te ofensez.

– Nicio problemă, am spus.

Christy l-a întâlnit pe Theo câteva săptămâni mai târziu, când s-a întors în Boston, unde urma să citească poezie la Eliot House, şi a rămas foarte încântată de el. Am cinat împreună după eveniment, ceea ce, în marea tradiţie a lecturilor de poezie, însemna o adunare cu cel puţin treizeci de oameni interesaţi. Nu conta că prietena mea fusese anul trecut pe lista Analiştilor Pulitzer pentru cel de-al doilea volum al ei de poezii. Poezia în cultura noastră nu prea reuşeşte să fie comercializată.

Însă Theo – spre uimirea mea – ştia o grămadă de lu-

cruri despre poezia americană modernă. În timpul cinei, a schimbat comentarii critice cu Christy despre toţi autorii, de la Hart Crane până la Howard Nemerov sau Auden. Când s-a dus până la baie, Christy a afişat un zâmbet larg şi mi-a zis:

– Dac-aş fi fost singură, aş fi sărit pe el. Mă dau în vânt după obsedaţi şi impulsivi.

– Nu e obsedat.

– Oh, ba bine că nu. Dar nu e nimic rău în a fi un ţăcănit absolut strălucitor. Ca şi mine, tu predai despre scriitori, într-un fel sau altul, toţi scriitorii sunt într-o dungă – şi crede-mă că îi miros cât ai zice peşte. Ideea e că avem de-a face cu două categorii de nebuni: ăia răi – psihopaţii – şi ăia buni – săriţi de pe fix, dar interesanţi. Tipul tău intră în cea de-a doua categorie.

– Aşadar, eşti de acord... dar cu rezerve.

– Cred că e foarte deştept şi foarte complicat. Dacă te descurci cu o asemenea combinaţie, atunci mărită-te cu el. Însă reţine un lucru: dacă-ţi trece prin cap că l-ai putea schimba, las-o baltă. El îşi face treaba aşa cum ştie şi n-o să se schimbe niciodată.

Christy avea dreptate în privinţa rigidităţii lui Theo. Refuza să se trezească înainte de prânz. Îşi începea ziua cu o cană de espresso tare. Nu folosea decât o anumită marcă de cafea – Lavazza – şi nu o prepara decât într-un expresor mic şi demodat. În timp ce cafeaua se râşnea, mânca un castron de cereale Captain Crunch, imposibil de dulci şi de nesănătoase – dar fără niciun fel de lapte, pentru că-l ura la modul absolut. Apoi se instala la masa de scris, unde-şi petrecea zilnic două ore, lucrând la un volum imens: o istorie completă a cinematografului american – „probabil cea mai pertinentă şi manieristă carte despre filme scrisă în această ţară" şi una care (băga mâna-n foc pentru asta) avea să-l transforme instantaneu în cel mai faimos critic

american... dacă reuşea bineînţeles s-o termine. Lui Theo nu-i lipseau disciplina şi conştiinciozitatea. Problema era lungimea nebunească a tomului: 2130 de pagini de manuscris şi nici măcar nu trecuse de anii şaizeci. Citisem capitolul despre Orson Welles – mi-a oferit acest privilegiu după ce i-am promis că n-o să-l critic prea tare – şi am rămas uimită cât de lucid, bine scris şi inteligent era. Aşa cum m-a uluit şi obiectivul final al ambiţiilor sale.

Dar când i-am cerut să mă lase să citesc mai mult, a protestat, spunându-mi că oricum n-ar fi trebuit să-mi arate nimic; pentru că restul cărţii m-ar fi putut dezamăgi şi că e posibil să fi „pătat" procesul creaţiei, permiţându-mi să arunc o privire. A devenit atât de agitat şi de stresat, încât am fost nevoită să-mi ascund şocul la auzul unor asemenea explicaţii idioate.

– Nu te mai pot lăsa niciodată, dar *niciodată* să atingi manuscrisul din nou, a spus el, plimbându-se dintr-o parte în alta a garsonierei sale, într-un ritm de maniac.

– Theo, dar chiar nu e cazul să te superi pentru atât...

– Nu e cazul să mă supăr! Nu e cazul să mă supăr! Ce ştii tu ce înseamnă să fii supărat? Timp de patru ani, nimeni, *nimeni* nu mi-a atins manuscrisul...

– Dar tu mi l-ai *dat,* Theo. Tu m-ai rugat să-l citesc. Aşa că nu pricep...

– Exact, dar tu *nu* înţelegi ce înseamnă să...

Înainte să-şi termine fraza, şi-a înşfăcat geaca de piele şi a ieşit pe uşă. M-am gândit să pornesc după el, dar am hotărât că e mai bine să-l las în pace – mai ales că scena paranormală la care luasem parte mă înmărmurise. Prin urmare, am decis că dacă nu se întoarce cu o explicaţie cât de cât plauzibilă pentru purtarea sa absolut dementă, o să plec acasă.

Cum după o oră încă nu apăruse, i-am scris un bilet:

Te-am aşteptat. Sper că te afli într-un loc mai bun.

Şi m-am dus acasă.

La momentul respectiv, ieşeam împreună de aproximativ şase săptămâni şi, cu toate că petrecusem câteva seri în apartamentul meu din Somerville, stăteam de obicei în garsoniera lui din Cambridge, pentru că ne găseam mult mai aproape de toate cinematografele din jurul Pieţei Harvard. Deşi ne vedeam cam două-trei seri pe săptămână, aveam o regulă nescrisă să nu apărem neinvitaţi la locuinţa celuilalt. Până în noaptea aceea... când, pe la miezul nopţii, a ţârâit soneria. Am ezitat înainte să răspund, gândindu-mă: *Să înţeleg că seara asta reprezintă momentul când poleiala de normalitate şi strălucirea romantică s-au fisurat în sfârşit şi că de acum încolo o să am parte numai de chestii ciudate şi înfricoşătoare, pe care le-a ascuns cu măiestrie până azi*?

O altă voce însă mi-a spus: Iar dacă-l alungi acum pentru o răbufnire minoră, o să fii din nou singură. Şi nu mai vrei să fii singură.

Aşa că am deschis uşa. Stătea acolo, amărât şi obosit, cu ochii strălucind de frică şi ruşine.

– M-am purtat... îngrozitor, a şoptit. Şi o să te înţeleg perfect dacă-mi trânteşti uşa în nas. Dar...

– Asta e micul tău secret pe care l-ai ţinut ascuns până acum – accese de furie neîntemeiate?

– Îmi pare rău. Nu ştii cât de rău îmi pare. Pot să intru, te rog?

Am şovăit. El a insistat:

– Te rog, Jane...

I-am făcut semn să mă urmeze. Odată ajunşi în living, m-a strâns în braţe şi mi-a spus că sunt cel mai bun lucru care i se întâmplase vreodată şi că ultima oară când trăise un asemenea atac de „furie" fusese cu doi ani înainte.

Dacă avea să se mai repete, ştia că o să-i dau papucii imediat, aşa că se va strădui să se revanşeze pentru ieşirea lui şi că...

Îi apreciam remuşcările, dar milogeala e întotdeauna puţin iritantă. În acelaşi timp însă, mă şi liniştea. Poate pentru că, la momentul respectiv, şi eu aveam nevoie de el şi de felul în care mă făcea să mă simt dorită şi importantă pentru viaţa lui. Nimerisem în veşnicul conflict dintre dorinţa de a însemna ceva vital pentru o altă persoană şi teama de această dependenţă, din cauza responsabilităţii pe care trebuie să ţi-o asumi.

L-am îmbrăţişat la rândul meu şi i-am zis că totul s-a lămurit acum şi că nu ne mai rămâne decât să mergem în pat.

Ceea ce am şi făcut. Când m-am trezit a doua zi de dimineaţă la opt, Theo îşi încălcase regula de a nu se da jos din pat „mai devreme de ora prânzului" şi gătise micul dejun. Pentru că a început să-şi ceară iertare din nou, i-am închis gura cu un sărut.

– N-o să se mai repete niciodată o astfel de scenă, mi-a promis.

– Te cred pe cuvânt.

Am plecat la serviciu, hotărâtă să uit întreaga poveste.

Dar Theo şi-a ţinut promisiunea. N-a mai făcut nicio scenă luni bune după acel incident. Nu neapărat că devenise ultraprecaut cu mine sau că se purta cum nu se poate mai bine, fără să-şi arate superioritatea. Dimpotrivă, s-a întors la orele lui vampireşti – continuând să se uite la filme toată noaptea, dormind până la prânz şi refuzând constant orice încercare a mea de a-i schimba obiceiurile alimentare nesănătoase. Dar nu mă plângeam. Dacă aveam o zi proastă la universitate – sau mă lovea brusc una din stările mele depresive ocazionale —, înţelegea din instinct cum să reacţioneze: atent, dar nu sufocant. Să ştii când să

laşi omul în pace nu se numără printre cele mai simple lecţii pe care le înveţi în viaţă, dar se părea că noi doi ne pricepeam de minune la asta. Ori de câte ori nu se afla lângă mine, mi se făcea sincer dor de el. În acelaşi timp, îmi plăcea că nu stăm împreună fiecare minut din zi.

Au trecut opt luni. Într-o după-amiază, am sosit acasă şi am găsit o maşină de livrare de la Sony parcată în faţa clădirii. Şoferul s-a apropiat de mine, când am urcat scările de la intrare, şi m-a întrebat dacă eu sunt Jane Howard, după care m-a informat că trebuie să-mi livreze un televizor cu plasmă cu diagonala de 106 cm. Când i-am spus că e o greşeală la mijloc, mi-a arătat formularul de comandă, pe care am văzut numele lui Theo.

– N-am nevoie de un televizor aşa de mare, i-am explicat.

– Păi, în cazul ăsta, ar trebui să discutaţi cu tipul care l-a comandat pentru dumneavoastră.

L-am rugat pe bărbat să aştepte cinci minute, iar eu am urcat în apartament şi l-am sunat pe Theo la Arhiva de Film Harvard.

– Eşti nebun? l-am luat la rost.

– Cred că ştii deja răspunsul la întrebarea asta.

– De ce naiba mi-ar trebui un televizor aşa de mare?

– Eu credeam că ne-ar trebui unul.

Ne-ar. **Era pentru prima dată când folosea pluralul.**

– Să vezi filme la televizorul tău mic e un sacrilegiu. Aşa că...

– Dar ar fi trebuit să discutăm mai întâi.

– Da, dar atunci n-ar mai fi existat niciun fel de surpriză.

– Dar nu te costă o avere un televizor ca ăsta?

– Nu este aceasta tot problema mea, nu a noastră?

Din nou, folosirea pluralului. Oare era felul lui de-a mă anunţa că se mută la mine?

– Nu ştiu ce să zic...

– Nimic până când ajung eu diseară cu un nou DVD, O *chestiune de viată şi de moarte* al lui Pressburger şi Powell. Nici nu-ţi poţi imagina folosirea halucinantă a Tehnicolorului din primii ani...

Theo avea dreptate: televizorul a încăput într-un colţ de lângă şemineu – iar filmul expresionist al lui Pressburger şi Powell, pe tema războiului, părea un răsfăţ vizual pe un ecran absurd de lat.

– Ştiam c-o să-ţi placă, a spus Theo.

– Te rog să nu-ţi faci un obicei din a mă impresiona cu asemenea gesturi măreţe.

– Dar îmi place să te copleşesc. Şi oricum, ştim amândoi că eşti prea raţională şi prea practică.

M-a durut remarca lui – dar era cât se poate de adevărată. Cântăream fiecare decizie financiară oricât de mică şi nu mă răsfăţăm decât dacă eram sigură că nu risipeam doar dintr-un moft aberant. Theo mă privea cum încerc diverse haine în magazine, pentru ca mai apoi să renunţ la ele, pentru că erau „prea scumpe" (chiar dacă pe etichetă scria Gap) sau „prea obişnuite" (felul meu de a spune că n-aveam nevoie de ele).

– Dar n-ai nici măcar o geacă de piele decentă, m-a apostrofat, când am văzut una care mi-a plăcut într-un magazin de pe strada Newbury.

– Pot să trăiesc bine-mersi şi fără aşa ceva.

– Dar arăţi atât de şic în asta.

– Costă aproape patru sute de dolari.

– Răsfaţă-te.

– Nu mă simt confortabil când mă răsfăţ.

– Serios? Ar trebui să înveţi. Viaţa e al naibii de scurtă. Şi nu mai e nevoie să continui să dovedeşti lumii întregi că nu semeni cu escrocul de taică-tu.

– Aminteşte-mi să nu-ţi mai împărtăşesc niciun secret.

– Cu greu poate fi numit secret, dacă FBI-ul are habar de el. În fine, nu-ţi cer decât să te mai relaxezi puţin.

– Nu fac pe sclifosită. Chiar mi-aş dori, dar creierul meu nu se poate elibera de ideea că totul are un preţ.

– Tu ar trebui să scrii despre puritanism, nu Grande Dame Sara.

– Păi scriu. Naturaliştii erau la fel de obsedaţi de sentimentul nostru de vinovăţie puritan ca Hawthome. Numai că ei o vedeau din perspectiva obsesiilor hipercapitaliste. Banii, Dumnezeu şi Vinovăţia: Marea Trinitate Americană, Şi niciunul dintre noi nu se poate scutura definitiv de ele.

Cu toate acestea, am cumpărat geaca de piele şi n-am mai bombănit la adresa televizorului extravagant care domina acum colţul livingului meu. Şi nici nu m-am împotrivit când mi-a sugerat să ne petrecem o săptămână într-un „mic hotel retro şi cochet", din South Beach, pe socoteala lui.

– Ce „socoteală" ai tu în Miami? l-am întrebat.

– Este un fel de-a spune.

– Îţi poţi permite să te umfli în pene timp de o săptămână în Miami?

– La naiba, nu mai fii aşa de precaută. Dacă spun că pot să mă umflu în pene o săptămână, atunci aşa e.

– Nu de alta, dar aş fi încântată să contribui şi eu cu jumătate din sumă.

– Îţi mulţumesc că mi-ai despuiat oferta romantică de tot romantismul inerent.

– N-a fost intenţia mea. Am vrut doar să – OK, sunt vinovată de prea multă precauţie.

Dar în a doua noapte petrecută în Miami, am făcut ceva complet lipsit de precauţie. După ce am băut prea multe Mărgarita într-o bodegă mexicană, Lincoln Road, ne-am întors în camera noastră art deco, din hotelul nostru art deco, şi ne-am iubit cu o pasiune dezlănţuită.

Când s-a crăpat de ziuă şi m-am târât până în baie, unde mi-am privit ochii tulburi de la atâta tequila, un gând disperat mi-a trecut prin minte: uitasem să-mi introduc diafragma înainte să ne prăbuşim pe pat.

Numărând pe degete, am calculat (din ce în ce mai îngrozită) că mă aflam la doar trei zile distanţă de mijlocul ciclului. Ştiam că dacă-mi exprim îngrijorarea faţă de Theo, se va duce naibii toată distracţia din vacanţa noastră sub soarele Floridei. Cu siguranţă, matematica avea să lucreze în favoarea mea.

Dar pe măsură ce săptămâna se apropia de sfârşit – precum şi cele treizeci şi şase de ore în care aş fi putut folosi pastila de a doua zi – m-am străduit să-mi ascund angoasa crescândă. Cu excepţia a două momente, când a simţit că mă frământă ceva, mi-am strunit temerile cu brio.

Asta până când, o lună mai târziu, menstruaţia îmi întârziase cu două săptămâni, iar dimineaţa vomitam constant. M-am dus la farmacia locală şi am cumpărat un test de sarcină. Întoarsă acasă, am urinat pe fâşia lunguiaţă de hârtie, pe care am pus-o mai apoi în tubuleţul care o însoţea. Am intrat în bucătărie şi mi-am pregătit o cafea. Cinci minute mai târziu (deşi se spune că trebuie să aştepţi o jumătate de oră), am găsit hârtiuţa colorată în roz. În acel moment grandios – şi deloc dorit în viaţa mea – un gând banal mi s-a înfiripat în minte:

Cine a decis ca roz să fie culoarea proaspetei maternităţi?

Un alt gând mai puţin banal a urmat:

Aşa funcţionează destinul?

Patru

Nedorită. **Este un cuvânt atât de serios şi de urât atunci când este ataşat cuvântului *sarcină.* Dar am fost sigură de două lucruri, atunci când testul de sarcină s-a colorat în roz: nu voiam acest copil şi nu suportam ideea să-l dau afară.**

Dar dacă mi-aş fi dorit atât de tare să nu rămân gravidă în Miami, aş fi găsit o scuză să dispar două ore, să găsesc un doctor şi să înghit pastila de a doua zi, după care să găsesc alte scuze pentru următoarele zile, cum că aş fi bolnavă şi de neatins. Dar n-am procedat aşa. Şi-atunci vine întrebarea: chestia asta *nedorită* era ceva ce-mi *doream,* de fapt?

– Normal că voiai să rămâi însărcinată, a spus Christy, când am sunat-o în Oregon, trezind-o pe la ora şapte de dimineaţă.

O mişcare deloc înţeleaptă din partea mea, pentru că ura dimineţile – mai apoi însă, când mi-a auzit teama din voce, s-a mai domolit şi a adăugat:

– Se pare că ai o problemă serioasă.

Atunci i-am povestit pe nerăsuflate tot ce se întâmplase şi cum, potrivit calculelor mele, mă aflam la doar câteva zile distanţă de mijlocul ciclului.

– Vrei să spui că tu *chiar* te-ai bazat pe metoda calendarului?

– A fost doar o scăpare din partea mea. Ca după o beţie. Iar apoi...

– Prostii. Normal că-ţi doreai să rămâi însărcinată. Poate nu-ţi vine să crezi, dar ăsta e adevărul.

– Şi-acum ce fac?

– Naşti copilul sau nu.

– Nu sunt pregătită pentru maternitate.

– Atunci caută cea mai apropiată clinică pentru avorturi şi...

– Nu pot să fac aşa ceva.

– În cazul acesta, te confrunţi cu o dilemă pe cinste. Ce te sperie cel mai tare? Angajamentul pe viaţă, pierderea libertăţii personale, ideea că tu şi Theo veţi fi legaţi de aici înainte pe vecie?

– Toate trei.

– Ei bine, nu trebuie să iei o decizie astăzi.

– Dar imediat ce-i voi mărturisi, va fi şi el implicat în decizia mea.

– Luând în considerare mecanismul prin care o femeie devine gravidă, lucrurile stau cam aşa: bărbatul e implicat până peste cap în decizia ta... indiferent care va fi aceasta, însă, înainte să discuţi cu el, vezi mai întâi ce-ţi convine ţie cel mai mult.

Ideea era că îmi pusesem în cap cu mult timp în urmă să nu am copii. Dar hotărârea aceea se născuse din credinţa mea nestrămutată că un copil mă va duce forţat într-o fundătură. Şi dat fiind faptul că şi părinţii mei se angajaseră într-o capcană similară atunci când am venit pe lume...

Apoi însă intervenea şi problema lui Theo. Îl iubeam oare? Mi-am spus în sinea mea că da – iar el îşi declarase iubirea în diverse ocazii. Dar luarea în serios a unor astfel de declaraţii se împiedica de o temere adânc înrădăcinată: puteam să-mi clădesc un cămin alături de cineva care se culca şi se trezea la ore demne de un vampir şi care avea nevoie de un film postcoital ca să-şi revină? Oare din pricina simţului său organizatoric exacerbat simţeam că parcă aş fi trăit alături de un bărbat cu un comportament de maniac şi a cărui mare iubire erau filmele?

Ştiam însă că dacă Theo se angaja să se ocupe de ceva

(precum cartea lui masivă, ce părea că n-o să se mai termine niciodată), simţul său de răspundere devenea feroce. Aşa cum ştiam că de la ieşirea aceea exagerată din urmă cu câteva luni, comportamentul său fusese exemplar; că el conştientiza că trebuie să-şi controleze defectele.

În orice caz, sentimentele lui păreau clare şi ferme. Eram „lucrul cel mai bun care i se întâmplase vreodată". Eram „persoana care îl cucerise definitiv". Îl făceam fericit. Cum poţi să te împotriveşti unor asemenea declaraţii?

Dar tot mă temeam să-i dau vestea cea mare, pentru că aceasta ridica al naibii de multe întrebări, cea mai importantă fiind: *De ce dracului nu mi-ai spus că ai dat-o-n bară pe frontul contracepţiei? Pe bune, chiar trebuia să mă interesez şi de asta?*

Theo s-a purtat cu un sânge rece uluitor când a aflat.

– Se mai întâmplă şi accidente – mai ales după cinci Margarita. În orice caz, e o veste extraordinară.

– Eşti sigur? l-am întrebat.

– N-aş fi spus aşa ceva dacă nu eram sigur. Adică, tu vrei copilul ăsta cu mine, nu?

– Sigur că da, m-am auzit rostind.

Când cuvintele mi-au ieşit pe gură, m-am gândit: Gata, nu mai e cale de întoarcere. Decizia a fost luată de altcineva şi pentru tine.

– Theo, sper că înţelegi că lucrurile se vor schimba considerabil în ceea ce ne priveşte.

– N-am nicio problemă.

– Păi, atunci e... minunat.

– Dar pentru tine e o problemă, Jane? m-a iscodit, ghicindu-mi ezitarea din voce.

– Este... un pas mare.

– Da, dar nu vom fi primii oameni de pe pământ care o să aibă un copil. Iar eu asta-mi doresc. O viaţă alături de

tine.

– Şi eu la fel, am rostit, deşi nu tocmai convinsă.

Cum poţi să faci o afirmaţie atât de serioasă când tu eşti bântuit de îndoieli? Când am sunat-o pe Christy ca să-i povestesc despre entuziasmul lui Theo de a fi tătic şi de a-şi trăi viaţa alături de mine, mi-a spus:

– Păi, draga mea, cam asta ţi-ai dorit să auzi, corect? Şi, oricum, e foarte clar că tipul nu e un laş care-aruncă întreaga responsabilitate pe umerii tăi. Prin urmare, chiar că e o veste bună.

– Nu sunt aşa sigură...

– Atunci nu te mai văita ca o gâscă şi dă-l afară. Poţi oricând să-i spui lui Theo că ai fost la control şi că ai avortat spontan. Se întâmplă frecvent. Nu m-ar deranja să vin acolo să te ţin de mână când o să-ţi faci intervenţia.

– E o decizie importantă...

– Fără îndoială. Dar nu uita Strălucirea Orbitoare a Evidenţei: odată ce ai făcut copilul, apoi e bun făcut.

După cum a observat şi George Orwell cândva, toate clişeele sunt fundamental adevărate, iar cel exprimat de Christy m-a determinat să realizez că hotărârea mea se baza pe ceva ce se întâlneşte mereu în literatură: *interpretare.* Cum alegi să percepi o decizie etică? Vina este adânc înrădăcinată în interpretarea evenimentelor. Îţi influenţează viziunea asupra lumii. Cât de dispus eşti să deformezi realitatea ca să se potrivească propriei tale versiuni referitoare la evenimente? Cu ce poţi (sau nu poţi) trăi?

Acesta a fost şi factorul decisiv pentru mine – am realizat că dacă nu merg înainte, voi avea parte de o suferinţă inimaginabilă şi care va rămâne permanent ca o rană deschisă ce nu poate fi cauterizată. În acelaşi timp, ştiam că îmi doream să păstrez copilul..., chiar dacă mă lega de Theo într-o manieră ce mă tulbura nespus.

Dar entuziasmul lui Theo faţă de statutul de părinte s-a dovedit nelimitat. Se purta exact ca un viitor părinte din anii cincizeci – împărţea trabucuri în stânga şi-n dreapta şi le spunea tuturor că am rămas însărcinată. Fără ca eu să am habar, a sunat-o până şi pe Sara Crowe, comunicându-i vestea cea mare. Am primit un telefon mai degrabă înţepat de la Sara, care, cu cea mai impecabilă voce a la Katherine Hepburn, şi-a exprimat uluirea.

– Bănuiesc că ar trebui să te felicit.

– Am vrut să te sun, dar se pare că Theo mi-a luat-o înainte, am zis, încercând să-mi maschez nemulţumirea provocată de maniera de tip Reuters a lui Theo de a răspândi vestea pretutindeni.

– Theo era foarte emoţionat, a spus Sara, fără să-şi ascundă ironia prea tare. Mi-a mărturisit că invitaţia la cina din seara aceea i-a schimbat viaţa şi că îmi va rămâne „veşnic îndatorat" pentru asta.

– Înţeleg.

– Fără îndoială că şi tu îmi eşti la fel de recunoscătoare.

– Nu e nevoie să fii sarcastică, Sara.

– Nici nu mi-am dat seama că sunt sarcastică, Jane. Contemplativă, da... în fine, asta-i viaţa.

– Exact. Viaţa *mea.* Îţi mulţumesc pentru urările de bine.

În seara aceea, când Theo a venit la mine, am ridicat problema răspândirii veştii în cele patru colţuri ale lumii.

– Vrei să spui că te stânjeneşte chestia asta, relaţia *noastră*?

– Nici pomeneală. Doar că... dacă se întâmplă ceva rău, dacă aş avorta...

– Dar n-o să se întâmple aşa ceva...

– Sper din toată inima.

– Şi-atunci, care-i treaba? Nu pot să-mi exprim

fericirea in public? Şi faptul că Sara a fost cea care ne-a făcut cunoştinţă...

– Nu asta-i problema...

– Dar care?

– Am toane, nimic mai mult.

– Totul o să fie bine, m-a asigurat, cuprinzându-mă în braţe.

– Sigur că da.

– Şi trebuie să stabilim şi când va veni momentul să mă mut la tine.

Acest ultim comentariu nu m-a surprins. Odată ce i-am spus că simt gravidă, ştiam că va fi doar o chestiune de timp, înainte să începem să discutăm aranjamentele domestice pe termen lung. Şi cum eu eram posesoarea unui apartament mult mai mare...

– Având în vedere că tu ai un singur dormitor – şi camera de lucru se va transforma în cea a copilului —, o să-mi vină destul de greu să-mi mut toate lucrurile aici. Ce-ai zice să dorm la tine, dar să-mi păstrez garsoniera pentru scris?

Am răsuflat uşurată când mi-a sugerat un astfel de aranjament. Viaţa mea nu urma să fie dată peste cap complet şi, în plus, ne alegeam fiecare cu spaţiul necesar. Dacă învăţasem ceva din căsnicia părinţilor mei era că sentimentul frustrant al căminului-capcană putea distruge orice relaţie pe termen lung. Jos pălăria pentru Theo care sesizase că amândoi vom beneficia de pe urma unei relative independenţe.

– Cred că e o idee deşteaptă şi matură... şi îţi mulţumesc pentru sugestie, am spus.

La câteva zile după conversaţia noastră, Theo a împrumutat dubiţa unui prieten şi a apărut într-o dimineaţă cu câteva lucruri esenţiale: colecţia sa standard de tricouri şi blugi, o geacă de piele, două perechi de

pantofi sport negri, marca Converse Hi-Top, lenjerie şi ciorapi. Toate au încăput cum nu se poate mai bine în sertarele pe care i le pregătisem. A mai adus cu el şi expresorul şi un recipient special din oţel inoxidabil, în care-şi păstra cafeaua Lavazza. Atunci am hotărât să-mi rearanjeze în ordine alfabetică întreaga bibliotecă. Şi toate rafturile din bucătărie. Şi să-mi recimenteze câteva plăci de faianţă din baie. Şi a hotărât că şi gresia de pe hol trebuia şlefuită din nou. Şi...

– Dacă o să te apuci să-mi calci şi lenjeria, atunci totul s-a terminat între noi, l-am ironizat.

A izbucnit în râs şi s-a apucat să-mi reorganizeze cămara şi să-mi desfunde canalizarea.

– De când te-a lovit pasiunea asta pentru îmbunătăţirea Casei? l-am întrebat.

– De când am, în sfârşit, o casă care merită să fie îmbunătăţită. Doar nu te plângi, nu?

Nu, nu mă plângeam, pentru că nu se număra printre maniacii care săreau în sus cincisprezece metri dacă prosoapele nu erau perfect aliniate. Şi dacă se întâmpla să uit să sortez rufele murdare sau să las vasele nespălate în chiuvetă... *presto, presto,* domnul Curăţenie se ocupa de ele, fără să crâcnească.

– Să fii bucuroasă că te-ai încurcat cu un tip căruia îi pasă de astfel de lucruri, mi-a spus Christy când i-am dat telefon de la birou. Înseamnă că-i pasă de tine. Şi pentru că veni vorba... încă mai ai rendez-vous-urile tale zilnice cu vasul de toaletă?

În realitate, greţurile matinale cronice mă lăsaseră în pace. La început, totul a debutat cu o mâncărime insuportabilă. Obstetricianul m-a asigurat că este un efect secundar obişnuit al sarcinii şi mi-a prescris o cremă care să-mi domoleascsă senzaţia de purici umblând pe sub piele. Theo a insistat să mi-o aplice el în fiecare seară,

înainte să mă bag în pat. După ce termina, stătea treaz până în zori, cufundat în vizionarea a două-trei filme la noul nostru televizor cu ecran plat.

Mâncărimea a dispărut după două săptămâni. Când am intrat în luna a treia şi burta a început să mi se rotunjească, am hotărât că venise momentul să-mi anunţ sarcina celor două persoane de care-mi era cel mai teamă: şeful meu de departament şi mama.

După cum am bănuit, profesorul Sanders nu s-a arătat deloc încântat că voi intra în concediu de maternitate peste cinci luni.

– Nici că-ţi puteai găsi un moment mai bun, mi-a zis, mai ales că te-am angajat pe ultima sută de metri. Acum va trebui să găsesc din nou pe cineva tot pe ultima sută de metri.

– Cinci luni nu înseamnă chiar pe ultima sută de metri...

– În lumea academică, exact asta înseamnă. Oricum, n-avem încotro şi va trebui să ne descurcăm. Presupun că acum ar trebui să te felicit.

Evident, vestea s-a răspândit cu viteza luminii în cadrul departamentului – şi Marty Melcher m-a încolţit pe hol, spunându-mi:

– Aşadar, nu eşti virgină.

– Ştii, profesore, acest comentariu ar putea fi considerat drept o formă de hărţuire sexuală.

– Sau simplă tachinare. Chestie de interpretare, nu?

– Nu, e o chestie de politeţe, ceea ce dumneavoastră vă lipseşte.

– Dacă vrei să mă raportezi la ofiţerul de etică sexuală sau cum naiba se numeşte, n-ai decât. Reputaţia ta de căţea va fi confirmată.

– Atunci aşa voi face.

– Îmi cer scuze, a zis şi s-a dat un pas în spate.

M-am oprit din drum şi m-am întors cu faţa spre el.

– Ce naiba se petrece cu dumneavoastră?

Niciun comentariu din partea lui Marty Melcher. Doar privirea stânjenită a unui fanfaron ce fusese prins cu mâţa-n sac.

Între timp, Stephanie Peltz făcuse cercetări în privinţa amorezului meu (fusese la o conferinţă de literatură cu Sara Crowe), pentru că atunci când s-a apropiat de mine, în cafeneaua de la universitate, mi-a zis:

– Ce veşti minunate! Şi ce bărbat *interesant* pe post de tată...

Abia aşteptam să scap de Universitatea New England. Însă un lucru stupefiant s-a întâmplat în acel semestru de primă vară: lui Lorrie Quastoff i s-a acceptat transferul la Harvard. Vestea a venit după ce am scos-o pe Lorrie la prânz, chiar la începutul trimestrului şi i-am prezentat ideea.

– Harvardul nu va accepta o ciudată ca mine, s-a împotrivit Lorrie.

– Părerea mea e că tipii de-acolo te-ar vrea foarte tare. Însă întrebarea care se pune e: tu îi vrei pe ei?

– La Harvard trebuie să ai creier.

– Întocmai cazul tău.

– Nu prea cred.

– Ei bine, eu da şi la fel şi toţi ceilalţi din departament. Eşti o vedetă şi ai nevoie de un mediu intelectual mai riguros ca să...

– Celor de la Harvard n-o să le placă autismul meu.

– O să le placă de tine pentru că eşti superdeşteaptă, iar notele tale sunt dovada vie. Te vor plăcea pentru că o să dau nişte telefoane acolo şi cu recomandările cu care te vei duce, vor realiza că ar fi o nebunie să te refuze. Dar cel mai mult te vor plăcea pentru că odată ce vor sta de vorbă cu tine, vor vedea cât de extraordinară şi neobişnuită eşti.

– Neobişnuită rimează cu autistă.

– Şi ce dacă? am întrebat-o.

Am avut nevoie de alte două întâlniri înainte să o pot convinge cel puţin să scrie cererea de transfer. Când cei de la Harvard i-au răspuns, invitând-o la un interviu, mi-a spus:

– Nu vreau să-mi puneţi nicio vorbă bună.

– Dar aşa funcţionează lucrurile, Lorrie.

– Nu şi în cazul meu. Harvardul nu trebuie să mă vrea doar pentru că sunt autistă.. Dacă aflu că aţi discutat cu ei inainte, o să-i refuz.

– Nu te îngrijora, îţi promit că de aici înainte n-or să audă nimic de la mine.

Adevărul era că deja contactasem Biroul de admiteri de la Harvard şi pe şeful Catedrei de engleză, ca să o laud pe Lorrie, asigurându-i că trebuie să o accepte. Dar fata nu trebuia să ştie asta. Aşa că i-am respectat dorinţa şi am păstrat tăcerea din acel moment, cu toate că (atunci când mi s-a solicitat de către Biroul de admiteri Harvard) am scris o scrisoare de recomandare plină de argumente solide.

Acceptarea ei de către Harvard a fost o ştire-bombă pentru New England, dar întâmpinată cu multă răceală de către administraţie. Stephanie Peltz m-a informat că El Presidente nu fusese prea încântat, susţinând că păstrarea acestei studente talentate (a se citi autistă) aici ar fi adus mai mult prestigiu universităţii. Şi de ce-şi bagă nasul în toate din nou femeia aia nesuferită Howard?

Imediat după ce Lorrie a fost acceptată, am ieşit în oraş să sărbătorim şi am luat prânzul la hotelul Charles, din Cambridge. Eu n-am putut să beau din motive fiziologice evidente, dar am convins-o pe Lorrie să încerce un pahar de şampanie. Părea puţin speriată când ospătarul i-a turnat băutura şi şi-a frecat degetul nervoasă

de piciorul paharului mai bine de un minut, înainte ca eu să-i spun:

– N-o să te transformi într-un dovleac.

– Dar s-ar putea să mă îmbăt.

– Nu şi dacă te dovedeşti o parteneră ieftină pentru buzunarul meu.

– Asta a fost o glumă, nu?

– Da, asta a fost o glumă – dar acum, serios vorbind, chiar meriţi un pahar cu şampanie. Nu intri la Harvard în fiecare zi. Aşa că, haide, încearcă.

Cu multă grijă, şi-a ridicat paharul la buze, şi-a închis ochii strâns, de parcă s-ar fi aşteptat ca lichidul să-i topească buzele şi a luat o sorbitură mică. Apoi a deschis ochii, părând surprinsă că moartea nu se pogorâse asupra ei şi a mai sorbit puţin.

– Nu e rea, a zis, dar prefer Diet Coke. Nu puteţi să beţi din cauza copilului, nu-i aşa?

Îi menţionasem o singură dată faptul că sunt însărcinată. Se întâmplase cu câteva săptămâni în urmă şi reacţia ei la momentul respectiv a fost un simplu clătinat din cap, după care a trecut la alt subiect. Apoi nu mai pomenise nimic despre asta.

– Aşa e, am răspuns. Doctorii te sfătuiesc să nu bei în timpul sarcinii.

– Sunteţi fericită că o să aveţi un copil?

– Cred că da.

– Adică nu sunteţi în al nouălea cer?

– Nu există nicăieri „al nouălea cer", cu excepţia porcărioarelor de reviste pentru femei.

– Adică nu vreţi să fiţi gravidă?

În astfel de momente, era greu de spus dacă francheţea brutală a lui Lorrie constituia un produs nemijlocit al autismului ei sau pur şi simplu reflecta incapacitatea de a se angaja în discursuri subtile (cu excepţia momentelor în

care se discuta despre literatură).

– *Sunt* gravidă.

– Răspuns greşit.

– Ştiu că o să iubesc copilul atunci când o să vină pe lume.

– Toată lumea spune că soţul dumneavoastră e un ciudat.

– Nu e soţul meu – şi cine-şi permite să-şi dea cu părerea despre el?

– Nu vă spun.

– Nu e deloc ciudat. De fapt, cred că ţi-ar plăcea mult de el.

– E şi el autist?

– Toţi bărbaţii sunt puţin autişti.

– Dar el chiar e autist?

Ai grijă.

– Nu, nu e. Şi nici tu nu mai eşti.

– Cum e dragostea?

– Complicată.

– Foarte complicată?

– Depinde...

I Ca atunci când v-aţi culcat cu profesorul acela de la Harvard?

Chipul lui Lorrie a rămas inexpresiv. Nu şi-a dat seama de efectul comentariului ei asupra mea.

– De unde ştii de chestia asta? am întrebat-o.

– Toată lumea ştie. Aia a fost dragoste?

– Da, aia a fost dragoste adevărată.

– Şi pentru că era căsătorit au apărut complicaţii?

– Da, a complicat mult lucrurile.

– El a murit, nu?

– Da, a murit.

– Şi aţi fost tristă?

– Mai tristă ca oricând.

Din nou, replica mea nu a impresionat-o pe Lorrie. S-a mulţumit să clatine din cap.

– Deci Emily Dickinson are dreptate. Dragostea este „ora plumbului".

– Cred că ea vorbea mai degrabă de pierdere.

– Dar dragostea înseamnă pierdere.

– În multe cazuri, da – dragostea înseamnă pierdere.

– Şi tipul ăsta nou, ciudatul – o să-l pierdeţi şi pe el până la urmă, nu?

– Nu asta intenţionez. Dar nu se ştie niciodată...

– Se pare că nu-l iubiţi aşa cum l-aţi iubit pe profesor.

– E diferit... atâta tot.

– „Diferit" nu înseamnă dragoste.

Mama a reacţionat cu veşnica ei variaţiune pe aceeaşi temă când l-am dus pe Theo să o cunoască, două săptămâni mai târziu. Pavasem drumul (corecţie: încercasem să pavez drumul), sunând-o înainte şi anunţând-o că am rămas însărcinată. După cum anticipasem, s-a supărat amarnic – nu numai pentru că „făceam un copil fără să fiu măritată", dar şi pentru că îi mărturiseam abia după trei luni de la momentul în care aflasem că o să fiu mamă.

– Şi a trebuit să aştepţi atât de mult ca să-mi spui şi mie? m-a întrebat, cu un glas plin de durere.

– Voiam să fiu sigură că pot ţine sarcina.

– Nu-i adevărat – pur şi simplu nu voiai să împărtăşeşti şi cu mine vestea.

Tăcere.

– Şi tatăl...? a zis ea în final.

I-am povestit puţin despre Theo.

– Pare... diferit.

***Diferit.* Din nou cuvântul acesta.**

– Este foarte original.

– Acum mă îngrijorez şi mai tare.

– Aşadar... vrei să-l cunoşti sau nu?

– Normal că vreau să-l cunosc pe Theo.

Două săptămâni mai târziu, când eu şi cu Theo ne-am urcat în Miata mea (burta ce mi se mărea văzând cu ochii mă anunţa că această maşinuţă sport va fi schimbată cât de curând cu una în care să încapă şi un copil), mi-am jurat în sinea mea că voi face tot posibilul ca weekendul petrecut *chez Mom* să funcţioneze. Dar când am ajuns la casa familiei mele de pe strada Pleasant, din Old Greenwich, am zărit pe chipul mamei un şoc vizibil atunci când a dat cu ochii de bărbatul ce era tatăl viitorului ei nepot. Aşa cum am băgat de seamă şi reacţia lui Theo când a analizat aspectul lipsit de farmec, tapetul cojit, mobila ce nu mai fusese reparată de peste treizeci de ani. Apoi starea mamei mele, care părea şi mai retrasă şi mai împovărată de indiferenţa pe care i-o arăta lumea. M-a copleşit un sentiment de vinovăţie, când am văzut-o atât de pipernicită şi tristă, aşa că am luat-o în braţe şi i-am spus cât de minunat mă simţeam s-o văd din nou. Reacţia ei însă a fost una de uluire detaşată. Ba chiar s-a tensionat când am îmbrăţişat-o, apoi m-a împins într-o parte, bătându-se uşor peste piept şi aruncându-mi o privire prin care mă informa destul de clar: *„Să nu îndrăzneşti, ca de dragul tipului ăstuia, să te comporţi de parcă am fi apropiate".* Ruptura dintre noi era atât de clară, încât relaţia noastră se transformase într-o masă informă de respingere şi de suferinţă abia mascată.

– Aşadar, tu eşti băiatul cu pricina, a spus mama, privindu-l cercetător pe Theo.

– Da, doamnă, a răspuns Theo, cu un zâmbet larg. Eu sunt băiatul cu pricina.

– Bravo ţie.

Theo a reacţionat foarte abil la asemenea comentarii şi, în plus, a reuşit să păstreze o atmosferă relaxată şi să

evite orice potenţial conflict.

– Ştii, Jane ne-a mărturisit pe vremuri, mie şi tatălui ei, că n-o să se mărite şi nici n-o să aibă copii vreodată, a spus mama în timpul cinei.

Ştiam c-o să deschidă din nou subiectul acesta nenorocit, aşteptând momentul potrivit să pună sare pe rană. Dar îl pregătisem deja pe Theo în această privinţă, povestindu-i totul înainte să ajungem acasă la mama. Şi s-a descurcat de minune:

– Ce poveste tristă, doamnă Howard. Dar ştiţi ceva? Şi eu le-am spus părinţilor mei acelaşi lucru, iar ei nu s-au despărţit. Aşa că problema se pune cât de bună sau rea este, în definitiv, o căsnicie. Sau câtă vinovăţie atribui altcuiva pentru propriile tale probleme.

I-a spus toate astea zâmbind. Mama s-a dezumflat imediat, când a sesizat mustrarea din spatele tonului său amabil. Când s-a scuzat ca să se ducă la baie, ea s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit:

– L-ai pus la curent înainte să vină aici, nu-i aşa?

– Nu ştiu despre ce vorbeşti, mamă.

– I-ai spus că o să deschid subiectul ăsta.

– Nu crezi că vorbele lui conţin şi un sâmbure de adevăr?

– N-are cum să înţeleagă toate ramificaţiile…

– … unei întâmplări care s-a petrecut cu treisprezece ani în urmă şi cu care mă chinui întruna de atunci. Nimic, dar *nimic* din ceea ce am făcut pentru tine vreodată nu-ţi va atenua nevoia de a relua nenorocita aia de seară şi de a da vina pe mine pentru ceva ce era numai între tine şi tata…

– Ne descurcam foarte bine înainte ca tu să…

– Oh, Iisuse, n-o să termini niciodată? M-am săturat să mă tot tratezi de parcă aş fi cea mai mare greşeală a vieţii tale…

– Îndrăzneşti să mă acuzi că te urăsc...

– Ba bine că nu...

Brusc, l-am zărit pe Theo în prag.

– Vă întrerup? a întrebat el.

S-a aşternut o tăcere stânjenitoare, ruptă de mama câteva secunde mai târziu.

– Tocmai o informam pe Jane că am atât de multe lucruri importante de făcut mâine, încât ar fi mai bine ca voi doi să plecaţi dimineaţă.

Din nou o linişte apăsătoare.

– Nicio problemă, doamnă, a intervenit Theo, zâmbind larg.

– Cum să nu fie nicio problemă? am izbucnit. Am bătut atâta drum tocmai ca să i te prezint.

– Jane... a spus Theo, nu-i nimic.

– Eşti un tânăr înţelept, a zis mama, ridicându-se în picioare. Îţi doresc numai bine.

Şi a urcat în camera ei.

Am rămas la masa din bucătărie şi mi-am cuprins capul între mâini. Theo s-a apropiat şi m-a îmbrăţişat, rostindu-mi la ureche:

– Hai să nu ne mai amărâm şi să plecăm chiar acum de aici.

O jumătate de oră mai târziu, ne cazasem la hotelul Hilton, de la marginea oraşului Stamford. Era modern şi steril, dar camera avea un pat uriaş şi o cadă adâncă, în care m-am aşezat imediat ce s-a umplut cu apă fierbinte şi unde am stat peste o oră, încercând să înţeleg ce se întâmplase. La un moment dat, a intrat Theo, s-a aşezat pe marginea căzii şi mi-a spus:

– Priveşte astfel lucrurile: n-o să te mai simţi niciodată vinovată că nu vii s-o vezi. Să fii dat afară implică nişte avantaje suplimentare.

– Nici măcar n-a coborât să-şi ia la revedere când am

plecat.

– Pentru că ea ar fi vrut să fugi sus şi să-i ceri iertare şi să-i spui că vei încerca să fii o fată bună din nou şi toate porcăriile alea care te fac să te simţi în continuare vinovată şi pe care probabil ea ţi le pune în cârcă încă de când te-ai născut. Aşa îi arăţi foarte clar că nu mai joci după cum îţi cântă şi te felicit pentru asta. S-a terminat.

– Eşti minunat, i-am zis, luându-l de mână.

– Da, sunt.

Când ne-am întors la Cambridge, a doua zi, m-am aruncat într-un adevărat vârtej. Nu mai voiam decât să rezolv toate lucrurile. Pentru că aşa ne place nouă să credem că în viaţă totul poate fi rectificat. *Să restabileşti raporturi de prietenie, să te împaci, să te apropii de ceilalţi, să te implici într-un proces de vindecare reciprocă.* Vocabularul modern american e plin de cuvinte şi expresii ce desemnează reconcilierea – pentru că, *la naiba,* doar suntem o naţiune care mizează pe forţa lui „a putea". Sigur că putem evita tragedia şi prăpăstiile de netrecut dintre oameni, pentru că întotdeauna trebuie să existe o soluţie pentru conflictele interpersonale. Problema acestui punct de vedere este că refuzăm să acceptăm că există şi lucruri pe care nu le putem rezolva – că, ne place sau nu, nu putem repara ceva ce a fost stricat iremediabil.

Am rămas în această stare de spirit zile întregi. M-am potolit abia când am primit un exemplar al cărţii mele. Am ţinut-o în mână pentru o vreme, am deschis-o şi am ascultat fâşâitul tăcut, dar ferm al paginilor proaspăt legate. Aruncând o privire peste sutele de mii de cuvinte, mi-am spus în sinea mea: *Chiar am făcut-o...* şi m-am întrebat ce însemnau toate acestea în marea schemă a lucrurilor.

Theo a fost şi mai încântat la vederea tomului publicat.

– Ar trebui să sari în sus de bucurie, să sărbătoreşti cu

şampanie, mi-a zis el.

– Gesturi deloc înţelepte pentru o femeie în starea mea.

– Dar măcar ar trebui să fii mai entuziasmată.

– Sunt.

– De-aia ai un ton aşa de melancolic.

– Păi, mă gândesc la...

– Jane, nu poţi să faci nimic pentru ca femeia aia să te placă.

Theo mi-a citit cartea pe nerăsuflate şi mi-a spus că e superbă.

– N-aş merge atât de departe, l-am contrazis.

– Pentru că nu suporţi ideea că un lucru făcut de tine este bun.

– Aşa sunt eu, îndoiala de sine întruchipată.

– Termină cu prostiile. Este o lucrare critică fantastică.

– E doar o carte academică.

– Unde naiba ai învăţat să te subapreciezi în halul ăsta?

– Unde ai învăţat să fii aşa de drăguţ?

– Întotdeauna am fost drăguţ.

Nu puteam nega asta. Cu toate ciudăţeniile şi toanele lui, Theo rămânea, în esenţă, un tip foarte drăguţ şi, în plus, (ajunsesem să admit) un tip care putea face faţă toanelor şi nesiguranţei mele permanente. Poate că una dintre cele mai mari surprize ale existenţei noastre este să scăpăm de nesiguranţa şi lupta ce caracterizează vremurile pe care le trăim. Este un interludiu rar şi, cel puţin, îl acceptam ca atare. Theo a fost în stare să-mi alunge, pentru o vreme, vocea aceea interioară nesuferită care mă făcea să mă îndoiesc de mine.

Nici măcar naşterea fiicei mele nu s-a transformat în acel „Gotterdammerung" de care mă temusem atâta. Dimpotrivă, totul s-a desfăşurat ca la carte. În

dimineaţa zilei de 24 iulie, m-am trezit să-mi fac un ceai şi am simţit, brusc, un jet puternic de lichid scurgându-mi-se pe picior. Nu m-am panicat şi nici nu am încremenit de frică. Pur şi simplu m-am întors în dormitor şi i-am spus lui:

– Trezeşte-te – tocmai mi s-a rupt apa.

Deşi se culcase abia cu două ore mai devreme – după un maraton Fritz Lang, ce durase toată noaptea —, s-a trezit imediat şi s-a îmbrăcat în şaizeci de secunde. A înhăţat un halat de baie pentru mine şi geanta pe care, datorită nevoilor sale hiperorganizaţionale, o pregătise cu o săptămână mai devreme. Am traversat oraşul până la spital în mai puţin de o jumătate de oră. În nicio oră eram deja internată, băgată pe perfuzii şi mi se făcuse şi o injecţie epiduralã. Patru ore mai târziu, Emily a sosit pe lume.

E ciudat să ţi se spună să împingi şi să te forţezi, atunci când partea inferioară a bazinului e complet amorţită. E ciudat să priveşti în sus spre oglinda plasată strategic în faţa picioarelor, acoperite în rest, şi să te uiţi la chestia aia plină de sânge care iese încet din tine. Dar cea mai ciudată dintre senzaţii este momentul ce urmează imediat ce te-ai eliberat de copil – şi copilul de tine – când ţi se dă în braţe pentru prima dată creatura aia micuţă şi fără păr... simţi un fel de amestec de dragoste instantanee nemărginită şi o teamă disperată. Dragostea te copleşeşte, pentru că, pe scurt, acesta e copilul tău. Dar şi frica e la fel de imensă, nelimitată. Teamă că n-o să-ţi duci la bun sfârşit sarcina. Teamă că n-o să fii în stare să-i oferi fericire. Teamă să n-o dezamăgeşti. Teamă că pur şi simplu nu vei face lucrurile cum trebuie.

Atunci însă, copilul începe să plângă şi-l strângi

tare la piept. După sentimentul înălţător şi epuizant, totodată, provocat de aducerea pe lume a unui copil, precum şi de intrarea în lumea dârză a mămicilor, un alt gând ţi se înfiripă în minte cu putere: Mă voi strădui să-ţi ofer ce e mai bun pe lume.

Din fericire, Theo nu a filmat naşterea, aşa cum mă ameninţase. În timp ce o ţineam pe Emily (îi alesesem numele cu mult înainte să se nască) strâns, el a îngenuncheat lângă noi, a mângâiat-o pe cap, m-a strâns de mână şi i-a şoptit proaspetei lui fiice:

– Bine ai venit pe lume.

După aceea, m-a îmbrăţişat şi mi-a spus cât de mult mă iubeşte. Iar eu i-am spus cât de mult îi iubesc.

Abia mult mai târziu am realizat că atunci a fost pentru ultima oară când ne-am declarat unul altuia iubirea.

Cinci

Instantanee din primul an de viaţă al lui Emily. Cum am adus-o acasă de la spital. Cum am stat toată noaptea lângă pătuţul ei, de frică să nu i se întâmple ceva.

Cum am aflat că gingiile ştirbe ale fiicei mele erau făcute din oţel, atunci când îmi apuca sfârcul.

Emily descoperind plăcerile îngheţatei. Când i-am dat prima linguriţă de îngheţată cu vanilie la vârsta de opt săptămâni, a zâmbit cu gura până la urechi.

O criză de colică agresivă, care a ţinut-o trează noapte de noapte, timp de două săptămâni, şi care m-a adus într-o stare de disperare absolută. M-am plimbat cu ea în braţe de la miezul nopţii şi până în zori, în fiecare dintre cele paisprezece zile, încercând s-o adorm, dar fără niciun rezultat.

Reluarea serviciului după cele trei luni de concediu de maternitate şi prima zi în care am lăsat-o pe Emily la creşă, aşteptându-mă să urle vehement... însă fiica mea a acceptat tranziţia cu o seninătate absolută.

Primul set de cuburi clasice din lemn, toate gravate cu literele alfabetului.

– Poţi să scrii un cuvânt? am întrebat-o, iar ea a râs şi a aruncat cubul în cealaltă parte a camerei.

Emily mergând de-a buşilea prin living, pentru prima dată, spre locul în care îmi ţin lucrările şi ridicând o carte de pe podea, pe care apoi mi-a întins-o, rostind şi primul ei cuvânt: Mami.

Emily apucând un pix şi mâzgălind linii pe un blocnotes, rostind şi cel de-al doilea cuvânt din viaţa ei: Cuvânt.

Emily pusă la pat de un atac virulent de gripă, temperatură de peste 40 de grade, vizita pediatrului în miez de noapte şi avertismentul că s-ar putea să fie nevoie să o internez în spital dacă febra nu scădea în următoarele douăzeci şi patru de ore. Scâncetele fiicei mele, din cauza febrei nu putea respira foarte bine, iar vârsta nu-i permitea să-mi spună cât de oribil se simţea.

Febra a scăzut într-un târziu, dar Emily şi-a revenit complet abia după o săptămână. Am fost atât de epuizată, încât am aţipit la una dintre şedinţele de catedră.

Theo – într-una din puţinele seri când stătea acasă – petrecându-şi timpul cu fiica lui şi arătându-i varianta originală, din 1937 a filmului Albă ca Zăpada şi cei şapte pitici şi ţinându-i un discurs de cinci minute despre „importanţa contextuală" (da, a folosit exact aceste cuvinte) a filmului în istoria desenului animat.

Prima propoziţie rostită de Emily, câteva săptămâni mai târziu: „Tati nu-i aici".

Pentru că tati rareori se găsea aici.

Acesta a fost elementul definitoriu al primului an din viaţa sa: absenţele tot mai dese ale tatălui ei. Fenomenul a evoluat treptat, dar vizibil. În prima săptămână după ce Emily a venit acasă – şi, ca orice nou-născut, ne-a tratat cu treziri continue – Theo a început să se retragă. În apartamentul său, spunând că nu are de ales, fiind presat de terminarea cărţii.

– Ei bine, ai putea să scrii şi aici, i-am spus. Doar am aranjat un mic colţ de lucru şi pentru tine.

– Dar toate notiţele mele sunt dincolo.

– Toate notiţele tale vin de pe internet. Şi pentru că am pus internet wireless pentru tine şi aici...

– Vibraţiile de aici nu se potrivesc cu genul meu de scriitură. Iar somnul pe apucate din timpul nopţii mă omoară.

– Emily nu stă trează decât o jumătate de oră. Şi e un copil atât de cuminte.

– Am nevoie de cel puţin opt ore de somn.

– Şi eu nu?

– Ba sigur că da. Dar nu lucrezi deocamdată, iar eu da. Şi dacă nu dorm...

De ce m-am ambalat? Posibil pentru că el era cel care se ducea la serviciu în fiecare zi, în timp ce eu stăteam acasă în concediu de maternitate. Aşa că da, nu trebuia să depun eforturi intelectuale cum făcea Theo acum. Deşi îl rugasem în diverse ocazii să petreacă mai multă vreme cu noi, nu insistasem foarte mult asupra subiectului. Eram prea obosită ca să pornesc o ceartă cu el. Însă am simţit totodată că – odată cu sosirea fiicei lui pe lume – realitatea statutului de părinte îl cam luase prin surprindere. În ciuda vorbelor lui prenatale despre dorinţa de a fi tată, simplul fapt că Emily se dovedea acum omniprezentă în viaţa noastră îl dăduse peste cap. Oare atunci când spunem că ne dorim ceva, în adâncul sufletului ne îndoim de acest lucru? Pentru că mă făceam vinovată de acelaşi model comportamental de când mă ştiam, nu puteam să-l arăt cu degetul pe Theo – cel puţin nu acum, mai ales că speram că impulsul de a fugi era doar o fază temporară.

Imediat ce lui Emily nu i-a mai displăcut ideea de a dormi nouă ore neîntrerupte, Theo s-a întors la noi. Ba chiar a început s-o ducă la plimbare cu căruciorul, să-i facă baie din când în când şi să o schimbe, să se aşeze împreună pe jos şi să se joace cu jucăriile ei şi, în general, reuşea să-i smulgă hohote de râs. În relaţia cu

mine însă, afişa un soi de detaşare rece. Subtilă, dar vizibilă. încă mai pălăvrăgeam relaxat, încă mai mâneam împreună şi încă ne mai susţineam unul pe altul în problemele ce apăreau. Totuşi, un fior de gheaţă se strecurase între noi şi ori de câte ori îl întrebam dacă-l necăjeşte ceva, se ferea să-mi răspundă.

– Nu s-a întâmplat nimic, a spus el într-o seară, când a căzut pe gânduri zece minute bune, în timpul cinei, iar eu comentasem că asemenea pauze gen Pinter mă tulburau oarecum.

– La cinema, pauzele gen Pinter nu durează mai mult de cinci secunde, a replicat.

– Tocmai de aceea cinci minute petrecute într-o tăcere absolută mi se par îngrijorătoare.

– Dar nu mă îngrijorează nimic, a spus, evitându-mi privirea.

– S-a întâmplat ceva, Theo?

– Nu, de ce-ar trebui să se întâmple ceva?

– Din căminul nostru răzbate un aer rece, de detaşare.

– Astea-s veşti noi pentru mine. Serios, vin aici în fiecare seară.

– Da, dar pari preocupat.

– La fel şi tu.

– În ce sens?

– Gândurile tale sunt adesea în altă parte.

– Aşa se întâmplă când jonglezi între calitatea de părinte şi o carieră cu normă întreagă.

– La fel ca şi mine.

– Nu începe comparaţie.

– Oh, te rog, hai să nu începem jocul „Care din noi face mai multe...".

– Păi, m-ai lăsat complet singură în primele două

luni de viaţă ale lui Emily.

– Nu-i adevărat. Am dormit în altă parte, pentru că aşa am căzut de acord, având în vedere că eram cel care încă mai lucra...

– N-am căzut deloc de acord. Pur şi simplu ai decis să fii absent, iar eu am fost suficient de proastă să accept.

– Dacă ai fost aşa de supărată, de ce n-ai spus nimic la momentul respectiv?

Şah mat. M-a avut la faza asta. Iar el ştia foarte bine de ce nu deschisesem subiectul atunci – pentru că mă îngrozea gândul că l-aş putea înstrăina; pentru că în starea mea postnatală de zombi nedormit, am trăit teama crescândă că o să mă părăsească dacă îl forţez prea tare. Poate că asta îmi spunea acum zâmbetul lui: Nu suntem căsătoriţi... nu ne aparţinem unul altuia... aş putea pleca oricând mi s-ar năzări...

Zâmbetul s-a transformat dintr-unul răutăcios într-unul împăciuitor.

– Dacă avem o problemă, a adăugat el, nu fi timidă. Spune-mi. Nu vreau să crezi că între noi s-a rupt ceva.

Fisura a continuat însă să se adâncească. Când m-am întors la lucru, o lăsam pe Emily în fiecare dimineaţă la creşă, pentru că Theo nu se trezea niciodată înainte de prânz. Problema era că trebuia luată de acolo în fiecare după-amiază la ora trei. Pentru că lunea, miercurea şi vinerea, cursurile mele se terminau abia la patru, căzusem de acord ca Theo să meargă la creşa din Cambridge şi s-o ţină pe Emily la biroul lui de la Arhiva de Filme Harvard, până când ajungeam eu acolo pe la cinci şi jumătate.

Dar într-o seară, după vreo trei săptămâni, m-a informat:

– Nu mai pot s-o iau pe fetiţă de la creşă.

– De ce? am întrebat, încercând să-mi ascund surpriza.

– Pentru că nu mă descurc.

– Cum adică „nu te descurci"?

– Cere prea mult de la mine – şi sunt fericit să-i ofer totul, dar nu în timpul serviciului.

– Defineşte: „cere prea mult".

– „Atenţie permanentă", „hrănit", „schimbat", „urlete care-i deranjează pe ceilalţi colegi", „imposibilitatea de a pleca atâta timp cât o am la birou".

– Theo, dar aşa a fost înţelegerea...

– Ştiu că aşa a fost înţelegerea. Ideea e că înţelegerile există ca să fie renegociate. Iar eu trebuie să renegociez.

– Ei bine, nu-i aşa simplu.

– Ba da, e chiar foarte simplu. Tu nu o iei cu tine la cursuri, aşa că de ce-aş aduce-o eu la Arhivă?

– Pentru că eu o duc la creşă cinci dimineţi pe săptămână şi tot eu o iau de acolo în alte două după-amiezi. Pentru că am grijă de ea în fiecare seară, pentru că tu lucrezi până la nouă sau zece, cum se întâmplă şi de cele mai multe ori în weekend. Şi sunt fericită să petrec atâta timp cu ea, pentru că este un copil fantastic. Singurul lucru pe care ţi-l cer sunt aceste nouăzeci de minute pe care să le petreci cu ea în după-amiezile în care eu am cursuri. E o înţelegere extrem de convenabilă, Theo...

– Nu merge. Trebuie să găsim o bonă drăguţă, competentă, responsabilă, care să vrea s-o ia pe Emily...

– Dar asta o să ne coste cel puţin o sută cincizeci de dolari pe săptămână.

– Ne permitem.

– Vrei să zici, eu îmi permit.

– Păi, tu câştigi mai mult decât mine – şi probabil că încă mai ai bani la bancă.

– Nu aşa de mulţi.

– Nu eu te-am pus să-ţi cumperi un apartament.

M-am uitat la el uimită de ultimul său comentariu.

– Tu te-auzi ce spui? l-am întrebat.

A izbucnit în râs, după care a ieşit pe uşă. Nu s-a mai întors două zile – timp în care nu am avut încotro şi a trebuit să apelez la o agenţie de babysittere şi să angajez o columbiană drăguţă, pe nume Julia, care să mă ajute. Am hotărât ca ea s-o ia pe Emily de la creşă şi să aibă grijă de ea până pe la ora şapte în fiecare seară, timp în care urma să şi gătească şi să se ocupe de rufe. Julia avea treizeci şi cinci de ani, era căsătorită, mamă a trei copii şi locuia în Jamaica Plain. Trăia în America de peste zece ani, dar tot nu stăpânea bine engleza. Îşi dorea din toată inima să mă mulţumească şi să stea cât mai multe ore la mine. După cum îmi declarase foarte direct: „Am nevoie de bani". Iar eu mă bucuram să-i pot oferi acele câteva ore suplimentare – la naiba cu banii – pentru că-mi elibera aproape întreaga după-amiază şi aveam timp să mă ocup de lucrările studenţilor şi de aspectele administrative, dar şi să mă apuc de următoarea mea carte, care speram că va fi un studiu critic major asupra lucrărilor lui Sinclair Lewis.

Ne-am înţeles pentru un salariu de 350 de dolari pentru douăzeci de ore pe săptămână şi, brusc, am scăpat de stresul de a traversa tot oraşul ca s-o iau pe Emily imediat după ore. În schimb, Theo se eliberase oricum de orice responsabilitate domestică. Imediat după ce am angajat-o pe Julia, l-am sunat la apartament, dar mi-a intrat robotul, aşa că i-am lăsat

un mesaj:

– Bine, ai câştigat, avem o bonă care se ocupă de Emily în toate după-amiezile. Dacă vrei să te întorci sau nu, depinde numai de tine.

A venit în aceeaşi noapte, cu un buchet de flori, o geacă de blugi foarte drăguţă pentru Emily, o sticlă de şampanie, dar nu şi-a cerut scuze că ne părăsise cu două zile în urmă. Acesta era – aveam să descopăr ulterior – stilul lui Theo. Nu ridica niciodată vocea, nu-şi impunea punctul de vedere, nu cerea nimic. Dacă nu-i plăcea ceva sau se simţea încolţit de vreo obligaţie casnică, pur şi simplu dispărea sau te lăsa să înţelegi prin stilul său pasiv-agresiv că n-avea niciun sens să te cerţi cu el.

Aşa că atunci când l-am întrebat dacă „genul ăsta de dispariţii o să facă parte din repertoriul lui casnic din viitor", mi-a răspuns că nu discută subiectul. În plus, nici n-avea de gând să-şi explice sentimentele în această chestiune. Îţi convine, bine, nu, la revedere.

– De ce să ne mai chinuim, Jane?

– Pentru că se presupune că avem un parteneriat şi într-un parteneriat responsabilitatea se împarte.

– Niciun parteneriat nu se bazează pe o responsabilitate împărţită frăţeşte. În fine, am avut o problemă cu Emily, pe care acum am rezolvat-o şi asta contează. Apropo, că tot veni vorba, sunt fericit să contribui şi eu la salariul Juliei cu 175 de dolari. Asta înseamnă fifty-fifty, dacă matematica mea e corectă.

– Sper că n-o să mai dispari aşa încă o dată.

– Jane, ştii foarte bine, ameninţările nu-ţi vin bine.

Când am încercat să continui conversaţia, a ieşit din cameră şi s-a dus să se joace cu Emily. Când s-a întors o jumătate de oră mai târziu, i-am spus:

– Nu pot să trăiesc astfel.

– Cum anume?

– Să ieşi din cameră ori de câte ori...

Mi-a întors spatele şi s-a dus din nou în camera lui Emily. M-am repezit după el şi am strigat:

– Vrei, te rog, să ai decenţa să încropeşti o conversaţie cu mine?

Rezultatul comentariului meu furios a fost un scâncet din partea lui Emily. Tonul meu ridicat a speriat-o. Theo n-a scos niciun cuvânt. Şi-a săltat fiica în braţe şi a legănat-o, aruncându-mi o privire plină de reproşuri. În acel moment, am simţit că n-o să mai pot câştiga niciodată în faţa acestui bărbat.

Dar ce încercam mai exact să câştig? Toate relaţiile casnice devin, într-un fel sau altul, exerciţii ale puterii. Chiar dacă îţi spui în sinea ta că nu încerci să controlezi cealaltă persoană, încerci, într-o manieră sau alta, să-ţi pui amprenta asupra situaţiei domestice. Ceea ce mă înnebunea la Theo era faptul că nu lăsa niciodată nimic de la el, ci folosea strategeme care să mă facă pe mine să par ilogică şi care îi permiteau lui să-şi impună propriul modus vivendi. Dacă ridicam obiecţii, pur şi simplu se dădea la fund. Se angaja într-un joc similar celui practicat de tata de-a lungul vieţii sale: Ori tu cu mine, ori eu fără tine. Numai că spre deosebire de tata, Theo obţinea ceea ce-şi dorea prin tăcere, furtişag şi viclenie. Cu toate că trebuie să recunosc că rezultatul final – o bonă part-time – nu-mi displăcea pe de-a-ntregul.

După ce am rezolvat problema copilului, Theo n-a mai plecat atât de des. Venea acasă pe la opt seara. Adesea pregătea cina şi întotdeauna îşi petrecea timp şi cu Emily. Pierdeam vremea împreună până pe la mijlocul nopţii şi am continuat să facem dragoste de cel puţin două ori pe săptămână. Cu sau fără sex,

adormeam înainte de douăsprezece şi jumătate şi mă trezeam odată cu Emily, la şapte şi jumătate dimineaţa. Când a intrat în cea de-a patra lună a vieţii, ne-am mai liniştit, pentru că de-acum dormea neîntoarsă cel puţin zece ore pe noapte. Theo se descurca foarte bine cu ea, dacă se întâmpla să se trezească în toiul nopţii, şi şi-a perfecţionat totodată felul în care se strecura în pat lângă mine, la patru dimineaţa, fără să mă deranjeze. Theo dormea întotdeauna cu dopuri de urechi, aşa că nu o auzea pe Emily la prima oră din zi. În plus, minunata noastră fiică nu urla când se trezea. Poate că acord o importanţă mult prea mare tuturor acestor aspecte, dar ceea ce m-a impresionat încă de la început la Emily era felul în care îşi făcea cunoscute nevoile, fără să se văicărească sau să ceară imperios ceva anume. Zâmbea foarte mult şi în fiecare dimineaţă mă întâmpina cu gura până la urechi. Pentru câteva momente absolut necesare, toate grijile lumeşti dispăreau, amintindu-mi că maternitatea îşi merita toate tensiunile şi grijile inerente.

Chiar înainte de naşterea ei, îmi schimbasem mica mea Mazda cu un VW Touareg. Am cumpărat un model vechi de un an, dar tot a trebuit să mai adaug opt mii de dolari, ca să acopăr preţul final. Şi mai important era faptul că acceptam ideea de a nu mă transforma într-un părinte proprietar de SUV.

Theo n-a încercat să se împotrivească hotărârii mele de a cumpăra o nouă maşină.

– Hei, nu aduce a vagon şi nici nu are aspectul ăla infatuat al Toyotelor hibrid. E o maşină care arată bine şi sunt sigură că n-o să-mi fie ruşine să merg cu ea.

Numai eu o conduceam în fiecare zi, pentru că eu o duceam pe Emily la creşă. Niciodată mai devreme de

8:30. În faţa centrului de îngrijire, din apropierea Pieţei Porter, în direcţia Cambridge, găseam întotdeauna vreo douăzeci de mămici (şi cu greu vreo trei tătici), toate aliniate cu copiii în cărucioare, îmbrăcate pentru a merge la serviciu, toate privindu-şi ceasul, toate pregătite să se repeadă imediat ce uşile se deschideau şi copiii puteau fi duşi înăuntru, după care ne puteam grăbi fiecare spre locul de muncă, unde să ne începem rutina chinuitoare şi bine plătită – apăsate în tot acest timp de dilema echilibrului dintre carieră şi copii, de presiunile permanente ale susţinerii relaţiilor, spunându-ne în sinea noastră că într-una din zilele astea ne vom simţi cu adevărat împlinite.

Frământările mele însă aveau la bază un adevăr cinic referitor la relaţia cu Theo: nu-l mai iubeam deloc. Sau poate ar trebui să reformulez propoziţia într-una interogativă: oare îl iubisem cu adevărat vreodată şi aş mai fi rămas alături de el dacă Emily nu ar fi intrat în vieţile noastre?

Poate că întrebarea mea se trăgea dintr-o altă nedumerire: oare el mă iubea pe mine? Când se apropia aniversarea lui Emily şi eu începusem să cred că între mine şi Theo se stabilise un ritm de viaţă relativ decent, şi-a schimbat comportamentul şi nu a mai venit acasă câteva nopţi la rând. Ceea ce m-a scos din minţi şi mai tare a fost faptul că nu m-a sunat să-mi spună unde e şi şi-a ţinut mobilul închis, doar ca să mă enerveze şi mai rău – ori, cel puţin, aşa mi se părea mie. După şaptezeci şi două de ore, a catadicsit să răspundă la unul dintre apelurile mele frenetice. Şi a reacţionat cu un calm incredibil:

– Sunt acasă, scriu.

– Şi nu puteai să-mi dai şi mie un telefon să-mi zici

unde eşti? Serios, cred că ţi-am lăsat vreo douăsprezece mesaje şi pe fix şi pe mobil.

– Le-am închis pe amândouă. N-aveam chef să fiu deranjat.

– Adică eu te deranjez?

– Pari stresată.

– Normal că sunt stresată. Ai dispărut ca măgarul în ceaţă.

– Dacă te-ai fi deranjat să te uiţi la mesajul pe care ţi l-am lăsat...

– N-am văzut niciun mesaj.

– Poate nu ai căutat unde trebuie.

– Am întors casa cu fundul în sus să văd dacă mi-ai lăsat ceva.

De fapt, verificasem numai pe masa de la bucătărie şi pe dulapul din hol, unde obişnuia să pună bileţelele. Dar nu căutasem în...

– ... în dormitor, a spus Theo. Pe noptieră, sub lampă.

Am pus receptorul jos şi m-am repezit în dormitor. Imediat ce am împins uşa la perete, m-am uitat direct spre noptieră. Acolo, ascuns pe jumătate sub lampă se găsea biletul. L-am înhăţat.

Mă duc la mine să scriu.

Atâta tot, nici nume, nici semnătură, nicio explicaţie suplimentară.

M-am întors în living şi am ridicat receptorul.

– În regulă, l-am găsit. Dar ai avut vreun motiv serios să nu-l laşi într-un loc mai vizibil?

– Nu da vina pe mine că nu l-ai văzut.

– Nu te învinovăţesc de nimic, Theo. Aş vrea doar să tratezi această relaţie ca pe oricare alta şi nu ca pe un loc convenabil unde te opreşti atunci când ai nevoie de

sex sau de mâncare gătită.

Seara următoare a apărut înainte ca eu să ajung acasă şi a organizat un mic festin Thai la un restaurant local. Câteva zile mai târziu, a dus-o pe Emily la grădina zoologică, într-o sâmbătă după-amiază, apoi mi-a gătit mâncare italienească pentru cină şi m-a amuzat cu anecdote despre Welles şi Huston şi Ford şi Hawks şi toţi ceilalţi mari regizori pe care-i admira. Şi când, din senin, m-a îmbrăţişat şi mi-a spus că sunt minunată... ei bine, tot restul serii mi-am închipuit că lucrurile ar sta bine între noi doi. Până când îndoiala m-a cuprins din nou.

– Când naiba o să accepţi şi tu că oricum totul s-a dus de râpă şi că mereu vei fi sfâşiată de îndoieli, m-a întrebat Christy într-o seară, când m-a sunat pe la miezul nopţii, recunoscând că îşi linge rănile. („Nu, nu e vorba de un alt motociclist nenorocit... tipul avea clasă şi era deştept, ceea ce înrăutăţeşte situaţia şi-aşa de rahat.")

– În concluzie, tu susţii că trebuie să fiu fericită cu ceea ce am, în ciuda problemelor.

– Nu, a răspuns Christy, iată cum gândesc eu: ai o carieră interesantă, care va deveni şi mai interesantă odată ce te vei elibera de universitate. Trăieşti cu un bărbat interesant, care poate că nu e partenerul ideal, dar care nici nu poate fi considerat plictisitor. Iar cireaşa de pe tort, ai o fiică superbă şi reuşeşti să împaci viaţa profesională cu cea de mamă de o manieră ce le-ar face invidioase pe toate femeile pe care le cunosc, inclusiv pe mine.

– Eh, hai că m-ai lăsat cu gura căscată. Adică, pe tine nu prea te-a atras niciodată ideea să faci copii.

– Asta nu înseamnă că nu sunt chinuită de un conflict permanent cu mine însămi. Uită-te la tine

acum. Ştiu că o consideri pe Emily...

– ... cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat vreodată, am terminat propoziţia în locul ei.

– Poftim. Şi mai ştiu că peste cincisprezece ani, dacă las momentul să treacă pe lângă mine, s-ar putea să regret faptul că independenţa a fost mai importantă decât maternitatea.

– S-ar putea să nu regreţi.

– Cu toţii sfârşim prin a regreta totul. Este natura propriei noastre condiţii. Puteam, dar n-am făcut-o... Am vrut, dar ceva m-a oprit... Toate expresiile alea care urlă a regret şi pe care nu reuşim să le ocolim.

Poate Christy avea dreptate. Poate că era mai bine să accept dualitatea ce caracteriza orice lucru. Poate că lucrurile stricate erau, de fapt, şi cele mai interesante.

Dar, după cum i-am mărturisit şi lui Christy, în privinţa lui Emily nu suportam niciun fel de ambivalenţă. Oricât de frustrată eram din cauza lui Theo, oricât de imbecile mi se păreau politicile interne ale universităţii, dacă fiica mea îmi zâmbea sau rostea ceva absolut dezarmant, ori se lipea de mine, izbutea să mă scoată din mediocritatea şi nemulţumirile ce-mi dominau viaţa.

– Mami... tati... bine, a spus într-o seară Emily, când eu şi Theo stăteam de vorbă la masă şi râdeam de nişte prostii pe care le auzise într-o cafenea după-amiază.

– Da, ai dreptate, a aprobat-o Theo. Mami şi tati sunt bine.

L-am luat de mână şi am zâmbit.

Zece zile mai târziu, a venit acasă cu un anunţ: intrase într-o afacere cu o femeie pe nume Adrienne Clegg.

După aceea, mami şi tati n-au mai fost bine

niciodată.

Sase

Adrienne Clegg. Din clipa în care Theo a adus-o acasă, n-am putut-o suferi. Mai corect spus, am detestat-o. Pentru că am intuit imediat că nu ne va provoca decât suferinţă.

Să recunoşti că urăşti pe cineva înseamnă să admiţi eşecul. Ura este o emoţie extremă. Odată prins în ghearele ei, te trezeşti adesea întrebându-te: chiar merită să dispreţuieşti pe cineva aşa de tare? Poate că purtarea tatei m-a costat slujba de la Freedom Mutual şi m-a făcut să mă simt trădată. Dar tot nu reuşeam să-l urăsc. Ar fi însemnat să mă urăsc pe mine însămi.

Însă Adrienne Clegg era diferită. În felul ei insinuant mi-a distrus întregul veşmânt al vieţii pe care-l ţesusem pentru mine. Aşa că da, o uram şi mă dezgusta totodată neputinţa mea de-a împiedica atacurile ei invazive asupra micii noastre familii.

Poate că acesta este aspectul pe care l-am acceptat cel mai greu – faptul că, imediat ce am cunoscut-o, am ştiut că ne va aduce numai necazuri. Şi-atunci de ce nu m-am luptat cu ea încă de la început? Ce parte din mine i-a permis să ne provoace asemenea suferinţe?

Dar să nu anticipăm.

Adrienne Clegg. Puţin trecută de patruzeci de ani. Înaltă. Slabă ca o scândură. Păr creţ şi roşu aprins, pe care şi-l ţinea strâns lipit de cap. O piele ce părea în permanenţă bronzată („Pe sfert, mă trag din indieni incaşi", mi-a mărturisit ea odată). O femeie care purta mereu piele şi cercei ostentativi, precum şi inele imense pe şase dintre degetele de la mâini. Era un amestec între o motociclistă şi una dintre femeile

acelea din Manhattan, extrem de ambiţioase, puse pe căpătuială.

Adrienne Clegg chiar dăduse lovitura în Manhattan. La fel ca şi în L.A. şi în Londra. Apoi însă, aterizase la Boston, în mijlocul acestui vârtej, l-a cunoscut pe Theo, exact în momentul când el intrase în legătură cu un regizor local de filme pe nume Stuart Tompkins. Iar Stuart tocmai făcuse, pentru zece mii de dolari, un film violent-comic, un soi de „Bonnie şi Clyde o iau razna", a cărui acţiune se petrecea într-un colegiu. Se numea Gangsterul Delta Kappa – un titlu oribil. Stuart era un împătimit al filmului clasic. Ca şi Theo, avea puţin peste treizeci de ani. Ca şi Theo, locuia într-un apartament micuţ şi supravieţuia cu un regim alimentar bazat pe mâncare congelată şi semipreparată. Comparaţiile însă se opreau aici. Stuart era înalt. Al naibii de înalt şi de slab. Adică măsura cam un metru nouăzeci şi nu cântărea mai mult de şaptezeci de kilograme. Avea faţa plină de acnee („Faţa lui e ca o cultură de penicilină", a observat Theo). În plus, mirosea îngrozitor. Din fericire, nu am fost niciodată invitată la el acasă. Theo – fiind cel mai nou bun prieten al lui – a fost nevoit să treacă pe la el într-o seară şi, mai târziu, m-a informat că nu va mai repeta niciodată experienţa. Vase nespălate de peste şase luni, lenjerie murdară aruncată pe podea, o toaletă ce nu mai fusese curăţată de la evenimentele din 9/11 septembrie şi putoarea universală a cuiva care nu ia în serios igiena personală.

Dată fiind obsesia exagerată a lui Theo privind ordinea şi curăţenia, nu e de mirare că s-a întors din prima sa vizită, şi singura, la Stuart arătând de parcă intrase într-o stare de şoc toxic.

– Nu mai fac asta niciodată, a rostit, deschizând

unica mea sticlă de parfum şi adulmecându-i aroma floral. Parcă aş fi intrat într-un canal. Dar tipul a făcut un filmuleţ extraordinar, care o să-mi aducă o cantitate considerabilă de bani.

O să-mi aducă o cantitate considerabilă de bani. Meditând la toate acestea mai târziu, am realizat că Theo se vedea numai pe el beneficiind de pe urma proiectului.

Eu n-aş fi crezut niciodată că mai mult de zece oameni se vor uita la Gangsterul Delta Kappa. Dar Theo i-a văzut imediat potenţialul uriaş şi l-a categorisit pe Stuart drept un talent imens, „bineînţeles, dacă reuşesc să-l determin să se spele".

Îl cunoscuse pe Stuart la Arhivă – unde avea o slujbă part-time la videotecă şi, la fel ca şi Theo, nu se gândea decât cum să vizioneze filme zece ore pe zi. După cum s-a dovedit, Stuart îşi folosise mica moştenire primită de la „o mătuşă nebună" („Pe bune, trebuie să fi fost nebună să-mi lase mie ceva") pentru finanţarea acestui horror de optzeci de minute. Îl filmase cu o cameră video HD în campusul colegiului de stat din Marblehead. Toţi actorii proveneau de prin partea locului. Fiecare a primit 300 de dolari şi, după ce că filmul a fost realizat în zece zile, Stuart mai cunoştea şi doi tipi meseriaşi în efecte speciale, care au decis să-l aranjeze puţin, folosindu-şi ideile lor stranii, pe măsura bugetului infim.

Acesta a fost şi lucrul care m-a izbit cel mai tare la Gangsterul Delta Kappa: bizareria şi cruzimea lui năucitoare. Theo a insistat să mi-l prezinte acasă. Ba chiar a preparat un castron cu floricele de porumb, din care să ronţăim cât ne uităm la porcăria aia. În felul lui ciudat, era un film bine construit. Dincolo de primitivismul jocului actoricesc şi de efectele speciale

ieftine, sesizai un talent aparte, prin felul în care atră-gea publicul cu ajutorul anumitor părţi anatomice moi, forţându-l să fie atent.

Povestea avea la bază o idee simplă şi ieftină, specifică unui film de groază: un weekend petrecut în mijlocul unei organizaţii studenţeşti pline de idioţi se transformă într-o baie de sânge, când Tocilarul şi prietena lui, Gotica, îi pedepsesc pe şmecherii plini de muşchi, care l-au chinuit pe el mai demult. Tocilarul şi Gotica devin îngeri ai răzbunării şi pun la cale nişte morţi oribile pentru cretinii jucători de fotbal şi avizi de bere: electrocutare, scoaterea ochilor, aruncarea într-un gard cu ţepi, chirurgie pe creier ad-hoc, cu o maşină de găurit electrică şi până şi smulgerea limbii cu un patent...

După care, cei doi se pun pe jefuit bănci...

Violenţa filmului, deşi extremă până la paroxism, era împletită cu un umor negru genial. Stuart şi colegii lui vărsaseră mult sânge, dar cu talent şi o anarhie subversivă care reuşea să te amuze – şi totodată să te enerveze pentru faptul că te trezeai prins de o asemenea porcărie.

Ceea ce m-a intrigat cel mai tare a fost subtextul general al filmului: felul în care putea fi interpretat ca un atac la antiintelectualismul turbat ce caracteriza dintotdeauna viaţa americană. Filmul tipic cu Tocilarul Răzbunător – copilul care fusese întotdeauna ridiculizat şi batjocorit şi care îi pedepseşte pe idioţii aroganţi şi insipizi, ce se simţiseră ameninţaţi de cunoştinţele lui. Oricât de mult m-a îngrozit violenţa lui gratuită, o parte din mine, cea care i-a detestat mereu pe fanfaroni, aplauda faptele nebunului.

– Ei bine, recunosc că mi-a atras atenţia, am spus la final, când rula distribuţia. Acum am nevoie de trei

guri de votcă şi de vin duş fierbinte ca să mă curăţ de murdărie.

– E o capodoperă, a comentat Theo.

– N-aş merge aşa departe.

– Eu da. Nu te întâlneşti în fiecare zi cu un asemenea talent.

– E un talent lipsit de rafinament.

– Exact. Şi de-aia e şi aşa de interesant. E primitiv – cu un miros natural pe măsură.

– Da, are o înclinaţie aparte pentru putoare.

– Ceea ce trebuie să mai ştii e că acest tip de film se vinde. Distribuit corect, va deveni un hit în toate oraşele cu colegii din ţară. Până şi cei înnebuniţi după filmele cu fraternităţi îl vor gusta. Şi când o să fie lansat pe DVD... o să conduc un Porche.

– Nu prea te văd într-un Porche, Theo.

– Vorbeam în metafore. Îţi jur, acest film va face o grămadă de bani. N-am nevoie decât de cincizeci de mii de dolari ca să pun lucrurile în mişcare...

– Şi de unde propui tu să-i obţii?

– Păi, speram că ţi-ar plăcea să investeşti în proiect...

Ştiam că va veni şi acest moment, dar tot mă simţeam al naibii de aiurea.

– N-am cincizeci de mii de cheltuit pe aşa ceva.

– Ba da.

– Ce vorbă-i asta?

– Păi, ţi-am văzut extrasele de cont.

– Mi-ai umblat prin hârtii?

– Hei, lasă tonul acuzator. Desigur că nu ţi-am umblat prin hârtii. Dar luna trecută, când îţi făceai socotelile, toate extrasele erau pe birou...

– Şi a trebuit să te uiţi în ele.

– Dacă-ţi laşi lucrurile pe birou la vedere, atunci le

poate studia oricine.

– Numai dacă cineva hotărăşte să se uite – şi asta ai făcut tu, Theo. Serios, tu-ţi laşi jurnalul pe masă tot timpul, iar eu nu l-am deschis niciodată, dar niciodată.

– Ei bine, de ce-ai fi făcut-o? E o carte închisă. Însă hârtiile răspândite pe un birou...

– Avem cumva o dezbatere semantică despre ce înseamnă încălcarea intimităţii şi eu nu ştiu?

– Ideea e că ai vreo şaizeci şi opt de mii de dolari la bancă. Iar dacă ai intra în parteneriat cu mine şi cu Adrienne...

Atunci i-a menţionat numele pentru prima dată.

– Cine e Adrienne?

– Adrienne Clegg. O distribuitoare de filme absolut genială cu care intenţionez să lucrez.

– Înţeleg, am rostit cât se poate de rece. Şi când ai întâlnit-o mai precis pe această „distribuitoare de film absolut genială"?

– Nu-ţi face griji – nu i-o trag.

– M-am mai liniştit.

– Am întâlnit-o prin intermediul lui Stuart. S-au cunoscut la un festival de filme horror, în Bratislava, anul trecut...

– Bratislava, New York?

– Foarte amuzant. Stuart era în Italia şi se ocupa de Festivalul Horror din Bratislava pentru una dintre revistele la care scrie. Şi singurul motiv pentru care a reuşit să ajungă la Bratislava este că festivalul a fost de acord să suporte cheltuielile unui jurnalist de o revistă care să acopere toate subiectele – toţi distribuitorii de filme de groază ştiu că vânzarea multor DVD-uri se datorează acestor reviste. Şi cum Stuart e considerat cel mai talentat critic de filme horror în prezent...

– Aşadar e un soi de Pauline Kael[8] pentru „Driller Killer"[9], corect?

– De ce nu-ţi place tipul, când nici măcar nu l-ai cunoscut?

– Nu-mi plac aranjamentele...

– Uite, Adrienne este o femeie uimitor de deşteaptă...

– Şi pe care ai cunoscut-o în timpul unei cine intime în coşmelia lui Stuart?

– Vorbeşti de parcă ai fi geloasă...

– Sunt pur şi simplu surprinsă că n-ai pomenit de ea până acum.

– Ţi-am cerut eu cumva raportul despre toate persoanele pe care le întâlneşti în fiecare zi?

– Nu, dar nici eu nu te-am anunţat din senin că m-am apucat de afaceri cu cineva...

– Adrienne a trecut pe la Arhivă săptămâna trecută, după ce am văzut montajul final al filmului lui Stuart şi i-am spus că vreau să mă ocup eu de distribuirea lui. Stuart a fost de acord, dar numai cu condiţia să lucrez cu Adrienne, pentru că el consideră că noi doi facem o echipă grozavă. Ceea ce s-a dovedit a fi adevărat. Ea are talent pentru afaceri, iar eu am pasiune. Adrienne preconizează că filmul va strânge cel puţin 15 milioane de dolari... ceea ce, având în vedere că distribuitorului îi revine 35%, înseamnă...

– Cinci sute de mii şi ceva...

– Cinci sute douăzeci şi cinci de mii. Calculele tale matematice sunt impresionante.

– Chiar crezi că va fi aşa de profitabil?

– Nu cred... ştiu că va depăşi suma asta. Iar dacă

[8] Critic de film, care a scris pentru publicaţia The New Yorker, cunoscută pentru recenziile sale pline de subiectivism şi considerată una dintre persoanele cu cea mai mare influenţă la Hollywood.

[9] Film horror celebru, produs în 1976, în regia lui Abel Ferrara.

investeşti cincizeci de mii, te asigur că primii cincizeci de mii pe care îi facem ţi-i vom da ţie, după care vei primi 20% din comisionul nostru. În concluzie, îţi poţi recupera investiţia şi îţi poţi dubla suma în mai puţin de un an.

– Dacă proiectul este atât de sigur, n-ar fi mai bine să încercaţi la bancă sau la o societate de creditare?

– Băncile şi investitorii mari nu se interesează de filmele cu buget mic. Nu se pupă cu genul lor de viziune.

– Păi, sunt sigură că o să găsiţi un cinefil cu buzunarele pline, care va fi dornic să parieze pe voi...

– Prin urmare nu te interesează... pentru că ar însemna să investeşti în mine.

– Vorbeşti prostii... am replicat, încercând să nu par prea furioasă sau prea rănită, dar eşuând lamentabil în strădania mea.

– Asta-i adevărul. Niciodată n-ai avut încredere în mine. Niciodată n-ai crezut că o să am succes.

– Cum poţi spune aşa ceva? Mereu ţi-am zis că eşti un tip superinteligent. Râd la glumele tale, te laud în faţa prietenilor mei cât de talentat eşti şi...

– Tu n-ai prieteni.

Comentariul lui m-a izbit ca un croşeu de dreapta.

– Nu-i adevărat. Vorbesc cu Christy tot timpul...

– Christy se află la trei mii de mile depărtare. În afară de ea, nu te vezi cu nimeni...

– Şi tu cum oi fi, domnul solipsism în carne şi oase? Trăiai precum Oblomov înainte ca eu...

– Am o grămadă de prieteni, a rostit el încet. Dar tu nu te întâlneşti niciodată cu ei, pentru că ştiu cât de tare i-ai dispreţui. Aşa cum ai hotărât să-i dispreţuieşti pe Adrienne şi pe Stuart, deşi nu i-ai cunoscut încă.

– Pur şi simplu mă deranjează ideea...

– ... că aş putea avea succes şi apoi te-aş părăsi.

– Nici pomeneală de aşa ceva, m-am împotrivit, chiar dacă prin vorbele sale exprimase un adevăr deloc confortabil.

Întreaga noastră relaţie stătea sub semnul temerilor mele că el ar putea ieşi definitiv din viaţa mea şi uram şi mă îngrozea o asemenea realitate.

– Aş fi încântată să ai succes cu filmul ăsta. Şi ştii foarte bine că te-aş sprijini în aproape orice ai dori să faci...

– Atunci trebuie să investeşti în mine.

Voiam să spun atât de multe cu privire la ultima sa replică: de pildă că un cuplu n-ar trebui să amestece niciodată relaţia cu afacerile; că dacă aş investi în proiectul lui, aş fi obligată să-i pun la îndoială simţul responsabilităţii şi că i-aş da o asemenea sumă consistentă doar pentru că am fost constrânsă. Dar mă găseam într-una din acele situaţii nenorocite din care nu poţi scăpa cu faţa curată. Dacă refuzam să-i dau banii, îi confirmam faptul că nu am încredere în el. Dacă investeam banii, mă simţeam de parcă mi s-ar fi pus pistolul la tâmplă ca să intru într-o combinaţie cu cineva al cărui simţ pentru afaceri era, în cel mai bun caz, nedezvoltat.

Ai încredere în instinctele tale. Acesta este probabil cel mai bun sfat pe care-l poţi primi, urmat de: Nu băga niciodată bani într-un film. Aşa că am hotărât să câştig timp şi i-am spus:

– Trebuie să întocmim un soi de contract de parteneriat şi, de asemenea, trebuie s-o cunosc pe asociata ta.

Theo a zâmbit cu expresia cuiva care ştie că va obţine ceea ce-şi doreşte.

– Nicio problemă, a zis el. Nicio problemă.

Două zile mai târziu, Adrienne a venit la noi la cină. Theo şi-a petrecut întreaga zi gătind feluri de mâncare indiene. Cu toate că o parte din mine era încântată de atenţia acordată pregătirilor (făcuse rost de toate ingredientele de la un mic magazin indian din Chelsea şi a mers aşa de departe, încât a măcinat singur de mână toate condimentele), nu m-am putut abţine să nu constat că mie îmi gătise doar de trei ori, în cei doi ani de când eram împreună. A insistat să cumpere chiar şi şampanie şi mai multe sticle de Bordeaux ridicol de scumpe.

– Este o cină indiană, l-am dojenit. Mâncarea o să strice un asemenea vin fin.

– Cina asta o să marcheze începutul parteneriatului nostru de afaceri... şi aş vrea să fie la fel de specială şi de importantă ca proiectul.

– Vorbeşti despre distribuţia unui film horror ieftin, nu de retipărirea Bibliei Gutenberg.

– Ce talent ai să strici cheful oamenilor.

– Nu-i corect din partea ta.

– La fel de incorectă e şi insinuarea ta că dau dovadă de extravaganţă doar ca să mă aflu-n treabă.

Cinci minute mai târziu, Adrienne şi-a făcut intrarea.

„Intrarea" e un cuvânt cuminte, pentru că, mai degrabă, Adrienne mi-a oferit un adevărat spectacol. A apărut la uşa noastră purtând o haină lungă până în podea, o combinaţie între caftan şi un şal afgan. Era foarte înaltă – peste un metru optzeci —, cu păr des şi creţ, vopsit într-un roşu strident. Totul la ea urla a „extremism": haina, părul, aparatul pentru dinţi, cerceii uriaşi, de un bronz auriu ce-ţi lua ochii, parfumul ameţitor cu aromă de mosc. Apoi vocea. Urlet de corn. Ce te trezea şi din morţi. Ceea ce o făcea şi

mai nesuferită era bonomia fățarnică şi scârboasă.

– Oh, Doamne, eşti frumoasă, exact aşa cum te-a descris Theo.

Acelea au fost primele cuvinte care i-au ieşit din gură. Urmate de:

– Şi... oh, nu-mi vine să cred... ce apartament minunat!

Comentariul l-a rostit când încă se mai afla în pragul uşii şi n-apucase să vadă „minunăţia" apartamentului. Dar după ce m-a îmbrăţişat de parcă-şi regăsise o bună şi veche prietenă, s-a repezit înăuntru şi a început să-şi exprime încântarea despre absolut orice – de la culoarea canapelei noastre până la „fabulosul" parchet şi „extraordinara" noastră bucătărie nouă. Iar când a ajuns la Emily...

– Oh, eşti absolut cea mai frumoasă fetiţă din lume...

Când Adrienne s-a apropiat de ea cu braţele deschise, fiica mea s-a ghemuit instinctiv şi s-a întors cu spatele. Emily ştia din instinct în cine să aibă încredere şi de cine să se ferească.

Acum realizez că mă angajez într-un proces denigrator excesiv referitor la Adrienne Clegg. Dar ea aparţinea acelei categorii de persoane care nu stârnesc o reacţie firească. În mai puţin de cinci minute de la sosirea ei, nu-mi doream decât să plece.

Însă nu-i puteam cere aşa ceva. M-am mărginit să-i ofer de băut.

– Aş aprecia un mic martini, a spus.

– Îl vrei cu gin sau cu votcă? am întrebat.

– Nu se întâmplă să ai nişte Grey Goose?

– Nu, doar nişte Smirnoff obosită.

– Atunci va trebui să mă mulţumesc cu asta...

M-am dus la bucătărie unde am pregătit băuturile.

Apoi m-am întors în living, unde Adrienne se aşezase pe podea, încercând să se apropie de Emily. Ridica întruna cuburile de lemn şi ţipa ceva de genul:

– Poate Emily să spună litera „A". Poate Emily să spună litera „Z"?

Având doar treisprezece luni şi neputând încă să formeze cuvinte, Emily n-a mai suportat şi a izbucnit în plâns.

– Te-a supărat mătuşa Adrienne? a întrebat femeia, zbierând din toţi plămânii.

Răspunsul fetiţei a constat într-un urlet şi mai înverşunat ca înainte, determinându-mă să o iau în braţe şi s-o duc în camera ei.

– Bănuiesc că acum se vede clar de ce mătuşa Adrienne n-o să fie niciodată mami Adrienne, a comentat ea când am ieşit pe uşă.

Emily s-a potolit cât ai bate din palme. Imediat ce Adrienne a dispărut din raza ei vizuală, s-a relaxat.

– Iartă-mă dacă te-a înfricoşat, i-am şoptit la ureche. Şi pe mine mă sperie la fel de tare.

Când m-am întors, Adrienne şi Theo sorbeau din pahare. Observând că shaker-ul pentru cocktail e gol, Adrienne a insistat să meargă la bucătărie să pregătească încă o porţie.

– Nu e nevoie, m-am împotrivit.

– Ba bine că nu, a rostit ea cu seninătate. Încă două pahare de martini şi o să fim prietene la cataramă.

Imediat ce a ieşit din cameră, Theo mi-a zis:

– Ştiam că voi două o să vă înţelegeţi de minune.

– Foarte amuzant.

– Hei, nu da vina pe mine că n-ai simţul umorului.

– Cu femeia asta nu se poate glumi, am şoptit.

– Pur şi simplu nu poţi suferi pe cineva care este plin de viaţă.

– Se dă în spectacol.

– Iar tu, ca întotdeauna, te repezi să critici.

– N-ai dreptate. Nu vreau decât ce e mai bun pentru noi.

Adrienne s-a întors cu băuturile.

– Porumbeii se ciondănesc?

– Nu, doar m-am ameţit puţin, am spus, dând pe gât restul de martini şi acceptând şi cel de-al doilea pahar.

Votca-martini este o otravă excelentă. După prima porţie eşti aproape anesteziat. După cea de-a doua, amorţeşti complet. După cea de-a treia, fie îţi vine să te înfigi direct într-un hidrant, fie accepţi de bunăvoie un monolog lung de două ore, recitat la foc automat de Adrienne Clegg.

Din fericire, băutura a fost asezonată cu mâncarea indiană pe care Theo o pregătise cu atâta dragoste şi cu extravagantul vin Bordeaux cumpărat special pentru această ocazie. Am stat cuminte pe scaun, am mâncat şi am băut, în timp ce Adrienne a vorbit nonstop. Am aflat astfel despre copilăria ei „ultradisfuncţională" din Vancouver, despre scurta ei căsnicie cu un garderobier de la Hollywood, care s-a dovedit a fi un homosexual dement (ori poate ea l-a determinat să tragă concluzia că a te culca cu un bărbat reprezintă o opţiune mai înţeleaptă?) şi despre internarea ei într-un centru de reabilitare gen Betty Ford, din British Columbia, pentru a scăpa de dependenţa de Percodan („Cel puţin Perc-ul e mai ieftin decât cocaina", a observat ea). Am aflat şi despre felul în care a ajutat la descoperirea a cel puţin trei regizori importanţi (nu auzisem de niciunul până atunci) şi despre viaţa ei profesională anterioară din Paris şi din Berlin („Am fost primul distribuitor de film care a pus lucrurile în mişcare în Germania de Est,

după căderea zidului"). Şi desigur, despre anii „fabuloşi" petrecuţi la New York, unde „cunoştea pe toată lumea".

Nu mi-a fost dificil s-o ascult. Creierul meu, amorţit de votcă şi vin, devenise opac. Pur şi simplu, monologul ei neîntrerupt îmi intra pe-o ureche şi-mi ieşea pe cealaltă. în orice caz, modul în care vorbea despre ea însăşi avea ceva fascinant: narcisimul pur şi zgomotos, felul în care pomenea de nume din industria filmului („Steven"... „Hugh"... „George"...) şi se aştepta ca tu să completezi spaţiile goale; faptul că-şi considera viaţa ca o melodramă permanentă şi nu se oprea nicio clipă să vadă că publicul nu era câtuşi de puţin interesat de aceasta. Ce-a găsit Theo la ea? În fond nici nu era aşa greu de ghicit, de vreme ce extremismul ei grosier îi producea un soi de plăcere perversă, asemănătoare cu iubirea homosexualilor faţă de divele ţipătoare. Poate că siguranţa ei sălbatică, nărăvaşă, l-a impresionat pe Theo aşa de tare. Pentru cineva dotat cu un anumit nivel de aroganţă intelectuală – şi un maniac pasionat de detaliile pedante – dădea adesea semne că nu prea înghite lumea ambiţiilor pur americane şi se întreba dacă va fi mereu o persoană strâmtorată din punct de vedere financiar. Prin urmare, Adrienne – cu aura ei de cunoscătoare a aspectelor fiscale şi de jucător dur – reprezenta o sursă de atracţie convenabilă pentru Theo. Pe măsură ce seara se scurgea, ea a început să discute despre cum va promova Gangsterul Delta Kappa şi s-a apucat să-mi vândă capacitatea ei de a transforma porcărioara aceea într-o marfă extrem de profitabilă.

Da, era exagerată şi narcisistă, dar cu siguranţă ştia cum să-şi susţină ideile. Cu cât vorbea mai mult, cu atât mă convingeam mai tare că ar putea (după cum

îmi promiseseră amândoi) să-mi înapoieze investiţia în mai puţin de un an. Ca orice comerciant viclean, Adrienne ştia cum să fie elocventă şi să-ţi fluture pe sub nas posibilitatea de a-ţi multiplica banii.

– Uite ce-ţi promit eu: cei cincizeci de mii pe care-i bagi în proiectul nostru vor fi garantaţi în totalitate de noi doi. Banii tăi ne vor permite să călătorim pe pieţele marelui film – cum ar fi şi American Film Market din Santa Monica – unde să putem încheia nişte tranzacţii de zile mari. Bag mâna-n foc că putem vinde un film ca ăsta atât pentru cinema, cât şi pe DVD. Adică, pe bune, filmul e un cadou. Un cadou al dracului de profitabil. I l-am arătat săptămâna trecută unui distribuitor italian, prieten de-al meu şi e deja pregătit să ne ofere 150 000 de dolari pentru piaţa italiană de cinematografe. Acum ştiu că următoarea ta întrebare este: păi dacă vi s-au oferit deja banii ăştia, de ce mai avem nevoie de suma de la tine? Cuvântul-cheie aici este „iniţial". În calitate de companie distribuitoare noi primim 30% din totalul de vânzări – dar într-o primă etapă nu obţinem decât 10%, iar distribuitorii trebuie să depună toate eforturile cu privire la oferta lor în maximum nouăzeci de zile. Prin urmare, vorbim acum de un împrumut pe termen scurt – şi unul pe care-l putem returna imediat ce primim suta de mii. Ideea e nu numai că-ţi vei recupera investiţia în patru luni, dar dacă punem la socoteală şi douăzeci de procente din comisionul nostru... ei bine, fă calculele, iubito.

– Ascultă-mă pe mine, cererea pentru astfel de producţii nu are limite. Oamenii vor să fie speriaţi de moarte. Oamenii îşi doresc chestii viscerale de o violenţă extremă. Trăim în era consumismului insipid şi a aşteptărilor anemice. În plus, pentru că, în marea lor majoritate, oamenii duc o viaţă monotonă şi

superficială, cantitatea de furie reprimată este uriaşă. Furie pentru că ai un serviciu naşpa. Furie pentru că eşti prins într-o căsnicie sterilă. Furie pentru faptul că banii câştigaţi de clasa medie, care umple birourile companiilor, nu mai sunt suficienţi şi furie pentru faptul că toată lumea ştie acum că nu mai există siguranţa serviciului.

– În concluzie, cu atâta furie în jurul nostru, cum se descarcă oamenii? Au nevoie de o supapă: filme porno Online, dependenţă de cumpărături, chestii extreme. Şi-aici apare Gangsterul Delta Kappa cu surle şi trâmbiţe: un film despre răzbunare, care te face să-ţi curgă adrenalina prin vene, urmărindu-i pe toţi dobitocii ăia americani cum simt mutilaţi. Adică, pe bune, ring-a-ding-ding... punct ochit, punct lovit.

– Theo mi-a povestit despre experienţa ta cu fondurile de hedging. Uită-te şi tu la apartamentul pe care ţi l-ai luat. Da, ceea ce-ţi oferim noi... presupune un risc. Dar tu eşti o tipă obişnuită cu aşa ceva. Ştii ce înseamnă riscul, iubito. Şi mai ştii că un profit garantat pentru o investiţie venit după numai patru luni, dublat de şansa de a-ţi tripla banii uşor în mai puţin de un an... şi, iubito, când spun „uşor" sunt chiar prudentă...

Iubito. O uram când folosea acel termen drăgăstos, aşa cum îi uram personalitatea extravagantă şi nevoia ei de a-mi face pe plac... După ce şi-a terminat discursul aburitor n-am spus decât:

– Ei bine, va trebui să mă gândesc...

– Desigur că trebuie, desigur, m-a aprobat binevoitoare. Fără presiuni, iubito.

Apoi a continuat să ne povestească despre o cunoştinţă de-a ei care n-a investit în Saw şi a pierdut un milion de dolari. Dar... „fără presiuni, iubito, fără

presiuni".

Am scăpat de ea abia pe la miezul nopţii. Theo s-a purtat cu multă solicitudine, insistând să mă duc la culcare, pentru că se va ocupa el de vase. Când s-a strecurat în pat lângă mine o oră mai târziu, nu m-am ferit de îmbrăţişarea lui. Şi nici n-am obiectat atunci când m-am trezit a doua zi de dimineaţă pe la unsprezece – era sâmbătă – şi am descoperit că făcuse curăţenie şi, potrivit unui bilet lăsat la vedere de data asta – pe masa de la bucătărie —, plecase la supermarket cu Emily, să facă nişte cumpărături pentru weekend.

Înţelegeam cât se poate de clar ce se petrece. Şi la lumina zilei (chiar dacă încă mă simţeam mahmură), dubiile mele în privinţa domnişoarei Clegg s-au intensificat. Când i-am căutat numele pe Google, am găsit unele referinţe ale prezenţei ei la diferite festivaluri de film de-a lungul anilor, ba chiar un articol din 2002, în Hollywood Reporter (de pe vremea când locuia la New York), în care se menţiona că era „unul dintre jucătorii cei mai duri din lumea filmului independent". Câteva zile mai târziu, am primit de la Adrienne un plan de afaceri solid şi întocmit cu mult profesionalism, însoţit de o scrisoare lungă şi bine argumentată, în care îmi explica din nou parametrii investiţiei şi cum, în cel mai rău caz, aveam să-mi recuperez cei cincizeci de mii pe care-i investisem în companie. Theo m-a întrebat în seara aceea dacă încă mai am dubii cu privire la încheierea acestui parteneriat, informându-mă totodată că Stuart făcea presiuni asupra lor, având în vedere că şi alte firme de distribuţie mai puternice îl vânau acum.

– Uite, pentru mine ar însemna enorm dacă m-ai ajuta acum, mai ales că atunci când vom face aşa de

mulţi bani, tu, eu şi Emily ne vom bucura de siguranţă.

Era pentru prima dată când vorbea despre viitor folosind pluralul. O parte din mine se temea să fie iarăşi abandonată, aşa că am răspuns imediat la auzul unui astfel de angajament.

– În regulă, i-am spus lui Theo. O să vă dau banii.

Adrienne m-a sunat a doua zi, nebună de fericire.

– Am ţipat ca o dementă când mi-a dat Theo de veste, a urlat ea la telefon. Şi îţi promit, îţi promit, că nu te voi dezamăgi. De asta poţi să fii mie-n sută sigură.

Mi-a mai zis că ar fi mişto să mă numească directorul companiei Fantastic Filmworks, pe care ea şi Theo aveau s-o înfiinţeze ca să distribuie filmul. Asta însemna că puteam să mă duc la întrunirile consiliului şi să fiu ţinută la curent cu toate deciziile pe care le luau în privinţa distribuirii filmului.

– De ce nu? am spus, gândindu-mă că n-ar fi rău să arunc un ochi asupra felului în care se manevrau investiţiile.

Alte câteva zile mai târziu a sosit şi o scrisoare de acord pentru parteneriatul general. Totul era la vedere – se sublinia investiţia făcută de mine, programul detaliat al returnărilor şi al bonusurilor şi (un lucru vital pentru mine) conţinea o afirmaţie clară că, în calitate de membru al acestui parteneriat, aveam acces complet la toate documentele contabile, precum şi la deciziile companiei în ceea ce privea vânzarea şi promovarea filmului. În aceeaşi seară – când, după cum aranjasem anterior, Adrienne a venit acasă la noi pentru o discuţie finală – i-am comunicat foarte clar că vreau să fiu ţinută la curent cu toate cheltuielile majore ce apar în procesul de distribuţie a filmului şi că trebuia să mi se pună la dispoziţie întreaga situaţie

contabilă dacă aveam să o cer vreodată.

– Nicio problemă, iubito. Între noi va fi transparenţă completă.

Apoi, cu doar câteva mâzgălituri am semnat pentru investiţia de cincizeci de mii de dolari în Fantastic Filmworks. Imediat ce documentul a fost semnat, Adrienne a adus o sticlă de şampanie pentru a sărbători încheierea tranzacţiei. O sticlă de Laurent-Perrier 1977.

– Nu era nevoie de o băutură atât de scumpă, i-am spus lui Theo mai târziu, când ne pregăteam de culcare.

– Există momente în viaţă când extravaganţele sunt necesare.

În lunile care au urmat – şi când Adrienne şi Theo au sărit dintr-o extravaganţă în alta – m-am trezit angrenată într-un schimb de cuvinte tot mai agresiv cu Theo, apropo de firea lor risipitoare.

Până când, aşa cum se întâmplă uneori în viaţă, cheltuielile extravagante s-au transformat într-o profitabilitate extravagantă. Adrienne şi Theo au avut dreptate până la urmă în privinţa banilor ce vor fi scoşi din micul lor film, care s-a dovedit un hit monstruos.

Succesul poate aduce stabilitate pe toate fronturile. Succesul poate grăbi însă şi apariţia haosului. După cum am ajuns să învăţ: nu subestima niciodată nevoia de autosabotare atunci când obţii ceea ce ţi-ai dorit dîntotdeauna.

Şapte

Emily. De-a lungul următoarei perioade de peste un an şi jumătate, unica şi cea mai importantă constantă din viaţa mea a fost fiica mea. Orice altceva din jurul meu s-a dovedit eronat – şi nu pot să dau vina decât pe mine. La urma urmei, semnând pentru toţi acei bani le oferisem oportunitatea de a...

Dar să nu anticipez. În primul rând... Emily. Până la vârsta de un an şi jumătate, deja începuse să compună propoziţii scurte, dar interesante, şi părea să îmi fie la fel de devotată pe cât îi eram eu. Poate că, fără să vreau, îmi conştientizam prea tare propriul meu mediu familial – dar îmi jurasem în sinea mea să nu-i induc şi fiicei mele acelaşi sentiment de vinovăţie îngrozitor şi hotărâsem să fac tot posibilul să-i demonstrez lui Emily că prezenţa sa în viaţa mea reprezenta cel mai bun lucru care mi se întâmplase vreodată.

Înţelegea un copil aşa de micuţ această idee? Numai un părinte obsedat de propria persoană putea să gândească astfel. Sincer, nici eu nu prea ştiam dacă înţeleg. În schimb, aveam o certitudine clară: mă bucuram de fiecare clipă petrecută cu fata mea. Nu m-a supărat niciodată. Ori poate aşa consideram eu că nimic din ceea ce făcea nu mă deranja. Dacă vărsa laptele, dacă nu mă lăsa să dorm noaptea, dacă era botoasă şi strâmba din nas când încercam s-o înveselesc, suportam fără probleme. Asta mă surprindea cel mai tare – faptul că niciun efort nu mi se părea dificil. Sentimentul îmi dezvăluia o mulţime de lucruri şi mai ales profunzimea dragostei necondiţionate pe care o resimţeam faţă de o fetiţă care se întâmpla să fie şi fiica mea.

S-a obişnuit cu absenţele mele şi nu s-a răzvrătit niciodată când am lăsat-o la creşă. În fiecare seară când ajungeam acasă, venea spre mine de-a buşilea (şi după o vreme alergând), strigând încântată spre Julia: „Mami acasă!"

Julia nu mai contenea cu laudele, spunându-mi ce uşor e să aibă grijă de ea.

– E minunată pentru că tu o tratezi minunat, mi-a zis Julia odată în engleza ei încă nesigură.

—Nu, am replicat. Emily e minunată pentru că aşa e ea.

Până să împlinească trei ani, alegea câte o carte de pe jos şi rostea lucruri de genul: „Mami iubeşte cărţile şi eu o iubesc pe mami". Sau se căţăra în poala mea când stăteam la birou şi încerca mereu să citească ce scrisesem în lucrarea respectivă.

În fiecare weekend, mi-am propus să o duc pe Emily într-un loc cultural, dar amuzant totodată. Muzeul de Ştiinţă, Grădina Zoologică, Muzeul de Arte Plastice (la un moment dat, a arătat cu degetul spre un Rothko agăţat pe un perete şi a exclamat: „Frumos"), ba chiar şi Biblioteca Wiedener, de la Harvard, unde o prietenă de-a mea, Diane, care lucra la departamentul de catalogare, ne-a făcut un tur al şirurilor de rafturi. Lui Emily i s-a părut puţin cam sufocant în labirintul întunecat şi s-a lipit de mine cât timp Diane i-a explicat cu răbdare cum se aşezau cărţile pe rafturi şi cum existau rafturi pentru cărţi cu poveşti şi rafturi pentru cărţi despre lucrurile care se petrecuseră în trecut şi rafturi pentru...

– Eu scriu poveşti, ne-a anunţat Emily brusc.

– Sunt sigură de asta, a aprobat-o Diane, zâmbind larg.

Din nou mi s-a spus cât de isteaţă şi încântătoare

este fiica mea. Într-o zi de iarnă cu viscol, am renunţat la maşină şi am dus-o la creşă cu metroul – timp în care ea şi-a colorat fericită cartea cu Sesame Street, oprindu-se din când în când să-mi arate desenele. O femeie mai în vârstă, care stătea în faţa mea, s-a aplecat spre mine şi mi-a zis:

– Şi eu am nepoţi, dar nu ştiu să se poarte în public şi întotdeauna se bat. Dar fiica dumneavoastră este pur şi simplu excepţională şi meritele vă revin din plin.

Ştiu că par îngâmfată. Dar Emily îmi oferea milioane de motive să mă simt astfel. Pentru prima dată în viaţa mea, exista pe lume o fiinţă mai importantă decât oricine altcineva. O afirmaţie redundantă, însă plină de acurateţe. Ea era dragostea vieţii mele.

Între timp, tatăl ei se ocupa de alte lucruri. Din clipa în care am transferat cei cincizeci de mii de dolari în contul Fantastic Filmworks, Theo a cam dispărut din vieţile noastre. Cu banii pe care i-am dat a închiriat un birou împreună cu Adrienne lângă Harvard Square, pentru 1200 de dolari pe lună. Normal că m-a izbit o asemenea extravaganţă.

– Harvard Square este locul cel mai scump din Cambridge, i-am spus.

– De-aia şi trebuie să fim acolo. Adrienne zice că nu avem niciun fel de credibilitate în faţa distribuitorilor mari dacă ne desfăşurăm activitatea la etajul al doilea al unei clădiri anonime. Toată lumea ştie de Harvard Square.

– Dar asta înseamnă peste cincisprezece mii de dolari chiria anuală.

i **Nu te ambala. Adrienne zice că în patru luni o să avem cel puţin o sută de mii de dolari în contul nostru. Atunci o să-ţi recuperezi cei cincizeci de mii şi nici n-o**

să mai avem probleme cu banii cash.

– Adică, deja aveţi probleme cu banii cash?

– N-am afirmat aşa ceva.

Au zburat împreună la Milano la nu ştiu ce mare festival de acolo. Theo m-a asigurat – dar numai după ce i-am cerut asta – că vor dormi în camere separate.

– Nu-ţi mai face tot felul de idei. Eu nu sunt genul ei, ea nu e genul meu... şi oricum are un tip cu care se vede acum...

– Cum îl cheamă?

– Todd parcă.

– Şi ce învârte?

– Cred că e ziarist la Phoenix.

Am verificat caseta redacţională de la Boston Phoenix. Nu exista niciun jurnalist al cărui prenume să fie Todd. Am sunat la biroul lor şi i-am întrebat dacă au un colaborator pe nume Todd care scrie pentru ei. Femeia de la capătul firului mi-a spus că nu are voie să divulge astfel de informaţii, dar că aş putea afla ce mă interesează citind numerele mai vechi. Am procedat după cum m-a sfătuit, folosind motorul de căutare al ediţiei lor online. Am luat la puricat arhiva pe ultimii doi ani. N-am dat peste el. Dacă te numeai Todd, cu siguranţă cei de la Phoenix nu-ţi dădeau voie să scrii pentru ei.

I-am menţionat asta lui Theo. S-a supărat.

– Acum joci rolul lui Edward G. Robinson în Asigurare de moarte?

– Nu încerc să fac pe anchetatorul, am spus, înţelegând aluzia.

– Ba exact asta faci, altfel nu te-ai fi apucat să verifici dacă tipul ăla, Todd, scrie pentru The Phoenix.

– Ei bine, nu scrie.

– Şi ce-i cu asta?

– N-are niciun prieten pe nume Todd.

– Cu siguranţă are un prieten pe nume Todd.

– Atunci nu lucrează pentru The Phoenix.

– Probabil că am înţeles eu greşit.

Theo mi-a adus din Milano o pereche de ghete Ferragamo, incredibil de scumpe.

– Sunt superbe, am spus, dar nu merit eu să port aşa ceva.

– Lasă-mă pe mine să hotărăsc asta, a spus. Oricum, se pare că avem o sută cincizeci de mii de la prima strigare pentru distribuţia în cinematografele din Italia.

Dar ghetele costau 1500 de dolari (din nou, internetul m-a pus la curent), iar pe mine m-a cam tulburat ideea că primul procent din vânzări se dusese deja. Am hotărât totuşi să nu-l provoc, pentru că aveam alte griji mult mai presante cu care trebuia să mă confrunt.

– Bună să vă fie ziua, vă mulţumim aşa de tareeee că aţi sunat la Fantastic Filmworks.

Vocea asta – prostindu-se şi pisicindu-se cu asemenea inflexiuni, încât o puteai asocia foarte uşor cu o persoană îndopată cu halucinogene – m-a întâmpinat într-o după-amiază, când am sunat la Theo la birou.

– Cine era aia? l-am întrebat pe Theo.

– Asistenta noastră, Tracey-Spacey.

– Aţi angajat o asistentă?

– Doar part-time.

– Da, dar tot angajată se numeşte. Şi ce fel de nume e ăsta, Tracey-Spacey?

– Avem nevoie de o asistentă. Eu am şi jobul de la Arhivă, iar cum Adrienne e plecată mai mereu...

Asta era un alt aspect care mă călca pe nervi:

Adrienne se găsea în permanenţă în altă parte, zburând între Londra şi L.A. şi Milano şi Barcelona, iar eu primeam ocazional câte un telefon de la grande dame, toată numai lapte şi miere.

– Jane, iubito, n-o să-ţi vină să crezi cât de scumpă e Londra acum. Serios, opt dolari pentru un frappuccino la Starbucks. Cine naiba are banii ăştia?

– Din câte se vede, tu ai.

A început să râdă cu lătratul ei de hienă.

– Eşti mortală, mi-a spus. Dar simt cumva un strop de îngrijorare în glasul tău, iubito?

– Ba bine că nu.

– Uite de ce te-am sunat... Am nişte veşti grozave! Ai auzit vreodată de The Film Factory? Unul dintre cei mai mari distribuitori din Marea Britanie. Şi sunt gata să ne ofere două sute cincizeci de mii pentru drepturile de distribuţie în cinematografele din Anglia.

– Şi pentru drepturile din DVD-uri?

– Vor şi pe-astea să le ia – numai că partea noastră va fi de 40% din vânzări.

– Şi la ce preţ s-au gândit?

– Ia te uită... Doamna Afaceristă!

– Aşadar treizeci de procente din două sute cincizeci de mii înseamnă şaptezeci şi cinci de mii. Nu se poate vorbi de avariţie, dat fiind că Marea Britanie este o piaţă dominată de limba engleză.

– E un preţ extraordinar, a comentat pe un ton furios şi iritat.

– Au obţinut şapte sute cincizeci de mii pentru Ucide-mă acum am spus, menţionând numele unui film horror recent, foarte sinistru, care se dovedise un fenomen de box-office în aproape treizeci de ţări.

– De unde ştii asta?

– Pentru că ştiu cum să folosesc un motor de

căutare. Şi motorul ăsta m-a dus la site-ul celor de la Variety, unde există postat un articol despre tranzacţia britanică pentru Ucide-mă acum. Având în vedere că tu ai fost în stare să realizezi doar 33% din preţul distribuirii în cinematografele britanice pentru filmul nostru...

– Ştii ceva, m-a întrerupt Adrienne, nu aşa ne-a fost înţelegerea când am acceptat investiţia ta.

– Tu mi-ai acceptat investiţia, am repetat furioasă – pentru că exact aşa mă simţeam. Tu ai venit la mine împreună cu partenerul meu, implorându-mă să...

– Am optsprezece ani de experienţă în industria filmului. Am fost numită cea mai importantă persoană din distribuţia independentă de film de către cei de la Village Voice. În fine, două sute cincizeci de mii este un preţ grozav.

– Este un preţ mediocru.

– Care-ţi acoperă totuşi investiţia.

– Presupun că da.

Theo a venit în seara aceea acasă emanând un soi de mânie pasiv-agresivă.

– Habar n-aveam că eşti atât de experimentată în vânzarea filmelor, mi-a spus pe un ton mieros şi maliţios totodată.

– Ştiu să compar o afacere bună cu una proastă.

– Probabil ştii şi că Adrienne mi-a dat telefonat de la Londra plângând în hohote, nu?

– Şi-ar trebui să fiu afectată de asta? Pur şi simplu, am subliniat faptul că afacerea încheiată de ea nu s-a numărat printre cele mai profitabile.

– Pe viitor, nu-i vei mai pune la îndoială deciziile.

– E un ordin, domnule?

– Las-o să-şi facă treaba... se pricepe foarte bine.

– Nu şi dacă a obţinut şaizeci şi cinci de procente

mai puţin decât...

– Nimeni nu ştia la momentul respectiv că piaţa filmelor va înregistra o mică recesiune. Ai lucrat în finanţe, ştii şi tu că totul se reduce la managementul riscului, la evaluarea riscului. Şi-atunci de ce să facem atâta tam-tam pentru că o afacere bună nu e de fapt atât de bună? O să-ţi primeşti banii înapoi.

Dar nu mi-am primit niciun ban înapoi. Patru luni au trecut. Theo şi Adrienne s-au dus la Los Angeles şi la Târgul American de Film, unde au închiriat un Mustang decapotabil şi un apartament într-un hotel de pe plajă. Cum am aflat astfel de lucruri? Văzând fotografiile cu Theo şi Adrienne, lângă Mustangul roşu electric sau la petrecerea pe care au organizat-o pentru cunoscuţii din lumea filmului chiar în apartamentul lor – care avea (tot în adevăratul stil al Hollywood-ului) o terasă foarte frumoasă ce dădea spre plaja din Santa Monica. Pozele mi-au căzut sub ochi, pentru că Theo şi-a lăsat noua lui cameră Leica pe masa de la bucătărie, cu imaginea sa şi a lui Adrienne (ţinându-se amândoi pe după umeri) afişată pe ecranul digital.

M-a tulburat descoperirea? Foarte puţin. Lăsând astfel camera la vedere, parcă pentru a fi folosită, n-am stat pe gânduri şi m-am uitat la toate pozele care fuseseră salvate. Atunci am văzut imaginile cu apartamentul cu vedere la ocean, cele cu petrecerea sau cele în care se hârjoneau cu alţi petrecăreţi în patul uriaş king-size.

De ce naiba lăsase camera pe masa de la bucătărie? Răspunsul era unul foarte clar: pentru că voia ca eu să aflu. Voia să-mi mărturisească faptul că acum se culca cu Adrienne. În spiritul tradiţiei masculine de a scăpa de sentimentul vinovăţiei, trebuia ca eu să dau peste

micul lui secret murdar – şi, ca atare, să mă facă pe mine să mă simt vinovată.

Dar când a ajuns acasă în seara aceea şi l-am pus faţă-n faţă cu realitate, reacţia lui a fost una de dispreţ rece.

– De ce te-ai uitat la fotografii? m-a întrebat.

– Pentru că le-ai lăsat special ca să le văd.

– Prostii, a rostit el calm. Pur şi simplu, am lăsat camera pe masă, iar tu ai ales să o ridici şi să o verifici.

– Iar tu ai ales să laşi la vedere o fotografie în care tu şi Adrienne vă îmbrăţişaţi.

– Ne ţineam pe după umeri, atâta tot.

– Atâta tot? Vă tolăneaţi în patul unui hotel.

– Mai mulţi oameni se tolăneau în patul ăla.

– Dar tu-ţi ţineai capul în poala ei.

– Mare scofală. Eram cu toţii beţi mangă.

– Eraţi în acelaşi apartament.

– Bine zis: un apartament. Adică un apartament cu mai multe camere. Unde existau două dormitoare. Unul pentru Adrienne, unul pentru mine.

– Şi vrei ca eu să cred toate astea?

– Nu-mi pasă ce crezi şi ce nu. E pur şi simplu adevărul.

– Chiar dacă – aşa cum susţii – nu te-ai culcat cu femeia asta, e foarte clar că voi doi vă afundaţi într-o risipă absurdă.

– Oh, Dumnezeule, iar începi.

– Da, iar încep. Pentru că banii pentru decapotabilă şi apartamentul şic de hotel şi toate celelalte călătorii extravagante vin de la mine. Şi încă n-am văzut niciun bănuţ înapoi.

– Asta pentru că nici noi n-am primit niciun ban din contractele semnate.

– Câte teritorii au fost acoperite până acum?

– Trebuie să vorbeşti cu Adrienne. Ăsta e departamentul ei...

– Departamentul ei? Dar cine vă credeţi, vreo multinaţională cu filiale în treizeci de ţări? Sunt convinsă că ştii exact câte contracte s-au semnat până astăzi.

– Serios, chiar nu ştiu cu precizie. Vreo şase, cred.

– Crezi. Şi în State – marele contract cu adevărat...?

– Ei bine, urma să-ţi spun şi despre el. S-ar putea ca New Line să ne ofere un milion.

Am rămas blocată.

– Şi când s-a întâmplat asta?

– Acum două zile.

– Şi de ce nu mi-ai zis şi mie?

– Pentru că nu era nimic sigur. Şi nu voiam să fii dezamăgită.

– Sunt directorul acestei companii. Ar fi trebuit să-mi spuneţi...

– Bine, bine, a fost o scăpare. Şi îmi pare rău. Dar nu te încântă ideea?

– Normal că mă încântă. Asta înseamnă trei sute de mii pentru noi. O veste nemaipomenită.

– Aşa că n-ar trebui să te mai îngrijorezi în privinţa banilor pe care-i cheltuim ca să vindem filmul. Dacă ne-am fi dus la Târgul de Film American şi ne-am fi cazat într-un motel nenorocit şi am fi condus un Buick închiriat, toată lumea ne-ar fi tratat ca pe nişte jucători de mâna a doua. După cum spunea şi Adrienne, cheltui bani ca să faci bani. Aşa se câştigă meciurile importante.

– Aş dori să văd totuşi întregul set de documente pentru călătorii şi pentru contractele semnate.

– Nicio problemă, a replicat oarecum evaziv.

Şi evazive au rămas lucrurile. La fiecare două săptămâni îi reaminteam că încă nu mi-a adus situaţiile financiare şi nici contractele. El îmi promitea că în câteva zile se rezolvă. Când deja mi-am pierdut răbdarea, am explodat şi i-am spus că fie îmi arată hârtiile, fie va avea de-a face cu avocatul meu. În plus, voiam să ştiu de ce naiba nu-mi returnaseră cei cincizeci de mii de dolari.

A doua zi, am primit un telefon de la Adrienne.

– Iubito, iubito, mii de scuze. Am fost o prostuţă mică...

Prostuţă mică.

– ... şi atâta m-am stresat cu toate pregătirile pentru Cannes, încât n-am reuşit să pun la punct toate documentele de care nu numai că ai nevoie, dar le şi meriţi. Sunt fericită că, în sfârşit, pot să ţi le trimit prin curier în seara asta.

– De ce mai cheltuieşti banii cu curierul, când le poate aduce Theo acasă?

– Nu ţi-a spus Theo că a plecat cu Stuart la New York, unde au o întâlnire cu cei de la Focus şi de la New Line şi cu alte câteva companii mai micuţe, ca să discute despre următorul lui proiect?

– Nu, nu mi-a spus.

– Scuze! Proasta de mine! Mă rugase pe mine să-ţi spun. Totul s-a petrecut aşa de repede – pentru că mulţumită nouă, Stuart este un subiect fierbinte, fierbinte... şi toată lumea vrea noul lui scenariu. Normal că noi am fost primii şi i-am dat bani ca să-l dezvolte.

– Ce-aţi făcut?

– Ei, haide, nu mai fii aşa surprinsă. Sunt sigură că Theo ţi-a spus despre banii necesari pentru scenariu.

– Ce scenariu?

– Pădurile întunecate. Nu e la fel de sângeros precum celălalt film. Are o atmosferă mai degrabă asemănătoare cu cea din filmele lui Hitchcock. Doi gemeni adolescenţi cu instincte criminale trăiesc undeva la ţară, în Maine, împreună cu ratata lor de mamă. Cei doi se hotărăsc să scape sistematic de toţi ţărănoii ei de amanţi. Apoi îşi îndreaptă atenţia spre toate soţiile din micul lor orăşel de rahat. John Steinbeck amestecat cu Dorinţă mortală.

– Să înţeleg că l-aţi plătit pe Stuart ca să scrie scenariul ăsta?

– Corect.

– Şi cu cât l-aţi plătit mai exact?

– O sută de mii de dolari, a răspuns nonşalant.

– Glumeşti, nu?

– E un preţ grozav dacă luăm în calcul celebritatea lui actuală.

– E un preţ grozav dacă ai bani.

– Păi, avem bani.

– Da, ştiu că aveţi, pe hârtie, o sumă considerabilă din contracte. Dar nu cred că Stuart a fost de acord să vă scrie aşa pe degeaba, nu?

– Desigur că nu. Marile studiouri se învârt în jurul lui ca nişte ulii. Ar fi putut cere de zece ori mai mult dacă ar fi vrut.

– Dar aţi intervenit voi primii, nu?

– Exact, iubito.

– Nu simt iubita ta, am spus şi am închis.

Când Theo a sosit trei zile mai târziu, primele lui cuvinte către mine au fost:

– Ai ocărât-o pe Adrienne pentru chestia cu scenariul lui Stuart, nu?

– Din câte văd, prietena ta te ţine la curent cu conversaţiile noastre.

– Nu e prietena mea, dar ştiu că n-o poţi suferi.

– N-am afirmat niciodată aşa ceva.

– Nici nu trebuie. Se vede pe faţa ta.

– Pentru că femeia asta e otravă curată. Şi ca mai toate otrăvurile, e şi periculoasă.

– Habar n-ai de nimic. Dac-ai ştii cât e de respectată în lumea filmului...

– Dacă e aşa de respectată, atunci de ce naiba face afaceri cu tine?

Imediat ce comentariul mi-a ieşit pe gură, l-am regretat. Dar aşa se întâmplă când discuţi în contradictoriu. Se rostesc lucruri pe care nu le mai poţi şterge aşa uşor.

– Du-te dracului, a zis Theo încet.

– Îmi pare rău... N-am vrut...

– Oh, ba da. Fiecare cuvinţel. Mereu m-ai privit de sus şi m-ai considerat un ratat, cu care ai făcut greşeala să te culci de prea multe ori. Fie. Dar ascultă-mă bine: dac-ar fi să aleg între tine şi Adrienne, atunci aş alege-o pe Adrienne cât ai zice peşte.

Şi-a pocnit degetele în faţa mea când a rostit cuvântul „peşte". Apoi, înşfăcându-şi haina şi aparatul de fotografiat, a plecat.

Nu l-am mai văzut trei săptămâni. Şi nici n-am mai auzit nimic despre el. Am încercat să-l sun pe mobil. I-am trimis zeci de e-mailuri. După patruzeci şi opt de ore, am sunat la Arhiva de Film Harvard şi am aflat că Theo îşi luase un concediu fără plată de şase luni... şi că nu ştiau unde se află acum. M-am dus la el la apartament. Îl subînchiriase unui student la Harvard venit din Mumbai. Nici el nu avea vreo adresă a lui Theo – numai o căsuţă poştală. Am încercat abordarea mieroasă, spunându-i lui Theo în mai multe e-mailuri că m-am lăsat dominată de emoţii, că n-ar fi trebuit să

reacţionez atât de agresiv, că regret sincer conversaţia noastră maliţioasă... şi că ar trebui măcar să ne întâlnim şi să stăm de vorbă pentru a lămuri lucrurile.

Niciun răspuns.

Am sunat-o pe Adrienne. Nici ea nu mi-a răspuns. Am fost absolut convinsă că mi-au văzut numărul pe ecranul robotului şi că se hotărâseră să mă ignore. Aşa cum puteam să jur că în prezent locuiau împreună şi conspirau împotriva mea.

– Normal că i-o trage, mi-a zis Christy când a trecut prin Cambridge, la două săptămâni după dispariţia lui. Adică, pe bune, doar e bărbat. Asta fac bărbaţii cu femeile disponibile şi dornice. Ideea e cât mai ai de gând să suporţi şi mai bine spus de ce nu acţionezi chiar acum?

– Pentru că e un copil la mijloc...

– Dar el nu e foarte apropiat de Emily, aşa că...

– Ştiu, ştiu...

– Dacă bărbatul cu care trăieşti dispare din viaţa ta timp de două săptămâni şi nu are nici măcar curajul să-ţi spună unde e, atunci trebuie să te întrebi de ce naiba îl mai vrei înapoi.

Mi-am plecat fruntea, am clipit şi ochii mi s-au umplut de lacrimi.

– Mai sunt şi alte lucruri care se petrec acum, mult mai serioase.

Atunci i-am mărturisit despre telefonul pe care-l primisem cu o săptămână în urmă de la mama. Era pentru prima dată când vorbeam după weekend-ul acela dezastruos cu Theo. Când s-a născut Emily, i-am trimis fotografii, iar ea mi-a răspuns cu o scrisoare politicoasă, formală, spunându-mi desigur că Emily e o fată frumoasă şi că spera să-mi aducă numai bucurii. Şi atât. I-am scris înapoi tot o scrisoare (mama refuza

să folosească e-mailul prea mult, chiar dacă la serviciu nu avea încotro), repetându-i că viaţa e scurtă şi că dacă dorea să ne viziteze în Cambridge, era bine-venită. Au trecut două săptămâni şi tocmai mă pregăteam să-i dau un telefon, când am primit o vedere de la ea.

Jane
Sincer nu cred că o vizită ar fi potrivită acum. Poate o să mă răzgândesc în viitor. Ţinem legătura.

Toate cele bune
Mama

P.S. Te rog nu încerca să mă contactezi ca să mă convingi. Ştiu la ce pot şi la ce nu pot să fac faţă.

I-am respectat dorinţa şi nu am încercat să mai iniţiez niciun alt contact, deşi i-am trimis regulat fotografii cu Emily, la fiecare şase luni, cu o mică vedere strecurată între ele, pe care mâzgăleam ceva neutru de genul: „*M-am* gândit că ţi-ar plăcea să vezi cât de repede creşte nepoata ta". Mama trimitea şi ea ca răspuns o carte poştală, pe care comenta drăgălăşenia lui Emily, atitudinea ei etc. Dar a rămas de neclintit în dorinţa ei de-a nu mai avea de-a face cu mine... până în săptămâna de dinainte de venirea lui Christy, în care m-a sunat din senin.

– O să fiu scurtă, mi-a spus pe un ton de femeie de afaceri. E o chestie în mine care creşte aiurea şi doctorul vrea să mă internez în spitalul din Stamford pentru o serie de analize. Am crezut de cuviinţă să te anunţ.

– Cât de grav a zis că e? am întrebat-o.

– Hai, nu mai face pe preocupata, Jane...

– Nu-i corect şi ştii foarte bine. Întotdeauna m-a interesat soarta ta. Tu eşti cea care a ridicat un zid

între noi.

– O chestiune de interpretare...

– Ei bine, pot să vin acasă, cât timp îţi faci analizele?

– Nu văd sensul.

– Dacă nu vezi sensul, atunci de ce m-ai sunat ca să-mi spui?

– Pentru că s-ar putea să mor şi fiica mea ar trebui să ştie.

Şi a închis. Am sunat-o o oră mai târziu, după o adevărată competiţie între furie şi sentimentul de vinovăţie. Nu mi-a răspuns, aşa că i-am lăsat un mesaj. S-au scurs douăzeci şi patru de ore. Tot nicio veste de la ea. Am sunat-o din nou acasă, i-am mai lăsat un mesaj, după care am dat telefon la bibliotecă şi am vorbit cu una dintre colegele mamei. Se internase la Centrul Medical Stamford şi situaţia părea să fie cât se poate de serioasă.

– Cum de nu te-am văzut mai des pe aici? m-a întrebat.

– Poveste lungă, am spus.

Am telefonat imediat la Centrul Medical Stamford Connecticut şi am cerut legătura cu rezerva ei. Mama a răspuns după cel de-al doilea apel.

– Am bănuit că o să dai de mine până la urmă, după toate mesajele alea pe care mi le-ai lăsat. Te simţi prost că m-ai abandonat în toţi anii ăştia?

– Cum te simţi? am întrebat-o într-un târziu.

– Oncologul meu, doctorul Younger, îmi face analize peste analize. Şi toate spun acelaşi lucru: cancerul s-a extins peste tot.

– Mâine vin acolo.

– Şi de ce mă rog?

– Pentru că eşti mama mea...

– Ce drăguţ că ai realizat în sfârşit acest aspect după atâţia ani.

– Eşti nedreaptă şi ştii asta.

– Ştiu că n-am nevoie de compania ta acum, Jane.

Am cochetat puţin cu ideea să las totul baltă şi să mă reped s-o văd, dar programul de la şcoală şi faptul că nu aveam cu cine s-o las pe Emily peste noapte m-au împiedicat să acţionez pripit. Apoi, în dimineaţa în care Christy a apărut, am primit un telefon la birou de la doctorul Sandy Younger.

– Mama dumneavoastră mi-a dat numărul, a spus, atunci când a început şedinţele de chimioterapie, acum câteva săptămâni. Mi-a zis să vă sun abia când lucrurile se vor apropia de „final".

Am îngheţat, deşi ştiam – din puţinele informaţii pe care mi le dăduse – că e în fază terminală. Auzind însă asemenea cuvinte direct de la doctor, m-am simţit ca sub un duş rece.

– Cât mai are exact? am întrebat.

– Poate o lună, poate mai mult. Mă gândesc că ar fi bine să veniţi aici cât se poate de repede. În acest stadiu al cancerului, situaţia se poate deteriora foarte rapid. Şi iertaţi-mi îndrăzneala, dar pentru că bănuiesc cumva că v-aţi înstrăinat de mama dumneavoastră...

– A fost alegerea ei, nu a mea, m-am trezit rostind.

– Întotdeauna sunt două versiuni ale poveştii. Sfatul meu este următorul: împăcaţi-vă cu ea acum. Mai târziu, o să vă fie mult mai uşor să faceţi faţă, odată ce aţi ajuns la un soi de...

Ştiam cuvântul care urmează: înţelegere. Un cuvânt care-mi producea apoplexie – pentru că implica ideea că ai putea să treci cu vederea anumite lucruri; că toate suferinţele ar putea fi brusc îngropate şi uitate: „Ţac, pac".

– ... înţelegere înainte să moară.

– În regulă, vin chiar mâine, am răspuns.

Când i-am povestit toate astea lui Christy, ea mi-a zis:

– Nu-ţi face griji pentru statul peste noapte. Rămân eu cu Emily până te întorci.

– Mă gândeam că mamei poate i-ar plăcea să-şi cunoască nepoata...

– Când tata era în ultimul stadiu de cancer, abia dacă mă recunoştea. În orice caz, dacă mama ta n-a arătat nici cel mai mic interes să aibă o relaţie cu Emily până acum, de ce să supui fetiţa ororilor unui salon de spital pentru bolnavii în fază terminală? Ai putea s-o scuteşti de o astfel de amintire din copilărie.

Am fost de acord cu punctul ei de vedere, aşa că a doua zi am plecat singură spre Stamford. În cele trei ore cât a durat drumul cu maşina, n-am simţit decât groază – nu numai că aveam s-o văd pe mama chinuită de o asemenea boală oribilă, dar şi pentru că am realizat pierderea imensă a atât de multor ani. Nu reuşisem niciodată să ne facem fericite şi să trecem peste acel prag care separa răceala de afecţiune. Lucrurile au stat mereu prost între noi. Amândouă ştiam asta – dintotdeauna – şi nu fusesem în stare cu niciun chip să găsim o cale prin care să ne îmbunătăţim relaţia.

Iar acum...

Mama se găsea într-un salon cu trei paturi, de la secţia de oncologie. Mi-am ţinut privirea plecată când am trecut pe lângă celelalte paciente, îngropate în fire, cabluri, tuburi şi monitoare electronice şi toate celelalte dispozitive pentru menţinerea vieţii. Mama, pe de altă parte, era relativ eliberată de asemenea tehnologie de ultimă oră – doar două fire, câte unul

prins de fiecare braţ şi un monitor care reda printr-un bip sonor ritmul metronomic al inimii ei ce încă mai bătea.

Înfăţişarea ei m-a uluit. Deşi mă pregătisem să dau cu ochii de o femeie pe patul de moarte, nu mă aşteptasem la o astfel de schimbare îngrozitoare. Nu numai că îşi pierduse tot părul, dar mama se subţiase teribil şi pielea capului îi era cenuşie. Când a deschis gura, am văzut că nu mai avea decât câţiva din dinţii ei frumoşi. Cancerul triumfase, distrugându-i toate trăsăturile. Dar când m-am aşezat lângă ea şi i-am luat mâna caldă şi fină ca pergamentul, am aflat imediat că răutăţile ei pentru mine nu dispăruseră.

– Aşadar... ai venit pentru cortina de final, mi-a zis.

– Am venit să te văd, mamă.

– Şi n-ai adus-o pe fiica ta cu tine. Unica mea şansă s-o văd, până şi asta îmi refuzi...

Nu te enerva, nu te enerva...

– Nu ţi-am refuzat niciodată aşa ceva, am rostit blând. Tu singură ai ales astfel.

Şi-a retras mâna dintr-a mea.

– E o chestiune de interpretare.

– Pur şi simplu n-am considerat că ar fi un moment prea bun să o aduc pe Emily în...

– M-a sunat taică-tu zilele trecute, m-a anunţat brusc.

– Poftim?

– Cum ai auzit. M-a sunat taică-tu. Ca să-mi spună că atunci când m-a părăsit a luat cea mai proastă decizie din viaţa lui şi că intenţionează să vină la Stamford în câteva zile pentru a se recăsători cu mine, chiar aici în spital.

– Înţeleg, am rostit pe un ton ce se voia neutru. Şi de unde te-a sunat?

– Din Manhattan. Ştii, acum e directorul executiv al unei companii mari. Toate lucrurile alea rele pe care mi le-ai povestit despre el... ei bine, s-au dovedit a fi nişte minciuni sfruntate, după cum şi bănuiam. Nu simple minciuni, Jane - calomnii. Dar adevărul iese întotdeauna la iveală, iar acum tatăl tău e iar pe val. Mâine o să ajungă aici, ca să-şi reînnoiască jurămintele faţă de mine.

– Ce minunat, am exclamat.

– Da, aşa e. Ceremonia e programată la ora prânzului.

– Şi-o să-ţi jure dragoste veşnică?

– Veşnică, da... pentru că ştie acum ce greşeală a făcut. Mi-a spus-o la telefon, în pragul disperării. Se condamnă că te-a ascultat atunci cu mulţi ani în urmă...

În clipa aceea, m-am ridicat şi am ieşit ca o furtună din salon, oprindu-mă direct la toaletă, unde m-am încuiat într-o cabină şi m-am chinuit să-mi înăbuş nevoia de a urla şi a ţipa, de a lovi pereţii cu pumnii şi de a-mi scoate din cap vocea femeii ăleia. Însă această dorinţă a fost învinsă de hohotele de plâns care aproape că m-au sufocat. Mama e pe punctul de a părăsi această viaţă şi nu vorbeşte decât despre...

Înainte ca hohotele de plâns să se transforme în ceva extrem şi primar, o anumită parte a minţii mele (cea care pledează întotdeauna în favoarea instinctului de autoapărare) a spus: „Suficient...". Am ieşit din salon şi mi-am croit drum prin labirintul de coridoare ce împânzeau această aripă a spitalului. În mai puţin de cincisprezece minute, mă găseam în maşină, îndreptându-mă spre nord pe Autostrada 95, punând o distanţă cât mai mare între mine şi mama. Am condus nonstop, sosind înapoi în Cambridge chiar înainte de

miezul nopţii. Christy era trează. Stătea în living, cu un pahar de vin în mână, şi n-a fost surprinsă să mă vadă.

– Am încercat să te sun pe mobil în ultimele două ore. Dar m-am gândit că...

– L-am închis.

– Au sunat de la spital.

– A...? am întrebat.

– Acum două ore. Doctorii se întrebau unde te afli.

– Eu... fugeam de ea.

Christy s-a ridicat în picioare şi m-a îmbrăţişat. Dar nu m-am prăbuşit şi nici n-am hohotit, copleşită de durere şi nici n-am ridicat pumnul tremurând spre cer, ca să întreb de ce mama fusese o femeie atât de tristă şi de furioasă, încât să-şi chinuie fata, care tânjea după dragostea ei. Nu, n-am trăit acel moment de suferinţă desprinsă din infern care însoţeşte de obicei moartea unui părinte.

N-am simţit altceva decât... epuizare.

– Du-te în pat, a zis Christy, văzând cât sunt de dărâmată. Dormi nouă, zece ore şi lasă-mă pe mine să mă îngrijesc de Emily. O duc eu la şcoală mâine.

– Eşti prea drăguţă.

– Taci din gură, mi-a replicat zâmbind.

Am făcut după cum mi-a poruncit – şi am dormit zece ore fără întrerupere. Când m-am trezit, am găsit un bilet de la Christy:

Emily se distrează de minune la creşă. Sper că eşti puţin mai odihnită acum – şi că te simţi bine, atât cât îţi permit împrejurările. Şi poate vrei să-l suni şi pe iubitul tău Theo pe mobil. A dat telefon în timp ce dormeai... voia să te anunţe ca tocmai au încheiat un contract pentru film în America pentru... trei milioane de dolari.

Felicitări, probabil. Eşti bogată.

Opt

Vestea despre reuşita lui Theo a fost pusă în umbră de o chestiune mult mai presantă: aranjarea înmormântării mamei.

După ce m-am trezit şi am găsit biletul de la Christy, prin care mă anunţa că Theo dăduse de bani – am sunat imediat la spital şi am început să fac aranjamentele. În mai puţin de o oră, nu numai că pusesem la punct preluarea trupului ei de către o casă de pompe funebre, dar vorbisem şi cu preotul episcopal din Old Greenwich şi stabilisem înmormântarea peste două zile. Apoi am telefonat la bibliotecă şi le-am informat pe colegele ei despre moartea sa. Am rugat-o pe una dintre ele să-i contacteze pe ceilalţi prieteni din comunitate pentru a le da vestea şi a le comunica data înmormântării.

Am terminat toate formalităţile. Christy mă aştepta în apartament cu o cafea. Am acceptat cana pe care mi-a aşezat-o pe masă în faţă, am tras adânc aer în piept şi l-am sunat pe Theo. A răspuns de la primul apel şi mi-a vorbit pe tonul cuiva care tocmai dăduse o spargere la o bancă din Monte Carlo.

– Bună, draga mea, a rostit cu un glas vioi şi prietenos. Uite, îmi pare rău de mama ta. E o pierdere grea...

– Ai vrea să-mi explici, te rog, pe unde ai umblat în ultimele trei săptămâni?

– Londra, Paris, Hamburg şi Cannes – şi am nişte veşti şi pentru tine...

– Veştile tale sunt mai puţin importante pentru mine decât faptul că ai dispărut din vieţile noastre de

aproape o lună de zile.

– Am fost plecat ca să fac bani pentru noi. Bani serioşi. Un milion de dolari pentru Fantastic Filmworks...

– Felicitări, bine lucrat. Ideea e că banii cad pe locul al doilea când vine vorba să...

– Pe locul al doilea? De ce nu mă miră oare? Doar e stilul tău, Jane. Să faci ceva pe realizările mele şi să-mi demonstrezi cât de puţin valorez eu în ochii tăi.

– Îndrăzneşti să afirmi aşa ceva, după ce mi-ai spus că dacă ar fi să alegi între mine şi ţăcănita aia psihopată pe care o adori, ai alege-o pe ea cât ai zice peşte.

– Cel puţin ea nu mă dispreţuieşte.

– Dar nici eu nu te dispreţuiesc. Pur şi simplu sunt furioasă, pe bună dreptate, pentru că ne-ai abandonat.

– Jane, îmi pare rău că mama ta a murit, chiar dacă n-o puteai suferi pe scorpia aia...

– Îţi mulţumesc pentru observaţia sensibilă.

– Si ce vrei de la mine? Minciuni?

– Te culci cu ea, nu-i aşa?

– Vrei dovezi? Dovezi concrete?

Atunci am aruncat telefonul în cealaltă parte a camerei.

S-a aşternut un moment de tăcere şocată, timp în care Emily şi-a ridicat privirea din cartea ei de colorat şi a rostit:

– Mami a aruncat un telefon.

– Mami probabil că a avut un motiv bine întemeiat ca să-l arunce, a comentat Christy.

– Mami are nevoie de o tărie, am spus eu.

Dar n-am băut votca oferită de Christy, pentru că trebuia să mă duc cu maşina din nou la Stamford. Christy a sunat-o pe şefa Catedrei de engleză de la

Universitatea Oregon şi i-a îndrugat o poveste despre nu ştiu ce urgenţă familială, anunţând-o că nu se va întoarce la lucru mai devreme de trei zile.

– Nu e nevoie să faci asta, i-am spus, după ce a încheiat convorbirea.

– Ba bine că nu. Şi, te rog, nu-mi zice că nu vrei să mă deranjezi. Ai multe pe cap acum. Iar dacă vrei sfatul meu sincer, uite-l: ia-ţi banii înapoi de la Theo acum... cu dobândă cu tot... Odată ce ţi-ai recuperat investiţia, informează-l că nu mai joacă niciun rol în vieţile voastre. Nu că l-ar interesa să participe în procesul de creştere a lui Emily. Urăsc să-ţi spun asta, dar tipul e un caz pierdut.

– Parcă-ţi plăcea atunci când l-ai cunoscut...

– Desigur. Pentru că e eclectic şi original. Şi da, te-am încurajat să păstrezi copilul... nu pentru că Theo urma să fie numit Tatăl Anului, ci pentru că ştiam că n-o să ţi-o ierţi niciodată dacă...

Mi-am lipit degetul de buze.

– Oh, te rog... a exclamat Christy. În fine, uită-te la Emily şi zi-mi că sfatul meu – care a fost o simplă reflecţie a propriilor tale instincte – nu s-a dovedit perfect.

– Ştiai ce îmi doresc, bănuiesc...

– Nu, tu ştiai ce îţi doreşti – şi ai primit. E magnifică. Chiar dacă pe mine personal nu mă văd trecând această frontieră, trebuie să recunosc că ori de câte ori o privesc pe Emily, sunt foarte invidioasă.

De parcă ar fi înţeles, fiica mea şi-a ridicat privirea şi a spus:

– Christy vorbeşte prostioare.

O jumătate de oră mai târziu, m-au condus amândouă la maşină. Am îmbrăţişat-o pe Emily, după ce am pus în portbagaj valiza – ce conţinea singurul

meu costum negru.

– De ce pleacă mami? a întrebat ea.

Aproape că m-am prăbuşit de durere şi Emily m-a văzut.

– Eşti tristă! a exclamat.

Am clătinat din cap şi ochii mi s-au împăienjenit de lacrimi.

– Mama ta e foarte obosită, a liniştit-o Christy. Obosită din cauza altor oameni care o întristează.

– Eu nu o fac pe mami tristă.

Atunci chiar am simţit că sufletul mi se sfâşie. Dar am reuşit cumva să mă adun, să o strâng pe Emily la piept şi să-i şoptesc la ureche:

– Eşti cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat.

Apoi, după multe ezitări, i-am dat-o lui Christy în braţe.

– Eşti sigură că te descurci singură cu condusul? m-a întrebat.

– Sigur, am minţit şi i-am promis că o sun imediat ce ajung la Stamford.

După cum s-a dovedit, am condus fără să fiu chinuită de momente neaşteptate de suferinţă şi vinovăţie. Probabil că eram prea amorţită. Sau, poate, cele două lovituri primite din partea mamei şi a lui Theo mă întăriseră – îmi spuneam întruna în sinea mea că n-o să-i las să mă distrugă. Şi totuşi... în asemenea clipe extreme, regretul este cel care reuşeşte să acopere orice alt sentiment. Mai ales dacă îşi trage rădăcinile din simpla conştientizare a faptului că lucrurile se puteau petrece diferit. Chiar dacă ştiai totodată că o greşeală rămâne o greşeală – şi niciun dialog de pe lume nu ar putea îmbunătăţi situaţia.

Când am ajuns la spital, am fost îndrumată spre morgă, îi spusesem directorului de la pompele funebre

că voi sosi pe la trei după-amiază, iar el mă aştepta în holul spitalului. Credeam că voi întâlni un soi de personaj coborât din romanele lui Dickens, cu redingotă neagră şi pălărie înaltă. Dar având în vedere că spitalul îmi recomandase firma Fraţii Sabatini, ar fi trebuit să-mi dau seama că directorul va fi un italo-american.

Anthony Sabatini era mic de înălţime, îndesat, în jur de patruzeci de ani şi îmbrăcat într-un costum negru şi simplu, potrivit ocaziei. S-a purtat cu multă solicitudine şi decenţă, fără să fie linguşitor, încât l-am acceptat imediat. Am simţii că, graţie meseriei, devenise un soi de expert în relaţionarea cu oamenii aflaţi în împrejurări extreme. Deşi nu i-am spus nimic, a înţeles din prima clipă că venisem singură şi că nu mă va sprijini nimeni în următoarele zile.

– O puteţi vedea pe mama dumneavoastră acum, dacă doriţi, mi-a zis, după ce s-a prezentat şi a insistat să beau o ceaşcă de cafea mediocră împreună cu el. Dar ca să fiu sincer, ultima fază a cancerului distruge mult din aspectul original al decedatului. De preferat ar fi să ne lăsaţi pe noi să facem unele retuşuri mai întâi.

– Am văzut-o acum două zile – ştiu cum arăta la sfârşit. Pentru că sicriul o să fie închis şi după aceea urmează incinerarea...

– Dacă aşa vreţi, domnişoară Howard, nicio problemă. Nu încerc să fac afaceri pe spezele dumneavoastră. Îmi spuneţi ce doriţi, iar eu îmi dau silinţa să vă împlinesc dorinţele. Şi voi fi alături de dumneavoastră până la sfârşitul incinerării, pentru a mă asigura că lucrurile decurg fără niciun fel de incidente.

Odată ce am căzut de acord asupra unor aspecte de

bază, s-a apropiat de femeia de la recepţie şi a informat-o că suntem gata să intrăm. Aceasta a format un număr. După câteva minute, a primit un telefon şi apoi ne-a spus:

– Puteţi merge acum.

Anthony m-a condus prin uşile duble, apoi de-a lungul mai multor coridoare lungi şi reci, până în faţa unei uşi cu geam mat pe care scria „Camera de vizionare". A ciocănit uşor şi m-a prins cu fermitate de umăr.

– Sunteţi pregătită, domnişoară Howard?

Am dat din cap că da. Un asistent ne-a deschis uşa şi l-am urmat înăuntru.

Mă îmbărbătasem pentru acest moment, tot drumul. După cum îi menţionasem şi lui Anthony, faptul că o văzusem în ultimele ei zile de luptă cu boala mă pregătise sufleteşte pentru ravagiile cancerului. Dar odată intrată în camera simplă, fără niciun fel de decor şi pusă în faţa siluetei micuţe de pe targă – un cearceaf albastru o acoperea până sub bărbie, trăsăturile i se smochiniseră, buzele mâncate pe jumătate, ochii închişi pentru vecie —, nu m-am gândit decât că iat-o aici pe femeia care mi-a dat viaţă, care m-a crescut, care a sacrificat atât de multe pentru mine... şi care n-a putut să-mi spună niciodată cât mă iubeşte sau dacă m-a iubit vreodată. Iar eu, la rândul meu, n-am putut niciodată să-i spun c-o iubesc... poate pentru că...

Ei bine... întotdeauna îmi dorisem dragostea ei. Şi când o asemenea dragoste nu fusese reciprocă, atunci când devenise clar că mă consideră motivul nefericirii ei...

Anthony Sabatini m-a văzut plecându-mi fruntea şi înăbuşindu-mi un suspin. A fost singurul moment în

următoarele patruzeci şi opt de ore când aproape am izbucnit în plâns. N-am plâns nici mai târziu, după-amiază, când m-am dus acasă şi m-am aşezat pe patul îngust din dormitorul meu şi mi-am amintit nenumăratele dăţi când mă închisesem aici în adolescenţă şi în copilărie, gândindu-mă la o cale prin care să scap de acolo. N-am plâns când l-am văzut pe avocatul ei, care m-a informat că mama ipotecase casa de două ori în ultimii ani, când orele de lucru la bibliotecă se reduseseră drastic. Pentru că nu avea niciun fel de economii, fusese nevoită să se împrumute, garantând cu casa, doar ca să supravieţuiască.

„Ştia că am bani", îmi venea să-i zic avocatului. „Şi doar o mai ajutasem în trecut, chiar dacă împotriva voinţei ei. De ce nu mi-a cerut...?

Însă cunoşteam răspunsul la întrebarea respectivă.

Aş fi putut plânge când preotul care a ţinut slujba funerară de faţă cu puţinii participanţi (oare doar pentru douăsprezece persoane însemnase ea ceva) s-a referit la mine, numindu-mă „fiica ei mult-iubită, Jane". Aş fi putut plânge când draperiile sărăcăcioase ale capelei crematoriului s-au deschis şi sicriul a înaintat printre flăcările ceremoniale, către cuptor. Aş fi putut plânge când urna cu cenuşă mi-a fost livrată a doua zi de dimineaţă şi am condus până la plaja Todd's Point, ca să-i împrăştii rămăşiţele în apele furioase ale Atlanticului. Aş fi putut plânge când am împachetat cele două cutii cu lucruri personale – câteva bijuterii, fotografii de familie, o parte din preţuitele albume Mei Torme (întotdeauna mă bătea la cap cu vocea lui care semăna cu „o ceaţă catifelată") – şi l-am informat pe avocat că poate angaja pe cineva să strângă restul de lucruri, pe care să le dea unor societăţi de binefacere

şi că după aceea poate scoate casa pe piaţă la vânzare. Aş fi putut plânge când avocatul mi-a spus că are dubii serioase că suma din vânzare va acoperi toate ipotecile, ca să nu mai vorbim de taxele neachitate în ultimii ani şi care ajungeau la suma de 23 000 de dolari. Şi aş fi putut plânge când – în drum spre Cambridge – un post de radio naţional a ales să emită unul dintre cântecele lui Mei Torme: „Ce este acest lucru numit dragoste"...

Da, am avut nenumărate ocazii să mă prăbuşesc în timpul acelor patru zile petrecute în Old Greenwich (Christy a insistat că mă poate aştepta până duminică-dimineaţă). Deşi simţeam o imensă tristeţe pentru aspectele care au lipsit în relaţia noastră, mi-a venit greu să plâng pentru o persoană care s-a lăsat târâtă de dezamăgiri şi iluzii absurde, care au distrus tot ce avea legătură cu ea şi cu singurul ei copil. Dacă e să înveţi un singur lucru de la viaţă, atunci acesta este: nu poţi înlătura iluziile unui om. Oricâte dovezi empirice ai avea împotriva lor, el se va agăţa de credinţele sale false, cu o vehemenţă care te poate ului şi înfuria, dar care (realizezi mult mai târziu asta) reprezintă singura lui apărare împotriva unui adevăr ce ar nimici aproape tot ceea ce preţuieşte şi îndrăgeşte. Odată ce a îmbrăţişat minciuna, nimic din ceea ce spui, faci sau dovedeşti nu-l va mai putea schimba. Minciuna devine pentru el adevăr – iar această realitate nu poate fi distrusă.

Pe la jumătatea drumului spre casă, când încă mă aflam pe autostradă, mi-a sunat mobilul. Era o voce pe care nu voiam să o aud. Adrienne.

– Salut, partenere, mi-a zbierat în ureche, pronunţând ultimul cuvânt cu un fals accent texan, de parcă eram personajele unui film western.

– Bună, Adrienne, am răspuns pe un ton care sugera doar o spoială de educaţie.

– Dar de ce ţi s-au înecat, dragă, corăbiile? a comentat râzând din nou ca o hienă.

– Poate că iubiţelul tău a uitat să te anunţe că mi-am înmormântat mama acum două zile.

– Oh, proasta, proasta de mine. Ce tolomacă sunt. Nici nu-i de mirare că mă urăşti.

– M-ai sunat cu un scop anume, Adrienne?

– Uite, dacă te încălzeşte cu ceva, îmi pare rău pentru pierderea suferită, OK?

– Despre ce pierdere vorbeşti? Despre mama sau despre bărbatul cu care se presupune că-mi împart viaţa?

– Că doar nu te-a părăsit Theo, nu-i aşa? m-a întrebat şocată nevoie mare.

– Ştii ceva, Adrienne, pot înghiţi o anumită doză de ipocrizie, dar nu şi rahatul ăsta aurit pe care mi-l oferi cu mărinimie.

– Crezi ce vrei, Jane. Te-am sunat doar ca să te asigur că vei primi un transfer de o sută cincizeci de mii de dolari de la Fantastic Filmworks în următoarele patru săptămâni.

– Aş putea avea asta în scris?

– Tu chiar n-ai încredere în mine, nu?

– Te culci cu iubitul meu... aşa că da, n-am încredere deloc în tine.

– Voiam doar să-ţi dau nişte veşti bune. Sper că eşti încântată.

– O să fiu încântată atunci când o să văd banii. Cât despre Theo... chiar nu-mi pasă dacă o să-l mai văd sau nu. Şi poţi să-i transmiţi asta. Din punctul meu de vedere totul s-a terminat.

– Nu înţeleg de ce mă învinovăţeşti...

– Pentru că eşti o persoană ridicolă, de-aia.

Linia a murit, conversaţia noastră luase sfârşit.

N-am primit niciun e-mail de la Adrienne. Timp de câteva săptămâni după discuţia noastră, nu l-am auzit nici pe Theo, cu toate că m-am întâlnit cu un coleg de-al lui de la Arhiva de Film pe strada Brattle, într-o după-amiază. Părea nervos în prezenţa mea şi mi-a confirmat (după ce am făcut presiuni asupra lui) că primise recent veşti de la Theo prin e-mail. În prezent, „se relaxa" pentru vreo două săptămâni pe coasta Amalfi.

– Nu se întâmplă să ştii unde mai exact pe coasta Amalfi... şi la ce hotel stă?

– Ăăă... n-a vrut să-mi spună asta.

Mincinosule. **Dar am considerat că tipul nu merită furia mea, aşa că i-am spus că mă bucur că l-am întâlnit şi mi-am luat la revedere. Imediat ce am ajuns acasă, am căutat pe Google „coasta Amalfi... hoteluri de cinci stele", bazându-mă pe faptul că înclinaţia lui Adrienne spre extravaganţe îi obliga să se cazeze cel puţin într-un palat. Existau nouă astfel de hoteluri pe coasta Amalfi. Am avut noroc la al patrulea apel – mi s-a făcut legătura direct în „apartamentul lui Signor Morgan". Şi ghiciţi cine a răspuns...**

– *Buon giorno, buon giorno,* a spus Adrienne după ce a ridicat receptorul, pe un ton cu trei decibeli prea înalt.

– Pistolul care fumegă, am răspuns cu un glas rezonabil de calm.

– Oh, bună, Jane, a adăugat, încercând să-şi mascheze surpriza. Tocmai am trecut pe la Theo prin cameră să discutăm unele...

– Sigur că da. Şi e un apartament, nu o cameră.

– Şi totul e acoperit de film.

– M-am liniştit. Ceea ce mă tulbură însă – pe lângă faptul că ai devenit acum amanta oficială, şi să nu îndrăz-

neşti să mă contrazici – este că nici la trei săptămâni de la convorbirea noastră nu am primit nici măcar cei cincizeci de mii de dolari pe care i-am investit în compania voastră…

– Serios? Dar am aranjat ca transferul să se efectueze acum zece zile.

– Ei nu mai spune.

– Îţi jur că ăsta e adevărul.

– Mda, sigur.

– Mă duc imediat la bancă şi mă asigur că banii ajung în contul tău până la sfârşitul săptămânii.

– Poţi să-mi dai în scris?

– Bineînţeles, bineînţeles. Îţi trimit chiar acum un e-mail.

– Mi-ai promis e-mailul ăsta încă de acum două săptămâni.

– Ai idee cât de ocupată am fost? Pe bune, vânzările la film au explodat. Şi nu numai că o să-ţi recuperezi investiţia iniţială, dar îţi promit alţi o sută cincizeci de mii care vor porni spre tine…

– *Când*? La Paştele cailor?

S-a aşternut un moment de tăcere – o simţeam cum fierbe şi pufneşte.

– Dacă ai citit înţelegerea pe care ai semnat-o cu noi, atunci ar trebui să ştii că timp de alte nouă luni nu suntem obligaţi să-ţi dăm niciun profit. Simplul fapt că doresc să-ţi înapoiez cei cincizeci de mii chiar acum…

– Te rog, nu-mi spune ce inimă mare ai şi cât de binevoitoare eşti. Dacă banii nu-mi intră în cont săptămâna asta, o să vă dau în judecată.

– Iar eu ar trebui să mă sperii de ameninţarea ta? Las-o baltă…

Şi-a încheiat propoziţia cu un chicotit. Din nou, am simţit nevoia să trântesc telefonul de podea.

– Nu vrei să ai probleme juridice, Adrienne... mai ales dacă iau hotărârea să vorbesc şi cu presa de specialitate. Sunt sigură că investitorii tăi nu şi-ar dori să citească despre...

– Iubito, asta e o afacere cu filme. În afacerile cu filme, se joacă rapid, altfel pierzi. Dacă tu ai senzaţia că o pizdă universitară de mâna a treia o să-mi stea în cale şi o să mă ameninţe...

Atunci am aruncat telefonul. Pe chipul lui Emily a apărut o expresie şocată atunci când receptorul fără fir a ricoşat din perete.

– Mami e iarăşi furioasă, a exclamat.

Am îmbrăţişat-o imediat şi furia mi s-a transformat într-un sentiment copleşitor de vinovăţie.

– Dar nu pe tine, draga mea. Niciodată pe tine.

O oră mai târziu, am primit un e-mail de la Fantastic Filmworks. Dar nu reprezenta o garanţie a plăţii pe care Adrienne mi-o promisese. Ci trei rânduri de la Theo.

Te rog împachetează-mi lucrurile din apartament.
Tracey va veni mâine să ia totul.
Nu mai vreau să am de-a face cu tine.

Mesajul era nesemnat.

Am răspuns imediat.

Nici eu nu mai vreau să am de-a face cu tine.

Tot nesemnat.

Am primit acest semnal de despărţire într-o sâmbătă dimineaţă. Dacă ar fi venit cu o zi înainte, aş fi fost nevoită să apar în faţa studenţilor şi să arăt o oarecare urmă de stabilitate, într-un moment în care simţeam că totul se prăbuşeşte. Dar în loc să mă las copleşită de durere, am ales ca timp de două ore să dau frâu liber mâniei. În tot

acest timp, m-am agitat prin casă, aruncând lucrurile lui Theo în valize, golindu-i rafturile şi biroul de cărţi şi DVD-uri şi împachetându-i calculatorul. Emily mă privea îngrijorată.

– Tati o să plece?

– Da.

– Pentru totdeauna? m-a întrebat supărată.

Am ridicat-o în braţe.

Deja fiica mea era afectată de incapacitatea părinţilor de a pune interesele ei mai presus de ale lor. Oare facem vreodată lucrurile cum trebuie?

– Nu e vina ta. Doar că tati e foarte ocupat acum şi nu va sta pe acasă foarte mult timp. Dar o să-l vezi de multe ori.

– Promiţi? m-a întrebat încet, de parcă ar fi ghicit adevărul din spatele vorbelor mele.

– Da, promit. Şi promit să nu te mai supăr niciodată.

În săptămânile care au urmat după despărţirea noastră, nu m-am mai simţit răvăşită în permanenţă. Poate că furia mea se consumase chiar înainte de ruptura finală. Poate că fusesem atât de pregătită pentru un astfel de moment, încât atunci când a sosit nu am trăit nici şoc, nici suferinţă; doar un soi de acceptare resemnată faţă de ceea ce avea să se întâmple oricum la un moment dat. Nu mai puteam să ocolesc realitatea: relaţia noastră se clădise pe premise eronate încă de la început.

Dar ori de câte ori mă uitam la fiica mea ştiam că această „eroare" îmi oferise cel mai minunat dar cu putinţă. Poate că motivul pentru care acceptam mizeria din aşa zisa noastră relaţie se datora faptului că Emily era extraordinară.

Au trecut săptămâni, apoi luni. N-am mai auzit niciun cuvânt de la el. O parte din mine se revolta din pricina indiferenţei lui. Normal că mi-aş fi dorit să menţină un

contact permanent cu fiica lui... chiar şi prin e-mailurile ocazionale, doar ca să vadă ce mai face. Însă o altă parte din mine se bucura că tăiase orice legătură şi că se dăduse la fund. Îmi era mult mai uşor să-l uit.

Am predat semestrul de vară la New England. Emily şi cu mine am petrecut o săptămână într-o cabană închiriată de pe malul lacului Champlain. Deşi a trebuit să duc ceva muncă de lămurire, am reuşit s-o conving pe fiica mea să intre în apă, într-o zi cu mult soare şi am ajutat-o să facă pluta pe spate pentru prima dată. La început, a reacţionat cu multă nervozitate. Dar am asigurat-o că n-o las să se scufunde.

– O să mă ţii la suprafaţă? m-a întrebat.

– Întotdeauna te voi ţine la suprafaţă.

Pentru că, sincer vorbind, ea era cea care mă ţinea la suprafaţă.

A fost o săptămână de relaxare incredibil de plăcută – dar totuşi numai o săptămână şi mi-am promis în sinea mea că în anul următor o să-mi iau concediu toată vara şi o să fug cu Emily la Paris pentru două luni... mai ales dacă aveam să-mi primesc înapoi banii de la Fantastic Filmworks.

Desigur că promisiunea lui Adrienne de a-mi retuma banii nu s-a concretizat. I-am trimis câteva e-mailuri dure. Niciun răspuns. Aşa că i-am făcut o vizită domnului Alkan în biroul său sărăcăcios din Somerville. Mi-a ascultat povestea şi a aruncat o privire peste contractul pe care-l semnasem cu Fantastic Filmworks.

– Mi-aş fi dorit să-mi fi arătat documentul ăsta înainte să-l semnaţi, a spus.

– Şi eu mi-aş fi dorit la fel. Putem să facem ceva ca să-i determinăm să-mi înapoieze investiţia aşa cum mi-au promis?

– Aş putea să le trimit o scrisoare în care să le spun că

– întrucât succesul lor din vânzarea filmului a fost puternic mediatizat în presa de specialitate – ar trebui să vă recompenseze cum se cuvine. Dar în termeni contractuali, mai au timp până la 1 decembrie să aranjeze plata. Dar dacă vreţi să le forţez mâna...

– Da, aş vrea asta foarte mult.

Scrisoarea pe care le-a trimis-o domnul Alkan a fost severă şi plină de termeni legali. Nu numai că a solicitat o plată imediată – având în vedere că „doamna Clegg îi promisese verbal clientei sale o rambursare integrală a investiţiei cu mai bine de trei luni în urmă" —, dar a specificat şi că, în calitate de director al companiei lor, aveam dreptul să verific registrele şi să monitorizez cheltuielile până la data expirării contractului.

Răspunsul lui Adrienne a fost scurt şi deloc împăciuitor.

Stimate domnule Alkan,

Nu-mi amintesc să-i fi promis clientei dumneavoastră niciun fel de rambursare a investiţiei înainte de 1 decembrie anul curent, atunci când este termenul limită legal. În ziua respectivă, îi voi pune la dispoziţie şi situaţia completă a registrelor companiei. Orice alte încercări de a solicita bani din partea Fantastic Filmworks înainte de această dată vor fi ignorate... având în vedere că până la 1 decembrie clienta dumneavoastră nu are niciun drept legal să ceară nimic din partea companiei.

Alkan mi-a spus că ar putea să încerce s-o constrângă şi cu alte notificări similare („Există întotdeauna metode să-i strângi pe oameni cu uşa"), dar oare chiar doream să cheltuiesc mii de dolari pe taxe juridice, când şansele să-mi primesc banii înainte erau aproape nule?

– Cumva am ştiut că aşa se va termina totul încă de când le-am dat banii, am spus.

– Bănuiesc că e foarte greu să nu investeşti în partenerul de viaţă.

– N-a fost niciodată partenerul meu de viaţă, am exclamat vădit furioasă.

Alkan mi-a sesizat tulburarea.

– Dacă vă consolează cu ceva, a continuat, n-o să vă iau niciun fel de onorariu pentru toate astea. Aş dori însă să continui cu presiunile asupra lor ca să vă dea banii cât de repede posibil.

– Chiar vă rog… şi vă mulţumesc.

Doamne, Dumnezeule, un avocat moral. Nu eram pregătită pentru o asemenea decenţă, aşa cum nu eram pregătită să sper că Alkan va stoarce banii de la Adrienne înainte de data oficială.

Dar am hotărât să-l las să facă pe poliţistul cel rău, poate, poate, avea să mă surprindă cu veşti bune.

Două săptămâni mai târziu, am primit un telefon de la el. Avea veşti… dar cât se poate de rele.

– Fantastic Filmworks a dat faliment acum trei zile, m-a anunţat.

Nouă

– Nu înţeleg, am spus.

– Bineînţeles că minţeam.

Eram uluită.

– Compania e falită, terminată, ruinată.

– Dar… cum e posibil să se întâmple una ca asta?

– Păi, la fel cum se întâmplă ca indivizii sau companiile să dea faliment. Acumulează datorii după datorii, pe care nu le pot achita.

– Dar singura modalitate prin care ajung la asemenea datorii este să rămână fără fonduri.

– Aşa stau lucrurile – şi aşa s-a întâmplat şi în cazul de faţă. Şi pentru că tot m-am implicat în chestiune, am folosit un motor de căutare ca să fiu cu ochii pe Fantastic Filmworks… ştii, acum doi ani nici măcar nu auzisem de motoarele de căutare. Dar să nu deviez de la subiect. Potrivit unui articol din *Daily Variety* de ieri, Fantastic Filmworks a rămas fără bani, iar acum se confruntă cu datorii de peste o jumătate de milion de dolari.

– Stai puţin… Theo mi-a spus că semnaseră un contract de peste un milion de dolari din vânzările filmului.

– Articolul din *Daily Variety* susţine că suma se apropia de un milion şi jumătate. Problema a fost că filmul lor.. cum se numea oare?

– Gangsterul Delta Kapp.

– Exact. Cum am putut să uit un titlu ca ăsta? Din câte se pare, Fantastic Filmworks nu deţinea drepturile necesare să vândă filmul.

– Imposibil.

– Asta-i adevărul. Aveau scrisori de acord din partea regizorului şi a producătorului. Dar o scrisoare de acord o

doar o scrisoare de acord. *Un acord,* nu un contract. Regizorul şi producătorul au fost abordaţi de o companie franceză de distribuţie, una babană, *Continental Divide,* care le-a spus că poate controla toate încasările din vânzările filmului. În plus, le-a oferit pe loc trei sferturi de milion, cash. Regizorul. .. cum îl chema?

– Stuart Tompkins.

– Corect, corect. Ei bine, Tompkins a fost citat în articol, spunând că, date fiind valurile făcute de film la Cannes, cu numai câteva luni înainte, el şi producătorul său au rămas relativ dezamăgiţi de nivelul cifrei de vânzări generate de Fantastic Filmworks şi au tras pur şi simplu concluzia că noua companie, *Continental Divide,* o să se descurce mai bine. Şi-apoi mai era menţionată şi problema cheltuielilor acumulate de Fantastic Filmworks...

În timp ce Alkan vorbea, am reuşit să mă conectez la internet şi să caut pe Google articolul din *Daily Variety.* Povestea lui se confirma. În plus, am descoperit şi declaraţia lui Stuart Tompkins:

„Am fost sincer nemulţumit nu numai de lipsa de transparenţă a celor de la Fantastic Filmworks când a venit vorba de prezentarea unei situaţii actualizate a vânzărilor, dar şi de refuzul lor de a ne arăta situaţia cheltuielilor. În concluzie, mi-a devenit foarte limpede că Fantastic Filmworks a cheltuit sume exorbitante de bani în procesul de vânzare a drepturilor de distribuţie. Consilierii mei şi cu mine am considerat că pot fi acuzaţi de risipă."

Jurnalistul dădea apoi câteva exemple cu privire la extravaganţele lui Theo şi ale lui Adrienne – o petrecere organizată la Cannes pentru trei sute de persoane, ale cărei costuri depăşeau 100000 de dolari; închirierea unui apartament la Petit Majestic Hotel în timpul festivalului pentru suma de 27000 de dolari; Adrienne se bucurase de

propria ei maşină cu şofer, fapt care o costase în jur de 5000 de dolari...

Tipul de la *Daily Variety* îşi făcuse bine tema. Mai erau cel puţin şase exemple de cheltuieli excesive ale companiei, de la „închirierea unui elicopter pentru a aduce zece potenţiali cumpărători să ia prânzul la Colombe D'Or în St. Paul de Vence până la „comandarea zilnică de către Adrienne Clegg a unor buchete de flori proaspete în valoare de 800 de dolari pentru decorarea apartamentului lor din Cannes."

Jurnalistul reuşise să-i ia chiar şi o declaraţie lui Clegg – care nu dădea semne că s-ar pocăi.

„Mi se pare de necrezut că Stuart Tompkins acuză Fantastic Filmworks de risipă, când tocmai datorită eforturilor noastre fenomenale filmuleţul său are şanse să devină o senzaţie pe plan internaţional.

De ce se bat toţi oamenii ăştia pe el? Pentru că Fantastic Filmworks s-a ocupat de un nimeni pe care l-a transformat într-un regizor de top. Şi cum ne răsplăteşte munca pe care am depus-o pentru el? Încercând să renege o scrisoare de acord, cu putere de contract, în care se specifică foarte clar că Fantastic Filmworks deţine drepturi exclusive în privinţa vânzării filmului său."

Dar avocatul lui Tompkins, un anume Bob Block de la firma de avocatură, Block, Bascombe şi Abeloff, din Hollywood era de altă părere.

„O scrisoare de acord nu este un contract şi un agent din lumea filmului cu experienţă, cum susţine Adrienne Clegg că este, ar trebui să ştie acest lucru. Dar se pare că ea n-are habar de asta – ceea ce nu mă miră, judecând după felul în care a tratat vânzarea filmului Gangsterul Delta Kappa, de parcă ar fi fost propriul ei cont de cheltuieli, care i-a permis să trăiască pe

picior mare în înalta societate şi să se dedea la mofturi scumpe."

Mai erau câteva paragrafe despre Continental Divide – unul dintre cele mai cunoscute studiouri de film franceze – şi despre avansul de 750000 de dolari înmânat lui Stuart Tompkins, precum şi un bonus de 150000 de dolari pentru noul lui scenariu ce urma să fie finalizat în curând. Acesta, deşi contractat iniţial de Fantastic Filmworks, fusese preluat acum de francezi. Am mai găsit şi o altă declaraţie furioasă a lui Adrienne, în care susţinea că are un acord semnat de Stuart pentru acest scenariu şi intenţiona să târască întregul film *„în cel mai mare şi mai nenorocit proces din viaţa lui Stuart Tompkins".* Reporterul de la *Daily Variety* părea să nu înghită asemenea gogoşi, afirmând că nu-şi poate imagina că o firmuliţă oarecare precum Fantastic Filmworks e în stare să se confrunte cu un jucător european major precum Continental Divide, *„pentru că, pur şi simplu, buzunarele lor nu sunt suficient de adânci... iar acum fluieră vântul prin ele după ce singurul lor «bancher» şi-a luat mâna de pe ei".*

– Doamne, Dumnezeule, am spus, după ce am citit articolul.

Alkan nu închisese, aşteptându-mă răbdător.

– Da, e o adevărată nebunie. Mi-am luat libertatea să-l sun pe Bob Block şi să-i explic că sunt reprezentantul legal al singurului investitor al Fantastic Filmworks. Mi-a mărturisit că Fantastic Filmworks e atacată din toate părţile, pentru că numai din cauza risipei fără limite se ajunsese la astfel de datorii. Din punctul ăsta de vedere îmi fac griji pentru tine. Compania nu s-a transformat niciodată în corporaţie sau în societate cu răspundere limitată. Eşti parte socială într-un parteneriat şi, din câte îmi dau eu seama, singurul membru al acestui parteneriat care deţine proprietăţi... dacă nu mă înşel.

– Singura avere a lui Theo este o colecţie uriaşă de DVD-uri.

– Există printre ele exemplare de mare valoare pentru colecţionari?

– Am dubii mari că valorează o jumătate de milion.

– Şi doamna Clegg?

– Poate că are conturi la vreo bancă din Insulele Cayman, dar mă îndoiesc.

Aş fi putut adăuga că femeia mi se păruse dintotdeauna un soi de vagaboandă, care fugise mereu din locurile unde o dăduse în bară şi care se apuca din nou de afaceri în primul oraş pregătit să-i înghită minciunile… pentru o vreme.

– Am verificat puţin trecutul doamnei Clegg… şi motivul pentru care s-a ferit să încorporeze compania au fost cele trei falimente prin care a trecut. Dacă ar fi cerut aşa ceva, atunci s-ar fi aflat…

– Iar eu nu aş mai fi în situaţia în care mă aflu acum…

– Uneori e foarte dificil, a rostit el încet, să analizezi la modul cel mai pragmatic o investiţie atunci când investeşti şi în persoana cu care îţi împărţi viaţa.

– Nu e nevoie să-mi găsiţi scuze. Ştiam foarte bine ce fac şi am gândit cu inima, nu cu raţiunea. Ideea e, domnule Alkan, să reducem pe cât posibil implicarea mea. Spuneţi-mi direct – ce se poate întâmpla în cel mai rău caz?

– În cel mai rău caz?

– Exact.

– Creditorii Fantastic Filmworks demarează procedurile legale pentru a pune sechestru pe bunurile dumneavoastră până când se stinge datoria.

– Iisuse, am şoptit… cu toate că ştiam ce urma să aud.

– Evident, ăsta-i cel mai dezastruos scenariu şi mă voi lupta din răsputeri să-l evităm pe cât posibil… bineînţeles

numai dacă doriţi să mă angajaţi pentru aşa ceva.

– Oh, desigur, domnule Alkan.

– Nu trebuie să vă hotărâţi astăzi, doamnă Howard.

– Ba da. Trebuie să batem fierul cât e cald.

– Din punctul meu de vedere e bine. Şi înţeleg că sunteţi o profesoară de colegiu fără venituri prea substanţiale....

– Cât credeţi că o să mă coste?

– În acest moment, fără să ştiu exact cât de porniţi sunt creditorii, e destul de dificil să precizez. Voi avea probabil nevoie de un avans de cinci mii de dolari.

– Iisuse, am rostit din nou.

– Vă e greu să strângeţi suma asta? m-a întrebat.

– Nu, îi am deja.

Spuneam adevărul doar pe jumătate. Aveam 9352 de dolari (am scos extrasul din birou în timp ce vorbeam cu Alkan) într-un cont de la Banca Fleet, rezultatul unor economii lunare constante de 300 de dolari din ultimele... Ei bine, nu aveam de gând să fac socoteli acum, deşi intenţionam ca respectivul cont să reprezinte baza unui fond pentru studiile lui Emily – iar puţinii bani ce-mi rămăseseră de pe vremea când lucrasem la Freedom Mutual (în jur de 16000 de dolari) constituiau rezerva de urgenţă, ce putea fi atinsă numai dacă ajungeam în sapă de lemn.

– Vă trimit un cec mâine, am spus. Dar în cazul în care costurile legale sunt mai mari...

– Haideţi să nu ne facem griji deocamdată, m-a întrerupt.

*Vorbele lui spuneau de fapt: „în realitate, taxele ar putea fi de cinci ori mai mari pentru că, din punct de vedere contractual, aveţi toate şansele să pierdeţi tot ce deţineţi...***".**

– Singura mea avere este apartamentul din Somerville. Dacă-l pierd...

Deşi s-ar putea să mă coste 50000 de dolari ca să rămână al meu.

– Ne putem folosi de multe lacune: de exemplu, de faptul că Adrienne Clegg a refuzat să vă prezinte situaţia financiară la zi.

– Dar tot există posibilitatea să...

– N-aş fi sincer cu dumneata dacă n-aş spune, da, avem motive de îngrijorare. Şi nu vreau să vă dau cu linia peste mână, dar n-ar fi trebuit să semnaţi un acord de afaceri înainte să-l fi arătat unui avocat.

– Am fost proastă.

– Nu, intenţiile dumneavoastră au fost bune...

– Dar naive. Iar acum o să pierd tot ce am din cauza naivităţii mele.

– Am credinţa că vă pot salva de la o asemenea nenorocire.

– Dar cum puteţi fi sigur?

– Domnişoară Howard, poziţia mea e aceeaşi cu a unui oncolog. Dacă un oncolog simte că situaţia e fără speranţă, atunci aşa stau lucrurile. Dacă un avocat consideră cazul în speţă descurajant, recunoaşte acest lucru. Şi eu nu susţin aşa ceva deocamdată. Dar ca orice alt specialist în cancer, nu vă pot oferi un răspuns definitiv la întrebare pe care o are orice persoană în situaţia dumneavoastră: îi voi învinge fără nicio problemă pe nenorociţi? Foarte probabil, da... însă nu mă pot pronunţa răspicat. Pentru că viaţa nu e niciodată definitivă, corect?

După ce am încheiat convorbirea, am rămas tăcută în birou timp de douăzeci de minute, încercând să înţeleg tot ce auzisem. Pe de-o parte eram furioasă pentru că nu-mi luasem toate măsurile de prevedere. Pe de altă parte mă întrebam dacă nu cumva procedasem astfel dinadins – aşa cum facem de multe ori, în ciuda protestelor interioare. La urma urmei, am urât-o pe Adrienne Clegg din prima clipă.

Şi totuşi – *totuşi* – am semnat pentru toţi banii ăia şi am permis să fiu numită şi administratorul companiei. Ce-o fi fost în capul meu?

Meriţi toate porcăriile ce decurg de aici. Pentru că...

Pentru că o parte din mine crezuse dintotdeauna că meritam un dezastru.

Iar în săptămânile următoare am descoperit că atunci când oamenii vor să fie chit, devin foarte răzbunători.

Am păstrat zilnic legătura cu domnul Alkan – pentru că şi el discuta zilnic cu o listă întreagă de oameni şi firme cărora Fantastic Filmworks le datora bani. Proprietarul lor din Cambridge încă mai alerga după ei să-şi recupereze cei 19000 de dolari pentru chirie. Firma care le închiriase elicopterul în Nice nu reacţiona nici ea foarte bine pentru cele două facturi neplătite ce însumau peste 17000 de dolari. O firmă de catering din LA se străduia să-şi recupereze cei 9400 de dolari cheltuiţi pentru petrecerea dată în timpul Târgului American de Film. Şi-apoi mai era şi...

Nu, nu e nevoie să aflaţi şi ultima extravaganţă şi toate actele iresponsabile făcute de Adrienne şi Theo în încercarea lor de a...

Acesta era şi lucrul care mă scotea din minţi cel mai tare – nevoia ei de a cheltui excesiv, nebuneşte şi dorinţa lui Theo de a sprijini asemenea risipă. Ce nevoie compulsivă îşi satisfăcea ea? Ce încerca să repare astfel? Sau era pur şi simplu una dintre acele persoane malefice care nu se pot abţine să nu distrugă tot ce întâlnesc în cale? Aveam teoriile mele – apropo de acţiunile ei premeditate sau nu – cum că exista ceva ce declanşa în ea nevoia de a eşua. Cum altfel să explici o lovitură de 1,5 milioane de dolari transformată peste noapte într-o catastrofă financiară? Iar în Theo – *Theo al meu* – găsise un complice ideal.

Pentru că cel mai mare trădător era chiar Theo, care se distrugea cu bună ştiinţă. Devenind aliatul unei asemenea ratate psihotice, mi-a dat de înţeles că *şi el îşi dorea să eşueze.* Un fenomen similar jucătorului amator de poker care – cu bafta începătorului – câştigă un pot gras. Apoi, îngrozit de norocul financiar care a căzut pe capul său, ca să nu mai vorbim de succesul neaşteptat, nu-şi pune deoparte ce a câştigat. Ba mai mult, se hotărăşte să rămână la masă şi să se joace neglijent cu şansa până când, desigur, pierde tot. Nu numai că ajunge falit, dar acumulează şi datorii serioase.

Şi apoi, la fel ca tata, trebuie să dispară într-un loc geografic nedefinit (imposibil de precizat, de identificat) lăsându-i pe ceilalţi să se ocupe de mizeria rămasă în urma lui.

Dispărut* era cuvântul cel mai potrivit în situaţia de faţă. După câteva zile de la apariţia articolului din *Variety,* timp în care le-am trimis nenumărate e-mailuri atât lui Theo, cât şi lui Adrienne, cerându-le să-mi dea un semn (evident că n-am primit niciun răspuns – aşa cum nu mi-au răspuns nici la zecile de mesaje lăsate pe telefoanele lor mobile), un alt articol a văzut lumina tiparului în *Daily Variety.

Domnul Alkan l-a citit înaintea mea şi mi-a telefonat la universitate ca să mă informeze în privinţa conţinutului.

– Potrivit jurnalistului care investighează cazul, domnişoara Clegg şi domnul Morgan s-au dat la fund. Adică au dispărut de parcă i-ar fi înghiţit pământul.

M-am conectat imediat la internet şi am accesat pagina web a celor de *Daily Variety.* Şi am citit infamul titlu:

Cuplul de la Fantastic Filmworks dispare, lăsând în urmă datorii de peste un milion şi jumătate de dolari

Articolul continua să explice că la numai câteva zile după

ameninţarea cu procesele împotriva regizorului filmului Stuart Tompkins, „cuplul de la Fantastic Filmworks, Adrierwr Clegg şi Theo Morgan, a dispărut pur şi simplu fără urmă, lăsând cu buza umflată o armată de creditori care încearcă să-l găsească".

Jurnalistul afirma că celebrul *duo* – ultima oară văzut în Londra, cazat la *„hotelul şic şi minimalist Metropolitan"* – urma să se îmbarce de pe aeroportul Heathrow într-o cursă Londra-Los Angeles, unde intenţiona să-şi întâlnească echipa de avocaţi şi să aranjeze o sesiune fulminantă cu avocaţii lui Stuart Tompkins. Dar n-a mai apărut la cursa cu pricina.

Mirosind un subiect deja suculent, jurnalistul a continuat să explice cum a discutat cu portarul de la Metropolitan din Londra, care i-a confirmat că, într-adevăr, cuplul a plecat în ziua respectivă şi l-a rugat să le facă o rezervare la un Eurotrain, în jur de 10-l1, cu direcţia Paris. Cuplul a petrecut o noapte la un hotel din Paris – George V (şi jurnalistul a subliniat nota de plată – respectiv 780 de dolari) —, după care a plecat fără să comunice nicio altă adresă. De atunci nu mai auzise nimeni de ei.

– După cum vă puteţi imagina, mi-a spus domnul Alkan într-una dintre primele conversaţii telefonice din ziua respectivă, toţi creditorii roiesc în jurul nostru, pentru că sunteţi singurul partener accesibil al companiei. Acum – câteva reguli de bază. Am observat că numărul dumneavoastră de telefon este public. Ceea ce vreau eu să faceţi este să *nu* răspundeţi la telefonul fix – sau, cel puţin, cumpăraţi-vă una dintre maşinăriile alea demodate unde puteţi asculta mesajele pe care vi le lasă apelanţii. Iar dacă pe celular vă apare un număr necunoscut, nu răspundeţi.

– Dar dacă oamenii or să înceapă să mă sune la universitate?

– Şi aici aş instala un robot telefonic.

– Dar toate apelurile vin mai întâi la centrală.Atunci spuneţi-le tuturor să vă contacteze numai prin intermediul celularului şi pur şi simplu nu răspundeţi. Ştiu că par dramatic şi regret, dar avem de-a face cu o mulţime de creditori furioşi, disperaţi să găsească pe cineva care să le acopere daunele. Să nu subestimaţi niciodată mânia oamenilor atunci când e vorba de bani şi indivizii în cauză se simt ofensaţi pentru că au fost păcăliţi. Faptul că reprezentaţi partea nevinovată este, din păcate, nesemnificativ pentru ei. Sunteţi singurul reprezentant legal al companiei, aşa că veţi fi ţinta furiei lor. Dar totul va trece – mai ales că am de gând să contactez fiecare creditor în parte şi să-l informez că sunteţi doar un simplu investitor şi că nu puteţi fi trasă la răspundere pentru datoriile companiilor.

Am început să calculez cam cât m-ar costa acest exerciţiu. Erau peste treizeci de creditori. Să spunem că domnul Alkan petrecea câte zece minute trimiţându-le un e-mail sau vorbind la telefon cu ei. Asta însemna aproximatix trei sute de minute. Sau cinci ore... La două sute de dolari pe oră... Cinci ore... Apoi mai erau şi toate telefoanele cu mine şi toate discuţiile cu Bob Block de la Block, Bascombe şi Abeloff şi toţi ceilalţi jurişti care aveau grijă să nu mă afund în mlaştina asta.

– Cât de mult m-aţi taxat până azi? am întrebat.

– O să discutăm mai târziu despre asta.

– Dar trebuie să ştiu.

– În jur de patru mii de dolari. Dar ascultaţi-mă puţin, dacă totul merge bine şi după telefoanele şi mesajele pe care o să le trimit reuşesc să-i ţin la distanţă până când obţinem un ordin judecătoresc care să vă scoată din culpă în ceea ce priveşte datoriile acumulate de Fantastic Filmworks, atunci ne oprim.

– Cu alte cuvinte, încă cinci mii de dolari pe lângă cei

cinci mii pe care i-am plătit deja.

O pauză.

– Aş vrea ca totul să fie mai ieftin, a rostit într-un final. Dar tot ce pot să vă promit este că mă voi strădui ca întreaga chestiune să se termine cât mai repede. Sunt foarte conştient de faptul că dispuneţi de resurse limitate.

– Avem vreun semn de la cei doi ticăloşi?

– Deloc. Acum e implicat şi Interpolul, având în vedere acuzaţiile de fraudă. Aş putea angaja şi un detectiv particular, dar costurile…

– Nu, vă rog. Faceţi tot posibilul să ţineţi vulturii departe de mine şi mă descurc eu cumva până când se mai liniştesc apele.

În următoarele două săptămâni, am devenit subiectul unei campanii intensive şi răutăcioase de intimidare dusă de câţiva creditori ai Fantastic Filmworks. Potrivit lui Alkan, şaptezeci şi cinci la sută dintre ei acceptaseră explicaţia sa cum că eu, ca simplu investitor, nu pot fi considerată responsabilă pentru managementul prost al celor doi – dar acestea erau marile organizaţii (hotelurile, companiile de închiriat maşini şi elicoptere şi grupurile de servicii financiare) care puteau absorbi o asemenea datorie şi probabil ajunseseră la concluzia că n-avea sens să hărţuiască o profesoară universitară prost plătită care a fost suficient de idioată să investească într-un film oarecare. Dar câţiva creditori n-au înghiţit povestea şi şi-au făcut un obicei din a băga spaima în mine.

Patroana firmei de catering din California – Vicky Smatherson – s-a dovedit a fi una dintre cele mai agresive. După voce părea să aibă în jur de patruzeci de ani, iar din tonul ei pricepeai iute că nu înghite rahaturile. Eram acasă şi mă jucam cu Emily când a sunat prima dată. Imediat ce am auzit telefonul, am îngheţat. Pentru că l-am lăsat să sune, Emily m-a întrebat:

– De ce nu răspunzi la telefon, mami?

– Pentru că mă joc cu tine, am spus, zâmbind strâmb.

Apoi s-a auzit bip-ul pentru mesaj, urmat de o voce:

– La telefon, Vicky Smatherson. Asociaţii dumneavoastră îmi datorează peste nouă mii patru sute de dolari pentru o petrecere organizată aici. Poate că pentru o gaşcă de barosani ca a voastră suma nu reprezintă nimic, dar pentru mine o o adevărată avere şi să fiu a naibii dacă vă las în pace până nu-mi plătiţi. Şi dacă ai senzaţia că am fost cam dură, mă doare-n cot. O să vezi cât de a dracului şi de dificilă pot să fiu dacă...

Am sărit în picioare şi am dat volumul la minimum. Emily părea amuzată.

– Femeia aia e furioasă pe tine, mi-a spus.

– E doar supărată.

Apoi a început să sune telefonul mobil. Am verificat ecranul. N-am răspuns. Un moment mai târziu, telefonul fix a prins viaţă din nou. Am mai verificat încă o dată volumul. Ambele aparate au continuat să sune, iar Emily a zâmbit nestingherită.

– Mulţi oameni o vor pe mami.

Eram atât de dorită, încât cele două telefoane au continuat să sune încontinuu timp de zece minute până când, venindu-mi în fire, am scos din priză fixul şi mi-am închis definitiv mobilul. După aceea, am băgat-o pe Emily în pat, mi-am turnat o porţie dublă de votcă şi am sunat-o pe Christy în Oregon – unde am reuşit s-o prind încă la birou.

– Ca întotdeauna, am zis, trebuie să-ţi povestesc ceva.

Ca întotdeauna, povestea mi-a ieşit de pe buze pe nerăsuflate, într-un monolog fără pauze.

– Iisuse Cristoase, a comentat când am ajuns la partea cu dispariţia lui Theo şi a lui Adrienne. Eu cred că s-au dus în Maroc, a adăugat Christy. E un loc bun să te dai la fund şi destul de aproape de sudul Franţei, în caz că vor să

treacă înapoi Mediterana ca să mănânce o masă normală.

– Cred că poţi să mănânci destul de bine şi în Maroc, am zis. Mai ales pe banii altor oameni.

– Mai precis, pe banii *tăi.*

– Sunt ferm convinsă că au cheltuit toate fondurile. Iar acum creditorii or să-mi ia apartamentul.

– Nu-i adevărat.

– Dar cum poţi fi sigură?

– Pentru că n-o să-i las. În fine, pun pariu că o să obţii ordinul judecătoresc promis de avocatul tău şi atunci toată lumea o să te lase în pace.

– Şi dacă se întâmplă exact pe dos? Ce fac atunci...?

– O să supravieţuieşti şi atunci, pentru că asta facem cu toţii. Dacă pierzi apartamentul, o să iei altul. Dacă va fi nevoie, o să-ţi declari falimentul ca să poţi acoperi toate datoriile şi apoi va trebui să-ţi revii. E nedrept, ştiu, dar aşa este viaţa adesea. Nedreaptă, injustă şi crudă.

Cruzimea era specialitatea lui Morton Bubriski, proprietarul care le închiriase lui Adrienne şi Theo sediul pentru Fantastic Filmworks din Cambridge şi care s-a dovedit foarte hotărât să încaseze cei 19000 de dolari datoraţi pentru chirie. După ce mi-a găsit numărul în cartea de telefoane a început o campanie de hărţuire care făcea ca apelurile furioase ale lui Vicky Smatherson să pară nişte pilde de politeţe. Prima dată m-a sunat în jur de unsprezece seara – şi crezând că este Christy care trebuia să-mi telefoneze (îi lăsasem un mesaj mai devreme), am ridicat receptorul fără să mă gândesc.

– La telefon Morton Bubriski. Îmi datoraţi nouăsprezece mii şapte sute cincizeci şi şase de dolari. Ştiu că aveţi banii ăştia pentru că ştiu că sunteţi profesoară la New England State. Aşa cum ştiu şi unde locuiţi în Somerville şi faptul că sunteţi proprietara apartamentului. Ştiu chiar şi la ce grădiniţă vă lăsaţi fiica în fiecare dimineaţă...

Atunci am închis. Treizeci de secunde mai târziu, telefonul a sunat din nou. Când a intrat mesageria, şi-a ieşit din pepeni.

– Ascultă-mă, târfuliţă, dacă îmi mai închizi o dată, nu numai că o să-ţi distrug cariera, dar îţi distrug şi restul vieţii. Asociaţii tăi mi-au dat plasă. Iar acum a venit vremea să plătească. Şi dacă nu-mi dai banii...

Am ridicat receptorul şi am ţipat:

– Dacă mă mai ameninţi, îţi trimit poliţia pe cap...

Apoi am trântit receptorul şi am smuls firul din priză.

– Iarăşi ţipete! a exclamat Emily.

– Promit că nu se mai întâmplă.

Am ţinut ambele telefoane închise tot restul nopţii, dar n-am putut să dorm. Creierul meu obosit, dar hiperactiv, a început să analizeze toate procedurile legale prin care aveam să trec, precum şi ideea de a fi dizgraţiată în mod public prin evacuarea din propria casă. Fără îndoială că universitatea va afla în curând de problemele mele financiare şi voi primi astfel încă o bilă neagră, o dovadă în plus (dacă mai era nevoie) că aduc numai necazuri.

După cum s-a dovedit, n-a trebuit să aştept prea mult până când universitatea a descoperit că sunt ţinta unui grup de creditori foarte furioşi – şarmantul domn Morton Bubriski a contactat Departamentul de engleză a doua zi de dimineaţă şi timp de zece minute a hărţuit-o pe secretara profesorului Sanders. A devenit atât de vehement, folosind un limbaj scatologic, încât femeia a pus receptorul în furcă, dar nu înainte de a înregistra întreaga conversaţie. („Este o nouă regulă a universităţii, mi-a explicat ea mai târziu. Dacă cineva sare calul, apăs pe butonul de înregistrare şi avem dovada pe casetă.")

Prin urmare, amabilitatea domnului Morton Bubriski a fost adusă la cunoştinţa tuturor, de la preşedintele departamentului meu până la decanul facultăţii şi preşedintele

universităţii. Când decanul mi-a cerut să mă prezint în biroul lui la ora trei în după-amiaza aceea, l-am sunat urgent pe domnul Alkan şi l-am implorat să lase totul baltă şi să mă însoţească la decan. Din fericire, a acceptat imediat şi ne-am întâlnit puţin înainte de ora trei.

Decanul a părut puţin dezorientat când am intrat în biroul lui însoţită de avocatul meu.

– Aici nu e tribunal, doamnă profesoară.

– Am considerat că aşa e mai bine, să fie de faţă, am spus.

– În plus, eu am insistat să fiu prezent, a minţit Alkan, pentru că doamna este partea complet nevinovată în acest caz.

Decanul ne-a arătat înregistrarea cu Bubriski. Nu era deloc plăcut ce auzeam – şi când m-am pregătit să zic ceva în apărarea mea, Alkan m-a apucat de braţ înainte să deschid gura. (Oare îi învaţă la facultate chestia asta?) Imediat ce s-a terminat caseta, Alkan l-a informat pe decan că are de gând să obţină un ordin de restricţie împotriva lui Bubriski până la sfârşitul zilei.

– Şi omul se va trezi în închisoare dacă mai continuă să vă contacteze pe dumneavoastră şi pe clienta mea în viitor.

Decanul a dat să spună ceva, dar Alkan s-a lansat într-o explicaţie detaliată despre motivul pentru care sunt vânată de diverşi creditori, despre faptul că nu pot fi trasă la răspundere pentru aceste datorii şi că vinovaţii principali s-au dat la fund.

– Nu e domnul Morgan tatăl copilului dumneavoastră? m-a întrebat decanul.

– Mi-e teamă că da.

– Problema noastră – şi am vorbit personal cu preşedintele universităţii – este percepţia unora că doamna profesoară Howard s-a angajat într-un soi de speculaţii financiare neinspirate. Dacă toate astea ajung în presă şi cineva

se apucă să scormonească trecutul, va descoperi că şi tatăl ei e dat dispărut după ce a fost prins cu tot soiul de şmecherii financiare...

– Dar eu n-am de gând să dispar, am rostit furioasă. Şi urăsc să mi se pună în spinare faptele tatălui meu...

Din nou degetele ferme ale lui Alkan pe braţul meu.

– Nu va fi niciun fel de publicitate în jurul cazului, a spus avocatul, pentru că doamna profesoară Howard nu va fi implicată în niciun caz. Cât despre prezumţia că ar urma exemplul tatălui în ceea ce priveşte necinstea financiară...

– Dacă-mi permiteţi să termin fraza pe care o începusem. .. desigur că ştiam atunci când am angajat-o pe doamna profesoară Howard că tatăl dânsei e căutat de justiţie. Acceptăm, bineînţeles, asigurările dumneavoastră că nu se face vinovată pentru afacerile proaste ale partenerului său. Şi da, atâta vreme cât nu mai primim telefoane de ameninţare şi nici nu există publicitate în jurul cazului, nu avem niciun fel de problemă

L-am întrebat:

– Dar dacă se află ceva – sau cine ştie ce nebun vă sună aici...?

– Atunci va trebui să reevaluăm situaţia.

– Ba deloc, a intervenit Alkan. Pentru că ştiu totul despre clauza statutorie din fiecare contract al universităţii. Poate că vă amintiţi de Gibson vs. Colegiul Boston de anul trecut. ..

Am observat cum decanul păleşte uşor. Gibson vs. Colegiul Boston se referea la o profesoară care scrisese o carte mai degrabă scandaloasă despre viaţa ei sexuală... Deşi publicase cartea cu pseudonim (fiind dată de gol de bloggerul acela de dreapta Matt Drudge), universitatea a încercat să o concedieze pe motiv că prin cei patru sute de amanţi din povestea ei (ca să nu mai pomenim de seducerea unui preot iezuit în toaleta pentru bărbaţi din

Staţia de Sud din Boston) a pus universitatea într-o lumină proastă. În final, nu numai că a trebuit să o reangajeze şi să-i ceară scuze, dar au fost obligaţi să-i plătească toate taxele legale şi să-i ofere un an sabatic drept compensaţie pentru concedierea injustă.

– Dar acum avem de-a face cu alt gen de caz, a spus decanul.

– Mă bucur să aud asta, a replicat Alkan. Pentru că dacă încercaţi să-mi concediaţi clienta care este complet nevinovată pe motiv că vă pune într-o lumină proastă...

– Vă garantez că nu vom acţiona în această direcţie.

– Excelent, a spus Alkan. Atunci cred că ne-am înţeles.

După ce-am ieşit din biroul decanului, i-am zis:

– Sunteţi extraordinar.

Alkan a ridicat din umeri.

– Ei bine, deocamdată am rezolvat cu universitatea. Şi nu vă faceţi griji pentru Bubriski. Îl aranjez până la miezul nopţii.

Chiar dacă Alkan mi-a trimis mai târziu un e-mail, la care ataşase detaliile ordinului de restricţie pe care-l primise Bubriski, bărbatul a depus a doua zi de dimineaţă o contraplângere împotriva mea, cerându-mi 19000 de dolari, contravaloarea chiriei, plus alţi 22000 de dolari, drept daune morale pentru „stresul psihologic" la care fusese supus din cauza mea.

– E floare la ureche, m-a liniştit Alkan. Nu vă îngrijoraţi.

Dar eu mi-am făcut tot felul de gânduri şi iar n-am dormit toată noaptea.

Două zile mai târziu, Vicky Smatherson a depus o plângere similară împotriva mea – la fel şi alţi creditori ai Fantastic Filmworks.

– Vestea bună, a comentat Alkan, este că suma totală a acestor cereri se situează sub optzeci de mii de dolari,

ceea ce înseamnă că, în cel mai rău caz, reprezintă maximul pentru care va trebui să vă asumaţi responsabilitatea. Dar repet, în cel mai rău caz. Adevărul e că, odată ce avem prima înfăţişare la tribunal săptămâna viitoare, totul se va clarifica.

– Până atunci...

– O să trimit scrisorile necesare să ţinem prădătorii la distanţă. Şi îmi pare rău să spun asta, dar o să am nevoie de încă cinci mii de dolari. Dacă totul merge bine, aceasta va fi ultima plată.

– Şi dacă lucrurile nu merg bine?

– Încercaţi să nu vă gândiţi la aşa ceva.

Din nou n-am dormit – a treia noapte la rând. A doua zi, am constatat că nu mă pot concentra deloc, că în timpul unui curs aveam şi momente când, brusc, pierdeam şirul vorbelor, spre amuzamentul studenţilor mei. Unul dintre ei chiar a remarcat cu voce tare:

– Cred că profesoara noastră a avut o noapte tare grea.

Când m-am dezmeticit şi m-am uitat prin clasă să depistez care dintre cei cincizeci de studenţi făcuse comentariul, nu am văzut decât nişte imagini înceţoşate.

– Îmi pare rău, am murmurat. N-am prea dormit...

Acest comentariu a ajuns la urechile profesorului Sanders, care m-a vizitat la birou şi care m-a prins cu uşa deschisă şi moţăind peste masa de scris.

– Sper că nu te întrerup, a spus el, păşind înăuntru.

– Scuze, scuze, doar că...

– N-ai dormit. Şi ai aţipit în timpul orelor azi-dimineaţă.

– Am nişte probleme destul de serioase acum.

– Desigur, a rostit el rece. Te sfătuiesc să dormi, domnişoară profesoară. Poate că universitatea nu poate să acţioneze împotriva ta pentru că te-ai asociat cu nişte escroci. Dar neîndeplinirea sarcinilor de serviciu într-o

manieră ce indică şi o oarecare instabilitate psihică... deja asta e altă mâncare de peşte.

În seara aceea – când am schimbat la Park Street şi am luat trenul Red Line înapoi spre Somerville am realizat cât sunt de dărâmată când a trebuit să mă prind bine de banca de pe peron din cauza trenului care intra în staţie. Oare chiar voiam să mă arunc sub roţile lui? Nu mai pricepeam nimic din ce se întâmplă.

Dar am reuşit să mă urc totuşi în tren. M-am dat jos la Piaţa Davis şi am intrat într-o farmacie de unde am cumpărat, pe sub mână, nişte somnifere în privinţa cărora farmacistul m-a asigurat că mă vor doborî timp de opt ore.

Emily îmi ghicea întotdeauna starea de spirit şi când am ajuns acasă în seara aceea s-a întors spre bona ei şi a spus:

– Mama trebuie să meargă la culcare!

– Câtă dreptate ai, am spus, ridicând-o în braţe.

Dar ea s-a retras când am strâns-o la piept.

– Eşti supărată pe mine, s-a bosumflat.

– Nu, nu sunt.

– Ba da.

Apoi către Julia:

– Mami e supărată.

– Am şi eu nişte probleme pe care trebuie să le rezolv.

– Mami primeşte nişte telefoane de la oameni furioşi...

– Emily, ajunge...

Tonul meu s-a dovedit mult prea aspru. Depăşisem orice limită. Chipul fiicei mele s-a înnegurat, a izbucnit în plâns şi a fugit în camera ei. M-am întors spre Julia şi am spus:

– Îmi pare rău... am o grămadă pe cap.

– Nu vă faceţi griji. Mă duc la Emily...

– Nu, nu, du-te acasă. O împac eu.

– Vă simţiţi bine, domnişoară Howard?

– Am nevoie de o noapte de somn zdravăn.

Când am intrat în cameră la Emily, am găsit-o pe fiica mea ghemuită pe pat, cu degetul mare în gură. Imediat ce m-a văzut, şi-a scos degetul şi şi-a vârât vinovată mânuţa sub pernă (încercam de mult timp s-o dezvăţ de acest obicei). M-am aşezat lângă ea şi i-am spus:

– Îmi pare că am ţipat la tine.

– Dar ce-am făcut?

– Nimic. Eu am exagerat.

– Cum adică?

– Adică m-am înfuriat mai mult decât era nevoie.

– Dar de ce eşti furioasă?

– Pentru că sunt prea obosită. N-am dormit.

– Pentru că tati nu e aici?

– Şi din cauza asta.

– N-o să fugi şi tu, nu?

– Şi să te părăsesc? Niciodată. Nici peste un milion de ani.

– Promiţi?

– Normal. Şi promit că nu mă mai enervez niciodată.

– Asta e o ditamai promisiunea, a chicotit.

În acel moment am gândit: ***Fiica*** *mea prinde totul cu viteza luminii.*

Am luat două somnifere în seara aceea, pe care le-am înghiţit cu un ceai de muşeţel. M-au doborât timp de două ore, dar apoi m-am trezit din nou, cu ochii în tavan şi simţindu-mi creierul încins. Am mai înghiţit două pastile. M-am dat jos din pat. Am citit nişte lucrări. Am aşteptat ca somnierele să-şi facă efectul. Nu s-a întâmplat nimic. M-am uitat la ceas. Trecuse cu puţin de unu şi jumătate. Am luat telefonul şi am sunat-o pe Christy. Nici ea nu dormea, corecta nişte lucrări.

– Mă îngrijorezi, mi-a zis.

– Şi eu mă îngrijorez.

– Nu suferi numai de insomnie, ci şi de depresie.

– Funcţionez cât se poate de bine, am nevoie doar de un somn bun…

– Prostii. Eşti într-o stare de spirit oribilă. Sfatul meu e să te duci la doctor mâine şi să primeşti ajutor. Altfel…

– Bine, bine…

– Nu mai ocoli lucrurile evidente. Depresia e o chestie serioasă. Dacă nu te ocupi de ea acum…

– O să mă ocup, OK?

Dar a doua zi de dimineaţă am lăsat-o pe Emily la grădiniţă şi am moţăit în tren. Mai târziu mi-am surprins imaginea în oglinda de la birou şi am văzut cât de dărâmată arătam. Am dat pe gât trei căni mari de cafea fără zahăr şi mi-am terminat cursurile, simţind în mod constant că sunt o actriţă proastă ce se aciuase în corpul unei aşa-zise profesoare de engleză, care încerca să pară erudită şi dedicată materiei pe care o preda, dar care ştia deopotrivă că nu e decât o prefăcută… şi că viaţa e doar o serie de aventuri tâmpite şi ratări, că oamenii dezamăgesc cumplit şi, cel mai rău, că tu eşti cel care continuă să dezamăgească cel mai tare. Dacă nu ar fi fost Emily, probabil că…

Nu, nu, nu te îndrepta în direcţia aia. Mai bine te duci la doctor. Acum.

Totuşi, o altă voce din capul meu – vocea care nu voia să se confrunte cu lucrurile pe care trebuia să le accept şi anume că mă aflam în cădere liberă – mi-a spus: Vei dormi la noapte şi totul va părea mai bine mâine. De ce naiba să te mai amărăşti şi cu faptul că eşti depresivă? Du-te acasă, bagă-te în pat. Arată-le nenorociţilor că nu te pot doborî.

Prin urmare, în ciuda faptului că doctorul de la facultate era de serviciu şi că îl puteam vedea în orice moment şi să-l rog să mă scape de coşmarul insomniei, ceva m-a forţat să mă îndrept spre tren, apoi spre

Cambridge, de unde am luat-o pe Emily. (Julia avea şi ea programare la doctor în după-amiaza aceea.)

– Mami, mami, a strigat Emily când m-a văzut. Îmi iei şi mie ceva bun?

– Nicio problemă, draga mea.

– Eşti obosită, mami?

– Nu-ţi face griji pentru asta.

Am ajutat-o să-şi îmbrace hăinuţa şi am luat-o de mână.

– Cred că e o cofetărie în apropiere unde au o îngheţată minunată, am zis. Dar mai întâi trebuie să mănânci ceva sănătos… un hamburger, de pildă.

– Sunt hamburgerii buni pentru tine?

– Mai buni decât îngheţata.

Brusc, în faţa noastră s-a stârnit oarece agitaţie. O doamnă ceva mai în vârstă îşi plimba terrierul. Căţelul scăpase din lesă şi fugea liber, îndreptându-se spre noi. Femeia îl striga pe nume. Emily, cu ochii la terrier, s-a smuls de lângă mine şi a alergat după el. M-am întins după ea, strigându-i să se oprească. Dar trecuse deja de curbă…

Şi în momentul acela, de după colţ, a apărut ca din senin un taxi.

Din nou am urlat numele fiicei mele. Din nou m-am întins după ea.

Prea târziu.

Partea a patra

Unu

M-au găsit troienită. Era în jur de două dimineaţă – aşa mi-au spus. Dacă ar fi ajuns o oră mai târziu, aş fi murit.

Dar asta era şi ideea cu şofatul în plin viscol – să opresc motorul la un moment dat, să iau douăzeci de pastile de Zopiclone, ascunse în buzunar, şi să aştept momentul în care mi-aş fi adunat tot curajul ca să...

Curaj? Nu, nu acesta era cuvântul potrivit, întrucât ceea ce aveam de gând să fac nu se potrivea cu ideea de curaj. Mai degrabă, cuvântul operativ era *„finalitate".* După toate aceste săptămâni de agonie insuportabilă, în sfârşit, urma să pun în practică singura soluţie suportabilă. Şi uite-aşa, când am trecut de capătul unui drum lăturalnic şi am văzut zăpada aşternută într-un strat gros, chiar la marginea pădurii, am pus brusc frână. Am scos flaconul din buzunar, l-am deschis şi am înghiţit toate pastilele de Zopiclone. Aproape că m-am înecat, când tabletele mi-au zgâriat esofagul. Apoi am oprit căldura, mi-am desfăcut centura şi am apăsat pedala de acceleraţie.

Totul s-a petrecut în mai puţin de treizeci de secunde. A fost o decizie instinctivă, luată fără să mă gândesc prea mult.

Poate că aşa se întâmplă cele mai multe sinucideri. Săptămâni, luni, ani de analiză şi ezitări. Apoi, într-o dimineaţă, te afli pe peronul de la metrou, auzi apropiindu-se trenul de staţie şi...

Căldura oprită. Centura desfăcută. Douăzeci şi patru de somnifere, care încă îmi ard gâtul. Fără să mai stau pe gânduri, am apăsat până la fund pedala de acceleraţie. Maşina s-a repezit înainte, plonjând într-un munte de zăpadă şi izbindu-se de ceva solid. Am fost azvârlită spre

parbriz. Lumea s-a întunecat. Şi...

Aici ar fi trebuit să se termine totul. Sfârşitul – fie din cauza accidentului, fie din cauza pastilelor ori a frigului. Oricare dintre ele (sau combinaţia celor trei) ar fi trebuit să mă ucidă.

Dar nu aşa s-a sfârşit. Pentru că...

M-am trezit. Şi am constatat că mă aflu pe un pat de spital îngust. Când privirea mi s-a limpezit puţin, am observat că pereţii erau zugrăviţi într-o culoare banală, iar plăcile din tavan erau ciobite şi acoperite cu ipsos. Am încercat să-mi ridic braţele, dar n-am putut. Erau imobilizate cu nişte curele. Am clipit şi am realizat că aveam un ochi acoperit cu un bandaj. Mi-am atins buzele cu limba. Ce greşeală. Am dat peste nenumărate copci. Gura mi-era cusută toată. Mi-am mijit privirea spre stânga şi am zărit perfuziile prinse de braţul imobilizat, precum şi aparatele de monitorizare a funcţiilor vitale. Simţeam totodată că din mine iese ceva ascuţit şi deloc plăcut. Până şi în starea aceea de ameţeală, de om întors de pe lumea cealaltă, am intuit imediat că aveam un cateter în vezică.

Oh, Doamne, sunt vie.

– Salut şi bine-ai venit înapoi.

Vocea era seacă. Plată ca o prerie. Simplă, uscată, fără floricele. Am încercat să mă ridic, dar nu am reuşit. Am clipit cu ochiul cel sănătos şi am izbutit să desluşesc silueta unei femei, care stătea în faţa mea. Încă un clipit şi imaginea s-a focalizat mulţumitor. Era slabă ca o scobitoare, cu un chip ascuţit şi trăsături aspre, bine conturate. Însă ochii ei m-au tulburat cel mai tare. O privire care nu tolera subterfugiul şi nici mila faţă de propria persoană. Ochi care analizau lumea cu o claritate nemiloasă. Ochi care mi-au transmis imediat – chiar şi-aşa în starea mea semiconştientă – că *şţie totul.*

– Bănuiesc că nu te aşteptai la asta, nu?

– Unde mă găsesc? am întrebat.

– Spitalul regional Mountain Falls.

– La Mountain Falls?

– Exact. Mountain Falls, Montana. Ai avut „accidentul" chiar la marginea oraşului, pe drumul naţional 202, acum două zile. Îţi aminteşti?

– Aăăă... ceva... parcă. Am pierdut controlul...

N-am terminat propoziţia.

– Ai pierdut controlul maşinii, după ce ai ingerat o doză aproape fatală de somnifere şi te-ai repezit într-un troian de zăpadă, fără centura de siguranţă. Şi bănuiesc că lipsa căldurii în maşină a fost tot un „accident", chiar dacă afară erau minus cinci grade.

– Am pierdut controlul...

– Ştiu, a zis, pe un ton ceva mai blând. Toţi ştim asta. Şi mai ştim şi de ce...

– Dar de unde...?

Din nou, am lăsat propoziţia în aer.

– De unde ştim *de ce*?Aveai un portofel la tine. Actele din el le-au spus poliţiştilor care te-au găsit cine eşti. Au făcut câteva investigaţii, că doar de-aia sunt poliţişti. Au aflat ceea ce trebuia să afle şi ne-au informat şi pe noi asupra situaţiei. De-aia eşti imobilizată. O precauţie. În caz că îţi vine vreo idee să te răneşti din nou.

Mi-am închis ochiul, înghiţind în sec. *Ştiau. Ştiau totul.*

– Sunt asistenta Rainier, apropo. Rainier, ca muntele din statul Washington. Janet Rainier. Sunt asistenta-şefă a acestui salon. Ştii ce fel de salon e?

– Psihiatric...

– Întocmai. Te afli în salonul psihiatric – aripa tentativelor de sinucidere. Eu bănuiesc că ai luat o decizie rapidă să pui punct lucrurilor. Puteai bine mersi să te cazezi într-un motel şi să înghiţi toate pastilele alea de Zopiclone cu o sticlă de whisky, beneficiind de tot confortul. Dar ai ales

instantaneu, nu?

Mi-am întors capul.

– Sunt puţin cam dură, nu? Cam aşa se petrec lucrurile pe-aici. Te înţeleg perfect dacă tu consideri că mi s-a tocit sensibilitatea – şi, da, ştiu că probabil *nu* este cel mai potrivit moment să-ţi spun asta – însă aşa stau lucrurile. Atâta timp cât te afli în salonul meu, va trebui să te obişnuieşti cu stilul meu direct şi fără drăgălăşenii. Pentru că scopul nostru este acum să-ţi dăm drumul, fără să ne temem că o să te urci în maşină, ca să te izbeşti iarăşi de un troian de zăpadă. Ai priceput?

Nu m-am mişcat.

– Ai priceput?

Nu a ridicat deloc vocea, dar tot m-a enervat.

Am dat din cap că da.

– Bun. Acum lasă-mă să-ţi mai pun o întrebare – dacă îţi scot restul de curele care îţi imobilizează braţele, o să fii fată cuminte şi n-o să te apuci să faci ceva necugetat, prostesc şi/sau care să te rănească?

Am încuviinţat din nou din cap.

– Mi-ar plăcea să te aud exprimându-ţi această promisiune.

Mi-au trebuit câteva momente bune să mă adun şi să-mi regăsesc abilitatea de a vorbi. Când am reuşit, simpla mişcare a buzelor m-a aruncat în agonie.

– Promit.

– Suntem pe aceeaşi lungime de undă şi sunt foarte încântată, doamnă profesoară, să-ţi aud vocea pentru prima dată.

Doamnă profesoară.

– Următoarea mea întrebare pentru tine: ai vrea să bei ceva cu un pai? Tubul ăla care-ţi iese din mâna dreaptă te ţine în viaţă, dar perfuzia nu poate înlocui chestiile reale, nu? Pentru că ai la dispoziţie întregul salon – lucrurile

sunt surprinzător de lente, având în vedere că mai toată lumea din Montana se ţăcăneşte iarna – aş putea să-ţi pregătesc ceva gustos precum un shake cu vanilie. Ce părere ai?

Am dat din cap că da.

– În cuvinte, te rog.

– Da, mulţumesc, am spus.

– Încă două cuvinte. Sunt impresionată.

– Poţi să-mi scoţi cateterul? am întrebat.

– Încă cinci cuvinte. Câştigi puncte cu fiecare minut care trece. Da, pot să aranjez să ţi se scoată cateterul. Dar numai atunci când vom avea certitudinea că vei fi în stare să mergi din nou.

– Poftim? am exclamat, brusc îngrozită.

– Ţi-ai fracturat tibia, de-aia ai piciorul stâng în ghips. Medicul rezident ortoped crede că în maximum patru săptămâni scapi de el. Dar nu te putem lăsa să te duci singură la toaletă, până când nu vedem că stai pe picioarele tale singură. Desigur că îţi aducem o ploscă dacă vrei...

Am devenit conştientă de piciorul meu stâng. Greutatea pe care o simţisem iniţial s-a dovedit a fi ghipsul care-l învelea.

– Mi-ar prinde bine o ploscă.

– Atunci te scăpăm de cateter.

S-a apropiat de pat şi mi-a desfăcut centurile. Deşi zăcusem inconştientă timp de două zile, probabil că mă zbătusem, pentru că mi-au rămas semne adânci pe mâini. Sora Rainier m-a surprins privindu-mi urmele roşii.

– Or să dispară într-o zi sau două... asta în cazul în care nu o iei razna, obligându-mă să te leg din nou. Dar n-o să faci aşa ceva, nu?

– Nu.

– Aşa te vreau. Acum te rog să te rostogoleşti încet într-o parte – şi, din motive evidente, nu te grăbi.

M-am supus cuminte, dar n-am fost în stare să-mi aşez piciorul lovit peste cel sănătos.

– Acum, inspiră adânc şi ţine-ţi răsuflarea până când îţi spun eu.

Am simţit cum îmi ridică partea din spate a cămăşii verzi de spital, în care mă înfăşuraseră.

– Eşti gata? m-a întrebat. Unu, doi, trei, inspiră adânc şi să nu îndrăzneşti să te mişti.

Din nou, m-am supus şi am simţit o uşurare imensă când cateterul a ieşit din mine, urmat de un jet puternic de urină.

– Drace, am murmurat printre buzele cusute.

– Nu te îngrijora. Asta se întâmplă când se scoate cateterul. În orice caz, trebuie să te luăm de pe targă înainte ca durerile să se instaleze. Hei, domnule infirmier...

Un bărbat solid, ras în cap, cu trei rânduri de bicepşi, tatuaţi din greu, a intrat pe uşile batante.

– El este Ray, infirmierul nostru. Şi de obicei se poartă cu blândeţe dacă oaspeţii noştri nu se apucă să se răneasscă sau să plece fără permisiune. Dar noi n-o să facem nimic din toate astea, nu-i aşa, doamnă profesoară?

– Nu, am şoptit.

– Cred că ne-am pricopsit cu un client pe cinste, Ray. Tu ce părere ai?

Ray s-a uitat în pământ.

– O să vedem, a rostit într-un târziu.

– Ei bine, ce-ar fi s-o iei pe doamna profesoară din pat şi s-o duci până la baie? O s-o chem pe asistenta Pepper să o spele şi să-i schimbe cămaşa aia de noapte dezgustătoare.

– Eşti pregătită, doamnă profesoară?

Am încuviinţat din cap că da.

– În cuvinte. M-am învăţat să te aud vorbind.

– Da, aş dori să fiu spălată.

– O propoziţie întreagă! Ăsta da progres. Bine, Ray, e a ta acum. Ne vedem mai târziu.

– Ochiul meu… am spus.

– Ce-i cu el? m-a întrebat sora Rainier.

– Cât de rău…?

– Vrei să ştii dacă o să-l pierzi?

Am dat din cap că da, dar sora Rainier tocmai se pregătea să mă dojenească, aşa că am reuşit să bolborosesc:

– Da, o să-l pierd?

– Nu, potrivit spuselor chirurgului nostru de top, care şi-a petrecut cinci ore ca să-ţi scoată cioburile de parbriz din cornee. Pentru o vreme însă, nu-l vei putea folosi.

– Ce altceva mi-am mai făcut?

– Ce *ţi-ai* făcut? a exclamat asistenta Rainier. Îmi place, îmi place. Femeia îşi asumă responsabilitatea propriilor fapte. Ce zici de asta, Ray?

– Pot s-o mut acum? a întrebat el.

– Sigur că da. Dar ai grijă cu toate perfuziile alea şi firele care o leagă de aparate. Trebuie să o ţinem monitorizată.

Poate că Ray arăta el ca un motociclist în stare să muşte dintr-un ghidon, dar s-a dovedit a avea mâini de aur, când m-a deconectat de la aparate şi a aranjat toate firele pe un alt stativ. Apoi, fără să mă întrebe dacă sunt pregătită, şi-a vârât braţele ca nişte butuci pe sub mine şi m-a aşezat într-un scaun cu rotile, cu o delicateţe surprinzătoare. În tot acest timp, sora Rainier a continuat să vorbească.

– Aşadar, pe lângă tibia fracturată şi ochiul zdravăn buşit, mai ai şi o tăietură mare pe frunte. Apoi, ţi-am scos din buze o grămadă de cioburi, dar te-am văzut trecându-ţi limba peste cusături, aşa că probabil ai observat şi tu. Altceva? Din cauza comoţiei, creierul ţi s-a umflat vreo douăzeci şi patru de ore, dar medicul neurolog s-a ocupat

de asta. Mai ai şi nişte julituri severe în zona pieptului şi a pelvisului. Bună mişcare să-ţi desfaci centura de siguranţă şi să anulezi opţiunea de airbag. Ah, şi te-ai lovit de un copac, apropo. Şi când amerindianul ăla, pe nume Big John Picior Uşor, a trecut pe-acolo şi a zărit zăpada strălucind de la lumina stopurilor, nu numai că s-a oprit ca să vadă ce se petrece, dar a sunat şi la poliţie de pe mobilul lui şi a folosit o frânghie, pe care a legat-o de maşina lui, ca să te scoată afară.

– Serios îţi spun, trebuie să-i mulţumeşti domnului Big John Picior Uşor pentru că ţi-a salvat viaţa. Tipul a ştiut exact cum să procedeze. Imediat ce a eliberat maşina din muntele de omăt, a deschis portiera care nu era lovită şi şi-a dat seama că suferi de hipotermie – poliţiştii au bănuit că te accidentasei cam cu nouăzeci de minute înainte să te găsească Big John. Şi omul a băgat de seamă că aveai căldura oprită – aşa că n-a mai stat pe gânduri şi a început să te încălzească. Apoi a găsit flaconul gol de pastile pe podea, a pus lucrurile cap la cap – iar asta îl transformă într-un erou din punctul meu de vedere —: şi şi-a vârât degetele în gâtul tău, până când ai vărsat totul. Nu trebuie să-ţi mai spun că ţi-am făcut spălături stomacale, atunci când ai ajuns aici. Ai luat aşa de mult Zopiclone, încât eşti de-a dreptul norocoasă că nu te-ai trezit cu creierul afectat masiv. Însă gândirea ageră a lui Big John te-a salvat probabil de la o soartă urâtă.

– Aşa că, dacă aş fi în locul tău, i-aş scrie o scrisoare nesfârşită lui Big John Picior Uşor... evident, în cazul în care doreşti să-i mulţumeşti pentru viaţa ta.

– În fine, cam acestea sunt ştirile despre lucrurile pe care ţi le-ai făcut cu mâna ta. O să ai de stat aici o grămadă, pentru că deşi fizic, probabil, într-o săptămână o să poţi merge în cârje, problemele de la cap ne silesc să te mai ţinem pe lângă noi. Dar despre toate astea vei discuta

cu psihiatrul nostru rezident, doctoriţa Ireland, însă abia peste două zile, când se întoarce la serviciu. Suntem singurul salon de psihiatrie din Montana. Însă cum afacerile merg destul de prost prin zonă, n-are sens să angajăm un psihiatru cu normă întreagă. Oricum, o s-o placi pe doctoriţa Ireland. O femeie cam de vârsta ta, de undeva din Estul îndepărtat. A venit aici ca să-şi schimbe viaţa. N-a existat niciun pacient care să n-o aibă la inimă, cu excepţia celor care nu erau în stare să aprecieze o ciocolată. Probabil că te-ai săturat să mă asculţi. Aşa că hai s-o lăsăm pe sora Pepper să te spele... şi vorbim mai târziu.

Ray m-a scos din salonul pustiu şi m-a condus pe un coridor scurt. Am încercat să studiez împrejurimile, dar vederea nu mă ajuta deloc. Nu-i zăream decât pe cei care veneau foarte aproape de mine. În afară de asta, nimic. Deşi asistenta Rainier mă forţase să vorbesc, încă îmi era greu să articulez. Mi-am acoperit faţa cu mâinile. *Vreau să fiu moartă. Pentru că moartea înseamnă absenţa gândurilor. Iar absenţa gândurilor înseamnă...*

Am ajuns într-o sală de baie special echipată pentru a primi o persoană infirmă. O tânără solidă, în jur de douăzeci şi cinci de ani, mă aştepta. S-a prezentat ca fiind sora Pepper. Judecând după accentul ei, părea să vină de prin zona Mason-Dixon. I-a mulţumit lui Ray că m-a adus şi mi-a oferit un zâmbet larg, blând.

– Mă bucur tare mult că v-aţi întors printre noi, mi-a zis cu entuziasm. Şi sper să nu vă supăraţi dacă vă spun că m-am rugat tare mult să vă reveniţi. Nu v-am ofensat, nu?

Am dat din cap că nu.

– Ei bine, eu am mare încredere în puterea medicinii moderne, dar ştiu că şi Iisus poate vindeca la fel de bine. Dar pun pariu că nu de asta vă arde acum.

Am început să plâng. În câteva momente, hohotele au

devenit incontrolabile – aceeaşi senzaţie de scufundare care m-a copleşit în orele, zilele, săptămânile după ce...

A fost doar un accident stupid, au continuat ei să-mi spună. Oribil, întâmplător – ca toate accidentele. N-aveai ce să faci.

N-am vrut să accept niciunul dintre cuvintele lor de consolare. A fost vina mea... numai vina mea...

Acum însă, suspinele se intensificaseră în aşa hal, încât nu mă mai puteam concentra decât asupra unui singur gând iraţional. Suferinţa, la fel ca şi înainte, mă sufoca. Sora Pepper a încercat să mă aline, înconjurându-mă cu braţele şi repetându-mi întruna că „înţelege". Dar când am intrat pe teritoriul lucrurilor „scăpate de sub control", mi-a dat drumul brusc şi a dispărut. Câteva clipe mai târziu s-a întors cu asistenta Rainier.

– Ce naiba i-ai spus? a şuierat asistenta Rainier. I-ai servit rahatul ăla al tău cu Iisus?

Sora Pepper a început să bocească.

– Uită-te la tine, toată numai pioşenie şi neputinţă. Te duci imediat şi-mi aduci o seringă cu 5 mg de pentotal de sodiu. Şi te întorci în mai puţin de un minut, că dacă nu, te dau afară definitiv. Acum, mişcă-te.

După ce sora Pepper a dispărut, Rainier a îngenuncheat lângă mine şi mi-a prins mâinile într-ale ei.

– Doamnă profesoară... Jane... ai luat-o într-o direcţie greşită. Mă auzi? Ştiu cât îţi este de greu şi ce disperare te chinuie acum. Dar nu te ajută cu nimic. Îţi spun încă o dată – trebuie să-ţi revii. Pentru că altfel n-o să...

Atunci m-am repezit şi am plesnit-o peste cap. Cât ai clipi din ochi, mi-a ars o palmă usturătoare. Lovitura a fost foarte precisă – mi-a ferit buzele rănite şi ochiul bandajat. Dar tot m-a durut ca naiba şi a reuşit să mă oprească din plânsetul meu isteric.

S-a lăsat un moment de tăcere stânjenitor. Apoi s-a ridicat, şi-a netezit uniforma şi m-a fixat cu privirea.

– Chestia asta m-ar putea costa slujba. Dar nu cred că asta vrei, nu?

Am negat din cap. Asistenta Rainier tocmai se pregătea să spună: „În cuvinte, te rog!", însă s-a abţinut.

– Faţa e OK?

Am încuviinţat, după care am reuşit să îngaim:

– Şi capul tău?

– O să supravieţuiesc, mi-a răspuns.

Sora Peper a venit alergând cu o seringă şi un flacon de sticlă, pe care i le-a dat şefei sale.

– Se simte bine? a întrebat sora Pepper.

– Am calmat-o.

Asistenta Rainier a ridicat seringa în faţa mea.

– Crezi că ai nevoie de ea, Jane?

Am dat din cap că da.

– Eşti sigură? O să te trimită în lumea viselor cel puţin douăsprezece ore.

Am încuviinţat din nou.

– Cum pofteşti.

Acul mi-a străpuns pielea şi am leşinat.

Când mi-am revenit, mă aflam din nou pe patul ca o targă. Aveam încheieturile prinse iarăşi, dar nu atât de strâns ca prima dată. Totul mă durea – iar redescoperirea conştiinţei era însoţită de ameţeala profundă provocată de sedativele puternice. Am simţit că tuburile şi cateterul reveniseră la locul lor. Asistenta Rainier stătea lângă pat, privindu-mă pe deasupra ochelarilor de citit.

– Aşadar eşti din nou printre noi, a exclamat.

Am dat din cap că da.

– În cuvinte, doamna profesoară.

– Da, sunt aici, am murmurat, printre buzele încă în agonie.

– Bine, foarte bine. Eşti de acord să uităm ce s-a întâmplat ieri şi să o luăm de la capăt?

– Da.

– Atunci o să-ţi scot cateterul şi o să-l rog pe Ray să te ducă din nou la baie. Crede-mă, sora Pepper n-o să mai încerce să „te salveze" de data asta. Se va asigura că eşti curată şi îngrijită.

Totul s-a repetat identic ca în ziua precedentă. M-am rostogolit într-o parte. Mi s-a spus să-mi ţin respiraţia. Cateterul a ieşit din mine. Ray a sosit, la fel de tăcut şi de morocănos, dar la fel de blând şi de atent, când m-a aşezat în scaunul cu rotile. Sora Pepper mă aştepta în baie, părând foarte agitată.

– Mă bucur că vă simţiţi mai bine, mi-a şoptit, după ce Ray m-a lăsat în grija ei. Şi îmi pare tare rău dacă v-am supărat ieri...

– E în regulă.

– Haideţi acum să vă facem o baie fierbinte.

Să mă bage în cadă s-a dovedit o adevărată provocare. Sora Pepper a fost nevoită mai întâi să-mi învelească ghipsul într-o folie impermeabilă – chiar dacă, după cum mi-a explicat, avea să-mi ţină piciorul suspendat deasupra căzii. Apoi a trebuit să îndepărteze cu delicateţe bandajele care-mi acopereau ochiul, ca să mă poată spăla pe cap.

– Nu vă faceţi griji că ochiul va fi expus la lumină, mi-a zis, în timp ce-mi tăia bandajele şi se străduia să nu ia prea mult şi din părul prins sub ele. Mai există un bandaj intern separat, care acoperă ochiul. Dar n-o să vă pot spăla părul dacă nu îndepărtez feşele groase externe. Iar părul dumneavoastră are nevoie de o curăţare zdravănă.

A dat drumul la apă în cadă, menţionând că a pus nişte săruri în ea, care să-mi permită să stau mai mult. Cada era echipată cu un scaun de plastic special, ce permitea celor vârstnici şi infirmi să stea în apă, chiar dacă erau conectaţi la aparate de monitorizare. Cu greu a reuşit să mă aşeze. La fel de dificil a fost să-mi scoată şi cămaşa pătată, simpla

ridicare a braţului stâng provocându-mi o durere uriaşă în spate. Odată aşezată pe scaun, m-a răsucit până când m-a poziţionat deasupra căzii. A adus lângă cadă un cărucior metalic. Pe el se găsea o frânghie de plastic, suficient de lungă să-mi ţină piciorul. A trecut frânghia peste un mecanism cu pârghii şi a coborât-o la nivelul căzii. Apoi mi-a ridicat cu blândeţe piciorul în ghips şi mi l-a vârât prin hamul improvizat.

– În regulă, acum o să las scaunul în jos, aşa că pregătiţi-vă. Dacă apa e prea fierbinte, să-mi spuneţi.

Atenţia mi se îndreptase însă în altă direcţie. Când m-am aşezat pe scaun – pregătindu-mă să mă scufund în apă ca un proaspăt convertit la baptism – mi-am surprins înfăţişarea într-o oglindă din partea dreaptă a încăperii. Pentru prima dată, am avut dovezi clare ale răului pe care mi-l provocasem. Ochiul stâng nu era doar bandajat, ci şi umflat cât se poate de grotesc. Îmi rănisem fruntea atât de rău, încât părea pătată pentru totdeauna cu cerneală neagră. Acelaşi gen de vânătăi îmi acopereau partea dintre sâni, în timp ce buzele cusute arătau de parcă ar fi fost prinse într-un ghem de sârme însângerate.

Sora Pepper a văzut la ce mă uitam. A alergat într-acolo şi a tras o perdea în faţa oglinzii.

– Nu trebuie să vă uitaţi la asta, mi-a zis. Şi, sincer, Jane, ştiu că totul pare îngrozitor acum. Dar v-am citit fişa şi ştiu că totul se va vindeca aşa cum trebuie.

– Nu, am spus. Nimic nu se va vindeca.

– Acum trebuie să luaţi fiecare zi în parte şi să...

– Ajunge, am spus.

– Îmi pare rău.

– N-ai de ce. Doar că nu pot să...

Cuvintele au dispărut înainte să le pot rosti. Am simţit cum ochii mi se umplu de lacrimi din nou. Sora Pepper m-a prins de umăr şi mi-a zis:

– Adevărul e că şi eu aş fi procedat la fel – chiar dacă biserica m-ar fi numit o păcătoasă. Dar ceea ce vi s-a întâmplat... este terifiant.

Apoi a apăsat pe un buton şi eu am coborât în apa caldă, parfumată cu lavandă. M-am cutremurat când m-am scufundat. Dar apa s-a dovedit o binecuvântare – iar eu mă simţeam atât de murdară, de otrăvită, încât m-am dăruit cu toată fiinţa plăcerilor aromatice. După ce s-a asigurat că m-am aşezat confortabil – mă rog, cât poate sta confortabil cineva cu un picior suspendat şi corpul rănit —, mi-a permis să rămân în apă timp de o jumătate de oră, în vreme ce ea s-a retras într-un colţ al camerei, lăsându-mă singură cu gândurile mele... mai negre decât bezna.

Lasă-i să te vindece. Lasă-i să repare toate urmele ce amintesc de sinuciderea ratată. Lasă-i să-ţi spună că trebuie să suporţi, că trebuie să fii puternică, că nu trebuie să te laşi distrusă – toate platitudinile alea de rahat, pe care le-am auzit săptămâni întregi după aceea. Lasă-i să te pună pe picioare – şi lasă-i să te externeze. Imediat ce ieşi de aici, te cazezi în cel mai apropiat hotel şi de data asta faci treaba aşa cum se cuvine.

– Vă supăraţi dacă vă spăl cu săpun acum? m-a întrebat sora Pepper.

– Chiar mi-ar plăcea.

Purtând în continuare mănuşile chirurgicale, a luat o bucată de săpun şi a început să mă frece încet peste tot, până când la un moment dat mi l-a întins mie rugându-mă să mă spăl singură „acolo jos". Imediat ce mi-am curăţat organele genitale, sora Pepper a folosit duşul ca să-mi ude părul, după care mi l-a şamponat cu Johnson's Baby. Simpla vedere a sticlei curbate, cu clasica etichetă galbenă, mi-a adus un suspin în gât. Era şamponul pe care-l foloseam când o spălam pe Emily. Sora Papper a băgat de seamă reacţia mea şi m-a strâns de umăr, continuând să-mi maseze scalpul cu degetele de la mâna

cealaltă.

M-a clătit de tot săpunul şi a pus în funcţiune maşinăria electrică, ridicându-mă din apa fetidă. Mi-a eliberat piciorul şi a început să mă şteargă. După ce m-a îmbrăcat într-o cămaşă curată, mi-a periat părul timp de zece minute bune.

– Mulţumesc, am spus când a terminat.

– Nu. Eu vă mulţumesc. Sper sincer că nu v-am supărat.

– Ai fost foarte drăguţă, am zis.

– O să vă faceţi bine. Credeţi-mă.

M-a dus înapoi în salon, unde m-a întâmpinat asistenta Rainier.

– Ia uită-te la tine, a exclamat. Ţi-ai recăpătat înfăţişarea umană.

Imediat ce m-am instalat în pat, asistenta Rainier mi-a spus:

– Acum putem să te legăm din nou şi să te hrănim artificial. Sau putem să cădem de acord că o să te porţi cum trebuie şi atunci evităm orice restricţii şi îţi oferim şi ceva de mâncare. Ce alegi?

– Ultima variantă, te rog.

– Perfect – dar înainte să te hrănim, mi-e teamă că va fi necesar să petreci câteva minute cu unul dintre administratorii noştri. Are o grămadă de hârtii care trebuie completate.

Administratorul era un bărbat micuţ şi morocănos, îmbrăcat cu un costum gri şi o legitimaţie în piept, care te anunţa că îl cheamă Spender.

– Domnişoară Howard, a rostit, salutându-mă politicos din cap, după care s-a prezentat ca fiind contabilul spitalului. N-o să dureze decât câteva minute, a spus. Trebuie să vă pun câteva întrebări de bază, dacă nu vă deranjează să vorbim acum.

– În regulă, am răspuns.

– Când aţi fost internată, nu am avut ocazia să obţinem informaţii pertinente despre dumneavoastră, din cauza... ăăăă... din cauza stării dumneavoastră medicale. Aşadar, pentru început, vă rog să-mi comunicaţi adresa dumneavoastră. Este aceeaşi cu cea de pe carnetul de conducere emis în Massachusetts?

– Nu mai locuiesc acolo.

– Atunci care este noul dumneavoastră domiciliu?

– Sunt în proces să-mi găsesc unul nou.

– Avem nevoie de o adresă fixă pentru corespondenţă, domnişoară Howard.

– Atunci folosiţi-o pe cea de pe carnetul de şofer.

– Bine. Acum... starea civilă?

– Necăsătorită.

– Persoane în grijă?

Mi-am închis ochiul sănătos. Şi am simţit cum mă scufund din nou.

– Nu, am rostit într-un târziu.

– Cu ce vă ocupaţi?

– Am fost profesoară.

– *Aţi fost.*

– Mi-am dat demisia.

– Dar Universitatea New England m-a informat că...

– Dacă aţi discutat cu angajatorii mei, de ce trebuie să mă întrebaţi ce fac... *ce am făcut*?

– Aşa este procedura.

– Procedura? Asta e o *procedură*?

Spender se simţea stânjenit în mod vizibil.

– Sunt convins că nu treceţi printr-o perioadă tocmai uşoară pentru dumneavoastră, domnişoară Howard. Dar aş aprecia sincer dacă...

– Da, sunt profesoară la Universitatea New England.

– Va mulţumesc. Aveţi vreo rudă apropiată pe care ar trebui să o contactăm acum?

– Nu.

– Serios?

– Asta am spus.

A făcut o pauză, după care a continuat:

– Am găsit cardul Blue Cross/Blue Shield în portofelul dumneavoastră şi am aflat că faceţi parte din planul de sănătate al Universităţii New England. Totuşi, potrivit Organizaţiei de Sănătate, spitalizarea în cazul accidentelor provocate de problemele psihiatrice se limitează la douăzeci şi opt de zile maximum şi pacientul trebuie să plătească 2000 de dolari din costul total. Sunt convins că realizaţi că rănile dumneavoastră au presupus un tratament medical complex – inclusiv operaţia oftalmologică. Ca atare, cele două mii de dolari au fost de mult depăşite. Am observat, de asemenea, că aveţi şi două cărţi de credit în portofelul dumneavoastră: Fleet Boston MasterCard şi American Express. Pe care doriţi s-o folosim pentru acoperirea cheltuielilor?

*Bine aţi revenit în Statele Unite, unde nu există prânz gratis. Dar ce mai contează, dacă oricum voi fi moartă în mai puţin de o lună**?***

– Oricare dintre ele, am spus.

– Acum este nevoie să semnaţi câteva formulare. Ştiu că şi un anume profesor Sanders, de la Universitatea New England, încerca să intre în legătură cu dumneavoastră, precum şi un domn Alkan, care m-a informat că vă este avocat.

– Nu sunt obligată să vorbesc cu ei, nu?

– Sigur că nu.

– Pot să solicit să nu mi se facă nicio legătură telefonică?

Domnul Spender nu a fost prea fericit când a auzit asta şi privirea lui dezaprobatoare mi-a comunicat că m-a luat la ochi.

– Nu vreţi ca oamenii care-şi fac griji pentru dumnea-voastră să ştie că vă simţiţi mai bine?

– Nu, i-am tăiat-o scurt. Nu vreau.

Un alt moment de tăcere stânjenitor.

– Mai e ceva? am întrebat.

– Doar semnătura dumneavoastră pe liniile marcate de mine.

Nici măcar n-am catadicsit să mă uit la documente, chiar dacă – mi-a trecut prin cap brusc – puteam să semnez fără să-mi dau seama un act ce mă băga definitiv la balamuc. Dar asta ar fi costat mult statul Montana – şi după evaluările lor eram doar o corvoadă...

Ţineţi-o pentru încă alte douăzeci fi şase de zile şi după aia: Hasta la vista, baby...

Am semnat documentele şi i le-am întins lui Spender.

– Vă mulţumesc, a spus. Şi sincer sper să vă vindecaţi cât de curând.

După ce a plecat, asistenta Rainier s-a întors cu o tavă cu micul dejun – o omletă apetisantă, pâine prăjită şi ceai.

– Aşadar Spender Pungă Strânsă mi-a zis că ai făcut pe Greta Garbo – că vrei să rămâi singură şi să nu discuţi cu nimeni.

Mi-am ferit privirea, aşa cum făcea Emily când o certam. Gândul m-a făcut să mă cutremur. Asistenta Rainier a priceput.

– Întotdeauna doare, a rostit ea încet.

– Ce anume?

– *Ce s-a întâmplat.* Şi care nu poate fi discutat – pentru că dacă începi să vorbeşti, totul se duce de râpă. Crede-mă că ştiu.

– Cum de ştii?

– Fiul meu Jack şi-a încolăcit motocicleta în jurul unui copac la vârsta de optsprezece ani. Adică acum douăzeci şi patru de ani. Singurul meu copil.

Vorbea cu un ton ferm, sigur – un soi de relatare a faptelor, golită de orice emoţie. M-a impresionat.

– Şi cum ţi-ai revenit? am întrebat.

M-a privit direct în ochi şi nu m-am putut feri. Într-un târziu mi-a spus:

– Păi, nu-ţi revii.

Doi

M-au ţinut în spital pentru exact alte douăzeci şi şase de zile. În toată această perioadă, am rămas singura pacientă din secţia de psihiatrie. După cum menţionase şi sora Rainier, nu prea aveau activitate. Am făcut zilnic psihoterapie. După ce medicul ortoped rezident a descoperit în timpul uneia dintre radiografiile săptămânale că tibia fracturată se vindecase rapid, a venit vremea să încep să merg din nou.

Asta s-a întâmplat cam după paisprezece zile de internare, timp în care am reuşit să cunosc toată fauna rezidenţilor de la Mountain Falls Regional. Pe ortoped îl chema Hill. Pe chirurgul oftalmolog, Menzel. Iar pe psihiatră, Ireland.

Doctorul Menzel era un bărbat ce se apropia de şaizeci de ani. Mi-a povestit că emigrase din Cehoslovacia în Canada, pe la mijlocul anilor şaptezeci, şi încă mai vorbea cu un puternic accent est-european. Dar se adaptase foarte bine obiceiurilor locului şi acum purta o eşarfă la gât şi cizme de cowboy. Întreţinea o conversaţie rezonabilă, aşa că am aflat că lucrase în Calgary timp de un deceniu, dar venise în Montana, pentru un concediu, în 1989, şi s-a îndrăgostit pe loc de spaţiul, lumina, pustiul şi grandoarea epică ale locului.

– O să fiu în stare să mai văd Montana cu ochiul meu stâng? l-am întrebat.

– Vindecarea va dura cel puţin între patru şi şase luni. Am fost nevoiţi să facem nenumărate microoperaţii intensive, după ce te-au internat, dar am reuşit să îndepărtăm absolut toate cioburile. Acum mai e doar o chestiune de timp. Ochiul este organul cu cea mai mare

putere de regenerare. Am încredere că îţi vei recâştiga optzeci la sută din funcţionalitatea lui, dacă nu chiar sută la sută. Dar trebuie să fim precauţi. Niciodată nu putem promite miracole. În cazul tău însă, păstrarea vederii în proporţie de optzeci la sută oricum *e* un miracol.

Doctorul Menzel a aranjat să mă vadă de două ori pe săptămână. Am fost dusă în cărucior până la el în cabinet, unde mi-a scos bandajul şi m-a pus să-mi vâr capul într-o maşinărie, ca să poată studia stricăciunile pe care mi le provocasem singură. Întotdeauna pălăvrăgea şi nu părea să-i pese prea tare de faptul că nu mă implicam în conversaţie. Aşa am aflat totul despre mica lui fermă de lângă Mountain Falls. Iar acum creştea armăsari în timpul lui liber. Iar cea de-a doua lui soţie fusese una dintre asistentele de la spital, însă, în prezent, avea o afacere bănoasă cu masaj terapeutic. Fiica lor era anul întâi la Stanford şi, pe considerente de geniu în ale matematicii, primise o bursă integrală. El obişnuia să şi picteze – „mai mult chestii abstracte, m-am inspirat considerabil din Rothko, dar am senzaţia că ţie s-ar putea să-ţi placă Rothko...".

De ce? Pentru că încercase să se sinucidă... şi chiar reuşise?

– Imediat ce te vei simţi mai bine, mi-ar face plăcere să treci pe la noi, pe la fermă, să luăm cina împreună. Trebuie să-ţi spun că rareori nimereşte prin părţile noastre vreun doctorand de la Harvard, darămite şi unul căruia i s-a publicat şi cartea.

– A fost o carte academică pe care n-o citeşte nimeni oricum.

– Îţi faci singură un deserviciu. Vorbim de *o carte.* Cu coperţi. Care a primit recenzii din partea unor jurnale academice serioase. N-ai de ce să fii modestă. Este o realizare fantastică. Ar trebui să fii mândră.

N-am scos niciun cuvânt. Dr. Menzel m-a privit adânc

în ochi. Şi m-a întrebat:

– Doamnă profesoară, cine este cel mai mare scriitor ceh?

– Mort sau viu?

– Să zicem mort… dintre cei vii Kundera ar câştiga la capitolul ăsta.

– Kafka, zic eu.

– Kafka, exact! Dar încearcă să nu clipeşti când vorbeşti.

– Poate n-ar trebui să vorbesc.

– Oh, ba poţi să vorbeşti… dar n-ai voie să-ţi mişti ochii şi gura simultan, pentru că mişcările tensionează ochiul. Vorbitul este legat în mod direct de vedere. Exprimi ceea ce vezi. Şi ceea ce exprimi, vezi.

– Numai dacă persoana nu e oarbă.

– Dar şi orbul vede… ce zicea Shakespeare de asta…?

– Cu ochii minţii?

– Exact. Cu ochii minţii vezi orice, chiar dacă nu poţi *vedea* orice. Ceea ce percepem de fapt prin actul *vederii* – şi ceea ce *vedem* prin actul percepţiei – ei bine, iată marea enigmă a umanităţii, nu eşti de acord cu mine?

– Totul se rezumă la percepţie.

– Adevărat, dar cine poate vedea frământările interne ale altei fiinţe? Mă uit acum în corneea ta distrusă şi ce văd?

– Nenorociri?

– Răni. Răni urâte… dar şi dezvoltarea treptată a cicatricelor. Ochiul se va obişnui cu aceste reziduuri ale distrugerii. Totuşi, un lucru e cert: lentila în sine a fost inexorabil modificată de rana făcută. Niciodată nu va mai putea percepe lumea în acelaşi fel ca înainte. Pentru că sursa percepţiei – sursa însăşi a vederii – a fost complet alterată de rănile provocate.

– Şi ce legătură are asta cu Kafka?

– Ei bine, care este cel mai faimos citat din Kafka?

– „Într-o dimineaţă, Gregor Samsor s-a trezit şi a descoperit că se transformase într-un gândac uriaş"?

Dr. Menzel a râs.

– Hai să ne gândim la cea de-a doua cea mai citată propoziţie din Kafka.

– Spuneţi-mi dumneavoastră.

– „Când ne uităm unii la alţii, oare începem să vedem durerea pe care o poartă fiecare dintre noi"?

Ah. Mi-am muşcat buza de jos.

– Prin urmare... când vă uitaţi în ochiul meu rănit, am întrebat, durerea e vizibilă?

– Absolut. Accidentul s-a petrecut tocmai din cauza durerii. O durere îngrozitoare, teribilă. Acel tip de suferinţă... care nu va dispărea niciodată. Ţesutul cicatrizat o va masca, o va face probabil mai tolerabilă. Dar cu toate acestea, o asemenea traumă... cum să te aştepţi să se vindece vreodată integral? La urma urmei, totul s-a schimbat. Simţul percepţiei este alterat pe veci. Lumea este un loc nou şi disperat: implacabil, aleatoriu şi nemilos. Şi nu ne mai putem încrede în ea niciodată.

A fost pentru prima şi ultima oară când doctorul Menzel mi-a vorbit în felul acesta. După aceea, simţindu-mi reticenţa mea legată de acest subiect, şi-a redus conversaţiile la sănătatea generală a ochilor mei şi la optimismul crescând că va putea să-mi scoată bandajele în curând. A înţeles că nu mai vreau să discut despre ceea ce se întâmplase şi în niciun caz nu aveam chef să explorez tot felul de metafore aferente. Aşa că a devenit foarte oficial şi i-am rămas recunoscătoare pentru asta.

Dr. Ireland a păstrat la rândul ei tonul oficial. Era o femeie minionă, în jur de patruzeci şi cinci de ani, cu o siluetă zveltă, atletică şi un păr lung şi roşu, atent coafat. Se îmbrăca întotdeauna în costume negre şi nu purta

niciodată halatul alb, preferat de ceilalţi rezidenţi. O singură dată a menţionat că ne tragem din aceeaşi alma mater, pentru că şi ea fusese studentă la Harvard, înainte de a se duce la Şcoala Medicală Dartmouth. Spre deosebire de doctorul Menzel, nu aducea vorba despre viaţa ei particulară, ce se desfăşura dincolo de cele două vizite săptămânale la Mountain Falls Regional. Însă devenea foarte tenace când era să discute despre starea mea de spirit actuală... chiar dacă mă împotriveam cu încrâncenare oricăror încercări ale ei.

În timpul primei noastre sesiuni, m-a informat că Îmi cunoştea foarte bine cazul şi că ţinuse legătura cu New England, cu avocatul meu şi chiar şi cu Christy (profesorul Sanders îi spusese unde mă aflam).

– Sper că înţelegi că pentru ceea ce s-a întâmplat cu fiica ta nu eşti deloc vinovată.

– Credeţi ce poftiţi, am spus.

– Acesta e adevărul. Am cerut raportul de la poliţie, raportul autopsiei, declaraţiile martorilor. Nu ai fost cu nimic, dar cu absolut *nimic* vinovată.

– Dar nici n-am făcut nimic ca să opresc nenorocirea.

– Accidentele sunt întâmplătoare, Jane. Împrejurările care le cauzează sunt inerent aleatorii şi deloc selective. Oricât ne-am strădui, nu le putem controla traiectoria. Pur şi simplu *există...* şi trebuie să suportăm consecinţele, indiferent cât sunt de îngrozitoare. Dar asta nu înseamnă că ar trebui să ne chinuim pentru ceva asupra căruia nu avem niciun pic de control.

– Credeţi ce poftiţi.

– Ea doua oară când foloseşti fraza asta.

– Mă repet adesea.

– Chiar dacă agăţarea de sentimentul vinovăţiei îţi provoacă o agonie permanentă?

– Vina este treaba mea.

– Întru totul de acord. Problema e că treaba ta a devenit toxică şi letală, încât n-ai mai găsit altă soluţie decât să încerci să te sinucizi. Aşa ai considerat tu că e o cale raţională de a ieşi din iad?

– Chiar aşa a fost.

– Încă mai crezi că a sfârşi brusc cu toate este singura soluţie pentru durerea pe care o simţi?

Fii atentă.

– Nu… mă simt cumva… în regulă. Adică, nu tocmai în regulă, date fiind rănile cu care m-am ales… dar împăcată că am supravieţuit.

– Aşadar… vrei să trăieşti.

– Da, vreau să trăiesc.

– Eşti o mincinoasă îngrozitoare.

– Credeţi ce poftiţi.

– A treia oară când foloseşti aceeaşi frază.

– Atunci sunt mult mai repetitivă decât am crezut.

– Nu prea ai avut parte de fericire în viaţa ta, nu-i aşa?

Întrebarea ei mi-a tăiat răsuflarea.

– Am avut momentele mele… am răspuns într-un târziu.

– Cu Emily. Aşa o chema, nu? Emily?

– Nu vreau să…

– Sunt sigură că nu vrei. Dar exact despre asta trebuie să vorbim. Despre Emily. Singura persoană din viaţa ta care…

– Ştiţi un rahat.

– Serios? Bine. Atunci spune-mi cine altcineva te-a mai făcut fericită? Tatăl care a fost întotdeauna absent şi te-a abandonat şi din cauza căruia ai ratat o carieră în serviciile financiare? Ori poate mama care era hipercritică şi nu s-a putut abţine să nu te acuze permanent? Sau poate că prima ta mare dragoste – un bărbat căsătorit care s-a întâmplat să fie şi profesorul tău îndrumător şi…

– Cine v-a spus despre asta? am ţipat.

– Are importanţă?

– Nu-mi place să fiu trădată.

– Corect. Ştiind ceea ce am descoperit despre trecutul tău, te înţeleg perfect. Viaţa ta a fost un şir lung de trădări, care au culminat cu partenerul tău Theo care a fugit de-acasă cu...

– Ajunge, am rostit, apucând roţile căruciorului şi răsucindu-mă la o sută optzeci de grade cu faţa spre uşă. Discuţia noastră s-a terminat.

– Nu până când nu-mi povesteşti despre plimbarea ta cu maşina.

– Încercaţi să schimbaţi subiectul?

– Te-au găsit într-un troian de zăpadă de pe drumul naţional 202 acum cinci zile. Dar înainte de asta... ce s-a petrecut?

– Nu sunt obligată să vă spun nimic.

– Ba da.

– De ce?

– Pentru că aş putea foarte uşor să te internez la nebuni, pe motiv că reprezinţi un pericol pentru comunitate.

– Dar n-am făcut rău nimănui.

– Nu acum. Dar să zicem că-ţi dăm drumul şi te apucă din nou dorinţa să te sinucizi – numai că de data asta te hotărăşti să traversezi autostrada şi să te arunci sub roţile unei maşini care poartă o familie în ea...

– N-aş face aşa ceva niciodată.

– Aşa zici tu. Dar eu ce dovadă am? Niciuna. Ceea ce te transformă într-un caz perfect de internare în secţia de psihiatrie. Bineînţeles că dacă doreşti ca lucrurile să stea altfel...

– Am ajuns în Montana, pentru că pur şi simplu aşa s-a nimerit.

– Trebuie să aflu ceva mai multe detalii.

– Mi-am părăsit serviciul, apartamentul, viaţa – şi am început să conduc.

– Asta s-a întâmplat la mult timp după accident?

– Trei, patru săptămâni mai târziu.

– La momentul respectiv, ţi-a prescris cineva vreun medicament care să te ajute să faci faţă la...?

– Zopiclone... mă ajuta să dorm. Pentru că nu dormeam. Pentru că nu puteam să dorm.

– Acelaşi Zopiclone găsit în maşină?

– Exact.

– Prescris de un anume doctor Dean Staunton, care se întâmplă să fie şi medicul personalului de la Universitatea New England?

– N-am nicio îndoială că aţi vorbit deja cu el.

– Mi-a spus că atunci când te-ai dus să-l vezi – imediat după accident – nu te simţeai deloc bine, deşi încercai cu disperare să nu arăţi. Ai insistat să te întorci la lucru la numai cinci zile de la înmormântare şi n-ai vrut să auzi de recomandarea lui de a-ţi lua concediu. Ceea ce l-a îngrijorat cel mai tare era atitudinea ta perfect controlată. Şi colegii tăi au fost uimiţi de asta şi de insistenţa ta incredibilă de a-ţi continua viaţa ca şi până atunci. Bineînţeles că lucrurile au continuat astfel până când ai atacat-o pe o anumită Adrienne Clegg. Vrei să-mi explici ce s-a întâmplat?

– Ştiţi foarte bine ce s-a întâmplat, pentru că, fără îndoială, cineva de la New England State v-a povestit întreaga tărăşenie.

– Da, dar trebuie să aflu şi varianta ta.

– N-am chef să vorbesc despre asta.

– De ce?

– Pentru că n-am chef şi gata.

– N-ai de ce să-ţi faci griji. Avocatul tău, domnul Alkan, m-a informat că domnişoara Clegg a hotărât să nu depună

nicio plângere împotriva ta.

– Ce noroc pe capul meu.

– A existat vreun motiv serios s-o ataci pe Adrienne Clegg?

– Cred că da. Femeia era asociata de afaceri a partenerului meu de viaţă. Apoi s-a transformat în amanta lui. Apoi au pus la punct un crah financiar, lăsându-mă plină de datorii, după care au dispărut ca măgarii în ceaţă. Eram îngrozitor de stresată din cauza asta. Nu mai dormeam. Nu mai gândeam limpede. Insomnia mă acapara vertiginos. Nu mă mai puteam concentra. Nu mai eram în stare să iau decizii nici în cele mai neînsemnate situaţii. Şi tocmai de aceea...

Propoziţia a rămas neterminată, iar dr. Ireland a completat-o pentru mine.

– Tocmai de aceea te învinovăţeşti pentru ceea ce s-a întâmplat?

– Da, am răspuns.

– O învinovăţeşti şi pe Adrienne Clegg?

– Cauză şi efect.

– Şi de aceea – atunci când ea s-a întors în Boston – ai atacat-o?

– Cauză şi efect.

– Ai mai spus asta deja.

– Şi o mai spun o dată. Iar acum gata, nu veţi mai auzi nimic de la mine.

S-a lăsat tăcerea. Doctoriţa mă analiza, întrebându-se probabil cât de tare mă poate presa.

– O să continuăm discuţia noastră peste trei zile. Între timp, nu crezi că ar fi bine să iei legătura cu şeful departamentului tău, cu avocatul, cu prietenii tăi...?

– Nu.

– I-am putea contacta noi pentru tine.

– Nu.

– E ultimul tău cuvânt.

– Da.

– Depresia este un răspuns firesc după...

– După ce ai fost suficient de neîndemânatic încât să *nu* reuşeşti să te sinucizi?

Dr. Ireland şi-a prins stiloul de clipboard.

– Aş vrea să începi un tratament cu un antidepresiv, numit Mirtazapine. În primul rând, te va ajuta să dormi...

– Mă poate opri să mă uit în oglindă şi să văd catastrofa de pe faţa mea?

– Rănile alea or să se vindece.

– Şi-apoi ce? O să învăţ într-un final să mă împac cu termeni precum „pierdere" şi o să găsesc un mijloc să ies din „procesul de suferinţă"? Cu porcăria asta aveţi de gând să-mi împuiaţi capul?

Dr. Ireland s-a ridicat în picioare şi a început să-şi strângă lucrurile.

– Pot să consolez pe cineva atunci când sunt rugată să consolez. Şi pot să fiu brutală atunci când e nevoie să fiu brutală.

– N-am nevoie de niciun fel de consolare, doamnă doctor.

– Atunci iată adevărul brutal al problemei: va trebui să trăieşti cu chestia asta pentru tot restul vieţii tale. De aceea şi plănuieşti să te sinucizi imediat ce scapi de noi.

– N-aveţi de unde să ştiţi asta.

– Vom continua discuţia la aceeaşi oră, joi.

Am început să iau Mirtazapine chiar din aceeaşi noapte. Sora Rainier mi-a spus că-mi dă 15 miligrame („ordinele doamnei doctor"), pentru că voiau să se asigure că o să dorm.

– Doamna doctor Ireland mi-a povestit că ai atacat o femeie cu un obiect ascuţit. Apoi mi-a povestit şi împrejurările. Nu pot spune că te învinovăţesc. Nu pot

spune nici că aş fi făcut la fel.

Oh, nu mai încerca să mă binedispui... să mă faci să cred că tot ceea ce s-a întâmplat nu e vina mea. N-o să respect bine-cunoscuta tradiţie americană de a refuza să-ţi accepţi vina. Sunt vinovată. Vinovată pentru atât de multe lucruri.

Mirtazapine m-a ajutat să dorm şi am informat-o pe sora Rainier că am simţit cum pastilele mai domoliseră şi unele sentimente negative.

– Asta înseamnă că te simţi mai bine? m-a întrebat ea la o săptămână după ce începusem să iau pastilele.

Ştiam că e o întrebare capcană. Antidepresivele îşi fac efectul asupra creierului şi a metabolismului după mult timp. Deşi mă adormeau imediat, am realizat că n-o să-mi influenţeze mai deloc starea de spirit. Aşa că mai bine să nu stârnesc suspiciuni, spunându-le că mi-am venit în fire sau cine ştie ce altă frază leşinată. Am preferat să zic doar:

– Mă doboară într-adevăr. Dar nu-mi şterg amintirile.

Sora Rainier a muşcat momeala. Şi m-a lăsat să mă deplasez singură în scaunul cu rotile prin spital, spre cabinetele unde aveam diverse consultaţii. Am rămas în continuare singura pacientă din secţia de psihiatrie şi cu toate că mi s-a oferit compania unui televizor, am refuzat în favoarea unui radio, la care puteam asculta postul local NPR. Aşa am descoperit şi resursele limitate ale bibliotecii de la spitalul Mountain Falls. Totuşi, printre cele o sută şi ceva de cărţi, am găsit şi câteva surprize, precum un exemplar cu colţurile îndoite din *Sfârşitul unei iubiri* al lui Graham Green, un roman care mă impresionase nespus cu opt ani înainte, când îl citisem pentru prima dată şi ale cărui teme principale, pierderile personale şi ecourile permanente ale celor morţi, mi se păreau atât de dificil de înghiţit acum. Totuşi, nu am renunţat să citesc, încercând să mă concentrez mai mult asupra preciziei limbajului lui Greene, asupra uşurinţei cu care se lectura, a credinţei lui

că suntem cu toţii dominaţi de impulsuri şi de nevoia posesivităţii emoţionale cu orice preţ. Mi-a oferit certitudinile clasice ale literaturii de calitate şi anume că totul e stricat, pătat, trecător şi că toţi suntem prizonierii nevoii de a impune ordine în aspectele haotice ale vieţii.

– Putem să ne întoarcem la momentul accidentului? m-a întrebat dr. Ireland, la începutul următoarei noastre întâlniri.

– Aş prefera să nu.

– Sunt sigură că aşa e. Dar ne-ar fi de folos dacă mi-ai povesti chiar tu ce s-a petrecut exact.

Am ezitat.

– E prea devreme, am spus într-un târziu.

– Va exista vreun moment potrivit? N-am nevoie de o descriere detaliată. Ci doar de o simplă rememorare a ceea ce s-a întâmplat în după-amiaza aceea de ianuarie, acum cinci săptămâni.

Am privit în podea. Dar nu de dragul efectului am făcut pauza. Îmi venea foarte greu să rememorez toate evenimentele în minte, deşi creierul meu făcea asta de la sine, într-un mod infernal. Dar să şi vorbesc despre ele? Să le verbalizez, să le dau formă narativă? Prea mult pentru puterile mele slăbite.

– Vă rog... am şoptit.

– Vorbeşte cât de repede poţi. Povesteşte-mi.

Am tras adânc aer în piept, am expirat şi am început să vorbesc. Şi nu m-am oprit decât după trei minute. Dar am spus tot, cel puţin până la momentul în care cei de la spital mi-au zis că...

– Şi-atunci...? m-a întrebat dr. Ireland.

– Atunci am clacat...

– Chiar dacă toată lumea a spus cât de stăpână pe tine şi de curajoasă ai fost în săptămânile care au

urmat.

– Am funcţionat pe pilot automat. Încercam să mă prefac...

– Că...?

– Că sunt în stare să fac faţă.

– Şi când ai realizat că nu poţi?

– Am ştiut din capul locului. Dar continuam să-mi spun în sinea mea că trebuie să-mi păstrez rutina zilnică. Să mă duc la serviciu. Să intru la ore. Să predau cursuri. Să corectez teste. Să mă întâlnesc cu studenţii. Şi până la urmă... *până la urmă...*

– Până la urmă ce?

– Până la urmă... ajungeam cumva să reuşesc.

– De ce nevoia asta „de a reuşi"?

– De ce naiba credeţi? Simţeam că dacă reuşesc, voi putea să mă descurc.

– Chiar dacă ştiai că erai pe punctul de a te prăbuşi definitiv?

– Chiar dacă... în tot acest timp, mă simţeam de parcă o să-mi crape capul şi încetul cu încetul m-am lăsat copleşită de ideea că n-o să mai pot îndura o asemenea agonie.

– Dar nu te gândeai că o să te sinucizi la momentul respectiv, nu?

– Ba da, începusem să iau în calcul şi soluţia asta.

– Şi ce te-a oprit?

– Laşitatea.

– În schimb, când Adrienne Clegg a apărut brusc cu ex-ul tău...

– Tot incidentul acela... s-a redus la un acces de furie.

– Sunt convinsă. Te deranjează dacă-mi povesteşti?

– Da, mă deranjează.

– Ştiu că probabil e ceva ce nu vrei să-ţi

reaminteşti. Cu toate acestea, ar fi de folos dacă...

Am ridicat mâna, ca un poliţist care opreşte traficul. Apoi am început să vorbesc. M-am rezumat la fapte, hotărâtă să termin cât mai repede. M-a oprit doar atunci când am pomenit de noaptea de după atac.

– Aveai vreo idee despre ce-o să faci în continuare? m-a întrebat.

– Nu. Ca şi atacul în sine, totul s-a petrecut spontan. După aceea, m-am repezit în stradă. Am sărit într-un taxi. Am ajuns la apartamentul meu din Somerville în zece minute. M-am învârtit prin casă, aruncând lucruri într-o valiză...

– Printre care şi flaconul cu Zopiclone...

– Printre care şi paşaportul, laptopul, o grămadă de haine... şi da, pastilele mele. Am băgat totul în portbagaj. Am pornit motorul şi am apăsat pedala de acceleraţie până la fund. Am gonit, dar n-am depăşit viteza legală. Am condus într-o manieră fermă, ce nu trezea suspiciuni...

– Pentru că tu credeai că...

– Credeam că o să fiu dată în urmărire. Credeam că dacă mă opresc undeva peste noapte, o să mă prindă acolo. Aşa că... am continuat să conduc.

– Spune-mi exact pe unde ai condus.

– Pretutindeni.

– Primul drum ales?

– Şoseaua 90.

– Şoseaua interstatală?

– Exact. Nu am condus decât pe aici. Nu m-am cazat decât în hotelurile Mom and Pop – am plătit cash, m-am înregistrat sub un alt nume şi nu am dormit prea mult.

– Ce înseamnă nu prea mult...?

– Una, două ore pe noapte.

– Şi în restul timpului?

– Am zăcut în cada aspră, plină cu apă. M-am uitat la porcăriile de la televizor toată noaptea. Şi m-am gândit să mă spânzur de bara de la baie care ţine perdeaua...

– Şi ce te-a oprit?

– Eram aşa de epuizată, de tulburată, de năucă... şi de îngrozită de o asemenea idee, chiar dacă mă hotărâsem să părăsesc această lume. Şi când te fixezi pe aşa ceva, nu mai vrei să intri în contact cu nimeni care te-ar putea convinge de contrariul...

– *Să părăseşti lumea,* a repetat ea, gustând expresia. Îmi place. E aproape romantic.

– Sinuciderea e adesea romantică.

– Mai puţin pentru cel care o înfăptuieşte.

– Literatura geme de sinucideri romantice.

– Şi încercarea ta a fost romantică?

– Uitaţi-vă la faţa mea şi spuneţi-mi dacă asta e ideea dumneavoastră de romantism.

– Am fost ironică.

– Ştiu. Dar drumul este romantic... mai ales pentru un american.

– Şi toate drumurile au un sfârşit. Al tău s-a terminat în Montana. De ce aici?

– Totul e întâmplător, nu? Am străbătut 2500 de mile în atâtea zile şi troianul de zăpadă ales de mine *se găsea* aici. Gândiţi-vă puţin. Dacă n-aş fi hotărât din senin să-mi pun capăt zilelor în curba aceea de pe drumul naţional 202, dintre Columbia Falls şi Evergreen, Montana, nici măcar n-aţi fi avut habar de existenţa mea.

– Există o teorie veche despre oamenii care se urcă în maşină şi se îndreaptă spre vest. La un anumit

nivel, se poate interpreta că ei fug de vechea lor viaţă. La un alt nivel, se îndreaptă către o extremitate geografică. Problema e că odată ajunşi în LA sau San Francisco sau Seattle, singurul lucru care le mai rămâne este să se arunce în gol cu maşina de pe coastă.

– E o metaforă drăguţă. Să ajungi la Pacific şi să nu mai ai altă soluţie decât să pici de pe marginea continentului. Ce păcat că Margaret Atwood a folosit-o deja într-unul din romanele ei.

– Sunt acuzată de plagiat? m-a întrebat cu blândeţe.

– Nu, dar spiritul meu academic îşi face simţită prezenţa când vine vorba de citarea surselor.

– Aminteşte-mi să nu particip niciodată la cursurile tale.

– Nicio grijă, n-o să mai predau în veci.

– O afirmaţie relativ categorică.

– Pentru că *înclin* să fiu categorică. Cariera mea academică s-a terminat.

– N-ai de unde să ştii asta.

– Ba da şi probabil că asta vă dezamăgeşte. Fără îndoială, vreţi ca eu să-mi reiau stilul vechi de viaţă... pentru că ar însemna că accept pierderea suferită, nu?

– Este acesta un „stil vechi de viaţă"? Ai predat la universitate până mai acum câteva săptămâni.

– Tot ceea ce are legătură cu partea aceea de existenţă este „vechi". Nu mă mai interesează.

– Chiar dacă şeful departamentului m-a informat acum câteva zile că te-ar vrea înapoi?

– Nu vreau să spun: „Cum îndrăzniţi". Dar... cum îndrăzniţi?

– Cum îndrăznesc ce?

– Cum îndrăzniţi să-mi contactaţi angajatorul şi...

– El a fost cel care m-a contactat pe mine.

– Nu cred o iotă.

– Poliţia a trebuit să sune la universitate când au descoperit legitimaţia ta de New England în portofel. Au vorbit cu profesorul Sanders. El, la rândul lui, a sunat aici ca să verifice cum te simţi.

– Omul ăla m-a considerat întotdeauna un bun de care se poate dispensa.

– Nu asta am înţeles de la el. Până şi preşedintele universităţii l-a sunat pe administratorul hotelului ca să se intereseze de tine.

– E genul care nici măcar în vis nu ar sta de vorbă cu cineva care nu deţine poziţia de manager.

– Şi eşti aşa de furioasă pentru că...

– Acum urăsc lumea.

S-a lăsat o tăcere adâncă, prelungită de doctoriţă.

– După cum ţi-am spus şi data trecută, n-o să dai uitării nimic din toate astea. În timp, vei reuşi însă să te obişnuieşti cu ideea. Dar n-am să încerc să îndulcesc tragedia, care este absolut îngrozitoare. Fiica ta este...

– Gura, am şuierat.

– Problema e că ai încercat să alungi acest gând pentru totdeauna. Şi nu ai reuşit. Te-ai întors printre cei vii. Trebuie să te confrunţi din nou cu realitatea oribilă. Sau poţi repeta istoria şi să te sinucizi imediat ce asigurarea nu mai acoperă spitalizarea şi administratorii te vor expedia odată ce vei fi în stare să mergi..., chiar dacă eu voi depune toate eforturile să te ţinem aici. Pentru că aş prefera să-ţi salvez viaţa. Dar nu pot, dacă eşti aşa de hotărâtă să-ţi pui capăt zilelor. Şi poţi să mă abureşti cât vrei şi poţi să te prefaci că asculţi vorbele mele, ba chiar că te simţi

mai bine. Nu te cred nici cât negru sub unghie.

Mi-am plecat fruntea. Am încercat să găsesc un răspuns, dar nu-mi venea nimic în minte. Am simţit din nou cum senzaţia de înec pune stăpânire pe mine.

– Îmi amintesc când am fost medic rezident în Chicago. Şefa secţiei de psihiatrie a spitalului era o nemţoaică în vârstă. Sunt convinsă că era, de fapt, din Viena, dar ce mai contează, nu? În fine, supravieţuise lagărului din Dachau – şi am aflat că soţul ei şi ambii fii îi muriseră acolo. În plus, fusese supusă la experimente medicale în timpul încarcerării. Dar femeia pe care am cunoscut-o eu era un medic formidabil, o personalitate de fier, o femeie care emigrase în Statele Unite după război şi care-şi făurise o nouă viaţă, căsătorindu-se cu un tip de la Catedra de filosofie a Universităţii Chicago. Odată, am auzit-o susţinând o conferinţă despre vină – mai precis despre vina supravieţuitorului. Cineva a întrebat-o: date fiind toate cele îndurate de ea – oroarea la modul absolut —, cum de reuşise să nu se prăbuşească.

Răspunsul ei s-a dovedit extraordinar. L-a citat pe Samuel Beckett: *„Nu mai pot continua, voi merge mai departe*".

– Este din *Nenumitul,* am spus.

– Exact. Nenumitul.

Am tăcut amândouă, după care am zis.

– Nu mai pot continua.

– Ştiu. Dar asta se întâmplă *acum.* Poate că în timp...

– Nu mai pot continua. Şi nici nu voi mai continua.

Trei

N-ar fi trebuit să fac acel comentariu. N-ar fi trebuit să vorbesc fără să mă gândesc. Dar *mă gândeam.* Ştiam ceea ce spun. Ştiam că rostesc adevărul. Şi astfel i-am confirmat doctoriţei Ireland cele mai rele suspiciuni. Eram un caz disperat.

Spre meritul ei, dr. Ireland n-a mai adus în discuţie acest comentariu. Pur şi simplu, mi-a mărit doza de Mirtazapine cu 15 miligrame. E adevărat că m-au doborât, dar n-au reuşit să-mi mai aline din suferinţa îngrozitoare, ce părea să mă izbească atunci când mă trezeam. Mulţumită medicamentelor însă am reuşit să dorm nouă ore pe noapte. Când deschideam ochii dimineaţa, trăiam un minut sau două de amorţeală plăcută, timp în care mă întrebam unde mă aflu. Apoi îmi atingeam cu limba buzele cusute şi totul năvălea peste mine cu putere. Oh, cât mi-aş fi dorit să fi putut păstra momentul acela dintre somn şi starea de veghe, când mintea mea părea golită de orice amintire; când trăiam o clipă de linişte absolută. Pentru că odată ce apăsam pe întrerupătorul memoriei, nu-mi mai doream decât să mor.

Asistenta Rainier venea întotdeauna la prima oră dimineaţa şi părea să fie perfect conştientă de procesele prin care treceam imediat după ce deschideam ochii şi de disperarea care mă copleşea. În mai puţin de cinci minute, îmi întindea un pahar cu suc de portocale şi mă obliga să-l înghit cât se poate de repede.

– Îţi urcă glicemia, mi-a spus ea.

Asistenta Rainier nu mi-a mai vorbit niciodată despre copilul pe care l-a pierdut şi nici n-a mai pomenit de încercarea mea ratată de sinucidere sau de suferinţa care mă bântuia ore în şir. *Suferinţă.* Era un cuvânt prea moale pentru stările mele de atunci. Au existat momente când m-am simţit la modul cel mai serios pe marginea prăpastiei; când eram convinsă că niciodată, dar *niciodată* nu-mi voi reveni de pe urma celor întâmplate, când îmi era cât se poate de clar că din acel moment viaţa mea nu va mai fi decât o agonie constantă...

Deşi m-am străduit să-mi ascund disperarea fără margini, asistenta Rainier mi-a dat de înţeles că mă are în vizor. Dacă mă găsea ghemuită în pat, mă bătea pe umăr şi-mi spunea: „Acum trimit după psihiatru". Dacă simţea că sunt pierdută în melancolie, insista să dea drumul la radioul de lângă pat şi mă punea să ascult postul local. Dacă nu eram comunicativă, mă obliga să discut cu ea.

În fiecare dimineaţă, îmi lăsa pe pat un exemplar din *New York Times,* spunâdu-mi că descoperise singurul magazin din Mountain Falls care-l vindea şi poruncindu-mi să „citesc ce se mai petrece în lume". După ce mi-au scos ghipsul, m-a obligat să mă plimb în jurul spitalului cel puţin o jumătate de oră, de două ori pe zi, iniţial cu ajutorul unui suport, iar după o săptămână şi ceva cu ajutorul unui baston. Iar când am scăpat şi de bandajul de la ochi, mi-a adus un televizor lângă pat şi m-a forţat să mă uit la ştiri timp de o oră în fiecare zi.

Ştiam de ce mă pune să citesc ziare, să ascult radioul şi să văd ce se întâmplă în lumea largă. Nu numai ca să-mi distragă atenţia şi să-mi umple orele, dar şi ca să mă implice în ceva dincolo de propria

mea angoasă.

Dr. Ireland a încercat şi ea să mă împingă spre un soi de conştientizare a faptului că există viaţă şi dincolo de spital. N-a mai pomenit nimic de afirmaţia mea că nu mai pot trăi cu asemenea durere. Dar a insistat să vorbim despre fiica mea, să-mi amintesc oricât de mult pot, dar de fiecare dată când numele ei îmi atingea buzele, o tristeţe fără margini şi imposibil de îndurat mă cuprindea. Dar ea a continuat să mă preseze cu acest subiect, dar şi în privinţa relaţiei mele cu Theo, precum şi a nivelului angoasei suferite în săptămânile finale, care mă făcuseră să ratez momentul crucial când câinele s-a repezit înaintea noastră şi...

– Îl învinovăţeşti pe Theo pentru ce s-a întâmplat?

– N-a fost acolo, aşa că vina îmi aparţine.

– Dar falimentul afacerii lui, datoriile pe care le-a strâns alături de femeia aia, creditorii furioşi, teama că ai putea rămâne fără casă... cu siguranţă tu trebuie să fi crezut că dacă toate presiunile astea nu s-ar fi adunat...

– Îmi asum întreaga responsabilitate pentru cele petrecute.

– Dar nu-l urăşti?

– Ura e un cuvânt îngrozitor...

– Ai trecut printr-o experienţă îngrozitoare şi lipsa lui de responsabilitate, indiferenţa lui crasă faţă de sentimentele tale, de bunăstarea ta...

– Nu mai încercaţi să mă faceţi să privesc îngăduitor ce s-a întâmplat. Cunosc jocurile de genul: *când se întâmplă lucruri urâte oamenilor buni* şi toate porcăriile alea cu negarea. Nu mă las păcălită.

– Poate consideri că totul a fost doar un simplu accident atunci. Şi că la momentul respectiv te

confruntai cu presiuni teribile.

– Îl dispreţuiesc pe Theo Morgan, în regulă?

– Iar eu sunt aici ca să-ţi spun că tot ceea ce simţi are justificare şi...

– Oh, *te rog...* Tot ceea ce simt e oribil. Poate că atunci când mă uit la ştirile de noapte, pe care asistenta Rainier mă obligă să le privesc, mă mai relaxez puţin. Şi mulţumită pastilelor puternice reuşesc să dorm. Dar atâta tot. Pentru că în rest, nimic nu s-a schimbat. Durerea e omniprezentă, îmi marchează fiecare gând, fiecare mişcare...

– M-a sunat avocatul tău ieri, a schimbat ea subiectul. Centralista, potrivit instrucţiunilor tale, nu i-a făcut legătura în salon. Dar a vorbit cu mine.

– Adică tu ai cerut să vorbeşti cu el.

—Adică el m-a sunat la cabinetul meu particular din Mountain Falls. Am mai discutat de două ori înainte. Nu cred că e vreo problemă în asta. Dar are nevoie să stea de vorbă cu tine.

– Şi consideraţi că ar fi bine să fac asta, din punct de vedere clinic mă refer.

– Consider că e avocatul tău şi că pur şi simplu ar trebui să vorbeşti cu el.

Aşa că a doua zi am acceptat convorbirea cu Alkan.

– Mă bucur că aţi supravieţuit accidentului. După toată nenorocirea aia prin care aţi trecut...

– N-a fost un accident, domnule Alkan. Ci o încercare de sinucidere. Pe care am ratat-o la fel ca multe alte lucruri din viaţa mea.

– Faceţi o afirmaţie mult prea dură.

– Cărui fapt îi datorez acest telefon, domnule Alkan?

– Poate că aţi aflat deja de la doctoriţa Ireland că Adrienne Clegg a hotărât să nu depună plângere.

– Da, am aflat asta. Şi ce anume a determinat această convertire paulină?

– Am avut o discuţie cu avocatul ei – şi i-am dat de înţeles, în mod foarte clar, că o voi termina dacă îndrăzneşte să depună plângere împotriva ta.

– A renunţat definitiv?

– Ba chiar mai mult de atât... a semnat un document întocmit de mine, declarând că nu va iniţia niciun fel de acţiune juridică împotriva dumneavoastră şi că toate datoriile strânse de Fantastic Filmworks nu reprezintă responsabilitatea dumneavoastră.

– Ei bine... vă mulţumesc.

– Cu plăcere. Dar mai sunt câteva aspecte de discutat. Compania de taxiuri... asigurătorul lor m-a sunat cu o ofertă...

– O ofertă?

– Un soi de recompensă.

– N-am nevoie de banii lor.

– Cu toate acestea, ei s-au oferit să...

– Nu-mi pasă de oferta lor.

– În situaţii ca acestea şi dată fiind vârsta fiicei dumneavoastră, suma nu e niciodată...

– N-aţi auzit ce-am spus, domnule Alkan. N-am nevoie de banii lor.

– E vorba de o sută cincizeci de mii de dolari.

– Daţi-i înapoi.

– Vă cam pripiţi...

– Nu-mi spuneţi mie ce să fac. Nu le vreau banii ăia nenorociţi. Punct.

– Vă mai las să vă gândiţi câteva zile.

– Uitaţi cum facem, acceptaţi-le oferta, apoi scăpaţi de ei.

– Domnişoară Howard...

– Aţi auzit ce am spus: donaţi-i.

– Cui?

– Există vreo fundaţie pentru părinţii care şi-au pierdut un copil?

– Sunt sigur că există. Va trebui să fac unele cercetări...

– Atunci, ne-am înţeles.

– Aş vrea totuşi să vă mai gândiţi câteva zile.

– De ce? S-ar putea să mă răzgândesc.

– Bine.

– Apropo, cât vă datorez pentru serviciile dumneavoastră?

– Nimic. Pentru că faceţi o donaţie unei fundaţii, nu vă costă nimic.

– Procedaţi aşa doar pentru că vă e milă de mine.

– Exact – îmi pare rău pentru dumneavoastră, aşa cum i-ar părea oricui.

– Mai avem ceva de discutat?

– Despre viaţa dumneavoastră din Boston. Când plănuiţi să vă întoarceţi?

– Nu mai vin acolo.

– Nu e o decizie uşor prematură? Vreau să spun că tipii de la New England ţin legătura cu mine. Vor să vă întoarceţi cât mai repede posibil. Vă consideră unul dintre cei mai valoroşi membri ai departamentului. Desigur că nu vă pot forţa să procedaţi într-un fel sau altul. Dar ştiu, din discuţiile mele cu şeful departamentului, că universitatea e gata să vă plătească un concediu pentru tot restul anului.

– N-am nevoie de banii lor.

– Sunteţi plătită chiar şi acum când vorbim. Nu numai că s-au dovedit foarte înţelegători, dar sunt chiar îngrijoraţi pentru dumneavoastră.

– Hotărârea mea e luată. Şi mai vreau să faceţi ceva pentru mine. Să găsiţi un agent imobiliar şi să-mi vindeţi apartamentul. Scăpaţi de toate lucrurile: mobile, aparatura electronică, CD-urile, cărţile. După aia vindeţi casa.

– Şi banii?

– Faceţi ce vreţi cu ei. Donaţi-i.

– Jane...

– Nu încercaţi să mă convingeţi, domnule Alkan. Nu încercaţi să-mi spuneţi că am nevoie de timp până mă lămuresc ce şi cum. Vindeţi apartamentul şi faceţi ce consideraţi necesar cu banii.

– Dar n-am cum să fac aşa ceva.

– Întocmiţi actele necesare şi veţi putea.

A tăcut câteva secunde, după care a adăugat:

– În regulă, Jane. Pentru că tu eşti clientul, n-am încotro şi trebuie să-ţi respect dorinţele. O să trimit la spital toată documentaţia necesară.

– Mulţumesc.

– Încă un lucru. Prietena dumneavoastră Christy a vorbit cu mine regulat, încercând să afle unde vă găsiţi. Pare sincer îngrijorată. Vrei să discuţi cu ea?

– Nu.

– Dar mi-a spus că îţi este cea mai bună prietenă.

– Aşa e. Cea mai bună prietenă. Dar nu vreau să vorbesc cu ea.

– N-ar merita efortul să...

– Decizia mea e finală, domnule.

– Foarte bine atunci. O să trimit totul prin FedEx în câteva zile.

– Cât se poate de repede, vă rog. Or să mă dea afară de aici în mai puţin de cincisprezece zile.

– Şi apoi?

– Vom vedea.

Documentele au sosit patruzeci şi opt de ore mai târziu. Un formular consistent de la firma de asigurări Standard Life, prin care acceptam suma de 150000 de dolari din partea companiei, cu condiţia să renunţ la orice fel de pretenţii ulterioare legate de „această chestiune". Mai era şi un document prin care aprobam transferul celor 150000 de dolari către The Samaritans. („După unele cercetări întreprinse de mine şi asistentul meu, am tras concluzia că este una dintre cele mai bune organizaţii care se ocupă de cei aflaţi în suferinţă şi de cei care se află în pragul sinuciderii.") Şi mai primisem o împuternicire, prin care îi acordam domnului Alkan dreptul de a face tot ceea ce-i trecea prin cap cu bunurile din apartament şi cu toate celelalte aspecte financiare ale vieţii mele.

Am semnat ambele documente şi i-am dat asistentei Rainier treizeci de dolari, rugând-o să i le trimită înapoi prin FedEx avocatului.

După ce am renunţat la toate bunurile pe care le aveam, un soi de linişte stranie a pus stăpânire pe mine. Ştiam exact care vor fi următorii paşi. Aşa cum ştiam că doctoriţa Ireland îşi va da toată silinţa să se asigure că voi fi pe calea cea bună în maximum cincisprezece zile, cât mai puteam să rămân internată în spital, potrivit asigurării medicale.

– Trebuie să fiu sinceră şi să-ţi spun că i-am dat telefon avocatului tău la Boston, mi-a mărturisit. M-a informat cu privire la donaţia făcută celor de la The Samaritans. Un gest admirabil.

– Mă bucur că gândiţi astfel.

– Mi-a mai spus şi că l-ai rugat să-ţi vândă apartamentul şi să dea toţi banii.

– Pun pariu că asta vi se pare un lucru „mai puţin admirabil".

– Aş zice că e tulburător. Adică, să presupunem că hotărăşti să te întorci în zona Boston şi îţi reiei munca la universitate.

– Nu sunt sigură care va fi următoarea mea mişcare. Dar nu vă fie teamă, n-o să cumpăr o altă maşină ca să mă înfig în primul copac.

– Mă bucur să aud asta. Prietena ta, Christy, m-a sunat. E teribil de îngrijorată şi voia să vină până aici să te vadă.

– Sper că aţi convins-o că nu e cazul.

– I-am spus că, având în vedere starea ta relativ fragilă şi refuzul de a avea orice contact cu lumea exterioară, n-ar fi lucrul cel mai înţelept.

– Vă mulţumesc.

– Mi-a zis că locuieşte în Oregon – adică la mai puţin de o zi cu maşina de aici.

– Nu mă simt pregătită s-o văd.

– Dar mi-a zis că a fost alături de tine în săptămânile după ce Emily...

– Corect, am întrerupt-o. Dar asta s-a întâmplat atunci. Şi acum...

– Ţi-e teamă s-o vezi din cauza sinuciderii tale ratate?

– Da, absolut. Dar şi pentru că...

– Da?

– Pentru că nu vreau... n-am nevoie... de amabilitatea altora.

– Vrei să spui că nu crezi că *meriţi* bunătatea altora, deoarece încă te mai învinovăţeşti pentru...

– N-o să mă convingeţi de contrariul. Ştiu ce s-a întâmplat. .. şi nu am niciun fel de alibi.

S-a aplecat şi a scos de sub scaun un blocnotes şi un stilou. I-a desfăcut capacul şi a început să deseneze. Apoi mi-a arătat un punct mic negru

înconjurat de un cerc mare.

– Ştii ce-i asta? m-a întrebat.

– Habar n-am.

– Punctul negru... e lumea. Iar cercul... suferinţa pe care o încerci. Cu alte cuvinte, durerea ta face ca restul lumii să pară în miniatură.

A dat o pagină şi a început să deseneze iar, apoi mi-a arătat noua diagramă: acelaşi punct negru, cu cercul din afara lui mai mic.

– Cu timpul... şi, aşa cum am spus şi în şedinţele anterioare, va fi nevoie de multe luni... durerea va rămâne aceeaşi, dar lumea va deveni mai mare. Şi când se va întâmpla asta...

– Voi fi fericită din nou?

– Niciodată. Însă viaţa îşi va recăpăta puterea şi te va obliga să faci parte din ea. Lumea va părea mai mare.

Rahat.

Dar n-am scos un cuvânt şi m-am mulţumit să dau din umeri.

– Până atunci, a continuat dr. Ireland, vei beneficia de oricât sprijin vei dori să primeşti.

– Adică, după ce asigurarea de sănătate mă va obliga să mă externez.

– Condiţia ta fizică este aproape de normal. Dr. Menzel mi-a spus că ochiul o să fie aproape funcţional în câteva săptămâni – iar ortopedul e foarte încântat de progresele tale. Dar mi-e teamă că lăsată de capul tău, starea ta psihică va regresa...

– După cum spuneaţi, nu e o simplă „reparaţie".

– Ce-ar fi dacă ai sta cu prietena ta Christy pentru o vreme...?

– Nici vorbă.

– Ascultă-mă, te rog. Christy mi-a spus că are

suficient spaţiu în casa ei din Eugene, Oregon. Ar fi mai mult decât fericită să vină aici, să te ia cu maşina şi să te găzduiască atâta timp cât...

– Nu vreau să depind de nimeni.

– Asta nu-i o chestiune de „dependenţă". Pe scurt, încerc să te salvez de propria ta persoană.

– Mult noroc.

M-am opus cu încăpăţânare. Deşi Christy a încercat să sune în fiecare zi, am refuzat să stau de vorbă cu ea. Am in format-o pe asistenta Rainier că dacă apare la spital, nu am de gând s-o primesc.

– Pentru că Majestatea sa e prea ocupată, a zis asistenta Rainier, cu mila faţă de propria persoană?

– Credeţi ce vreţi.

– Evident. Mai ales că ştiu exact prin ce treci acum şi cât de uşor e să-ţi închipui că izolarea e singura soluţie. Dar, aşa cum am învăţat, dacă nimereşti în Iad, singurul lucru pe care-l poţi face este să mergi tot înainte.

– Întotdeauna o să fiu în Iad.

Asistenta Rainier a dat din umeri.

– Poţi să gândeşti aşa, iar dacă vrei răspunsuri simple, îţi aduc cinci Oameni ai Domnului în mai puţin de o jumătate de oră, ca să-ţi vândă un bilet către Paradis, cu condiţia să accepţi un telefon de la Iisus. Or să-ţi spună probabil că odată ajunsă pe lumea cealaltă o să te întâlneşti şi cu...

– De ce faceţi asta?

– Pentru că ştiu cum e, de-aia. Nu pot să-ţi dau bromură. Nu-ţi pot oferi speranţă. Dar, aşa cum am spus şi mai devreme, dacă ajungi în Iad, atunci continuă să mergi înainte, deşi dacă aş fi în locul tău, m-aş gândi să stau cu prietena mea din Oregon pentru o vreme.

Christy a continuat să sune la spital în fiecare zi, iar eu am continuat să refuz să discut cu ea. Aşa cum n-am mai discutat nici cu domnul Alkan, cu toate că acesta îmi telefona regulat.

Dacă ajungi în Iad, continuă să mergi înainte...

Până când te hotărăşti să respingi pur şi simplu orice încercare de autoconvingere – cum că, în timp, agonia va deveni suportabilă – şi te înclini în faţa inevitabilului.

Am început să număr zilele până la externare. Mi-am luat medicamentele, am participat la toate şedinţele cu dr. Ireland, mi-am făcut exerciţiile şi m-am străduit să văd tot mai bine cu ochiul rănit, după ce mi-au scos bandajul. Totodată, m-am pregătit pentru consecinţele inerente.

Şi uite-aşa au trecut douăzeci şi opt de zile de la „accident", iar convalescenţa mea lungă s-a terminat. În dimineaţa plecării mele, am avut o ultimă discuţie cu dr. Ireland. Se vedea de la o poştă că-şi face griji pentru mine.

– Îmi pare rău că trebuie să te externez, Jane. Dar dacă simţi că nu mai suporţi, indiferent că e noapte sau e zi, sună-mă şi vorbim.

– Sigur, am răspuns.

– Aş vrea sincer să te cred...

– Să credeţi ce?

– Să cred că nu o să te laşi pradă disperării. Cu toţii trebuie să călătorim plini de speranţă, chiar şi când evenimentele ne dictează contrariul.

– O să reţin asta.

Am aranjat să vină un taxi după mine la spital. Sora Pepper a insistat să mă mai spele încă o dată – şi mi-a spus că speră să găsesc mâna binevoitoare a unei puteri superioare care să mă ghideze oriunde mă

duc. Asistenta Rainier a insistat să mă însoţească până la taxi. După ce şoferul mi-a urcat valiza în portbagaj şi m-a ajutat să mă aşez pe bancheta din spate, mi-a dat o cutie de lemn.

– Am cumpărat asta ca un mic cadou de la revedere. Ceva de care să te agăţi.

– Mulţumesc... pentru tot.

– N-am nevoie de mulţumirile tale. Nu vreau decât să supravieţuieşti.

L-am rugat pe taximetrist să mă ducă la Holiday Inn, la marginea oraşului. În drum spre motel, i-am cerut să oprească la o farmacie. Aici am cumpărat un flacon cu o sută douăzeci de pastile de Tylenol. Apoi ne-am oprit la magazinul cu băuturi, de unde am luat o sticlă de votcă.

Şoferul a insistat să mă ajute cu valiza – ba chiar m-a ţinut de braţ, când m-am sprijinit în baston, îndreptându-mă şontâc, şontâc spre recepţie.

– Câte nopţi intenţionaţi să rămâneţi? m-a întrebat femeia din spatele biroului.

– Una singură.

– Aveţi maşină?

– Nu.

La Holiday Inn îţi duceai maşina până în faţa camerei unde te cazai. Taximetristul, un tip la vreo patruzeci de ani, cu păr subţire şi o cămaşă în carouri, a insistat din nou să mă ajute la căratul valizei până în cameră. Am intrat într-o în căpere tipică pentru acest gen de motel – un tapet de rahat, un covor de rahat, o lenjerie de rahat. Am scos două hârtii de douăzeci din portofel şi i le-am întins.

– Cursa face doar douăzeci.

– Ei bine, dumneata meriţi patruzeci.

M-a privit tulburat când şi-a luat la revedere de la

mine, de parcă presimţea ceea ce am de gând să fac şi se îngrijora pentru mine. Imediat ce a plecat am sunat la recepţie şi i-am întrebat dacă au cumva vreo rolă de scotch ca să-mi repar mânerul rupt de la valiză.

– Aveţi noroc, mi-a spus femeia. A trecut pe la noi un electrician acum vreo două zile şi a uitat o rolă.

Folosindu-mă de baston, am şchiopătat până la recepţie şi l-am luat.

– Puteţi să mi-o aduceţi înapoi înainte să plecaţi de la motel? m-a întrebat. În caz că tipul se întoarce şi întreabă de ea.

– Sigur că da.

M-am întors în cameră. Am pus pastilele şi rola în sertarul de lângă pat. Am găsit punga de plastic pentru lenjerie pe un raft din baie. Am scos pastilele, punga de plastic şi rola.

Fă-o repede înainte să apuci să te gândeşti la asta. Toarnă-ţi trei degete de tărie, ca să-ţi potoleşti nervii, apoi ia pastilele **–** *câte zece odată, toate cu o gură mare de votcă. Odată digerate, trece-ţi punga de plastic peste cap. Sigileaz-o în jurul gâtului cu scotchul* **–** *până atunci cocktailul Tylenol-votcă îşi va fi făcut efectul chimic şi te vei cufunda în neant...*

Am găsit un pahar de plastic în baie. M-am întors în pat. Am împrăştiat toate pastilele pe noptieră. Am umplut jumătate de pahar cu votcă. Am luat o gură zdravănă de tărie. Alcoolul mi-a ars gâtlejul. Am ridicat din nou paharul la buze şi i-am golit conţinutul. Votca mi s-a dus direct la cap. Am vărsat jumătate din pastile în palmă. Exact când am ridicat mâna la gură, am auzit o voce de femeie. Un glas ascuţit, plin de furie:

– Nenorocită mică... fir-ar-a dracului de treabă, dacă mai îndrăzneşti...

Apoi am auzit sunetul distinct al unei palme, urmată de un urlet de fetiţă.

– Nu, mama, nu...

O altă palmă, un alt urlet. Apoi:

– Şi lasă-mă dracului cu expresia asta a ta de pe faţă...

Brusc am sărit în picioare, pastilele s-au rostogolit pe jos, iar eu am şchiopătat până la uşă. Am deschis-o larg şi am văzut o femeie înaltă, supraponderală, cu o claie de păr negru, lovind o fetiţă peste cap cu palma. Copila nu avea mai mult de cinci ani şi, ca şi mama ei, era deja obeză. Fără să stau prea mult pe gânduri, am apucat mâna femeii exact când aceasta se pregătea să lovească din nou.

– Opreşte-te, am strigat.

– Cine dracu eşti tu? a zbierat femeia, luptându-se să scape din strânsoarea mea.

– Opreşte-te imediat.

Cu mâna liberă, mi-a ars un pumn în stomac. M-a izbit cu putere, forţându-mă să mă aplec şi să vomit votca îngurgitată.

– Dar ştiu că ai tupeu, cucoană, a zis, împingându-şi fata în maşină.

Am încercat să mă îndrept de spate, dar n-am putut.

– Nu poţi să faci aşa ceva unui copil.

Femeia s-a întors spre mine.

– Mă înveţi tu cum să mă port cu fiică-mea? a urlat. Îmi dai tu mie lecţii de educaţie, madam?

Atunci mi-a ars un picior chiar între coaste. Am căzut pe asfalt şi mi s-a făcut rău din nou. S-a auzit zgomotul unui motor. Şi peste el:

– Vezi ce-am făcut din cauza ta, nenorocito?

Fetiţa şi-a implorat mama s-o ierte. Apoi, cu

scârţâit de roţi, maşina a demarat şi a dispărut.

Întregul incident nu a durat mai mult de un minut şi nu a fost văzut de nimeni. Am scuipat nişte lichid amar care-mi venise în gât. M-am ridicat şi m-am târât până în cameră. Când am intrat, am călcat peste pastilele împrăştiate pe podea. În aceeaşi clipă, am început să plâng şi să le zdrobesc sălbatic cu piciorul sănătos, după care am luat şi restul de pastile de pe noptieră şi le-am sfărâmat cu călcâiul. Am înşfăcat sticla de votcă şi m-am repezit în baie unde am trântit-o în cadă. Într-un târziu, m-am prăbuşit în pat, suspinând cu disperare şi simţindu-mă pierdută pe vecie.

După ce m-am potolit, m-am ridicat şi m-am dus la baie, unde am strâns toate cioburile. Am găsit un făraş şi o perie în dulap şi am curăţat toate resturile de Tylenol, gândindu-mă:

Chiar şi-atunci când ai fost atacată şi ai ratat o altă încercare de sinucidere trebuie să faci curat. Pentru că eşti o fată rea. Şi fetele rele care vor să fie fete bune încearcă întotdeauna să cureţe mizeria pe care o fac, chiar dacă ştiu că n-or să se simtă neapărat mai bine după asta. Pentru că...

Cum putea o femeie să-i facă aşa ceva unui copil? *Copilului ei?*

Am simţit un alt suspin cum mi se ridică în gât. Dar l-am prins şi nu i-am dat voie să iasă. Ajunge. Asistenta Rainier avea dreptate: când te afli în Iad plângi şi gata, n-ai scăpare. Şi încă o încercare ratată de sinucidere... pur şi simplu patetic.

M-am ridicat în picioare. M-am dus la baie. Coastele mă dureau, iar gura mi-o simţeam amară. Înainte să-mi dau cu apă pe faţă, mi-am privit ochii roşii, cicatricea de pe frunte, buzele fără copci, dar încă marcate de acestea. Mi-am întors dezgustată faţa

şi m-am întrebat atunci:

Când nu te poţi autodistruge, ce altă opţiune îţi mai rămâne? **Răspunsul mi-a venit imediat, fără să analizez prea mult situaţia... pentru că era atât de evident.**

Părăseşti lumea.

Patru

Mi-a luat încă vreo douăsprezece ore să-mi revin complet. Am lucrat rapid. După ce i-am spus recepţionerei de la Holiday Inn că o să mai stau două nopţi, mi-am folosit bastonul ca să şchiopătez până pe partea cealaltă a drumului, unde se găsea un mic magazin general. Aici am cumpărat o cartelă telefonică de 20 de dolari, nişte pâine şi răcituri, o foarfecă şi câteva sticle cu apă.

M-am întors în cameră şi m-am pus pe telefoane. Am sunat la American Express, Visa, Discovery şi MasterCard şi mi-am anulat toate conturile. Toţi cei trei funcţionari care se ocupau de relaţia cu clienţii şi cu care am discutat şi-au exprimat oroarea faţă de decizia mea de a încheia socotelile cu companiile lor, iar femeia de la Amex chiar m-a întrebat:

– V-am supărat cu ceva?

– Nu, am spus, am hotărât că nu mai am nevoie de cardul dumneavoastră.

– Dar ne pare rău să vă pierdem de clientă.

– Sunt convinsă c-o să vă reveniţi.

Am telefonat la banca mea din Boston, ca să transfere fondurile necesare pentru a goli conturile, apoi am tăiat în două cardurile. Am păstrat unul singur: cardul de debit... care la sfârşitul zilei înregistra 23863,84 de dolari. Suficienţi cât să mă ajute să supravieţuiesc o vreme – mai ales că salariul meu de la New England continua să fie plătit lunar.

New England. **Acesta era, ca să zic aşa, următorul meu port. Mi-am deschis laptopul, m-am conectat la internetul wireless al hotelului şi am intrat online.**

Nu-mi mai verificasem mesajele din ziua în care fugisem din Boston, cu cinci săptămâni înainte. Aveam 338 de mesaje necitite. Le-am şters pe toate, fără să citesc niciunul, deşi am observat că multe erau de la Christy, de la colegi de serviciu şi chiar de la foşti colegi de şcoală, cineva le dăduse adresa mea de e-mail probabil când...

Dar nu puteam să citesc cuvinte de condoleanţe acum, aşa cum nu suportam gândul să mă văd cu prietena mea cea mai bună şi s-o aud cum mă bate la cap să mă instalez la ea acasă. Am numărat optsprezece e-mailuri de la ea. *Clic, clic, clic...* şi toate s-au dus în uitare.

După ce am golit din server şi folderul cu Cele mai recente mesaje şterse, i-am trimis profesorului Sanders un e-mail. A fost scurt şi la obiect: în lumina evenimentelor recente din viaţa mea, mă văd nevoită să demisionez din poziţia pe care o ocup la universitate, începând chiar de astăzi. Şi i-am mulţumit pentru sprijinul pe care mi l-a arătat după ce...

Cincisprezece minute mai târziu, am primit răspuns de la el.

Dragă Jane

Sunt online chiar acum – de aceea şi răspund imediat la e-mailul tău. Toţi cei de aici şi-au făcut griji pentru tine şi am fost nespus de uşuraţi să auzim că accidentul tău de automobil, chiar dacă oribil, nu ţi-a pus viaţa în pericol şi nici nu te-a lăsat cu sechele pe toată viaţa. În ceea ce priveşte scrisoarea ta de demisie... universitatea este foarte hotărâtă să te păstreze ca membru al echipei. Postul tău este acoperit în prezent de un student în ultimul an, Tim Burroughs, care este talentat, dar nu ca tine. Preşedintele însuşi vrea să ştii că eşti un membru valoros al departamentului nostru şi m-a asigurat că va continua

să te plătească până când te vei întoarce definitiv, sperăm noi pentru semestrul de toamnă. Această speranţă este împărtăşită de toţi ceilalţi colegi şi mai ales de mine.

Având în vedere tragediile prin care ai trecut, înţeleg perfect de ce ţi-ai putea dori să te rupi atât de dramatic de orice ar avea legătură cu trecutul tău. Dar trebuie să ştii un lucru: în ciuda perioadei complexe petrecute la New England – şi trebuie să recunosc că nu ţi-a fost foarte uşor aici —, eşti extrem de respectată şi foarte iubită de studenţii tăi. Pe scurt, nu vrem să te pierdem.

Nu ştiu dacă ai citit scrisoarea pe care ţi-am scris-o după accident. Când sora mea şi-a pierdut fiul de nouă ani, din cauza cancerului, cu mai mult timp în urmă, n-a suportat să citească nicio scrisoare de condoleanţe. Dar aş vrea să subliniez ceea ce am spus în nota respectivă: o tragedie precum aceea suferită de tine este atât de îngrozitoare, încât trebuie să-ţi acorzi o perioadă destul de mare ca să găseşti o soluţie pentru a merge mai departe. Aşadar – deocamdată – n-o să-ţi accept cererea de demisie. Încă te mai păstrăm în poziţia ta cel puţin trei, patru luni de aici înainte, în caz că te răzgândeşti. Dar sincer, sper să te întorci la noi în toamnă.

Între timp, dacă vrei să discutăm despre toate astea, sau pur şi simplu despre orice – te rog să nu eziţi să mă suni oricând ai nevoie.

Cu sinceritate

Fără să mai stau pe gânduri, am dat clic pe Reply şi am scris:

Stimate profesor Sanders,

Vă apreciez sincer cuvintele frumoase şi sprijinul oferit. Totuşi, decizia mea este finală. Nu mă voi întoarce la New England în toamnă – pentru că demisionez din postul meu imediat. Nu e nevoie să mai continuaţi să mă plătiţi pentru acest

trimestru.

Cu stimă

După numai un minut, am primit din nou răspuns de la Sanders. L-am şters înainte să apuc să-l citesc. Apoi i-am trimis un e-mail domnului Alkan.

Presupun că plata de la asigurări a fost transferată mai departe la fundaţia menţionată. Presupun că lucrurile din apartament au fost donate, iar apartamentul este scos la vânzare. S-ar putea să existe o sumă de primit şi din asigurarea totală a maşinii. Vă rog s-o daţi şi pe aceasta cui doriţi. Eu n-am nevoie de ea.

În încheiere, vă anunţ că acesta este ultimul meu mesaj către dumneavoastră. Acum dispar de la orizont. Dat fiind că aveţi împuternicire pentru bunurile mele, vă las să le administraţi şi vă rog să deduceţi orice taxe şi comisioane vi se cuvin pentru asta.

Vă mulţumesc pentru toate sfaturile excelente şi pentru amabilitatea pe care mi-aţi arătat-o.

În următoarele câteva ore, am anulat toate asigurările de sănătate, toate asigurările pentru pensia privată, toate schemele de economisire lunară. Apoi am petrecut alte două ore ştergând toate documentele de pe hard, toate e-mailurile şi toate programele de software. înainte de asta, mi-am anulat şi contul de internet de la AOL. N-aveam să mai folosesc e-mailul pentru multă vreme de aici înainte.

Când am terminat cu totul, se făcuse deja miezul nopţii. Am făcut o baie prelungită. M-am vârât între aşternuturile ţepene şi aspre de la Holiday Inn. Am înghiţit un Mirtazapine şi am aprins televizorul, uitându-mă la porcării, până când pastila şi-a făcut efectul şi am alunecat în somnul cel mai adânc.

Am dormit până a doua zi dimineaţă la nouă şi m-am trezit copleşită de un sentiment ciudat de amorţeală. Clipa de care mă temeam cel mai tare tot a sosit atunci când somnul a fost alungat de conştiinţă şi lumea s-a prăvălit peste mine. Dar astăzi însă, odată cu momentul nelipsit de „în fiecare zori de zi mor", a apărut şi hotărârea sumbră de a merge până la capătul ei... şi de a proceda astfel, pe deplin conştientă că viaţa mea anterioară era doar o parte a unui trecut ce se terminase definitiv. Laptopul fusese curăţat. Nu mai aveam niciun instrument de creditare, niciun bun material, doar o sumă modestă la bancă, două mii de dolari cash, o mie opt sute de dolari în cecuri de călătorie, niciun serviciu, nicio rudă, nicio obligaţie. Dacă aş fi avut înclinaţii filosofice, mi-aş fi descris condiţia mea actuală ca una asemănătoare cu puritatea existenţială – o stare de libertate individuală completă, golită de orice fel de responsabilităţi, cu excepţia celei legate de propria persoană. Dar eu ştiam mai bine cum stau lucrurile. Mă angajasem într-un proces de ştergere a oricărui aspect material din viaţa mea – cu certitudinea amară că nu voi reuşi niciodată să elimin conţinutul emoţional.

Totuşi... *găseşte-ţi o preocupare, găseşte-ţi o preocupare.* Aşa că am sunat la recepţie şi i-am întrebat dacă ştiu numărul de telefon al autogării din oraş. Mi l-au dat. Am telefonat acolo şi am aflat că un autobuz pleca din Mountain Falls a doua zi de dimineaţă la nouă, trecea frontiera cu Canada în jurul prânzului şi apoi îşi continua drumul nonstop până la Calgary, unde ajungea pe la patru după-amiază. Un bilet dus costa 47 de dolari – care putea fi cumpărat la autogara din oraş.

De ce Calgary? Pentru că era cel mai apropiat oraş mare care nu se găsea în Statele Unite. Şi dacă tot mă aflam într-un proces de ştergere a trecutului, atunci acţiunea de a mă detaşa de ţară avea o oarecare logică în ea. Dacă aş fi fost în Texas, probabil că m-aş fi îndreptat spre Mexic. Dar cum nimerisem tocmai la dracu' în praznic, în Montana, nu mai aveam decât un singur loc spre care să merg. Calgary era primul mare oraş spre nord. În plus, beneficiam şi de paşaportul canadian (graţie bătrânului şi dragului meu tată). Prin urmare, Calgary părea singura destinaţie evidentă. Nu-mi păsa ce urma să se întâmple. Era *acolo – şi acolo* însemna punctul spre care mă îndreptam.

Dar înainte să prind autobuzul, a trebuit să mă mai ocup de câteva lucruri. Am făcut un duş, mi-am schimbat hainele cu unele curate şi am găsit o menajeră care făcea ordine în camera de alături şi i-am cerut un sac mare de plastic. Apoi m-am întors în cameră, am desfăcut valiza şi am aruncat toate hainele în sac. Am mai pus şi trei perechi de pantofi şi o haină, pe care o înşfăcasem când fugisem din apartamentul din Somerville.

Dacă tot ai de gând să ştergi definitiv trecutul, atunci totul trebuie să dispară.

Am chemat un taxi. Când a sosit, i-am spus şoferului să mă ducă în centru. Bărbatul s-a uitat ciudat spre sacul mare de plastic pe care-l căram după mine.

– Cunoaşteţi vreun magazin unde se lasă obiecte pentru acte de caritate? am întrebat. Vreau să fac o donaţie.

M-a lăsat în faţa unei clădiri ce aparţinea Societăţii Americane pentru Lupta împotriva

Cancerului. L-am plătit şi am intrat în imobil, unde i-am dat sacul unei femei solide şi vesele ce stătea la o tejghea.

– Doamne... foarte generos din partea dumneavoastră, a zis.

Fiind un oraş universitar, Mountain Falls avea o mulţime de magazine cu haine. În mai puţin de două ore, mi-am cumpărat două fuste de stofă groasă, trei perechi de blugi, trei pulovere, vreo zece tricouri, o pereche de cizme, o pufoaică, lenjerie şi şosete să-mi ajungă o săptămână, o geantă cu rotile şi o geacă de piele, pe care am luat-o la reduceri cu nouăzeci şi cinci de dolari. Am cheltuit cu totul vreo şapte sute de dolari, dar mă pregătisem de iarnă, cum s-ar zice.

Vânzătoarea care m-a ajutat să-mi cumpăr geaca mi-a spus că există „o coafeză foarte faină pe nume January" la un salon Fine Cuts, doar două străzi mai încolo. Femeia a insistat s-o sune pe January pentru mine, să-i spună că mă duc acolo şi „să aibă grijă de noua ei prietenă şi să se poarte frumos cu mine".

Deşi m-a mişcat amabilitatea ei, toate întrebările cu care m-a bombardat – *„Nouă în Mountain Falls?", „Ce serviciu aveţi?", „Şi vreun amorez ceva*?"— mi-au întărit motivele pentru care n-aş fi suportat să trăiesc într-un oraş mic. Nici nu aş fi apucat bine să despachetez, că ar fi şi sărit pe mine. Pe Google găseşti orice – şi în scurt timp ar fi aflat toată povestea. Evident că şi într-un oraş mai mare m-ar putea lua cineva la ochi, însă acolo, cel puţin, puteam alege anonimatul.

January s-a dovedit a avea în jur de douăzeci şi doi de ani (ori cam pe-acolo). Era micuţă şi foarte slabă. Făcea baloane din gumă, avea un inel în nara stângă şi unghiile vopsite violet. După ce m-am aşezat pe scaun, mi-a luat coama de păr ce-mi cădea până în

dreptul umerilor şi m-a întrebat:

– Ce facem cu ăsta?

Răspunsul meu a amuzat-o teribil.

– Taie-l de tot.

– Vreţi să vă rad în cap?

– Nimic radical. Dar mi-ar plăcea scurt.

– Scurt şi cu ţepi?

– Scurt ca Ioana D'Arc.

– Cine?

– Nu contează. Ai văzut vreodată vreun film cu Audrey Hepburn?

– Cine?

– În stil paj.

La scaunul alăturat se găsea o coafeză mai în vârstă, în jur de cincizeci de ani. O chema Estelle şi era patroana. A auzit mica noastră conversaţie şi i-a dat un cot lui January.

– Winona Ryder.

Atunci i-a picat fisa şi lui January:

– Oh, am priceput, mişto.

O oră mai târziu, intrasem în posesia unui nou look. January nu se îndurase să mă lase fără păr, dar acum aveam o tunsoare decentă, scurtă, dar care să nu mă transforme într-o persoană androgină.

– N-am vrut să vă fac prea băieţoasă, a zis January la sfârşit, când mi-a dat cu fixativ. Dar nici prea feminină. Vă place?

M-am privit în oglindă. Buzele încă erau rănite. La fel şi fruntea. Însă tunsoarea făcută de January îmi schimba înfăţişarea. Îmi pierdusem aerul de profesoară severă. Păream, ei bine, diferită.

– Aţi pierdut cinci ani. Asta nu înseamnă că sunteţi bătrână.

Ochii mei – umflaţi şi marcaţi de cearcăne adânci –

spuneau altceva însă.

– Nu vă supăraţi că vă întreb, dar aţi avut vreun accident? s-a interesat January, în timp ce-mi aranja şuviţele din faţă, atingându-mi fruntea.

– Da. Am avut un accident.

– Bine că aţi scăpat.

– Cam aşa ceva.

– Şi bine că n-a fost vorba de vreun tip care să vă facă asta.

După ce i-am întins cincizeci de dolari – şi i-am dat şi zece dolari în plus (January a fost foarte încântată de mărimea bacşişului) – i-am mulţumit şi am plecat. Câţiva metri mai încolo, am zărit o librărie. Avea şi o cafenea şi o bună selecţie de reviste şi beletristică. Am ales mai multe cărţi solide – *Roşu şi negru* a lui Stendahl, *V* a lui Thomas Pynchon (pe care dorisem dintotdeauna să o citesc), nuvelele lui John Cheever şi mai multe reviste. Apoi am găsit un restaurant micuţ, care servea mâncare mai deosebită. Mi-am comandat paste şi un pahar de vin. M-am întors la Holiday Inn pe la trei. Am citit revistele. După-amiaza s-a transformat în seară. Am ascultat concertul orchestrei Chicago Symphony la postul local de radio. Am citit una dintre nuvelele lui Cheever – minunându-mă de abilitatea lui de a descoperi elegiacul acolo unde nu există decât tristeţe şi frustrare suburbană. Mirtazapine şi-a produs magia sa chimică. Alarma de la radio m-a trezit la şapte. M-am spălat, m-am îmbrăcat cu o pereche nouă de blugi, un tricou şi un pulover pe gât, pe care le cumpărasem cu o zi în urmă.

Mergi înainte, mergi înainte. Era singura soluţie.

Am strâns toate lucrurile vechi şi le-am înghesuit în coşul de gunoi de sub birou. Am luat laptopul şi am

ieşit afară. Camerista – o hispanică pe la treizeci şi cinci de ani – împingea un cărucior cu ustensile de curăţat.

– Bună ziua, am spus.

Camerista s-a uitat la mine întrebător.

– Doriţi ceva?

– Mă întrebam dacă... n-aţi avea nevoie de un computer?

Expresia întrebătoare s-a transformat într-una de nedumerire, când i-am explicat că vreau să scap de laptop, chestionând-o dacă nu ar vrea să-l ia ea.

– Doriţi să mi-l vindeţi?

– Nu, e un cadou.

– Are vreo problemă?

– Deloc. I-am şters toate fişierele de pe hard, aşa că este ca nou...

– E ceva rău înăuntrul lui?

– După cum am zis, nu mai am nevoie de el.

– Oricine are nevoie de un computer.

– Perfect de acord. Totuşi...

Mi-am dat seama că trebuia s-o conving repede că nu sunt vreo ţăcănită sau vreo persoană periculoasă.

– Încep un nou serviciu şi or să-mi dea un nou computer, aşa că n-o să-l mai folosesc pe acesta şi dacă îl vreţi...

– Vreţi să mă prindeţi cu ceva...?

– Uite care-i treaba. Luaţi-l. Duceţi-l acasă. Verificaţi-l. O să vedeţi că nu e nimic periculos în el. Dar dacă tot nu-l vreţi, duceţi-l la un amanet şi primiţi ceva bani pe el.

Din nou m-a privit cu suspiciune.

– Doamnă, sunteţi nebună?

– Vă ofer ceva gratis.

– Păi, tocmai ce spuneam, nebună de legat.

I-am întins computerul. Camerista a ezitat, după care şi-a ridicat mâna şi l-a acceptat.

– Procedaţi adesea aşa?

– Pentru prima dată. Sper să vă folosească.

Acesta a fost ultimul vestigiu al trecutului. M-am întors în cameră, am tras fermoarul la valiză, am trecut pe la recepţie şi mi-am achitat nota de plată. Recepţionera m-a privit cercetător.

– V-aţi tuns cumva?

Mi-a chemat un taxi. Zece minute mai târziu, am ajuns la autogară. Peste o jumătate de oră, mă aflam într-un autobuz Trailways, îndreptându-mă spre graniţă. Am mai citit câteva nuvele din Cheever, încercând să nu privesc pe fereastră. Vederea unei asemenea frumuseţi sălbatice era mai mult decât puteam eu să suport. Pentru că vorbea despre splendoarea naturii, despre credinţa panteistă că Dumnezeu este universal. Dar eu ştiam mai bine şi nu înghiţeam noţiunea absurdă că Dumnezeu se găseşte pretutindeni... prin urmare, îmi ţineam mintea ocupată. Dacă ultimele câteva săptămâni mă învăţaseră ceva, atunci acest lucru era că suntem singuri în cel mai ostil univers şi că destinul nu are nicio logică, niciun plan, niciun design inteligent şi nemaipomenit.

Aşa că m-am cufundat în lectură cât am traversat marginea Parcului Naţional Glacier, ca să intrăm în preriile imese şi întunecate. Eram unul dintre puţinii americani nonindieni din autobuz. Mi-am ridicat privirea o singură dată când am trecut printr-o rezervaţie First People. Totul era îngheţat, pustiu; drumurile înguste îşi schimbau brusc direcţia; un ţinut pe care mi-l imaginam pe undeva prin pustietăţile din Asia Centrală: un vid mohorât,

copleşit în permanenţă de iarnă.

Cei mai mulţi dintre pasageri au coborât la Jefferson – un amestec dezamăgitor de restaurante fast-food şi un cazinou imens, care era deţinut şi condus fără îndoială de First People's Tribe, dar care încă mai reprezenta un testament al prostului-gust american. Doar patru dintre noi au rămas să-şi continue călătoria spre Canada. Drumul până la punctul vamal s-a dovedit şi mai periculos decât până atunci, pentru că vântul a început să bată în rafale şi autobuzul a fost învăluit într-un nor gros de zăpadă. Şoferul şi-a dat toată silinţa să străbată cât mai uşor toate curbele strânse, toate pantele dureros de abrupte, mai ales în condiţiile unei lipse complete a vizibilităţii. Am lăsat cartea jos, când mi-a trecut prin cap că am toate şansele să trăiesc un nou accident. Apoi însă un alt gând mi-a răsărit în minte: *Ei şi ce?*

Şoferul era un profesionist veritabil şi a reuşit cumva să termine tot slalomul nebunesc şi să ne ducă în Canada în perfectă siguranţă. Ultimii câţiva kilometri s-au transformat într-o lecţie de politică modernă, *Realpolitik* – indicatoarele informându-i pe nou-veniţi că urmau să părăsească Statele Unite (de parcă asta ar fi însemnat că ai ajuns la marginea lumii), iar bornele de beton îngustând drumul, pe măsură ce treceai de punctele vamale americane şi continuai drumul la dreapta spre ţinutul canadian.

Autobuzul s-a oprit în faţa unei clădiri pătrăţoase, scunde, cu un steag cu frunză de arţar fluturând în vânt.

– Toată lumea jos, vă rog, a anunţat şoferul.

Erau câteva grade sub zero afară şi a trebuit să aşteptăm ceva vreme până când ofiţerul de la imigraţie din ghereta cu geam i-a interogat pe toţi

cei patru călători. Eu am coborât ultima din autobuz şi, prin urmare, am fost ultima luată la întrebări. I-am întins paşaportul meu canadian.

– Cât timp aţi stat în afara Canadei? m-a întrebat el.

– N-am locuit niciodată aici, dar am vizitat Nova Scoţia cu doi ani în urmă.

I-am dat un răspuns sincer, dar nu şi cel mai inteligent din câte se părea – pentru că m-a bombardat cu întrebări după aceea despre cum am obţinut cetăţenia canadiană, de ce nu am locuit în ţară până acum, de ce m-am întors etc. Regula numărul unu în contactul cu autorităţile: oferă răspunsuri simple. Dacă i-aş fi spus că fusesem plecată din ţară doar pentru o săptămână, mi-ar fi dat drumul imediat. Până la final, tot m-a lăsat să trec, dar numai după o discuţie inutilă care (am simţit eu) avea mai degrabă de-a face cu plictiseala sa adâncă decât cu grija că aş putea fi o persoană subversivă care călătoreşte cu documente false.

Imediat ce mi-a aprobat intrarea, ne-am urcat din nou în autobuz, unde m-am trântit pe scaunul meu, am încercat să citesc, dar am adormit şi m-am mai trezit când ne-am oprit cu o zdruncinătură şi şoferul ne-a anunţat că am ajuns în sfârşit la Calgary.

Am deschis ochii şi în mai puţin de o jumătate de oră mi-aş fi dorit să n-o fi făcut.

Poate că din cauza luminii difuze, a zăpezii cenuşii marcate de urmele de camioane, ori poate din cauza betonului armat ce părea să caracterizeze fiecare colţ al oraşului. Însă din clipa în care am zărit oraşul Calgary, l-am urât. L-am detestat pe loc.

În prima jumătate de oră după ce am părăsit autogara şi m-am urcat într-un taxi, spunându-i

şoferului să mă ducă la cel mai apropiat hotel, am continuat să-mi zic în sinea mea: *Totul o să fie bine.* Colţul acesta de oraş – cu blocurile lui turn lipsite de personalitate, cu străzile late şi anoste, cu mall-urile bătătoare la ochi, cu stilul arhitectural, ce părea că fusese copiat dintr-un film polonez din perioada comunistă – toate conspirau să mă determine să mă întreb ce fusese în capul meu când alesesem Calgary ca destinaţie... considerându-l a priori ca fiind potrivit pentru starea actuală de lucruri. *Chiar când credeai că mai jos de atât nu poţi coborî în abis, nimereşti tocmai acolo...*

Şoferul – un sikh, înfofolit până la ochi – m-a întrebat ce fel de hotel căutam.

– Ceva ieftin.

O altă greşeală fatală. M-a dus într-un loc ce părea a fi marginea oraşului – un motel de doi bani, de genul celor folosite de prostituate şi de pensionarii mai puţin norocoşi. O cameră costa doar patruzeci şi cinci de dolari canadieni pe noapte şi arăta pe măsura preţului. O cocină. Pereţi zugrăviţi aiurea, linoleum galben şi învechit, un pat dublu cu cearşafuri pătate şi o saltea cu multe cocoloaşe, o chicinetă cu urme de rugină şi o toaletă care nu fusese curăţată...

Am vrut să plec imediat. Dar afară s-a pornit un viscol puternic, îndată ce m-am cazat. Eram prea obosită şi dezorientată şi în plus mă îndreptam spre zona aceea de sentimente imposibil de suportat. Aşa că am procedat ca de fiecare dată când simţeam că păşesc pe marginea prăpastiei. M-am urcat în pat – de data asta înghiţind o doză dublă de Mirtazapine, ca să mă asigur că nu voi fi conştientă următoarele douăsprezece ore.

Am reuşit să dorm doar unsprezece şi m-am trezit la şase dimineaţa, ameţită şi dezorientată. Lumea s-a prăvălit peste mine. Durerea m-a lovit – şi ca lucrurile să se înrăutăţească şi mai tare, mă găseam în cel mai urât loc cu putinţă.

Am predat camera pe la şapte fără un sfert, ieşind pe străzile sufocate de zăpadă, sub bătaia vântului, care urla pe bulevardul pustiu. Potrivit unui indicator, mă aflam pe 16th Avenue NW – şi într-un loc numit Motel Village. În toate direcţiile erau moteluri urâte, într-un 7-Eleven, un Red Lobster, un Mc Donald's şi o gogoşerie Tim Horton's. Cerul avea culoarea porridge-ului rece. Gerul era atât de crâncen, încât mi-a îngheţat faţa în mai puţin de un minut. Am trecut pe lângă un stand de ziare. Mi-am scos mănuşile ca să caut nişte mărunţiş şi am reuşit să cumpăr un exemplar din *The Calgary Herald* înainte să-mi degere degetele, după care m-am repezit în căldura de la Tim Horton's.

Înăuntru, atmosfera era de-a dreptul deprimantă. Camionagii şi gunoierii (judecând după vehiculele parcate afară), precum şi sărăcimea urbană înghiţeau gogoşile uriaşe pudrate cu zahăr şi câte o ceaşcă de cafea. *Uită-te la tine, snoabo de Ivy League. Nu te mai afli în Cambridge. Ci într-o magherniţă din High North.*

Am comandat două gogoşi cu sirop de arţar şi un cappuccino. Poate datorită faptului că nu mai mâncasem de peste şaisprezece ore, mi s-au părut dumnezeiesc de bune. Am deschis ziarul, am căutat rubrica de imobiliare şi am început să mă uit după apartamente de închiriat. Una dintre problemele fundamentale cu care te confrunţi când vii într-un oraş este că habar n-ai dacă referinţele legate de vecinătate şi coordonatele străzilor sunt reale sau nu:

Eau Claire: apartament superb cu două camere, vedere magnifică spre râul Bow. **Sau:** ***Cel mai bun de pe 17th SW – apartament cu 3 camere, mobilat cu stil, la mică distanţă de CBD, 1750 de dolari. Referinţe.*** **Sau:** ***Magnolia Heights – casă uimitor de curată în prietenosul cartier Saddle Ridge!***

Chiar dacă nu ştiam nimic în acel moment despre Calgary, am simţit că orice zonă care se numeşte Saddle Ridge se găseşte probabil în suburbii.

Mi-am verificat ceasul. Era şapte şi jumătate. La o masă alăturată stăteau trei bărbaţi solizi.

– Bună dimineaţa, am spus. Abia am sosit în oraş azi-noapte...

– Şi tocmai aici aţi nimerit? a întrebat unul dintre ei, făcându-i pe ceilalţi doi să râdă. Doamnă, aveţi o atracţie pentru locurile complet nepotrivite.

– E o greşeală pe care n-am s-o mai repet. Dar dacă nu vă supăraţi, puteţi să-mi spuneţi un hotel decent în Calgary?

– Un hotel decent în Calgary? a repetat acelaşi tip, oarecum ofuscat. Chiar credeţi că noi avem habar de aşa ceva?

– Scuzaţi-mă că v-am deranjat.

– Hei, a intervenit unul dintre colegii lui, arată-i doamnei respect.

– Dar n-a fost deloc lipsit de respect.

– The Palliser, a spus cel de-al treilea. Am fost odată acolo, când a luat foc bucătăria.

– Şi când s-a întâmplat asta, în 1934? a întrebat primul tip.

– Trebuie să-l scuzaţi pe prietenul nostru. Are senzaţia că e bun de comedian, dar nimeni nu râde vreodată la glumele lui. Dacă vreţi un hotel bun, mergeţi la The Palliser. Dar o să vă coste.

Am făcut nişte calcule rapide cu banii din buzunarul de la geacă – dacă puneam şi cecurile de călătorie, aveam cu totul vreo 4 000 de dolari canadieni. Îmi puteam permite câteva nopţi într-un hotel decent. În primul rând, aveam nevoie de un peisaj rezonabil ca să-mi vin în fire.

– Ştiţi dacă găsesc vreun telefon public pe aici? l-am întrebat.

– Unde vreţi să sunaţi?

– La o firmă de taxi.

Şi-a scos telefonul mobil.

– E ca şi rezolvat.

Taxiul a sosit în câteva minute. I-a luat aproape o jumătate de oră să ajungem lâ The Palliser.

– Nu mi-am dat seama că sunt aşa departe de centru, am exclamat.

– Calgary e foarte mare, mi-a răspuns el.

Calgary era un adevărat şantier de construcţii: vile, cartiere rezidenţiale, noi proiecte imobiliare, mall-uri. Existau puţine clădiri istorice... cu excepţia The Palliser. Se găsea pe 8th Avenue, undeva în centru. Datorită anilor mei de predat literatură americană din Epoca Aurito, m-am ataşat imediat de The Palliser. Avea o faţadă stil Robber Baron. Interiorul era modern, dar cu un aer antic de spoială aurită – un oximoron perfect care, el însuşi, *este* un oximoron. Era un hotel vechi, care cu un secol în urmă găzduia probabil perechi de nobili ce se trezeau cumva nimerind în acest loc izolat – sosind cu Canadian Pacific din est, încărcaţi de cufere, erau cărate de vreun servitor, care probabil dormea undeva în camerele înghesuite de la subsol, în vreme ce stăpânul lui, un mare magnat al petrolului, şi soţia sa înţepată se retrăgeau într-un apartament vast de la

etajele superioare.

Bine, bine – ştiu că băteam câmpii. Dar rareori aveam şansa să nimeresc într-o relicvă a acelei epoci în care (academic vorbind) trăisem atât de mult timp. Acesta era un hotel coborât dintr-un roman de Dreiser sau Frank Norris. Exact genul de loc pe care tata îl descria în zilele când evoca astfel de lucruri – devenind poetic când îşi amintea de copilăria lui canadiană demult dispărută, când tatăl lui şi-a dus fiul de zece ani într-o călătorie transcanadiană, de-a lungul căreia bunicul se îmbăta de la zece dimineaţa. Sunt sigură că menţionase la un moment dat că se cazaseră într-o „hardughie veche" din Calgary, că era imediat după Crăciun şi că nu-i mai fusese niciodată atât de frig... apoi, două zile mai tarziu au ajuns în Edmonton.

– Ar fi trebuit să vezi iernile de pe atunci, mi-a spus.

Ar trebui să vezi iarna de acum, tată. Şi ar trebui să vezi unde cruzimea aleatorie a vieţii m-a adus pe mine.

– Pot să vă ajut?

Femeia de la recepţie. Tânără, brunetă şi cu un puternic accent est-european. Cum de nimerise tocmai în Calgary?

– Căutam o cameră pentru câteva nopţi.

Mi-a explicat că au camere cu tarife între 275 de dolari şi 800 de dolari pe noapte. M-am albit şi ea a observat.

– E puţin cam mult pentru bugetul meu, am spus.

– Câte nopţi mai exact doriţi să rămâneţi la noi?

– Poate patru sau cinci. Abia am sosit în oraş şi vreau să-mi caut un loc unde să stau.

– Când aţi sosit?

– Noaptea trecută.

– Aveţi un serviciu?

Am dat din cap că nu.

– Familie? Prieteni?

Am negat.

– De ce Calgary? m-a întrebat.

– Selecţie aleatorie.

– Ca şi evoluţia, a zâmbit, după care a adăugat:

– Am studiat biologia în Polonia.

– Şi aici?

– Încă studiez biologia la universitate – iar serviciul ăsta e ca să-mi plătesc facturile.

– Dar de ce Calgary?

– Selecţie aleatorie.

A tastat câteva minute pe calculatorul ei, apoi a ridicat receptorul şi a vorbit în şoaptă cu cineva. După ce a terminat, era toată numai un zâmbet.

– Lucrurile merg destul de lent la hotel săptămâna asta, aşa că dacă sunteţi hotărâtă să rămâneţi cinci nopţi, vă pot oferi un tarif special de angajat – 150 de dolari pe noapte. Nu va fi una dintre camerele noastre mari, dar e foarte drăguţă.

– Mulţumesc, am spus, întinzându-i cardul de debit.

– Jane Howard, a rostit, citindu-mi numele de pe el. Vreo idee despre ce-o să faceţi în Calgary?

– Niciuna, am răspuns.

– Tot e ceva.

După cum îmi spusese, camera nu era foarte mare – poate vreo 50 de metri pătraţi. Dar după motelul de coşmar părea mai mult decât adecvată. Avea un pat queen-size, un ditamai fotoliul, un birou, o baie funcţională foarte curată. Mi-am despachetat bagajele, am pornit radioul, am găsit postul de muzică clasică CBC, am dat drumul la apă fierbinte în

cadă, m-am dezbrăcat şi m-am îmbăiat aproape o oră, gândindu-mă la următoarea mea mişcare, încercând să fac faţă tristeţii zilnice. Adică să mă împac într-un fel sau altul cu împrejurările actuale. Nu exista un antidot pentru asta. Pur şi simplu trebuia să trăiesc fiecare zi cap-coadă.

După baie, am ridicat receptorul şi am sunat la portar, explicându-i că mă mutam în Calgary şi că voiam să închiriez un apartament, dar că nu ştiam nimic despre oraş. Pe portar îl chema Gary – un tip foarte prietenos, dornic sil ajute.

– Sunteţi în afacerile cu petrol? m-a întrebat.

– Oh, nu, am răspuns uşor amuzată.

– Calgary e un oraş pentru afacerile cu petrol – un soi de Dallas din Nord – ca atare, cei mai mulţi dintre directorii executivi care stau la noi în hotel lucrează în domeniul petrolului.

– Sunt profesoară.

– Atunci bănuiesc că nu vă doriţi vreun apartament mare şi luxos.

– Bugetul meu e destul de modest.

– Aveţi vreo idee unde vreţi să locuiţi?

– Niciuna.

– Aveţi maşină?

– Nu.

– O să vă cumpăraţi maşină?

– Nu cred.

– Şi ce anume predaţi?

– Literatură.

– La liceu?

– La facultate.

– În regulă. Atunci probabil că o să vă fie bine undeva pe lângă nişte librării şi cafenele decente şi nu departe de cinematografele de artă din oraş.

– Sunt cinematografe de artă în Calgary?

– Nu fiţi atât de surprinsă. Chiar vreo trei – şi avem şi două teatre şi o orchestră simfonică deloc rea.

Ei bine, astea erau veşti nemaipomenite.

– În fine, a continuat el, sfatul meu ar fi să căutaţi ceva într-o zonă numită Kensington sau undeva în jurul 17th Avenue SW – şi chiar cunosc un agent care ar putea să vă ajute. Cât de repede doriţi să vă mutaţi?

– În câteva zile.

– În regulă, mă interesez...

În mai puţin de cincisprezece minute, m-a sunat înapoi ca să-mi spună că o să primesc un telefon de la Helen Ross, agenta pe care o cunoştea.

– Înţeleg că doriţi să închiriaţi un apartament în Kensington sau Mount Royal. Ce buget aveţi?

– Nu pot să cheltuiesc mai mult de 700 de dolari pe lună.

– Mobilat sau nemobilat?

– De preferat mobilat.

– Atunci vorbim deja de o garsonieră dublă, dacă nu vă deranjează.

– E perfect.

– Vă supăraţi dacă vă întreb cu ce vă ocupaţi?

Ştiam că o să mă întrebe asta şi pregătisem deja un răspuns. Predasem la universitate. Contractul se încheiase. Acum îmi căutam de lucru.

– Aşadar, în prezent nicio sursă de venituri?

– E vreo problemă?

– Nu, dacă aveţi dovezi că dispuneţi de fonduri care să acopere chiria pe un an.

La naiba. Asta însemna să-mi contactez banca din Boston – mai ales că urma să-mi ceară şi referinţe.

Contactând banca, oricum informam pe cineva despre locul în care mă aflu... iar dacă tipul de acolo nu-şi ţinea gura. Oare funcţionarii bancari sunt precum preoţii?

– Vă pot oferi tot ceea ce aveţi nevoie, am spus.

– Foarte bine. Am o vizionare în dimineaţa asta, prin urmare, ce ziceţi dacă vin la hotel pe la ora trei?

Am aşteptat-o în holul cel mare de la recepţie. Femeia a apărut conducând un Lexus argintiu. Helen Ross era o femeie cam la cincizeci de ani. Se ţinea foarte bine. Îmbrăcată cu gust. Două inele cu diamante serioase pe mâna stângă. O idee de Botox în jurul ochilor. Directă, plăcută şi evident nu prea dispusă să piardă multă vreme cu o chestie atât de ieftină, însă hotărâtă să arate profesionalism şi amabilitate. O vedeam cum mă analizează, cum mă întoarce pe toate părţile, considerându-mă probabil tipul de studentă eternă... ceea ce nici nu era prea departe de adevăr. Într-o manieră simplă, m-a întrebat de trecutul meu. I-am oferit atât cât să-i satisfac curiozitatea – menţionându-l pe tatăl meu canadian, doctoratul de la Harvard (asta a făcut-o să se uite la mine cu mai multă grijă – întrebându-se probabil dacă spun adevărul sau fantazez) şi faptul că mă aflam actualmente între două slujbe şi decisă să-mi schimb viaţa şi peisajul.

– Divorţată?

– N-am fost căsătoriţi oficial, dar...

A dat din cap, rânjind.

– Soţul meu m-a părăsit anul trecut – după 23 de ani. M-am ales cu o casă mare, cu Lexusul şi cu o suferinţă care pare să nu se mai termine niciodată. Ştiţi şi dumneavoastră cum e, nu?

– Ştiu ce înseamnă suferinţa.

Helen Ross a înţeles perfect din tonul meu că nu mai voiam să dezvolt acest subiect. S-a repliat rapid, povestindu-mi ce dezvoltare extraordinară înregistrează Calgary în prezent. Preţurile caselor se dublaseră în ultimele optsprezece luni. Cea mai mare creştere a unui oraş canadian. Cele mai bune restaurante din ţară. Cele mai şic teatre; oraşul înţelesese într-un final ideea protejării unei „comunităţi creative" ca stimulent pentru lumea afacerilor. Ca să nu mai pomenim de Munţii Stâncoşi, care se găseau la doar patruzeci de minute de mers cu maşina...

Ziceai că mă aflu în prezenţa unui salariat al Camerei de Comerţ. Dar îmi plăcea Helen Ross şi francheţea ei cu privire la rănile emoţionale de după divorţ m-a făcut imediat să realizez că greşeam judecând-o doar pe baza aspectului ei exterior de femeie bine întreţinută. Şi ea sângera la fel ca noi ceilalţi şi voia ca eu să ştiu asta... ceea ce, venind din partea unei persoane străine, avea un impact considerabil.

– În fine, am trei locuri pe care ţi ie pot arăta, şi primul este şi cel mai bun.

Se găsea amplasat într-o zonă numită Mount Royal, imediat ce ieşeai de pe 17th Avenue SW.

– Este una dintre cele mai la modă părţi ale oraşului.

La capătul bulevardului se ridicau câteva blocuri urâte (o specialitate a oraşului din câte vedeam). Pe măsură ce am înaintat, am observat câteva cafenele, buticuri, o colecţie de clădiri din cărămidă renovate, câteva librării şi foarte multe restaurante. Bineînţeles că nu se compara cu Harvard Square. Dar după impresiile mele iniţiale dezastruoase referitoare la

Calgary... ei bine, nu se vădea a fi chiar rău.

Am cotit pe o stradă laterală şi am parcat în faţa unor clădiri vechi din zonă. Când spun vechi, înseamnă cam de prin anii 1930 şi judecând după aspectul lor sobru, probabil că imobilele îşi începuseră existenţa ca instituţii de învăţământ.

– Asta a fost o şcoală la început, mi-a spus Helen Ross, dar acum e o clădire foarte drăguţă cu mai multe apartamente în interior.

„Unitatea locativă" pe care Helen o avea în gând pentru mine se găsea la etajul unu, chiar în spatele clădirii. („Dar dimineaţa te poţi bucura de strălucirea soarelui.") După cum îmi spusese, era vorba de o garsonieră dublă – maximum 70 de metri pătraţi —, dar foarte frumos renovată. Pereţi zugrăviţi simplu în alb. Pardoseală solidă din lemn. O bucătărie modernă, cu tot echipamentul de bază. O baie neutră. O canapea gri tapiţată. Un fotoliu asortat şi un covor turcesc. Un set de uşi, în spatele cărora se găsea un pat Murphy queen-size, cu o saltea suficient de tare. O măsuţă de cafea stil parizian şi două scaune din lemn de abanos.

Are un dulap decent încastrat în perete. La subsol există o spălătorie de serviciu. La fereastră mai încape şi un birou. Are cablu TV şi conexiune broadband de internet...

***Nu mă uit la televizor şi nici nu mai vreau un computer,* am dat să zic, dar am decis că nu e bine să par vreo nesuferita.**

– ... iar dacă eşti dispusă să semnezi un contract pe doi ani, pot să-ţi obţin o reducere de 100 de dolari pe lună până la 625.

– Perfect.

Dar tot mai trebuia să ofer referinţe. Aşa că, a

doua zi de dimineaţă, l-am sunat pe Laurence Phillips, managerul filialei locale a băncii Fleet, din Somerville, unde-mi ţineam banii. Făcusem câteva tranzacţii împreună şi, deşi mi-a preluat apelul imediat, a părut sincer surprins să audă veşti de la mine.

– Ştiam că aţi părăsit Bostonul... aşa cum am auzit şi de pierderea îngrozitoare pe care aţi suferit-o. Îmi pare tare rău. Nu ştiu dacă aţi primit scrisoarea noastră de condoleanţe...

– N-am putut să citesc niciuna dintre ele.

– Înţeleg, desigur. Cum pot să vă ajut?

– Ştiţi să păstraţi un secret, domnule Phillips?

– Atâta vreme cât nu presupune ceva ilegal.

– Nici pomeneală. Are legătură cu locul în care mă aflu.

Apoi i-am explicat cum am ajuns în Calgary, după încercarea mea ratată de sinucidere...

– Pur şi simplu am nevoie să trimiteţi un fax cu situaţia mea bancară şi o scrisoare din care să reiasă că sunt un client corect etc...

– Sunt încântat să fac asta.

– Şi mai trebuie să-mi promiteţi că nu veţi dezvălui nimănui în ce loc mă aflu.

– Aveţi cuvântul meu de onoare.

Mai târziu, după-amiază, Helen Ross mi-a telefonat la hotel să mă informeze că primise recomandările necesare de la Laurence Phillips şi că a doua zi voi putea semna contractul de închiriere şi că va fi necesar să plătesc chiria pe o lună în avans, plus o garanţie de o lună.

– Nicio problemă, am spus.

Ne-am întâlnit la apartament a doua zi. Am semnat contractul. I-am dat 1250 de dolari cash şi m-

am dus la cumpărături. La sugestia lui Helen, am închiriat o maşină pentru câteva zile – avea un prieten la o filială Alamo, în centru, care mi-a dat o maşină pentru trei zile contra sumei de 100 de dolari, cu toate taxele şi asigurările incluse (eram foarte conştientă de fiecare dolar cheltuit). Tot ea m-a îndrumat spre un mall pe nume Chinook, la doar cincisprezece minute de casa mea – de unde mi-a spus că voi putea cumpăra tot ce am nevoie. Înainte de a ne despărţi, mi-a pus o mână pe umăr şi mi-a zis:

– Suntem obligaţi să-ţi verificăm puţin trecutul. Am folosit un motor de căutare ca să aflu câte ceva despre cariera academică. Atunci am citit şi despre tragedia suferită.

Am îngheţat brusc... şi mi-am dorit să intru în pământ.

– Îmi pare aşa de rău, a continuat. Nici nu ştiu cum să...

– Opriţi-vă, vă rog, am spus.

Şi-a retras mâna.

– Îmi cer iertare. N-a fost în intenţia mea să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala.

– Nu, nici pomeneală de aşa ceva. Doar că...

Prin urmare, aşa funcţiona lumea acum. Întâlneai pe cineva, descopereai că nu are decât una-două referinţe, îl căutai pe Google şi aflai că...

Această certitudine m-a determinat să-mi limitez toate contactele umane pe cât posibil. Nu suportam nicio formă de decenţă sau amabilitate în acel moment. Oamenii pun întotdeauna întrebări despre tine. Chiar dacă întrebările erau bine intenţionate, tot *întrebări* rămâneau. Iar întrebările duceau la răspunsuri. Iar răspunsurile la...

Aşa că urma să mă izolez complet...

Dar înainte de asta, trebuia să-mi cumpăr câteva lucrări de bază entru lumea mea cea nouă de câteva zeci de metri pătraţi.

Chinook Mall era ca toate celelalte mall-uri – brand-uri renumite şi magazine de designeri, care te îmbiau să cumperi tot felul de lucruri de care nu aveai nevoie. Am gasit totuşi un magazin cu produse casnice, de unde am cumpărat două seturi de lenjerie gri, două perne, două draperii gri, prosoape de baie, un filtru de cafea, vase şi tigăi, un set de farfurii albe, veselă şi pahare. Am cheltuit sub 1000 de dolari, dar, în rest, apartamentul avea de toate, cu excepţia unui mic stereo, care m-a mai costat 200 de dolari.

M-am întors acasă. Am despachetat totul. Am montat casetofonul. Am găsit postul de radio CBC Radio 2 – cu muzică clasică. M-am aşezat în fotoliu. Din senin, totul m-a izbit din nou şi m-am trezit că pur şi simplu nu mă pot opri din plâns. Într-un târziu, m-am ridicat în picioare, m-am dus la baie şi m-am stropit cu apă rece pe faţă, mi-am luat haina, cheile de la maşină şi...

Am condus.

Pentru că mai aveam maşina încă două zile şi jumătate, am hotărât să beneficiez de ea şi... să conduc. Aşa că mi-am petrecut timpul explorând cât mai multe părţi din Calgary. Şi ce am descoperit...?

Şoferul de taxi pe care-l întâlnisem în prima mea dimineaţă din Calgary avea dreptate – oraşul era doar o întindere. Şi ca mai toate întinderile – mai ales cele amplasate în prerii – îţi dădeau adesea senzaţia că sunt construite la repezeală, fără niciun fel de noimă. Nu avea niciun fel de trecut, niciun fel de moştenire, niciun fel de identitate urbană coerentă. într-un

anticariat de pe 17th Avenue SW, am dat peste nişte fotografii ale oraşului de prin anii 1920, care scoteau în evidenţă un peisaj aglomerat, specific părţii de nord a Americii, un amestec de arhitectură demodată, cu influenţe din Chicaigo-ul începutului de secol. Cu excepţia câtorva clădiri din centru, totul fusese dărâmat şi înlocuit cu turnuri de oţel şi sticlă. Existau totuşi şi câteva zone învecinate interesante. Kenington – chiar în faţa râului Bow – se bucura de o librărie excelentă, un cinematograf în stil vechi, unde rulau filme de artă, două cafenele extraordinare şi, în general, o atmosferă a la Cambridge. Apoi mai era o zonă numită Mission, cu magazine şi restaurante şic, precum şi Inglewood, un cartier comercial chiar la nord de „inima oraşului" (cum păreau să-i spună locuitorii din Calgary), care avea un oarecare aer burghez.

Apoi urmau casele milionarilor din Mount Royal, vizuinile scumpe ale burlacilor din Eau Claire, precum şi nesfârşitele suburbii – şiruri după şiruri de case în acelaşi stil, ranch sau bungalow – pierzându-se undeva în prerie. Toate aceste subdiviziuni şi cartiere rezidenţiale aveau nume foarte şic: Killarney, Sweetwater, Sunridge, Westhills. Toate erau grupate în jurul unor centre comerciale sau al unor mall-uri. Toate aveau acelaşi tip de uniformitate asociată, de obicei, cu cazărmile militare. Toate reprezentau prozaicul şi plictiseala vieţii moderne. Plimbându-mă de colo-colo, am zărit pe cineva urcându-şi fetiţa în SUV-ul de familie şi în sufletul meu s-a declanşat o jale ce părea fără limite. În plus, oriunde întorceam ochii, dădeam peste nişte copii. În magazine, în mall-uri, împinşi în cărucioare, coborând din autobuzele şcolare, în vizită la muzee, îndreptându-se spre casă

însoţiţi de părinţi. Nu numai cei de trei ani mă răvăşeau sufleteşte. Orice copil, indiferent de vârstă – chiar şi adolescenţi sau mai mari —, îmi amintea de toate etapele pe care le-am fi putut parcurge împreună... Îmi vorbea despre cum ar fi putut să fie şi despre cum nu va fi niciodată.

Aşa că am hotărât să stau departe de enclavele suburbane, pentru că întâlneai mai des copii decât în zona din vecinătatea casei mele. Am mai făcut unele cumpărături pentru apartament – un birou, o veioză înaltă, un covor – şi m-am întors la maşină, jurându-mi să nu mă mai aventurez niciodată în afara centrului oraşului.

După ce am terminat de aranjat apartamentul, mi-am creat o anumită rutină. Mă trezeam cel mai adesea în jurul amiezii. Mă plimbam pe 17th şi 9th Avenue – şi mă opream la Caffe Beano. Era o cafenea cu aer retro din anii 1950. Ştiau să prepare un espresso excelent. Serveau covrigi şi brioşe. Vindeau ediţia de dimineaţă a ziarelor *The Globe and Mail* şi *The Calgary Herald.* Te lăsau în pace... deşi, după ce am apărut acolo mai multe dimineţi la rând, barmanul de serviciu m-a întrebat cum mă cheamă.

– Îmi pare bine de cunoştinţă, Jane, a spus. Eu sunt Stu.

– Şi mie, Stu.

Sfârşitul conversaţiei.

Rămâneam peste o oră în Caffe Beano, apoi treceam prin cele două sau trei anticariate de pe 17th Avenue. Şi aici, angajaţii au ajuns să mă cunoască... mai ales la Prism Books, de unde am cumpărat o ediţie completă cartonată din *În căutarea timpului pierdut* şi o ediţie englezească, din 1902, a operelor complete ale lui Dickens. Aş fi continuat să cumpăr,

numai că micul meu apartament nu putea adăposti atâtea cărţi şi eram foarte atentă la cheltuieli.

Jan era fata de la anticariat. Avea un aspect oarecum punk – îşi vopsise părul într-un roz ca de vată pe băţ – şi mi-a spus că deja publicase două povestioare în reviste mici. Ba chiar a încercat să mă atragă într-un simulacru de dialog.

– Veniţi aici în fiecare după-amiază, a zis.

– Sunt o persoană căreia îi place rutina.

– Şi o clientă foarte bună. Nu se întâmplă să fiţi scriitoare?

– Doar o cititoare.

– Vă supăraţi dacă vă întreb cum vă numiţi?

Ne-am prezentat.

– Atunci, dacă nu sunteţi scriitoare, dar veniţi aici în fiecare zi, ce faceţi?

– Pur şi simplu dedic o oarecare cantitate de timp mai multor lucruri.

– Şi aţi ales tocmai Calgary pentru asta?

– Păi, aici am nimerit.

– Povestiţi-mi. Eu am crescut în Regina – o fundătură – şi am venit la universitate şi după aia n-am mai plecat. Şi, cu toate că o parte din mine consideră oraşul o groapă mizerabilă, nu uit aspectele lui cool, care contrabalansează faptul că locul arată ca unul dintre decorurile pe care le vezi în filmele lui Kieslowski. Aţi urmărit vreodată *Decalogul*?

– Da, cunosc toate cele zece episoade.

– Ei bine, noi ne strângem mai mulţi aici în fiecare joi, într-o cameră deasupra şi ne uităm la filme interesante, bem puţin peste măsură şi pretindem că ne aflăm în Paris, Berlin sau Praga. Dacă sunteţi interesată...

– O să mă gândesc, am spus.

Din tonul meu reieşea clar că nu mă interesează niciun fel de socializare pe moment. Jan a părut să înţeleagă şi a continuat:

– În orice caz, dacă aveţi vreodată chef să vă petreceţi timpul cu oameni ca dumneavoastră, invitaţia rămâne deschisă. Cu toţii ne considerăm într-un soi de exil aici.

Dar n-am dat curs invitaţiei ei. Pentru că asta ar fi însemnat să vorbesc şi cu alţi oameni. Ceea ce ar fi dus inevitabil la întrebări. Iar întrebările ar fi dus la...

Totuşi, Jan s-a prins că nu prea mă interesează să comunic, aşa că nu mi-a mai oferit şi alte detalii despre ea. Veneam, cercetam cărţile, uneori cumpăram masiv, alteori o carte-două pe săptămână şi conversaţiile noastre se limitau la literatură, la ştiri sau la noul film care rula la Uptown, Globe sau Piaza: cele trei cinematografe decente din oraş.

Aveam acest tip de relaţie genială, dar distantă cu toţi vânzătorii din zona mea. Tipul de la International News (de unde cumpăram *The New Yorker* şi *The New York Review of Books),* femeia de la papetăria Reid's, de unde-mi luam cerneala şi agendele. Bărbatul de la magazinul cu vinuri şi brânză de pe 11th Avenue, pe unde treceam de două ori pe săptămână să mă aprovizionez cu unele delicatese... toţi ştiau cum mă numesc. Toţi schimbau două-trei vorbe cu mine. Dar n-au încercat niciodată să se apropie prea mult – pentru că semnalul trimis de mine către lume suna ceva de genul: *Vă rog, păstraţi distanţa.* Poate că era un oraş mic, dar tot *oraş* rămânea. Prin urmare, dacă alegeai să-ţi păstrezi anonimatul, oamenii te acceptau aşa. Pentru că acesta era codul urban... chiar şi în Calgary.

Timp. Dintr-odată aveam mai mult decât îmi trebuia. Fără serviciu, fără legături, fără responsabilităţi, fără nicio nevoie clară în afara celei de a trece cu brio peste fiecare zi... m-am trezit nevoită să mă ocup cu ceva. Cafeneaua. Librăria. Trei ore de citit acasă. O plimbare lungă, în timpul căreia îmi cumpăram şi alimentele necesare. Din nou acasă, unde lucram nouăzeci de minute la îmbunătăţirea francezei (am cumpărat cărţi de gramatică, câteva texte de bază, hotărâtă să-i dau de cap acestei limbi, dar şi conştientă că-mi umple un gol din zi). Apoi seara încercam să ies la film, la un concert, să mai discut cu fata de la anticariat, orice îmi putea distrage atenţia.

Timp. Timp. Timp. Prin luna aprilie, temperatura s-a mai îmblânzit. Mi-am cumpărat o bicicletă la mâna a doua, cu un set decent de coşuri, suficient de mari ca să-mi încapă tot ce cumpăram într-o zi. Cu ajutorul ei mă deplasam şi prin oraş. Cu excepţia evenimentelor de la Universitatea Calgary, bicicleta mă ducea la cinematograf, la cafeneaua din Kensington, unde-ţi măcina pe loc cafeaua, la cele două cluburi literare bisăptămânale de la librăria McNally de pe 8th Avenue, la câte un concert clasic de la Jack Singer Hali...

Dacă voiam, aş fi putut să închiriez o maşină şi să plec din oraş, pornind spre Banff şi spre Munţii Stâncoşi. Dar ştiam că n-aş fi suportat ideea să privesc nimic impresionant, dramatic, monumental. Mai bine să rămân în lumea obişnuită de beton din Calgary. Plictiseala lui comodă reflecta perfect tot ceea ce aveam în minte. Timp. Timp. Timp. Am cedat şi am cumpărat un televizor mic şi un DVD-player. Deşi nu mi-am făcut abonament la nicio firmă de

cablu, am început să folosesc un centru de închiriat filme foarte bun, situat la câteva străzi mai încolo. S-a dovedit extrem de folositor în acele nopţi când pastilele nu-şi făceau efectul lor chimic magic şi mă trezeam brusc, fiind nevoită să citesc sau să mă uit la ceva până se lumina de ziuă. Am descoperit că, în timpul nopţii, nu reuşeam să accept nimic din ceea ce presupunea afirmarea vieţii sau consolarea. Fără filme regizate de Frank Capra, fără noi vizionări ale lui *ET.* L-am citit pe Dickens şi a lui *Casa Umbrelor,* fascinată de felul în care a putut scrie un roman social marcat de o melancolie atât de adâncă. Am urmărit *Ziua răzbunării* a lui Cari Theodore Dreyer – despre arderea pe rug a vrăjitoarelor în Danemarca secolului al XVII-lea – şi toate filmele lui Bergman. La un moment dat, când mă aflam în centrul de închiriat filme şi am întins mâna după *Priveşte şi urmăreşte* a lui Klimov (despre masacrul nazist al unui sat bielorus), am suspinat necontrolat şi m-am întrebat: *Oare o să mai trăiesc vreun moment când o să pot să suport noaptea fără doza medicinală de singurătate?*

Problema era accentuată şi de cantitatea de alcool ingurgitată. Mă întorceam acasă de la film sau de la un concert. Dădeam pe gât trei pahare de vin, după care îmi luam pastilele. Mă cuprindea somnul. Patru ore mai târziu, mă trezeam din nou. Aşa că deschideam romanul lui Dickens sau mă uitam la *Pasiunea Annei,* în regia lui Bergman, şi mai înghiţeam trei pahare de licoare roşie – după care mai apucam să mai dorm puţin, chiar înainte de şapte, şi rămâneam în pat până aproape de prânz. Dar după trei luni de nopţi zbuciumate, m-am trezit într-o dimineaţă, destul de mahmură şi mi-am zis: *Poate ar fi cazul să iau problema în mâini.*

Asta însemna să mă duc la doctor. Şi mai însemna că, în sfârşit, aveam să mă confrunt cu lumea oficialităţilor. După patru luni petrecute în Calgary, îi informam pe canadieni că stau în ţara lor. Aşa că m-am dus la un telefon public din faţa farmaciei şi am sunat la informaţii, întrebând-o pe femeia de la capătul firului:

– Cum mă înregistrez pentru obţinerea unui număr de asigurări?

– Vă referiţi la asigurările sociale?

– Aşa se numesc aici?

– Da, aşa se numesc aici, a spus, politicoasă, dar uşor înţepată. Poftiţi numărul...

În aceeaşi după-amiază m-am prezentat la clădirea guvernamentală. Am completat formularele necesare. Le-am arătat paşaportul. Am fost intervievată de o femeie politicoasă, dar foarte rece, care mi-a pus o serie de întrebări despre motivul pentru care fac o astfel de solicitare abia la vârsta de douăzeci şi nouă de ani.

– N-am locuit niciodată în Canada.

– Şi de ce? m-a întrebat pe un ton oficial.

– Pentru că am crescut în Statele Unite.

– Şi cum de aveţi un paşaport canadian?

– Tata era canadian.

– Şi ce v-a determinat să vă mutaţi aşa brusc în Canada?

– Întrebarea este relevantă pentru obţinerea unui număr de asigurări sociale?

– Trebuie să respect anumite proceduri. Trebuie să mă asigur că sunteţi îndreptăţită să primiţi un astfel de număr.

– Aveţi paşaportul meu. Puteţi, fără îndoială, să verificaţi la Otawa ca să vă asiguraţi că e valid. Ce

altceva mai doriţi de la mine?

– V-am pus o întrebare. Acum aştept un răspuns. Ce anume v-a determinat să părăsiţi Statele Unite ca să veniţi în Canada?

Fără nici cea mai mică ezitare, am explodat:

– Fiica mea de trei ani a fost doborâtă la pământ şi ucisă de o maşină. Sunteţi fericită acum?

Am vorbit atât de tare şi pe un ton aşa de furios, încât s-a lăsat linişte peste încăpere. Toate celelalte funcţionare, toţi cei care aşteptau păreau să fi îngheţat. După primul moment de şoc, ochii femeii s-au umplut de teamă – de parcă ştia din instinct ce avea să urmeze.

Mi-am amintit ceva ce mi-a spus odată David, când o chelneriţă dintr-un restaurant s-a purtat urât cu noi, aparent fără niciun motiv.

– Niciodată nu poţi ştii ce fel de zi a avut înainte să ajungă aici – aşa că nu o lua personal.

Dincolo de birourile funcţionarilor se găsea un alt birou, cu uşa deschisă, în care se zărea un bărbat la costum. Probabil că şi el a auzit ceea ce spusesem, pentru că a sărit imediat în picioare, venind în grabă spre noi. Femeia a privit nervoasă în direcţia lui. Atunci am realizat că asta nu era prima dată când ea sărise calul în mod evident... deşi această observaţie era secundară mâniei care îmi umplea sufletul.

– Domnule Russell, a început funcţionara, daţi-mi voie să vă explic...

– Nu e necesar, pentru că poţi să pleci acasă.

– Dar nu încercam decât să respect...

– Am auzit exact ceea ce făceai – şi ai mai fost avertizată în această privinţă şi înainte.

– Dar am crezut că...

– Du-te acasă, Mildred. O să te sunăm noi mâine.

Mildred nu părea că vrea să se mişte. Dar înţelegând că nu mai are de ales, s-a ridicat iute în picioare şi a plecat grăbită, aparent izbucnind în lacrimi. Domnul Russell mi-a ridicat dosarul de pe birou şi l-a studiat puţin.

– Ar fi trebuit să aibă decenţa să-şi ceară scuze, domnişoară Howard. Dar ca supervizor, o să fac eu asta în numele ei şi al întregului departament. Îmi pare nespus de rău. Mi-e teamă că aşa e stilul ei şi a mai fost avertizată în acest sens, dar de data asta chiar că a întrecut orice măsură. Vă rezolv numărul pentru asigurări în maximum cinci minute.

Ceea ce a şi făcut, cerându-şi încă o dată scuze atunci când mi-a înmânat paşaportul şi noul meu card de asigurări sociale.

– Această întâmplare sper să nu vă determine să credeţi că toţi funcţionarii publici sunt la fel de lipsiţi de decenţă, mi-a zis înainte să-şi ia la revedere.

Lipsiţi de decenţă? **Pasiv-agresivul era adevăratul stil canadian – şi nu se aplica doar birocraţilor. Toată lumea era aici politicoasă, din fire. Făcea parte din machiajul social – era ceva care se aştepta de la tine. Însă politeţea se sufoca sub atingerea unei iritabilităţi posace; civilizaţie scuipată printre dinţi. Mildred constituia un bun exemplu. N-a ridicat niciodată vocea atunci când mi-a cerut insistent un răspuns. Dar într-un fel demodat, nesuferit şi-a jucat cartea pasiv-agresivă foarte ferm:** ***Dacă vrei ceea ce pot eu să-ţi dau, atunci supune-te.*** **Până când izbucnirea mea tipic americană i-a subminat strategia.**

Surprinzător, i-am fost incredibil de recunoscătoare lui Mildred. Înfuriindu-mă, mă provocase să fac ceva ce refuzasem cu îndârjire, chiar şi în timpul şedinţelor de terapie cu doctoriţa

Ireland... să rostesc adevărul oribil, dar de nezdruncinat: fiica mea e moartă.

Am realizat acest lucru câteva zile mai târziu, când m-am prezentat la cabinetul unde fusesem arondată. Pe doctoriţa mea o chema Sally Goodchild; o femeie în jur de patruzeci de ani, tăcută, directă şi, după cum am descoperit, o diagnosticiană ageră. Imediat ce am intrat în camera de consultaţie, am văzut-o cum mă analizează din cap până în picioare.

– Aşadar, Jane, mi-a spus citindu-mi fişa medicală, eşti nouă la cabinetul nostru. Şi la fel şi în Calgary, din câte observ. Şi ai probleme cu dormitul, chiar dacă iei 30 demiligrame de Mirtazapine pe zi. Pe scurt, cât de rea e depresia?

– Nu pot să dorm.

– Dacă nu poţi să dormi, dar iei Mirtazapine, atunci eşti serios deprimată. Iar doctorul care ţi-a prescris prima dată pastilele astea era din Statele Unite, nu?

Am încuviinţat din cap.

– Şi a existat vreun motiv *concret,* aşa cum ne place nouă, doctorilor, să-l numim, care ţi-a cauzat depresia?

Şi din nou am spus.

– Fiica mea, Emily...

Am terminat propoziţia, privindu-mi mâinile. Doctoriţa Goodchild a fost în mod evident tulburată de confesiunea mea şi, spre lauda ei, nu a încercat să-şi ascundă sentimentele.

– E îngrozitor. Nici nu mă surprinde că doza de Mirtazapine nu mai este eficientă.

– Trebuie să dorm, doamnă doctor.

M-a întrebat dacă vreau să stau de vorbă cu un terapeut.

– Am făcut-o şi p-asta. Nu m-a ajutat deloc.

– Lucrezi acum?

Am dat din cap că nu. A cugetat un moment sau două, după care a adăugat:

– În regulă, o să-ţi cresc doza de Mirtazapine cu 15 miligrame, dar o să te rog să iei în calcul şi ideea găsirii unui loc de muncă. O să te ajute să te concentrezi şi va da o oarecare formă fiecărei zile.

– Dar nu vreau *concentrare* şi nici *formă.*

– Dar ce vrei tu, Jane? Ce te-ar ajuta aici?

– Ce m-ar ajuta? Fiica mea. Vie.

– Imposibil.

– Şi pentru că nu pot să mă sinucid..., deşi mi-o doresc în fiecare oră din zi...

– Te consideri o laşă din cauza asta?

– Da.

– Ei bine, să alegi să trăieşti când realizezi că nu există nicio soluţie... pentru mine e un gest aproape eroic.

– Nu, nu e eroic deloc.

– Crezi ce vrei. Dar ai ales să trăieşti. Şi odată cu alegerea asta, vine şi realizarea că nu ai nicio soluţie. Există un singur antidot – un antidot care nu te va curăţa de otravă, dar care s-ar putea dovedi paleativ pentru o vreme.

– Şi care ar fi antidotul?

– Să te întorci la muncă.

Cinci

***G*ăseai o mulţime de slujbe în Calgary. În fiecare săptămână, în *Herald,* se publica un articol despre lipsa forţei de muncă – despre cum dezvoltarea urbană nu se bucura de suficienţi muncitori care să servească în fast-fooduri, să cureţe birourile şi chiar să le educe copiii.**

Am cercetat toate paginile cu angajări din ziar. Am încercat câteva agenţii de recrutare. Era adevărat – chiar existau slujbe pentru profesori. Cu calificările mele, am simţit că o să-mi fie relativ uşor să nimeresc undeva într-o şcoală. Dar atunci ar fi trebuit să stau în faţa unor copii şi să vorbesc. Ar fi însemnat să fiu alături de copii. Chiar dacă aceştia erau la liceu, tot copii rămâneau pentru mine. Şi n-aş fi putut suporta.

Apoi, întâmplător, am descoperit Biblioteca Publică Centrală a oraşului. Mă duceam cu bicicleta să văd un film, la un multiplex amplasat în piaţa Eau Claire, şi am hotărât să mă opresc pe drum în Chinatown, unde să mănânc o porţie de *dim sum.* Asta însemna să aleg o rută diferită, să cotesc la stânga pe pasajul McLeod (multe artere din Calgary se numeau pasaje) şi să trec pe lângă o aglomerare urâtă de clădiri municipale. Mai venisem cu bicicleta până acolo de multe ori, dar nu băgasem niciodată în seamă aceste edificii administrative, construite parcă de arhitecţi ai Şcolii staliniste de arhitectură. În ziua aceea însă, s-a întâmplat să-mi ridic privirea şi să văd un indicator pe care scria: Biblioteca Publică Centrală. Am apăsat frâna şi am tras pe dreapta. Biblioteca era o clădire din beton armat, cu ferestre

ca nişte fante, stil închisoare. La ce s-or fi gândit oare autorităţile municipale când aprobaseră o asemenea monstruozitate? Mi-am asigurat bicicleta cu un lacăt şi am intrat. Aici – pe un panou din holul principal – am zărit un anunţ:

BIBLIOTECA CENTRALĂ PUBLICĂ DIN CALGARY
CAUTĂ BIBLIOTECARI ASISTENŢI

Ofereau un program de 40 de ore pe săptămână, pentru 12 dolari pe oră. Deşi preferau candidaţii cu „ceva experienţă în biblioteci", acest aspect nu constituia o cerinţă esenţială. Existau disponibile chiar acum trei posturi, iar candidaţii trebuiau să-şi depună CV-urile la...

Şi menţionau numele unei anume doamne Geraldine Woods, bibliotecara-şefă...

Am intrat în bibliotecă şi am întrebat dacă au o sală cu calculatoare.

– La parter, faceţi la stânga. Dar vă costă doi dolari ora de internet.

Nu mă interesa să intru online. Nu voiam decât să le folosesc procesorul word şi imprimanta. Mi-am scris CV-ul în decurs de o oră, precum şi o scrisoare de intenţie către doamna Woods. După ce am terminat şi mă pregăteam să le depun, m-a izbit un gând: cum mă va contacta, de vreme ce eu nu aveam telefon? Oricât de tare mă feream de acest instrument de comunicare mai degrabă esenţial, ştiam că un CV fără număr de telefon va stârni suspiciuni – şi probabil că îi vor face să se întrebe dacă nu cumva trăiam pe străzi. Aşa că mai bine să accept inevitabilul şi să-mi cumpăr un telefon mobil.

Am scos la imprimantă scrisoarea şi CV-ul, lăsând un spaţiu gol pentru numărul de telefon. Apoi am

ieşit afară şi am mers cu bicicleta până în Chinatown, unde am găsit opt magazine diferite care vindeau produse electronice. Cel pe care l-am ales era condus de un bărbat agitat, de peste treizeci de ani, care fuma ţigară de la ţigară, urlând concomitent la un celular atât de mic, încât trebuia să-l ţină între degetul mare şi cel arătător. M-a ignorat timp de cinci minute – deloc uşor într-un magazin cu o suprafaţă de opt pe opt. După ce m-am plictisit de aşteptat şi m-am întors să plec, a încheiat convorbirea imediat.

– Aşteptaţi, aşteptaţi... a strigat el. Vă dau telefon bun, la preţ bun.

O jumătate de oră mai târziu, după ce cheltuisem şaptezeci şi cinci de dolari, mă alesesem cu un telefon şi o cartelă cu minute incluse, în valoare de douăzeci de dolari. Şi mai important, aveam propriul meu număr – pe care l-am adăugat de mână la sfârşitul scrisorii de intenţie. M-am întors la bibliotecă şi am lăsat CV-ul la biroul de informaţii principal, gândindu-mă: *Probabil o să mă considere o ratată când o să citească CV-ul...*

A doua zi, am primit un telefon, în jur de ora nouă şi jumătate, de la doamna Woods. Părea amabilă şi directă.

– Aveţi posibilitatea să treceţi pe la bibliotecă pentru un interviu?

M-am dus, după cum mi s-a cerut, la ora trei după-amiază. M-am îmbrăcat sobru: o fustă neagră de stofă, dresuri negre, pantofi decenţi, un pulover cu *en coeur,* pe sub care aveam un tricou alb. Doamna Woods, pe de altă parte, purta un costum bej cu pantaloni şi o bluză înflorată. Era o femeie solidă şi, ca orice altă bibliotecară întâlnită în viaţa mea, nu prea se simţea confortabil în prezenţa altor oameni. Dar pentru că

ea tăia şi spânzura în locul acela, dobândise oarece talente sociale mai avansate decât colegele ei. (Un alt lucru învăţat în anii mei academici – bibliotecara-şefă din orice instituţie era aleasă, de obicei, în această poziţie nu numai datorită experienţei, ci şi curajului de a menţine contactul vizual cu o altă persoană.)

– Ca să fiu sinceră, domnişoară Howard, când v-am citit CV-ul, m-am întrebat dacă nu am de-a face cu o impostoare. Pentru că n-am auzit niciodată ca o persoană cu asemenea pregătire să solicite o asemenea slujbă. Apoi am făcut unele verificări... şi am descoperit că într-adevăr v-aţi luat doctoratul la Harvard şi chiar aţi publicat cartea aceea despre naturalismul american. Şi aţi fost şi profesoară la New England. Prin urmare, întrebarea mea este una evidentă: de ce vă interesează un asemenea serviciu prost plătit în Calgary?

– Cât de departe aţi mers cu cercetările, doamnă Woods?

– Păi, v-am căutat numele pe Google, desigur.

– Atunci probabil că aţi citit şi despre fiica mea.

Mi-a susţinut privirea.

– Da, am citit şi asta.

– Atunci, aveţi şi răspunsul de ce mă aflu aici.

– Trebuie să vă mărturisesc că am văzut şi un articol despre atacul pe care l-aţi comis chiar înainte de... accident.

– Şi aţi citit şi împrejurările acelui atac?

– Întocmai... şi o parte din mine v-a compătimit. Dar o altă parte din mine...

– Vă temeţi să nu angajaţi o sociopată?

– Nici pomeneală. I-am trimis un e-mail profesorului Sanders, de la New England. Mi-a trimis înapoi o recomandare foarte caldă – şi m-a rugat să vă transmit să luaţi legătura cu el.

Acesta era riscul solicitării unei astfel de slujbe: ştiam foarte bine că trebuie să prezint şi referinţe. Şi că aşa le dezvăluiam foştilor mei colegi locul în care mă aflam. Asta însemna că şi Christy avea să afle despre locul în care mă ascund... deşi mizam pe faptul că nu mai ţine legătura cu Sanders şi mai pusesem la punct şi un plan de acţiune ca să mă asigur că nu-i spune noua mea adresă.

Doamna Woods a continuat:

– Tot el mi-a explicat şi evenimentele care au stat la baza acelui incident. Şi m-a asigurat că a fost o ieşire unică, determinată de circumstanţele extraordinare cu care v-aţi confruntat la momentul respectiv. Îmi pare foarte rău. Nici nu vreau să-mi imaginez cum...

– N-am obiceiul să atac oameni, i-am retezat-o scurt. Dar îmi plac cărţile. Şi pentru că mi-am petrecut o bună parte din viaţă prin biblioteci...

Zece minute mai târziu primisem slujba. Patru sute optzeci de dolari pe săptămână brut, cu 27% taxe deduse şi 10% pentru asigurările sociale – ceea ce însemna că urma să primesc trei sute cincizeci de dolari pe săptămână. Îmi convenea – de vreme ce cheltuielile mele lunare se ridicau la suma de o mie treisute de dolari pe lună. Deşi salariul meu de la New England a continuat să fie plătit în contul meu din Boston (profesorul Sanders ignorându-mi, evident, rugămintea de a-l opri), am decis să nu mă ating de rezervele cash. În schimb, trăiam dintr-un buget auster – dar nu unul care să-mi dea senzaţia că sunt limitată sau săracă. Ba dimpotrivă, devenise un soi de provocare interesantă să reduc cheltuielile la lucruri esenţiale; hotărând ca, în schimbul orei petrecute în fiecare zi la cafenea, să merg să mănânc în oraş de două ori pe săptămână. Şi mai important, slujba însemna că, de aici înainte, voi avea opt ore în care să mă preocupe şi altceva decât propriile gânduri. Cu puţină strategie, ştiam că aş

putea fi o colegă model pentru toţi ceilalţi de la bibliotecă, închizând politicos uşa oricărui contact în afara conversaţiilor obişnuite.

Iar dacă cineva de acolo m-ar fi întrebat vreodată despre trecutul meu...

Dar nimeni de la bibliotecă nu a făcut asta. Dimpotrivă, toţi colegii mei s-au dovedit a fi nişte oameni foarte amabili, deşi păstrau o oarecare distanţă faţă de mine. Voiau să mă facă să mă simt bine-venită. Dar vedeam în acelaşi timp cum se purtau cu mine de parcă aş fi fost o păpuşă de porţelan, care se putea sparge în orice secundă. După ce am făcut turul general al bibliotecii împreună cu doamna Woods, am fost lăsată pe mâna unei femei dure, toată numai muşchi, pe nume Babs Milford: şefa de la catalogare.

– Bănuiesc că datorită mediului din care veniţi, v-aţi dori şi ceva mai cerebral decât să aranjaţi cărţile, aşa că aţi fost arondată în departamentul meu. O mulţime de oameni consideră procesul de catalogare unul plictisitor. Eu nu fac parte dintre ei – şi pariez că şi dumneavoastră îl veţi găsi interesant.

Babs venea din prerii. O mică fermă de lângă Saskatoon. Avea o voce uscată, aspră, tabagică (în fiecare pauză se repezea afară pentru o ţigară), cu un accent uşor sardonic, care părea să-i caracterizeze şi viziunea asupra lumii. Avea spre şaizeci de ani – văduvă, cu două fete mari, care locuiau amândouă în Toronto şi (din câte am dedus eu) nu prea ţineau legătura cu mama lor. Rareori puteai obţine informaţii de la Babs. Cu toate acestea, mi-a sugerat pe ocolite că mariajul ei nu fusese unul foarte fericit, iar moartea bruscă a soţului ei din cauza unui infarct, cu şase ani în urmă, se petrecuse exact după ce se hotărâseră să se despartă.

Babs mi-a mărturisit acest lucru abia după ce am

lucrat împreună patru luni. Şi chiar şi-atunci mi-a povestit cu jumătate de gură, în timp ce eu recatalogam romanele lui John Updike, iar Babs m-a întrebat dacă el e „tipul care scria întotdeauna despre căsniciile nefericite". Stilul ăsta de „limbaj simplu" ascundea o inteligenţă reală şi o bună cunoaştere a cărţilor... Însă Babs afişa un anume stil candian de preerie, în care nedumerirea exprimată printr-o ridicare din sprânceană se amesteca în mod curios cu un soi de naivitate sălbatică. Atunci când i-am confirmat că, da, Updike scria adesea despre nefericirea domestică, a zâmbit amar şi mi-a spus:

– Poate-ar trebui să citesc şi eu un roman de-al lui şi să descopăr ce n-a mers cum trebuie în căsnicia mea.

Atunci mi-a mărturisit că fusese pe punctul de a divorţa de soţul ei – „din pricină că era în permanenţă cu capsa pusă" —, dar s-a întâmplat ca el să dea colţul undeva lângă lacul Louise, pe când se întorcea dintr-o călătorie cu barca împreună cu „unul dintre prietenii lui taciturni".

Acela a fost singurul moment când am surprins o imagine din viaţa interioară a lui Babs Milford – cu excepţia unei dăţi când menţionase că niciuna dintre fiicele ei n-o mai vizitase în ultimii doi ani. De obicei, vorbeam doar despre lucruri obişnuite. Babs iubea politica la nebunie. M-a învăţat o grămadă despre politica din Canada. Pentru cineva care trăia de atâta timp în Alberta cea ultraconservatoare – şi care se considera un fel de *Texas Du Nord* al Canadei – avea nişte viziuni surprinzător de liberale cu privire la toate problemele sociale, de la drepturile femeilor (mai ales când venea vorba de avort) până la legalizarea căsătoriilor între gay şi chiar şi până la ideea că marea majoritate a drogurilor ar trebui să fie disponibile în magazinele de băuturi conduse de stat.

– Normal că nu-mi exprim opiniile în mod public, mi-a zis pe tonul acela acid, pe care nu-l schimba niciodată, mai

ales că o persoană din două întâlnite în Alberta este fie un propovăduitor îndoctrinat al Bibliei, fie adeptul unei doctrine a la Marie Antoinette, atunci când vine vorba despre membrii mai puţin norocoşi ai societăţii noastre.

Babs m-a întrebat rareori ceva referitor la viaţa mea – deşi mi-a arătat aprecierea ei, comandându-mi cartea pentru bibliotecă şi fluturând-o pe sub nasul tuturor, în timpul pauzei de cafea, ba chiar luând-o acasă ca s-o citească.

– Ai ditamai creierul, mi-a spus câteva zile mai târziu.

– Nu fi aşa sigură, am contrazis-o.

– Nu intri la Harvard şi nici nu scrii o asemenea lucrare fără să ai ceva în cap. Te-ai gândit să te întorci vreodată la catedră?

– Nu acum.

Mi-a acceptat comentariul, clătinând scurt din cap. Atunci am realizat că *ştia...* chiar dacă, din clipa în care am început lucrul la Biblioteca Centrală, am înţeles că doamna Woods pusese pe toată lumea în gardă cu privire la „trecutul meu" şi hotărâseră în mod colectiv, dar şi la nivel individual să ocolească orice subiect care avea de-a face cu copiii, ori de câte ori mă găseam în aceeaşi încăpere de faţă cu ei.

Erau peste cincizeci de angajaţi la Biblioteca Centrală, dar eu aveam contact permanent numai cu patru dintre ei. Pe lângă Babs, mai era Dee Montgomery, o femeie pe la treizeci şi cinci de ani, care avea dinţii din faţă proeminenţi şi se entuziasma pentru oricine şi pentru orice.

Dee se ocupa de referinţe – şi când a aflat subiectul cărţii mele, a ţinut să mă ducă în „criptă" (jargonul bibliotecarilor pentru locul în care se depozitau vechile reviste periodice şi cărţile importante) şi să-mi arate o colecţie completă a revistelor *Munsey's* (un jurnal de

scandal bine-cunoscut pe la începutul secolului al XX-lea) şi o ediţie princeps din *Teoria orei de relaxare* a lui Veblen şi chiar câteva volume semnate de Mencken.

– Asta e perioada ta, nu? m-a întrebat Dee.

– Aşa e... şi nici nu mi-a trecut prin cap cât de multe ai aici.

De fapt, minţeam cu neruşinare. Într-una din primele zile de lucru la bibliotecă, am început să cercetez fişierele din calculator şi am descoperit că dispuneau de substanţiale resurse de cercetare atunci când venea vorba de naturalismul american şi de epoca progresivă. Dar m-am abţinut să devin interesată de colecţie. Asta ar fi însemnat să revizitez trecutul. Şi revizitarea trecutului ar fi însemnat...

– Dacă intenţionezi să scrii altă carte, a spus Dee, aş fi încântată să te ajut. Putem să cerem o grămadă de chestii de la celelalte biblioteci din Canada. Şi mai avem şi o bază de date uriaşă cu...

– Zilele mele de scris s-au dus, am întrerupt-o.

– Nu vorbi prostii.

– Acesta e adevărul.

– Nu se ştie niciodată. În timp, când lucrurile se mai...

S-a oprit brusc, apoi a adăugat:

– Oh, Doamne, ascultă ce prostii îndrug. Niciodată nu ştiu când să-mi ţin gura. Adică, nici măcar nu te cunosc prea bine şi deja...

– E în regulă. Nicio problemă.

– Îmi pare rău. N-am vrut decât să te ajut.

– Nu-ţi bate capul.

Din acel moment, Dee s-a străduit să ocolească *acel* subiect cât a putut ea de bine..., dar nu se putea abţine să nu se dojenească sau să nu-şi sublinieze gafele.

– Dee nu poate să trăiască fără să se autoflageleze, spunea Ruth Fowler. De aceea soţul său a fugit până la urmă

cu cea mai bună prietenă a ei. Bănuiesc că se săturase să-şi tot audă soţia plângându-se ce ratată e. Probabil că, la un moment dat, s-o fi gândit că trebuie să existe un sâmbure de adevăr în vorbele ei şi a căutat refugiu în altă parte. Biata Dee – e o maestră în ceea ce face... şi poate cea mai amabilă persoană care lucrează aici. Dar când vine vorba de preţuirea de sine...

Ruth Fowler era cea mai isteaţă persoană care lucra pentru Biblioteca Centrală. Micuţă de înălţime, în jur de 1,60, cu ochelari rotunzi şi o predilecţie aparte pentru costumele tweed. Uneori mi se părea că seamănă cu un personaj din comediile englezeşti din anii 1920 – mătuşa, numai piele şi oase, a vreunui ţopârlan şi femeia care – pe toată durata piesei de teatru – răspândeşte cuvinte înţelepte învăluite în sarcasm. Ruth era şefa recepţiei – ceea ce însemna că se ocupa de tot ce reprezenta principalul birou de informaţii – prin urmare, faţa publică a bibliotecii. Totodată, era responsabilă şi de toate informaţiile legate de resursele bibliotecii, de organizarea vizitelor şcolare, de zilele Porţi Deschise şi de evenimentele publice. Era persoana ideală pentru o astfel de slujbă cu publicul. Ca şi în cazul lui Geraldine Woods, se putea spune despre ea că se simţea extrem de confortabil în propria piele.

În particular avea un umor muşcător. Iar când venea vorba de „chestia" pe care toţi ceilalţi o ocoleau, mă asigura mereu că se află de partea mea.

– Probabil că ştii deja că deţin funcţia de şefă de personal. Dacă ai o problemă sau ceva de reclamat împotriva vreunui coleg, vii la mine şi încercăm să rezolvăm lucrurile. Aşa că o să fiu directă cu tine. Doamna Woods i-a pus pe toţi la curent cu moartea fiicei tale. Ideea e că nimeni nu ştie cum să se descurce cu tine, pentru că, la naiba, e o chestie îngrozitoare şi pentru că oamenii nu vor

să zică tâmpenii şi să te supere. Mai precis, ne sperie tragediile altora, pentru că scot în evidenţă fragilitatea vieţii. În fine… vreau să ştii că Dee a venit la mine îngrozită, apropo de discuţia cu tine pe tema scrierii unei alte cărţi…

– Dar i-am spus că nu m-a deranjat.

– Da, a menţionat şi asta. Dar Dee fiind Dee, mica voastră bârfă i-a oferit scuza să se lanseze într-o nouă criză de criticism la adresa propriei persoane, o chestie pe care o face de şapte ani încoace. Asta e problema ei şi voiam să mă asigur că ai habar de faptul că oamenii se simt aiurea în preajma ta. Aşa cum vreau să înţelegi că dacă, în viitor, ţi se întâmplă să ai una din zilele alea… sau una din săptămânile alea… când te găseşti în întuneric, atunci când simţi că nu mai poţi pur şi simplu, e suficient să mă suni şi îţi aranjez un concediu fără plată atâta timp cât vei avea nevoie…

– Nu cred că va fi necesar, am întrerupt-o.

– În regulă, Jane…

– Dar apreciez grija.

– N-o să mai pomenesc niciodată despre asta.

– Mulţumesc.

Mi-a povestit totuşi ceva mai multe despre Vernon Byrne – bibliotecarul specializat în lucrări muzicale şi poate cel mai taciturn dintre colegii mei.

– Cred că problemele lui încep cu numele, mi-a spus Ruth. Adică, toată lumea îl strigă Vern. Şi cine-ar putea să treacă prin viaţă cu un nume ca Vern Byrne?

Vern bătea bine spre şaizeci de ani. Era un bărbat slab ca un ţâr, îmbrăcat tot timpul în aceleaşi haine: un sacou cenuşiu, flanele gri, o cămaşă în carouri, cravată albastru închis şi bocanci bine lustruiţi. Doar cămăşile în carouri arătau o diversitate ocazională. Într-o zi carourile erau albastre, în alta verzi.

– Cred că are trei articole din fiecare: acelaşi sacou, aceiaşi pantaloni, pantofi şi-aşa mai departe, a observat Ruth. E în stilul lui. Nu-i pasă foarte mult de chestiile materiale. Dar pune-l să vorbească despre muzică şi totul se schimbă.

Vern aprecia tunsoarea militară – scurt la spate şi în laterale, cu un smoc de păr foarte bine îngrijit în vârful capului.

– Probabil că foloseşte o pomadă scumpă şi cea mai ţeapănă perie de pe piaţă ca să-şi ţină părul perfect lipit de cap, a spus Ruth. Mă întreb dacă Vern n-are cumva acasă la el o mică pasăre care-i ţine de urât pe freza lui militărească. Dumnezeu ştie cât de tare i-ar trebui compania cuiva.

Acesta constituia un alt lucru bine cunoscut despre Vern – faptul că era un singuratic incorigibil, care trăise întotdeauna de capul lui în casa moştenită de la mama sa, într-o suburbie din oraş. Nu i se ştiau alte interese în afara muzicii clasice.

– E atât de închis, de retras, a continuat Ruth, încât uneori îţi dă senzaţia că e ciudat de-a binelea, că are ceva defect la cap; tipul ăla de bărbat pe care nu l-ai vrea în preajma copiilor tăi. Dar lucrez cu el de peste şaisprezece ani şi trebuie să recunosc că mi-e drag de el. Cu toţii avem ciudăţeniile noastre. Ale lui sunt doar un pic mai evidente.

Domeniul lui Vern era colecţia de CD-uri şi de librete muzicale – toate grupate într-un sfert de acru situat la etajul al treilea al bibliotecii. Când am făcut cunoştinţă cu el, în camera angajaţilor, mi-a întins o mână moartă, fără niciun fel de vlagă în ea. Apoi şi-a fixat privirea spre încălţările sale lucioase.

– Îmi pare bine să vă cunosc, a murmurat.

O săptămână mai târziu, încercam să dau de urma unui volum lipsă din *Dicţionarul Grove al Muzicii şi*

Muzicienilor, aşa că a trebuit să mă aventurez în „bârlogul" lui (termenul folosit de Ruth) de la parter. Când m-am apropiat, Vern stătea aplecat deasupra unuia dintre CD-playerele care-ţi permiteau să asculţi un CD înainte să-l împrumuţi pentru câteva zile. Ţinea pe urechi o pereche de căşti imense. Avea ochii închişi şi părea aşa de cufundat într-un moment de concentrare muzicală, încât, de la distanţă, ziceai că trăieşte un soi de extaz religios. Dar când a realizat că mă apropiasem şi că-l priveam cum se pierduse în acordurile muzicale, a sărit în sus, de parcă l-aş fi surprins într-un act obscen, şi s-a căznit să-şi dea căştile jos cât mai repede. Nemaifiind izolate, am surprins o succesiune de instrumente cu coarde, urmate de un val de alămuri – toate la un volum incredibil de tare.

– Îmi cer scuze, scuze, a bălmăjit, eu doar...

– Ce era?

– Bruckner 9. Scherzo.

– Cea cu folosirea masivă a basului dublu şi apoi a temei _lander_ venind în contrapunct la momentul puternic de dinainte.

– Ăăăă... da... absolut, a spus, sincer surprins de vorbele mele. Cunoşti bine muzica, nu?

– Puţin. A cui versiune o ascultai?

– Gunter Wand cu Filarmonica din Berlin. A ieşit pe piaţă chiar înainte de moartea lui Wand în 2002.

– Si?

– Şi ce?

– Eşti de acord cu ea?

– Oh, da, absolut. Înţelege arhitectura simfoniei, care, ăăăă, e cheia definitorie a oricărei interpretări a lui Bruckner. Dar în acelaşi timp are şi controlul ăsta de tip _kappelmeister,_ atunci când vine vorba de marcajele metronomice şi se şi încăpăţânează să...

Brusc, a tăcut.

– Te interesează ce vorbesc eu aici? m-a întrebat.

– Desigur. Dar nu sunt de aceeaşi părere cu tine atunci când vine vorba de...

– Şi-atunci cine-ţi place când vine vorba de Bruckner?

– Păi... întotdeauna am avut înregistrările cu Karajan. Dar simt că interpretările lui erau puţin prea... pufoase – le lipsea o anumită finalizare.

Vern Byrne a zâmbit nervos.

– Aşa era Karajan – numai pluş şi frumuseţe, dar n-avea simţ... ăăăă... metafizic, bănuiesc. Un cuvânt pretenţios.

– Deloc, l-am contrazis. În orice caz, la Bruckner, metafizicul este omniprezent. Un soi de metafizic catolic. A fost puţin prea devotat în opinia mea.

Un alt zâmbet timid de-al lui Vern Byrne.

– Dac-ar fi să-mi recomanzi o versiune bună, închegată a Simfoniei a 9-a...? l-am întrebat.

A ridicat mâna şi s-a îndreptat spre rafturile cu „Simfonice", a găsit secţiunea cu Bruckner dintr-o ochire, şi-a plimbat degetul de-a lungul CD-urilor, oprindu-se cu precizie la discul dorit. L-a scos şi mi l-a întins.

– Harnoncourt – tot cu Filarmonica din Berlin. Tehnică specifică perioadei, dar cu un sunet orchestral modern. După cum sunt sigur că ştii, Harnoncourt s-a numărat printre primii reprezentanţi ai şcolii cu „reprezentaţii autentice" şi a făcut chiar unele lucruri cu adevărat inovatoare în privinţa repertoriului baroc şi clasic. Simfoniile lui Beethoven s-au dovedit o revelaţie absolută – chiar mai bune decât cele sub bagheta lui John Eliot Gardiner, care mi s-a părut cam prea plin de el. În fine, încearcă şi spune-mi ce părere ai.

Am dus CD-ul acasă, m-am aşezat pe şezlong şi am ascultat întreaga simfonie fără pauză. Mai auzisem Simfonia a 9-a a lui Bruckner şi înainte – şi chiar îmi aminteam un concert live cu orchestra simfonică din Boston, la care

fusesem împreună cu David, sub bagheta lui Ozawa şi pe care David l-a categorisit drept un „clasic Ozawa: defensiv, dar fără fundaşi". (Acesta era stilul lui David – n-avea nicio problemă să folosească termeni sportivi pentru o orchestră care interpreta Bruckner.) Dar nu *ascultasem* niciodată cu adevărat Simfonia a 9-a. Şi ce am descoperit în această interpretare curată, dar totuşi dinamică a lui Nikolaus Harnoncourt? Bruckner nu scria doar muzică, ci clădea adevărate catedrale de sunete, care te absorbeau în vârtejul lor, forţându-te să iei în calcul şi alte lumi decât propria ta lume. Exista o înfruntare epică în interiorul simfoniei. Spre deosebire de Mahler, totuşi, lupta nu se dădea între individ şi marşul nemilos al vieţii către moarte. Mai degrabă, Bruckner părea să ţintească spre ceva lipsit de corporalitate: căutarea divinului în mijlocul nebuniei cotidiene; mă familiarizam dintr-odată cu noţiunea că în univers există forţe uriaşe, eterice.

Ascultând sunetele simfoniei, mi-am dorit să cred în acel moment. Mi-am dorit să cred că Emily se găsea într-un loc blând, dincolo de viaţă, rămasă pentru totdeauna la vârsta de trei ani, jucându-se veşnic cu păpuşile ei, murmurând cântecele pe care le iubea, fără să-i fie teamă că e singură, pentru că raiul e un loc unde frica şi singurătatea nu există. Şi pentru că timpul acolo nu mai contează, şaizeci de ani trec într-o singură clipire şi părintele, care nu şi-a revenit niciodată de pe urma pierderii ei, moare ucis de vreun cancer oribil şi îşi regăseşte copilul adorat şi jelit şi trăiesc fericiţi după aceea, sub oblăduirea blajină a lui Dumnezeu. Dar ei nu *trăiesc* cu adevărat, pentru că asta nu e viaţă, ci rai: un loc în care nimic nu se întâmplă cu adevărat...

Cum pot oamenii să înghită asemenea prostii patetice? Cum pot încerca să te convingă de faptul că astfel de concepte fastuoase există... că o asemenea speranţă, bine

intenţionată de altfel, dar găunoasă, ar putea să-ţi uşureze cumva agonia? Vrei să descoperi ce înseamnă celestul – ascultă Bruckner sau o cantată a lui Bach. Caţără-te pe munte (bineînţeles, dacă poţi suporta frumuseţea grandioasă). Urcă-te în avion şi du-te în Chartres. Dar na... *nu* încerca să-mi spui că într-o viaţă de apoi o să am grijă de fiica mea, în vreme ce eu stau aici înnebunită, conştientă că o să sufăr veşnic.

A trebuit să mă îmbăt, ca să adorm în noaptea aia – prima dată de când doctoriţa îmi mărise doza de Mirtazapine. A doua zi de dimineaţă, m-am trezit mahmură şi deprimată. Când m-am privit în oglindă, nu mi-a plăcut ce-am văzut. Arătam de parcă ieşisem dintr-un mixer. La serviciu, Ruth m-a întrebat: „O noapte grea, eh?" Am clătinat simplu din cap şi am încheiat orice discuţie pe acest subiect. Când i-am înapoiat CD-ul lui Vern, am observat că e puţin nedumerit din cauza aspectului meu, dar n-a comentat.

– Bună înregistrare, i-am spus.

– Mă bucur că ţi-a plăcut, a murmurat, privindu-şi vârfurile pantofilor.

– O să vin cât de curând pentru o altă recomandare, am adăugat, după care am plecat.

Dar nu m-am mai întors în vizuina lui timp de două săptămâni – pentru că m-am temut să nu o iau razna din nou din cauza ofertelor muzicale ale lui Vern; pentru că Vern simţea că am urechea potrivită pentru monologurile lui muzicologice; şi pentru că nu voiam să mă leg de el şi să fiu amabilă şi să par interesată...

Oh, Doamne, oribile gânduri. Dar Bruckner mă dăduse serios peste cap, deschizând un nou canal de suferinţă. Era ca un cancer, care făcea metastaze întruna. Ori de câte ori credeai că ai pus punct şi ţi-ai găsit un echilibru, *pac,* îţi ataca o nouă parte a psihicului. Şi era atât de

înşelător, de nemilos încât – chiar dacă îţi ascundeai gândurile de el cu orele – brusc răsărea acolo, mai puternic, informându-te că acest tip de tortură nu se va termina niciodată.

Desigur că nu dădeam vina pe Vern. Totuşi, din acel moment, am păstrat o distanţă politicoasă faţă de el.

– Ştii, mi-a spus Ruth într-o după-amiază, când am aflat adevărul despre Vern Byrne... ei bine, am jurat să nu mai îmi dau niciodată cu presupusul în privinţa oamenilor – chiar dacă hotărârea asta a mea nu a durat decât zece minute. *Vern Byrne.* Credeam că vine din sud. S-a dovedit că mă înşelam amarnic. Omul fusese profesor de muzică undeva în est. Soţia lui a fugit cu un poliţist şi l-a blagoslovit şi cu un divorţ urât, de pe urma căruia a rămas cu buzunarele goale. Între timp, fiica lor a fost diagnosticată cu schizofrenie acută, la vârsta de unsprezece ani, şi stă internată prin sanatorii încă de la sfârşitul anilor 1980. Cam pe atunci, bietul Vern a început să tragă la măsea şi şi-a pierdut slujba din cauza asta. N-a avut încotro şi a trebuit să se mute înapoi la mama lui văduvă, în Calgary. Dar trebuie să-i recunoaştem meritele. După ce s-a întors aici, n-a mai pus gura pe băutură – s-a dus la grupurile alea cu alcoolicii anonimi – şi şi-a găsit un serviciu la bibliotecă. Din câte am auzit, era un bărbat adevărat, înainte să i se întâmple toate astea. De atunci a devenit foarte tăcut. Şi când a fost diagnosticat cu cancer la prostată acum cinci ani...

– Doamne, Dumnezeule.

– Poţi s-o mai zici o dată. Dar asta-i chestia cu vieţile altor oameni. Râcâi un pic la suprafaţă şi descoperi tot felul de nenorociri. Cu toţii le avem pe ale noastre. În fine, după ce a făcut operaţia, care s-a dovedit o reuşită, bănuiesc că s-a apucat din nou de băut, dar pare să nu exagereze. Şi are şi o proprietate frumuşică de pe urma maică-

sii. Nu e cine ştie ce palat – unul din bungalow-urile construite aici prin anii şaizeci. Dar în Calgary, asta tot înseamnă vreo patru, cinci sute de mii. Eh, asta e povestea lui Vern Byrne. Iar acum ştii şi de ce mă strigă toată lumea de aici „Stasi". Pentru că ştiu tot despre oricine. Dar aşa se întâmplă într-o bibliotecă – trebuie să faci ceva ca să treacă orele mai repede. În plus, bârfesc, e adevărat, dar niciodată cu răutate. Îmi plac majoritatea colegilor, chiar dacă trăncănesc mereu despre ei.

– Vrei să spui c-o placi şi pe Marlene Tucker? am întrebat.

– Nimeni n-o înghite pe Marlene Tucker, mi-a replicat.

Marlene Tucker. Era şefa departamentului de achiziţii —ceea ce-i conferea o oarecare putere în lumea noastră mică – şi o femeie căreia nu-i păsa că deranjează pe toată lumea.

Ruth îi spunea „Hotărâta", pentru că Marlene îţi spunea întotdeauna că va lua „o hotărâre corectă la momentul potrivit" cu privire la cartea despre care tu simţeai că trebuie să existe în colecţia bibliotecii şi care trebuia aprobată de ea.

Era o femeie cu un aspect normal, în jur de patruzeci şi cinci de ani, care avea o înclinaţie aparte pentru rochiile înflorate, ce se demodaseră imediat după ce Laura Ashley se stinsese în urma unei căzături fatale pe scări. Era întotdeauna foarte politicoasă şi formală, cu o urmă de *noblesse oblige* pe care te făcea întotdeauna s-o simţi atunci când îşi juca rolul de persoană care decide.

– Este o ocazie minunată pentru bibliotecă să avem pe cineva cu asemenea recomandări, mi-a spus imediat după ce m-am angajat. Şi ar fi minunat dacă mi-aţi da câteva sfaturi despre noi achiziţii literare.

Câteva luni mai târziu – când, la ordinul ei, am petrecut treizeci de ore întocmind o listă de cărţi ce ar fi trebuit

să acopere golurile din zona ficţiunii – s-a aricit imediat la vederea celor patru sute de titluri despre care eu consideram că trebuie să existe pe rafurile noastre.

– Patru sute de cărţi! a exclamat, sugerând că am exagerat şi că mi-am depăşit atribuţiile.

– Păi, tu mi-ai cerut să... am spus.

– Întocmai, dar nu m-am aşteptat să vii cu o listă imposibil de lungă.

– Patru sute unsprezece cărţi este un număr chiar modest.

– Nu şi dacă încerci să le găseşti loc într-un buget anual destul de strâmtorat.

– Nu ne-a alocat guvernul regional 400000 de dolari pentru noile achiziţii? Nu de-aia mi-ai cerut să întocmesc lista?

– Am considerat că eşti cea mai potrivită dintre noi să faci asta. Dar sincer vorbind... achiziţionarea unei ediţii princeps complete din Stephen Leacock. Asta trebuie să roste...

9 **În Victoria e un anticar care se ocupă de cărţile rare şi care ne poate face rost de un set complet pentru suma de 9000 de dolari.**

– Dar de ce-ar vrea Biblioteca Centrală din Calgary să cheltuiască 9000 de dolari pe o ediţie princeps din Stephen Leacock?

– Din două motive. Primul: el este Mark Twain al Canadei...

– Ştiu cine este Stephen Leacock.

– Iar al doilea motiv: probabil că investiţia ta se va dubla în următorii cinci ani.

Remarca mea luat-o prin surprindere.

– De unde ştii asta?

– Am făcut unele cercetări pe internet. Am aflat că nu există decât patru seturi complete Stephen Leacock

originale din prima ediţie scoasă la vânzare în Canada în 1903. Trei dintre ele se găsesc la dealeri din Toronto, ceea ce înseamnă că vor cere între 17000 şi 24000 de dolari pentru aceeaşi ediţie.

– Şi de ce este cea din Victoria mai ieftină?

– Pentru că aparţine unui dealer independent. Îşi desfăşoară afacerea într-un garaj de lângă casa proprie, prin urmare, costurile sale sunt considerabil mai mici. Mai precis, a cumpărat prima ediţie la vânzarea unei proprietăţi şi vrea să facă afacerea cât se poate de repede.

– I-ai verificat recomandările ca anticar?

– Absolut, am spus, aplecându-mă peste birou şi întinzându-i un dosar. E uimitor câte lucruri poţi să afli pe internet. I-am cerut şi copii xerox ale coperţilor – şi am dat chiar şi peste un specialist în Leacock, pensionar, care locuieşte în Victoria şi care – pentru un comision de 250 de dolari – e mai mult decât încântat să meargă acolo şi să verifice investiţia, înainte să plătim cei 9000 de dolari.

– Ăsta e cel mai bun preţ pe care-l putem obţine?

– Având în vedere că am negociat pornind de la 13000, da.

S-a încordat din nou.

– Cum poţi fi aşa sigură că ediţia îşi va dubla valoarea în următorii cinci ani?

– Citeşte documentele pe care le-am pregătit pentru tine – inclusiv pe cel din partea Asociaţiei Anticarilor Canadieni, care vorbeşte despre raritatea acestui set şi despre faptul că valoarea lui va creşte exponenţial în următorul deceniu. O să fii favorita consiliului director cu achiziţia asta, crede-mă.

Un lucru pe care l-am învăţat despre Marlene Tucker era că nu avea încredere în inteligenţa altor oameni. Când mi-a pus placa bine ştiută – „la momentul potrivit, voi lua o hotărâre bine analizată" – am contraatacat, spunându-i

că anticarul ne garantează acest preţ doar pentru următoarele şapte zile. Ea s-a mulţumit să-mi zâmbească strâmb şi a adăugat:

– Poate o să-l sun pe domnul Henderson chiar în seara asta.

Stockton Henderson era preşedintele consiliului bibliotecii – un avocat cu greutate de la o mare firmă de avocatură şi foarte mândru de cunoştinţele sale. Trata biblioteca de parcă ar fi fost propria lui moşie şi inspecta locul cu aere de Charles Foster Kane. Când ediţia Leacock a sosit şapte zile după conversaţia mea cu Marlene Tucker, a venit personal să studieze marfa. Cărţile erau expuse în sala de consiliu, iar eu fusesem chemată de doamna Woods să-l cunosc personal pe „marele om".

Toţi îmi spuseseră că Stockton Henderson era un soi de Babbitt din zilele de demult – pompos, arogant şi lipsit de orice amabilităţi sociale. Dar nimic nu ne pregătise pe mine, pe doamna Woods ori pe Marlene Tucker pentru primul lui comentariu:

– Aha, deci tu eşti tipa de la Harvard cu copilul mort...

Tăcerea care s-a lăsat părea să ne înghită cu totul. Stockton Henderson a băgat şi el de seamă într-un târziu.

– Am spus ceva greşit? a întrebat-o pe Marlene Tucker.

– Nici vorbă, am zis, hotărâtă să-i fac jocul. Aveţi dreptate în ambele privinţe: am un doctorat la Harvard şi fiica mea a fost călcată de o maşină, după care a murit.

Stockton Henderson nici măcar n-a clipit când i-am vorbit atât de direct. Atunci am realizat că nenorocitul nu aruncase comentariul aiurea, fără să se gândească, dimpotrivă, îşi calculase replica în aşa fel încât să mă scoată din pepeni. Simplul fapt că răspunsesem îl impresionase. După ce a clătinat scurt din cap, a adăugat:

– Am trecut atât prin munca ta de cercetare, cât şi prin raportul referitor la achiziţionarea ediţiei Leacock.

Pedigriul tău de Harvard se vede de la o poştă, dar şi faptul că ai un nas bun să miroşi o afacere profitabilă; şi mai ales că priveşti în viitor atunci când vine vorba să sporeşti valoarea colecţiilor bibliotecii. Nu sunteţi de acord cu asta, doamnă Woods?

– Ba sigur că da. A fost un proiect clasa întâi din partea lui Jane.

– Şi ce-aţi zice, doamnă Woods, dacă aş negocia cu oficialităţile din Edmonton să găsească, să spunem, un fond de o jumătate de milion de dolari care să mai ajute puţin colecţia bibliotecii?

– Vreţi să spuneţi, în plus faţă de cei 400000 de dolari care ne-au fost deja alocaţi? a întrebat Marlene Tucker.

– Nu-mi amintesc să vă fi cerut opinia, doamnă Tucker, a spus Henderson.

Marlene Tucker şi-a plecat privirea, cu umerii căzându-i brusc, sub ameninţarea din vocea lui.

– Doamnă Woods...? a insistat el.

– Consider că jumătatea de milion, dacă este investită cum trebuie într-o colecţie de cărţi rare şi foarte apreciate, ar putea fi începutul unei averi mici, dar reale pentru bibliotecă.

– Acesta este exact răspunsul pe care speram să-l aud, a zis. Înţeleg că aţi publicat, domnişoară Howard.

– Am scris doar o carte, domnule.

– Chiar şi-aşa. Şi cu siguranţă nu avem pe nimeni printre angajaţii bibliotecii cu o astfel de pregătire literară, ca să nu mai pomenim de licenţele dumneavoastră. Să presupunem că vă ofer postul de şefă a departamentului de achiziţii, având în acelaşi timp responsabilitatea de a crea un departament de cărţi rare la noi în bibliotecă? Ce-aţi zice?

Pauza care a urnat nu a durat decât trei secunde. Încă una şi Henderson m-ar fi categorisit drept o laşă. Perioada

petrecută în lumea finanţelor mă învăţase că bărbaţii ca Stockton Henderson apreciază hotărârile luate pe loc. Le dă senzaţia că oamenii văd lumea în aceeaşi manieră maniheistă, lipsită de datorii... în care îndoiala reprezintă în ochii lor un semn al lipsei coloanei vertebrale.

– Aş spune da, am răspuns.

– Excelent. Atunci aşa rămâne. Aveţi vreo obiecţie, doamnă Woods?

Geraldine Woods – care o considerase întotdeauna pe Marlene Tucker o nulitate (şi una care nu se ferea să-şi dorească poziţia ei) – şi-a stăpânit cu greu un rânjet larg.

– Niciuna, domnule.

– Atunci am stabilit.

– Dar, domnule Henderson... a început Marlene Tucker, am căzut de acord să rămân şefă la achiziţii până când...

– *Acordul,* doamnă Tucker, a fost făcut cu condiţia să vă descurcaţi cu brio în poziţia actuală. Dar ce realizări aveţi până în prezent, cu excepţia menţinerii unui anumit *statu-quo* birocratic?

– Nu cred că este o afirmaţie corectă... a zis ea.

– Sunt sigur că nu credeţi, a remarcat Henderson. Dar adevărul este adesea neplăcut. Mai aveţi întrebări, domnişoară Howard?

– Doriţi să întocmesc o listă cu „investiţii" posibile din domeniul cărţi rare înainte să purtaţi discuţia cu autorităţile guvernamentale? Aş putea să cercetez cum să investiţi o jumătate de milion de dolari şi ce profit ar aduce.

– Uite, *asta* numesc eu gândire proactivă. Da, aş aprecia foarte mult un astfel de document. Aţi putea să-l finalizaţi în şapte zile?

– Nicio problemă, domnule.

– Atunci suntem pe aceeaşi lungime de... pagină!

Am râs cu toţii la gluma lui jalnica.

Imediat ce Henderson a părăsit încăperea, Marlene Tucker s-a întors spre Geraldine Woods şi a spus:

– Nu voi accepta decizia asta. O voi contesta, chiar dacă înseamnă să depun o plângere legală sau să cer o audienţă în cadrul Consilului...

– Eşti bine-venită, Marlene, a răspuns Geraldine Woods. Dar asta presupune să te răzvrăteşti împotriva preşedintelui nostru – un bărbat care urăşte să fie contrazis. Însă dacă doreşti să procedezi aşa, nai decât. Îţi garantez că va insista să te mut undeva la departamentul de sortare, în loc să rămâi cu o slujbă confortabilă în catalogare...

– Catalogare! Am început să fac asta acum douăzeci şi trei de ani.

– Atunci e chiar o mişcare elegantă din partea la să te întorci la rădăcinile profesionale.

– Lucrurile nu vor rămâne aşa, a rostit Marlene, ieşind ca o furtună pe uşă.

Imediat ce a părăsit încăperea, Gerladine Woods a răsuflat uşurată.

– Suntem binecuvântaţi că ai apărut în vieţile noastre şi ne-ai scăpat de femeia asta.

– Nu a fost în intenţia mea.

– Crede-mă că ştiu. Iar Stockton Henderson ştie şi el. M-ai impresionat teribil cum ai reacţionat la comentariul ăla nenorocit al preşedintelui nostru. Mi-e teamă că ăsta e stilul lui.

– Uiţi că am petrecut ceva tim p în lumea afacerilor.

– Oh, sunt conştientă că eşti o persoană complexă, Jane. Şi sunt convinsă că vei face o treabă excelentă în poziţia asta.

Salariul tău o să urce la treizeci şi opt de mii de dolari datorită promovării. Imediat ce primim jumătatea de milion, vreau să ieşim în public cu proiectul la care

lucrezi.

– Contează pe mine, am spus.

– Dar pentru noi ar conta enorm să te transformăm în imaginea noului proiect – o autoare publicată, un academician serios...

– Îmi pare rău, dar nu pot... nu *vreau...*

– Te mai gândeşti totuşi câteva zile?

– Sunt fericită să fac toate cercetările, toate negocierile, toate achiziţiile... şi să preiau şi responsabilităţile ca şefă la achiziţii. Dar nu mă scoate în public. Sunt sigură că poţi găsi pe altcineva potrivit pentru o astfel de sarcină.

Stockton Henderson nu s-a arătat prea încântat când doamna Woods l-a informat că nu voi apărea în faţa presei în rolul meu de şefă a departamentului de achiziţii, asta până când i-a sugerat ca el însuşi să anunţe această „nouă iniţiativă" şi să spună pur şi simplu că biblioteca lucra cu diverşi experţi în cărţi rare, care îl consiliau personal cu privire la cele mai bune investiţii... şi că decizia finală îi aparţinea în întregime.

Fiind atât pompos, cât şi plin de sine, Stockton Henderson a îmbrăţişat ideea imediat. În mai puţin de două luni, convinsese autorităţile regionale să-i ofere încă cinci sute de mii de dolari pentru a demara achiziţiile pentru noua colecţie.

– Simt o adunătură de filistini, a comentat Ruth Fowler, în ziua în care banii au intrat în cont, dacă e suficient ca unul precum Henderson să-şi încordeze muşchii şi să le ia banii.

– Nu mă plâng deloc, am spus, ştiind că aveam acum la dispoziţie aproape un milion de dolari pe care să-i cheltuiesc pe cărţi. Şi am cheltuit, nu glumă. În cadrul adunării generale, am ascultat toate recomandările făcute de şefii de departamente în ceea ce priveşte golurile din

colecţia fiecăruia. La secţiunea ficţiune, lucra pentru noi, cu jumătate de normă, un student în ultimul an la Universitate Calgary, un tip isteţ pe nume Ron, care părea să fie un magician al identificării deficitelor noastre. L-am rugat să verifice cum ne poate îmbunătăţi stocul de literatură şi i-am dai un buget de cincizeci de mii de dolari cu care să lucreze. Era ca un copil într-un magazin cu dulciuri. În două săptămâni, a venit cu tot felul de idei – de la o secţiune întreagă dedicată scriitorilor din Quebec, a celor din generaţia Beat (în franceză, dar şi traduşi), până la de mult uitaţii romancieri din Alberta şi la *le nouveau roman* francez.

Doamna Woods a trebuit să ia apărarea multora dintre aceste achiziţii în faţa consiliului director – sâcâit de o campanie urâtă dusă de Marlene Tucker (care a refuzat să mai discute cu mine din momentul în care căzuse în dizgraţie) – oripilat că urma să cheltuim „banii celor care plătiseră taxe" pe „beatnici" şi „francofoni" şi pe „cărţi pe care nu le va citi nimeni niciodată" (citate exacte din timpul întâlnirii). Vicleană, doamna Woods contactase nişte jurnalişti din Calgary care ne simpatizau – atât de la *Herald,* cât şi de la *FastFwd* – şi care au scris amândoi articole splendide despre îmbogăţirea colecţiei Bibliotecii Publice Centrale şi despre faptul că (potrivit ziarului *FastFwd)* „această măsură se datora consiliului director al bibliotecii, care aprobase o impresionantă împrospătare a colecţiei – colecţie care, prin eclectismul şi profunzimea ei, transforma biblioteca în una dintre cele mai bune biblioteci metropolitane din Canada".

Consiliului i-a plăcut flatarea, iar doamna Woods a ameninţat-o pe Marlene Tucker cu concedierea dacă-şi mai continua campania otrăvitoare. Însă persoana care a adorat cel mai mult articolele din presă a fost Stockton Henderson. Când am obţinut o ediţie rară din *Dombey şi*

fiii al lui Dickens, în original, pentru suma de 14000 de dolari, de la un dealer din Londra şi câteva ediţii princeps din Shakespeare şi una cu _Ulise_ de Joyce, pentru 58000 de dolari, Henderson a invitat câţiva jurnalişti la bibliotecă, pentru a inspecta bunurile. De asemenea, le-a spus tuturor că el dăduse de urma acestor rarităţi. Evident că a jubilat când a văzut rezultatele: marele avocat, specialist în afacerile cu petrol, era prezentat şi ca un bibliofil rafinat.

– Iisuse, aproape că am icnit când am citit asta, mi-a zis Ruth a doua zi. Tipul se consideră un Medici, când, de fapt, nu e decât unul dintre papii Borgia – din specie, provincială canadiană. Auzi, bibliofil rafinat. Da, şi Pierre Trudeau pe deasupra.

Am zâmbit strâmb. Ruth a observat.

– Cum te simţi azi?

– Bine.

– Eşti sigură?

– Normal. De ce n-aş fi sigură?

Deja auzeam apărarea din vocea mea, aşa cum am realizat că _ea ştie._

– Nu trebuia să vii la serviciu astăzi, Jane.

– Dar am vrut să vin. _Trebuia_ să vin la muncă.

– Câtă vreme eşti bine...

Normal că nu sunt bine. Cum pot să fiu bine când comemorez un an de la moartea copilului meu?

– Ştii, dacă nu te simţi în stare să stai aici, a continuat Ruth, ar trebui să te duci acasă. Toată lumea va înţelege.

– Aici te înşeli, Ruth. Nimeni nu va înţelege _vreodată._ Şi nici nu mă aştept să înţeleagă. Iar acum scuză-mă, te rog, dar mă întorc la treabă.

M-am închis în birou pentru tot restul zilei. Ruth a avut dreptate. N-ar fi trebuit să vin. Mă temusem de ziua asta săptămâni la rând. Toţi spuneau că prima comemorare a unei tragedii este înfiorătoare – nu numai

pentru că realizezi că a trecut un an întreg de când lumea ta s-a prăbuşit, dar şi pentru că timpul nu vindecă nimic. Aşa că am ţinut uşa de la birou închisă şi am privit monitorul de la calculator, încercând să mă concentrez în căutarea unei ediţii princeps din *Litera stacojie.* Am descoperit un dealer din Cape Town (tocmai acolo, dintre toate locurile de pe lume) care avea un exemplar. Dar cerea exorbitanta sumă de 30000 de dolari. Am încercat să stabilesc dacă e un preţ corect de piaţă şi dacă merita să cheltuiesc o asemenea sumă din bugetul meu pe un singur volum (până la urmă am hotărât că nu), ştiind, în acelaşi timp, că toată munca asta de detectiv cu ediţiile princeps nu reprezenta decât o serie de tactici care să-mi permită să uit preţ de câteva minute de realitatea teribilă, care încă mă mai bântuia clipă de clipă, chiar şi acum după douăsprezece luni.

Într-un târziu, pe la şase după-amiază, mi-am luat haina, pălăria, şalul, mănuşile – toate straturile necesare pentru iarna canadiană – şi am abandonat serviciul.

Era o noapte rece – mercurul termometrului scăzuse cu mult sub zero grade, iar din cer cădeau valuri de zăpadă. La cinematograful Uptown rulau două filme pe care voiam să le văd. Însemna să merg douăzeci de minute pe jos pe 8th Avenue, de la bibliotecă, şi mi-am dat seama că aveam timp să mă opresc şi într-un bar cu vinuri, Escoba, situat la doar câteva zeci de metri distanţă de cinematograf, unde să mănânc o porţie de paste stropite cu mai multe pahare de licoare roşie şi bogată, după care să mă ascund în sala de cinema şi să-mi omor timpul rămas, holbându-mă la umbrele proiectate în încăperea scufundată în beznă. Dar imediat ce am ieşit din bibliotecă, am făcut ceva ciudat. M-am aşezat pe trotuarul din faţa intrării şi am rămas acolo, uitând de frig, de zăpadă, de trecătorii care mă priveau de parcă eram nebună… şi poate că eram.

Un poliţist s-a apropiat de mine – un bărbat de vreo patruzeci şi ceva de ani, purtând o caschetă cu blană şi insigna poliţiei din Calgary prinsă chiar în mijloc.

– Vă simţiţi bine, dcamnă?

Nu mi-am ridicat privirea spre el, dar m-am întors şi am fixat o gură de canalizare.

A îngenuncheat lângă mine.

– Doamnă, v-am pus o întrebare. Vă simţiţi bine?

– N-o să mă mai simt niciodată bine, m-am auzit rostind.

– Doamnă, aţi avut vreun accident? Sunteţi rănită?

– Am făcut asta, anul trecut.

– Ce-aţi făcut, doamnă?

– În noaptea în care fiica mea a murit, am stat pe jos în stradă.

– Nu pricep...

– M-am întors la locul accidentului şi m-am aşezat pe stradă şi nu m-am putut ridica până când nu a venit poliţia şi...

– Doamnă, vă rog, puteţi să-mi spuneţi numele dumneavoastră?

M-am răsucit. I-am simţit mâna înmănuşată pe umăr.

– Doamnă, aveţi vreun act de identitate la dumneavoastră?

Am refuzat în continuare să-l privesc.

– În regulă, doamnă. O să chem nişte colegi şi o să vă ducem undeva unde să rămâneţi în siguranţă peste noapte.

Chiar când se pregătea să-şi folosească walkie-talkie-ul, un bărbat s-a apropiat în grabă.

– O cunosc eu, i-a spus el poliţistului.

M-am uitat în sus şi l-am văzut pe Vern Byrne. S-a lăsat pe vine lângă mine.

– S-a întâmplat ceva, Jane?

– Acum un an...

– Ştiu, ştiu, a spus el încet.

– De unde o cunoaşteţi pe femeia aceasta? l-a întrebat poliţistul.

– Lucrăm împreună.

– Întotdeauna e aşa?

Vern l-a bătut uşurel pe umăr. S-au ridicat amândoi în picioare şi au discutat câteva momente în şoaptă. Apoi poliţistul s-a lăsat din nou pe vine lângă mine şi mi-a spus:

– Colegul dumneavoastră m-a asigurat că o să vă conducă până acasă. Mi-a spus ce s-a întâmplat cu fiica dumneavoastră. O mare nenorocire şi îmi pare foarte rău pentru dumneavoastră. Dar asta e slujba mea şi dacă vă mai găsesc o dată pe stradă în felul acesta, o să fiu nevoit să vă internez la secţia de psihiatrie a spitalului Foothills... şi, credeţi-mă, n-o să-mi facă niciun fel de plăcere.

– N-o să se mai întâmple, a spus Vern.

– În regulă, a rostit poliţistul, dar îmi promiteţi că o duceţi acasă?

– Pe cuvânt de onoare.

Poliţistul a plecat. Vern m-a ajutat să mă ridic în picioare, înconjurându-mă cu braţul pe după umeri.

– Hai să te duc acasă.

– Nu vreau acasă.

– Dar trebuie să mergi acasă, a insistat. Ai auzit ce a spus poliţistul.

– *Nu* mă duc acasă.

Trupul mi s-a încordat. Brusc, am hotărât să înţepenesc.

– Te rog, Jane, a şoptit el. Dacă se întoarce poliţistul şi ne găseşte tot aici...

– Ceva de băut.

– Poftim?

– Cumpără-mi ceva de băut.

Sase

Vern m-a târât până în primul bar pe care l-a găsit. Era situat, pe diagonală, pe partea cealaltă a străzii. Vântul bătea tăios, iar zăpada viscolită reducea vizibilitatea. Vern m-a prins de mâna stângă cu forţa unui salvamar care scoate din ocean o persoană pe jumătate înecată. Aproape că am căzut când am intrat în bar.

– Iisuse, a spus Vem printre dinţi, uitându-se de jur împrejur. Şic, nu?

Barul s-a dovedit a fi un restaurant pe nume Julliard. Erau o grămadă de separeuri, aşa că Vern m-a împins într-unul din ele. De noi s-a apropiat o ospătăriţă, toată numai zâmbet.

– Arătaţi de parcă aţi avea nevoie de ceva care să vă încălzească, nu? Ce vă aduc?

– Ce-ai vrea? m-a întrebat Vern.

Am ridicat din umeri.

– Îţi place secara?

– Sigur.

– Două Crown Royal, fără gheaţă şi două pahare de apă, a comandat.

Când ospătăriţa s-a îndepărtat, s-a aplecat spre mine şi m-a întrebat:

– Te simţi mai bine acum?

– Îţi mulţumesc că m-ai adus aici.

Băuturile au sosit. Am ridicat paharul şi l-am dat pe gât dintr-o sorbitură. Nu m-a ars, aşa cum o făceau multe soiuri de whisky, atunci când îţi atingeau esogaful. Era uşor dulceag şi avea o aromă fină de miere, care te încălzea pe loc. Am pus paharul pe masă şi m-am întors către ospătăriţa care încă nu apucase să ia de pe tavă

paharele cu apă.

– Îmi mai aduceţi unul, vă rog? Ştii ce nu pot suferi la Canada? i-am spus lui Vern pe neaşteptate. Toată politeţea asta nenorocită – şi felul în care toată lumea foloseşte limbajul ăsta ridicol. *La naiba... Sfinte Sisoe... nasol... naşpa.* Oamenii nu ştiu să înjure pe bune în ţara asta? Chiar trebuie să fiţi atât de politicoşi? Ştii ce cred eu? Că vă sprijiniţi atât de mult în mâini, încât nu mai ştiţi să le mai folosiţi. Vreau să spun, pe CBC se difuzează porcăria aia de emisiune „Inuit Throat Singing"... iar voi n-aveţi nimic de obiectat, la dracu. Da, *la dracu.* Vin din sud, aşa că folosesc expresia *la dracu...*

Tot discursul ăsta aberant l-am rostit cu voce tare. Lumea din jur amuţise. Toţi ochii erau îndreptaţi spre mine. Înainte să ştiu ce se petrece, Vern a aruncat nişte bani pe masă şi m-a împins spre uşă. Din nou, m-a apucat zdravăn de mână atunci când am ieşit în bătaia vântului. N-a scos un cuvânt, dar strânsoarea de salvamar se transformase într-una de poliţist, care tocmai a arestat pe cineva. Am cotit la stânga pe 8th Avenue.

– Întotdeauna se găseşte un taxi în faţă la Palliser, a spus.

– Îmi pare rău. Chiar îmi...

– Nu-ţi face griji.

– Am stricat totul. Eu...

– Opreşte-te, *te rog,* a insistat pe un ton mai degrabă îngrijorat decât înfuriat.

– Bine, bine. Du-mă acasă şi...

– Nu cred că ar trebui să rămâi singură.

– O să mă descurc.

– Nu cred o iotă din vorbele tale.

– Ba sigur o să mă descurc.

Vern n-a mai adăugat nimic. M-a strâns şi mai tare şi m-a împins în faţă. Vântul era aspru acum, rănind orice

bucăţică de piele neprotejată. Am ajuns în faţă la Palliser în cinci minute, dar degetele îmi îngheţaseră aşa de tare că abia puteam să le mai mişc. Trei taxiuri aşteptau în faţa hotelului. Vern m-a ajutat să mă urc şi i-a dat şoferului o adresă de pe 29th Street NW.

– Dar eu locuiesc pe 17th Street SW, am spus.

– Nu mergem acolo.

– Mă răpeşti? am întrebat.

Vern n-a rostit nimic, dar s-a aplecat peste mine şi a blocat portiera.

– Crede-mă, n-am de gând să sar dintr-un vehicul în mişcare, am zis.

– Eu am făcut-o odată.

– Serios?

– Serios.

– De ce?

Şi-a privit mâinile şi a vorbit încet.

– Fiica mea tocmai fusese internată. Mai precis, semnasem hârtiile de internare. Apoi m-am lăsat cuprins de o stare de disperare timp de şapte zile. La sfârşitul lor, am sărit dintr-o maşină în mişcare. Am stat în spital trei săptămâni după aceea. Mi-am rupt piciorul stâng. Mi-am fracturat maxilarul. M-au băgat,şi la psihiatrie evident. Mi-am pierdut slujba. Eram dărâmat – şi aş prefera să nu te văd în halul ăla.

– Am trecut şi eu pe la psihiatrie.

A clătinat tăcut din cap şi nu ne-am mai vorbit până la destinaţie. Taxiul a oprit în faţa unui bungalouw modest. Vern a plătit şoferului şi m-a dus înăuntru. Când am trecut pragul, a aprins lumina. Ne aflam pe hol – părea că fusese renovat ultima oară prin 1965. Tapetul cu modele florale maronii se decolorase. Am văzut un cuier demodat, o măsuţă acoperită cu două mileuri. (Mai foloseşte cineva în ziua de astăzi mileuri?) Mi-a luat haina de pe umeri, a

agăţat-o în cuier şi mi-a spus să mă fac comodă în camera de zi.

– Vrei să rămâi la secară? a întrebat.

– Secara e minunată.

Camera de zi era decorată cu acelaşi tapet şi avea mobilă din lemn de mahon asemănătoare cu cea de pe hol. Pe fotoliul uriaş şi pe canapea, din nou dantelării. Într-un colţ se găsea un pian baby grand acoperit cu partituri muzicale şi două veioze Tiffany, la stânga şi la dreapta. Dar cea mai impresionantă era biblioteca, ale cărei rafturi se ridicau până în tavan, pline de partituri muzicale şi mii de CD-uri. Toate CD-urile erau aranjate în ordine alfabetică, separatoarele mici evidenţiind marii compozitori. Pe două dintre poliţe trona un sistem stereo serios, iar pe podea se zăreau cele două boxe imense.

Vern a intrat ducând o tavă pe care erau două pahare de cristal, o sticlă de Crown Royal, un bol cu cuburi de gheaţă şi o carafă mică plină cu apă. A aşezat tava pe măsuţa de cafea.

– Camera asta e uimitoare, am spus.

– Mie mi s-a părut întotdeauna mai degrabă obişnuită.

– Dar colecţia de CD-uri... Trebuie să fie peste o mie de discuri aici.

– O mie o sută, a spus el. Restul se află în pivniţă.

– Adică mai ai şi altele?

– Da, câteva.

– Pot să le văd?

Vern a ridicat din umeri, apoi şi-a îndreptat degetul spre o altă uşă. A deschis-o, a apăsat pe un întrerupător şi l-am urmat pe o scară îngustă, care cobora... Ceea ce am văzut m-a lăsat cu gura căscată. Pentru că aici, într-o pivniţă perfect îngrijită, se aflau rafturi întregi de CD-uri, atent organizate în stilul unei biblioteci, precum şi un sistem stereo hi-fi conectat la două boxe uriaşe. În faţa lor

se zărea un fotoliu din piele masiv. Lângă el era şi o masă mare din trestie şi un şezlong cu spătar lung, în jurul căruia se zăreau teancuri de ziare, cărţi şi un laptop – iar în spatele lui se găsea un raft pe care se odihnea *Dicţionarul Grove al Muzicii şi Muzicienilor.* Pivniţa părea atât un templu al lucrărilor muzicale, cât şi un centru de comandă. Dacă Dr. Strangelove ar fi fost un maniac al muzicii clasice, probabil că s-ar fi simţit ca la el acasă în această cavernă subterană.

– Uluitor.

– Aăă... mersi, a spus Vern.

– Tu ai cumpărat toate CD-urile?

– Mmm, cam un sfert din ele. Restul... ei bine, ai auzit vreodată de revista britanică *Gramophone* sau de *Stereo Review* din Statele Unite? Scriu cronici pentru ambele de mai bine de 15 ani.

– Şi acesta este locul în care îţi scrii cronicile?

– Da... şi tot aici lucrez la...

S-a poticnit din nou, nefiind prea sigur dacă trebuie să-mi facă şi alte confidenţe.

– Continuă, am spus.

– Scriu o carte.

– Păi, asta e fantastic. E o comandă sigură?

A clătinat din cap că da.

– Cine e editorul?

– McGraw-Hill.

– Cea mai mare editură din Statele Unite. Bănuiesc că e vorba de un compendiu muzical.

– E un soi de *Dicţionar Oxford al Muzicii* – dar se adresează elevilor de liceu. Istorii concentrate ale celor mai importanţi compozitori, de la Hildegard din Bingen până la Philip Glass.

– Cum de-ai pus mâna pe-aşa un contract?

– Le-am scris o scrisoare lungă, explicându-le cine

sunt, ce experienţă am ca profesor, ce pregătire am, diversele mele colaborări pentru mai multe reviste, plus o prezentare mai detaliată a ideii mele. Nu m-am aşteptat nicio clipă să-mi răspundă, dar, la un moment dat, am primit un telefon de la un redactor de acolo, pe nume Campbell Hart. M-a întrebat dacă aş putea să vin la New York pentru o discuţie. Mi-a oferit chiar şi un bilet de avion şi o noapte la un hotel, dacă mă hotărăsc să vin. Nu mai fusesem la New York... Iisuse, de pe vremea când eram student la universitate, prin anii şaizeci.

– Ce universitate ai urmat?

– Pe cea din Toronto şi am absolvit şi Colegiul Regal de Muzică din Londra. Dar asta s-a întâmplat cu mult timp în urmă.

Acum venise rândul meu să-l privesc cu atenţie, să văd dacă e sincer.

– Ce-ai studiat la Colegiul Regal?

– Pianul.

– Şi ai fost acceptat ca pianist acolo?

– E o poveste veche.

– Dar... Colegiul Regal de Muzică *din Londra*! Probabil că erai un pianist pe cinste.

– Hai să mergem sus, a spus.

S-a apucat să stingă luminile, apoi m-a însoţit din nou în camera de zi.

– Eşti pregătită pentru nişte secară? m-a întrebat.

– Te rog chiar.

– Îl vrei cu apă sau cu gheaţă?

– Sec.

Când mi-a turnat două degete de whiskey, am băgat de seamă că mâinile îi tremurau uşor. Mi-a întins paharul, apoi a măsurat o cantitate mai mică pentru el, asigurându-se că nu depăşeşte un anumit gramaj.

– Îmi place casa ta, am spus.

– Nu prea m-am ocupat de ea.

– Dar e solidă şi mobila e de la sfârşitul secolului al XlX-lea...

– Mamei i-ar fi plăcut să audă asta. Ea a ales totul.

– Ce făcea?

– A fost profesoară de muzică la un liceu, aici în Calgary.

– Ea te-a învăţat să cânţi la pian?

A încuviinţat uşor din cap şi a sorbit puţin din paharul cu whiskey

– Probabil că a fost foarte mândră de tine când ai intrat la Colegiul Regal de Muzică, nu?

A tăcut şi a dat pe gât restul de băutură, după care s-a holbat mult timp în fundul paharului.

– Am spus ceva aiurea? am întrebat.

A scuturat din cap că nu, după care a început să mângâie paharul, în timp ce arunca pe furiş câte o privire spre sticla de Crown Royal. Se vedea de la o poştă că îşi dorea o porţie în plus – dar că ţinea să se limiteze doar la unul.

În cele din urmă a continuat:

– Am avut o bursă integrală la Universitatea din Toronto. Acolo am studiat cu Andrei Pietowski. Un emigrant polonez. Strălucitor şi foarte pretenţios. Considera că am geniu şi că voi fi următorul Glenn Gould. M-a pus chiar să cânt pentru un pianist austriac pe nume Brendel, când a trecut prin Toronto. Brendel locuia la Londra. Avea legături cu Colegiul Regal. Am obţinut o bursă integrală şi acolo. Asta se întâmpla în 1972.

– Şi apoi?

– Am sosit la Londra. Am început Colegiul Regal. Şi...

Un alt moment de tăcere.

– Mai vrei nişte whiskey? m-a întrebat.

– Sigur, am răspuns, întinzând paharul.

Mi-a turnat din nou câteva degete din lichidul maroniu. Apoi, în timp ce două picături de sudoare i s-au scurs pe obraz, şi-a mai turnat un deget de whiskey în propriul său pahar. Imediat după aceea, s-a ridicat în picioare şi a dispărut în bucătărie cu sticla de Crown Royal. Când s-a întors mi-a spus:

– Dacă mai vrei, o găseşti pe raftul de deasupra chiuvetei. Iar dacă mă vezi că mă duc după ea, opreşte-mă, te rog... da?

– Sigur, am spus.

Când şi-a ridicat paharul, buzele i-au tremurat uşor. După ce a dat pe gât băutura, şi-a închis ochii şi o strălucire tensionată i-a luminat chipul. A aşezat paharul pe masă.

– În Londra am suferit o cădere nervoasă, a continuat. S-a întâmplat cam la o lună după ce am ajuns acolo. Fusesem înscris de Colegiul Regal la cursurile unui vienez talentat pe nume Zimmermann. Tiranic, pretenţios, niciodată amabil. Eu eram elevul lui vedetă. Mi-a spus asta după două săptămâni de „colaborare", cum o numea el. Credea că sunt atât de bun, încât a insistat „să încercăm imediat să escaladăm Everestul". „Şi ce dacă o să cazi, canadiene", a rostit el cu un puternic accent vienez. „Eu voi fi cel cu frânghia, care să te tragă din nou în sus. Aşa că haide să escaladăm Everestul."

– Ce voia să spună cu asta?

– Se referea la Sonata Hammerklavier de Beethoven. E numărul 29 – ultima sa sonată şi cea mai dificilă. Nu poţi s-o abordezi cu lejeritate. E extrem de complexă – şi poate cea mai complicată explorare a muzicalităţii infinite a pianului care a fost vreodată compusă. M-am dus la bibliotecă. Am luat partitura. Am început să lucrăm la ea, în timpul celor trei şedinţe de câte o oră pe care le aveam săptămânal Zimmermann a fost nimicitor ca întotdeauna.

Dar asta făcea parte din strategia sa ca profesor, iar eu m-am conformat. Îmi doream să-i fac pe plac.

– Şi... l-au încântat eforturile tale?

– Pe la sfârşitul celei de-a doua săptămâni, mi-a spus. „Vei interpreta Hammerklavier într-o sală de concerte în mai puţin de optsprezece luni. *Vei* escalada Everestul cu siguranţă. A doua zi, lucram la un scherzo într-una din camerele fonice de la Colegiul Regal. A treia mişcare, între măsurile 3 şi 8. Brusc, degetele mi-au îngheţat. Pur şi simplu au înţepenit deasupra clapelor. Nu le mai puteam mişca. Şi nici eu nu mă mai puteam mişca. Nu ştiu ce s-a întâmplat. A fost ca şi cum cineva apăsase un întrerupător din creierul meu, paralizându-mă. Un alt student m-a găsit acolo o oră mai târziu, într-o stare catatonică. Nu i-am răspuns la niciuna din întrebările pe care mi le-a pus. Au chemat salvarea. Am fost internat în spital. Am rămas în starea asta timp de patru săptămâni. În cele din urmă, mama – care a venit să stea cu mine – a fost de acord să-i lase să încerce tratamentul cu şocuri electrice, ca să mă aducă înapoi pe linia de plutire. Şocurile au funcţionat. Mi-am revenit.

A mângâiat nerăbdător paharul cu degetele, dorindu-şi o altă porţie.

– Dar n-am mai cântat niciodată la pian, a rostit Vern într-un târziu. Nu, e o minciună. Am cântat la pian tot timpul. Pentru că imediat ce mama m-a adus din nou în Canada, am început să funcţionez din nou şi am dat lecţii de pian... în Hamilton, Ontario.

– De ce în Hamilton?

– Am petrecut şase luni într-un sanatoriu de boli mintale de acolo, atunci când m-am întors. Aveau un psihiatru specializat în tipul acesta de depresii – iar specialistul meu de la Londra lucrase cu tipul înainte, aşa că a hotărât să mă trimită la el. Acolo am întâlnit-o pe soţia mea Jessica.

Era asistentă în salonul unde mă aflam internat.

N-am ştiut ce să spun, aşa că am păstrat tăcerea. Niciunul din noi n-a mai scos un cuvânt timp de câteva minute. Vern continua să bată paharul cu degetele.

– Am vorbit prea mult, a zis.

– Ba deloc.

– Nu prea am companie, aşa că...

– Cum v-aţi apropiat tu şi Jessica?

– Nu în seara asta. Te-am plictisit deja cu jumătate din istoria vieţii mele.

– Nu e deloc plictisitoare. În orice caz, n-ar trebui să-ţi ceri scuze, având în vedere că eu am provocat scena de pe stradă, din bar, din taxi...

– Ai avut motive întemeiate pentru asta.

– N-ai de unde să ştii.

– Ba da. Azi s-a întâmplat, nu? Acum un an.

Venise rândul meu să mă holbez în paharul cu whisky.

– Eşti bine pus la curent.

– E un loc mic... Biblioteca Publică Centrală.

– M-ai salvat astăzi.

– N-am avut încotro.

– Şi totuşi... ai făcut-o. Pentru mine. Şi îţi sunt recunoscătoare.

– Ştiu ce înseamnă prima comemorare. Când a trebuit s-o internez pe Lois, fiica mea... era 18 aprilie 1990. Şi de atunci...

Tăcere.

– Schizofrenia de care suferă pare să nu aibă niciun tratament. Chiar dacă ar vrea să iasă din sanatoriul unde locuieşte de atunci încoace, statul n-ar lăsa-o. O consideră un pericol pentru societate. Cam asta e.

Din nou degetul lui arătător a început să frece nervos sticla paharului.

– Ce fel de medicamente ţi-au dat? m-a întrebat.

– Ai auzit vreodată de Mirtazapine?

– E partenerul meu constant de peste cinci ani.

– Cam mult timp pentru acelaşi medicament.

– Dorm datorită lui. E ceva ce nu mi s-a mai întâmplat în mod natural de ani de zile.

– Oh, deci te ajută să dormi.

– Câte miligrame iei?

– Patruzeci şi cinci.

– Am o cameră liberă la etaj, în dreapta. Are chiar şi baie.

– Aş prefera să mă duc acasă.

– Iar eu aş prefera să nu te răneşti în noaptea asta.

– Acum mă simt bine.

– Am sărit din maşina aia în mers, la o oră după ce mi-am asigurat un prieten că sunt în regulă. Aşteaptă aici până aduc pastilele, apoi te duci sus şi dormi. Ai un radio lângă pat şi nişte cărţi. Dar pastilele ar trebui să-şi facă treaba – şi mâine-dimineaţă când te vei trezi, comemorarea va fi rămas în urmă.

– O să mă simt la fel de îngrozitor.

– Ai dreptate. Dar cel puţin nu vei mai fi obsedată de ziua cu pricina.

S-a întors câteva momente mai târziu cu pastilele, un pahar cu apă şi nişte prosoape. O parte din mine spunea: *Toate astea sunt al dracului de ciudate.* O altă parte din mine îşi dorea să se repeadă afară, în noapte. Dar în capul meu încă mai funcţiona o mică voce raţională care mă sfătuia: *Ia medicamentele şi du-te şi te culcă. N-ai de unde să ştii ce se petrece dacă te laşi năpădită de gândurile tale negre ca noaptea.*

Aşa că am acceptat tot ce mi-a oferit şi am urcat la etaj. Camera avea acelaşi tapet floral în note sepia şi un pat cu cadru metalic, decorat cu păpuşi. Pe pereţi se zăreau mai multe portrete înrămate ale unei fete, când era

doar un bebeluş, apoi de vârstă şcolară şi apoi adolescentă. Să fi fost Lois? Păpuşile îi aparţineau? Urma să dorm în camera fiicei lui pierdute… o cameră în care probabil ea nu dormise niciodată, având în vedere că Vern se mutase aici abia după ce o internase…?

Am vrut din nou să fug. Şi iarăşi, mi-am spus în sinea mea: E *doar o noapte – în cazul în care n-am judecat totul în mod eronat, nu e tipul care să dea buzna peste mine la trei dimineaţa, gol puşcă.* Am înghiţit pastilele, considerând că astfel am luat o decizie. M-am dus la baie. M-am vârât în aşternuturile roz şi înflorate. Am stins lumina. Ceasul de la mână strălucea în întuneric. Era abia opt seara. Ora de culcare a unui copil. Dar în seara asta eram un copil, trimis devreme la culcare în camera unui copil care nu dormise niciodată aici şi a cărui prezenţă plutea deasupra mea, în timp ce medicamentele îşi făceau efectul şi…

M-am trezit la cinci şi jumătate. Aşa spunea ceasul. Nouă ore şi jumătate de somn adânc. Nu mă puteam plânge – chiar dacă mă simţeam uşor dezorientată să mă aflu într-un pat străin, într-o casă străină, întrebându-mă dacă sunetul aspru pe care-l auzeam în apropiere era sforăitul lui Vern.

M-am dat jos din pat, m-am spălat, m-am îmbrăcat şi am aranjat lenjeria cu grijă la loc. La parter am găsit un telefon în bucătărie şi am chemat un taxi la…

Mi-am amintit adresa din fericire şi am rugat-o pe dispeceră să-i transmită şoferului să nu sune la sonerie când ajunge. Bucătăria, ca şi restul casei aparţineau unei alte epoci. Frigiderul probabil că avea cel puţin treizeci de ani. Peste muşamaua de pe masă se zăreau câteva şervete cu desene ce reprezentau „Scene canadiene extraordinare cu peisaje naturale". Nu exista maşină de spălat, nici aparat cu microunde sau expresor, iar prăjitorul de pâine

era unul din tablă, aşa cum se făceau în vremuri de mult uitate. Vern cheltuia mii de dolari pe aparatură stereofonică de ultimă oră, dar ignora orice alt dispozitiv electronic. Presupun că fiecare are propriile sale priorităţi.

Am mâzgălit câteva cuvinte pe o agendă cumpărată de la una dintre librăriile locale.

Am dormit atât de bine, încât m-am trezit chiar în zori. Ai fost incredibil de amabil şi de decent cu mine, într-un moment în care nu meritam un asemenea sprijin. Sper că de acum încolo mă consideri prietena ta – aşa cum şi eu te consider prietenul meu.

Ne vedem mai târziu la House of Mirth.

Cu drag

M-am urcat în taxi. Maşina s-a îndreptat spre 29th Street, trecând pe lângă Centrul pentru Bolnavii de Cancer al spitalului Foothills. Aici fusese Vern tratat? Şoferul probabil că mi-a citit gândurile. Când am trecut pe lângă el, mi-a spus:

– Ori de câte ori ajung prin locurile astea şi văd cuvintele alea „Centrul pentru bolnavii de cancer", mă înfior. Îi duc acolo pentru împărtăşanie şi toate celelalte chestii.

– Ştiu la ce vă referiţi.

Întoarsă în micul meu apartament, am făcut un duş fierbinte şi mi-am schimbat hainele, apoi m-am dus la Caffe Beano să iau micul dejun. Când am ajuns la bibliotecă, la ora obişnuită, Ruth m-a întâmpinat cu o privire îngrijorată.

– Ieri mi-am făcut griji pentru tine. Voiam să-ţi sugerez să ieşim în oraş aseară, dar plecasei deja când am venit la tine.

– M-am dus acasă.

– N-ar fi trebuit să stai singură.

N-am zis nimic.

Mai târziu, Babs s-a apropiat şi ea de mine şi m-a întrebat cum mă simt.

– Bine, am răspuns încet.

– Dacă simţi vreodată nevoia de un umăr pe care să plângi...

– Mulţumesc, am spus, după care am schimbat subiectul.

Oamenii voiau să fie drăguţi. Oamenii nu ştiau ce să spună. La rândul meu, nici eu nu ştiam ce să le spun. Ce-ai putea zice la urma urmei? Doar banalităţi, după care să realizezi pentru a nu ştiu câta oară grozăvia situaţiei...

Nu exista nicio soluţie. Doar muncă – în care m-am afundat fără milă. Am vânat o ediţie completă Bodley Hood din Graham Greene, pentru infima sumă de 2300 de dolari. Am întrebat-o pe Marlene – care acum lucra ca şefă a departamentului cu cărţi pentru copii (şi rămăsese aceeaşi nesuferită) – dacă ar vrea să cheltuiască douăzeci de mii de dolari pentru a-şi actualiza colecţia.

– O să am undă verde să fac ce vreau cu banii?

– Ai dat vreodată undă verde cuiva atunci când erai şefă la achiziţii?

– Nu mi-ai răspuns la întrebare.

– Iar tu o ocoleşti pe a mea. Da, poţi avea o undă verde virtuală, atâta timp cât întocmeşti o listă de vis a felului în care doreşti să cheltuieşti cele douăzeci de mii de dolari. Dacă nu am obiecţii serioase în privinţa listei, poţi comanda tot ce ai inclus în ea. Ţi se pare corect aşa?

– Şi la ce anume mai exact ai putea ridica obiecţii?

Am oftat din toţi rărunchii şi m-am abţinut să rostesc ceva usturător de genul: ***De ce trebuie să fii tu mereu o acriturǎ? De ce totul e o problemă pentru tine?*** Şi aş fi putut să adaug la astea şi un gând: ***De ce este orice loc de muncă un teren minat cu politici jalnice şi resentimente care te mănâncă pe dinăuntru? E ca şi cum oamenii au***

nevoie să-şi transforme propriile nesiguranţe şi plictiseala în ceva malign şi enervant. Politicile interne sunt legate inexorabil de nemulţumirile cotidiene şi de conştientizarea teribilă că există doar o cantitate finită de interes în ceea ce faci de la nouă la cinci, în fiecare zi; că, fie îţi place sau nu, totul e lipsit de sens. Aşa că de ce să nu transformi banalul in melodramă, găsind oameni care nu-ţi plac, răstindu-te la colegji tăi sau devenind paranoic în legătură cu ceea ce ar putea spune ei despre tine...

Vern prinsese ideea. Venea la serviciu şi se făcea invizibil. Îşi îndeplinea sarcinile. Foarte bine chiar. Rămânea cordial, dar păstra distanţa faţă de colegi. Se ducea acasă şi se cufunda în scris, un lucru care reaprinsese pasiunea ce-i lipsea sau pe care n-o mai dorea.

Vern. După noaptea petrecută în casa lui, m-a salutat cu un clătinat politicos din cap, pe hol, sau cu un scurt „Bună Jane" în puţinele dăţi în care ne-am întâlnit în camera pentru angajaţi. Părea să mă evite, ca şi cum spusese prea multe despre el în seara aceea, dezvăluind mai mult decât dorea să divulge. Deşi consideram că viaţa lui secretă cu cartea pe care o scria era un lucru ce trebuia cunoscut şi celebrat, înţelegeam şi de ce păstrează tăcerea. Într-o lume mică, precum cea a bibliotecii noastre, totul putea fi minimalizat şi folosit împotriva ta – mai ales dacă arătai iniţiativă dincolo de orizonturile prozaice obişnuite.

„Şi chiar se crede critic muzical? ...Ce om cu mintea întreagă i-ar da să scrie o carte?"

Nu-i de mirare că Vern trăia într-un soi de exil intern. Când viaţa conspiră împotriva ta într-o asemenea măsură şi găseşti prea puţine lucruri care să-ţi redea simţul căutării, trebuie să te aperi cu încrâncenare. Pentru că răutatea te înconjoară pretutindeni şi bunătatea nu e ceva

normal, aşa cum ne place să credem.

Vern. A trecut o săptămână şi nimic altceva decât un salut monosilabic. Suficient de cinstit din partea lui. A trecut şi cea de-a doua săptămână – şi am primit, prin e-mail, o cerere din partea lui să achiziţioneze o serie aniversară Mozart – o sută cincizeci de CD-uri scoase de Philips. Mi-a scris:

Dacă ar fi după mine, aş cumpăra fiecare lucrare individual, dar asta ar însemna să cheltuim iresponsabil banii publici. Seria la care mă refer are un preţ special de 400 de dolari. Din punctul meu de vedere, are o valoare mare şi constituie o suplimentare esenţială a colecţiei noastre. Au nişte interpretări credibile pentru toate lucrările lui Mozart.

Sper că vei fi de acord cu asta.
Vernon.

I-am răspuns:

Sunt de acord. Poţi să vezi dacă au şi seturi complete pentru Bach, Beethoven şi Schubert? La preţul menţionat de tine, mi se pare o afacere bună. Te rog cercetează şi revino cu mai multe informaţii.
În rest, toate bune?

Mi-a scris înapoi:

Seturile cu Bach, Beethoven şi Schubert costă şi ele 400 de dolari fiecare şi au o valoare excelentă. Sonatele pentru pian de Beethoven şi Schubert, de exemplu, sunt interpretate de Brendel, Kovacevich, Lupu şi Uchida... liga importantă a pianiştilor contemporani, ca să zicem aşa. În consecinţă, acestea ar fi nişte înregistrări ideale pentru noi.
P.S. Am două bilete pentru concertul Angelei Hewitt joia viitoare. Eşti liberă cumva?

Dumnezeule, Vernon Byrne mă invita în oraş. Nu ştiam cum să reacţionez, dar nu m-am gândit decât la un singur lucru: Angela Hewitt era cea mai mare pianistă canadiană de la Glenn Gould încoace. Şi urma să fie aici în Calgary şi Vern avea un bilet în plus, aşa că... de ce nu?

I-am scris imediat.

Colecţiile Bach, Beethoven şi Schubert au aprobarea mea pentru a fi achiziţionate. Şi da, aş fi încântată să merg la concert cu tine. Dar trebuie să mă laşi să fac eu cinste cu cina.

Mi-a răspuns:

Nu, eu plătesc cina. Am rezervat o masă pentru noi, la şase seara la Teatro. Ne vedem atunci.

Probabil că am dat peste Vern de cel puţin şase ori în perioada dintre invitaţie şi momentul cinei. De fiecare dată s-a încordat şi a clătinat uşor din cap, în semn de salut. Îmi venea să-i strig: *E doar o cină şi un concert. Nu te mai purta de parcă am avea o relaţie amoroasă, iar eu aş fi căsătorită cu un puşcaş marin alcoolic şi extrem de gelos...*

– Ştii, cred că Vern este intimidat de tine, mi-a spus Ruth cu o zi înainte de concert.

– Ce te face să crezi asta? am întrebat-o.

– Felul în care îşi fereşte privirea ori de câte ori intri în raza lui vizuală.

– Poate că are lucruri mult mai importante la care să se uite.

– Poate că are bucurii la tine.

– Poate că ar trebui să nu te mai porţi de parcă am fi la şcoală. E un bărbat timid, atâta tot.

Când am intrat în Teatro, am găsit un bărbat nervos, care strângea agitat paharul cu whiskey. Restaurantul era

unul dintre cele mai apreciate la nivel local – amplasat la doar un bloc distanţă de bibliotecă şi chiar vizavi de Sala de concerte Jack Singer, unde doamna Hewitt urma să cânte în seara aceea. Trecusem pe lângă el de mai multe ori, dar nu mă uitasem niciodată înăuntru – restaurantele pretenţioase nu făceau parte din viaţa mea, nici măcar atunci când lucram la Freedom Mutual şi câştigam o grămadă de bani. Dar mă îmbrăcasem elegant totuşi – o fustă neagră lungă, un pulover strâmt pe gât negru şi botine negre. Faptul că venisem îmbrăcată aşa la muncă le-a determinat imediat pe Babs şi Ruth să mă interogheze dacă nu cumva am o întâlnire specială în seara aia.

Am zâmbit, dar nu am scos un cuvânt. Când *maitre de restaurant* m-a condus pe lângă barul şic în stil Manhattan până într-o sală de mese care părea coborâtă din reviste, nu mă gândeam decât că partenerul meu din seara asta ar fi putut fi luat drept tatăl meu, fără nicio problemă. Vern era îmbrăcat cu acelaşi sacou tweed, cămaşă în carouri şi cravată din lână.

– Pun pariu că licoarea pe care o ai în pahar e Crown Royal, am zis când s-a ridicat să mă întâmpine.

Mi-a scuturat mâna cu timiditate, apoi mi-a ţinut scaunul să mă aşez.

– Vrei şi tu unul?

– Mă gândeam la un gin-martini.

– Pe vremuri, eram specialist în gin-martini. Ce fel de gin?

– N-am preferinţe.

– Bombay e cel mai bun.

A ridicat un deget şi ospătarul a apărut imediat.

– Sec, fără măsline? m-a întrebat Vern.

Am încuviinţat din cap şi el a comandat.

– Nu mai iei ceva şi pentru tine? am întrebat, conştientă că mă aventurez pe un teren periculos.

– Nu pot. Două pahare pe seară reprezintă limita mea. Dacă beau mai mult...

Şi-a întins mâinile ca o persoană care se fereşte de o revărsare de apă.

– Ai participat la întâlniri AA? am întrebat.

– Oh, da. Patru ani de AA. Îndrumătorul meu mă sună şi acum periodic, să vadă cum mă descurc. Nu-i place ideea că n-am renunţat de tot la băutură. Sunt un pic cam doctrinari şi jansenişti cei de la AA. Dar pentru că mi-am ratat cariera din cauza băuturii şi sunt şi pe punctul de a face ciro ză, am hotărât că pot să rezist atacurilor lor. Dar Charlie – ăsta e îndrumătorul meu – se teme că o să devin iarăşi dependent, dacă mai continui să beau două pahare în fiecare seară.

– Abstinenţa este o virtute supraevaluată.

– Exact aşa gândesc şi eu – dar numai dacă nu depăşeşti limitele pe care ţi le-ai stabilit singur. Prin urmare... două pahare sunt mai bune decât nimic. Dar trei pahare...

– Mi-ai zis că ai predat muzica în est. Când ai început?

– Cam la un an după ce am ieşit din spital. Dar nu vrei să asculţi povestea vieţii mele nesemnificative...

– Ba da.

– Pentru că e aşa de nenorocită?

– A cui viaţă nu e aşa?

– Adevărat.

– Mă interesează doar...

– Hai să comandăm mai întâi.

Mi-a arătat meniurile aşezate lângă noi. L-am deschis pe al meu şi am rămas şocată să văd că felul principal costa undeva între douăzeci şi opt şi patruzeci şi doi de dolari.

– Trebuie să împărţim nota de plată, am spus. E prea scump.

– Tocmai am primit ieri un cec de la *Gramophone.* O să

acopere întreaga seară, mai ales că lira sterlină are ascendenţă asupra dolarului canadian.

– Dar sunt sigură că ai putea folosi banii pentru ceva mai important decât...

– Lasă-mă pe mine să hotărăsc asta.

Paharul meu cu martini a sosit. Am comandat. Am luat o sorbitură şi m-am cutremurat de plăcere când ginul rece ca gheaţa mi-a amorţit gâtul. Vern a început să-şi mângâie paharul nervos, încercând să decidă dacă mai comandă un pahar acum sau aşteaptă până când vine mâncarea.

– Şi soţia ta... Jessica, parcă? am întrebat.

– Ai o memorie bună. Mda, ea era asistenta salonului din spitalul unde am fost... plasat.

Timp de o oră şi jumătate, am ascultat cea de-a doua parte a poveştii lui Vernon Byrne. În timp ce vorbea, detaliile narative au căpătat formă. Căderea nervoasă din Londra, provocată de un sindrom maniaco-depresiv, fusese diagnosticată eronat ca fiind una „obişnuită", în loc de una chimică. Au urmat trei ani de încarcerare într-o serie de spitale mohorâte din Canada. Şocurile electrice şi cocktailurile de Librium, care-i amorţeau creierul, i-au ucis orice ambiţie de a mai încerca vreodată să-şi reia cariera concertistică. Apoi a venit slujba plicticoasă de profesor de muzică într-un oraş plicticos. Asistenta care l-a îngrijit cu o dragoste maternă s-a transformat într-o soţie cu veleităţi de scorpie. Fiica pe care a adorat-o a arătat semne de instabilitate încă de la o vârstă fragedă. Alcoolul a pus stăpânire pe amândoi şi certurile din timpul crizelor de beţie şi-au lăsat amprenta neagră pe căsnicia lor. Soţia lui a fugit într-un final cu un poliţist şi nu şi-a mai văzut fiica niciodată. Vern era foarte hotărât să o vindece pe Lois de schizofrenia care se declanşase la vârsta de unsprezece ani. *„Dementia praecox"* (Vern a folosit numele clinic al bolii) a făcut-o pe Lois să o atace pe una

dintre profesoare cu o foarfecă, după care să-şi taie venele cu o bucată din geamul pe care l-a spart la secţia de poliţie unde fusese adusă după atac („avea numai treisprezece ani pe atunci"). Vern n-a avut încotro şi a trebuit s-o interneze. Dependenţa de alcool s-a adâncit. A sărit dintr-o maşină în mers. Slujba lui ca profesor a luat sfârşit. A fost nevoit să se mute înapoi la Calgary. Mama lui l-a primit şi în felul ei tăcut, aspru, l-a forţat să revină oarecum cu picioarele pe pământ. A găsit de muncă la bibliotecă. Treptat, şi-a regăsit echilibrul, astfel încât, atunci când doctorii i-au spus că fiica sa nu va mai avea niciodată o viaţă în afara unei instituţii cu supraveghere permanentă, a primit vestea cu destulă tărie. De patru ori pe an zbura în est şi petrecea cu ea patru weekenduri. Înainte să moară, mama sa l-a pus să promită că va încerca să cânte din nou la pian. Şi...

Când a sosit nota de plată, Vern şi-a privit ceasul şi mi-a spus că se simte ruşinat pentru că „a stricat o cină plăcută cu poveştile lui".

– Dar eu am vrut să aud povestea, am continuat, pentru că eşti un bărbat interesant.

Paharul lui cu Shiraz pe care-l comandase în timpul cinei se golise.

– Nimeni nu mi-a mai zis că sunt interesant... încă de pe vremea când eram student la Colegiul Regal.

– Ei bine, *eşti* interesant, ca să ştii.

M-am oferit din nou să plătesc jumătate din notă.

– Chiar vrei să mai plăteşti, după ce ai auzit toate astea? m-a întrebat.

Am traversat strada şi am intrat în sala de concerte modernă şi spaţioasă din Calgary. Era un eveniment serios – holul zumzăia de glasuri şi toată lumea se îmbrăcase foarte elegant, chiar prea elegant... în felul acela în care oamenii din oraşe, care nu prea au contacte cu mediul

cultural înalt, aleg rochii de cocktail şi costume de designeri ori de câte ori ştiu că participă la ceva ce poartă eticheta de „serios". Locurile noastre erau minunate: rândul şase, puţin în lateral, dar de unde aveam o vedere perfectă a pianului.

Luminile au început să se stingă, iar Angela Hewitt a păşit pe scenă. Era o femeie în jur de cincizeci de ani – deloc frumoasă, în stilul convenţional, dar atrăgătoare ca Simone de Beauvoir, îmbrăcată într-o rochie de un roşu electric. Dar în cele câteva momente cât a durat să se aşeze la pian, aşteptând ca peste public să se coboare o tăcere perfectă, până când şi-a ridicat degetele să ne cânte primele măsuri din *Variaţiunile Goldberg* ale lui Bach, nu m-am gândit deloc la ţinuta ei ciudată şi nici la faptul că fusese probabil o fată tocilară, cerebrală, care nu primise nicio invitaţie în oraş pe când era la liceu. Imediat ce Hewitt s-a lansat în prima arie meditativă din universul extraordinar de dens şi de profound al lui Bach, m-a cucerit. Timp de şaptezeci şi cinci de minute – perioadă în care ne-a dezvăluit variaţiunile acestei lucrări masive – am început să o aud ca pe o întruchipare a paletei emoţionale umane: de la introspecţia severă la optimismul frivol, de la cugetarea atentă la disperarea din mijlocul nopţii, de la uimirea clocotitoare la concluzia tristă şi generalizată că viaţa nu este altceva decât o colecţie de momente efemere...

Nu mai auzisem niciodată o interpretare ca aceasta şi eram uluită de capacitatea lui Hewitt de a schimba registrul emoţional şi dinamic atât de inteligent, dar şi de a îmbina variantele complexe şi detaliate din punct de vedere muzical ale lui Bach într-un întreg coerent şi fără defecte. Nu mi-am luat ochii de la ea timp de o oră şi un sfert. Când măsurile finale ale ariei repetate s-au stins într-o tăcere resemnată, banală aproape, sala a rămas

copleşită. Apoi, brusc publicul a erupt ca un vulcan. Toţi au sărit în picioare, aplaudând frenetic. Când m-am uitat la Vern, am văzut că plângea.

Când am ieşit afară, l-am luat de braţ şi i-am spus:

– Nu pot să-ţi mulţumesc suficient pentru seara asta.

Mi-a răspuns cu un zâmbet timid, a clătinat din cap uşor şi m-a strâns blând de braţ.

– Pot să te conduc acasă? m-a întrebat.

Vern avea o Toyota Corolla veche de zece ani – culoarea ei era precum crusta unei plăcinte, iar locul din dreapta gemea de CD-uri, pe care le-a aruncat grăbit pe bancheta din spate. Mi-a cerut adresa, mi-a zis că ştia clădirea şi după aceea n-a mai scos niciun cuvânt. Aş fi putut încerca să întreţin o conversaţie oarecare. Dar în cele două dăţi în care l-am privit pe furiş, am văzut că se întâmplase ceva cu el în timpul concertului, că tristeţea din ochii lui vorbea mai mult decât ar fi făcut-o cuvintele. Când am ajuns la uşa de la intrare, i-am mulţumit din nou pentru seara minunată şi m-am aplecat spre el, sărutându-l uşor pe obraz. Am simţit cum umerii i se încordează. Apoi, cu un „Ne vedem de dimineaţă" rostit în şoaptă, a aşteptat să intru în clădire, după care a dispărut în noapte.

Am intrat în casă. M-am aşezat pe fotoliu fără să-mi dau jos haina. Am reflectat la ceea ce tocmai auzisem şi la cât îi eram de recunoscătoare lui Vern pentru că îmi dăduse posibilitatea să experimentez ceva atât de bogat, de luminos şi de plin de forţă, care – abia acum realizam – îmi permisese ca pentru o perioadă de şaptezeci şi cinci de minute să mă ascund de suferinţa ce-mi distrusese viaţa.

Desigur că în clipa în care am înţeles, durerea m-a cuprins din nou. Dar noaptea lungă şi întunecată a lumii lui Bach mă făcuse *totuşi* să mă detaşez pentru o vreme. Şi n-am putut să nu mă întreb – dat fiind copiii pe care el însuşi îi pierduse – dacă nu cumva şi Bach îşi găsise

consolarea în imensitatea contrapunctuală a acestei arii cu variaţiuni.

A doua zi de dimineaţă, imaginea lui Emily plutea pretutindeni. Am încercat să negociez cu suferinţa – să-mi spun că trebuie să trăiesc cu ea pur şi simplu. Problema era că nu puteam să trăiesc. Fiica mea plecase pentru totdeauna. Nu mă împăcăm deloc cu o asemenea realitate oribilă – şi totuşi acesta era miezul clar şi inflexibil al chestiunii. *Asta e. Ce poţi să faci? Nimic... decât să treci cu bine printr-o altă zi.*

Am preparat nişte cafea, în timp ce am ascultat showul de dimineaţă de pe CBC Radio 2. Prezentatorul era, ca de obicei, un amestec de veselie şi erudiţie. La ora nouă, urma o pauză pentru ştirile locale şi internaţionale – iar povestea principală a zilei era dispariţia unei fete din orăşelul Townsend, situat la o sută de kilometri sud de Calgary. Se părea că Ivy MacIntyre, în vârstă de treisprezece ani, plecase spre un cabinet medical după ore. Tatăl ei şomer, George, trebuia s-o ia de la cabinetul stomatologic din apropierea şcolii, dar ea n-a mai apărut acolo. Şi nici la şcoală nu se prezentase în ziua respectivă, după cum se dovedise, deşi tatăl ei o văzuse plecând de dimineaţă, în vreme ce mama ei – care lucra în schimbul de dimineaţă la un supermarket local – se afla deja la lucru. Potrivit reporterului CBC, poliţia canadiană „investiga toate pistele posibile" şi deocamdată nu se putea pronunţa dacă e vorba de dispariţie, de răpire sau de ceva şi mai sinistru.

Am închis radioul. N-aveam nevoie şi nici nu voiam să mai aud astfel de ştiri.

Mai târziu, când am intrat în sala angajaţilor, în timpul pauzei pentru cafea, Babs şi doamna Woods discutau aprins despre dispariţia lui Ivy MacIntyre.

– Am auzit la radio că tatăl ei e un beţiv notoriu şi că

le-a atacat pe Ivy şi pe mama ei de două ori, a spus doamna Woods.

– Şi mai există şi un fiu mai mare – Michael – de optsprezece ani, care lucrează la câmpul de sonde de la Fort McMurray. Din spusele lui, sora sa se temea să rămână singură cu tatăl lor, pentru că...

Uşa s-a trântit în spatele meu şi când m-au văzut au schimbat imediat subiectul. Mai târziu, s-a întâmplat să trec pe lângă Vern când mă duceam să iau prânzul.

– Îţi mulţumesc din nou pentru o seară minunată, i-am spus.

Răspunsul lui a fost un clătinat scurt din cap şi şi-a văzut de drum.

În următoarele câteva zile, mass-media s-au ocupat numai de Ivy MacIntyre.

Deşi toţi colegii păreau să fie preocupaţi de caz – şi toate ziarele priveau dispariţia suspicioasă a lui Ivy drept o mană cerească —, hotărâsem să mă feresc de el pe cât posibil.

A trecut o săptămână. Vern mi-a trimis un e-mail, întrebându-mă dacă poate să cumpere o nouă ediţie din *Dicţionarul Grove al Muzicii şi Muzicienilor* – toate cele douăzeci şi nouă de volume pentru alarmanta sumă de 8500 de dolari. Mi-a scris:

Este un instrument esenţial pentru referinţe, care nu ar trebui să lipsească din nicio bibliotecă.

I-am răspuns:

Dar reprezintă şi o mică avere – şi nu avem deja o ediţie integrală a Dicţionarului Grove în departamentul tău?

Mi-a scris înapoi:

Da, avem o ediţie Grove, dar este de acum douăzeci de ani. Aş putea să te conving să cumpărăm noua ediţie la un mic brunch duminică?

Nu i-am răspuns imediat, ezitarea mea fiind determinată de întrebarea dacă voiam să mai ies încă o dată cu Vern în oraş. Îi trebuiseră trei săptămâni ca să-şi ia inima în dinţi să mă invite din nou? În caz afirmativ, de ce naiba să-i dau vreo altă speranţă în plus faţă de un concert sau o cină ocazională? Ideea unei relaţii cu Vern Byrne... ei bine, nici măcar nu-mi puteam imagina.

Aşa considera partea mea stridentă, defensivă. Cealaltă parte – puţin mai raţională şi mai potrivită cu solitudinea în care hotărâsem să mă îngrop – mi-a spus: La urma urmei e doar un brunch, nimic mai mult. Nu ai niciun alt contact în afara celor de la serviciu. În regulă, aşa ai ales tu **–** *dar cu siguranţă nu poţi trăi astfel la infinit, de ce să nu accepţi oferta unei asemenea companii într-o zi de duminică?*

Şi i-am răspuns:

Brunch duminica asta, perfect... dar numai dacă mă laşi pe mine să plătesc.

Mi-a scris din nou.

Accept, deşi cu ezitare. Dar lasă-mă pe mine să aleg locul. Trec să te iau pe la 12, la amiază.

În duminica respectivă – ca în fiecare duminică – m-am trezit devreme şi am trecut pe la chioşcul de ziare de lângă Caffe Beano, unde se vindeau exemplare din *Sunday New York Times* şi unde vânzătorul îmi punea deoparte un exemplar de fiecare dată. Am plătit ziarul, am intrat la Beano, am băut un cappuccino şi am început să regret că acceptasem invitaţia pentru brunch, pentru că ideea de a face conversaţie cu oricine pe subiecte din afara realităţii mele de la serviciu mă umplea de groază. Ba mai rău. După ce-mi spusese povestea lui acum câteva săptămâni, probabil se aştepta acum să o audă pe a mea. Dar nici prin cap nu-mi trecea să o împărtăşesc cuiva. În fine, de ce naiba ieşeam eu cu tipul ăsta să mănânc? Era o greşeală, o

greşeală idioată. Iar dacă afla cineva de la serviciu...

Mi-am privit ceasul. Era 11:30. Cu puţin noroc, încă îl mai puteam prinde acasă înainte să plece şi să-l informez că nu mai pot veni. Mi-am luat ziarul, am ieşit din cafenea şi m-am întors la apartament. în faţa uşii, m-a izbit un gând: *Nu ai numărul lui de telefon.* Am sunat la 411. „Aveţi numărul pentru V. Byrne, 29th Street NW din Calgary?... Da, e o casă... Da, aş vrea să-mi faceţi legătura, vă rog..."

A început să sune şi să sune şi să sune, dar n-a răspuns nimeni. Am început să străbat camera în lung şi-n lat, nervoasă, speriată, dar încercând totodată să mă conving că reacţionez exagerat. Aşa funcţiona suferinţa de cele mai multe ori – te copleşea dorinţa de a te aşeza direct pe stradă, de a te face praf într-un bar, de a refuza să te vezi cu oricine, de a-ţi spune că şaptezeci şi cinci de minute de Bach îţi pot alina brusc...

M-am dezbrăcat de hainele transpirate şi m-am repezit la duş. M-am şters, m-am îmbrăcat şi mi-am dat cu peria prin păr, după care mi-am pus cizmele şi pufoaica. Interfonul a sunat. Mi-am luat cheile şi portofelul şi am coborât scările.

Vem stătea lângă vechea lui Corolla, străduindu-se să zâmbească. Era îmbrăcat ca de weekend: o flanelă gri, obişnuita cămaşă în carouri, un pulover verde, o haină maronie demodată şi cizme maro. M-a salutat timid şi mi-a ţinut portiera cât m-am urcat în maşină.

Motorul mergea, radiatorul de căldură era dat la maximum, având în vedere că erau minus cincisprezece grade afară, chiar dacă ne aflam la jumătatea lui martie.

– Se termină vreodată iarna aici? am întrebat.

– Da, mi-a răspuns, în iunie.

Am pornit la drum.

– Unde mâncăm?

– O să vezi.

– Sună misterios.

– Avem ceva de mers, dar cred că o să-ţi placă.

Am pornit în jos pe 17th Avenue, am cotit dreapta pe 9th Avenue şi apoi ne-am îndreptat spre râu, unde am traversat podul Louise şi ne-am încadrat pe autostrada ce ducea spre suburbiile de nord. În tot acest timp, nu ne-am adresat niciun cuvânt – spaţiul mort dintre noi era umplut de programul de concerte corale de pe CBC Radio 2. Solistul interpreta câteva fragmente dintr-o nouă înregistrare cu *Esther* de Handel – mai exact, una dintre ariile importante ale oratoriului: „Inima mea compune".

– Abia de curând am aflat că Handel şi-a luat ideea oratoriului dintr-o piesă a lui Racine, a spus Vern.

Ce mai încercare de a întreţine o conversaţie...

– Habar n-am avut.

O altă pauză lungă.

– Unde mergem mai exact? am întrebat.

– Lasă-mă să te surprind.

Tăcere. Apoi, trei minute mai târziu...

– Ai avut un weekend bun? s-a interesat Vern.

– Plicticos. Tu?

– Am scris un articol pentru *Gramophone.*

– Despre ce?

– Despre noua înregistrare cu *Esther* a lui Handel.

– Vrei să spui despre înregistrarea asta... pe care o ascultăm acum?

– Întocmai.

– Ah.

Un alt moment de tăcere. Am cotit la intersecţia care ducea spre 16th Avenue NW şi unde se afla un indicator pe care scris „Banff".

– Sper că nu ieşim din oraş, nu? am întrebat.

– O să vezi.

Iarăşi tăcere. Am continuat să mergem de-a lungul unei şosele cu benzinării de-o parte şi de alta, după care am trecut pe lângă o pârtie de schi artificială, unde am văzut indicatorul „Canada Ski Park".

– Aici s-au desfăşurat săriturile cu schiurile în 1984, când Calgary a fost gazda Olimpiadei.

– Înţeleg.

– Acum se schiază cam opt luni pe an... asta dacă te interesează schiul.

– Nu prea.

– Nici pe mine.

Maşina a accelerat. În câteva minute, oraşul a rămas în urma noastră. Ne aflam în prerie – un spaţiu vast, fără sfârşit, întinzându-se până la limitele orizontului.

Brusc, m-a trecut un fior pe şira spinării şi m-a cuprins panica. Era acelaşi tip de panică sufocantă care m-a chinuit în călătoria mea cu autobuzul din Montana, când am făcut greşeala să privesc grandoarea peisajului şi am simţit că o să mă desfac în bucăţele.

Mi-am ferit ochii de tot spaţiul acela ca un ocean. Mi-am împletit degetele atât de strâns, încât mi s-au albit. Am simţit cum respiraţia îmi devine neregulată. Vern şi-a dat seama că se întâmplă ceva grav cu mine.

– Jane, te simţi bine?

– Unde naiba mergem, Vern?

– E un loc drăguţ. Chiar foarte drăguţ. Dar dacă din anumite motive nu te simţi bine...

Am privit în faţă şi am văzut încotro mergeam: Munţii Stâncoşi. Silueta munţilor apăruse la orizont. Frumuseţea lor sălbatică – piscurile neregulate, îmbrăcate în omăt, care străluceau sub lumina aspră a soarelui de iarnă – era imposibil de suportat. Am dat drumul unui urlet înăbuşit, mi-am prins capul între mâini şi am început să plâng. Imediat Vern a tras maşina în afara drumului. După ce

maşina s-a oprit, am deschis portiera şi m-am năpustit afară. N-am fugit foarte departe – frigul a pus capăt iute reveriei mele nebuneşti, în care mă vedeam liberă. Dar după vreo 18 metri, am căzut în genunchi în stratul gros de omăt, mi-am acoperit ochii cu mănuşile şi mi-am dorit ca lumea să dispară.

Atunci am simţit mâinile lui Vern pe umeri. M-a strâns tare, încercând să-mi insufle forţă. Fără să rostească un cuvânt, m-a ridicat în picioare şi m-a condus la maşină.

– Te duc înapoi acasă, mi-a şoptit el.

– Nu vreau să merg acasă. Vreau să...

Am tăcut. Motorul torcea, iar radiatorul răspândea aer cald. Mi-am plecat fruntea...

– Să vorbesc... am spus, completând propoziţia. Vreau să vorbesc despre ce s-a întâmplat. în noaptea aceea.

M-am uitat în ochii lui Vern. N-a spus nimic. S-a mulţumit doar să încuviinţeze uşor din cap.

Şi am început să vorbesc.

Şapte

În ziua aceea eram furioasă pe întreaga lume. Nu mai dormisem de câteva nopţi bune, pentru că Theo, presupusul meu „partener" —urăsc cuvântul ăsta, e atât de corect, dar cum aş putea să-i spun astfel? – era pe punctul de a mă aduce la sapă de lemn. În plus, fugise cu o femeie absurd de ciudată. Numeroşi creditori de-ai lor alergau după mine. Primeam zilnic ameninţări. Am discutat cu avocaţii, dar Theo era de negăsit. Avocatul meu îmi zicea întruna să încerc să ignor toate telefoanele agresive şi obsesia că o să mă trezesc în apartament cu creditorii lui Theo. Prietena mea cea mai bună Christy m-a asigurat că par în mod serios deprimată şi că trebuie să găsesc o modalitate care să mă ajute să dorm.

– Avea dreptate, desigur. Dar nu acceptam că mă simt rău. Îmi spuneam în sinea mea: *Pot să mă descurc singură,* chiar dacă aparent mă prăbuşeam.

– A doua zi... chiar cu o zi înainte să se întâmple totul... medicul angajaţilor de la New England mi-a dat un telefon. N-am recunoscut niciodată acest lucru în faţa nimănui. Se pare că şeful departamentului meu vorbise cu el şi îi povestise că îl îngrijorează starea mea de spirit. Mai mulţi colegi şi studenţi îşi împărtăşiseră temerea că eram în pragul unei căderi nervoase. Doctorul a fost foarte direct cu mine şi m-a întrebat dacă mă simţeam extrem de neliniştită, dacă sufeream de atacuri de panică sau dacă aveam insomnii. Răspunsul era „da" la toate cele de mai sus. Dar am refuzat să admit aşa ceva. I-am spus destul de nepoliticos că treceam printr-o perioadă stresantă din cauza anumitor „dificultăţi casnice" şi că nu aveam de ce să mă îngrijorez.

– Ei bine, dacă studenţii şi colegii susţin contrariul, mi-a explicat, atunci semnele exterioare arată că nu te descurci foarte bine. Lipsa de somn indusă de stres este cauza-cheie a depresiei şi poate duce la o proastă coordonare, ce te pune pe tine, dar şi pe alţii în pericol. Chiar aşa s-a exprimat: „Te *pune pe tine şi pe ceilalţi în pericol".* Apoi mi-a spus că are o oră liberă în program chiar în după-amiaza aceea.

– Nu ai de ce să te ruşinezi, doamnă profesoară. Este evi dent că te afli pe un teren necunoscut. Aş vrea să te ajut înainte ca lucrurile să se înrăutăţească.

– Şi care a fost răspunsul meu la chestia asta? „O să vă contactez dacă o să am nevoie de dumneavoastră, domnule." Ce aroganţă stupidă din partea mea. Dacă m-aş fi dus la el în după-amiaza aceea, poate mi-ar fi dat ceva pastile să mă ajute să dorm. Şi le-aş fi luat imediat şi aş fi avut primele ore de somn adevărat, după săptămâni întregi de insomnii. În consecinţă, reacţiile mele ar fi devenit mai prompte...

M-am oprit şi am păstrat tăcerea câteva minute bune. Vern nu s-a mişcat, nu s-a uitat la mine, ci s-a mulţumit să privească fix prin parbriz preria acoperită de zăpadă şi munţii care se ridicau la vest şi a căror imagine nu o suportam.

– Chestia asta o să mă bântuie până la moarte... faptul că mi s-a oferit ajutor medical, care ar fi putut evita accidentul, dar eu l-am refuzat. A doua zi, în timp ce îi pregăteam micul dejun lui Emily, am avut o nouă cădere pe care fiica mea a observat-o, pentru că s-a întors spre mine şi mia spus:

– Mami e obosită. Mami ar trebui să se ducă în pat.

– Dar în loc să ascult de sfatul fiicei mele şi să-mi petrec ziua între aşternuturi – un sfat care i-ar fi salvat viaţa —, m-am îmbrăcat şi am dus-o pe Emily la grădiniţă,

după care am aţipit în metrou şi aproape că am ratat staţia pentru New England. Imediat ce m-am dat jos din metrou şi am ajuns la mine în birou, m-am privit în oglindă şi am văzut cât de tensionată şi epuizată arătam. Aşa că am băut trei căni mari de cafea, am verificat cursurile din ziua respectivă, simţind constant că sunt doar o actriţă proastă ce trăia în corpul unei profesoare de engleză, încercând să pară erudită şi implicată în ceea ce face, când în fond nu eram decât o ratată...

– Şi da, în momentul respectiv am realizat cât sunt de deprimată şi cât de repede mă afundam. Doctorul de la facultate era din nou la serviciu în după-amiaza aceea. Ştiu asta pentru că m-a sunat din nou să vadă cum mă simt. Un lucru pe care nu l-am mărturisit nimănui, evident, şi nici măcar nu l-am admis faţă de mine însămi... faptul că m-a sunat din nou şi m-a rugat să trec pe la cabinet să mă consulte.

– Trebuie s-o iau pe fiica mea de la grădiniţă acum, l-am informat. Ştii care a fost replica lui? „Nu în starea ta actuală. Sună un părinte al cărui copil e coleg cu fiica ta. Spune-i că ai o urgenţă la serviciu şi roagă-l să o ducă el acasă. Apoi vino la mine imediat."

– I-am urmat sfatul? Nu. I-am spus: „Sunt bine, domnule doctor". Apoi am închis telefonul, mi-am luat haina şi pălăria şi m-am întors la Cambridge ca s-o iau pe Emily.

– Asta a fost cea de-a doua coincidenţă nebunească din ziua respectivă. Niciodată nu îmi luam fiica de la grădiniţă în timpul săptămânii, pentru că aveam ore până la cinci. Dar în ziua aceea, bona mă rugase să o învoiesc, pentru că avea programare la medicul ei ortoped, pentru nişte probleme cu piciorul.

– Dacă Julia ar fi fost acolo în ziua aceea... dacă nu aş fi învoit-o...

M-am oprit din nou, am pus mâna pe portieră, gata să

fug iarăşi şi să mă pierd în pustiul absolut al câmpiilor din Alberta. Dar m-am trezit gândind: *Şi-apoi ce? Povestea nu poate fi evitată.*

Am început să vorbesc.

– Mami, mami! a exclamat Emily, când m-a văzut în faţa grădiniţei. Mergem să mâncăm ceva bun?

– Sigur că da, iubita mea.

– Eşti obosită, mami?

– Nu-ţi face griji.

– Şi am ajutat-o să-şi pună hăinuţa şi am luat-o de mânuţă.

– Cred că e o cafenea în apropiere, unde fac o îngheţată minunată, am spus. Dar mai întâi trebuie să mănânci ceva mai hrănitor... un hamburger de pildă.

– Sunt hamburgerii buni pentru mine?

– Sunt mai buni decât îngheţata.

– Brusc, în faţa noastră s-a produs agitaţie. O femeie mai în vârstă – grasă, cu machiaj gros, o ţigară între buze – îşi plimba terrierul. I se rupsese lesa şi câinele alerga de nebun, îndreptându-se spre noi. Femeia îl striga pe nume. Şi-atunci...

– Aşa cum i-am spus şi poliţistului după aceea, Emily s-a smuls din strânsoarea mea şi a pornit în goană direct spre el. M-am întins după ea, ţipând să se oprească. Însă Emily deja sărise de pe trotuar.

– Mă rog, nu ăsta e adevărul. Exact când am văzut-o pe femeia cu câinele, am suferit din nou una din căderile mele, în care mi se punea un văl de ceaţă peste ochi. Nu cred că a durat mai mult de două secunde. Dar în timpul ăsta, Emily a coborât de pe trotuar şi...

– M-am dezmeticit brusc. Şi am zărit-o pe fiica mea la doi paşi în spatele câinelui şi un taxi care tocmai apăruse de după un colţ. Şoferul conducea cu viteză şi nu a observat-o pe Emily decât... Atunci i-am strigat numele.

Atunci m-am repezit după ea.

– Dar taxiul a lovit-o din plin şi a azvârlit-o în aer.

Mi-am acoperit ochii cu pumnii. *Uită. Uită.*

într-un târziu, mi-am coborât mâinile pe lângă corp. Vern nu se mişcase şi aştepta tăcut să continui.

– Ce s-a întâmplat după aceea... am urlat şi mi-am ridicat fiica de pe asfalt, unde zăcea cu trupul frânt, iar femeia cu nenorocitul ăla de câine al ei urla şi taximetristul – care s-a dovedit a fi armean – stătea aplecat asupra noastră şi rostea întruna isteric că nu era vina lui, că n-o văzuse... *Ea brusc acolo! Ea acolo! Ea acolo! Ea acolo!* Continua să repete vorbele astea, dar şi: *Nicio şansă! Nicio şansă! N-am nicio şansă!*

– Cineva a sunat la 911. Au venit poliţiştii. Taximetristul urla la mine să-l las s-o salveze. „O *aduc înapoi... O aduc înapoi."* Dar eu am continuat s-o ţin lipită de mine, cu capul îngropat în trupuşorul mic şi cald. Gâtul îi era frânt, nu mai respira, nu reacţiona deloc la toată nebunia din jurul nostru. Nimic...

– Unul dintre poliţişti a încercat să mă desprindă de ea cu multă blândeţe. I-am făcut semn să plece. Atunci s-au auzit mai multe sirene. O ambulanţă. Paramedicul a reuşit să mă separe într-un final de Emily. După ce m-a convins să mă dau deoparte şi am văzut unul dintre medici verificându-i semnele vitale şi ridicându-şi deznădăjduit privirea spre poliţişti... m-am năpustit spre şofer, urlându-i că e un criminal şi...

– A fost nevoie de doi poliţişti ca să-l scape din mâinile mele. Şoferul era atât de distrus, încât unul dintre paramedici a trebuit să-l sprijine ca să nu se prăbuşească. Şi-apoi... *apoi...* nu-mi mai amintesc mare lucru. Emily a fost întinsă pe o targă şi urcată în ambulanţă. O poliţistă s-a aşezat lângă mine în maşina poliţiei şi m-a strâns tare pe după umeri, ca să nu mă pot mişca. I-a spus colegului

de pe locul din faţă să ceară întăriri pentru momentul în care vom ajunge la spital.

– Întăririle s-au dovedit a fi un asistent negru uriaş. Mă aştepta alături de un doctor îmbrăcat în halat alb. Medicul – un bărbat tânăr – mi-a vorbit încet şi mi-a spus că or să-mi administreze ceva ca să mă calmeze pentru câteva ore. Am reuşit cumva să promit că-mi voi păstra cumpătul. Dar când poliţista m-a ajutat să mă dau jos din maşină, am început să zbier că trebuie s-o văd pe Emily. Atunci asistentul m-a înşfăcat zdravăn şi doctorul s-a apropiat cu un ac hipodermic şi...

– Când m-am trezit, am constatat că se făcuse dimineaţă. Mă aflam într-un pat – ţintuită cu nişte legături ce-mi strângeau încheieturile. O asistentă tânără era de serviciu. Părea vizibil impresionată că mi-am revenit din sedativul pe care mi-l administraseră.

– Mă întorc în câteva minute, mi-a şoptit ea. Am stat acolo, holbându-mă la tavan, spunându-mi în sinea mea: *Nu mie mi se întâmplă aşa ceva...* dar ştiind în acelaşi timp că lumea mea tocmai se năruise. Mai târziu, a venit însoţită de un medic – un bărbat tăcut, trecut de cincizeci de ani – şi de o femeie delicată, cam de aceeaşi vârstă. El s-a prezentat ca fiind doctorul Martin şi mi-a zis că femeia de lângă el este doamna Potholm, „asistenta mea socială". *Asistenta socială.* Probabil că au un protocol foarte strict atunci când vine vorba să le dea de veste oamenilor... mai ales părinţilor. Şi probabil că au senzaţia că menţionarea faptului că ţi s-a arondat un asistent social, înainte să-ţi dea lovitura finală, o să te pregătească pentru oroarea veştii. E ca şi cum ţi-ar spune: *„Într-o clipă, două, o să fii aruncat în gol de la etajul treizeci şi doi*" – şi-abia apoi îţi dau brânci. E o cădere grotescă... dar cel puţin eşti pregătit sufleteşte.

– Doamnă Howard... Jane... a început doctorul, aproape

în şoaptă. Emily era decedată când a ajuns aseară aici. Am efectuat o autopsie chiar în această dimineaţă – iar cauza morţii a fost fracturarea coloanei vertebrale, precum şi masivele traumatisme craniene. Am dorit să menţionez acest lucru pentru a te asigura că Emily a murit pe loc. Mă îndoiesc că a apucat să sufere chiar şi o secundă. Mă îndoiesc că...

– Dar n-am mai auzit restul propoziţiei, pentru că mi-am întors capul şi am început să urlu. Asistenta socială a încercat să discute cu mine, dar nu m-a mai interesat nimic. Îmi pierdusem orice urmă de raţionament. Nu voiam decât să jelesc.

– Şi-apoi, *bang,* o nouă injecţie în braţ... şi am alunecat în întuneric.

– Era noapte când m-am trezit şi lângă mine se găsea prietena mea Christy.

– Ce cauţi aici? am şoptit.

– Se pare că pe formularul de asigurări de sănătate ai trecut numele meu ca fiind persoana care trebuie contactată în situaţii de urgenţă. Aşa că m-au sunat şi mi-au povestit. M-am urcat în primul avion spre Boston şi...

– Şi a început să plângă. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji. încercase să pară curajoasă pentru mine şi eşuase lamentabil. N-o mai văzusem niciodată pe Christy plângând – era prea dură, în mod voit, ca să arate lumii că are şi sensibilitate. Dar iat-o acolo, văicărindu-se şi rugându-se de asistentă să mă dezlege naibii odată. M-a îmbrăţişat apoi şi probabil că am plâns la pieptul ei cel puţin o jumătate de oră.

– O oră mai târziu – după o discuţie cu asistenta socială – m-au lăsat s-o văd pe Emily. Se găsea la morgă, dar doamna Potholm mi-a spus că o mutaseră în „sala specială", unde puteam „să petrec cu ea oricât de mult timp îmi doream".

– Îmi amintesc că am străbătut coridorul alături de Christy şi de doamna Potholm şi când am ajuns la uşile batante, genunchii au început să-mi tremure atât de tare, încât Christy m-a sprijinit şi mi-a spus: „Trebuie să faci asta. Nu ai încotro. Dar n-o să fii singură. Mă ai pe mine."

– Atunci doamna Potholm a ţinut uşa deschisă, am intrat şi...

M-am oprit şi m-am uitat la Vern. Nu se clintise. Afara zăpada cădea din cer, reducând vizibilitatea. Lumea dis păruse.

Am continuat.

– Era întinsă pe o targă micuţă şi un cearşaf o acoperea până la umeri. Toată lumea zice că morţii arată de parcă ar dormi. Dar eu am privit-o pe fiica mea minunată şi nu gândeam decât: A plecat pentru totdeauna de lângă mine, că n-o să mai deschidă ochii niciodată, că n-o să-mi mai spună cât îi este de frică de întuneric şi nici n-o să-mi mai cearăsă-i citesc o poveste sau...

Am privit în jos spre Emily şi realitatea celor întâmplate m-a izbit. Pe frunte avea o vânătaie albastră şi o tăietură adâncă la gât. I-am atins mâinile şi erau de gheaţă. Am crezut că o să mă prăbuşesc din nou, dar în acel moment s-a petrecut ceva cu mine. Bănuiesc că descrierea cea mai bună a stării este şocul... dar mergea dincolo de un simplu şoc. Genul acela de traumă care te suge într-un vârtej şi...

Am tras aer adânc în piept.

– În noaptea aceea, m-au externat din spital, sub supravegherea lui Christy. Ne-am întors la apartament, am intrat în camera lui Emily şi ne-am aşezat pe patul ei şi...

– Nu, nu m-am prăbuşit. Trauma are propriile ei ciudăţenii. M-am holbat pur şi simplu la pereţi mai bine de o oră. Christy a stat lângă mine, fără să scoată un cuvânt. M-a forţat totuşi să mănânc ceva şi a insistat să iau pastilele prescrise de medicul de la spital. După ce m-a

învelit, a căzut frântă pe canapea... pentru că prietena mea minunată nu mai dormise de două zile.

– Dar pastilele n-au avut niciun efect asupra mea. Am stat pur şi simplu întinsă în pat – uitându-mă fix la tavan, ştiind că de-acum nu-mi mai rămânea decât să mor. Gândul acela m-a obsedat toată noaptea – mai ales că era intim legat de amintirea oribilă a tot ce se întâmplase şi de credinţa tot mai puternică şi mai îngrozitoare că dacă m-aş grăbi spre locul accidentului, l-aş putea opri. Voiam să dau timpul înapoi, să-mi iau fiica de pe targa de la morgă şi să venim acasă...

– Aşa că, fără să cuget raţional, am aruncat un halat peste pijamale, mi-am luat cheile de la maşină şi am plecat. Era miezul nopţii – şi am condus până în Cambridge, unde se petrecuse tragedia. M-am oprit acolo cu o frână bruscă, m-am dat jos, m-am aşezat pe asfalt şi... Nu-mi amintesc decât o senzaţie de cădere... într-un abis? Într-o prăpastie fără fund? Habar n-am. Nu ştiu decât că am stat acolo mult timp... până când au apărut nişte poliţişti care au încercat să discute cu mine... Când au văzut că nu reacţionez, au chemat ajutoare şi...

– Am ajuns la spitalul de psihiatrie, unde m-au ţinut sub observaţie întreaga noapte. Mi-au găsit numărul de telefon de acasă. Au sunat-o pe Christy. Prietena mea a venit într-un suflet şi le-a explicat totul. Potrivit psihiatrului care s-a îngrijit de mine, era ceva obişnuit ca o persoană ce pierduse „pe cineva drag" într-un accident să se întoarcă la locul respectiv în speranţa că...

M-am oprit, am oftat şi apoi am continuat:

– Nu-ţi povestesc prea mult despre înmormântare. O veche prietenă de-a mea, de la colegiu, devenise preot unitarian. Ea a condus slujba. Nu au participat mulţi oameni —câţiva colegi de la New England, câţiva de la Harvard, bona, câţiva angajaţi de la grădiniţă, plus fiica şi soţia

şoferului care o lovise pe Emily. Ele plângeau chiar mai amarnic decât restul. După ce-am îngropat-o... ştii, nu m-am mai întors niciodată la mormântul fiicei mele, pentru că n-am fost în stare... Ele două i-au dat lui Christy o scrisoare din partea familiei, în care îmi spuneau cât de rău le pare. N-am citit-o niciodată. N-am putut. Dar Christy a vorbit cu soţia. Se pare că tipul – domnul Babula – fusese atât de traumatizat de cele întâmplate, încât îşi părăsise slujba şi acum trăia cu Valium sau cam aşa ceva... Nu mai ieşea din casă şi nu mai era în stare să înfrunte lumea de afară... Conducea cu viteză prea mare. Poliţia i-a spus lui Christy asta. Şi deja căpătase două amenzi pentru depăşirea vitezei legale. Şi urma să-l acuze. Şi...

O altă pauză.

– În perioada aceea, toată lumea l-a căutat pe tatăl lui Emily. Dar era de negăsit. Poliţiştii şi-au dat toată silinţa. Avocatul meu la fel. Până şi unii dintre aşa-zişii lui „asociaţi de afaceri" s-au străduit să-i dea de urmă. Fuga de creditori îl determinase să se ascundă bine. Nicio veste de la el. Până când... Dar mă pripesc. După înmormântare, şeful departamentului meu mi-a spus să-mi iau concediu oricât de mult timp am nevoie. M-am întors la serviciu cinci zile mai târziu. Toţi au rămas încremeniţi când m-au văzut, dar eu nu ştiam ce altceva aş putea face. Funcţionam pe un soi de pilot automat spectral, care mă împiedica să gândesc logic. Christy s-a întors la Oregon. Am închis uşa de la camera lui Emily şi am refuzat să mai intru acolo. Mă duceam la ore. Mă întâlneam cu studenţii. Îmi evitam colegii. Părea că intrasem pe drumul cel bun... deşi mintea îmi era preocupată în permanenţă de ideea că trăiam într-un tunel făcut din beton armat. Mă învârteam între limitele lui înguste şi înnebunitor de sufocante. Nu aveam nicio scăpare. Nu exista niciun licăr de lumină la capătul lui. Dar – iar asta era un lucru absolut dement pe

care continuam să mi-l spun în sinea mea – reuşeam să mă mişc în interiorul lui şi să funcţionez cumva.

– Aşadar, timp de două săptămâni am fost un robot timp de douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Dacă cineva de la universitate mă întreba ce mai fac, schimbam subiectul. Făceam ce făceam. Făceam faţă situaţiei. Eram ca o stană de piatră. Dar nici măcar eu nu recunoşteam asta. Apoi două lucruri s-au întâmplat. M-a sunat avocatul meu şi mi-a zis că Theo ieşise la suprafaţă. Se ascunsese alături de amoreza lui undeva în Maroc, în vreme ce avocatul lor manevra nişte combinaţii cu compania care preluase filmul care-l vindeau ei. N-am obţinut toate detaliile, pentru că nu mă interesau, dar ideea principală era că Theo şi târfa lui Adrienne puneau la cale tot felul de litigii. Consilierul lor juridic găsise o modalitate să blocheze lansarea filmului. Compania de film avea buzunare adânci şi s-a învoit să plătească toate datoriile făcute de Theo şi Adrienne dacă aceştia renunţau la acţiunile lor legale... şi uite-aşa, au scăpai basma curată.

– Avocatul meu mi-a spus că discutase cu Theo care-a fost „devastat" de ceea ce se întâmplase cu fiica lui şi mi-a transmis că vrea să stea de vorbă cu mine... dar că nu intenţionează să mă sune direct. „Foarte curajos din partea lui", îmi amintesc că i-am spus avocatului, după care am adaugat: „Informaţi-l, vă rog, că niciodată, dar *niciodată,* nu vreau să mai aud de el. Probabil că Theo l-a ascultat, pentru că nu am mai auzit de el de atunci. Însă zece zile mai târziu, mă aflam într-un restaurant din Harvard Square unde luam masa. Era în jur de opt şi restaurantul respectiv devenise locul in care îmi plăcea să mănânc, pentru că în apartament nu mai suportam decât să dorm cu ajutorul dozelor zdravene de Zopiclone înghiţite cu vin roşu. Ospătarii de acolo se obişnuiseră cu

mine şi cu faptul că întotdeauna comandam un sandvici cu brânză la grătar şi cafea – un gen de mâncare ce apărea pe masa mea cinci minute după ce mă aşezam.

– Dar în noaptea cu pricina, atunci când a sosit sandviciul, mi-am ridicat privirea şi am dat cu ochii de Theo şi de Adrienne care tocmai intrau. Nu m-au observat la început, pentru că eram într-un separeu din spate. Înainte să apuc să realizez ce fac, am aruncat nişte bani pe masă, mi-am luat haina şi o furculiţă care se găsea pe masă. M-am îndreptat direct spre cei doi. Aşteptau să fie conduşi la masă. Adrienne m-a zărit prima şi chiar a exclamat: „Jane! Oh, Doamne Dumnezeule, ne pare aşa de...".

– Înainte să-şi termine propoziţia, i-am înfipt furculiţa în gât. A urlat, sângele a început să ţâşnească, dar eu mi-am văzut de drum şi am ieşit pe uşă, am traversat strada şi m-am urcat într-un taxi, înainte să mă poată opri cineva. În zece minute am ajuns acasă. Am aruncat nişte haine într-o geantă. Am strâns toate documentele necesare. Am luat banii şi cecurile de călătorie. Am pus totul în maşină. Şi am început să conduc. Zece zile mai târziu m-am înfipt într-un troian de zăpadă din Montana şi...

Am tăcut.

– Sfârşitul poveştii, am zis. Femeia pe care am înjunghiat-o n-a murit şi nici n-a depus plângere împotriva mea. Şi-apoi cu tentativa mea de sinucidere eşuată... ei bine, poate că faptul că trăiesc este o pedeapsă pe care trebuie să o îndur pentru că mi-am ucis fiica...

In sfârşit, Vern a vorbit.

– Nu ţi-ai ucis fiica.

– N-ai ascultat nimic din ce ţi-am povestit?

– Nu ţi-ai ucis fiica.

– Toate sfaturile pe care le-am primit, toţi paşii pe care i-aş fi putut face ca să evit dezastrul... şi eu cum am procedat?

– N-ai omorât-o tu. Punct.

– Ţi-e uşor să spui asta.

– Nu, nu mi-e deloc uşor. Pentru că şi eu mă învinovăţesc pentru pierderea fiicei mele. Chiar dacă...

Tăcere. Mi-a acoperit mâna cu palma sa. M-am ferit.

– Ce faci aici cu mine? am întrebat. Adică, serios vorbind acum, chiar îţi plac mărfurile stricate? Chestia asta te excită? Sau poate crezi că între noi doi există şansa unei idile ciudate în viitor?

Imediat ce cuvintele mi-au ieşit din gură, m-am detestat pentru răutatea mea. M-am întors spre el şi i-am zis:

– Îmi pare rău. Sunt aşa de idioată, aşa de...

Mi-am îngropat capul în umărul lui, dar n-am putut să plâng. M-a cuprins cu braţul, dar am simţit că este nervos şi că se teme de felul în care aş putea reacţiona.

– Ştii, a rostit el încet, şi dacă aş vrea, n-aş mai putea. Cancerul la prostată a pus capăt acelei părţi din viaţa mea... nu că ar mai fi existat ceva de când m-a părăsit soţia.

– Şi-atunci ce doreşti de la toată chestia asta? l-am întrebat.

S-a retras de lângă mine. Avea ochii roşii, obosiţi. A scos o batistă din buzunarul de la haină şi şi-a şters faţa. Apoi s-a prins de volan cu ambele mâini şi a privit fix drept înainte spre zăpada care se cernea fără oprire.

– Aş vrea un whiskey, a zis într-un târziu.

Opt

Ne-am dus la un bar dintr-un mall. Ca toate mall-urile, şi ăsta era teribil de cenuşiu. Faptul că stratul gros şi proaspăt de zăpadă îl acoperise nu îl făcea mai puţin urât. Şi barul era la fel de neprimitor: o speluncă pentru microbişti, care puţea a urină şi a transpiraţie de mascul. Dar cel puţin nu se asculta heavy metal – deşi lângă tejghea se găsea un televizor
masiv, la care se transmitea un meci al echipei de hochei Calgary Flames. Pe ecran, doi jucători din ambele echipe îşi aruncaseră căştile de protecţie, iar acum se chinuiau de mama focului să-şi rupă unul altuia urechile. Toţi beţivanii de la bar păreau să se bucure de spectacol şi zbierau tot felul de încurajări către taurul îmbrăcat în uniforma celor de la Flames.

– Salutare, Vern, a spus barmanul când am intrat.

Pe barman îl chema Tommy. Arăta ca un motociclist şi purta un tricou care îi expunea bicepşii umflaţi şi un tatuaj cu frunza de arţar canadiană străpunsă de un crucifix.

– Ce loc minunat, am spus, urmându-l pe Vern într-un separeu şi aşezându-mă în faţa lui.

– Nu e deloc minunat, a zis Vern. Dar e aproape şi de aici pot să mă târăsc pe jos până acasă.

Afirmaţia lui impunea o întrebare firească: *„Oare două pahare de băutură te fac să te târăşti până acasă... sau aici vii când ai chef să încalci regula de două porţii?"* În următoarele trei ore, am primit răspuns la întrebarea aceea, pentru că Vern m-a adus într-o stare de stupoare maximă. După ce mi-a spus în maşină că voia un whiskey, a condus până aici în tăcere, fără să comenteze deloc ceea ce îi povestisem. A pus un CD la CD-playerul lui din

maşină; un trio pentru pian de Schumann: muzică expresivă, complexă, de iarnă. Ne-am croit drum prin zăpadă şi ne-am întors în oraş. Îi eram recunoscătoare că nu vorbeşte după mărturisirile mele. Există o teorie la modă cum că „discuţiile despre problemele tale" îţi uşurează povara. E o minciună sfruntată. Când vorbeşti, nu faci altceva decât să dai o formă exterioară agoniei tale. Trebuie să o împărtăşeşti, pentru că trebuie să o împărtăşeşti. Nu e ca şi când ai vomita o masă toxică. Nu e ca şi când, brusc, te simţi purificat, binecuvântat, curăţat... şi gata să o iei de la capăt. Tot ce simţi este: *Am spus-o, gata... şi nimic nu s-a schimbat.*

Aşa că am fost încântată să evit şi alte cercetări sufleteşti mai cuprinzătoare cu Vern. Poate că şi lui Vern îi spusese cineva cândva că schizofrenia fiicei lui nu este vina sa şi el hotărâse exact contrariul. Ori poate că povestea mea îl îngrozise aşa de tare, încât voia pur şi simplu să se îmbete.

Indiferent de motiv, Vern a început să bea serios. A dat pe gât două pahare în mai puţin de zece minute de la venirea noastră. Brusc, parcă şi-a mai venit în fire. Apoi a urmat câte o dublă la fiecare treizeci de minute. L-am imitat de fiecare dată. A fost o experienţă interesantă să mă îmbăt în halul ăla. Deşi băusem adesea cât să mă doboare la pat, de data asta lucrurile erau diferite. Din indiciile date de Tommy barmanul – „Aşadar o să fie una dintre după-amiezile alea, Vern... ce-ar fi să-mi dai mie cheile de la maşină să am eu grijă de ele?" – reieşea că nu era prima dată când colegul meu venea aici ca să se facă pulbere. De fapt, i-am şi pus această întrebare, când cel de-al cincilea rând de băuturi a apărut.

– Păi parcă ziceai că te duci la alcoolicii anonimi, cum se explică o după-amiază ca asta?

– Simplu: în fiecare lună, când simt că trebuie să mă

îmbăt, vin aici şi beau pe săturate. Tommy ştie când am una din zilele alea şi cum trebuie să procedeze când ajung în punctul de nu mai ştiu de mine. Au fost perioade când zilnic mă făceam criţă. Acum mă îmbăt numai în împrejurări controlate.

În cele trei ore petrecute la bar, Vern a vorbit cel mai mult. Secara l-a relaxat considerabil şi a atacat o gamă variată de subiecte, de la interpretările lui Mahler, existente pe CD-uri, până la disperarea permanentă pe care o simţea din cauza sarcinilor de la Biblioteca Centrală Publică. Mi-a povestit chiar şi despre o femeie de care se îndrăgostise când era la Colegiul Regal de Muzică.

– O chema Veronique. Era o violoncelistă din Lyon. Inteligentă şi, în ochii mei, foarte frumoasă, chiar dacă într-un fel sever. Am acompaniat-o o dată la Sonata a doua pentru violoncel de Mendelssohn. Şi am simţit – din felul în care se purta – că interesul ei ascundea ceva mai mult. Numai Dumnezeu ştie cât de tare mă fermecase. Dar... n-am fost niciodată priceput la lucruri din astea.

– Te referi la seducţie?

– Nu, la normalitate.

– Dar cine e normal?

– Oh, există o grămadă de oameni care trec prin viaţă fără niciun fel de dificultate; care ştiu cum să-şi facă norocul singuri, care ştiu să-şi fructifice talentul, care permit lucrurilor să se întâmple pentru ei.

– Dar marea majoritate a oamenilor nu trec prin viaţă aşa de simplu, ca prin unt. Întotdeauna e o luptă mizerabilă...

– Mai ales când te lupţi cu una din cele mai uriaşe forţe pe care nimeni n-o poate învinge: moartea.

– Te sperie moartea?

– O să mă prindă şi pe mine într-una din zilele astea, cu siguranţă. Şi bănuiesc că singurul lucru care mă uimeşte

este ideea că n-o să mai fiu, că povestea mea va dispărea odată cu mine. Cum e posibil aşa ceva? N-o să mai existe niciun „eu".

– N-o să mai existe niciun *eu,* am repetat. Acum un an chestia asta mi se părea o alternativă foarte atrăgătoare.

– Şi acum?

– Acum... trebuie să trăiesc cu mine însămi şi cu tot ceea ce presupune asta.

A fost singura dată de-a lungul întregii după-amiezi când m-am referit la ceea ce spusesem mai devreme. Un alt rând de băuturi a sosit. Am continuat să vorbim. Am simţit cum secara pune stăpânire pe mine – dar îmi plăcea balsamul ei alcoolic. Trebuia să mă îmbăt din acelaşi motiv care mă determinase să discut despre „ziua aceea": trebuia s-o fac. Era o necesitate.

Păstrând un ritm susţinut, dar nu lacom de ingurgitare a alcoolului, niciunul dintre noi nu şi-a pierdut coerenţa până în jur de cinci după-amiază... moment în care Tommy a sunat după două taxiuri (se asigura să nu ne trezim unul lângă altul a doua zi de dimineaţă?) şi ne-a ajutat să ne ridicăm şi să ajungem până la maşinile care aşteptau. Dar cu aproximativ două ore înainte de asta, am făcut o observaţie care – după cum s-a dovedit – mi-a schimbat cursul vieţii în următoarele câteva luni. Ca multe alte evenimente care reuşesc să modifice lucrurile pentru noi, acesta a avut loc doar pentru că m-am uitat într-un anume fel, într-un anume moment – mi-am ridicat privirea spre televizor exact când...

– Era şi cazul să-l prindă pe nenorocitul ăsta mincinos.

Tommy barmanul vorbise. Pe ecran, George MacIntyre – tatăl fetiţei de treisprezece ani care dispăruse de acasă, Ivy – era scos din ferma sa sărăcăcioasă. Un bărbat cam de patruzeci de ani, supraponderal, cu chelie şi o barbă ţepoasă. Era îmbrăcat cu un tricou murdar şi pantaloni de

pijama – poliţiştii se hotărâseră să-l aresteze când încă se mai afla în pat. Deşi am băgat de seamă detaliile nefericite ale aspectului său şi faptul că părea atât de potrivit cu figura unui molestator de copii, ochii lui au fost cei care mi-au atras atenţia cu adevărat. Erau roşii de plâns. Şi ce am desluşit în ei nu se numea nici teamă, nici vină, nici negare, ci mai degrabă angoasă. Aceeaşi angoasă pe care o surprinsesem în propriii mei ochi în diferitele ocazii după moartea lui Emily, când făceam greşeala să mă privesc în oglindă. Ochii cuiva care pierduse un copil, iar acum trăia o suferinţă dincolo de orice imaginaţie. În acel moment precis, am ştiut: *bărbatul acela nu-şi omorâse fiica.*

MacIntyre era condus acum către o maşină a poliţiei, în timp ce vreo doisprezece reporteri şi paparazzi îi aruncau întrebări şi-l fotografiau.

– În timp ce George MacIntyre era reţinut, a spus reporterul de la CBC, a fost auzit strigând: „Niciodată nu mi-aş răni fiica. Niciodată". De la dispariţia fiicei sale a făcut mai multe apeluri publice dramatice pentru întoarcerea ei acasă în siguranţă. MacIntyre, patruzeci şi doi de ani, este bine cunoscut de către poliţie. Soţia sa, Brenda, este foarte activă în Consiliul local al Bisericii Domnului şi potrivit pastorului ei, Larry Coursen...

Reportajul a trecut la Larry Coursen. Era un bărbat blond, cu maxilare pătrate şi dinţi frumoşi, îmbrăcat într-o geacă de piele uşoară, de sub care se vedea gulerul alb specific pastorilor. Întreaga sa fiinţă emana o grijă exagerată şi onctuoasă.

– Este o zi extrem de tristă pentru Brenda MacIntyre, pentru toţi enoriaşii congregaţiei noastre şi, da, chiar şi pentru George MacIntyre. Ceea ce s-a întâmplat este atât de tragic. Ne rugăm din toată inima pentru întoarcerea lui Ivy acasă, în siguranţă – aşa cum ne rugăm şi ca lumina Domnului nostru Iisus Hristos să coboare asupra ei şi a lui

George MacIntyre.

Mi-am tras paharul aproape şi am dat pe gât restul de lichid tare.

– Binecuvântat fie Domnul, am şoptit.

Vern m-a auzit şi a zâmbit uşor.

Acum, pe ecran apăruse un detectiv pe nume Floyd McKay. El ne-a explicat că George MacIntyre fusese transferat la Calgary, pentru un interogatoriu mai detaliat, deşi continua să nege orice implicare în dispariţia fiicei sale.

– Ştii ce am aflat azi-dimineaţă de la unul dintre poliţiştii care obişnuiesc să bea aici? l-a întrebat Tommy barmanul pe un bărbat care se chinuia să bea o sticlă de Labatt. Că au găsit un „obiect vestimentar plin de sânge" sub o stivă de lemne din atelierul lui MacIntyre şi acest lucru a dus la arestarea lui în această dimineaţă.

– Dacă aş fi în locul poliţiştilor, l-aş castra, a spus celălalt tip.

Atunci m-am trezit rostind:

– Nu el a făcut-o.

Tommy barmanul m-a privit furios.

– Am auzit bine ce-ai zis?

I-am susţinut privirea.

– Da. Nu el a făcut-o.

– Şi de unde dracului ştii tu asta?

– Uite-aşa, ştiu.

– Chiar dacă i-au găsit chiloţii murdari de sânge ai fiicei sale ascunşi la el în atelier?

– Serios îţi spun, domnule, omul e nevinovat.

– Iar eu, doamnă, îţi spun că e al dracului de vinovat. Vern... nu ştiu cine e prietena ta, dar cred că tot Crown Royal-ul pe care l-aţi băut i-a întunecat judecata.

– Crezi ce vrei, am şoptit.

Vern a ridicat mâna şi mi-a aruncat o privire prin care

mă implora să-mi ţin gura.

– Îmi pare rău dacă v-am ofensat, domnule, i-am strigat barmanului.

– Hei, să zici mersi că Vern e un client fidel. Altfel te azvârleam în stradă de nu te vedeai.

După alte două runde de whiskey, au sosit taxiurile. Am bălmăjit un la revedere către Vern şi m-am prăbuşit pe bancheta din spate. Şoferul m-a întrebat dacă îmi este rău şi l-am asigurat că n-o să vomit până acasă, iar el mi-a promis că mă lasă la minus nouăsprezece grade în stradă dacă nu mă ţin de cuvânt.

Nu-mi amintesc prea multe după aceea, cu excepţia unei bancnote de douăzeci de dolari pe care i-am azvârlit-o şoferului. Cumva am reuşit să urc scările până la apartament. Am descuiat uşa şi am căzut lată în pat, cu faţa-n jos. Când m-am trezit, era ora unsprezece dimineaţă. Mă simţeam ca şi cum cineva mi-ar fi sfredelit capul cu un burghiu. M-am uitat la ceas şi am gemut. Nu întârziasem niciodată la serviciu, dar pe de altă parte ştiam că şi dacă m-aş fi trezit la timp, starea de mahmureală m-ar fi împiedicat să mă duc. Aşa că am sunat-o pe doamna Woods şi m-am scuzat că o anunţ atât de târziu că sunt bolnavă, dar i-am explicat că probabil mâncasem ceva ce nu-mi priise şi că-mi fusese rău toată noaptea.

– Cred că umblă un virus, a spus doamna Woods, pentru că şi Vern Byrne mi-a dat telefon să se plângă de acelaşi lucru.

Minţile mahmure gândesc la fel.

Am mai zăbovit în pat încă o oră, gândindu-mă şi iarăşi gândindu-mă. Amintindu-mi beţia incredibilă pe care o trăsesem, îmi era tot mai clar că Vern hotărâse că nu era singura persoană care merita să se îmbete ieri.

Dar gândurile despre acest concurs de băut – şi urmări-

le lui toxice – au fost în curând copleşite de un alt subiect mai cuprinzător: George MacIntyre. Felul în care ochii săi păreau bântuiţi de spaimă atunci când se confrunta cu toate bliţurile aparatelor foto şi cu valul de întrebări. Sentimentul de resemnare care îi întuneca faţa – de parcă acest nou iad nu însemna nimic în comparaţie cu dispariţia fiicei sale. Un bărbat vinovat şi-ar fi trădat culpabilitatea autoincriminându-se precum Raskolnikov. Ceva din atitudinea sa l-ar fi dat de gol. Dar MacIntyre arăta pur şi simplu zdrobit de ceea ce se abătuse asupra lui. Era un bărbat care-şi pierduse speranţa şi care intrase acum într-un coşmar demn de scrierile lui Kafka: justiţia îl acuza că şi-a ucis propria fată, cu toate că el se ştia nevinovat...

Şi totuşi, din puţinele lucruri pe care le auzisem din zbor despre caz, MacIntyre avea un trecut marcat de un comportament violent. Dacă era adevărat că îşi bătuse soţia, şi fiul său îl considera periculos... desigur că s-a transformat imediat în suspectul principal, deşi nicio astfel de informaţie nu a putut fi publicată înaintea procesului.

Apoi mai venea şi faptul că o bucată de lenjerie însângerată, aparţinându-i fiicei sale, fusese găsită în atelierul său. De ce să fi păstrat un articol de îmbrăcăminte care îl incrimina aşa de tare? Cu siguranţă că dacă avea legătură cu dispariţia fetei, ar fi făcut tot ce e posibil ca să ascundă bine o asemenea dovadă. Chiar dacă se hotărâse să-şi mărturisească vinovăţia, lăsându-se „descoperit", nu ar fi recurs la ceva atât de jalnic precum o pereche de chiloţi plasaţi într-un loc atât de evident. Denunţarea propriei persoane – mai ales într-un caz precum infanticidul – ar fi presupus existenţa unui obiect care să ducă direct la cadavru; un indiciu adevărat al sentimentului de vinovăţie – şi unul care ar fi rapid

dovedit.

Poliţiştii – siliţi să rezolve cazul pe cât de repede posibil – aveau să se folosească de chiloţii însângeraţi ca dovadă că MacIntyre era vinovat (asta în cazul în care zvonul de la bar, în legătură cu această dovadă, era adevărat). Dar până când analizele de laborator se vor finaliza, confirmând că este vorba despre sângele lui Ivy...

Ascultă-te ce bazaconii vorbeşti, Nancy Drew a lui peşte, cu referinţele tale din Dostoievski şi nevoia ta mahmură de a apăau un sociopat get-beget...

Dar oricât am încercat să-l las deoparte, cazul a continuat să mă sâcâie toată ziua. După ce m-am ridicat în sfârşit din pat, am făcut un duş rece, în semn de penitenţă, urmat de două ore de exerciţii fizice. Am pornit ca hipnotizată apoi spre chioşcul de ziare din apropiere, unde am cumpărat *The Globe and Mail, The Calgary Sun* şi *The Edmonton Eagle,* ca să iau pulsul cu privire la arestarea lui George MacIntyre. Am luat ziarele, m-am dus la cafeneaua Beano şi am început să citesc. *Herald* avea o pagină întreagă despre *„Cazul Ivy MacIntyre"* şi am observat că aceasta era a treia oară, în decurs de şase ani, când o adolescentă dispăruse din regiunea Townsend. În toate cazurile anterioare nu se mai descoperise nicio urmă a copilului dispărut.

***Herald* mai nota, de asemenea, că George MacIntyre era *„bine cunoscut de poliţie"* – din nou acele cuvinte. Menţiona că avusese o slujbă anterioară ca şofer de tiruri de cursă lungă, dar nu spunea mai multe lucruri deoarece – aşa cum am aflat – presa canadiană nu era precum cea americană atunci când venea vorba să relateze despre cineva care era cercetat pentru crimă. Nicio faptă rea din trecut nu putea fi relatată. Niciun comentariu incriminator din partea vecinilor sau colegilor de la locul de muncă. Legea le interzicea acestora să relateze presei, înaintea**

unui proces, altceva în afara faptelor de bază ale cazului.

Dar Edmonton Journal dădea totuşi o declaraţie a „pastorului familiei MacIntyre", Larry Coursen, care spunea că „Ivy a fost unul dintre îngeraşii lui Dumnezeu". El mai afirma, de asemenea, că atunci când a întâlnit-o prima dată pe Brenda MacIntyre, ea avea nevoie disperată de mântuire. „Dar când l-a acceptat pe Iisus Hristos ca Domn şi Salvator al ei, procesul de mântuire a început..."

Da, cu siguranţă că a început.

La câteva săptămâni după ce a primit acea chemare de la Iisus, Brenda era *„curată şi cumpătată".* Îşi găsise de lucru la un supermarket Safeway local. Începuse să-şi *„asume responsabilitatea pentru acţiunile ei"* şi şi-a *„restabilit relaţia cu copiii săi".* (Ce anume voia să spună prin acest lucru?)

Dar – după cum repede a evidenţiat pastorul Larry Coursen – exista o *„tristeţe continuă în viaţa ei".*

Fără îndoială, această „tristeţe" era soţul ei nemântuit şi ratat, George.

Herald, între timp, avea declaraţia unui tip din Townsend pe nume Stu Pattison. Îl cunoştea pe MacIntyre de la echipa de hochei locală, în care jucaseră amândoi, şi spunea că acesta „o adora pe Ivy şi odată chiar îşi ieşise din minţi în Townsend, când nişte puşti aflaţi într-o maşină cu remorcă au forţat-o să iasă de pe drum, în timp ce mergea cu bicicleta".

Mi-am însemnat în agendă numele lui Larry Coursen şi pe cel al lui Stu Pattison. Mi-am mai notat, de asemenea, detaliul referitor la faptul că MacIntyre era şofer de tiruri de cursă lungă şi am scris un comentariu: *„A depus ea vreodată vreo plângere legată de violenţa domestică?".* Lângă o rubrică pe care am intitulat-o *„Brenda MacIntyre*". Apoi i-am cerut femeii din spatele tejghelei o foarfecă şi am decupat toate articolele pe care le-am citit. Le-am îndoit şi le-am aranjat frumos între paginile

agendei, după care am trecut pe la papetăria Reid's, de unde am cumpărat hârtie albă, mai multe dosare şi o cutie cu lipici. Puţin mai jos pe stradă se găsea un internet cafe. Mi-am petrecut următoarele trei ore acolo. Folosind diverse motoare de căutare, am găsit tot ce se putea găsi legat de George şi Brenda MacIntyre şi cei doi copii ai lor. Am scos la imprimantă cantităţi uriaşe de informaţii.

Am aflat din *Regina Leader-Post* că în luna februarie a anului 2002 MacIntyre fusese arestat după ce abuzaseo femeie într-un bar pentru camionagii. Femeia nu a depus plângere, dar se pare că îi ceruse în mod direct o partidă de sex şi *„se expusese în faţa ei*", în timp ce erau în drum spre cabina tirului.

Am citit acest paragraf din nou, încercând să înţeleg logica narativă din spatele lui. MacIntyre se opreşte în Regina şi agaţă o femeie într-un bar, apoi o invită în tirul lui. Era clar că nu a silit-o să vină cu el – ceea ce însemna că acuzaţia de abuz nu se sprijinea pe nimic. Ea s-a dus de bunăvoie – dar apoi, pe la jumătatea drumului, el s-a expus în faţa ei? Ce naiba se petrecuse de fapt? Dacă ea acceptase să meargă în maşina lui ca să facă sex, de ce a recurs bărbatul la o aşa năzdrăvănie?

Erau mai multe informaţii. Într-un articol dintr-o fiţuică din Townsend, din mai 2005, MacIntyre era găsit vinovat de *„distrugerea proprietăţii private, după ce fiica sa a fost forţată să iasă de pe drum în timp ce mergea cu bicicleta de doi adolescenţi dintr-o maşină. Ivy nu a fost rănită în urma acestui accident* [a remarcat reporterul], *dar, fără îndoială, a fost zdruncinată serios".* Fiind un oraş mic, fata îi ştia pe cei doi fraţi care făcuseră acest lucru. Când MacIntyre a aflat numele lor, s-a dus acasă la ei în toiul nopţii şi, folosindu-se de o jantă de fier, le-a distrus maşina. Tatăl lor a ieşit afară în mijlocul prăpădului şi MacIntyre l-a ameninţat că-i rupe capul. A fost chemată

poliţia. MacIntyre a petrecut noaptea în închisoare şi a trebuit să plătească daune de 3000 de dolari.

În acelaşi articol, şeful lui de la acea vreme Dwane Poole a fost citat ca afirmând: *„George MacIntyre era cel mai talentat tip, cu o daltă şi o bucată de lemn, pe care l-am cunoscut vreodată*", dar că putea reacţiona agresiv când era supărat.

Am continuat să citesc, vânând orice cuvânt legat de caz, imprimând peste cincizeci de pagini cu articole, umplându-mi agenda cu nume, locuri, date şi fraze care păreau semnificative pentru caz. Se înserase deja când am ajuns acasă. Şi am făcut ceva ce nu mai făcusem niciodată până atunci: am conectat cablul de antenă la televizor şi am urmărit ştirile. Dispariţia lui Ivy MacIntyre se afla în prim-plan. Un reporter al CBC stătea în faţa „Unităţii de investigaţii criminalistice a Poliţiei Canadiene" din Calgary unde George MacIntyre era încă interogat...", dar nu avea prea multe de spus despre modul în care decurgea investigaţia.

Dar când m-am trezit, după un somn profund, la şapte dimineaţă, a doua zi, o veste bombă era difuzată la postul CBC Radio.

„O schimbare formală a acuzaţiilor aduse tatălui ei, în ceea ce priveşte răpirea, avea să fie anunţată în cursul zilei de astăzi."

Însemna acest lucru că lenjeria însângerată fusese găsită? Şi dacă s-a întâmplat aşa, dovedea în consecinţă că sângele îi aparţinea lui Ivy MacIntyre? Şi au descoperit tehnicienii urme de ADN ale tatălui pe aceeaşi lenjerie? Şi chiar era soţia lui, cea renăscută, aşa de sfântă precum era descrisă? Şi eram eu singura persoană din provincia Alberta care a văzut privirea lui George MacIntyre, pe când era dus la închisoare, şi a ştiut că nu tipul a făcut-o?

Întrebări, întrebări... şi de ce nimeni nu le punea?

Imediat ce s-au terminat ştirile am luat o hotărâre: aveam să cer concediu medical pentru următoarele două zile... timp în care aveam să rezolv cazul. Cât se poate de repede.

Chiar atunci mi-a trecut prin cap un gând straniu: *Eşti ţăcănită de-a binelea.*

Nouă

Doamna Woods a fost mai mult decât înţelegătoare referitor la indigestia mea încăpăţânată.

– Bănuiesc că te simţi oribil, aşa că ai face bine să te îngrijeşti, a spus.

– Îmi pare rău că nu pot veni, am minţit.

– Fii serioasă. Boala e boală. În fine, oricum e prima dată anul ăsta când îţi iei concediu medical – şi oricum lucrezi mereu câteva ore în plus, ca să nu mai pomenim de weekenduri. Ia-ţi liber tot restul săptămânii şi fă-te bine.

De fapt, mă simţeam chiar bine. Poate că datorită somnului odihnitor, care vine întotdeauna după o zi de mahmureală. Sau poate că schimbarea de direcţie mă influenţa. De când analizasem temeinic cazul Ivy MacIntyre, se produsese un declic în capul meu. Nu-mi ştersese amintirile sau durerea. Nu, era un mecanism care mă împingea tot mai adânc în naraţiunea bizară a cazului. Era ca şi cum mă lăsam prinsă de un film, despre care nu ştiam cum se va termina... dacă avea să se termine vreodată.

Totuşi... la treabă.

Am sunat la Avis şi am aranjat să iau o maşină peste două ore. Apoi mi-am folosit celularul şi am sunat la Informaţiile din Townsend, Alberta. Am avut noroc. Toate numerele pe care le-am căutat erau listate – cu excepţia celui al lui George şi Brenda MacIntyre, care (potrivit operatoarei) trecuse de curând la secret. Am început apoi să dau o serie de telefoane, începând cu Dwane Poole. Era un bărbat cu vorbă blândă şi care emana un soi de graţie naturală, din câte am sesizat. I-am explicat că sunt Nancy Lloyd (un nume pe care l-am inventat pe loc), reporter la

Vancouver Sun, şi că urma să vin în Townsend în după-amiaza aceea şi mă întrebam dacă mi-ar putea acorda o jumătate de oră din timpul lui.

– Am tot vorbit despre lucrurile astea, a spus.

– Vă înţeleg, dar am dubii serioase în ceea ce priveşte graba investigatorilor. Consider că George MacIntyre e spânzurat, înecat şi închis înainte ca poliţia să aibă toate dovezile posibile.

– Şi eu am crezut aşa, până când a apărut bucata aia de lenjerie din atelierul lui. Acum că ADN-ul şi sângele se potrivesc...

– La două şi jumătate e bine?

– Cred că da, a răspuns, destul de reţinut, dar fără să-şi dorească să pară nepoliticos.

L-am sunat apoi pe pastorul Larry Coursen şi mi-a intrat robotul telefonic. Aşa că i-am lăsat un mesaj, spunându-i că sunt Nancy Lloyd, de la _Vancouver Sun,_ şi întrebându-l dacă mă poate primi pentru un interviu, astăzi sau mâine. Ştiam că risc dându-i numele ziarului. Dacă era un tip scrupulos, putea să sune la ziar şi să descopere că sunt o farsoare. Dar mă bazam pe faptul că fusese atât de solicitat de mass-media, încât nu mai avea sens să verifice... mai ales că mă asigurasem înainte că pastorul încă nu fusese contactat de cei de la _Sun._

Am sunat la şcoala unde învăţa Ivy MacIntyre şi am cerut să stau de vorbă cu directorul. Când i-am explicat cine sunt, mi s-a făcut legătura cu vicedirectoarea, o doamnă pe nume Missy Schulder. Ea mi-a spus că şcoala hotărâse să nu mai accepte niciun fel de interviu cu presa.

– Nu avem nimic de declarat legat de această poveste.

– O cunoşteaţi pe Ivy? am întrebat-o.

– Desigur că o cunosc pe Ivy, a spus. Am fost profesoaa ei particulară timp de doi ani. O fată cuminte. Şi pe tatăl ei îl plăceam – chiar dacă avea o latură mai violentă.

– Dar şi-a revărsat vreodată mânia asupra fiicei lui?

– Ce încercaţi să mă faceţi să spun?

– Nimic, doamnă... oricum tot ce discutăm este neoficial.

– Aşa zic toţi.

– Ei bine, neoficial, eu vă spun un lucru: nu cred că George MacIntyre este vinovat.

– Şi de ce credeţi asta, doamnă...?

– Lloyd. Nancy Lloyd. Motivul? Pentru că ştiu că un bărbat vinovat nu ar ţine în atelierul său o bucată de lenjerie pătată de sânge, ce naiba!

– Sunt de acord, a şoptit ea entuziasmată. Haideţi să vă spun ceva, doamnă Lloyd. Nu mi-a plăcut niciodată de soţia lui şi de când a devenit religioasă... ei bine „nesuferită" este cel mai blând cuvânt pe care-l pot folosi pentru a o de scrie. Poate că George provine dintr-un mediu nefericit şi poate că a avut problemele lui cu „accesele de furie", dar, în plus, nu m-am înţeles bine nici cu băiatul lui, Michael... pe care l-am considerat întotdeauna mai... ciudat...

– Cum aşa?

– Păi, atârna mai mereu pe lângă o gaşcă de motociclişti, consuma droguri, îi vorbea urât lui taică-su. George, din câte am auzit, s-a enervat cumplit când a descoperit că Michael vindea droguri, dar Brenda, soţia, şi-a apărat „bietul băiat victimizat" şi l-a trimis la rudele ei. Iar Michael şi-a băgat minţile în cap şi acum conduce tiruri prin ţară. Dacă aş fi ziaristă, mi-aş îndrepta atenţia şi spre ea. Întotdeauna a fost o târfuliţă.

– Ştiţi, mama ei fusese prostituată în Winnipeg – ce mai loc în care să lucrezi. Avea un tată care l-a bătut pe fratele ei mai mare aşa de rău, după o ceartă, încât băiatul a stat în comă timp de o săptămână şi nu şi-a mai revenit niciodată complet. Tatăl ei a fost închis şapte ani pentru

acel incident minor.

Dar zvonul cel mai important despre Brenda, şi unul care s-a răspândit din Red Deer – oraşul în care ea a crescut – este acela că la vârsta de 13 ani rămăsese însărcinată, după ce fusese violată de către tatăl ei. Sarcina a fost întreruptă. Nu a fost depusă nicio plângere împotriva lui. La trei ani după acest incident, ea l-a întâlnit pe George MacIntyre. El avea 24 de ani – şi conducea camioane la acea vreme. A făcut greşeala să pună ochii pe Brenda într-o cafenea din Red Deer, frecventată de şoferii de cursă lungă. Au sfârşit prin „a o face" în cabina camionului. Şi, ca să vezi, ea a rămas însărcinată.

Aşadar, George MacIntyre încă din tinereţe avea obiceiul să agaţe femei oriunde se oprea în drumul lui şi folosea spaţiul pentru dormit din cabina tirului pe post de loc de întâlnire romantic.

Se punea întrebarea de ce a procedat cum se cuvine şi s-a căsătorit cu Brenda – şi cum de l-a găsit ea după ce şi-a dat seama că o să aibă un copil cu el? Potrivit lui Missy Schulder, cuplul a trăit în Red Deer timp de şase ani, vreme în care s-a născut şi Ivy. Apoi MacIntyre şi-a pierdut serviciul, din cauza problemelor cu băutura. Aşa că familia s-a mutat în Townsend, unde lui i s-a oferit şansa de a intra ca ucenic tâmplar la un vechi prieten de familie pe nume Dwane Poole. Iar apoi lucrurile au început să meargă foarte prost.

Mi-am notat tot în agendă, pe măsură ce ea vorbea – şi am trăit fiorul deosebit pe care-l simte un jurnalist când dă peste o asemenea sursă de informaţii.

– Puteţi să-mi mai vorbiţi despre asta? am întrebat.

– Consider că v-am spus deja prea multe.

– Încă un lucru şi am terminat: celelalte două fete care sunt date dispărute...

– Va referiţi la Hildy Krebs şi Mimi Pullinger?

Mi-am notat şi numele lor.

– Exact, am rostit, încercând să par cât se poate de pusă în temă. Hildy şi Mimi.

– Păi, Hildy a dispărut în 2002 şi Mimi în 2005. Erau amândouă puţin mai mari decât Ivy când au dispărut. Cincisprezece, şaisprezece ani. Problema e că ambele făceau parte din categoria fetelor care intră singure în tot felul de necazuri. Hildy a rămas însărcinată la paisprezece ani şi apoi a pierdut copilul din cauza unei supradoze de droguri. Iar Mimi a fost exmatriculată de două ori din şcoală, pentru că am prins-o trăgând pe nas în toaleta fetelor, iar după aceea a fugit cu un motociclist...

– Se pare că aveţi un orăşel foarte liniştit aici.

– Să nu scrieţi aşa ceva în ziar. Townsend este, în mare, un loc bun. Orice pădure are uscăturile ei. Doar că uscăturile noastre fac numai tâmpenii, care ne aduc pe cap jurnalişti ca dumneavoastră, gata să scormonească în noroi... fără supărare, *da?*

Am tras concluzia că Missy Schulder reprezenta o comoară pentru ştiri – şi probabil că juca rolul de cinica oraşului.

– Am vreo şansă să acceptaţi să vă întâlniţi cu mine la o cafea, atunci când o să vin în Townsend?

– La naiba, nu, mi-a răspuns. Eu trăiesc aici, nu? Şi dacă sunt văzută cu cineva care-şi bagă nasul peste tot, n-o să mai aflu niciodată cum se termină povestea, nu? Dar vă vând două ponturi. Pentru că sunteţi din Vancouver, aţi putea să vă interesaţi prin casele rău famate din East Hastings. Se zvoneşte că atât Hildy, cât şi Mimi se ascund acolo. Drogate. Iar ca un al doilea pont pe dimineaţa asta: vă repet ce v-am spus mai devreme: soţia lui George merită mai multă atenţie. Ea e diavolul în povestea asta... dar dacă scrieţi ceva despre mine...

– Nu vă fie teamă, nu se va întâmpla aşa ceva, am liniş-tit-o.

După aceea, m-am dus la un internet cafe din apropiere şi am căutat tot ce se putea despre Hildy Krebs şi Mimi Pullinger. Tot ceea ce-mi povestise Missy Schulder era adevărat – toate necazurile în care intraseră, iubiţii de joasă speţă, cele două dispariţii, la distanţă de trei ani şi care aparent nu aveau nicio legătură între ele, dar care acum ridicau semne de întrebare, dat fiind cazul lui Ivy MacIntyre.

Am scos la imprimantă tot materialul găsit despre cele două fete şi m-am întrebat dacă părinţii acestora ar fi de acord să stea de vorbă cu o jurnalistă falsă de la *Vancouver Sun.* Apoi am căutat pe Google tot ce se putea despre Michael MacIntyre. Ziaristul de la *Calgary Herald* reuşise să-i ia un scurt interviu la telefon, în timpul căruia declarase că nu mai vorbise cu tatăl lui de peste trei ani, dar că tot nu-i venea să creadă că el ar fi în stare să-i facă ceva rău lui Ivy. „Era favorita lui, fără îndoială – şi ar fi omorât pe oricine ar fi ridicat un deget asupra ei."

Pentru Dumnezeu, de ce nu se vedea pretutindeni declaraţia lui? Adică, iată-l pe fiul lui – care-şi ura tatăl – susţinând totuşi că nu i-ar face/ că nu i-ar putea face nimic rău fiicei sale. Oare nu apreciase nimeni importanţa unui asemenea comentariu? Desigur că nu. Într-un astfel de caz, erau cu toţii cuprinşi de frenezia găsirii cât mai rapide a unui ţap ispăşitor pe care să-l pedepsească. În consecinţă, nu luau în calcul decât povestea care servea scopurilor lor.

Iar această poveste se învârtea indubitabil în jurul ideii că George MacIntyre era criminalul.

În drumul spre Townsend, postul local de radio Calgary CBC vorbea despre investigaţia care se desfăşura atât în Calgary – unde MacIntyre era încă reţinut —, cât şi în

Townsend. Fără îndoială că echipa de specialişti de la criminalistică studia acum fiecare fibră din atelierul lui George. *Da, continuaţi să săpaţi fiecare colţişor. Iar eu, între timp, de ce să nu urmez sfatul lui Missy Schulder – cineva care cunoştea temeinic materialul uman de acolo* – şi să *cherchez la femme*. Exact asta plănuiam să fac, dacă Brenda MacIntyre voia să mă primească.

Şoseaua străbătea nesfârşitele întinderi urbane din Calgary. Apoi, brusc, totul s-a sfârşit şi am intrat într-un spaţiu deschis. Deşi o parte din mine voia să privească locurile pe lângă care treceam, ştiam că o să-mi stârnească senzaţii de angoasă... mai ales după întâmplarea cu Vern de zilele trecute. Dar este uimitor cum îţi poţi limita viziunea periferică atunci când se impune şi reuşeşti să-ţi focalizezi privirea doar asupra asfaltului din faţa ta.

Mi-am ridicat ochii abia când am intrat în Townsend. Era genul de loc pe care-l ratai dacă se întâmpla să clipeşti de două ori: un drum cu benzinării pe stânga şi pe dreapta şi porcăria monoculturală obligatorie (Tim Horton's, o filială Red Lobster, un fast-food Burger King), care se deschidea în strada principală, destul de scurtă ca lungime, presărată cu clădiri din beton obişnuite şi una sau două case din cărămidă roşie, construite prin anii 1950. Aveau şi o bancă. Apoi un supermarket. Un magazin care vindea produse pentru activităţile în aer liber. Un restaurant demodat pentru părinţi. O librărie cu aspect ponosit, specializată în lucrări ieftine şi de succes (dar oricât, *aveau* o librărie). Apoi un bar. Mi-a trecut prin cap să-mi iau în serios rolul de jurnalist şi să intru acolo şi să încerc să leg o discuţie cu patronul, în speranţa că o să capăt mai multe informaţii folositoare. Dar oraşele mici au propriul lor telegraf intern şi nu voiam să se ducă vestea că mă aflu aici. Mai bine să nu devin aşa vizibilă.

Dwane Poole locuia pe o stradă laterală, nu departe de

clădirea urâtă a liceului frecventat de Ivy. Avea o casă simplă, în stil ranch, ridicată pe o jumătate de acru, cu un garaj supradimensionat, plasat chiar în faţă şi care ocupa o bună parte a grădinii. Dinspre garaj, am auzit gâjâitul unei drujbe, aşa că m-am apropiat de uşă. Era deschisă. Poole se găsea înăuntru, purtând ochelari de protecţie, în timp ce tăia o bucată mare de lemn. A împins bucata perfect tăiată, apoi şi-a ridicat privirea şi m-a văzut.

– Tu eşti Nancy? m-a întrebat, ştergându-şi ochelarii.

Era un bărbat slab, mic de înălţime, spre şaizeci de ani, care purta o cămaşă cadrilată de lână, nişte blugi tociţi şi ochelari cu rame rotunde metalice. Mi-l puteam imagina cu uşurinţă acum treizeci de ani, frumuşel, mândru, îmbrăcat cu un tricou şi vestă pe deasupra. Acum părea mai degrabă retras, liniştit, cu un aer pregnant de timiditate. Atelierul lui constituia un exemplu în materie de organizare: toate uneltele aranjate impecabil, stive de dulapuri finisate pe un perete (lucrătura era impresionantă), schiţe, desene şi o masă solidă de lemn umpleau un alt perete. În spatele mesei de lucru se zărea o fotografie a lui Dwane cu un bărbat tânăr purtând uniforma Forţelor Armate Canadiene.

– Vă mulţumesc că m-aţi primit atât de repede, am spus, acceptând mâna lui întinsă.

– Eşti al cincilea jurnalist care a bătut la uşa mea.

– N-o să vă răpesc prea mult timp.

S-a apropiat de masa de lucru, unde se găsea şi un filtru de cafea.

– Ai noroc. Tocmai am pus de cafea.

– Acela e fiul dumneavoastră? am întrebat, arătând spre fotografia la care trăsesem cu ochiul câteva momente mai devreme.

– Da, el e David. Acum se află în Afganistan. Încartiruit cu Forţele Canadiene NATO, lângă Kandahar.

– Probabil că e o adevărată sursă de mândrie, dar şi de îngrijorare, am spus, alegându-mi cuvintele cu grijă.

– Mai degrabă îngrijorare. Habar n-am ce căutăm noi acolo. Dar nu sunt politician şi băiatul meu s-a înrolat de bună voie, aşa că bănuiesc că trebuie să accepte riscurile ce decurg de aici.

Mi-a turnat o cană de cafea şi mi-a făcut semn să iau loc pe un scaun de lemn de lângă biroul lui. Mi-am scos agenda şi pixul. Dwane s-a sprijinit de marginea mesei şi părea să regrete faptul că a fost de acord să mă primească.

– Ştii, George este probabil cel mai talentat tâmplar pe care l-am cunoscut vreodată. Pe vremea când eram eu ucenic – cam acum patruzeci de ani – fiecare deprindere se câştiga anevoie şi a trebuit să muncesc foarte mult ca să învăţ corect toate principiile. Dar George a intrat la mine în atelier şi, în mai puţin de o oră, folosea dalta de parcă se născuse cu ea în mână. Şi avea un ochi genial, când venea vorba să înţeleagă complexitatea tăieturilor fine... după acum am spus, avea un talent înnăscut.

– Vorbea despre problemele de acasă?

– În primele şase luni, totul s-a rezumat la discuţii legate strict de lucru. Venea aici ca să înveţe o meserie, un meşteşug şi era foarte silitor. În acelaşi timp, trăia din ajutorul social, iar guvernul provinciei îi plătea un soi de ajutor pentru reorientare profesională, ca să lucreze cu mine. Nu erau mulţi bani – în jur de două sute de dolari pe săptămână – şi am simţit că are probleme financiare acasă, mai ales că soţia lui nu muncea încă. Dar, după cum am spus, a păstrat discreţia în privinţa necazurilor sale intime, până când, într-o dimineaţă, a apărut cu un bandaj deasupra ochiului. L-am întrebat ce se întâmplase. Mi-a spus că Brenda se îmbătase şi că s-a apucat s-o certe pe Ivy urât de tot, urlând la ea şi pocnind-o peste faţă. Când

George a încercat să le despartă, Brenda a înşfăcat fierul de călcat şi l-a lovit deasupra ochiului. A trebuit să conducă până la spitalul local, unde i-au pus cinci copci şi – greşeala cea mai mare – a acoperit-o pe Brenda, spunându-i doctorului că se lovise în timpul unei bătăi dintr-un bar. Acest lucru a fost specificat în fişa lui medicală şi folosit împotriva lui, după ce l-au arestat, mai ales că a existat şi un al doilea incident, în timpul căruia ea i-a tras un pumn şi i-a spart nasul. Din nou, le-a mărturisit doctorilor că a fost vorba de o altercaţie între beţivi – şi iată cum cele două incidente de la bar înregistrate oficial s-au transformat în noi dovezi ale temperamentului său violent.

– Aţi spus, „noi dovezi". Au mai fost şi alte incidente violente în afară de acestea două?

– Probabil că aţi citit deja că Brenda îl acuză că o bătea. E foarte adevărat că a lovit-o o dată cu pumnul în stomac – dar potrivit spuselor lui George, asta s-a întâmplat după ce ea l-a tras de păr şi a încercat să arunce spre el o oală cu apă fierbinte, de care s-a ferit în ultima clipă. În orice caz, după ce a lovit-o cu pumnul, ea s-a îndoit de spate şi s-a izbit cu capul de marginea mesei de la bucătărie. Ivy a venit alergând în cameră, şi-a văzut mama plină de sânge, a alergat la ea în cameră, a încuiat uşa şi a sunat la 911. Poliţia a venit şi l-a arestat pe tatăl ei.

– Dar nu le-a explicat ce s-a petrecut.

– Ba da, dar Brenda şi-a prezentat propria versiune – şi anume că el se înfuriase pe ea pentru că nu e o gospodină bună.

– Dar cu siguranţă că poliţiştii au interogat-o şi pe Ivy, şi ea le-a confirmat că mama ei îl mai atacase pe George şi în trecut, am spus.

– Ivy era complet intimidată de mama ei. O ameninţa

mereu cu tot felul de lucruri urâte – că o s-o trimită la un institut pentru copiii cu probleme – dacă o dădea de gol în fine, fata avea şi reputaţia unui copil mai sălbatic – aşa că ar fi fost cuvântul ei împotriva cuvântului mamei. Şi de vreme ce George minţise de două ori în faţa medicilor...

A tăcut şi a privit fix în cana de cafea.

– Se zvoneşte că nu a mărturisit nimic încă despre moartea lui Ivy, a continuat el, şi că se ţine tare pe poziţie.

– Îl credeţi?

– O parte din mine da, pentru că o iubea foarte tare. Dar au avut şi momentele lor teribile împreună. Am fost cel mai fidel suporter al lui. Dar când se îmbăta, lucrurile se schimbau radical. Am avut mari speranţe că vom fi parteneri. Obţinusem trei contracte serioase – dar fie apărea la muncă atât de mahmur, încât nu putea funcţiona, fie nu venea deloc. Crede-mă, l-am implorat pe George să-şi revină – i-am spus chiar să-şi ia concediu două luni şi să se adune. N-a vrut să mă asculte. Până la urmă, într-o dimineaţă a intrat în atelier atât de beat şi de furios, încât a ridicat o daltă şi m-a ameninţat că o să mă omoare.

– Şi ce s-a întâmplat?

– Soţia mea a intrat exact atunci şi n-a avut încotro, aşa că a sunat la poliţie. Am reuşit să ies afară din atelier. El a început să distrugă nişte dulapuri la care lucram. Un lucru însă m-a intrigat foarte tare: a distrus doar obiectele pe care le construise el singur. Apoi s-a prăbuşit pe podea şi a început să plângă. Sau mai bine zis să se jeluiască precum cel mai trist şi cel mai singur om de pe lume... şi poate că, în acel moment, aşa şi era. A apărut şi poliţia. Le-am spus că nu voi depune plângere, dar tot l-au ridicat pentru o „evaluare psihologică", o altă bilă neagră la dosar. L-au eliberat două zile mai târziu şi mi-a scris o scrisoare lungă şi tristă, spunându-mi că de aici înainte n-

o să mai pună gura pe băutură şi că se urăşte pentru felul în care s-a purtat cu mine. I-am răspuns desigur, acceptându-i scuzele, asigurându-l că pentru mine rămâne în continuare cel mai talentat tâmplar, dar că nu mai putem lucra împreună. Ar fi fost imposibil. N-am mai primit nicio veste de la el. Şi după aceea, Ivy a fost dată dispărută...

– Şi cu fiul lui, Michael, cum rămâne?

– Nu mi-a plăcut niciodată. Un copil posomorât, plin de el şi, ca toţi oamenii îngâmfaţi, nu prea inteligent. Ştiu că se lua mai mereu la harţă cu George şi că George l-a plesnit o dată rău de tot, când l-a scos din pepeni. O altă bilă neagră pentru George, deşi am înţeles că a recurs la un asemenea gest abia după ce băiatul a fost prins vânzând droguri. După cum vezi, familia lor era una foarte fericită.

– Tot nu mi-aţi spus dacă sunteţi de părere că George a făcut-o.

O altă privire lungă spre cana de cafea.

– O să mă citezi?

– Nu, dacă nu doriţi.

– Nu, nu doresc. Instinctul îmi spune că nu i-ar face niciodată rău lui Ivy. Dar ştiu cât de pornit a fost împotriva mea. Şi mai ştiu că odată, după ce a băut nouă beri, era în stare de orice nebunie extremă. Apoi mai e şi faptul că s-a găsit lenjeria fetei în atelierul lui. Aşa că, orice este posibil. *Orice.* Cam asta e concluzia mea.

L-am întrebat dacă ar mai trebui să stau de vorbă cu cineva.

– Păi, cu Larry Coursen, dar mie personal nu-mi plac sfinţii care sunt la fel de unşi cu toate alifiile precum crupierii din Las Vegas, dacă înţelegi ce vreau să zic.

– Frumoasă metaforă. Poate ar trebui să vi-o fur.

– Atâta timp cât nu mă dai de gol...

– Altcineva cu care merită să stau la un pahar de vorbă? am întrebat.

A clătinat din cap că nu.

– Pe oricine o să întrebi, o să-ţi spună că George e vinovat sută la sută... mai ales că, în prezent, soţia lui se află în relaţii bune cu Dumnezeu. Dar eu am dubiile mele în pri vinţa asta.

Înainte să plec, i-am mulţumit lui Dwane pentru timpul acordat şi l-am rugat să-mi arate cum ajung la casa familiei MacIntyre.

– E la două străzi mai încolo, mi-a spus. O să vezi numai maşini de la posturile TV în faţa ei. Cred că rechinii aşteaptă momentul în care trupul lui Ivy va fi descoperit, ca să poată filma reacţia isterică a Brendei.

– Când o mamă îşi pierde copilul... m-am trezit rostind, după care mi-am plecat fruntea.

– Păi ce, eu nu ştiu? În fiecare zi mă gândesc la asta, mai ales că fiul meu se află în Afganistan. La cum aş face faţă... *dacă...*

A privit în fundul cănii.

– Cred că am vorbit prea mult.

După ce am plecat de la Dwane, am condus imediat spre reşedinţa MacIntyre. După cum mi-a spus, am găsit-o cu uşurinţă. În faţa casei erau parcate cinci maşini mari de televiziune. În jurul lor forfoteau reporterii şi cameramanii, care fumau şi beau cafea din pahare de hârtie, părând foarte plictisiţi. În spatele lor se ridica o casă cu un etaj, aflată într-o stare jalnică. Avea nevoie de un acoperiş nou, de trepte noi la intrare... Rufele atârnau ţepene pe o frânghie. Pe peluza din faţă zăcea o maşină ruginită. Mi-a adus aminte de una din acele case pe care le vezi în Appalachia sau în vreun colţ uitat de lume din Statele Unite – care te duce imediat cu gândul la marginalizare socială, lipsă de educaţie şi o viaţă fără

speranţe. Bietul George MacIntyre nu a avut nicio şansă. Toate lucrurile povestite de Dwane se potriveau cu spusele lui Missy Schulder şi alcătuiau imaginea unui bărbat care se găsea într-un iad casnic unde nu existau pauze de respiro. Nu mă puteam gândi decât la situaţia mea personală – mai întâi cu părinţii mei, iar apoi cu Theo – când m-am simţit la fel de neajutorată; senzaţia că am alături nişte oameni care nu jucau corect. George MacIntyre se mânia pe ceilalţi şi se îmbăta. Eu mă înfuriam pe ceilalţi şi foloseam iluzia de a ţine lucrurile sub control ca pe o modalitate de a-mi nega propria depresie. George MacIntyre pierduse un copil. Eu pierdusem un copil. Cu toate că detaliile poveştilor noastre erau complet diferite, împărtăşeam aceeaşi furie intimă cauzată de nedreptăţile celorlalţi. Care distruseseră cel mai important lucru din vieţile noastre.

Am condus prin Townsend pentru o altă jumătate de oră. Am trecut din nou pe lângă şcoală. Am băgat de seamă că niciuna dintre case nu era grandioasă sau venerabilă – că aveam de-a face cu o comunitate fără semne vizibile de avuţie. M-am oprit la restaurantul Mom and Pop ca să beau o cafea. M-am aşezat la tejgheaua de la bar şi am început să conversez cu femeia cu expresie dură care mă servea.

– Ce poveste tristă cu fata lui MacIntyre, nu? am spus.

– Mmm, da, a replicat ea, privindu-mă pe jumătate iritată.

– O cunoşteaţi pe ea sau familia ei?

– Toată lumea îi cunoaşte pe-ai lui MacIntyre.

– Erau vecini buni?

– Sunteţi reporteră, nu?

– Poate.

– Ăsta nu-i un răspuns clar.

– Da, sunt reporter.

– Păi, acum că ştiu, nu vă mai spun nimic.

– Nu-mi fac decât datoria.

– Iar eu pe-a mea. Adică îmi conduc restaurantul şi nu răspund la întrebări. George MacIntyre are destule probleme pe cap acum...

– Şi ăsta e un răspuns, nu credeţi?

– Îmi răstălmăciţi vorbele?

– Nu, dar simt din cuvintele rostite că nu sunteţi de acord cu părerea că MacIntyre este diavolul întruchipat.

– Am pus punct conversaţiei.

– Era aşa de rău pe cât încearcă ziarele să-l prezinte?

– Păi, dumneavoastră să-mi ziceţi. Doar sunteţi de partea lor.

– Eu nu sunt de partea nimănui.

Din spate se auzi o voce.

– Brenda MacIntyre este o femeie sfântă.

Cea care vorbise era o femeie în jur de patruzeci de ani – grasă, îmbrăcată în uniforma din poliester de culoare maronie pe care toţi lucrătorii de la Safeway erau obligaţi să o poarte. Când i-am văzut uniforma, mi-am amintit imediat că şi Brenda MacIntyre purta una similară.

– Sunteţi enoriaşă a aceleiaşi biserici? am întrebat.

– Ea e la Adunarea Creştină, eu la Biserica lui Hristos. Dar amândouă suntem fiinţe atinse de mâna Domnului. Şi ştiu că Brenda suferă cumplit acum – dar are credinţa de partea ei, care o susţine.

Din spatele tejghelei se auzi şi vocea patronului.

– Cred că ai vorbit destul, Louise. Şi cred că am să-i cei vizitatoarei noastre să-şi termine cafeaua şi apoi să ne lase în pace.

– Eu încercam doar să ajut, a spus Louise.

– Ai fost de mare ajutor, am spus.

– Iar dumneavoastră îmi datoraţi un dolar şi douăzeci şi cinci de cenţi pentru cafea, a adăugat patronul.

Când am ieşit din restaurant, a început să-mi sune mobilul

– Nancy Lloyd? am auzit o voce care deja îmi era familiară, mulţumită nenumăratelor interviuri la televizor şi la radio. Reverendul Larry Coursen la telefon. Vă aflaţi cumva în Townsend acum?

De unde naiba ştia... ori poate că-şi dădea cu presupusul?

– Da, sunt.

– Ei bine, astăzi este o zi plină – şi nu numai din cauza bietei Ivy MacIntyre. Dar aş putea să vă acord cincispre-zece minute dacă veniţi la biserică acum.

– Aş aprecia teribil, am spus, după care mi-am notat in-dicaţiile pe care mi le-a dat.

N-am avut nevoie de ele – pentru că Biserica Adunarea Creştină se găsea la capătul străzii cu staţiile de benzină. Era o clădire de dimensiuni modeste, construită din cărămidă roşie. La dreapta intrării principale se zărea un afiş uriaş, care înfăţişa un cuplu de albi bine îmbrăcaţi, spre patruzeci de ani, care ţineau pe după umeri doi copii la fel de albi şi la fel de bine îmbrăcaţi (un băiat şi o fată, normal), cu vârste în jur de nouă-zece ani. Am simţit aceeaşi tristeţe dureroasă care mă năpădea ori de câte ori vedem o imagine – fie reală sau închipuită – cu părinţi şi copii. De data asta însă, durerea a pălit sub puterea „momentului Kodak" absolut ridicol şi a cuvintelor hilare imprimate ca un blazon deasupra fotografiei: *Toate familiile sunt miraculos vindecate de Biserica Adunarea Creştină din Townsend!*

Adică, aşa cum a fost miraculos vindecată familia MacIntyre?

Am tras maşina în parcarea spaţioasă – capacitatea sa de a primi un număr considerabil de automobile indica fie succesul lui Coursen ca pastor, fie un semn foarte fals al

optimismului. În laterala bisericii era parcat un Land Rover Discovery masiv. Am bănuit că trebuie să-i aparţină lui Coursen, pentru că plăcuţa de înmatriculare urla a vanitate, având imprimată în relief *Predicatorul.* Uşile de la biserică erau deschise. M-am aventurat înăuntru. Vestibulul adăpostea şi mai multe fotografii în mărime naturală cu enoriaşi fericiţi, care arătau şi ei de parcă pozaseră pentru vreun catalog *Land's End.* Deasupra lor tronau şi sloganurile: *Dragostea divină învinge totul!... La Biserica Adunării Creştine Toţi Suntem Unul!...* şi, în sfârşit: *Roagă-te!* Am văzut şi cutiile pentru donaţii, deasupra cărora erau alte sloganuri: E *minunat să dăruieşti!* şi *El este întotdeauna acolo pentru tine!* Nu vizitasem niciodată ţările est-europene în timpul comunismului – eram prea mică pe vremea aceea —, dar mi-am imaginat că vedeam acum o versiune în miniatură a dictoanelor afişate prin locurile publice şi care aminteau de sarcinile tovarăşilor: *Cincinalul este singura cale de a merge înainte.*

Aveam însă dubii mari că vreun reprezentant al aparatului dictatorial est-european se îmbrăca precum Larry Coursen. Probabil că mă auzise intrând, pentru că a apărut imediat în vestibul. Purta un cardigan ciocolatiu, o cămaşă violet cu gulerul clerical, o pereche de blugi uşor decoloraţi (cât să le reamintească tuturor că ne aflăm în Alberta) şi o pereche de cizme stil cowboy, bine lustruite. Avea în jur de patruzeci de ani, păr blond şi des, aranjat cu produse de coafat – după cum observasem şi la televizor – şi dinţi foarte albi. Vocea lui era sonoră şi calmă.

– Nancy, ce plăcere... mi-a spus, întinzându-mi mâna.

– Apreciez timpul pe care mi-l acordaţi, pastore.

– *Larry,* te rog.

– În regulă, Larry...

– Aşadar lucrezi la *Vancouver Sun*?

– Exact.

– Un ziar bun. Eşti de prin partea locului?

– Nu, din est.

– De unde mai exact?

– Din Ontario.

– De unde din Ontario?

– Dundas, am rostit la întâmplare numele unei localităţi unde crescuse un bine-cunoscut cântăreţ canadian de rock, devenit şi un fotograf profesionist, şi despre care citisem recent într-un ziar.

– Dundas! Ei, nu mai spune. Am petrecut puţin timp acolo, exact când mi-am început munca de pastor.

Ah, minunat...

– Ştii Bisericile Adunării Creştine de pe strada King sau de pe strada Sydenham...? a continuat el.

– Desigur că ştiu. Am trecut pe acolo de multe ori...

– Chiar lângă filiala locală Bay.

– Întocmai. E o clădire mai degrabă modernă...

– Toate bisericile Adunării Creştine sunt aşa. Suntem o credinţă relativ nouă în Canada. Poftim, intră – o să-ţi arăt unde ne rugăm noi.

Când mi-a ţinut uşa deschisă, am simţim cum valul de frică se risipeşte. Cât de nebună trebuie să fii ca să alegi un orăşel drept locul tău de rezidenţă fals? De ce n-ai zis Toronto sau Montreal – un oraş mare unde anonimatul e la putere?

Dar cel puţin dădea senzaţia că înghiţise minciuna mea gogonată...

Principalul corp al bisericii părea conceput în stilul unui stadion sportiv (deşi la o scară mai mică, cu şiruri de băncuţe tapiţate cu piele şi un amvon ridicat pe o scenă încercuită de reflectoare. Am zărit şi o orgă albă de prost-gust, pictată cu tuburi aurii şi un spaţiu pentru cor ce putea adăposti cel puţin 100 de persoane.

– Foarte impresionant, am exclamat. Şi pare perfectă

pentru teleevanghelism.

Am folosit un ton neutru, deloc agresiv. Dar Coursen a zâmbit strâmb, încercând să priceapă unde vreau să bat.

– Dacă prin „teleevanghelism" înţelegi răspândirea Evangheliilor prin mijloace electronice, atunci da – este ceva spre care biserica noastră ţinteşte. Desigur, ne găsim într-un oraş mic din Canada. Dar ştii şi tu că Oral Roberts şi-a început misiunea într-o bisericuţă din Tulsa, Oklahoma – şi uite cum „viziunea" lui s-a extins într-un program transmis la nivel naţional şi o universitate proprie. Trebuie să mă înţelegi: ambiţiile mele nu sunt *personale.* Mai degrabă *comunale* – în sensul că Adunarea Creştinii din Townsend este o comunitate foarte unită, cu aspiraţii spirituale mari, atunci când vine vorba de răspândirea Veştilor Bune aduse de Evangheliile Domnului nostru Iisus Hristos.

– Câţi enoriaşi are congregaţia?

– În jur de două sute de suflete devotate – ceea ce nu pare un număr consistent, dar rămâne impresionant pentru un oraş cu cinci mii de locuitori. Mai arată-mi o biserică în Townsend, care se bucură de atenţia a cinci la sută din populaţie.

Mi-a făcut semn să mă aşez pe una dintre băncuţele tapiţate. Apoi s-a aşezat relativ aproape de mine.

– Pot să te întreb ce credinţă ai? m-a întrebat.

– Nu am nicio credinţă.

– Înţeleg. Şi de ce?

– Pentru că nu sunt credincioasă, bănuiesc.

A clătinat din cap şi mi-a oferit un zâmbet plin de compasiune.

– Pentru mulţi oameni, credinţa este cel mai dificil lucru din lume. „Marele Salt" şi toate celelalte. Dar este şi cel mai mare dar pe care-l pot primi. Odată cu el vine Viaţa de Apoi şi o comunitate minunată de suflete care te

sprijină aici pe Pământ.

Mi-am scos pixul şi agenda.

– Ăsta e un semnal că trebuie să renunţ la subiect? m-a întrebat.

– Nu vreau să vă răpesc prea mult din timp.

– Un răspuns foarte bun, chiar dacă nu foarte sincer. Ai fost crescută în vreo credinţă, Nancy?

– Tata nu avea nicio religie, iar mama era unitariană – ceea ce, din punctul dumneavoastră de vedere, probabil că nu înseamnă nimic.

– Ei bine, unitarienii nu cred în Divina Revelaţie sau în Paradis şi nici chiar în miracole... aşa că, sincer vorbind, e greu de înţeles ce anume primesc unitarienii din religia lor.

– Este o credinţă care nu se bazează pe siguranţă, ci pe îndoială.

– Pot merge mână în mâna credinţa cu îndoiala?

– Oare nu merg *întotdeauna* mână în mână? Nu poţi avea credinţă fără îndoială.

– Eu sunt de altă părere. Credinţa neagă îndoiala. Credinţa îţi oferă sprijinul pentru a face faţă provocărilor vieţii. Credinţa îţi oferă răspunsuri definitive la marile întrebări. Şi nu crezi că primeşti şi o doză mare de confort odată cu ea?

– Dacă ai nevoie de răspunsuri definitive, da.

– Cu toţii avem nevoie de răspunsuri clare.

– Acesta e punctul tău de vedere, nu al meu, m-am apărat.

– Aşadar poţi trăi chinuită de îndoială, oricât de dureroasă se dovedeşte aceasta?

– Poate că ar fi şi mai dureros să profesezi credinţa atunci când n-ai niciuna.

Un zâmbet slab din partea lui Larry Coursen. Se bucura de prostiile lui, mai ales când vedea că mă deranjau.

– Cu toţii avem credinţă, Nancy. Şi cu toţii avem în noi puterea de a renaşte. Nu trebuie decât să ne lăsăm pătrunşi de Marele Dar primit cât suntem încă vii.

– Şi Brenda MacIntyre a renăscut?

Un alt zâmbet din partea reverendului.

– Da, Brenda a trecut printr-o transformare magnifică. Când a venit prima dată la mine, era o femeie în criză. Furioasă, ostilă, dependentă de alcool, supărată pe lume...

– Violentă? am întrebat.

– Cred că ar fi prima care ar recunoaşte că a fost crescută într-o familie violentă, că s-a măritat cu un om violent şi, în consecinţă, era bine familiarizată cu comportamentul violent.

– Dar ea însăşi era violentă?

– Descrie-mi ce vrei să spui prin „violentă".

– Să-şi atace fizic propriii copii...

– Sunt convins că i-a mai altoit atunci când au fost obraznici. Dar să-l atace pe George? Cred că ai înţeles greşit. Pentru că el o lovea în mod repetat.

– Chiar dacă mai mulţi oameni, cărora le-am luat interviu, m-au informat că George MacIntyre le povestise cum fusese atacat brutal de enoriaşa dumneavoastră?

A strâns din buze când am rostit cuvintele „enoriaşa dumneavoastră". Nu i-a plăcut deloc expresia.

– Şi cine sunt aceşti oameni? m-a întrebat.

– Nu pot să-mi dezvălui sursele.

– Ei bine, eu *pot* să dezvălui faptul că ştiu ce este în sufletul Brendei MacIntyre – pentru că, de-a lungul procesului de acceptare a lui Iisus ca Domnul şi Salvatorul ei, mi-a mărturisit toate păcatele ei... păcate care acum au fost curăţate. Şi *pot* să afirm că n-a fost niciodată violentă cu soţul ei violent.

– Şi Ivy MacIntyre a fost purificată de păcate? am întrebat.

– Tocmai se pregătea să accepte darul mântuirii atunci când a dispărut.

– Mai precis...?

– Brenda a adus-o de mai multe ori la biserică. Începuse să-şi facă prieteni printre enoriaşii de vârsta ei. Ne-am întâlnit în diverse ocazii, când am purtat lungi conversaţii particulare.

– Şi despre ce anume aţi discutat?

– Despre problemele din viaţa ei. Despre acceptarea păcatului ca o formă de a trăi. Despre slăbiciunile ei când venea vorba de droguri şi de băieţi.

– Îşi pierduse deja virginitatea la treisprezece ani...?

– N-am spus niciodată asta.

– Atunci ce înseamnă problemele ei cu băieţii?

– Chiar asta. Probleme cu băieţii.

– Şi drogurile...?

– A mărturisit că fumase iarbă.

– Nu e tocmai ieşit din comun pentru multe dintre fetele de treisprezece ani.

– Adică tu aprobi ideea că adolescenţii pot fuma iarbă?

– Nu, vreau să zic că nu e tocmai o revelaţie şocantă că o fată de treisprezece ani a încercat aşa ceva.

– Tu ai încercat atunci când aveai treisprezece ani?

– Nu – la şaisprezece ani.

– Ţi-a plăcut suficient de tare cât să continui?

– De fapt, nu.

– Ei bine, lui Ivy i-a plăcut...

– Atunci rectific ce am spus.

– Aşa să faci.

– Prin urmare, Ivy tocmai urma să fie salvată.

– Sunt sigur că, dacă a părăsit cumva această viaţă, a ajuns lângă Dumnezeu în Rai. Pentru că exact înainte să dispară, l-a acceptat pe Iisus ca Domnul şi Mântuitorul ei.

– Păi, nu mi-aţi spus asta înainte.

– Păi, nu m-ai întrebat.

– Întreb acum.

– Da, într-una dintre ultimele noastre discuţii între patru ochi, a renăscut în sfârşit la viaţa cea nouă.

– Adică e în Paradis acum.

– Nu e moartă, a spus.

– Cum puteţi fi aşa sigur?

– Nu sunt sigur. Pur şi simplu am *credinţa* că trăieşte.

– În cele mai multe cazuri de dispariţii, când copilul nu este găsit în patruzeci şi opt de ore, căutarea devine zadarnică... şi persoana care l-a răpit recurge de obicei la crimă.

– Există două lucruri diferite în cazul ăsta. În primul rând, Ivy nu e un copil, ci o adolescentă. Şi adolescenţii – dacă dispar – ajung adesea undeva pe străzi...

– La fel ca Hildy Krebs şi Mimi Pullinger?

– Exact.

– Ştiţi cumva dacă ele două sunt pe străzi?

– Trebuie să presupun că au ales o viaţă păcătoasă.

– Dar dacă Ivy fusese mântuită înainte să dispară, de ce să ajungă pe stradă...?

– Dacă *se află* într-adevăr pe stradă. Oamenii mai dau înapoi, Nancy. Cedează în faţa instinctelor şi fac greşeli.

– Credeţi că George MacIntyre şi-a rănit fiica, în realitate ?

– Dovezile arată că ar fi vinovat. Ca să nu mai pomenim că are şi un trecut marcat de abuzuri fizice în familia sa.

– Toate înfăptuite de George MacIntyre?

– Faptele aşa indică.

– Dar niciodată de Brenda MacIntyre?

– Este evident că o bănuieşti pe Brenda, că nu spune adevărul.

– Da – am suspiciunile mele.

– Şi de ce anume?

– Din cauza celor povestite de mai mulţi oameni.

– Precum...?

– Precum faptul că l-a atacat pe George în diverse ocazii, că era violentă cu Ivy, că...

– Sunt toate nişte minciuni, a rostit cu voce fermă.

– De unde ştiţi?

– Pentru că am talentul să miros minciunile... şi pe mincinoşi.

– Talentul tău e infailibil?

– Nu sunt Papa. Dar înţeleg complexitatea naturii umane. Aşa cum ştiu când cineva nu spune adevărul... sau când pretinde că este altcineva decât în realitate.

M-a privit fix în ochi şi mi-am dat seama că mă citise.

– Să ne întoarcem la George MacIntyre... am spus.

– Nu, să ne întoarcem la George şi la străzile King şi Sydenham din Dundas. Am menţionat că Biserica Adunării Creştine din Dundas se află acolo. Şi tu mi-ai zis: „Bineînţeles că ştiu. Am trecut pe acolo de multe ori". Ideea e că nu există nicio stradă King sau Sydenham în Dundas.

– Am intrat şi eu în joc, am rostit, pe un ton deloc convingător.

– Aşa cum ai intrat şi în jocul cu reportera de la *Vancouver Sun*?

Mi-a oferit un zâmbet larg şi a continuat să vorbească.

– Nu există nicio Nancy Lloyd la *Vancouver Sun.* Ştiu asta pentru că atunci când m-ai sunat am telefonat înapoi la ziar. Dată fiind atenţia acordată de mass-media acestui caz, e mai bine să verific referinţele tuturor. Ale tale s-au dovedit false. Ceea ce mă face să mă întreb: cine eşti şi de ce te interesează acest caz?

M-am ridicat în picioare.

– Îmi cer scuze că v-am înşelat.

– Încă nu mi-ai răspuns la întrebări.

– Cine sunt eu nu contează.

– Oh, ba da. Contează. Pentru că mi-este foarte clar că, deşi nu pari scăpată de la balamuc, eşti o femeie care se găseşte într-un moment tulbure al vieţii ei. *Atât de tulbure…* că aş putea să te consider deranjată mintal. De-aia am şi fost de acord să ne întâlnim, chiar dacă ştiam că mă minţi… pentru că voiam să văd exact cine este această persoană sărită de pe fix şi de ce se *implică* în dispariţia lui Ivy MacIntyre.

– Am motivele mele, am spus, căutând din ochi cea mai apropiată ieşire.

– Sunt convins. Şi nu te teme, n-am de gând să te opresc să pleci. Nu sunt supărat pe tine. Dimpotrivă, simt o tristeţe adâncă. Sunt trist pentru că te văd purtând în tine o mânie şi o durere care te-au întors împotriva propriei persoane, dar şi a lumii întregi. Trist, pentru că am convingerea că eşti singură şi lipsită de dragoste… şi totuşi îl respingi pe Cel care te iubeşte mai mult decât orice pe lumea asta. Şi El e Dumnezeu. Dar pentru tine, Dumnezeu nu există. Pentru tine, Dumnezeu este o fraudă… chiar dacă tu eşti cea care a comis o fraudă azi, chiar aici.

– Îmi cer scuze din nou. Dacă-mi daţi voie, am să plec acum şi n-o să vă mai deranjez niciodată.

– Dar aş prefera să mă deranjezi. Aşa cum aş prefera să recunoşti că eşti dornică să-ţi deschizi inima pentru ca dragostea lui Dumnezeu să-ţi poată vindeca suferinţa.

– N-are cum, am spus.

– Cum poţi fi aşa sigură?

– Am motivele mele.

– Pari foarte convinsă.

– Sunt.

– Nu sunt catolic, dar am învăţat cândva la şcoala de teologie despre pariul lui Pascal. Cunoşti povestea?

Am scuturat din cap că nu.

– Pascal – un teolog francez – spunea că deşi nu putem fi siguri de existenţa lui Dumnezeu, nu ne-am simţi mai bine dacă l-am accepta? La urma urmei, Nancy – sau care-o fi numele tău —, dacă ar fi să îngenunchezi lângă mine chiar acum şi să mă laşi să-l aduc pe Iisus în viaţa ta, atunci darul Vieţii Eterne ar fi al tău. Gândeşte-te – Viaţa de Apoi. Moartea învinsă. Şi, în plus, vei fi mântuită de toate păcatele tale. Acum dă-mi un motiv serios – *unul singur* – pentru care nu ar trebui să accepţi cel mai mare dar pe care-l poţi primi.

L-am privit direct în ochi.

– Pentru că e ridicol, am spus.

M-am răsucit pe călcâie şi am fugit.

Zece

Idioato, idioato, idioato.

Numai la asta m-am gândit în drum spre Calgary. Cum am putut fi atât de stupidă, de naivă să cred că Sfinţia Sa nu mă va verifica. Tipul era un teleevanghelist în devenire foarte ambiţios. Prin urmare, avea grijă de imaginea sa. Era firesc să dea un telefon, ca să verifice dacă Nancy Lloyd se dovedea a fi cine pretindea.

Ceea ce făcea întregul incident de cinci ori mai oribil era faptul că pastorul nu se dădea înapoi de la nimic atunci când venea vorba să atace slăbiciunile altor oameni. Nenorocitul m-a citit ca pe-o carte deschisă – şi a ştiut exact pe ce butoane să apese ca să mă determine să scâncesc.

„Dimpotrivă, simt o tristeţe adâncă. Sunt trist pentru că te văd purtând în tine o mânie şi o durere care te-au întors împotriva propriei persoane, dar şi a lumii întregi. Şi trist, pentru că am convingerea că eşti singură şi lipsită de dragoste... şi totuşi îl respingi pe Cel care te iubeşte mai mult decât orice pe lumea asta."

Dacă *El* m-ar fi iubit, nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat. Cum ar fi fost să pornesc un dialog despre Emily? O adevărată mană cerească pentru un evanghelist precum Coursen. *Mama îndurerată în căutarea vindecării.* După cum s-a dovedit, m-a prins cu ditamai minciuna şi a răsturnat situaţia atât de inteligent, încât m-a făcut să mă simt scăpată de la balamuc... un lucru nu tocmai neadevărat.

***Idioato, idioato, idioato*. Să fii obsedată de persecutarea unui ratat trist, căruia i se înscenase întreaga tărăşenie, dar care – date fiind toate dovezile**

incriminatoare ale cazului – putea fi bine mersi foarte vinovat.

Iar acum mă întrebam dacă nu cumva Coursen reuşise să-şi noteze numărul de înmatriculare al maşinii mele şi nu contactase deja poliţia, care să fi sunat la Avis Rent-a-Car şi care, la rândul lor, îi informase că maşina fusese închiriată unei anume Jane Howard din...

Idioato, idioato, idioato...

Dar poate că se va purta ca un creştin adevărat şi va lăsa totul baltă. Poate... poate... o să scap ieftin.

În noaptea aceea, când am ajuns acasă, nu am izbutit să dorm. Când mi-am dat seama că noaptea se dusese, am pornit pe jos pe 17th Avenue spre un internet cafe deschis nonstop şi am căutat pe Google tot ce se putea despre pastorul Larry Coursen. Marea majoritate a articolelor erau legate de cazul Ivy MacIntyre – dar am găsit şi site-ul oficial al Adunării Creştine din Townsend, care conţinea multe imagini pompoase ale lui Coursen în exerciţiul funcţiunii, punându-şi mâinile tămăduitoare pe enoriaşii condamnaţi la scaunul cu rotile şi pozând cu soţia sa Bonnie – o femeie foarte blondă şi mai degrabă grasă – şi cele două fiice ale lor Heather şi Katie. Sub această fotografie se găsea şi un text mic: *„Familia înseamnă totul!"* Site-ul mai conţinea şi o biografie succintă a lui Coursen, în care vorbea despre cum fusese crescut pe *„Câmpiile din Saskatchewan"*, cum urmase cursurile Colegiului Liberty Bible din Virginia, după care se întorsese acasă în Canada ca *„să-şi înceapă misiunea"*. După câteva apariţii la bisericile Adunării Creştine din Dundas şi Toronto, *„a fost ales personal să creeze o nouă parohie în Townsend, Alberta. Pornind doar cu zece enoriaşi, calităţile sale de lider spiritual şi energic reuşiseră să sporească numărul membrilor parohiei şi să genereze un impact spiritual major în acest colţ din vestul*

***Canadei*".**

Din Toronto în Townsend. Puterile ierarhice ale bisericii lui hotărâseră probabil că trebuie trimis să păstorească. Ori poate că l-au considerat un pic prea ambiţios pentru un tânăr preot şi o parohie de la mama naibii o să-l înveţe ce înseamnă umilinţa.

Am scos la imprimantă toate articolele despre Coursen, după care am petrecut următoarele două ore căutând pe Google tot ce se putea despre cazul Ivy MacIntyre – încercând să umplu orice alte goluri rămase. Strădaniile mele matinale n-au dat prea multe rezultate – cu excepţia acelor detalii despre Coursen şi a faptului că femeia care îl acuzase pe George MacIntyre de abuz sexual mai fusese condamnată anterior pentru prostituţie. O chema Chrissy Ely – şi, potrivit *Regina Journal,* îşi retrăsese ulterior acuzaţiile împotriva lui, spunând că totul fusese doar o neînţelegere. (De ce naiba nu se vorbea mai mult despre asta... şi ce o determinase să se răzgândească?)

Când am părăsit cafeneaua, ceasul a bătut de şapte. Mi-am strâns toate print-urile. Mi-am tras fermoarul la pufoaică. Am păşit afară în frig şi am pornit cu vântul în faţă spre casă, hotărâtă să dorm.

Dar când m-am apropiat de clădirea în care locuiam, am zărit o prezenţă deloc bine-venită în faţa intrării: o maşină de poliţie. O parte din mine se întreba dacă n-ar fi mai bine să fac cale-ntoarsă şi să mă car deacolo. Dar o altă parte din mine ştia: *Nu exista scăpare.* În maşină erau doi poliţişti în uniformă. Amândoi s-au dat jos când am ajuns lângă ei.

– Jane Howard? m-a întrebat unul dintre ei.

Am încuviinţat din cap, întrebându-mă cum de ştiau că sunt eu.

– Nu vă arestăm, doamnă Howard, a adăugat cel de-al doilea, în timp ce m-au încadrat foarte strâns. Totuşi,

dorim să vă punem câteva întrebări în privinţa unui incident care a avut loc ieri în Townsend. Puteţi refuza să răspundeţi acum, dar asta ne va obliga să rămânem cu dumneavoastră în apartament până când procurorul general va emite un ordin prin care să vă putem interoga la secţie. Puteţi solicita, de asemenea, şi un avocat în timpul interogatoriului. Asta înseamnă că veţi rămâne la dispoziţia noastră până când avocatul dumneavoastră – sau unul numit din oficiu – va sosi la faţa locului.

Oare aveam de ales? Nu voiam decât să dau totul uitării, aşa că le-am zis:

– Vin acum.

– O decizie foarte înţeleaptă, a rostit primul poliţist, apucându-mă uşor de braţ şi escortându-mă până la maşina de patrulare.

M-au dus într-o clădire masivă, fără niciun fel de însemn oficial pe faţadă, de la marginea Cartierului Central. Am intrat într-o parcare subterană şi maşina a tras lângă un lift. Poliţiştii n-au scos o vorbă tot drumul. Imediat ce ne-am oprit, poliţistul care stătea în dreapta s-a dat jos şi mi-a deschis portiera. L-am aşteptat şi pe celălalt poliţist să coboare. Acesta a tastat pe un soi de interfon şi uşa s-a deschis. Atingându-mă uşor pe braţ, celălalt poliţist m-a rugat să o iau înainte.

Am urcat patru etaje. Aici mi s-a spus să fac la dreapta şi apoi la stânga. Am ajuns în dreptul unor uşi metalice. Poliţistul a tastat iarăşi un cod. Un alt declic. Am fost poftită într-o cameră mică, unde se găseau o masă din oţel şi trei scaune. Pe un perete se zărea o oglindă. Văzusem suficiente seriale la televizor ca să ştiu că e una dintre acele oglinzi care permiteau oamenilor de pe partea cealaltă să observe cum se desfăşoară interogatoriul.

– Luaţi loc, a spus primul poliţist. Detectivul Clark va veni în câteva secunde.

M-am aşezat.

– Doriţi să beţi ceva? Apă? Cafea?

– O cafea cu un cub de zahăr ar fi perfect, am spus, gândindu-mă în acelaşi timp: *Nu pot să cred că aşa îi tratează pe criminali întotdeauna.* Poate că stabiliseră deja că nu sunt o infractoare, ci doar o nebună de legat.

Uşa s-a închis în urma poliţistului. Mi-am scos pufoaica şi am încercat să mă fac comodă pe scaunul cu spătar de fier. Noaptea de nesomn începea să-şi spună cuvântul. Dar scaunele acelea erau create special să-şi ţină ocupanţii în poziţii rigide. Chiar dacă mă simţeam incredibil de obosită, a trebuit să reflectez asupra faptului că ajunsesem într-o secţie de poliţie... un act de prostie majoră din partea mea.

Uşa s-a deschis din nou. A apărut un bărbat la vreo cincizeci de ani. Era înalt şi avea statura unui jucător de fotbal. Purta un costum gri, la care asortase o cravată cu dungi obişnuită. În mână ţinea un pahar de plastic din care ieşeau aburi.

– Doamnă Howard? Sunt detectivul Clark de la RCMP[10]. Cafeaua dumneavoastră.

– Mulţumesc, am spus, acceptând-o.

– Nu intenţionez să vă reţin aici, atâta timp cât rezolvăm totul rapid... ceea ce depinde de răspunsurile pe care mi le veţi da.

– O să vă ajut cât pot de mult, domnule.

M-a studiat cât am rostit cuvintele, analizându-mi sinceritatea, după care a clătinat aprobator din cap. În timpul călătoriei cu maşina spre clădirea poliţiei federale, am luat decizia să fiu sinceră cu poliţiştii. Să le vorbesc fără ocolişuri. Să nu-mi caut scuze. Să le mărturisesc o aproximare a adevărului – pentru că, în fond, ce înseamnă

[10] The Royal Canadian Mounted Police – Poliţia Regală Montană a Canadei.

adevărul într-o astfel de situaţie? Sorbind din cafeaua slabă şi cugetând asupra motivului pentru care poliţistul mă servise am decis: *Primiseră o plângere de la Sfinţia Sa şi trebuia să o investigheze. Dacă le spuneam ceea ce voiau să ştie – după cum m-a informat detectivul —, poate că aveau să mă lase în pace peste o oră sau două.*

M-a întrebat numele, adresa, data naşterii şi locul unde m-am născut...

– Aşadar sunteţi americană? m-a întrebat.

I-am explicat cum stă treaba cu paşaportul canadian şi cât timp fusesem rezidentă a ţării. Simţeam că ştie deja asta dar voia să vadă cum răspund la întrebările lui.

– Acesta nu este un interogatoriu oficial, a spus. Nu sunteţi arestată. Dar trebuie să aflăm de ce v-aţi dat drept reporteră la un ziar pentru a avea acces la anumite persoane asociate cu cazul MacIntyre.

– Pentru că am devenit obsedată de el.

– Şi din ce cauză?

– Pentru că mi-am pierdut copilul acum optsprezece luni.

Am rostit propoziţia calm, fără niciun fel de emoţie. Detectivul Clark şi-a plecat privirea spre dosarul deschis de pe masă. M-am uitat şi eu cu coada ochiului şi am zărit mai multe tăieturi din ziare despre moartea lui Emily, chiar deasupra teancului de coli. Şi el folosise Google ca să afle mai multe lucruri despre mine.

– Chiar înainte de moartea fiicei dumneavoastră, aţi suferit vreo cădere nervoasă?

– Sunt sigură că aveţi toate informaţiile astea în dosarul meu.

N-a rostit niciun cuvânt, dar a privit din nou spre hârtiile din faţa sa. Oare mă verificase deja şi aflase că accidentul meu este inclus în baza de date a poliţiei naţionale din America? Fără îndoială. Fără îndoială.

– Acum... din câte am înţeles aveţi un doctorat la Harvard şi un serviciu important la Biblioteca Publică Centrală din Calgary. Am vorbit acum câteva minute cu şefa dumneavoastră, doamna Woods.

– I-aţi spus de ce sunt reţinută de poliţie?

– Da, chiar dacă trebuie să vă repet că nu sunteţi reţinută de noi.

Atunci ăsta era sfârşitul slujbei mele.

– I-am explicat doamnei Woods că nu constituie o infracţiune ceea ce aţi făcut, dar ar putea deveni dacă mai repetaţi experienţa.

– Nu se va mai întâmpla.

– Mă bucur să aud asta. Să fiu sincer, procurorul general – dacă l-am fi contactat – probabil că v-ar fi acuzat de înşelăciune pentru că aţi intervenit în actul de justiţie şi aţi irosit timpul poliţiei. Ne-am petrecut jumătate de zi pe aceste cercetări, timp care putea fi folosit mai bine încercând să dăm de urma persoanei sau a persoanelor responsabile de dispariţia lui Ivy MacIntyre.

Mi-am plecat fruntea, ruşinată cumplit.

– Dar date fiind toate astea, admit că există anumite împrejurări care vă disculpă întrucâtva. Ar trebui să ştiţi că doamna Woods v-a luat apărarea şi mi-a confirmat că v-aţi descurcat foarte bine din punct de vedere psihologic şi aţi suportat toate problemele care apar odată cu pierderea unui copil. În fine, una peste alta l-aţi „intervievat" pe pastorul Coursen dându-vă drept altcineva – iar *Vancouver Sun* este mai mult decât nemulţumit că v-aţi folosit de numele ziarului. Aşa că mai întâi trebuie să vă întreb un lucru, doamnă Howard: Ce aţi sperat să obţineţi din „interviurile" cu pastorul Coursen şi Dwane Poole şi din discuţiile cu toţi ceilalţi din Townsend?

– Nu ştiu, am spus. Poate mă gândeam că aş putea rezolva cazul...

– Şi să o aduceţi înapoi la viaţă pe fiica dumneavoastră?

– N-am crezut nicio clipă aşa ceva. Am devenit puţin prea interesată de detaliile dispariţiei lui Ivy şi m-am tot întrebat dacă nu există şi o altă parte a poveştii. Din câte văd, am judecat greşit. Aşa că vreau să vă cer scuze, domnule detectiv, pentru timpul pe care l-aţi pierdut din cauza mea. Am de gând să-i scriu şi pastorului Coursen şi să-i cer iertare.

– Daţi-mi voie să vă întreb, doamnă Howard, ce părere aveţi despre caz?

Fii atentă aici. Dacă începi să vorbeşti prea entuziasmată despre cum ar trebui el să verifice toate zvonurile alea despre atacurile de violenţă ale Brendei, probabil că te va considera prea obsedată.

Iar dacă nu spui nimic… .

– Un lucru m-a frapat. Dwane Poole a afirmat că George MacIntyre îl informase că rănile care necesitaseră spitalizare nu le căpătase în bătaia din bar, ci erau provocate în realitate de soţia sa Brenda, care îl atacase.

– Am primit şi noi aceeaşi informaţie chiar de la MacIntyre. Şi, desigur, că am investigat. Este cuvântul lui împotriva cuvântului ei, iar rapoartele medicale de la spital arată că el a declarat că fusese rănit în timpul unei altercaţii dintr-un bar.

– V-a spus şi că Brenda era violentă cu Ivy?

– Din nou, e cuvântul lui împotriva cuvântului ei. Munca de poliţist nu e niciodată infailibilă – dar nu l-am fi acuzat de dispariţia lui Ivy dacă nu am fi fost siguri că avem nişte dovezi clare. Menţionez toate acestea, pentru că am senzaţia că încă vă mai îndoiţi de vinovăţia lui. Şi ca membru al opiniei publice, sunteţi perfect îndreptăţită să credeţi astfel… atâta vreme cât dubiile dumneavoastră nu împiedică ancheta în desfăşurare. Înţelegeţi ce vreau să vă spun, doamnă Howard?

– Aveţi promisiunea mea că voi sta departe de toate astea pe viitor.

– Accept asigurările dumneavoastră. Date fiind circumstanţele cazului dumneavoastră, vrem să dăm dovadă de omenie. Dar trebuie să înţelegeţi că dacă veţi mai contacta persoane asociate cazului în viitor – sau dacă vă mai apropiaţi de Townsend din nou —, veţi fi acuzată în toată regula. Sper să nu se ajungă la aşa ceva.

Mi s-a permis să plec o jumătate de oră mai târziu – un poliţist în uniformă m-a dus chiar până acasă. Când m-am întors, aveam un mesaj pe telefonul mobil de la Geraldine Woods, care mă ruga să o sun. M-am conformat. A fost amabilă, dar directă.

– Nu contează că m-a sunat poliţia să-mi raporteze că împiedici o anchetă în plină desfăşurare, dar mă deranjează că m-ai minţit cu privire la motivul pentru care nu ai venit la serviciu săptămâna asta. Ai vrea să-mi explici şi mie, te rog?

Mi-am exprimat scuzele şi am apelat din nou la problemele emoţionale. M-a ascultat cu atenţie şi mi-a spus:

– De data asta sunt dispusă să dau uitării tot, din respect faţă de tine şi faţă de munca incredibilă pe care o faci pentru noi. Te rog să nu mă obligi să te concediez, Jane. Şi te rog să te întorci la serviciu luni.

După această conversaţie, am făcut singurul lucru pe care-l puteam, având în vedere împrejurările: m-am băgat în aşternuturi şi am dormit până în jur de zece noaptea. Când m-am trezit, am simţit acea energie temporară care vine după zece ore de somn neîntrerupt, urmată de senzaţia coşmarescă de deja-vu, care mă chinuia în fiecare dimineaţă. Dar după ce am intrat la duş şi mi-am pregătit cafeaua, în timp ce am ascultat concertul de noapte de la CBC Radio 2, un alt gând m-a izbit: ***Dar dacă a existat un caz similar cu dispariţia celor trei fete, într-un alt orăşel***

din Canada?

M-am îmbrăcat imediat şi m-am întors la cafeneaua cu internet nonstop. Tipul din spatele tejghelei a mormăit un „Salut" când am intrat – categorisindu-mă neîndoielnic drept o clientă ciudată. Am cumpărat un ness prost, m-am aşezat în faţa unui monitor şi am pornit la treabă.

Patru ore mai târziu, nu aflasem mare lucru. Copiii dispăreau tot timpul în Canada. Internetul era plin de anunţuri disperate postate de părinţi, cu detalii despre copiii lor. Dar marea majoritate a lor erau simpli fugari – şi cu excepţia a câteva cazuri nefericite, adolescenţii erau adesea descoperiţi în cine ştie ce colţ rău famat din oraşele principale ale ţării.

Un singur articol mi-a atras atenţia: povestea unei fete de unsprezece ani, care dispăruse lângă Hamilton, Ontario – şi fusese găsită mai târziu în pragul uşii părinteşti, bălmăjind ceva despre faptul că fusese răpită şi abuzată sexual. Articolul, preluat din *Hamilton Daily Record,* vorbea despre *„ancheta poliţiei"* cu privire la dispariţia şi acuzaţiile ei, după care, într-un alt articol, despre cum *„un consilier de încredere al familiei"* fusese interogat de autorităţile locale. Până la urmă, nu se depusese niciun fel de plângere împotriva lui. Fata fusese internată între timp într-un sanatoriu de psihiatrie, suferind de stres posttraumatic.

Cel puţin au primit-o înapoi, **m-am gândit eu cât se imprima articolul, pe care l-am adăugat la dosarul tot mai gros cu date despre cazul Ivy Maclntrye.**

Am plătit taxa pentru cele patru ore de internet – o adevărată afacere la şase dolari – şi chiar atunci mi-a sunat mobilul. Spre surpriza mea l-am auzit pe Vern. Părea ezitant şi încordat.

– M-am gândit să te verific să văd cum te descurci.

– Ai auzit ce s-a întâmplat...?

– Ăăăă, adică... hmm... legat de poliţie?

– De Poliţia Regală Montană a Canadei, mai exact.

– Da, am auzit.

– De la Marlene Tucker, pun pariu, care a auzit de la Geraldine Woods...

Vern a tuşit nervos.

– Păi, ştii şi tu cât de repede se duce vorba aici, a spus. Ai timp să bem o cafea mâine-dimineaţă?

– Plănuieşti ceva, Vern?

– Nu... doar că... ăăă... aş vrea să te văd dacă nu e prea devreme sau...

– Sunt trează de câteva ore bune. Ştii unde e Caffe Beano?

Am stabilit să ne vedem acolo într-o jumătate de oră.

Deşi Calgary nu era tocmai New York, când venea vorba de stil, Caffe Beano avea o clientelă care se îmbrăca precum cea din Soho. Aşa că atunci când Vern a apărut – în hanoracul lui ciocolatiu, cu şapca lui turtită maronie şi pantalonii gri din material sintetic —, toate privirile s-au întors spre el, iar eu am regretat brusc că am ales locul acesta pentru rendez-vous-ul nostru, deoarece îi simţeam tulburarea provocată de faptul că a intrat într-un local care gemea de geci negre din piele şi haine croite de designeri celebri, ca să nu mai menţionez varietăţile de băuturi fine.

S-a aşezat vizibil nervos la masa mea.

– Aici se serveşte cafea normală? a întrebat.

– Sigur că da, am spus.

După ce i-am făcut rost de o cană de cafea, m-am aşezat în faţa lui.

– Aşadar...

– Aşadar... a repetat Vern.

– Ce beţie am tras duminica trecută.

– De-aia mă şi aflu aici. Mă simt îngrozitor de rău pen-

tru că m-am făcut criţă.

– Nici eu nu mă pot numi vreo abstinentă.

– Ştiu, dar… urăsc când mi se întâmplă chestia asta.

– Atunci potoleşte-te.

– Dar trebuie să-mi ies din minţi uneori.

– Atunci nu-ţi mai face atâtea reproşuri. Eu n-am nicio problemă în privinţa asta.

– Eşti sigură?

– Absolut.

– Săptămâna asta, când am aflat despre… ăăăă… despre problemele cu… ăăă… legea, nu m-am putut împiedica să nu mă gândesc că… ăăăă… dacă nu te atrăgeam în beţia aia oribilă…

– Vrei să spui pentru că atunci l-am văzut pe George MacIntyre la televizorul din bar?

– Exact.

– Şi tu te învinovăţeşti pentru *asta*?

– Păi…

– Iisuse… şi eu care mă consideram întruchiparea sentimentului de vinovăţie…

– Acum te simţi bine?

– Mă simţeam bine şi înainte. Doar că mă obseda cumva ideea că poliţia a arestat pe cine nu trebuie.

– Şi aşa e?

– Vrei să ştii?

– Desigur.

– Serios?

– Am spus că da.

Am început să-i povestesc dintr-o răsuflare. Cred că am vorbit fără să mă opresc timp de patruzeci şi cinci de minute. Nu puteam să-mi ţin gura închisă. I-am relatat întreg cazul Ivy MacIntyre – inclusiv întrebările pe care le aveam legate de cine era de fapt vinovatul şi dacă nu cumva se comisese o gravă eroare juridică – şi am scos

întruna foi din dosarul meu gros. Abia mult mai târziu în ziua aceea – când mi-am amintit monologul meu şi stilul de prezentare complex al cazului George MacIntyre cu pro şi contra – m-am cutremurat, realizând cât de sărită de pe fix păream... şi cum Vern a stat acolo, ascultând uşor uluit discursul meu, conştient de privirile pe care mi le aruncau ceilalţi clienţi, uşor indignaţi de faptul că femeia asta lua apărarea unui om pe care marea majoritate a opiniei publice deja îl condamnase... dar care, potrivit regulilor de politeţe canadiene, nu aveau să rostească nimic cu voce tare. (Barmanii tatuaţi funcţionau după un set diferit de reguli faţă de cele ale oaspeţilor din Caffe Beano.)

Când am terminat ce am avut de spus, Vern a rămas nemişcat, părând şocat, dar prea stânjenit să admită că este şocat.

– Haide, Vern, am spus încă entuziasmată de monologul meu a la Perry Mason. Zi-mi că am numai rahat în cap, că am luat-o pe arătură ori că...

– Jane, *te rog,* şuieră el, acoperindu-mi mâna cu palma. Nu e nevoie să...

– Ce? am exclamat cu vocea ridicată. Să spun cu voce tare ceva ce nimeni nu vrea să recunoască?... Şi anume că au condamnat un om fără să cântărească bine toate celelalte dovezi?

Tăcere. Vern se uită în jur şi văzu că toţi ochii erau aţintiţi asupra noastră.

– Trebuie să plec, a zis.

Apoi, mulţumindu-mi pentru cafea, s-a ridicat şi a plecat. L-am urmat imediat pe stradă.

– Am spus ceva greşit? l-am întrebat, în timp ce el încerca să se urce în maşină. Te-am deranjat?

A trântit portiera şi s-a întors spre mine.

– O să-ţi spun ceva ce îmi spunea îndrumătorul meu de la AA când săream calul. Poţi să continui să te convingi că

acest tip de comportament este normal şi să aluneci de pe marginea prăpastiei. Sau te poţi opri şi te poţi salva.

Era pentru prima dată când Vern se purta atât de dur cu mine – şi mi-a devenit cât se poate de clar că nu se simte bine adoptând o asemenea atitudine de părinte. Mai ales că reacţia mea a fost una nesimţită.

– Diferenţa dintre noi doi, Vern, este că eu nu sunt o beţivă.

Aruncându-i asemenea vorbe, m-am întors şi am urcat scările de la apartamentul meu şi m-am prăbuşit într-un fotoliu gândindu-mă: Tu eşti o beţivă. Numai că pe tine ceea ce te îmbată tot timpul nu e băutura, ci furia. Genul acela de furie stârnită de suferinţă. Genul de furie care refuză să se stingă şi să-şi găsească uşurarea în...

Însă valul brusc de învinovăţire a fost urmat imediat de un alt gând: ziarele de sâmbătă! Aşa că am coborât din nou la chioşcul de lângă Caffe Beano, de unde am cumpărat *Globe and Mail, The National Post, The Calgary Herald, The Edmonton Telegraph...* toate ziarele canadiene care se vindeau acolo, inclusiv *Vancouver Sun.*

– Chiar le vreţi pe toate? m-a întrebat vânzătorul în timp ce le strângea.

– E vreo problemă?

– Sunt banii dumneavoastră, a replicat.

Întoarsă în apartament, le-am răsfoit, sperând că undeva am să găsesc un articol care ridica umbra de vinovăţie de pe George MacIntyre. Cele două ziare naţionale trimiseseră un număr mare de reporteri în Townsend şi în Calgary, ca să investigheze cazul. Dar toţi jurnaliştii îmbrăţişaseră aceeaşi idee generală. În timp ce răsfoiam *Globe and Mail,* am observat un articol despre un proces de incest în Thunder Bay – de Charlotte Plainfield. Jurnalista era bine cunoscută în Canada drept cineva care se ocupă frecvent de cazurile de abuz asupra copiilor şi de

comportamentul criminal. Fără să mă opresc să gândesc am decupat articolul lui Plainfield, mi-am luat dosarul MacIntyre şi m-am întors la internet cafe.

– Dumneata din nou? a mormăit funcţionarul, înainte să-mi dea parola de la terminal.

Aici, timp de două ore, am compus o scrisoare consistentă în favoarea lui George MacIntyre, citând interviurile şi cercetările pe care le făcusem, exprimându-mi dubiile ce apăruseră în urma declaraţiilor contradictorii, rugând-o s-o găsească pe prostituata aceea din Regina care-şi retrăsese acuzaţiile împotriva lui şi, în general, să reexamineze cazul. Din fericire, la sfârşitul articolului din *Globe and Mail* era trecută şi adresa ei de e-mail, aşa că n-a trebuit să mai caut pe internet. Şi când am apăsat pe butonul de printare, ca să am o copie pentru dosarul meu, am văzut că scrisesem peste zece pagini.

Luni m-am întors la serviciu. În primul rând, m-am dus s-o vizitez pe Geraldine Woods ca să-i cer scuze personal. Dar când am intrat în biroul ei, mi-am dat seama că se petrece ceva necurat... sau, mai precis, că intrasem într-un mare necaz.

– Mă bucur că ai venit să mă vezi fără întârziere, Jane, pentru că aveam de gând să-ţi cer să treci pe la mine imediat ce soseşti.

– Ce s-a întâmplat? am întrebat.

– Vrei să spui că nu ştii ce s-a întâmplat? Eşti aşa de ignorantă când vine vorba de acţiunile tale, încât nu realizezi că atunci când trimiţi un e-mail foarte lung şi, ca să fiu sinceră, aberant unei persoane ca Charlotte Plainfied...

Idioato, idioato, idioato...

– Dacă aş putea să-ţi explic... am început.

Şi-a ridicat mâna ca să mă oprească.

– Nu va fi necesar – pentru că decizia a fost luată deja

în această privinţă.

– Dar, desigur, înainte de a mă concedia, poţi măcar să mă laşi să mă apăr...

– Nu te dăm afară, Jane. Te trimitem în concediu medical. Trei luni plătite integral, ca să fiu mai exactă... dacă eşti de acord să mergi la un psihiatru şi să urmezi tratamentul pe care ţi-l recomandă, atunci te primim înapoi cu dragă inimă, îndată ce el îţi va da undă verde.

– Şi dacă nu sunt de acord?

– Te rog să nu te îndrepţi în direcţia asta, Jane. Ne place să te avem aici. Ştim cu toţii prin ce ai trecut şi cu ce te confrunţi în fiecare zi. Există oameni cărora chiar le pasă de tine. Aş vrea să vezi asta.

După ce a terminat a ridicat telefonul.

– Acum am ceva de rezolvat oficial – şi anume să-l sun pe detectivul Clark şi să-i confirm că eşti aici. Când Charlotte Plainfield l-a contactat ca să-i spună despre e-mail, n-a făcut-o ca să depună plângere, ci mai degrabă ca să discute unele idei menţionate de tine. Atunci el i-a cerut o copie a mesajului şi cam asta a fost tot.

– Dar nu e corect, am spus. Am scris pur şi simplu unei jurnaliste faimoase şi i-am prezentat ideile mele despre caz...

– După ce mai devreme te-ai dat drept ziaristă şi i-ai făcut pe poliţişti să piardă vremea cu tine. Haide, Jane. Detectivul Clark te-a avertizat să stai departe de toate astea. Iar eu îţi zic acelaşi lucru. N-are nicio legătură cu corectitudinea; ei au respectat regulile ca să nu mai dai şi de alte necazuri. Nu ţi se arată uşa. Iar detectivul Clark nu te acuză de nimic în mod oficial.

– Şi-atunci de ce trebuie să mă vadă?

– O să-ţi explice el de ce.

A format un număr, după care s-a întors şi a vorbit încet în receptor. După un minut a închis.

– Mi-a spus că ar putea trimite pe cineva cu o maşină să te ia de aici, dar pentru că sediul lor e amplasat chiar în spatele nostru, s-a gândit că o să te simţi mai puţin aiurea dacă te duci pe jos până acolo.

Tipic canadian.

– Foarte drăguţ din partea lui.

– Nu cred că te consideră un pericol, Jane.

Nu, doar o lunatică.

– O să-ţi explice el mai multe despre psihiatru şi despre programul pe care vor ei să-l urmezi. Te rog să-l asculţi şi te rog să faci ce-ţi cere. Totodată, sper să nu uiţi că poţi să mă suni când doreşti să vorbeşti cu cineva. Şi Ruth Fowler vrea să ştii că s-ar bucura să te vadă atunci când o să poţi tu.

– Transmite-i mulţumirile mele, am rostit încet.

Brusc, m-a lovit un val de oboseală şi m-am întrebat dacă mai pot suporta şi alte semne de amabilitate excesivă.

– Vrei, te rog, să-mi faci o favoare? am întrebat.

– Desigur.

– Spune-i lui Vern că îmi pare rău. O să înţeleagă.

Geraldine Woods m-a privit intrigată, dar a simţit şi că n-avea sens să mă întrebe mai multe.

– Da, nicio problemă.

Chiar în acel moment a sunat telefonul. Doamna Woods a răspuns.

– Geraldine Woods... Oh, bună ziua, domnule detectiv. Da, da, sigur, o să-i transmit. E ceva grav?

S-a albit la faţă ca varul.

– Oh, Doamne, dar e îngrozitor... Când s-a întâmplat asta... înţeleg... Absolut, absolut... rămâne între noi... sunt aşa de... ei bine, de fapt, nici nu ştiu ce să spun, domnule detectiv.

A pus receptorul înapoi în furcă. A rămas cu spatele la mine timp de un minut, încercând să înţeleagă veştile pe

care le primise. Într-un târziu a rostit:

– La telefon era detectivul Clark. Trebuie să anuleze întâlnirea cu tine. S-a întâmplat ceva.

– Ceva rău? am întrebat.

– Oribil. George MacIntyre s-a spânzurat în celulă azi-dimineaţă.

Unsprezece

Până la sfârşitul zilei, povestea apăruse pretutindeni. Devenise subiectul numărul unu în toate programele de ştiri naţionale din Canada. Era articolul principal din ediţia de după-amiază a tabloidului local *Calgary Sun: „MacIntyre se spânzură"*, anunţa titlul de pe prima pagină, urmat imediat de subtitlul: *„Acuzat de moartea fiicei sale, lasă un bilet prin care spune că nu mai poate suporta*". Toată după-amiaza, programele de radio au lătrat ştirea de ultimă oră. Fiecare minut din reportaj se concentra pe aceeaşi idee: şi anume că MacIntyre s-a spânzurat ca să scape de justiţie.

Un psiholog intervievat de CBC Radio a discutat despre cum o persoană vinovată poate trăi săptămâni, luni, ba chiar ani negând faptul că este culpabil pentru crima abominabilă pe care a comis-o, după care vine momentul în care trebuie să se confrunte cu propria vină. „Atunci, dorinţa de a-ţi lua viaţa – de a deveni propriul tău judecător şi executor – devine imensă. Zorii realităţii pentru un sociopat înseamnă fie zorii autodistrugerii, fie un soi de mântuire. Din păcate, în cazul lui George MacIntyre, confruntarea sa cu grozăvia propriilor fapte s-a dovedit imposibil de suportat."

Şeful RCMP din Calgary a ţinut o conferinţă de presă, în care au fost relatate detaliile sinuciderii lui MacIntyre. Nu fusese „supravegheat douăzeci şi patru de ore, ca să nu se sinucidă" pentru că, de când îl arestaseră, nu arătase semnele specifice unei persoane aflate pe punctul de a-şi lua viaţa. Dimpotrivă, îşi susţinuse nevinovăţia cu tărie. Iar în şedinţele de terapie cu psihiatrul impus de poliţie, a insistat că are de gând să-şi spele numele şi, în consecinţă,

nu a fost considerat un pericol pentru propria persoană. „Pe scurt, am respectat toate măsurile şi procedurile în ceea ce priveşte siguranţa sa. Din păcate, acestea nu au fost suficiente – şi îmi asum întreaga responsabilitate."

Era o raritate să, vezi pe cineva cu o asemenea poziţie asumându-şi responsabilitatea pentru o catastrofă (şi da, sinuciderea lui George MacIntyre era o catastrofă). Tot nu pricepeam cum de ei nu sesizaseră ceea ce eu văzusem atât de clar în ochii lui prima dată când l-am zărit la televizor: trăsăturile chinuite ale unui bărbat care se prăbuşea psihic cu repeziciune. *Fusese acuzat de omorârea copilului său, pentru Dumnezeu...* Chiar se aşteptau să ia toate astea asupra lui? Cine-ar putea să suporte o asemenea tortură? Şi de ce naiba nu-l protejaseră? (Pentru că, fără îndoială, credeau că îşi merită soarta ce se abătuse asupra lui.)

Am rămas foarte şocată de întreaga poveste. George MacIntyre fusese cauza mea, motivul meu de a trăi. Dar dacă nu mai am pentru cine să lupt...

Oh, ascultă la tine, zici că eşti o nebună patetică şi serios sărită de pe fix. Tu şi teoriile tale tâmpite. Dovezile **–** *deşi nu foarte solide* **–** *indicau că e vinovat. Acceptă şi uită.*

Aceeaşi atitudine a arătat-o şi detectivul Sheila Rivers, o angajată dură şi foarte directă a RCMP care a venit în locul detectivului Clark ca să mă interogheze.

Când Geraldine Woods primise telefonul de la Clark, ca să o anunţe de sinuciderea lui MacIntyre, acesta a informat-o că tot trebuie să mă prezint la sediul RCMP – şi că mă aşteaptă într-o jumătate de oră sau „vor emite un mandat de arestare pe numele meu".

Am ajuns la sediul lor zece minute mai târziu. Recepţionera în uniformă de la RCMP părea să ştie de sosirea mea iminentă. A apăsat pe un buton şi a vorbit scurt la telefon, după care mi-a spus:

– Detectivul Rivers vine imediat.

Detectivul Sheila Rivers se apropia de patruzeci de ani: înaltă, subţire, cu părul scurt, negru. Purta un costum simplu, negru, cu o cămaşă albă şi vorbea foarte repede. Ar fi trecut uşor drept o femeie de afaceri, dacă tocul armei şi pistolul nu ar fi fost atât de vizibile pe sub sacou.

– Jane Howard?

Am încuviinţat din cap şi am strâns mâna pe care mi-a întins-o.

– O să ne continuăm discuţia jos, mi-a spus, arătând spre o uşă pe partea cealaltă a recepţiei.

A tastat un cod la interfon. Am intrat într-o clonă a camerei unde mă interogase detectivul Clark.

– N-o să dureze mult, a zis. După cum probabil aţi auzit deja, e o zi agitată.

A deschis dosarul cu numele meu şi mi-a explicat că pot solicita prezenţa unui avocat la discuţia noastră. I-am răspuns că nu e nevoie, iar ea mi-a dat un document prin care refuzam dreptul de a fi reprezentată juridic. L-am semnat. După aceea m-a „atenţionat" cu grijă – explicându-mi că din punctul de vedere al legilor provinciei, dar şi federale, această „atenţionare" nu era privită ca o acuzare: că deşi rămânea în sistem ca o atenţionare, „nu putea fi prezentată drept o infracţiune sau o ilegalitate" – ceea ce însemna că dacă plecai în afara ţării şi aveai nevoie de viză, nu trebuia să specifici acest lucru în formularul de obţinere a vizei, unde erai întrebat dacă aveai cazier.

Apoi mi-a citit „Atenţionarea" – în care se explica foarte clar că „fusesem implicată în activităţi ce puseseră poliţia pe drumuri şi împiedicasem o anchetă în desfăşurare" şi că, prin urmare, eram „atenţionată" că dacă pe viitor mă voi implica în acţiuni similare, voi suporta consecinţele unei acuzări oficiale împotriva mea.

Am fost de acord să intru voluntar într-un program de consiliere psihologică, ce urma să fie administrat de Consiliul de Sănătate din Alberta şi să depun toate examinările medicale şi psihologice cerute de consiliu şi, de asemenea, să accept orice program de terapie pe care ei îl vor considera potrivit pentru mine.

Am avut câteva obiecţii la această ultimă clauză.

– Şi dacă, să presupunem, ei stabilesc că am nevoie de terapie cu electroşocuri? am întrebat.

– Există o clauză care spune că poţi refuza anumite terapii pe care le consideri ca fiind în detrimentul tău.

– Şi pun pariu că mai există o altă clauză mică prin care se anulează toate obiecţiile mele.

– Din experienţa mea, doamnă Howard, provincia noastră nu are obieciul să lase oamenii pe care îi consideră instabili să umble singuri pe stradă. Dar pentru ei nu sunteţi decât o sâcâială – una care poate fi rezolvată prin mijloace mult mai convenţionale. Sfatul meu, doamnă Howard, este să semnaţi documentul, acceptând termenii şi condiţiile lui, să vă duceţi la psihiatru atâta timp cât vi se va cere, să luaţi pastilele care vi se vor prescrie şi să uitaţi totul. V-am citit dosarul. Nu sunteţi sărită de pe fix şi nici proastă nu sunteţi. Aşa că acordaţi-vă o pauză şi respectaţi regulile Atenţionării. MacIntyre e mort. Cazul s-a închis. Mergeţi mai departe.

Dar în după-amiaza aceea, m-am întors la cafeneaua cu internet, verificând toate ştirile despre acest subiect, citind fiecare rând care fusese vreodată scris despre sinuciderea lui MacIntyre. Pe la jumătatea sesiunii mele nebuneşti, a sunat mobilul. O femeie s-a prezentat drept doctoriţa Maeve Collins şi mi-a spus că ea este psihiatra mea. Se întreba dacă aş putea trece pe la ea a doua zi, în jur de ora trei după amiază.

– Nicio problemă, am răspuns şi mi-am notat adresa ca-

binetului ei din Kensington.

Imediat ce am închis, m-am întors la site-ul CBC şi mi-am reluat munca de observare a ştirilor ce se scurgeau nonstop pe ecran. Pastorul Larry Coursen era intervievat. Afişa o expresie care putea fi descrisă drept pioasă şi îndurerată. Se găsea în faţa bisericii sale, unde stătea de vorbă cu o mulţime de reporteri.

– E un moment îngrozitor pentru Brenda şi fiul ei drag Michael. Mai întâi pierderea lui Ivy, iar acum cea a lui George. Nu pot să sper decât că George se află într-un loc mai bun şi că durerea şi angoasa din viaţa sa au fost înlocuite de pacea eternă. Am fost rugat să vorbesc în numele familiei şi să vă cer să le respectaţi intimitatea în asemenea momente de grea încercare pentru ei. Brenda va face o declaraţie oficială pentru presă în zilele următoare, dar, în prezent, doreşte ca eu să exprim durerea ei infinită şi credinţa că George a ajuns lângă Iisus.

Unul dintre reporteri a întrebat:

– Ce părere aveţi, pastore? Ivy MacIntyre va mai fi găsită vreodată în viaţă?

– În mod tragic, trebuie să admitem că e moartă... Altfel de ce şi-ar mai fi luat viaţa George MacIntyre, dacă fata era încă vie?

Stai puţin, dar tu mi-ai spus că...

Şi am început să caut prin dosarul pe care-l cărasem cu mine, până când am găsit notiţele cu „interviul" pe care i-l luasem:

„Nu e moartă", mi-a zis.

Şi eu am replicat: „Cum puteţi fi aşa sigur?"

Şi el a spus:

„Pur şi simplu".

De ce erai atât de sigur atunci?

Iar acum... doar pentru că MacIntyre s-a omorât te-ai răzgândit?

Un alt reporter a mai venit cu o întrebare.

– Poliţia a fost foarte discretă în această privinţă, dar – presupunând că Ivy este moartă, după cum aţi spus – credeţi că MacIntyre a lăsat vreun indiciu despre locul unde ar putea fi trupul ei?

Pentru o fracţiune de secundă, buzele lui Coursen aproape că s-au subţiat într-un rânjet. S-a abţinut însă, înainte ca ceilalţi să observe. Dar *eu* am băgat de seamă – poate şi pentru că aveam capacitatea, mulţumită opţiunii de pe internet de oprire-pornire a transmisiei, de a relua momentul din nou şi din nou. Colţurile gurii sale începuseră să se curbeze în sus – indiciu clar al unui rânjet interior şters de pe faţă înainte ca el să fie observat de cineva. Cu excepţia mea. Apoi am dat din nou înapoi. Nenorocitul râdea de noi? Râdea pentru că ştia...?

Am reluat momentul de patru ori la rând.

– ... credeţi că MacIntyre a lăsat vreun indiciu despre locul unde ar putea fi trupul ei? l-a întrebat jurnalistul pe Coursen.

Şi-apoi urma fracţiunea aceea de zâmbet involuntar, de neconfundat, de pe chipul lui Coursen... urmat de răspunsul lui:

– Sunt sigur că nu.

Cum poţi să fii aşa sigur, domnule? Cine îţi dă dreptul să faci o asemenea afirmaţie? Cum de ne spui nouă că este o concluzie de la sine înţeleasă, că nu a lăsat niciun indiciu despre locul unde ar putea fi găsit trupul ei? Pentru că, în fapt, MacIntyre n-a comis crima? Şi pentru că tu ştii cine?

Interviul a luat sfârşit. Transmisiunea ştirilor a continuat. Ne-am întors în studioul CBC News. Prezentatorul a privit spre cameră şi a spus:

– Continuăm programul nostru de ştiri... un accident îngrozitor a avut loc la est de Dundas, chiar lângă Hamilton. Cei şase membri ai familiei au murit astăzi...

La est de Dundas, lângă Hamilton...

De ce menţionarea celor două localităţi mi-a declanşat o senzaţie de *dejă-vu*?

Dundas... Hamilton... Dundas... Hamilton...

Exact.

Am redeschis dosarul şi mi-am cercetat notiţele cu interviul lui Coursen. Când mă întrebase unde am crescut, am spus: „Dundas", alegând un orăşel la întâmplare. Iar replica lui?

„Dundas! Serios? Mi-am început munca pastorală în Dundas! Ştii bisericile Adunării Creştine de pe străzile King şi Sydenham...?"

Normal că m-a prins. Dar...

Bisericile Adunării Creştine din Dundas...

Iar Dundas e lângă Hamilton. Iar în dosarul meu gros, asta înseamnă...

O tăietură din *Hamilton Daily Record* – despre dispariţia acum patru ani a unei fete de unsprezece ani. Numele ei – nu-l reţinusem înainte – era Kelly Franklin. Şi articolul din *Hamilton Daily Record* vorbea despre *„ancheta poliţiei"* cu privire la dispariţia şi mărturisirile ei, după care, într-un articol de mai târziu, despre cum un *„consilier de încredere al familiei*" fusese investigat de autorităţile locale. Totuşi, nu se formulase nicio acuzaţie împotriva lui. Fata, între timp, fusese internată într-un sanatoriu psihiatric, suferind de stres posttraumatic.

Kelly Franklin, Kelly Franklin. I-am căutat numele pe Google. În jur de douăzeci de articole despre dispariţia şi apariţia ei misterioasă. Multe anchete de-ale poliţiei. Bănuieli că era vorba despre un cunoscut al familiei. Şi apoi, într-un articol din *Toronto Star,* pe care nu catadicsisem să-l accesez prima dată:

„Părinţii lui Kelly – Michelle şi Morgan Franklin – sunt creştini devotaţi şi spun că religia i-a ajutat să reziste în cele zece

zile cât Kelly a fost dată dispărută. Pe vremuri membri ai Adunării Creştine din Dundas, s-au alăturat în prezent Tabernaculului Vieţii din Hamilton."

Biserica Adunării Creştine din Dundas. Ce mai coincidenţă. Şi de ce părăsiseră biserica?

Articolul continua:

„Chiar şi înainte ca fiica lor să se întoarcă, soţii Franklin şi poliţia au trecut sub tăcere lucrurile pe care le ştiau despre cel care era posibil să o fi răpit. Deşi tot felul de zvonuri umblaseră prin Dundas şi Hamilton, cu privire la numele individului, se credea că fata fusese aşa de traumatizată de ceea ce i se întâmplase, încât nu l-a putut identifica pe cel care o răpise şi/sau că familiei Franklin i se oferise o sumă substanţială ca să-şi ţină gura."

Dar cine le putea plăti o sumă aşa de mare? Ce organizaţie ar fi aşa dornică să cheltuiască o avere ca să-şi ţină numele departe de gura presei – mai ales când era legat de dispariţia unui copil?

Am căutat pe Google Biserica Adunării Creştine din Dundas. A apărut site-ul lor – chipuri zâmbitoare şi rugăciuni. Am găsit link-ul pentru *„Istoria Bisericii Adunării Creştine din Dundas"* – şi acolo, în lista cu foştii pastori, l-am găsit şi pe pastorul Larry Coursen, cu perioada în care a lucrat: decembrie 2002-mai 2004. O aventură scurtă. Şi când a dispărut Kelly Franklin? Pe 2 aprilie 2004. Şi când a ajuns Larry Coursen în Townsend? Am căutat din nou în dosar, până am dat peste lista scoasă la imprimantă de pe site-ul Adunării Creştine din Townsend: iunie 2004.

Aşadar Coursen făcea parte din Adunarea Creştină din Dundas chiar când Kelly Franklin a dispărut... sau poate după ce fata a apărut vie. Vălul de tăcere care înconjura cazul, timp în care Coursen a fost trimis la mama naibii, într-un orăşel din Alberta.

Am tastat *„Informaţii telefonice"* pentru Franklin M.

din Hamilton, Ontario. Erau trei familii. Am notat numerele lor, după care mi-am scos mobilul şi am început să sun.

– E mama lui Kelly la telefon? am întrebat din prima.

– Greşeală, a zis vocea de la capătul firului şi convorbirea s-a întrerupt.

Am format al doilea număr... şi bingo.

– Mama lui Kelly la telefon? am întrebat.

– Cine sunteţi?

Un glas aspru.

– Numele meu este Nancy Lloyd. Sunt jurnalistă la *Vancouver Sun.*

– Nu stau de vorbă cu reporterii. Totul s-a întâmplat acum mulţi ani.

– Ştiu şi îmi cer scuze că vă deranjez acasă. Doar că... sunt ferm convinsă că aţi citit totul despre dispariţia lui Ivy MacIntyre...

– Nu am nimic de comentat.

– Înţeleg. Totuşi, am observat că dumneavoastră şi familia dumneavoastră aţi fost membri ai Bisericii Adunării Creştine din Dundas. Ştiaţi că şi familia lui Ivy MacIntyre este membră a aceleiaşi biserici, aici în Alberta, şi că fostul dumneavoastră pastor – Larry Coursen – este acum pastorul lor?

– Nu discut despre el, a rostit femeia, nervoasă.

– De ce nu?

– Pentru că aşa a fost înţelegerea.

– Ce înţelegere?

– Vedeţi, m-aţi făcut să vorbesc vrute şi nevrute.

– A făcut cineva – sau vreo *organizaţie* – o înţelegere cu dumneavoastră să nu spuneţi nimic despre Larry Coursen?

– Nu vă mai răspund la întrebări.

– Cât de mult v-au plătit ca să păstraţi tăcerea?

– E treaba mea.

Şi mi-a închis.

Am rămas nemişcată. Gândurile mi se învârteau ca o morişcă. Coursen o răpise pe Kelly Franklin. Apoi fie îi dă-duse drumul, fie... fata scăpase din ghearele sale. Şi după aceea? Era aşa traumatizată de ceea ce îi făcuse el în acele zece zile, încât să nu-l poată identifica? Sau îl identificase, iar el avusese un alibi solid. Sau poate că fata se întorsese acasă şi se izolase, până în punctul în care a fost necesară internarea ei? Nu, imposibil. Trebuie să-l fi putut arăta cu degetul pe Coursen. Poate că atunci când le-a povestit părinţilor, prima lor reacţie a fost să-i sune pe mai-marii Bisericii Adunării Creştine – care s-au mişcat repede să stingă scandalul şi să se asigure că pastorul lor nu ajunge pe prima pagină a ziarelor din America de Nord.

Oare Kelly Franklin mai era internată chiar şi după atâţia ani?

După o altă căutare rapidă pe Google, am găsit următo-rul articol în *Hamilton Daily Record: „Fata răpită încalcă legea din nou".*

Era datat 23 septembrie 2007 şi spunea că Kelly Franklin – *„fata care fusese misterios răpită cu trei ani înainte"* – intrase în arestul poliţiei după ce inhalase diluant de vopsea într-un magazin Woolworth şi i se făcuse rău. Articolul amintea că Franklin – în vârstă de paisprezece ani – avea deja cazier pentru furt din magazine, atac violent asupra unei poliţiste şi vagabondaj. Când a intrat în magazinul local Woolworths din Hamilton, s-a dus la raftul unde se vindea diluant, a turnat patru tuburi într-o pungă de plastic, după care a dus punga la gură şi a inhalat adânc. Abia după câteva minute bune, au găsit-o angajaţii magazinului, într-o stare de delir şi incoerenţă. A fost chemată poliţia, dar Kelly a devenit violentă şi a început să se înece cu propria vomă. Din fericire, managerul de la Woolworths cunoştea manevrele

de resuscitare şi a reuşit să-i cureţe esofagul, evitând asfixierea. Au dus-o la spitalul local, unde starea i s-a stabilizat.

Articolul următor – datat şase săptămâni mai târziu – vorbea despre audierea de la tribunal, soldată cu condamnarea lui Kelly Franklin la internarea într-o instituţie pentru tinerii infractori *„până când se stabilea că nu mai reprezintă un pericol pentru comunitate şi pentru propria sa persoană".*

După care nu se mai pomenea nimic despre ea, ceea ce mă făcea să cred că încă mai era instituţionalizată.

Fir-ai tu să fii de nenorocit, Coursen. Distrugi viaţa fete ăleia şi îţi pui biserica să le închidă cu bani gura părinţilor. Apoi te transferi undeva în vest, unde alte două fete sunt date dispărute, în acelaşi oraş în care trăieşti, şi biserica ta nu reacţionează. Poate şi pentru că – după cum am descoperit rapid pe internet – familiile lor nu erau afiliate Adunării Creştine din Townsend. Apoi, când Ivy MacIntyre dispare, îl atragi în capcană pe bietul ei tată, un bărbat care nu-şi putea controla temperamentul şi alcoolismul şi, prin urmare, era o ţintă aşa de uşoară. Ţapul ispăşitor perfect.

Am apucat strâns masa pe care stătea monitorul, încercând să-mi stăpânesc mânia şi tulburarea. Voiam să-l sun pe detectivul Clark şi să-i mărturisesc tot ce descoperisem. Dar riscam să încalc clauzele din „Atenţionare". Mai bine să nu spun nimic acum. Mai bine să...

Mi-am verificat ceasul. Era abia patru după-amiază. Am sunat la sediul local pentru închirierea maşinilor şi i-am întrebat dacă au vreo maşină ce poate fi închiriată imediat. Mi-au spus că-mi pot pregăti o Corolla în cincisprezece minute. Am plătit pentru multele ore petrecute online. Mi-am luat la revedere de la tipul morocănos, care părea absorbit într-un website ciudat. Când m-am apropiat de uşă, mi-a răspuns:

– Piste fericite.

Mă îndoiam că pista asta va duce la ceva fericit.

Dar o jumătate de oră mai târziu, mă strecuram prin traficul de la ora de vârf. Zilele se măriseră acum – aşa că n-am dus lipsă de lumină, până când am ieşit din seria aceea nesfârşită de suburbii şi am intrat pe şoseaua ce tăia câmpurile pustii. Am lăsat radioul pe postul CBC Radio 2 – şi l-am oprit când au început ştirile de la cinci şi de la şase. Nu mai voiam să aud nimic despre caz. Nu voiam decât să ajung în Townsend şi apoi…

Ei bine, habar n-aveam ce urma să se întâmple după aceea. Să mă duc acasă la Coursen, să-i bat la uşă şi să-i arunc în faţă că ştiu totul despre povestea lui cu Kelly Franklin şi că intenţionam să-l dau de gol? L-ar suna pe detectivul Clark într-o clipită. Şi, în fond, soţii Franklin, legaţi de banii pe care-i primiseră de la biserică, n-o să arate cu degetul spre Coursen. Iar eu aveam să mă căpătuiesc cu un cazier, pentru că i-am făcut pe poliţişti să-şi piardă vremea din nou.

Nu – confruntarea cu Coursen ieşea din discuţie. Dar dacă l-aş urmări, ca să văd ce face atunci când nu e la biserică… poate că aş afla unele lucruri.

Problema mea era cum să-l urmăresc fără să fiu văzută, într-un oraş mic, oricine din afara comunităţii, conducând o maşină care (la naiba) avea un autocolant mare cât casa cu Avis pe portbagaj, va fi luat la ochi cât ai zice peşte. Mai ales că îmi câştigasem şi o oarecare notorietate printre obişnuiţii restaurantului local, ca să nu mai vorbesc de Coursen însuşi…

Aşa că nu aveam niciun plan şi nicio idee despre ce căutam. Nu ştiam decât că trebuie să găsesc o cale prin care să urmăresc comisioanele făcute de Coursen prin împrejurimi.

De ce eram aşa sigură de asta? Instinct… şi speranţa

că dacă o ţinuse în viaţă pe Kelly Franklin după ce o răpise...

Da, dar o eliberase – sau mai degrabă fata fugise după zece zile. De ce-ar ţine-o Coursen vie pe Ivy timp de trei luni?

Apoi, din nou, mi-am amintit ce-mi spusese în timpul interviului.

„Ştiu că nu e moartă."

Asta în cazul în care nu se îngrijise s-o omoare după sinuciderea lui George. La urma urmei, cum comentase el la ştirile de la ora şase?

„Tragic, dar trebuie să presupun că e moartă."

Pentru că tu ai hotărât asta?

Am ajuns în Townsend pe la şapte seara şi m-am dus direct la biserica lui Coursen. Am avut noroc. Parcarea era plină şi luminile din biserică aprinse. Judecând după urletele şi ţipetele ce răsunau înăuntru, probabil că se aflau în plin ritual de mânuire a şerpilor. Un semn de lângă intrarea bisericii anunţa: *„Miracolele zilei de luni, în seara aceasta la 19!"*

Cu siguranţă un alt „miracol" mă aştepta. Land Rover-ul lui Larry Coursen – uşor identificabil, mulţumită plăcuţei lui de înmatriculare cu *Predicatorul* – era parcat la locul obişnuit. Nu era nimeni în parcare – aşa că am putut să conduc până lângă el şi să arunc o privire înăuntru. Nimic neobişnuit – cu excepţia faptului că scaunul de lângă şofer era plin cu ziare vechi şi cu pahare de hârtie goale de la McDonald's şi Burger King. Pe bancheta din spate se zăreau câteva pături vechi şi carcase de DVD-uri răspândite peste tot. Am izbutit să văd poza de pe toate carcasele: un Larry Coursen zâmbitor, cu mâinile ridicate spre cer, iar deasupra titlul: *„În fiecare zi miracole cu Larry Coursen!"* Am verificat portiera şi am constatat că e deschisă. Doar ne aflam într-un orăşel de

provincie din Canada, unde toată lumea îşi lasă uşa deschisă. Am ocolit maşina şi am încercat şi portbagajul. Şi acesta s-a deschis – aici am găsit alte pături murdare. Am observat totodată că maşina nu avea efectiv un portbagaj, ci mai degrabă o acoperitoare de prelată, care era trasă peste spatele maşinii. Brusc, o idee nebunească mi-a trecut prin cap. Dacă rămâneai blocat în maşină, puteai oricând să ieşi. Pur şi simplu desprindeai prelata şi gata. Fără să stau prea mult pe gânduri, am urmat această pistă.

Am închis portbagajul şi m-am întors la maşina mea. Mă pregăteam să o las într-un colţ al parcării, dar am realizat că nu era cea mai inteligentă idee. Odată ce parcarea s-ar fi golit, după spectacolul cu miracolele de luni, maşina ar fi sărit în ochi. Coursen sau poate unul dintre angajaţii lui s-ar fi întrebat a cui e. Şi când ar fi descoperit semnul cu Avis...

Ei bine, maşina închiriată putea fi uşor urmărită, având ca rezultat arestarea mea de către şeriful local.

Aşa că am dus maşina pe strada principală. Aici am dat peste un supermarket mai măricel, chiar la capătul îndepărtat al străzii. Era deschis până la zece seara. Am mizat pe faptul că poliţia nu se plimbă prin parcarea magazinului după program, aşa că am lăsat-o într-un colţ mai îndepărtat. Mi-am verificat ceasul. Era 19:45. Ritualul cu miracolele probabil că va mai continua pentru o oră cel puţin – aveam nevoie de cel puţin cincisprezece minute ca să ajung la biserică. Era o noapte rece – minus douăsprezece grade, potrivit termometrului digital de la bord. Mi-am pus o căciulă din lână şi mi-am ţinut fruntea plecată cât am mers înapoi spre Biserica Adunării Creştine din Townsend. Străzile erau pustii însă. Nu mi-a ieşit nimeni în cale. Mi-am verificat ceasul din nou, când am ajuns la biserică. 20:04. Dinăuntrul clădirii răsuna vocea

electrizantă a lui Larry Coursen: „Ştim că eşti aici, Iisuse! Ştim că eşti chiar aici în biserică şi ne umpli de dragoste!".

Ultimul cuvânt l-a pronunţat cu un vaier prelung. A fost urmat de ţipetele şi urletele întregii congregaţii. Am privit de jur împrejur. Nu se vedea nici ţipenie de om. La adăpostul volumului imens de religiozitate, am mers repede până la maşina lui Coursen. Am apăsat mânerul din spate. Am smuls păturile înghesuite în fundul portbagajului. Miroseau a vechi, a mucegai şi erau reci la atingere. M-am strecurat înăuntru, după care m-am chinuit o vreme să trântesc la loc portbagajul. Am reuşit abia la a treia încercare, când mi-am adunat toate forţele şi am tras cu putere. Intrasem. Din cauza prelatei, întunericul era total. A trebuit să mă sucesc dintr-o parte în alta, până am găsit o poziţie cât de cât confortabilă. După aceea, mi-am băgat mâna în buzunar şi mi-am oprit mobilul. Am verificat ceasul din nou. 20:12. În maşină nu era numai întuneric, ci şi frig. Mi-am tras mănuşile şi fermoarul de la geacă până la gât. M-am acoperit cu pătura subţire şi împuţită. Am aşteptat.

A trecut o oră, timp în care m-am gândit adesea: *Ce naiba te-a apucat să intri într-o astfel de aventură nebunească?* De cel puţin două ori am fost pe punctul să desfac prelata, să sar pe bancheta din spate, să deschid portiera şi să dispar în noapte. Dar chiar când frigul şi întunericul se pregăteau să mă biruie, am auzit voci afară şi motoarele pornind. *Prea târziu, prea târziu. Eşti blocată acum.*

Am verificat din nou ora. 21:14. Niciun semn de predicator. Maşinile continuau să părăsească parcarea. Apoi, pe la 21:43 au răsunat nişte paşi, urmaţi de două voci.

– Problema e, Cari, spunea Larry Coursen, că dacă Brenda continuă să mă sune zi şi noapte, cineva o să-şi dea

seama. Adică, de fiecare dată când trec pragul casei mele, Bonnie mă ia în primire şi mă ameninţă că mă dă de gol, bla, bla, bla. Chestia cu negatul şi faptul că Brenda suferă aşa de tare şi de-aia mă tot sună nu mai ţine. Aşa că trebuie să vorbeşti iar cu Brenda şi să o faci să înţeleagă că tăcerea e de aur; că nu vrea să aibă probleme cu mine. Spune-i că imediat ce se mai calmează lucrurile, mă întorc la ea. E OK pentru tine aşa?

– Nicio problemă, frate, a replicat cealaltă voce.

– Şi luna viitoare, odată ce rezolvăm cu toate astea, o să-i convingem pe enoriaşi să-ţi cumpere GMC Acadia aceea pe care ţi-o doreşti aşa de tare – evident, din motive cât se poate de religioase...

– Evident.

Amândoi au izbucnit în râs.

Iisuse Hristoase, Coursen şi-o trăgea cu Brenda. Totuşi, noutatea nu mă uimea din cale-afară de tare – mă întrebasem în diverse ocazii dacă nu există o legătură amoroasă între ei. Dar să-l aud pe Coursen vorbind pe un ton atât de cinic cu unul dintre acoliţii lui... ei bine, m-a tulburat peste măsură, poate şi pentru că stăteam înghesuită în colţul acela de portbagaj, tremurând din cauza frigului. *„Fă-o să înţeleagă că tăcerea e de aur şi nu vrea să aibă probleme cu mine."* Dacă mă găsea ascunsă în maşina lui, cum avea să-mi cumpere tăcerea?

Portiera din faţă s-a deschis. Mi-am ţinut răsuflarea, sperând să nu-mi audă clănţănitul dinţilor. Am simţit cum Coursen se aşază la volan, căutându-şi cheile. A pornit motorul şi un curent de aer a ajuns până la mine de la ventilatorul dat la maximum. Din boxele plasate în toate colţurile maşinii a răsunat o voce caldă, baritonală, care susţinea un discurs motivaţional despre optimizarea binelui.

– Astăzi o să ne ocupăm de subiectul „Cum să spui Nu lucrurilor negative". Indiferent de locul în care te găseşti

acum – chiar în clipa asta – vreau să rosteşti cu glas tare următoarele: „SPUN NU LUCRURILOR NEGATIVE!".

Şi Larry Coursen s-a conformat. Spunând nu lucrurilor negative a băgat în viteza întâi şi a demarat.

N-am mers foarte departe – poate patru, cinci minute maximum. Pe drum, CD-ul motivaţional a continuat să-şi sfătuiască ascultătorul să „trateze negativul ca pe cancer – ca pe unul căruia îi poţi opri metastazele".

– Vreau să spui acum cu voce tare: „Negativul este precum cancerul – şi n-am de gând să las cancerul să mă mănânce de viu".

Din nou, Larry Coursen s-a conformat. Afirmând că negativul este precum cancerul, a oprit maşina pe dreapta.

Motorul a amuţit. Căldura – care abia se dezmorţise – a murit şi ea. Portiera s-a trântit. Şi apoi Coursen a făcut un lucru incredibil: cu un *beep-beep* antologic şi-a încuiat maşina, punând în funcţiune şi alarma antiefracţie.

Cunoşteam sunetul, pentru că şi VW-ul meu vechi avea acelaşi sistem de alarmă. Odată pus în funcţiune, orice mişcare înăuntrul maşinii îl declanşa. Eram sigură că parcase în faţa casei sale – dată fiind distanţa scurtă parcursă de la biserică. Faptul că-şi asigurase maşina electronic nu însemna decât un singur lucru: n-avea de gând să mai iasă în oraş... iar eu aveam să îngheţ în spatele portbagajului său.

Idioato, idioato, idioato...

Am izbucnit în lacrimi – pentru prostia acţiunilor mele, pentru că mă băgasem singură în gura lupului, pentru că starea mea mintală era dezastruoasă, pentru că realizam că durerea provocată de pierderea lui Emily nu dispăruse deloc în cele cincisprezece luni de la accident.

Probabil că am plâns zece minute bune. După ce primul val de angoasă s-a domolit, am hotărât că o să sar pur şi simplu, desfac prelata, urc pe bancheta din spate,

deschid portiera şi fug. Lui Coursen îi va lua cel puţin un minut să reacţioneze, dar eu voi fi deja departe până atunci.

Şi după aceea? Înapoi la viaţa mea tristă. Înapoi la zilele în care munca mi se părea uşor interesantă. Înapoi în micul meu apartament – la serile mele goale. Înapoi la tot ceea ce făceam ca să uit de tristeţea adâncă de care nu puteam scăpa. Înapoi la realitatea dură: *Pur şi simplu numeri orele.*

Aşa că de ce să abandonez nava tocmai acum? De ce să fug chiar când eram pe punctul de a descoperi...

Ştii ce anume o să descoperi? Că pastorul merge cu maşina de la biserică acasă... că o să rămâi blocată aici până la un moment oarecare din cursul zilei de mâine, când îşi va lăsa maşina descuiată şi tu vei putea fugi cu coada între picioare, fără să fii prinsă de poliţie, de Coursen sau de acoliţii lui...

Această luptă internă a fost umbrită de o altă îngrijorare, mai mare: trebuia să urinez urgent. Timp de o oră, am încercat să ignor durerea din vezică şi senzaţia că o să explodez. Acum ştiam că mă paşte un blocaj renal dacă nu găsesc imediat o soluţie. Am tras pătura de pe mine, am îndoit-o de mai multe ori, am reuşit cumva să-mi dau jos blugii şi chiloţii, după care am pus pătura sub mine şi mi-am dat drumul.

A fost oribil şi deprimant, dar uşurarea a fost enormă. Când am terminat, am mai îndoit încă o dată pătura umedă şi am împins-o într-un alt colţ al portbagajului. Mi-am ridicat blugii la loc, mi-am încheiat fermoarul şi m-am întrebat dacă o să rezist toată noaptea fără să deger.

O mică binecuvântare m-a izbit: somnul. Am aţipit doar câteva minute, după părerea mea. Dar când m-am trezit şi am verificat ceasul, am văzut că era 2:43 dimineaţa. Ne mişcăm din nou. De-aia mă trezisem: sunetul de dezactivare a alarmei, portiera din partea şoferului

închizându-se, uruitul motorului, căldura ce lovea cu putere din radiator şi urletele de pe îngrozitorul CD motivaţional.

Am mers cel puţin o oră şi jumătate – o călătorie lungă, în timpul căreia Coursen a repetat fraze încărcate de platitudini despre „Nevoia de conştientizare a sinelui", „Puterea de a merge înainte fără frică" şi „Capacitatea de a controla orice, indiferent de situaţie". Vorbitorul de pe CD m-a enervat cumplit, pentru că încerca să-şi convingă ascultătorii că „Totul poate fi depăşit dacă vrei să depăşeşti". Vocea lui caldă şi voit persuasivă era deranjantă şi mă scotea din pepeni. Am ales să nu-l mai ascult şi să mă concentrez asupra drumului.

Timp de patruzeci de minute, şoseaua s-a dovedit lină, cu doar câteva hopuri şi curbe. Din câte reuşeam să-mi dau seama, era singura maşină care rula în creierii nopţii – cu excepţia a două tiruri (ori cel puţin aşa mi s-au părut mie), care sparseră monotonia câmpiei.

Apoi însă, am cotit brusc la dreapta şi drumul s-a schimbat. Intrasem pe o şosea pe jumătate asfaltată şi maşina se zgâlţâia. La fiecare accelerare, mă trântea de fundul portbagajului şi speram ca pastorul să nu se întrebe ce e cu zgomotul ăla din spate. Dar CD-ul încă mai scuipa aberaţiile lui motivaţionale, ventilatorul uruia şi scrâşnetul roţilor pe drumul pietros au acoperit probabil zgomotele scoase de mine.

Şi am continuat să mergem. M-am uitat în mod repetat la ceas. Zece, cincisprezece minute au trecut, apoi...

Am încetinit şi ne-am oprit. Motorul a murit. Uşa s-a deschis, dar a urmat o pauză, timp în care Coursen a scos ceva din torpedou. Portiera s-a trântit şi i-am auzit paşii îndepărtându-se. De data asta, din fericire, nu a pus alarma.

Când n-am mai auzit nimic, am mai aşteptat cinci

minute, înainte să îndrăznesc să mă ridic şi să mă apuc să demontez sistemul care ţinea prelata prinsă de plafonieră. Mi-a fost foarte greu să mă salt. Fusesem imobilizată în acel spaţiu timp de şapte ore şi îmi înţepeniseră toate încheieturile. Uşurarea de a mă putea mişca din nou a fost iute copleşită de un sentiment de teamă sufocant. Teamă de locul în care ne găseam. Teamă de ceea ce aş putea descoperi. Teamă de ceea ce ar putea să-mi facă nenorocitul dacă mă prinde...

Mi-am vârât capul pe după prelată şi am privit pe geam. Un peisaj negru ca smoala, cu excepţia unei lumini undeva în depărtare. M-am aruncat pe bancheta din spate, pentru că altă modalitate nu aveam, sprijinindu-mă în mâini. Apoi m-am îndreptat de spate şi pe cât de încet am putut am deschis una dintre portiere. Am coborât, fără să o închid la loc. Un vânt boreal m-a izbit cu putere. Momentul s-a dovedit dificil – trupul îmi era amorţit, iar întunericul ca o mantie groasă, de nepătruns. Dar m-am forţat să merg încet spre lumină. Nu vedeam pământul pe care călcam. Habar n-aveam spre ce anume mă îndreptam – dacă păşeam pe marginea unei coaste, pe malul unei ape, pe o cărare ce putea ceda în orice moment, lăsându-mi un gol sub picioare. Nu aveam decât lumina din faţă. Centimetru cu centimetru mă apropiam de ea.

La un moment dat, am reuşit să desluşesc conturul unei construcţii. Cu fiecare pas făcut, structura a căpătat o siluetă mai clară. Era o cocioabă. Lumina venea dinăuntrul ei. Aşa cum tot dinăuntru răsuna o voce masculină – glasul lui Coursen. Gemea, horcăia şi urla în acelaşi timp.

Mai aveam doar câţiva metri până acolo. Drept înainte, am zărit o uşă şi o mică fereastră în stânga ei. M-am aplecat şi m-am îndreptat spre fereastră. Aici m-am lăsat pe vine, ascultând răsuflarea ritmică a lui Coursen şi gemetele unei voci feminine.

Mi-am ridicat capul şi am aruncat o privire înăuntru. Ceea ce am văzut... era de nedescris. O fată – în jur de doisprezece, treisprezece ani – era aşezată pe o saltea împuţită, goală de la brâu în jos. În jurul gleznei stângi avea o cătuşă legată cu un lanţ. Coursen, cu pantalonii traşi în vine, se afla peste ea, împingând înainte şi înapoi, în timp ce urla la ea tot felul de abjecţii. M-am aşezat la loc, neştiind cum să procedez în continuare. Atunci am întins mâna şi am descoperit o lopată sprijinită de peretele casei. Mâinile îmi transpiraseră, iar inima îmi bătea nebuneşte în piept. Am pipăit mânerul lopeţii. Era lung, zdravăn. Mi-am luat o poziţie de luptă, m-am proptit bine pe picioare şi am apucat lopata cu ambele mâini. Dinăuntru, icnetele lui Coursen se înteţeau, iar ţipetele fetei deveneau tot mai sfâşietoare. M-am apropiat de uşă. Era închisă, dar părea şubredă. Unu, doi, trei...

Am izbit uşa şi am năvălit înăuntru spre Coursen, ţipând. A sărit speriat în lături. Atunci l-am lovit cu lopata în stomac. S-a îndoit sub forţa impactului, aşa că i-am tras una şi peste cap. A încercat să se ferească, a făcut câţiva paşi, s-a împiedicat şi a căzut în genunchi, cu faţa acoperită de sânge.

Pe saltea, fata urla ca un animal rănit. Am aruncat lopata şi m-am apropiat de ea ca s-o liniştesc, dar a ţipat când am încercat s-o iau în braţe.

– E în regulă, în regulă, am spus, cu toate că ştiam cât de inutile sunt vorbele mele.

Fata era murdară, iar jumătatea inferioară a corpului plină de vânătăi şi tăieturi. Avea răni deschise în jurul buzelor şi unghiile pline de noroi. Cătuşa de la picior intrase adânc în pielea de culoare cangrenoasă. La stânga saltelei se găsea o găleată dinspre care se insinua un miros distinct de fecale. Părul fetei era încâlcit, iar scalpul acoperit cu o crustă, de parcă ar fi fost plin de păduchi.

Însă ochii ei m-au înspăimântat de-a binelea. Duşi în fundul orbitelor, goi, lipsiţi de orice emoţie, cu excepţia unei groaze fără margini.

– Ivy MacIntyre? am şoptit.

A încuviinţat uşor din cap. I-am răspuns la fel, după care m-am uitat spre Coursen. Căzuse într-o rână pe podea. Am luat din nou lopata în mâini. M-am apropiat de el, ridicând-o deasupra capului, pregătită să-l lovesc din nou. Dar era pe jumătate conştient şi, judecând din expresia uluită, cât se poate de ameţit. Când l-am izbit încă o dată, a gemut. Pantalonii îi atârnau nefiresc în jurul gleznelor. I-am scotocit prin buzunare şi am găsit cheile de la maşină şi un inel mare cu zece chei pe el. Le-am luat pe toate, l-am mai lovit o dată şi am băgat de seamă că în buzunarul interior al gecii ascunsese un pistol. L-am scos cu mâinile tremurânde. Metalul îmi ardea degetele. L-am vârât în buzunar şi m-am întors la Ivy. Zăcea ghemuită pe saltea, cuprinsă de frisoane. Am încercat cheile şi abia cu a opta am reuşit să-i desfac cătuşa. Am îndepărtat-o uşor şi am văzut rănile pe care i le făcuse. Fierul îi mâncase efectiv carnea. Albul osului te frapa.

Înainte să mă concentrez asupra fetei, m-am dus din nou spre Coursen cu cătuşa în mână. Am verificat trăinicia lanţului. Era prins cu o altă cătuşă de o bârnă de fier amplasată într-un colţ al încăperii. Părea suficient de solidă ca să suporte o greutate semnificativă şi n-am putut să nu mă întreb de câte ori nu încercase fata să se lupte cu această tortură medievală. Ei bine, Coursen avea să guste puţin din propria monstruozitate, aşa că i-am prins cătuşa de una dintre glezne, am încuiat-o cu cheia, după care l-am plesznit peste faţă ca să se trezească. Şi-a deschis ochii cu greutate. Nu părea să realizeze unde se află. M-am aplecat peste el şi i-am şoptit la ureche trei cuvinte:

– Slăveşte numele Domnului.

După care m-am îndreptat de spate şi i-am ars una cu piciorul direct în vintre.

De data asta a scos un geamăt agonizant. M-am uitat prin cameră şi am găsit o pereche de pantaloni murdari lăsaţi lângă saltea. Ivy s-a împotrivit puţin când am încercat să o îmbrac cu ei, dar am continuat să-i şoptesc că totul va fi bine de aici înainte, că totul s-a terminat. Pâna la urmă, a acceptat şi am încercat s-o ridic în picioare. Dar glezna bolnavă i-a cedat şi fata a urlat de durere. Aşa că am săltat-o pe umăr, aşteptând să mă cocoşez sub povara ei. Dar era atât de slabă, de lipsită de vlagă, încât mi s-a părut uşoară ca un fulg. Fără să mă mai sinchisesc de Coursen am pornit spre uşă. Întunericul absolut de afară mă obliga să păşesc cu mare atenţie până la maşina al cărei contur abia se desluşea. Mi-au trebuit cinci minute s-o găsesc. Când am ajuns la ea, l-am auzit pe Coursen, urlând.

Îşi revenise în simţiri. Şi n-avea să mai plece nicăieri de aici înainte.

La maşină, am trecut printr-un moment dificil, pentru că a trebuit s-o sprijin pe Ivy de portieră. S-a lăsat din greşeală pe piciorul rănit şi aproape că a leşinat de durere.

– Iartă-mă, iartă-mă, am spus, ţinând-o cu o mână şi deschizând portiera cu cealaltă. Am aşezat-o cu grijă pe locul din dreapta şoferului, după care am coborât spătarul, improvizând astfel un soi de targă. S-a ghemuit instinctiv şi a început să tremure.

Am închis portiera, apoi m-am grăbit să urc la volan. Maşina a pornit de la prima cheie. Când am apucat volanul, mâinile au început să-mi tremure aşa de tare, încât a trebuit să-mi încleştez degetele pe el ca să mă potolesc. Am aprins farurile, am dat cu spatele şi m-am încadrat pe drumeagul noroios. Timp de cincisprezece minute, am trecut peste tot felul de hârtoape. Ivy n-a scos un cuvânt, iar eu am încercat să scap de valul de

adrenalină care mă făcea să rememorez neîncetat tot ce se întâmplase. Când în sfârşit am trecut peste ultimul hop şi am simţit asfaltul sub roţi, mi-am amintit că pastorul Coursen cotise la dreapta aici. Aşa că eu trebuia s-o iau la stânga. Dar înainte de asta, mi-am scos telefonul şi o carte de vizită din portofel. Cartea de vizită cu datele de contact ale detectivului Clark. Numărul de mobil era ultimul din listă. A lăsat telefonul să sune de nouă ori înainte să răspundă şi din vocea tulbure, mi-am dat seama că îl trezisem din somnul cel mai adânc.

– Domnule detectiv, simt Jane Howard.

– Cine?

– Jane Howard.

– Iisuse Hristoase, ştiţi ce oră e?

– Patru şi treizeci şi unu de minute. Trebuie să vă urcaţi în maşină şi să veniţi în Townsend.

– Poftim?

– Sunt la o oră şi jumătate depărtare de Townsend, aşa că luaţi maşina chiar acum. Ne vedem în faţă la Biserica Adunării Creştine.

Acum se trezise de-a binelea.

– Aţi întrecut orice măsură, a spus. Aveţi idee în ce necaz v-aţi băgat?

– Vreau să veniţi acolo, am continuat, ignorându-l. Şi mai vreau şi o ambulanţă.

– De ce? Ca să vă ducă direct la balamuc?

– Ivy MacIntyre e cu mine.

Un moment de tăcere uluită. Apoi:

– Vorbiţi prostii.

– Vreţi să merg cu ea în maşină până la Calgary?

– Vorbiţi serios?

– Cât se poate de serios.

– Sunteţi nebună.

– Aveţi perfectă dreptate, domnule detectiv. Sunt

nebună.

Doisprezece

Două zile mai târziu, am părăsit ţara. Şi detectivul Clark m-a condus la aeroport – ca să se asigure, după cum a observat el, că „am plecat din oraş pentru totdeauna".

Dar să nu anticipăm...

Townsend.

Şoseaua era pustie – aşa că am sosit acolo în nouăzeci de minute, oprindu-mă o singură dată la o benzinărie de pe drum, ca să fac plinul şi să cumpăr mai mulţi litri de apă. Când am plătit, femeia de la casă – nu cred că avea mai mult de douăzeci de ani – m-a măsurat din cap până-n picioare şi mi-a spus:

– Nu vă supăraţi că vă zic, dar se pare că aţi avut o noapte grea.

Am reuşit să zâmbesc strâmb şi am răspuns:

– Nici nu-ţi imaginezi.

Apoi m-am întors la maşină. Ivy stătea tot ghemuită, cu degetul mare în gură. M-am aşezat lângă ea, am deschis o sticlă cu apă şi i-am spus că trebuie să bea. N-a fost nevoie să insist prea mult. I-am săltat capul şi fata a înghiţit o jumătate de litru pe nerăsuflate. Apa a părut s-o revigoreze puţin. Mi-a împins mâinile, dar apoi imediat a tras sticla înapoi, dând pe gât jumătatea de litru rămasă, cu mare lăcomie.

Am pornit iarăşi la drum, un indicator de pe marginea şoselei informându-mă că mai avem o sută cincizeci de kilometri până la Townsend.

– Imediat ce ajungem acasă, se vor îngriji de tine nişte oameni care or să te facă bine, am spus.

– Promiţi?

Avea o voce mică, ca o şoaptă – dar cel puţin rostise un

cuvânt.

– Promit.

– Cum te cheamă?

– Eleanor, am minţit. Şi pe tine cum te cheamă?

– Ţi-am zis deja: Ivy.

Am zâmbit.

– Ştiu exact cine eşti, am adăugat.

Fata a păstrat tăcerea. Zece minute mai târziu, a continuat:

– Le-a omorât pe celelalte fete.

– Ţi-a povestit despre ele? am spus, încercând să nu par şocată.

A încuviinţat din cap.

– Se referea la Hildy şi la Mimi?

A dat iarăşi din cap că da.

– Ţi-a spus şi unde le-a îngropat? am întrebat-o.

– E o pivniţă sub casă. Mi-a zis că o să ajung şi eu acolo, imediat ce termină cu mine.

A tăcut din nou. Apoi, cam cu cinci minute înainte să ajungem în Townsend a spus:

– Trebuie să vorbesc cu tati prima dată. Ştiu că şi-a făcut griji pentru mine.

Mi-am muşcat buza de jos şi n-am mai spus nimic.

Lumina destrăma bezna nopţii când am intrat în oraş. Când am ajuns la Biserica Adunării Creştine din Townsend, am văzut ce ne aştepta: două maşini ale poliţiei, un automobil fără însemne şi o ambulanţă. Am tras maşina în parcare şi Clark s-a apropiat. Era însoţit de detectivul Rivers. Clark m-a privit cu un scepticism dur când m-am dat jos din maşină. I-am salutat uşor din cap şi am deschis portiera din dreapta. Când Clark şi Rivers s-au uitat înăuntru, Ivy şi-a ridicat pur şi simplu privirea. Ştiam ce văd cei doi poliţişti – ochii bântuiţi de spaimă, tăieturile şi vânătăile, bubele purulente din jurul buzelor, glezna

afectată de cangrenă. Rivers şi-a dus mâna la gură. Până şi Clark – domnul Dur şi Profesionist – părea zguduit. A făcut semn medicilor să se grăbească.

Cinci minute mai târziu, Clark conducea spre locul de unde tocmai mă întorsesem – cu o maşină de poliţie pe urmele noastre. Soarele răsărise, ca atare acum puteam desluşi aspectul terenului pe care-l străbătusem. Era o şosea cu două benzi, care traversa cea mai pustie întindere de pământ pe care o văzusem în viaţa mea – câmpurile goale păreau să se lăţească dincolo de orice limite, insuflându-ţi o senzaţie oribilă: un vid nemărginit. Când venisem spre Townsend, verificasem kilometrajul exact când ieşisem de pe drumeagul noroios pe asfalt. Aşa că puteam să îi spun detectivului Clark că o să găsim o cotitură la dreapta exact la 153 de kilometri distanţă de Biserica Adunării Creştine din Townsend. Când i-am pomenit de asta, mi-am atins întâmplător buzunarul de la geacă şi am simţit un obiect de metal înăuntru.

– În toată nebunia şi confuzia aceea am uitat să vă dau ceva, am spus.

Apoi am scos pistolul lui Coursen.

– Iisuse Hristoase, a exclamat Clark, smulgându-l dintre degetele mele.

Apoi l-a cântărit cu mâna dreaptă (în timp ce manevra volanul cu stânga), verificând dacă are piedica pusă, după care mi-a cerut să deschid torpedoul şi să iau o punguţă de plastic pentru dovezi. Am găsit vreo zece punguţe de acest gen, împreună cu nişte mănuşi chirurgicale şi alte instrumente judiciare. M-a rugat să desfac o pungă, ca să pună pistolul înăuntru, a ridicat capacul unui compartiment dintre cele două locuri din faţă şi a aşezat arma înăuntru.

– Cred că ar fi bine să-mi povestiţi exact ce s-a întâmplat, a spus el. Şi vreau să ştiu totul, minut cu minut.

M-am conformat. Clark nu m-a întrerupt până nu am terminat.

– Şi Ivy a mărturisit că pastorul Coursen i-a spus că ţine cadavrele în pivniţă? m-a întrebat.

– Mi-e teamă că da.

A scuturat din cap şi n-a mai scos niciun cuvânt o vreme.

– Aşadar e legat şi ne aşteaptă.

– Normal.

– Dacă noi l-am prins pentru Ivy şi se dovedeşte că el e tipul din spatele acelei răpiri din Dundas, plus cazurile Hildy şi Mimi, ce altceva ar mai fi putut face de-a lungul anilor?

– Sunt sigură că veţi avea multe de discutat cu el.

Înainte să intrăm pe drumul cel noroios, l-am informat pe Clark de un lucru care nu-mi dădea pace de când părăsisem Townsendul.

– Când povestea asta o să iasă la lumină peste câteva ore, am spus, o să rupă gura târgului. Şi trebuie să fiţi de acord într-o privinţă – de fapt, este o cerere care nu se poate negocia.

– Nimic nu e „nenegociabil" când vine vorba de anchetarea unei crime, a spus. Dar continuaţi, despre ce este vorba?

– Nu pomeniţi nimic de mine.

– Vorbiţi serios?

– Normal. Nu vreau să afle nimeni despre rolul meu în toată afacerea asta.

– O să fie dificil.

– Găsiţi o cale să nu fie aşa de dificil, domnule detectiv Este singurul lucru pe care vi-l cer.

A cugetat câteva momente.

– Ştiţi ce refuzaţi alegând anonimatul?

– Da – celebritate instantanee... o idee care mă umple

de groază.

– Chiar dacă asta înseamnă şi o cantitate considerabilă de apreciere? La naiba, cuvintele sunt prea palide pentru ceea ce aţi făcut, vi se vor oferi contracte să scrieţi o carte, ori poate chiar un scenariu de film, ca să nu mai menţionez o excursie la Ottawa, pentru a primi o medalie de onoare de la guvernatorul general. Dar să lăsăm gloria... gândiţi-vă la bani.

– M-am gândit. Aşa cum m-am gândit şi la fiecare ne-norocit de jurnalist care-şi va încropi articolul în jurul...

– Pierderii dumneavoastră? a continuat el fraza pentru mine.

– Exact.

– Păi... e simplu interes uman.

– Nu... e simplu interes să vinzi cât mai mult. Şi nu vreau să fac parte din aşa ceva, domnule detectiv. Luaţi dumneavoastră gloria şi mie lăsaţi-mi anonimatul.

– Trebuie să discut cu şeful meu despre asta. Dar cred că va înţelege.

Am atins şi kilometrul o sută cincizeci şi trei şi iată-l acolo, aproape invizibil, drumeagul noroios.

– Aici trebuie să facem la dreapta.

– Ce bine că aţi ţinut socoteala, a spus detectivul. Cine naiba i-ar fi dat vreo atenţie?

– Am procedat cum am crezut că e mai bine.

– O să fie foarte interesant să vedem cum a găsit Coursen locul ăsta, cine i l-a închiriat etc.

– Am spus şi înainte: simt sigură că amândoi veţi purta nişte conversaţii foarte lungi.

Dar după cum s-a dovedit, mă înşelam cumplit – pentru că pastorul Larry Coursen ne mai pregătise o surpriză.

Maşinile de poliţie nu se descurcau prea bine pe drumurile neasfaltate. În următoarele douăzeci de minute, am fost aruncaţi în toate direcţiile ca nişte alune. Lui

Clark nu-i plăcea deloc drumul şi se vedea pe faţa lui cât e de nervos.

– Ar fi trebuit să luăm Land Roverul lui Coursen... dar a rămas acolo pentru prelevarea dovezilor.

– Nu mai e mult, am spus când am zărit cocioaba.

La lumina zilei, părea şi mai dărăpănată, mai prăpădită şi mai sinistră decât mi s-a părut mie în timpul nopţii. Am parcat maşina chiar în faţa uşii. Cealaltă maşină a tras în spatele nostru. Clark a discutat ceva cu cei doi poliţişti, apoi s-a întors spre mine şi mi-a spus:

– Rolul dumneavoastră se încheie aici. Aşa că dacă nu vă supăraţi, trebuie să aşteptaţi în maşină...

Am vrut să obiectez, să spun că meritam cel puţin să-l văd pe Coursen arestat. Dar eram prea obosită, prea încordată ca să mai comentez. Aşa că m-am sprijinit de maşina lui Clark, în timp ce el le-a făcut semn colegilor săi să-şi pregătească armele. Apoi şi-a scos şi el pistolul. S-au aşezat de-o parte şi de alta a uşii şi Clark a strigat:

– Poliţia! Nu mişca!

Niciun răspuns.

– Coursen, aici e poliţia canadiană. Intrăm. Înţelegi?

Tot niciun răspuns.

Poliţiştii s-au uitat unul la altul. Încovoindu-se de spate, Clark a alergat la fereastră. Când şi-a ridicat capul deasupra pervazului, s-a făcut alb la faţă ca varul. S-a repezit la ceilalţi doi poliţişti, urlând să cheme o ambulanţă, după care a năvălit înăuntru. Unul dintre poliţişti a alergat la maşina de patrulare şi a pornit staţia, în vreme ce partenerul lui l-a urmat pe Clark. Încălcându-i ordinele, m-am apropiat de clădire. Când am ajuns în prag, l-am văzut pe Coursen. Era încă legat cu cătuşa – dar zăcea cu faţa în jos pe salteaua unde o violase pe Ivy. Sângele se împrăştiase peste tot. Avea gâtul tăiat. Încă mai ţinea strâns între degetele rigide cuţitul care provocase rana

fatală.

– Oh, Iisuse, am exclamat.

Clark, îngenuncheat lângă trupul lui, îi verifica semnele vitale. Apoi s-a ridicat şi a venit spre mine într-o goană.

– Ştiai că are un cuţit? a ţipat în culmea enervării.

– Normal că nu ştiam.

– Ai găsit pistolul…

– Pentru că îi ieşea afară din buzunar. Probabil că avea cuţitul…

– Ar fi trebuit să verifici, ar fi trebuit…

– Nu sunt poliţist, pentru Dumnezeu, am ţipat la el şi eu, năucită de priveliştea îngrozitoare a lui Larry Coursen. Aşa că nu-mi spune mie că ar fi trebuit să fac munca voastră când…

– Oh, du-te la dracu. Cară-te de aici.

Câteva ore mai târziu, în drum spre Calgary, Clark şi-a cerut scuze pentru ieşirea avută.

– Cred că am întrecut măsura ceva mai devreme.

– Să înţeleg că vă exprimaţi regretul?

– Da.

– Ştiţi ceva, domnule detectiv, pentru un canadian, vorbiţi cam urât.

– Tata e de vină. Un mecanic din Detroit, care a trecut graniţa să meargă la Windsor, unde a întâlnit-o pe mama şi i s-a oferit jumătate din afacerea cu GM pe care o conducea bunicul.

– Aşadar, îmi sunteţi compatriot.

– Numai prin temperament.

– Atunci scuzele sunt acceptate.

– Mulţumesc. Când ajungem în Calgary, trebuie să-ţi luăm o declaraţie. Dar vreau să fie prezent şi şeful meu – iar el este plecat până mâine – deci ce aţi spune dacă lăsaţi primăvara din provincia Alberta pentru un hotel, în

această noapte?

– Mă puteţi ţine într-o celulă peste noapte.

– Mă gândeam la o cazare ceva mai comodă – şi înseamnă că intimitatea ta va fi protejată, în situaţia în care cineva îşi dă seama că poţi fi asociată cu acest caz... deşi, după ce o să trageţi un pui zdravăn de somn, am să încerc să vă conving să permiteţi RCMP să „anunţe" rolul dumneavoastră în întreaga poveste.

– Nu e cazul.

– S-ar putea să vă facă bine să fiţi nominalizată drept erou.

– Dar s-ar putea să-mi facă şi rău. Nu, mulţumesc.

– Mai reflectaţi.

M-au cazat la hotelul Hyatt, din centrul oraşului. O poliţistă pe nume Sharon Bradley m-a dus în camera mea, apoi mi-a spus că dacă am nevoie de ceva din apartamentul meu, va trimite o colegă acolo imediat. I-am dat cheia de la apartament şi am rugat-o să-mi caute haine de schimb, pijamale, volumul *Paris Review Interviews,* pe care-l citeam, radioul meu portabil şi pastilele.

– Pastilele sunt vitale, am spus.

Deşi eram aşa de obosită, că puteam să dorm şi în picioare, nu ştiam dacă tot ceea ce mi se întâmplase în ultimele douăzeci şi patru de ore n-o să joace feste psihicului meu, împiedicându-mă să mă bucur de cele opt ore necesare de somn. În plus, pastilele mi-ar fi asigurat uitarea definitivă după care tânjeam.

Camera de hotel era curată, modernă şi oarecum stilată. M-am dezbrăcat de hainele umede şi murdare şi am umplut cada cu apă fierbinte, în care am adăugat sărurile găsite pe poliţa din baie. Am stat în cadă aproape o oră. Trebuia să spăl multe lucruri.

Un ciocănit în uşă m-a smuls din coconul în care mă adâncisem. Mi-am tras halatul pe mine şi am deschis.

Ofiţerul Bradley mi-a întins o pungă de plastic care conţinea tot ceea ce cerusem. I-am mulţumit, m-am schimbat cu pijamalele, am înghiţit pastilele, am tras jaluzelele, am stins lumina şi m-am lăsat în braţele somnului, deşi era numai şase seara.

Pastilele şi-au făcut efectul. Combinate cu noaptea nedormită, m-au amorţit profund timp de douăsprezece ore. Când m-am trezit, faptul că nu mai mâncasem de aproape două zile m-a lovit instantaneu. Am comandat un mic dejun copios de la room-service şi am dat drumul la televizor, tocmai la timp ca să prind ştirile de la ora şase de pe CBC. Descoperirea lui Ivy MacIntyre era subiectul principal – fata se afla în stare gravă, dar stabilă la spitalul Foothills din Calgary.

Un reporter de la faţa locului relata că victima suferea de malnutriţie, deshidratare, septicemie şi abuzuri fizice grave – mai târziu, un reprezentant al spitalului urma să dea o declaraţie de presă în această privinţă.

Au trecut apoi la o conferinţă de presă susţinută de şeful RCMP din Alberta, care a explicat împrejurările în care Ivy MacIntyre fusese descoperită; vorbind despre o persoană care doreşte să rămână anonimă, dar care era „obsedată de acest caz" şi a acţionat potrivit intuiţiei sale. L-a urmărit pe pastorul Larry Coursen până la o casă abandonată, cam la o sută de kilometri depărtare de Townsend...

Am oprit televizorul. Nu mai puteam să privesc.

Am mâncat micul dejun, am aruncat ediţia de dimineaţă a *Calgary Herald,* care venise odată cu tava *(„IVY GĂSITĂ VIE"* trona pe prima pagină), în coşul de gunoi de sub masă. Am făcut un duş şi m-am schimbat cu hainele curate, după care am deschis volumul cu interviurile din *Paris Review* şi am aşteptat.

La nouă dimineaţă, am auzit o bătaie în uşă. Am

deschis şi am dat cu ochii de altă poliţistă.

– Detectivul Clark doreşte să vă vadă la secţie. Puteţi să fiţi gata în cinci minute?

N-am luat liftul principal pentru oaspeţi ca să ajungem jos, ci am fost conduse la un ascensor pentru marfă, din spate, şi scoase printr-o ieşire de serviciu de la parter. Ne aştepta o maşină fără însemnele poliţiei, care ne-a transportat câteva străzi mai încolo până la sediul poliţiei. De data asta, am intrat în parcarea subterană şi am urcat la etaj cu liftul.

În interiorul camerei pentru interogatorii, de la etajul al patrulea, se găsea detectivul Clark şi un bărbat în jur de şaizeci de ani, care s-a prezentat drept căpitanul Laughlin. Avea genul acela de faţă pe care-l vezi la şerifii în vârstă, cu o expresie uşor distantă şi o manieră detaşată specifică Vestului Sălbatic. S-a ridicat în picioare şi mi-a luat mâinile într-ale sale.

– Doamnă Howard...

O pauză, apoi:

– Bine lucrat.

Din fericire, acestea au fost singurele cuvinte de felicitare din următoarele două ore.

Detectivul Clark a continuat.

– Am fost foarte fermi în toate anunţurile publice către presă, că persoana care ne-a condus la Ivy MacIntyre doreşte să rămână anonimă şi bineînţeles că de aici s-a creat o adevărată nebunie mediatică. Dar numai căpitanul Laughlin, detectivul Rivers şi cei doi ofiţeri care ne-au însoţit vă cunosc identitatea şi aşa intenţionăm să păstrăm lucrurile şi de aici înainte.

– Suntem conştienţi de faptul că anumite persoane de la locul dumneavoastră actual de muncă s-ar putea să ştie de preocuparea dumneavoastră faţă de cazul Ivy MacIntyre şi deja am discutat personal cu Geraldine Woods seara

trecută. I-am explicat că-i încredinţez o informaţie confidenţială şi am rugat-o să păstreze tăcerea. Apoi i-am mărturisit în cuvinte simple că v-aţi dovedit o resursă extraordinară pentru noi în căutarea lui Ivy MacIntyre, dar că, din motive personale, nu doriţi ca identitatea să vă fie dezvăluită în public. A fost mai mult decât înţelegătoare şi m-a asigurat că nu va discuta cu nimeni despre asta niciodată. Aţi lucrat cu ea. Putem s-o credem pe cuvânt?

– Spre deosebire de marea majoritate a angajaţilor bibliotecii, nu se dă în vânt după bârfe. Şi e destul de corectă.

– Asta a fost şi impresia mea, mai ales că mi-a spus că poate ar fi bine să inventeze o poveste despre cum că aţi plecat la ţară cu câteva zile înainte ca Ivy să fie descoperită.

Personal, n-o vedeam pe Marlene ori Ruth înghiţind o astfel de minciună, dar am simţit că Geraldine, cu stilul ei direct, o să le pună la punct, zicându-le că nu va accepta nicio discuţie pe acest subiect, mai ales dacă...

– Cred că ar trebui s-o lăsaţi să-şi informeze echipa că am suferit o cădere nervoasă şi că am fost trimisă înapoi în Statele Unite pentru un tratament psihiatric.

– Şi chiar vreţi ca ei să creadă asta despre dumneavoastră?

– Oricum ar fi trebuit să urmez un tratament şi ei ştiu. Aşa că da... neapărat. Orice, numai să nu mă dau de gol.

Clark s-a uitat la căpitanul Laughlin pentru un sfat final. Răspunsul lui a fost un semn scurt din cap.

– E ca şi făcut, mi-a spus.

– Au găsit şi celelalte cadavre în pivniţă? am întrebat.

– Echipa noastră a început săpăturile în această dimineaţă.

– Şi Ivy? Am auzit la ştiri că starea ei e gravă.

– Nu e în pericol de moarte. S-ar putea să-şi piardă pi-

ciorul, cu toate că doctorii se străduiesc să i-l salveze. Încă nu am interogat-o până acum şi nu o vom face până când starea ei nu se va îmbunătăţi considerabil. Dar continuă să întrebe de femeia care a găsit-o şi... de tatăl ei.

Voiam să spun ceva de genul: *„Aţi dat-o în bară, nu?",* dar căpitanul Laughlin mi-a ghicit gândurile.

– A fost o gravă eroare judiciară. Nimic mai mult. Nimic mai puţin. Va trebui să suportăm consecinţele.

– Şi Brenda? am întrebat.

– Păi, n-aţi văzut-o la televizor azi-dimineaţă? a întrebat Clark.

– Nu, am evitat.

– Ce bine! A jucat roul mamei superbucuroase şi a văduvei îndurerate, în acelaşi timp.

– Acum suferă pentru doi bărbaţi, pentru că era încurcată cu pastorul.

– De unde ştiţi?

Le-am relatat conversaţia pe care am auzit-o dintre Coursen şi acolitul lui, Cari.

– N-aţi pomenit nimic de asta ieri, a spus Clark.

– Eh, s-au petrecut prea multe.

– Corect. Însă doar ca să ne asigurăm că nu aţi uitat nimic altceva şi pentru a avea un document oficial al versiunii dumneavoastră cu privire la eveniment, am dori să ne spuneţi toată povestea din nou. Noi o să înregistrăm şi căpitanul Laughlin o să rămână lângă noi, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

– Fac tot ce este nevoie.

O altă încuviinţare scurtă din cap a căpitanului.

Timp de o oră, am povestit totul din nou. Pe când vorbeam, mi-am dat seama că relatam lucrurile nu numai ca un martor, dar şi ca un narator ce ţese o poveste. Mulţumită somnului de peste noapte şi zilei de odihnă, ştiam că versiunea aceasta, deşi complet similară cu cea expusă ieri

detectivului Clark în maşină, avea un aspect mult mai coerent. Nu reuşisem niciodată să vorbesc despre moartea lui Emily până la momentul acela din maşina lui Vern. Însă povestea asta mi-a ieşit uşor de pe buze. Pentru că era o poveste cu care puteam să trăiesc. Pentru că era o poveste al cărei sfârşit nu era aşa de îngrozitor.

Clark m-a întrerupt rareori. Laughlin mă privea direct în ochi, fără să clipească. O singură dată l-am văzut tresărind uşor, când le-am relatat şirul de abuzuri verbale pe care le rostise Coursen în timp ce o viola pe Ivy. Până şi acest poliţist uns cu toate alifiile considera respectiva latură a poveştii aproape de nesuportat.

Când am terminat, Clark mi-a mulţumit şi mi-a spus că aş mai putea dormi o noapte într-un hotel decent mulţumită provinciei Alberta. „Măcar atât să facem pentru dumneavoastră", a spus el... dar am simţit că această ofertă a unei camere gratis era un şiretlic de a mă ţine, în mod politicos, sub supraveghere, în timp ce autopsia confirma că pastorul Coursen murise de propria lui mână. Şi cât o să vă pierdeţi vremea la hotel, poate aţi vrea să vă gândiţi unde doriţi să vă petreceţi cele trei luni de concediu plătit. Cu cât plecaţi mai repede din Canada, cu atât mai bine.

Când m-am ridicat să plec, Laughlin şi Clark au sărit în picioare. Am dat mâna cu amândoi. Laughlin m-a salutat şi poliţista de dimineaţă m-a escortat înapoi, urmând aceeaşi rută clandestină de parcări subterane şi lifturi pentru marfă, până în camera mea de la Hyatt.

Cu ajutorul opţiunii de internet oferită de hotel, mi-am verificat contul bancar. Aveam mai mult decât necesar să trăiesc un an de zile în vreun colţ pierdut din Europa. Cu o săptămână înainte, citisem un articol, în suplimentul de călătorie al ziarului *New York Times,* despre faptul că Berlinul era singura capitală rezonabilă de pe continent.

După cum s-a dovedit, Lufthansa avea un zbor zilnic de la Calgary la Frankfurt, cu conexiuni locale spre Berlin. Ofereau chiar şi un tarif de tip last-minute, care se situa sub o mie de dolari. Nu tocmai un chilipir, dar oricum rezonabil. I-am sunat, mi-am asumat riscul şi am rezervat un loc pentru seara următoare.

Clark mi-a dat telefon pe la cinci şi jumătate în acea seară.

– Vreo veste de la medicul legist? am întrebat.

La capătul celălalt s-a lăsat o linişte stânjenitoare, apoi Clark a spus că examenul medical confirmase faptul că pastorul îşi tăise singur gâtul şi murise din cauza unei hemoragii masive.

– Între timp, au găsit şi două schelete în pivniţă, aşa că din câte se pare, tot ce i-a spus lui Ivy e adevărat. Acum, toate secţiile de poliţie din ţară ne trimit informaţii despre fete care au dispărut. O să avem nevoie de ani de zile ca să analizăm toate celelalte cazuri.

– Iar eu o să-mi petrec următoarele douăsprezece luni la Berlin.

– Ce noroc pe capul dumneavoastră. Când plecaţi?

– Mâine.

– Îmi pare bine să aud asta, deoarece există tot felul de speculaţii în presă despre „Eroina Singuratică" – aşa v-a poreclit *Calgary Sun,* dar ăsta e un tabloid jalnic – care a salvat-o pe Ivy. Deja presa ne hărţuieşte, pentru că refuzăm să vă dezvăluim numele. Continuăm să le spunem că pur şi simplu vă respectăm dorinţa – şi cu fiecare declaraţie de-a noastră, presiunea creşte. Aşa că... da, plecarea dumneavoastră mâine constituie o idee foarte bună. Şi doar ca să mă asigur că nu întâmpinaţi nicio dificultate, o să vă iau de la hotel pe la prânz, trecem pe la apartamentul dumneavoastră să împachetaţi, după care vă duc la aeroport în jur de trei.

– De unde ştiţi când pleacă zborul de Frankfurt?

– Simplu – am căutat în timp ce vorbeam.

Încă o noapte de somn întremător. O altă ieşire clandestină din hotel – numai că de data asta în maşina detectivului Clark. M-a dus la apartament şi mi-a spus că am o jumătate de oră la dispoziţie să-mi fac bagajul. Limita de timp m-a ajutat să mă concentrez, dar aveam aşa de puţine lucruri, încât am terminat în câteva minute. Toate facturile – chiria, utilităţile, telefonul mobil – erau plătite direct din contul meu bancar. Salariul meu mi se va plăti în continuare, iar telefonul aveam să-l ţin închis. Nimeni nu-mi cunoştea adresa de e-mail, cu excepţia bancherului meu din Boston – iar adresa profesională pe care o foloseam la bibliotecă avea să rămână neatinsă în timpul absenţei mele. Eram liberă să dispar din nou, ferindu-mă de radarul oricui.

Desigur că asta era şi intenţia lui Clark. La aeroport, m-a condus într-o zonă securizată a terminalului, unde am primit cartea de îmbarcare, după care am trecut prin filtrul de securitate şi am fost însoţită de un angajat al aeroportului într-un mic salon din zona plecărilor. Aici exista şi un bar, iar Clark, care insistase să fie alături de mine până termin cu toate formalităţile, a deschis frigiderul şi m-a întrebat:

– Pot să vă cumpăr o bere?

S-a întors pe canapeaua unde mă aşezasem cu două sticle de Labatt's.

– Toată procedura asta clandestină chiar era necesară? m-am interesat.

– Probabil că nu – dar astăzi la prânz, *Calgary Sun* a oferit o recompensă de 10000 de dolari oricui le poate spune numele „Eroinei Singuratice", aşa că de ce să riscăm? În fine, cred că meritaţi o plecare mult mai stilată şi am vrut să mă asigur că părăsiţi oraşul.

Şi-a ciocnit sticla de a mea.

– Cum vă simţiţi, doamnă profesoară?

– Obosită, în ciuda celor două nopţi excelente de la hotel.

– Să nu vă surprindă dacă toate astea or să se întoarcă şi or să vă chinuie peste câteva zile. N-aveţi cum să uitaţi aşa dintr-odată tot ce aţi văzut.

– O să reţin asta.

– Totuşi, atunci când chestiile urâte or să vă copleşească, amintiţi-vă vechiul citat: dacă salvezi o viaţă, salvezi lumea.

– Domnule detectiv, asta-i o prostie şi ştiţi foarte bine.

A părut uşor derutat, apoi a ridicat din umeri:

– S-a dus naibii accesul meu de filosofie profundă.

– Păstraţi-l pentru noua „Eroină Singuratică".

– Ori poate că am să încerc iarăşi, când o să vă întoarceţi în oraş... dacă vreţi să-l mai ascultaţi din nou.

– Nu se ştie niciodată, am replicat.

Dar de fapt ştiam. Nu aveam să mă mai întorc în Calgary niciodată.

Totuşi, Clark a avut dreptate în ceea ce priveşte chestiile urâte. Mi s-a întâmplat la câteva nopţi după ce aterizasem în Berlin. Mă cazasem într-un hotel ieftin de lângă Mitte. Încă mă mai luptam cu simptomele specifice schimbării fusului orar. Încercam să mă acomodez cu senzaţia stranie de izolare că mă aflu într-un oraş întunecat, ciudat, fără să vorbesc pic de germană. În a treia noapte, m-am trezit brusc din somn şi având în minte doar beregata însângerată a lui Coursen, hainele mizerabile, ochii îngheţaţi, dar reflectând groaza ultimelor momente. Era mai mult decât monstruos – şi nu înţelegeam cu niciun chip cum a putut să facă asemenea lucruri îngrozitoare şi simultan să-i îndrume pe alţii, jucând rolul omului corect, ascultând casete

motivaţionale. Şi la ora aceea târzie din noapte – obsedată de imaginea lui Coursen cu gâtul tăiat şi plin de sânge – nu mă puteam gândi decât că: *Imaginea asta n-o să mă părăsească niciodată.*

A doua zi, vremea a fost blândă, însorită, aşa că am decis să-mi alung fantomele nocturne printr-o plimbare lungă pe Unter den Linden. Am cotit la stânga la Poarta Brandenburg şi am intrat într-un spaţiu imens, cu dale de piatră cenuşie. Acesta era Memorialul Holocaustului. Să merg pe acolo a fost o experienţă tulburătoare, pentru că dalele de piatră erau aşezate ca nişte racle într-un cimitir. Cu cât te afundai în structura labirintică, cu atât te copleşea senzaţia de angoasă. După cincisprezece paşi spre centru, te trezeai practic sufocat, ca într-un cavou – lespede cenuşie după lespede cenuşie, împiedicându-ţi vederea periferică, numai cer cât cuprindeai cu privirea, un infinit nemăsurabil ce se întindea dincolo de dalele masive de piatră, care păreau hotărâte să te îngroape.

Memorialul era copleşitor, de o oroare imposibil de exprimat în cuvinte. Spunea totul, fără să încerce să spună ceva. Creatorul lui a înţeles că suferinţa – fie ea colectivă sau individuală – te poate îngropa. Şi cum ieşi dintr-un mormânt?

Habar n-aveam. Dar din nou, m-am străduit să supravieţuiesc scurgerii zilelor.

Berlinul a căpătat altă înfăţişare imediat ce am descoperit Prenzlauer Berg. Era un cartier reconstruit la nord de Mitte; un burg cu sensibilitatea secolului al XlX-lea, dar actualizat pe gustul noului veac, într-un oraş ce fusese împărţit în două, pe vremuri. Prenzlauer Berg era un loc al familiilor tinere – prin urmare, dificil de accesat de o persoană singură. Dar pe un panou din excelenta librărie cu cărţi englezeşti St. George am văzut un anunţ pentru o garsonieră mică. Am vizitat-o. Avea doar

cincisprezece metri pătraţi de spaţiu locuibil, dar se situa în Kollwitzplatz – cea mai bună adresă din cartier – şi era mobilată cu gust, într-un stil simplu cu mobilă din lemn alb. Proprietarul dorea să mi-o închirieze pentru minimum trei luni şi după aceea puteam să prelungesc contractul. N-a trebuit să cumpăr nimic, cu excepţia unor lenjerii de pat şi a unor prosoape. M-am înscris la un curs intensiv de limba germană la Institutul Goethe. Am petrecut şase ore pe zi învăţând ce este umlautul şi cazul dativ – şi am întâlnit un artist suedez pe nume Johann. Venise la Berlin cu o bursă ca să înveţe limba şi să picteze. Spre surpriza mea, am început o relaţie cu el: nimic serios (mi-a spus că are o prietenă acasă) şi, pe baza unui acord reciproc, s-a purtat decent. Ieşeam împreună cam de două, trei ori pe săptămână. Cumpăram bilete ieftine pentru Filarmonica din Berlin sau pentru Opera Comică. Ne-am dus la concerte de jazz, care nu erau promovate agresiv. Mergeam la film într-un cinematograf micuţ din piaţa Hackescher, iar după aceea ne petreceam noaptea în patul meu mare.

A fost ciudat – aproape imposibil – să redescopăr zona aceea numită intimitate fizică. Când Johann mi-a făcut avansuri pentru prima dată, iniţial am vrut să fug. Din fericire, mi-am ascuns bine reacţia, fiind ajutată şi de un gând relativ simplu: îmi doream să fac sex din nou.

Johann a fost decent, tandru şi uşor distant... ceea ce, sinceră să fiu, mi-a convenit de minune. Îmi plăcea să mă ţină în braţe, să mă posede şi să stau de vorbă cu el. Rareori discutam despre lucrurile importante pentru noi – deşi el mi-a povestit despre tatăl lui autoritar şi semiaristocratic, care îşi dorea ca fiul să se alăture firmei de avocatură condusă de el şi care îi lua în derâdere încercările lui de a se dedica picturii abstracte. Ideea era că avea talent – şi studiile lui în stil Ellsworth Kelly, pline

de culoare, mi-au demonstrat că promite. Dar după cum recunoştea chiar el însuşi, se bucura de confort financiar şi prefera să piardă vremea prin cafenele şi prin baruri, în loc să se ocupe serios de talentul său. Rareori mă întreba ceva despre mine şi când, la un moment dat, a comentat că par adâncită într-o tristeţe permanentă, pur şi simplu am ridicat din umeri şi am spus: „Cu toţii avem problemele noastre".

Iar eu nu voiam să discut despre problemele mele.

Şi nici nu voiam să am vreo legătură cu presa – deşi la o săptămână după ce am aterizat în Berlin, am trecut pe lângă un chioşc de ziare şi am văzut pe prima pagină a unui tabloid de calitate îndoielnică fotografia lui Coursen, cu un titlu mare deasupra: *„Das Monstrum der Rockies!"* După aceea, mi-am ferit privirea ori de câte ori treceam pe lângă chioşcurile de ziare.

Dar între cursurile intensive de germană, nopţile cu Johann şi faptul că îmi umpleam serile libere cu câte un film, concert sau piesă de teatru, timpul trecea repede în Berlin. Într-un colţ din Kollwitzplatz se găsea un loc de joacă pentru copii care trebuia evitat. La fel şi cinele alături de prietenii germani ai lui Johann. Când mi-a spus că e vorba de un cuplu care are o fiică de cinci ani, am refuzat să merg.

– Nici eu nu mă dau în vânt după copiii mici. Dar fă cum vrei, mi-a zis.

Acela a fost începutul sfârşitului relaţiei mele cu Johann – nu că ea ar fi trecut vreodată dincolo de limitele unei înţelegeri convenabile pentru amândoi. Într-o zi, m-a anunţat că se întoarce la Stockholm peste o săptămână. Jutta – femeia care îi era iubită de peste trei ani (fiica unui diplomat, bine aranjată) – îl voia acasă. Iar tatăl lui se oferise să le cumpere un apartament, dacă el se întoarce la studiile abandonate din domeniul dreptului.

– Bănuiesc că de aici înainte o să fiu pictor cu jumătate de normă, a rostit uşor timid.

– Sunt sigură că vei avea o viaţă bună.

– Şi tu ce-ai de gând să faci?

– O să mă întorc în Statele Unite şi o să găsesc o utilizare pentru cazul dativ.

Dincolo de vorbele mele acide, ştiam că trebuie să fac ceva cu viaţa mea. O parte din mine nu putea funcţiona fără un sens al direcţiei, fără ambiţii, fără un scop zilnic. După cum am descoperit în primele luni petrecute în Calgary, să te laşi în voia sorţii însemna să te retragi şi mai mult în sinea ta. Până şi cursurile de germană mi se păreau acum o apă pe care pluteam în derivă. Poate că nu eram atât de talentată să interpretez rolul de boemă. Sau poate că, în adâncul sufletului meu, mă speria ideea să rămân aici încă nouă luni. Indiferent de motiv, ştiam că doctorul Goodchild a avut dreptate în lunile acelea din Calgary: ce altă soluţie îmi mai rămânea cu excepţia celei de a mă întoarce la muncă?

Aşadar, cu o săptămână înainte de a lua hotărârea să mă întorc acasă *(„acasă"* – foloseam pentru prima dată cuvântul după ani de zile), i-am trimis un e-mail mai vechii mele cunoştinţe Margaret Noonan, de la Departamentul de resurse umane de la Harvard – explicându-i că, din cauza unei „tragedii personale", părăsisem lumea academică în ultimele nouăsprezece luni, dar că îmi era dor să stau în faţa clasei şi să le vorbesc studenţilor despre literatură. O întrebam dacă are cumva idee despre vreun post de profesor pentru toamnă.

O zi mai târziu am primit răspuns – unul în care Noonan începea cu a-mi spune că aflase, desigur, de „tragedia mea personală" şi că îşi exprima „regretul imens" pentru „pierderea mea teribilă", dar că era nespus de încântată să audă că sunt pregătită să „mă întorc în

lume" din nou.

***Să mă întorc în lume din nou*? Poate – dar o lume schimbată. Complet.**

A adăugat apoi că am noroc. Cunoşteam Colegiul Colby din Maine? Un colegiu de top dedicat artelor liberale, o amplasare rurală încântătoare, studenţi isteţi. Tocmai se eliberase un post acolo pentru doi ani; unui membru al facultăţii i se oferise un serviciu excelent la Corneli. Şi deşi aveam să intru în competiţie cu alţi opt candidaţi, putea să jure că universitatea o să fie entuziasmată de referinţele mele. Mă tenta? I-am trimis un e-mail înapoi, în care mi-am exprimat interesul. Cinci zile mai târziu, mi s-a comunicat că am interviu peste o săptămână.

Aşa că am aruncat biletul cu dată fixă înapoi spre Calgary şi am cumpărat un bilet dus până la Boston. Am predat apartamentul şi mi-am luat la revedere de la Johann. Am mai petrecut o noapte împreună. Dimineaţă, când a plecat, mi-a spus simplu: „Mi-a plăcut să-mi petrec timpul cu tine".

Apoi m-a sărutat pe cap şi s-a dus. În drum spre aeroport, taxiul meu a fost redirecţionat pe lângă Poarta Brandenburg şi am trecut pe lângă Memorialul Holocaustului pentru ultima oară. În acea zi – după multe zile mohorâte de primăvară – soarele reuşise să străpungă domul întunecat al cerului Berlinului. Era plăcut afară. Atât de plăcut, încât un trio de adolescenţi se hotărâse să folosească dalele Memorialului pe post de paturi improvizate, scăldate în lumina soarelui. Nu m-a deranjat lucrul ăsta. Mai degrabă mi s-a părut un semn de reafirmare a vieţii. Ceea ce vedeam ca o metaforă pentru suferinţa titanică putea fi totodată şi un loc în care te bronzai. Viaţa – chiar şi atunci când aproape te doboară – nu e departe de un nivel inerent de absurditate.

Mult mai târziu, când avionul se apropia de Boston, nu

am mai simţit decât o groază profundă, întrebându-mă cum, *dacă,* o să mă pot descurca acolo. Am închiriat o maşină de la aeroport şi am condus direct până în Waterville, Maine. Colegiul îmi rezervase o cameră la hotel, pentru o noapte. Şeful departamentului – un tip destul de tânăr, pe nume Tad Morrow – m-a invitat la cină. Îi plăcuse cartea mea. Îi plăceau referinţele mele. Îi plăcea că pot să vorbesc despre cele mai recente romane şi filme şi că încercasem să fiu bibliotecară pentru o vreme. Şi mie mi-a plăcut de el – era foarte convingător când venea vorba de atributele colegiului şi de plăcerile stilului de viaţă din Maine, deşi îmi explicase că aici te cam rupeai de marea ligă academică.

– Îmi convine, i-am spus.

A doua zi, în ciuda ameţelii provocate de schimbarea fusului orar, am susţinut interviul. Cu brio aş putea spune, pentru că atunci când m-am întors la Boston, în seara aceea, şi m-am cazat la hotelul Onyx, de lângă Gara de Nord, mă aştepta un mesaj de la Margaret Noonan. Fusesem ultima candidată intervievată şi primisem postul, cu începere din septembrie.

– Preşedintele a menţionat că postul s-ar putea să fie permanent, mai ales dacă mai public o carte. Aici, în notele mele, scrie că la un moment dat lucrai la o autobiografie a lui Sinclair Lewis. Intenţionezi să o termini?

– Tot ce se poate.

Iată aşadar că aveam un serviciu, o motivaţie ca să mă întorc în lume din nou.

Încă nu-mi revenisem de pe urma zborului, dar angajaţii hotelului îmi lăsaseră în cameră o sticlă de vin, aşa că am sărbătorit cu câteva pahare de licoare roşie australiană. Apoi, pe la miezul nopţii, prea băgată în priză ca să dorm, am sunat la un număr pe care îmi dorisem să-l

apelez de multe ori în ultimele optsprezece luni.

Am auzit răsuflarea sacadată a lui Christy atunci când am salutat-o.

– Oh, Dumnezeule, a exclamat ea. Unde eşti? *Ce* faci?

– E o poveste lungă. Pe scurt, sunt în Boston şi mă simt... bine, bănuiesc.

– Am încercat să te contactez de cel puţin şase sute de ori.

– Ştiu, ştiu. Şi sper că înţelegi de ce mi-a fost imposibil să ţin legătura cu tine.

– Am aflat despre episodul Montana şi despre faptul că ai plecat în Calgary. De vreo zece ori era cât pe ce să mă urc în maşină şi să vin peste tine neanunţată... dar Barry m-a sfătuit mereu să mă abţin.

– Cine e Barry?

– Barry Edwards este arhitect aici la noi, în Eugene. De fapt, este *singurul* din Eugene, Oregon. Şi întâmplător şi soţul meu de vreo şase luni.

– Astea da, veşti.

– Da, şi pe mine m-a luat prin surprindere.

– Fericită?

A izbucnit în râs.

– Ca şi tine, eu n-am treabă cu fericirea. Dar... ei bine, nu e chiar aşa rău. Şi mai am nişte veşti – pe care am să ţi le dezvălui acum mai bine. Sunt însărcinată.

– Păi... e minunat. Când trebuie să naşti?

– În şaisprezece săptămâni. Şi îmi vine foarte greu să-ţi spun toate astea.

– Tocmai ai făcut-o. Şi mă bucur că mi-ai spus acum şi nu atunci când vin să te văd.

– Excelent. Ai liber?

– Depinde numai de programul tău.

– Programul meu e acelaşi. Predau marţea şi joia. În celelalte zile ale săptămânii, mă retrag departe de lume şi

încerc să mai meşteresc câte ceva – ştii tu, câte un poem o dată la zece luni, dacă am noroc. Dar... *tu...* trebuie să ştiu mai multe despre tine.

– Îţi povestesc tot vineri. Mă duc la Calgary peste două zile, ca să-mi închei socotelile cu viaţa de acolo. Sunt sigură că o să găsesc o cursă înapoi spre Portland.

– Dar ce te aduce la Boston?

– O să afli întreaga *tevatură* vineri.

– Ai de gând să te vezi cu Theo cât eşti la Cambridge?

– Iisuse Hristoase, în niciun caz. Nu mai ştiu nimic de el încă de la mica mea confruntare cu el şi cu amanta lui din restaurantul din Harvard Square.

– Da, am auzit despre asta...

– Mi-am imaginat. Lumea este prea mică uneori.

– De fapt, ştiu cu siguranţă că Theo vrea să discute cu tine.

– De unde şi până unde?

– Pentru că mă sună cam o dată la două luni să mă întrebe dacă am aflat ceva despre tine. De vreo câteva ori, era beat şi foarte înlăcrimat. Mi-a povestit cum l-a părăsit Adrienne şi cum nu trece oră fără să se gândească la tine şi la Emily şi cum îşi doreşte să fi...

– Nu vreau să mai aud nimic.

– Te înţeleg perfect. Aşadar rămâne pe vineri, da? Să-mi trimiţi un e-mail cu datele de zbor. Te aştept la aeroport.

– Sunt încântată de veştile pe care mi le-ai dat, Christy.

– Cine ar fi crezut? Eu care am zis că niciodată n-o să pic în plasa căsniciei.

– Viaţa are obiceiul să ne dărâme toate dogmele.

– Mă bucur tare mult că m-ai sunat.

– Şi eu.

După aceea, mi-am cuprins capul între mâini. Theo. în toate lunile care trecuseră de la moartea lui Emily,

încercasem să-mi reprim furia împotriva lui. Într-una din şedinţele mele de terapie, doctoriţa Ireland mi-a spus că, la un anumit moment în viitor, va trebui să găsesc o cale să mă detaşez de ura pe care o simţeam faţă de el.

– Nu spun că trebuie să-l ierţi. E aproape imposibil şi dacă se întâmplă, asta e. Dar trebuie să încetezi să-l mai urăşti. Pentru că ura te otrăveşte. N-ai cum să câştigi dacă urăşti. Nu te duce nicăieri, nu rezolvă nimic şi, din nefericire, nu poate da timpul înapoi. Într-una din zile – poate chiar peste mulţi ani – va trebui să renunţi la ea. Dar ai nevoie de timp.

Foarte adevărat, pentru că şi acum simţeam dispreţ şi mânie.

I-am spus acelaşi lucru domnului Alkan, când l-am întâlnit puţin mai târziu. Părea sincer încântat să mă vadă şi în felul lui tăcut, ezitant, m-a întrebat cum mă descurc.

– În unele zile e mai uşor, în altele mai greu. Depinde...

– Înainte de a trece la alte lucruri, dă-mi voie să-ţi spun că... „fostul tău partener" cred că e termenul oficial pentru el... domnul Theo Morgan... a păstrat legătura cu mine în mod regulat, încercând să reiniţieze contactul cu tine. Evident că ţi-am urmat instrucţiunile şi nu te-am căutat niciodată pentru asta. Dar... cum să mă exprim mai bine?... a cedat la telefon şi mi s-a părut de neconsolat pentru faptul că v-aţi despărţit şi că... hmmm...

– Şi că ne-a murit copilul? am întrebat.

– Exact. Am vreo şase scrisori de la el, pe care mi le-a trimis în ultimul an.

– Nu vreau să le citesc.

– Atunci vor rămâne aici până când vei fi pregătită să...

– Vă rog să le ardeţi sau să le aruncaţi...

– Poate că mai târziu vei gândi diferit.

– Nu, nu se va întâmpla aşa ceva. Exact aşa am simţit şi când v-am rugat să vindeţi apartamentul.

– Nu m-ai rugat să vând apartamentul, domnişoară Howard. Mi-aţi cerut foarte clar să dau banii de la asigurare vreunei fundaţii care se ocupă de părinţii îndureraţi. Dar apropo de apartament... când mi-aţi semnat împuternicirea, aţi semnat şi un document prin care îmi dădeaţi drepturi depline să fac ceea ce doresc eu cu proprietăţile dumneavoastră. Aşa că apartamentul dumneavoastră din Somerville este închiriat unui profesor de franceză de la Tufts. Plăteşte două mii de dolari pe lună şi după achitarea tuturor taxelor şi a costurilor utilitare, vă rămâne un venit net de o mie două sute de dolari, bani depuşi cu dobândă într-un cont deschis special pentru dumneavoastră. Nu e o avere, dar...

Voiam să spun ceva prostesc de genul: *„Dar v-am zis să-l vindeţi, fir-ar a naibii de treabă*". Dar am simţit că aş fi sunat ca o moară stricată. Altceva m-a izbit atunci: cu nouăsprezece luni în urmă, când mă găseam în cea mai întunecată dintre păduri, nevoia mea de a arunca totul se baza, desigur, pe convingerea că nu-mi rămânea altă soluţie decât să părăsesc lumea.

Dar acum... *acum...* ei bine, era chiar stânjenitor să recunosc, mă bucuram că a ţinut apartamentul pentru mine.

– Vă mulţumesc că aţi gândit limpede într-un moment în care eu eram incapabilă de aşa ceva.

– Pentru asta sunt plătit. Dar am aranjat ca banii de la asigurători să creeze un fond în numele lui Emily cu fundaţia The Samaritans...

Mi-am ridicat mâna, ca un poliţist în trafic.

– Altă dată, în regulă?

– Sigur. Dar mai trebuie să discutăm un lucru. Acum două luni, m-au sunat cei de la cimitir şi m-au întrebat dacă ai de gând să pui o piatră funerară la mormântul lui Emily.

Ştiam că o să vină şi momentul ăsta, aşa cum am ştiut, chiar înainte de comemorarea unui an de la moartea ei, că domnul Alkan va primi o „notificare" de la mai-marii acestui „loc de odihnă veşnică" (cum îl numeau în broşura lor scârboasă), în care îl vor întreba când am de gând să trimit cele câteva mii de dolari pentru bucata de marmură.

Cu toţii vindem câte ceva în viaţă...

– Puteţi să-mi daţi o hârtie şi un pix, vă rog? am întrebat.

Mi le-a oferit imediat. Am luat pixul şi am scris:

Emily Howard Morgan
24 iulie 2003 – 18 ianuarie 2007
Fiică mult-iubită

Apoi i-am întins hârtia.

– Vă puteţi ocupa dumneavoastră?

– Desigur. Şi dacă vrei să mergi să vezi...

– Nu... nu pot. E prea curând.

Mă simţeam extrem de vinovată pentru asta – că nu reuşeam să mă adun şi să vizitez mormântul fiicei mele. Dar oricât de mult am încercat să-mi schimb decizia, o voce din capul meu rostea neîncetat două cuvinte: *încă nu.* Va veni o vreme, cândva în viitor şi atunci poate voi izbuti să stau lângă locul unde e îngropată, fără să mă prăbuşesc. Dar acum nu era posibil.

– Nicio problemă, a spus Alkan. O să mă îngrijesc eu de tot.

După întâlnirea cu el, m-am dus la un internet cafe şi mi-am rezervat un bilet pentru Portland, Oregon, cu o oprire de două zile în Calgary. I-am scris un e-mail şi Geraldinei Woods, anunţând-o că-mi dau demisia şi că îi mulţumesc pentru decenţa şi bunătatea pe care mi le-a arătat. Deşi o parte din mine se simţea rău că nu mă duc s-o văd pe ea şi pe colegii mei, cât mă aflu în oraş,

consideram că e mai bine aşa. Voiam să termin totul cât mai repede – să-mi plătesc facturile restante, să-mi expediez cu poşta cărţile în Maine, să-mi redirecţionez corespondenţa, să o sun pe agenta imobiliară şi să o rog să-mi încheie contractul de închiriere, să-mi închid toate conturile bancare: toate lucrurile alea pe care le faci când părăseşti un loc definitiv.

Când am ajuns la Calgary, a doua zi pe la prânz, am reuşit să finalizez totul în câteva ore. Ba chiar m-am dus şi până la Caffe Beano să beau un cappuccino de rămas-bun – unde l-am întrebat pe unul dintre barmani dacă pot să folosesc telefonul lor ca să sun scurt pe cineva din localitate.

Am format numărul de la Biblioteca Publică Centrală. Am dat peste Ruth Fowler. Mi-am luat un teribil accent englezesc şi am cerut să mi se facă legătura cu Vernon Byrne. Mi-a răspuns după al treilea ţârâit, rostindu-şi numele cât se poate de ezitant, în stilul lui specific *nu prea mă dau în vânt după conversaţii telefonice.*

– Vern, eu sunt.

O tăcere prelungă.

– Încă mai eşti supărat pe mine?

– N-am fost niciodată supărat pe tine.

– Eu aş fi fost în locul tău.

– Unde eşti acum?

– În Calgary, dar te rog să nu spui nimănui.

– În regulă. Şi oricum ştii că nu prea vorbesc cu nimeni de pe aici.

– Ai timp să bem ceva diseară împreună?

– Mă duc să-l văd pe Andras Schiff. Va interpreta Beethoven şi am obţinut cu greutate biletul, altfel aş fi venit. Dar mâine am o zi liberă. Poţi atunci?

– Perfect.

A doua zi de dimineaţă, se găsea în faţa

apartamentului meu la zece punct. Era, ca de obicei, îmbrăcat în haina lui maronie şi avea în vârful capului şapca turtită, pe care o purta probabil când se ducea la plajă (asta dacă se ducea vreodată la plajă). M-a salutat ca de obicei cu un semn uşor din cap.

– Trebuie să mergi undeva astăzi? m-a întrebat când m-am apropiat de maşină.

– Nu. Cărţile mele sunt împachetate, valiza pregătită. Am avion mâine la unsprezece dimineaţă... Aşadar...

– Ce-ai zice de o plimbare cu maşina?

– În afara oraşului?

Mi-a sesizat îngrijorarea din voce.

– Aşa intenţionam – dar nu spre sud. Nu trebuie să mergem într-acolo.

Sud însemna Townsend şi locurile rele. *Nu trebuie să mergem într-acolo.* Oare Vern îmi dădea de înţeles că m-a prins cu mâţa-n sac?

– Mă gândeam să ne îndreptăm spre nord-vest – dacă n-ai nimic împotrivă.

– Cred că nu e nicio problemă.

Am pornit imediat. De la radio se auzea postul CBC Radio 2 (ca întotdeauna). A urmat un minut de tăcere stânjenitoare, timp în care se părea că nu suntem în stare să ne spunem nimic unul altuia.

– Aş vrea să-mi cer scuze, am zis.

– Pentru ce?

– Pentru că te-am făcut beţiv.

– Şi de ce să te scuzi pentru o observaţie adevărată? Sunt un beţiv.

– A fost un lucru oribil din partea mea.

– Nu m-a deranjat.

– Ei bine, pe mine da.

O pauză, după care:

– Ai urmărit ştirile despre Ivy MacIntyre?

– Am renunţat la asta acum trei luni.

– Atunci ai pierdut toate chestiile tari. Se pare că Brenda MacIntyre avea o relaţie amoroasă cu pastorul Coursen, fără să ştie că el era cel care îi răpise fiica. S-a dat la fund de atunci, pentru că opinia publică s-a întors împotriva ei.

– Fata ce face?

– Doctorii au reuşit să-i salveze piciorul. Acum se găseşte într-un centru de reabilitare de pe lângă Toronto, care se ocupă de copiii ce au trecut prin traume severe. Ştiu toate astea pentru că în fiecare zi apare câte un articol în *Herald* şi câte un reportaj la ştiri. Presa pare să nu se mai sature.

– Sunt convinsă.

– Nu există nicio îndoială că Brenda o să fie decăzută din drepturile părinteşti şi Ivy – atunci când va fi pregătită – va primi alţi părinţi adoptivi.

– Şi cum s-a descurcat presa şi poliţia cu faptul că l-au blamat atât de mult pe George MacIntyre?

– O mea culpa majoră din partea poliţiei canadiene, un editorial în *Herald* în care se cerea iertare pentru judecăţile pripite, iar guvernul provinciei tocmai a anunţat o compensaţie de 2 milioane de dolari pentru Ivy MacIntyre.

– Asta n-o să-i aducă tatăl înapoi, am spus.

Încă o dată, mi-am amintit chipul ei chinuit în maşină, când mi-a zis cât este de disperată să-şi vadă tatăl.

– Potrivit presei, continuă să întrebe de femeia care a salvat-o. Iar jurnaliştii tot măresc recompensa pentru cea care se va dovedi că este salvatoarea ei. Până acum s-au prezentat cincizeci de femei diferite.

– S-ar zice că există o mulţime de „Eroine Singuratice" în oraş.

– Cam aşa ceva, a rostit el încet.

Apoi, fără să-şi întoarcă privirea spre mine, a adăugat:

– Dar eu ştiu că tu ai fost.

Mi-am ascuns zâmbetul. Dădusem greş. Chiar atunci Vern s-a uitat la mine. Radioul continua să cânte. Şi n-am mai abordat subiectul ăsta.

Am ajuns la marginea oraşului, în locul în care câmpiile domină peisajul.

– Unde mergem mai exact? am întrebat.

– O să vezi.

Timp de nouăzeci de minute, vreme în care a condus constant spre nord, mi-am ţinut privirea plecată şi am evitat să mă uit pe geam, pentru că pe măsură ce câştigam altitudine, siluetele grandioase şi piscurile Munţilor Stâncoşi începeau să se desluşească la orizont. O dată sau de două ori, am surprins cu coada ochiului grandoarea lor severă şi a trebuit să-mi feresc privirea. Încă îmi venea foarte greu să mă uit la o asemenea frumuseţe.

Vern ştia asta, aşa că s-a străduit să întreţină un ritm susţinut al conversaţiei, întrebându-mă despre întoarcerea mea în sala de curs şi cerându-mi informaţii despre toate concertele pe care le văzusem la Berlin.

– Concertele n-au fost deloc rele, doar eram la Berlin, nu?

– Mi-ar plăcea să mă duc şi eu acolo.

– Ar trebui să te duci, Vern. Pentru că o seară la filarmonică, ascultând orchestra, te va face fericit.

– Fericit, a repetat, gustând cuvântul ca un străin ce nu-l mai rostise niciodată înainte şi nu ştia exact cum sună. Poate într-o zi...

– Da, poate într-o zi...

Am trecut printr-un oraş numit Canmore, o întindere urbană înconjurată de munţi. Am intrat în Parcul Naţional Banff. Urechile îmi pocneau pe măsură ce altitudinea creştea. Am ignorat indicatorul care ne arăta drumul spre

Banff. Am încercat să mai arunc o privire pe fereastră şi din nou mi-am întors capul. Drumul s-a îngustat. Am trecut de ieşirea spre Lacul Louise şi magistrala Icefields care ducea spre Jasper. În schimb, ne-am continuat călătoria spre vest, intrând curând în Columbia Britanică şi străbătând un vechi orăşel pe nume Field.

Abia aici Vern a semnalizat dreapta – încadrându-se pe un drum pe care îl scăpai din ochi dacă nu erai atent. Semăna mai degrabă cu un drumeag de ţară. Am mers în paralel cu un izvor agitat, după care am intrat pe un coridor lung, încadrat de pini. Aceştia îşi împleteau coroanele, împiedicându-ne să mai vedem cerul.

– Nu mai avem mult, m-a liniştit Vern.

Dar am mai înaintat zece minute înainte să ne oprim. Mă încerca o senzaţie accentuată de panică, în mijlocul acelei păduri. *Nu pot să mai continui, nu mai vreau să continui.*

Însă am străbătut drumul acela doar pe jumătate asfaltat. .. până când am ajuns la capătul lui. Gata, nu se mai putea înainta. Vern a parcat maşina şi a coborât. Când a văzut că rămân ţeapănă pe locul meu, a înconjurat maşina şi mi-a deschis portiera.

– Haide, a spus.

– Nu cred că pot...

Teama. Veşnic prezentă în sufletul meu. Ruinându-mi somnul noapte de noapte şi ţinându-mă prizoniera ei, chinuită de ideea că e o prostie să te sperii doar pentru atât.

Dar să te laşi copleşită de teamă înseamnă să...

Să rămâi în maşină.

Haide, fii curajoasă, încearcă şi orice altă încurajare pe care vrei să o menţionezi. Toate îţi spun acelaşi lucru: *Trebuie să ieşi din nenorocita asta de maşină.*

Şi aşa am făcut.

Vern m-a luat de braţ şi m-a condus câţiva paşi spre dreapta. Îmi ţineam fruntea plecată, cu ochii pe jumătate închişi. Priveam fix pământul: zona asfaltată a parcării, care nu se delimita clar de poteca noroioasă mărginită de iarbă grasă.

Ne-am oprit. Şi mi-am zis: Dacă mă întorc acum, pot să alerg la maşină fără să fi văzut nimic.

Dar Vern, citindu-mi gândurile, mi-a atins braţul şi m-a îndemnat:

– Ridică-ţi privirea, Jane. Ridică-ţi privirea.

Am tras adânc aer în piept. M-a cuprins un fior. M-am scuturat, încercând să mă liniştesc. După o secundă, m-am uitat.

Şi ceea ce am descoperit în faţa mea era...

Un lac. Nemişcat, senin şi, da, de culoarea smaraldului. Se întindea până la orizont – unde se unea cu o pajişte uriaşă, care se termina în blocul stâncos al muntelui. Era o zi superbă. Un cer orbitor, albastru, fără niciun nor. Soarele, care la început îţi rănea ochii, scălda totul într-o lumină aurie. Strălucirea lui m-a făcut să-mi cobor ochii, dar i-am ridicat din nou. Lacul reprezenta unul dintre cele mai fericite accidente ale topologiei. Ocupa scena centrală într-un amfiteatru de piscuri glaciare, multe dintre ele acoperite cu un strat gros de zăpadă. Mi se înfăţişa un peisaj de o asemenea puritate, încât am clipit des de mai multe ori până când am simţit arsura lacrimilor. Puteam în sfârşit să mă uit nestingherită. Lacul însemna totul şi nimic. Dar îmi *înălţasem* privirea. Văzusem lacul. Iar asta conta.

– Mulţumesc, i-am spus lui Vern, cu vocea ca o şoaptă.

Atunci a făcut ceva neaşteptat. M-a luat de mână. Nu am scos niciun cuvânt minute întregi. Mi-am mutat privirea de la apă spre cer. Şi undeva în harababura din mintea mea a răsărit o amintire legată de una dintre

nopţile fără somn din ultimele luni. Mă confruntam cu o suferinţă crâncenă şi cu senzaţia că trăiam într-o lume goală. Navigând pe internet în încercarea de a-mi omorî timpul până în zori, brusc m-am hotărât să caut pe Google cuvântul „incertitudine". Şi ce am găsit? Ei bine, printre alte lucruri, existau câteva pagini despre un matematician german pe nume Wemer Heisenberg, tatăl Principiului incertitudinii, care a susţinut ideea că, în fizică, nu există nicio cale prin care să cunoşti încotro se îndreaptă o particulă în mişcare... şi că „prin extrapolare, nu vom putea prezice niciodată unde merge".

Acesta e destinul, mi-am spus în sinea mea atunci. O înşiruire aleatorie de particule, care te duce în locuri în care nu te-ai imaginat vreodată. La urma urmei, nesiguranţa guvernează fiecare moment al existenţei umane.

Dar uitându-mă acum la cerul albastru şi văzându-l reflectat în lac, un al doilea citat mi-a venit în minte, de pe aceeaşi pagină de web. Teoria susţinută de un alt fizician, că spaţiul este un câmp de operaţii liniare. Heisenberg – întotdeauna un pragmatic – n-a acceptat ideea.

Şi care a fost replica lui celebră?

M-am trezit rostind cu voce tare:

– Spaţiul e albastru şi păsările zboară prin el.

– Cum? a spus Vern, încercând să priceapă sensul vorbelor mele.

L-am privit şi i-am zâmbit. Am repetat:

– Spaţiul e albastru şi păsările zboară prin el.

Vemon Byrne a cugetat adânc, după care a adăugat:

– Nu pot să te contrazic.

Şi am continuat să privim lacul.